ལྷན་དབང་སྐུ་ཟེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དེའི་ཚོགས།

༡༡། །ལྷན་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ། །

པོད་ཉ་པ།

མངའ་ས་པོ། ལྷན་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲ་བཅར་ཆོམ་རྒྱལ་གླིང་བོད་པའི་གསར་བཀྲའ་ཕྱིར།

༄༅། །ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
ནས་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། སྲི་ཞུ་ལས་བྱེད་བཅས་ལ་སྩལ་བའི་

བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་
པོད་གཉིས་པ་བཞུགས་སོ།།

པོད་ཉ་པ།

སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་དགུ་པ།

མཛད་པ་པོ། ༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་།

༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ།

པོད་ཉ་པ། ༼༢༽

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ནས་པར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས་ ༣༠༠ དཔར།

© Namgyal Tantric College, 2014
All rights reserved
Compiled, edited and published
by Namgyal Monastery www.namgyalmonastery.org

འབྲེལ་ཡུལ་ཞལ་བྱང༌།

NAMGYAL MONASTERY

P.O. Mcleod Ganj-176219
Dharamsala Distt Kangra (H.P.) INDIA Off:91+92184-14777/ 92184-15777/221492 E-mail: namgyalmonastery@gmail.com

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0123

རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་པར་གཞི་རང་སོར་བཞག་ཡོད།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༡༥ ལོའི་ཟླ་ལྔ་པར་གསར་དུ་བསྒྲིགས།
༢༠༢༠ ལོའི་ཟླ་དགུ་པར་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

001

དཀར་ཆགཐོག་མའི་གླེང་གཞི། ....1 དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།..10 ༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།...19

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༦ ཉིན་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་དྲུག་པའི་ཐོག་བཀའ་སློབ་སྩལ་བ།
ཀ༽ འགྲོ་བའི་རང་གཤིས་དང་། འཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་ལྡོག...38 ཁ༽ འདས་པའི་གྲུབ་འབྲས་དང་། སྔར་ལྷག་འབད་བརྩོན།...40 ག༽ འགན་འཁུར་མཉམ་ལེན་དང་། སྐབས་དོན་ཚགས་ཚུད།...1 ང༽ རང་སྲོག་འབེན་བཙུགས་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་མི་རབས།...3 ཅ༽ ལོ་རྒྱུས་འབྲི་རྩོམ་དང་། དངོས་དོན་འགྲེལ་བཤད།...6 ཆ༽ བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་དང་། ཞི་བའི་ཐབས་ལམ།...8 ཇ༽ གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་དང་། ཆག་འཇིག་གི་གནས་སྟངས།...................................10 ཉ༽ སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད་དང་། གལ་ཆེའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི།..12 ཏ༽ ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་དང་། མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ།..14 ཐ༽ ཚད་ལྡན་གྱི་མང་གཙོ་དང་། སྐུ་དབང་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།..18 ད༽ མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། མ་འོངས་པའི་འགྲོ་སྟངས།..21

༄༅། །ཕ་ལོ་ ྱི ༡༩༨༩ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༩ ཉིན། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་ནོ་ཝེའི་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ཕུལ་བ་ལ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤ་འཐུས། གཞུང་ཞབས། མང་ཚོགས་ ྱིདང་བཅས་ནས་དགའ་སྟོན་མཛད་ས་གོ་སྒྒོ ག་ཞུས་པའི་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སྲི བ། ློ

དཀར་ཆག

002

ཀ༽ བསྟན་འགྲོའི་ཕན་བདེ་དང་། ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས།..24 ཁ༽ སྒྱུ་མའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན།..27 ག༽༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚེ།..29 ང༽ གཟེངས་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་དངུལ་དང་། བྱམས་བརྩེའི་གཟིགས་སྐྱོང་།............................30

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༩ ཉིན་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ཚོགས་པ་ཁག་དྲུག་གི་འཐུས་མི། བོད་ནས་གསར་འབྱོར་བ་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་གཞུང་ལ་མཐོང་ཚུལ།..33 ཁ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས།...34 ག༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་བ་དང་། རྒྱ་རིགས་ལ་གསལ་འགྲེལ།..38 ང༽ རྒྱ་དམར་ནག་དང་། བོད་མིའི་ལངས་ཕྱོགས།...41 ཅ༽ བོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་། དཀྲུག་ཤིང་གི་བྱ་ངན།..44 ཆ༽ དཀའ་ངལ་གྱི་འབྱུང་རྩ་དང་། བཀའ་སྤྱིར་མཐོང་ཚུལ།..47 ཇ༽རྩ་ཆེའི་གོ་སྐབས་དང་། དོན་མེད་ཆུད་ཟོས།...50

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གངས་སྐྱིད་ཚོགས་ཁང་ནང་སྤྱི་འཐུས་དང༌། བཀའ་ཤག གཞུང་ཞབས་སེར་སྐྱ་མི་འཐུས་ ༣༧༠སྐོར་ཚོགས་འཛོམས་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་མང་གཙོ།..51 ཁ༽ སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་འོས་འདེམས་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ།..53 ག༽ ཁྲིམས་ཞིབ་ལས་ལུངས་དང་། སྲིད་བློན་བསྐོ་གཞག...55 ང༽ བཀའ་བློན་གསར་བསྐོ་དང་། བཀའ་བློན་གྱི་ཞལ་གྲངས།...58 ཅ༽ སྙིང་དོན་མཇུག་བསྡོམས་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་འགན་འཁུར།....................................59

དཀར་ཆག

003

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ དཀའ་ཚེགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་དང་། རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་བེད་སྤྱོད།......................................62 ཁ༽ མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ་དང་། མང་གཙོའི་གོམ་བགྲོད། ....64 ག༽༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་དབང་དང་། མང་གཙོའི་ཆ་རྐྱེན།..66 ང༽ བཅའ་ཁྲིམས་གསར་བཟོ་དང་། རྩ་ཁྲིམས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།..67 ཅ༽ ལྟ་བའི་འཁྱེར་སོ་དང་། ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས།..70 ཆ༽ བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་། ལུགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ།...71 ཇ༽ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་། སྙིགས་དོར་བཅུད་ལེན།......................................73 ཉ༽རྩ་དོན་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས།..75 ཏ༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་བ་དང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་བགྲོད་ལམ།...77 ཐ༽ སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འགན་དང་། སྤྱི་དོན་ཚགས་ཚུད།..78

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༤ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཟམ་གདོང་སྤྲུལ་སྐུ་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང༌། ཚོགས་གཞོན་བྱ་དུར་བཟང་པོ་རྣམ་གཉིས་དམ་འབུལ་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ དམིགས་བསལ་གྱི་གོ་ཐོབ་དང་། དེ་མཚུངས་ཀྱི་ལས་འགན།......................................80 ཁ༽ སྲི་ཞུ་བའི་ཤེས་ཡོན་དང་། ཚགས་ཚུད་ཀྱི་ལས་ཐབས།..82 ག༽ གཅིག་གྱུར་གྱི་བཙན་གནོན་དང་། གོང་བུ་གཅིག་སྒྲིལ།..84 ང༽ བོད་ཁམས་ཆ་བགོས་དང་། གཅིག་སྒྲིལ་ལ་གཏོར་བཤིག...85 ཅ༽ དམ་ཚིག་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཞུ་སྒོ།...88 ཆ༽ འཐེན་འཁྱེར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ལར་ཞེན།...90 ཇ༽ ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་གཞོན་དང་། བན་བོན་གྱི་འབྲེལ་བ།..94 ཉ༽ བཀའ་བློན་གྱི་ཆ་རྐྱེན་དང་། ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ།...97

དཀར་ཆག

004

ཏ༽ བཀའ་བློན་འོས་འདེམས་དང་། མི་མང་གི་ལས་འགན།..100 ཐ༽ རྒྱ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། གཉིས་ཕན་གྱི་དགེ་མཚན།..102 ད༽ རང་བཙན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། གུ་བཤངས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད།..............................105 ན༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། བོད་གཞུང་གི་གཏན་འབེབས།.....................................107

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བཀའ་བློན་ལྔ་གསར་མཇལ་དམ་འབུལ་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ འོས་ཐོན་གྱི་བཀའ་བློན་དང་། གལ་ཆེའི་གནས་དུས།..112 ཁ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཚགས་ཚུད་དང་། བཀའ་སྤྱིའི་ཞུ་སྒོ།..114

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༣ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ བོད་དོན་གྱི་བདེན་མཐའ་དང་། གྲ་སྒྲིག་གི་ཞུ་སྒོ།..116 ཁ༽ མ་འོངས་པའི་གྲ་སྒྲིག་དང་། རྩ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱར་བཅོས།...118 ག༽ བར་བརྒལ་གྱི་སྲིད་གཞུང་དང་། སྲིད་གཞུང་དེའི་ལས་འགན།.................................119 ང༽རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཆར་ཟིན་དང་། ཆབ་དཔལ་གྱི་ལམ་ལུགས།......................................122 ཅ༽ བོད་དོན་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་། གཞུང་མང་གི་འཐུས་ཤོར།..124 ཆ༽ སྒྲིག་ཁྲིམས་གནོན་སྡོམ་དང་། ཟོལ་མེད་ཀྱི་གཞེན་སྐུལ།..127

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༠ བཀའ་བློན་དྲུག་གསར་མཇལ་དམ་འབུལ་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ བཀའ་བློན་གྱི་དམ་འབུལ་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་མང་གཙོ།...131 ཁ༽༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་གཞི་དང་། དྲིལ་བསྒྲགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།................................134

དཀར་ཆག

005

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༣༠ ཉིན། བཀའ་ཤག་ཚོགས་ཁང་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ རྒྱ་གར་གྱི་བཀའ་དྲིན་དང་། བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས།....................................136 ཁ༽ འཕགས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་རང་དབང་།...139 ག༽ བོད་རྒྱ་ཐ་དད་དང་། ཁུངས་བཙན་གྱི་དཔང་རྟགས།..142 ང༽ བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་དང་། སྐད་ཡིག་ལ་གནོན་ཤུགས།..143 ཅ༽ དཔལ་འབྱོར་ལ་གོང་གུད་དང་། སྣོད་བཅུད་ལ་གཏོར་བཤིག..................................144 ཆ༽ གཉིས་ཕན་གྱི་དགོངས་གཞི་དང་། ཞི་བའི་གྲོས་འཆར།..146 ཇ༽ འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ་དང་། ཆོས་རིག་གི་རིན་ཐང་།..147 ཉ༽ ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་ཡུལ་སྐྱོབ་ཐབས།..149

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༦ ཉིན་ནང་སྲིད་བཀའ་བློན་དང༌། སྤྱི་འཐུས། ཕྱོགས་མཐའི་གཞིས་འགོ་བདེ་དོན། ཚོགས་འཐུས་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ གཞུང་མང་གི་འབད་རྩོལ་དང་། བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས།.............................152 ཁ༽ ཕྱིར་ལོག་ལ་བསམ་གཞིག་དང་། གཉེན་འཕྲད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས།.................................154 ག༽ བཟང་སྤྱོད་ཉམས་བརླག་དང་། ཆོས་དགེའི་ལས་འགན།..156 ང༽ ཡ་རབས་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་དང་། མ་རབས་ལ་མིག་དཔེ།...158 ཅ༽ སྤྱོད་བཟང་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་། སྤྱོད་བཟང་ལ་གཅེས་སྤྲས།.......................................160 ཆ༽ མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་། སྤྱོད་བཟང་གི་ཤེས་ཡོན།...163

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༩ ཉིན། བཀའ་ཤག་ཚོགས་ཁང་དུ་རྒྱུན་བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་དང༌། གཞུང་ཞབས་ཆེ་ཕྲ། ས་གནས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་བཅས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ མ་ཤེས་པའི་ལམ་སྟོན་དང་། ལག་ལེན་གྱི་གལ་གནད།...165

དཀར་ཆག

006

ཁ༽ ཆོས་རིག་གི་ཕན་ཐོགས་དང་། ཐུན་མིན་གྱི་འཐབ་རྩོད།...167 ག༽ མི་ཚེའི་སྙིང་པོ་དང་། སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ།...169 ང༽ འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་། བྱམས་བརྩེའི་སྤྱི་ཚོགས།....................................172 ཅ༽ ལྷག་བསམ་གྱི་གལ་གནད་དང་། ཉིན་རེའི་བྱ་སྤྱོད།...173 ཆ༽ འདས་དོན་ལ་ཕྱིར་བལྟ་དང་། དགའ་སྤོབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།....................................176 ཇ༽ ཕྱི་ཡི་སྒྲོམ་གཞི་དང་། ནང་གི་གློ་སྙིང་།...178 ཉ༽ ཁ་ཆེའི་བུ་ཕྲུག་དང་། མཉམ་རུབ་ཀྱི་འཐབ་རྩོད།...180 ཏ༽ འཚེ་མེད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། ངོ་མཚར་གྱི་ཁྱད་འཕགས།.......................................182 ཐ༽ ཞི་བའི་འཐབ་རྩོད་དང་། འཛམ་གླིང་གི་མིག་དཔེ།...183 ད༽ དགོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་སྤྲོས་དང་། གལ་ཆེའི་སྒྲིག་གཞི།..185 ན༽ འབྲེལ་ལམ་གྱི་འཐུས་ཤོར་དང་། སྒྲིག་གཞིའི་དགོས་དོན།...186 པ༽ གནས་ཚུལ་ལ་ཤེས་རྟོགས་དང་། གཞན་ལ་འགྲེལ་བཤད།..189 ཕ༽ སྤྱི་དོན་ལ་ཧུར་འབད་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་ཡ་རབས།...190 བ༽ འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་། སྲི་ཞུ་བའི་བཟང་སྤྱོད།.......................................193 མ༽ ཕྱི་ཡི་སྒྲོམ་གཞི་དང་། བཟང་པོ་བློས་འགེལ།...195

༄༅། །ཕ་ལོ་ ྱི ༡༩༩༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་སྤ་འཐུས་གྱི ས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སྲོ བ། ློཀ༽ མང་གཙོའི་མདུན་བསྐྱོད་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འགན།...198 ཁ༽ བཟང་ངན་གྱི་འགྱུར་འགྲོས་དང་། གོ་སྐབས་དམ་འཛིན།..202 ག༽ རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་འགྲོས་དང་། བོད་མིའི་གྲ་སྒྲིག..204 ང༽ ཕྱི་འབྲེལ་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་། ཐའེ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་གསར།...206 ཅ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་འཐུས་ཤོར་དང་། བཟང་སྤྱོད་ཉམས་བརླག......................................208 ཆ༽ ཛ་དྲག་གི་གནས་སྟངས་དང་། རབ་བྱུང་སྡོམ་གཙང་།..212

དཀར་ཆག

007

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་དང༌།སྡེ་ཚན་ཁག་གི་འགན་འཛིན་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ དཔལ་འབྱོར་གྱི་གལ་གནད་དང་། བཙན་བཟུང་གི་དཀའ་རྙོག..............................216

༄༅། །ཕ་ལོ་ ྱི ༡༩༩༤ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ཉིན། སྤ་འཐུས་གྱི ས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སྲོ བ། ློཀ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕན་ནུས་དང་། འཛམ་གླིང་གི་བདེན་རྒྱབ།...................................219 ཁ༽ བཀའ་སྤྱི་བསྐོ་གཞག་དང་། ཞུ་སྒོའི་ལམ་སྟོན།...221 ག༽ ཛ་དྲག་གི་གནས་སྟངས་དང་། གཉིས་སྨན་གྱི་ལམ་བུ།..223 ང༽ གཉིས་སྨན་གྱི་བཞེད་དགོངས་དང་། དགེ་སྐྱོན་གྱི་བསམ་ཚུལ།................................224 ཅ༽ བཞུགས་སྒར་གྱི་ཡུལ་མི་དང་། ཆུ་སྒང་གི་དཀའ་རྙོག..227 ཆ༽ ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། རྩ་བའི་རྩ་དོན།..231 ཇ༽ སྒེར་གྱི་ན་ཚ་དང་། སྤྱི་དོན་ལ་དོ་ཕོག...234

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡ ཉིན། སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽རྩ་དོན་གྱི་གནས་སྟངས་དང་། བྱ་ཐབས་གསར་པ།...236 ཁ༽ ཁ་གསལ་གཏིང་གསལ་དང་། དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ།...238 ག༽ མི་གཤིས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་དང་། གཞན་ཕན་གྱི་རྩ་དོན།...240 ང༽ ངན་སྤྱོད་ཁྱབ་གདལ་དང་། དོན་ལྡན་གྱི་སྙིང་པོ།..242 ཅ༽ འཛམ་གླིང་གི་བདེ་སྐྱིད་དང་། བོད་མིའི་གོམས་གཤིས།..244

༄༅། །ཕ་ལོ་ ྱི ༡༩༩༥ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༩ ཉིན། གངས་སྐྱིད་དུ་སྤ་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཙན་ ྱིབལ་བོད་མིའི་ས་གནས་གྱོ ས་ཚོགས་དང༌། རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་འཐུས་མི། གཞིས་འགོ་ ྲོབདེ་དོན་བཅས་པར་ཆབ་སད་ཟབ་སྦྲི ང་གོ་སྒྱོ ག་གནང་བའི་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སྲི བ། ློ

དཀར་ཆག

008

ཀ༽ བཙན་བྱོལ་བའི་ཀུན་སློང་དང་། མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ།................................248 ཁ༽ རྒྱང་རིང་གི་ཕུགས་བསམ་དང་། མ་འོངས་པའི་གྲ་སྒྲིག...250 ག༽ འདས་པའི་གྲུབ་འབྲས་དང་། མ་འོངས་པའི་ཞུ་སྒོ།..252 ང༽༸རྒྱལ་བའི་མཛད་འཕྲིན་དང་། བོད་དོན་གྱི་རེ་བ།..254 ཅ༽ མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་གོང་བུ་དང་། རྒྱ་གཞུང་གི་གཏོར་བཤིག...256 ཆ༽ མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་། མི་མང་གི་འགན་འཁུར།..257 ཇ༽ གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་། དོན་དམ་གྱི་སྤྱི་མི།...261 ཉ༽ རྒྱ་དམར་ནག་དང་། འབྲེལ་ལམ་གྱི་གནས་སྟངས།..263 ཏ༽ རྒྱ་དཀར་ནག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། རྒྱ་གར་ལ་ལྟ་སྟངས།..265 ཐ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལག་ཆ།.......................................266 ད༽༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། འབངས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ།..269 ན༽ བོད་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། འཛམ་གླིང་ལ་ཕན་ཐོགས།......................................273

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དགོས་དོན་དང་། འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ།.................................276 ཁ༽ བོད་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། འཛམ་གླིང་གི་བདེན་རྒྱབ།......................................279 ག༽ རྒྱ་གཞུང་གི་མཁྲེགས་འཛིན་དང་། གཉིས་མོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ།................................281 ང༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གལ་གནད་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་བརྟན།....................................282 ཅ༽ སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད་དང་། བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས།..286

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡ ཉིན་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་གཞོན་དམ་འབུལ་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ མང་གཙོའི་གྲུབ་འབྲས་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་དོན།...289

དཀར་ཆག

009

ཁ༽ ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་འཁྱེར་སོ་དང་། འཚེ་མེད་ཞི་བ།..293 ག༽བྱམས་བརྩེའི་རིན་ཐང་དང་། བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན།..296 ང༽ རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་། བདེན་པའི་ནུས་མཐུ།..299

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༤ ཉིན། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚོགས་དུས་དང་པོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་དང་། བོད་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ།...303 ཁ༽ མང་གཙོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། རྒན་རྗེས་གཞོན་མཐུད།..305 ག༽ སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འགན་དང་། བཀའ་སྤྱིའི་ཞུ་སྒོ།...308

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གཞུང་ཞབས་བགྲེས་ཡོལ་རྗེས་དྲན་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ འདས་དོན་ལ་དྲན་གསོ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་གི་སྐུ་ཚེ།..312 ཁ༽ སྲོག་གི་སྙིང་པོ་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད།...314 ག༽ འཛམ་གླིང་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། སྲི་ཞུ་བའི་འབད་རྩོལ།...316 ང༽ སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་བརྟན་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད།...318 ཅ༽ ལྷག་བསམ་སྤེལ་ཐབས་དང་། སྲི་ཞུ་བར་སློབ་སྟོན།...320 ཆ༽ ལས་བྱེད་པར་ལྟ་རྟོག་དང་། བྱ་སྤྱོད་ལ་བརྡ་འདེད།..322 ཇ༽༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚེ་དང་། ཚོགས་གསོག་གི་ཞབས་ཞུ།..325 ཉ༽བྱས་ཅན་ལ་རྗེས་དྲན་དང་། རྗེས་འཛིན་གྱི་སྐྱབས་སྨོན།..326 ཏ༽ འཕགས་པའི་གདུལ་བྱ་དང་། གདེང་ལྡན་གྱི་འཆི་ལུགས།..327

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༣ ཉིན། དྷ་ཤོད་བོད་ཁྱིམ་ཚོགས་ཁང་དུ་མང་མོས་འོས་བསྡུའི་ཟབ་སྦྱོང་ཚོགས་འདུར་ཞུགས་མཁན་དབུས་དང་ཕྱོགས་མཐའི་འགན་ཡོད་

དཀར་ཆག

010

མི་གྲངས་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་བརྒལ་བར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ ཚོགས་འདུའི་དགོས་དམིགས་དང་། བཀའ་སྤྱིའི་འགན་འཁུར།................................329 ཁ༽ གཉིས་སྨན་གྱི་དགོངས་གཞི་དང་། ཐོག་མའི་བྱུང་རིམ།...332 ག༽ གཉིས་མོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་། བསམ་བློའི་གྲ་སྒྲིག...334 ང༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་དང་། ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ།..336 ཅ༽ བསྒྲུབ་བྱའི་བདེ་སྐྱིད་དང་། དགོངས་གཞིའི་འབྱུང་ཁུངས།......................................338 ཆ༽ ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱབ་སྐྱོར།...341 ཇ༽ ཕྱི་ནང་གི་བསམ་ཚུལ་དང་། མང་མོས་ཀྱི་འོས་བསྡུ།..344 ཉ༽ བསམ་ཚུལ་བསྡུ་བཞེས་དང་། གདམ་བྱའི་ཐབས་ལམ།..346 ཏ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། ཐའེ་ཝན་དུ་ཆིབས་སྒྱུར།..348 ཐ༽ བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་དང་། རྒྱ་ནག་ཏུ་གནས་མཇལ།..350 ད༽ དབུ་མའི་ལམ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད།..354 ན༽ ཐའེ་ཝན་དུ་ཕེབས་བཞེད་དང་། ཆོས་སྲིད་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན།...................................356 པ༽ ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གོད་ཆགས་དང་། གཟི་བརྗིད་ཀྱི་ལས་འགན།..359 ཕ༽ རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་། རྩ་བའི་ནད་གཞི།..362 བ༽བླ་སྤྲུལ་ལ་གཞེན་སྐུལ་དང་། ཞལ་ཆེམས་འཇོག་ཡུལ།...365 མ༽ བཙན་བྱོལ་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། བོད་མིའི་ལས་འགན།..366

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཉིན། སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ རྒྱ་གཞུང་གི་བྱེད་བབ་དང་། གཉིས་སྨན་གྱི་བཞེངས་ཕྱོགས།....................................370 ཁ༽ བོད་མིའི་གོམས་གཤིས་དང་། མེད་ཐབས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ།............................372 ག༽ བཟང་སྤྱོད་ཉམས་བརླག་དང་། བོད་མིའི་ལས་འགན།..374 ང༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། ཆིབས་སྒྱུར་གྱི་དགོས་དམིགས།................................378

དཀར་ཆག

011

༄༅། །ཕ་ལོ་ ྱི ༡༩༩༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༣ ཉིན། སྤ་འཐུས་གྱི ས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སྲོ བ། ློཀ༽ ཚད་ལྡན་གྱི་མང་གཙོ་དང་། བོད་མིའི་བསྒྲུབ་བྱ།..381 ཁ༽ དབུ་མའི་ལམ་བཟང་དང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གཏན་འབེབས།.....................................383 ག༽ མི་རིགས་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། ཆོས་རིག་འཛིན་སྐྱོང་།..385 ང༽ གཉིས་ཕན་གྱི་སྲིད་བྱུས་དང་། ཐོག་མའི་དགོངས་གཞི།...387 ཅ༽ ཟས་བཅད་ངོ་རྒོལ་དང་། སྤྱོད་བཟང་རྒྱུན་འཛིན།...390

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ཞི་བར་གཤེགས་ནས་ལོ་བཅུ་འཁོར་བའི་རྗེས་དྲན་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།
ཀ༽ ཀུན་གཟིགས་ཀྱི་མཛད་བཟང་དང་། ཐོག་མའི་མཇལ་འཕྲད།.................................394 ཁ༽ ཀུན་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་སྟོབས་དང་། ཐ་མའི་མཇལ་འཕྲད།.....................................397 ག༽ པཎ་ཆེན་ཆུང་སྲིད་དང་། གོང་མའི་རྣམ་ཐར།...400

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ཉིན། སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།ཀ༽ འདས་དོན་ལ་ཕྱིར་བལྟ་དང་། བཙན་བྱོལ་བའི་གྲུབ་འབྲས།....................................402 ཁ༽ རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་དང་། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ།...404 ག༽ འཛེམས་མེད་ཀྱི་དགེ་སྐྱོན་དང་། སྤྱི་དོན་ལ་འགན་འཁུར།......................................406 ང༽ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྱུར་འགྲོས་དང་། ཉམ་ཐག་ལ་ལྟ་སྐྱོང་།..408 ཅ༽ གདན་སའི་སློབ་གཉེར་དང་། ཆོས་ཚན་གྱི་དགེ་མཚན།..411 ཆ༽ ཤེས་ཡོན་གྱི་འཐུས་ཤོར་དང་། བོད་ཕྲུག་གསོ་སྐྱོང་།..412 ཇ༽ འཐུས་ཤོར་ལ་རྩད་ཞིབ་དང་། བཀའ་བློན་གྱི་འོས་མི།..414 ཉ༽ མི་རབས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། འཐུས་ཤོར་གྱི་རྣམ་པ།..416

དཀར་ཆག

012

༄༅། །༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་སྔ་རྗེས་སུ་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་ཁགཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༣༠ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པར་སྩལ་བ།..................418 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༣ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པར་སྩལ་བ།...................419 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༠ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པར་སྩལ་བ།..................421 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༦ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པར་སྩལ་བ།.................422 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༨ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པར་སྩལ་བ།..................424 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༨ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གསུམ་པར་སྩལ་བ།..................426 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གསུམ་པར་སྩལ་བ།....................428 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༦ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༨ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བ།....................430 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༧ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བ།.......................432 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བ།.....................433 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༨ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བ།.......................435 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༡ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བ།.....................438 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག..448

1

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

རབ་དཀར་གངས་རིའི་ཕྲེང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཅིང་། འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ཆགས་པའི་མཐོ་སྒང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར། འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་ཕ་སྤྲེལ་རྒན་བྱང་སེམས་དང༌། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་རྣམ་སྤྲུལ་མ་བྲག་སྲིན་གཉིས་འདུས་པ་ལས་འཕགས་པའི་གཟུངས་སྔགས་ཡིག་དྲུག་གི་གྲངས་ལྡན་མིའུ་གདུང་དྲུག་ལས་མཆེད་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མི་རྒྱུད་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང༌། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱོད་འདྲ་མིན་གྱི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང༌། འཕེལ་རྒྱས་རིམ་པར་བཏང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་ན་སྙན་པའི་གྲགས་པས་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེས་མཆོག་གང་གི་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་གཅིག་གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྱོན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་ནུས་ཤིང༌། འཇིག་རྟེན་དང༌འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་ཇི་བཞིན་སྟོན་པར་ནུས་པ། ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྲོལ་གཏོད་མཛད་ལ། སྐྱེ་རྒུའི་ཕན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་ཆོས་བོད་དུ་བསྒྱུར་འགོ་བརྩམས་པ་དང༌། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་གྱིས་སད་མི་བདུན་གྱིས་ཐོག་དྲངས་རབ་བྱུང་གི་སྡེ་དང༌། དགོན་སྡེའི་ཐོག་མ་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གསར་བཞེངས་དང་ཆབས་ཅིག་སྒྲ་བསྒྱུར་ལོ་པཎ་གླིང་གི་སློབ་གྲྭ་ཐོག་མར་བཙུགས་ནས་བློ་རིག་བཀྲ་བའི་ལོ་ཙཱ་བ་དུ་མ་གསོ་སྐྱོང་གནང་སྟེ། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་དོན་རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་གི་སྙིང་བཅུད་སྣ་ཚོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་ནང་འདྲེན་དར་སྤེལ་མཛད་ཅིང་། ཤེས་རིག་མཛོད་བརྒྱའི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོར་ཕྱེ་བ་སྟེ། རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྙེས་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

2

ཤིང་། རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྲོལ་བཟང་བཏོད། རྒྱལ་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་དང་། རྒྱལ་རབས་ཞེ་གཅིག་པ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་ཆོས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ནས་བཟུང༌། དུས་རབས་རིམ་པའི་ནང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་ལ་མངའ་དབང་བརྙེས་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ལྟར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྔ་ཕྱིར་བཀའ་བསྟན་སོགས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང༌། གསར་རྩོམ་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་འུ་ཅག་ལྟ་བུས་ཚེ་གང་ངལ་བ་བསྟེན་ནས་བགྲངས་ཀྱང་བགྲང་བར་དཀའ་བས། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་གསུང་རབ་གླེགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཞི་གཅིག་ཏུ་བརྩིགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོའི་དཔངས་ལའང་སྐྱེངས་པ་སྟེར་ནུས་སོ་ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་འུད་མི་ཆེ་བར་སེམས།
དེ་ལྟར་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྔོན་བྱོན་འཕགས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཅུ་ཕྲག་རིག་པའི་གཞུང་བཟང་སྤྱི་དང་། ཡང་སྒོས་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་སོགས་རྩ་ཆེའི་རིག་གཞུང་རྨོངས་པའི་ནད་བརྒྱ་འཇོམས་པའི་སྨན་མཆོག་བདུད་རྩི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་རོ་བཅུད་རྣམས་རང་ཅག་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་སུ་ཤོག་བུ་སྣུམ་ཚོས་བཞིན་དུ་སིམས་པ་ནས་བཟུང༌། སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་དག་གི་བླང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་སོན་ཏེ་སྒོ་གསུམ་དགེ་བཅུའི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་དང༌། བྱམས་དང་སྙིང་རྗེས་རྒྱུད་དུལ་ཞིང༌། ཡ་རབས་དང་གཤིས་བཟང་གི་མཛེས་སྡུག་རང་ཆས་སུ་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཁྱད་འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུར། དེང་གི་དུས་སུའང་འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ལ་གནས་པའི་ཆབ་དཔལ་རིག་གསུམ་སྤྱི་དང༌། ཡང་སྒོས་ཚན་རིག་རྩེར་སོན་གྱི་ཡུལ་གྲུ་དག་གི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་འདི་དང་མི་རིགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ས་དང༌། ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་འཛིན་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བའི་ཉེར་ལེན་ལས།

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

3

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༦ ནས་ ༡༩༧༦ བར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་དམར་པོའི་ལྟ་བར་ངོ་ལོག་མཁན་ལ་ཕར་རྒོལ་དང་རྡུང་རྡེག་གཏོང་བའི་སྨྱོ་མཆོང་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བས། བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གིས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་མཚོན་རྟགས་ཡོད་ཚད་རྙིང་བཞིའི་གྲས་སུ་བརྩིས་ཏེ་གཏོར་བཅོམ་ཚབས་ཆེན་བྱས་པའི་གོད་ཆགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་སྟོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བདུན་གྱིས་བཀང་སྟེ་ཡོན་དུ་ཕུལ་ཡང་བླུ་ཐབས་བྲལ་བའི་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་ཁྱད་ནོར་དང་། ཡངས་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྤྱི་ནོར་ཏེ། གསུང་རབ་པར་ཤིང་དང་བཅས་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་མེ་ལྷ་དང་ཆུ་ལྷའི་ཞལ་དུ་ཕུལ་ཟིན་པ་དག་ནི་བསྐྱར་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་ནུས་མཐུ་རང་ཅག་སུ་ལའང་མེད་ལ། དུས་ངན་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྲོད་ནས་སྟེས་དབང་སྟབས་ལེགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ས་སྟེང་དུ་ལྷག་ལུས་བཀའ་བསྟན་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གཞུང་བཟང་ཕལ་མོ་ཆེ་དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་རིགས་ཤ་སྟག་ཏུ་གྱུར་སྟབས་དེང་སྐབས་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་དངོས་རྫས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བདག་སྲུང་བྱེད་དགོས་རྐྱེན། རིག་གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་མ་ཐུབ་པར་བརྟེན་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་ཇི་བཞིན་མ་གྲུབ་པའི་ཁར། དེ་བས་ཉེན་ཚབས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་འབྱུང་བཞི་སོགས་ཀྱི་གནོད་པས་ས་སྟེང་དུ་རྩ་བརླག་མི་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་མེད་གཤིས། འདི་ཀུན་བདག་ཅེས་སྲུང་སྐྱོབ་གནད་ལ་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ནི། གོ་ལ་འདིའི་ཐོག་གི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོའི་རྗེས་འཇུག་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པ་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་དང་། ཡང་སྒོས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཞོ་ཤས་ལེགས་པར་འཚོ་ཞིང་། སྤྱན་འབྲས་ལྟར་བསྐྱངས་པའི་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་མཚན་གནས་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན།
དེ་ལྟར་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་རབ་གླེགས་བམ་རྣམས་ལ་བདག་ཅེས་སྲུང་སྐྱོབ་གནང་ཐུབ་པ་ཙམ་མིན་པར་དེ་བས་གལ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། གསུང་བཟང་རྣམས་ལ་འཆད་རྩོམ་རྩོམ་གསུམ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་པ་སླར་གསོ་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

4

དང་། མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན། ཡང་སྒོས་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་དང་། མཐོང་བརྒྱུད་ཕྱག་ལེན་གྱི་མན་ངག་དང་བཅས་པའི་རྒྱུན་བཟང་ཆད་མེད་རྒྱུན་འཛིན་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་ཐད་རང་ཅག་རྣམས་ལ་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འགན་འཁྲི་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་སྙམ།
ལྷག་པར་གངས་ལྗོངས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་པོ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་པ་ཆེན་པོ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་འདི་ཕྱིའི་སྐྱབས་མཆོག །ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བླ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྣམ་གསུམ་གྱིས་མཚོན་མཛད་འཕྲིན་ཡངས་པའི་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་དང་ཁྱབ་བཞིན་པའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་སྐབས་འདིར། མཛད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཛད་པའི་ཞབས་འདེགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་འགྱུར་རེ་དང་། དེ་ཡང་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་མགོན་༸སྐྱབས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་ཉིད། མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང༌། ལྷག་པར་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་དང༌། མ་ཎི་བཀའ་འབུམ་སོགས་སྔོན་བྱོན་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་དམ་པ་ཚོས་ལུང་གིས་ཡང་ཡང་བསྔགས་པ་ལྟར། འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས་ཀྱང་།

མགོན་ཁྱོད་གང་འདུལ་སྤྲུལ་པའི་ཟློས་གར་ཏེ། །
འཕགས་ཡུལ་སོ་དྲུག་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ། །
པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་༸རྒྱལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་སོགས། །

སྐུ་འཕྲེང་གསེར་རིའི་ཕྲེང་བ་ཚར་དུ་དངར། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས་རྣམ་ཐར་ནི། རྒྱལ་ཀུན་སྙིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་འཕགས་མཆོག་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གིས་དག་དང་མ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་དང་མུ་མེད་པ་ན་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤྲུལ་པའི་རོལ་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཛད་པ་ལས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་སྐུའི་སྤྲུལ་པ་གྲགས་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ནས་རྒྱལ་པོ་དགེ་བ་དཔལ་བར་འཕགས་ཡུལ་སོ་དྲུག་དང་། བོད་ཁ་བ་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

5

གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གྲགས་ཆེ་བ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་བར་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ་དང་། གཞན་ཡང་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ནས་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་རིན་ཆེན་མཁྱེན་རབ་ཆོས་རྗེའི་བར་བསམ་བཞིན་སྐུ་སྐྱེ་བཞེས་པའི་འཕགས་བོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་སྐུ་ཕྲེང་བཅོ་ལྔ། ཡང་སྒོས་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་༸རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་བར་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ནི། ལུས་ཅན་འགྲོ་བ་སྤྱི་དང༌། ཡང་སྒོས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས། ཐུབ་བསྟན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག ལྷག་དོན་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་བཅས་ལ་གཟིགས་པ་དུས་ལས་གཡོ་བ་མེད་པའི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་ཡོངས་སུ་བསྐྱངས་པའི་ཚུལ་བསམ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།
དེ་ལྟར་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ནི། བདག་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཉིད་མིའི་རྣམ་རོལ་ཏུ་ཕེབས་པར་སོང་སྐྱེ་བ་ནས་ཚེ་རབས་ཕྲེང་བར་གདུལ་བྱ་བདག་ཅག་བོད་འབངས་རྣམས་བསྐྱངས་པའི་ཚད་མེད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་དང་། ལས་སྨོན་གྱི་འབྲེལ་བ་སྲ་བརྟན། སྒོས་སུ་གལ་ཆེའི་ལས་འཆར་ཆ་ལག་ཡོངས་སུ་ཚང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ད་བར་སུས་ཀྱང་བརྩམས་གནང་མེད་པར་མངོན་པས། ༸རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན་དང་གཅིག །རང་རེ་བསོད་ནམས་གསོག་པ་དང་གཉིས། ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་འདྲེན་མཆོག་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་རྡོ་རྗེ་ཆོས་བདུན་གྱི་ངོ་བོར་བརྟན་པའི་ཞབས་རིམ་སོགས་སུ་དམིགས་ནས་འདི་ག་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོའི་ཟླ་བ་ ༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུའི་ལས་འཆར་གསར་སྒྲིག་གིས་ལས་གཞི་དབུ་འཛུགས་ཞུས།
དེ་ཡང་གངས་ལྗོངས་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་བླ་ན་མ་མཆིས་པ། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

6

འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ་དབང་བསྒྱུར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༤༢ དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་དགུང་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་བཞེས་པར་བརྟེན། ཕན་བདེའི་མཛད་བཟང་རྣམས་ལ་མངོན་པར་གཟེངས་སུ་བསྟོད་ཅིང་། ༸རྒྱལ་བའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་ཞུ་བའི་འགངས་ཆེན་གྱི་དུས་ཚིགས་ཁྱད་འཕགས་ཅན་ཡིན་སྟབས། གཞིས་བྱེས་བོད་འབངས་ཡོངས་ཙམ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཕལ་ཆེར་དུ་གཏོགས་པའི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་མིའི་རྣམ་པར་རོལ་པ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འབངས་དང་། ཞི་བདེར་མོས་པའི་འཛམ་གླིང་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་གུས་བསུའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག ། འཛམ་གླིང་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་དཔུང་གཉེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་དུ་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་མགོན་པོ་ཚེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ངོ་བོར་འཚོ་གཞེས་གསལ་ཞིང་བཞུགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་དགའ་སྟོན་ལོ་འཁོར་འཁྱུད་མོར་སྲུང་བརྩི་ཞུ་བའི་དུས་བཟང་དང་། ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས། གངས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དང་། འཛམ་གླིང་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཕན་བདེའི་གཞི་སྒོ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་སྲོག་མཐུད་པའི་མཛད་བཟང་བསྐྱངས་དང་སྐྱོང་བཞེད་ཀྱི་ཐུགས་སྟོབས་ལྷག་པར་བཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐལ་བཟང་ཉིས་བརྩེགས་དང་། གཏམ་བཟང་སུམ་བརྩེགས་སྟབས་དང་བསྟུན་གྱིས་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་དང་། གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་དང་། ལྷག་པར་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ཞུ་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལྟར། སྐུ་བཅར་སྐུ་ཞབས་བློ་བཟང་དགའ་བ་ལགས་བརྒྱུད་ལྷ་སྙན་སྒྲོན་འབུལ་ཞུས་པར་བཀའ་འཁྲོལ་དང་བཅས། <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་>> རྣམས་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་འབུལ་མཚོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཀྱི་བཀའ་བཟང་སྤྱི་བོའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་ཕེབས་པ་ལྟར། ༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དང་། གསུང་འབུམ་ཁག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

7

བཅས་འཕྲུལ་པར་དུ་འཇུག་འགོད་ཀྱིས་ཞུས་དག་ངེས་འདྲོངས་ཐོག་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྐྲུན་ཞུས་ཏེ་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་གྱི་མཛད་སྒོའི་རྟེན་འབྱུང་གི་འབུལ་མཚོན་དུ་འབུལ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་པ་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་སྨོན་ལམ་དང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་སྔར་བསགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་གོར་མ་ཆགའདི་ག་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་དང་། གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཐའ་ཀླས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དཔུང་དམ་པར་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་མགོན་པོ་ཚེ་མཐའ་ཡས་པའི་ངོ་བོར་བརྟན་ཅིང་། རླབས་ཆེན་གྱི་ཐུགས་བཞེད་མཐའ་དག་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དུ་མའི་སླད་དུ་༸མགོན་པོ་གང་ཉིད་དགུང་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་བཞེས་པར་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་ཞུ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་གི་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་དགུང་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་གསུང་པོད་བརྒྱད་ཅུ་ལེགས་བསྒྲིགས་ཞུས་ཏེ་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་སྐབས་༸རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན་དང་བཅས་འབུལ་མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་མ་བགྲོས་གཅིག་མཐུན་བྱུང་སྟེ་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་བར་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ལ་གསུང་འབུམ་དེབ་ཕྲེང་ ༦༡ བཞུགས་པ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་རིན་ཆེན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་དང་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་སྤྱིའི་དཀར་ཆག་བཅས་ཆབས་ཅིག་པོད་ ༡ གསར་དུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུས་པ་དང་། གོང་གསལ་གསུང་འབུམ་དེ་དག་ཏུ་མ་ཚུད་པའི་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དེབ་ཕྲེང་ ༩ དང་། ༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་གྱི་ཚུལ་དུ། ཀ༽ རང་རྣམ་ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངོས་ཀྱི་མི་མང་། ཁ༽ འཇམ་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་༸རྒྱལ་ཚབ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་གླིང་སྤྲུལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྗེ་བཙུན་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཐུན་མོང་བའི་མཛད་རྣམ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ། གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ ༡༩༩༩ བར་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྲག་བཞིའི་ནང་བཀའ་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

8

སྤྱི་གཙོ་གྱུར་སྲི་ཞུ་ལས་བྱེད་དང་། ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་། མང་ཚོགས། ཚོགས་པ་ཁག་བཅས་ལ་སྩལ་བའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་དང་། ཡོངས་ཁྱབ་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་འཕྲིན་དང་བཀའ་སློབ་ཕྱག་དེབ་གྲངས་ ༧ བསྣན་ནས་༸རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་སྐུའི་དགུང་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་པོད་ཕྲེང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་ལེགས་བསྒྲིགས་ཞུས་པ་ཡིན།
༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཤའི་མཚོན་དོན་ནི། དེ་ཡང་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་མེ་ཏོག་གང་ལ་ཕོག་པའི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྔགས་ཡིག་དྲུག་ལས་ཨོཾ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་མཚོན་པས་ན། གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་འདི་དག་ཏུའང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན་ཚང་བ་སྟེ། ཐོག་མར་གསུང་འབུམ་རྣམས་ཀྱི་དབུར་སྐུ་ཡི་མཚོན་དོན་དུ་མཛད་པ་པོ་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་པར་རེ་དང་། བར་དུ་གསུང་འབུམ་དངོས་ཀྱིས་གསུང་མཚོན་པ་དང་། མཐའ་མར་ཐུགས་ཀྱི་མཚོན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་གྱི་རི་མོ་བཅས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས། གསུང་འབུམ་པོད་རེར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་གསུམ་ཚང་བའི་མཚོན་དོན་གྱི་བཀོད་པ་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཎི་ནོར་བུ་སྟེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་གྱི་ཕྲེང་བ་གླེགས་བམ་གྱི་རྒྱབ་ཤའི་ཟུར་གྱི་སྟེང་ཕྱོགས་སུ་སྒོར་གཟུགས་གཉིས་ཅན་དུ་བཀོད་པའི་ཕྲེང་བའི་སྒོར་གཟུགས་སྟེང་མའི་ནང་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གོ་རིམ་ཨང་དང་། ཕྲེང་བའི་སྒོར་གཟུགས་འོག་མར་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་སོ་སོའི་གསུང་འབུམ་ཀ་ཁའི་ཨང་། གླེགས་བམ་གྱི་སྨད་ཟུར་དུ་ཕྱག་མཚན་མེ་ཏོག་པདྨ་བཀོད་པའི་སྟེང་དུ་ <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་>> ཀྱི་པོད་གཅིག་ནས་བརྒྱད་ཅུ་བར་གྱི་གོ་རིམ་ཨང་ཀི་བཅས་བཀོད་ཡོད།
དེ་ལྟར་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུམ་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་། སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྙིང་འཚོལ་བསྡུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་དང་། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གཉིས་ནས་གསུང་འབུམ་གྱི་མ་ཡིག་ཐོག་ཕྱག་རོགས་གནང་བ་དང་། གཞན་ཡང་ལས་གཞི་འདི་

ཐོག་མའི་གླེང་གཞི།

9

ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ཕྱག་རོགས་གནང་མཁན་དང་། ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་ལམ་སྟོན་གནང་མཁན་ཚང་མར་ད་ལན་གྱི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་དྲིན་བླ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ང་ཚོའི་ལས་གཞི་འདིར་རྣམ་གྲྭ་ལྷན་སྟེང་ནས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གཟིགས་སྐྱོང་བླ་མེད་དང་། འགྲོ་གྲོན་ནར་གཏོང་གནང་བ། མཁྱེན་དཔྱོད་མཁའ་ལྟར་ཡངས་ཤིང༌། ལྷག་བསམ་དུང་ལྟར་དཀར་བའི་འབྲེལ་ཡོད་དུ་མས་ལས་འཆར་འདིར་གདེང་འཇོག་ཚད་མེད་དང༌། མ་ནོར་ལམ་སྟོན། མ་དཔེ་མཁོ་འདོན། ཞུ་དག་གི་རོགས་ཕན་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན། ང་ཚོར་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱིས་ལྷད་མེད་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། ལྷག་པར་གཞིས་བྱེས་རྣམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་པར་སྐྲུན་ཐོག་རོགས་རམ་ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང༌། སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག །འབྱུང་འགྱུར་ཡང་ང་ཚོའི་ལས་འཆར་ཁག་ལ་རྩ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་དང་། རོགས་ཕན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་མུ་མཐུད་གནང་སྐྱོང་ཡོད་པ་མཁྱེན་ཞེས་ཞུ།
༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་གུས་པ་རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་དང་། ལས་རོགས་ས་རཱ་མཐོ་སློབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ཚེ་དཔག་རྡོ་རྗེ་ཟུང་ནས་ཞོགས་སྔ་ལངས་དང་། དགོང་ཕྱི་ཉལ་ཐོག་ལོ་ཤས་རིང་དཀའ་བ་ཁྱད་བསད་དང་། ངལ་བ་དང་ལེན་གྱིས་གསུང་འབུམ་གྱི་ཡིག་འཇུག་དང་། དཔེ་བསྡུར་ཞུ་དག མ་དཔེ་ཐབས་འཚོལ། དཀར་ཆག་གསར་སྒྲིག དེབ་གཟུགས་ཇུས་འགོད་སོགས་གང་ཅིར་བརྩོན་པ་ཆེར་བསྐྱེད་ཞུས་ཤིང་། ཡང་སྒོས་རླབས་ཆེན་གྱི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཁུར་དུ་མི་སེམས་པར་རྒྱན་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་རུ་ང་ཞིབ་ཚགས་དང་། བཟོ་བཀོད་གང་མཛེས་ཡོང་ཐབས་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་འབད་བརྩོན་ཞུས་ཁུལ་ལགས། འོན་ཀྱང་དཔེ་སྒྲིག་པའི་ལྷག་བསམ་ལ་རྨ་མེད་ལ། བསམ་བཞིན་ཆེད་བཟོས་མིན་ནའང་ཤེས་ཡོན་དང་། འཇོན་ཐང་། ཉམས་མྱོང་བཅས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་ཆད་ལྷག་ནོར་འཁྲུལ་འབྱུང་སྲིད་པས་དེ་རིགས་མཆིས་ཚེ་རྒྱ་ཆེའི་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྙིང་དབུས་ནས་བཟོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ཟླ་ ༡༢ཚེས་ ༡༢ དགེ་བར།།

10

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

དེ་ཡང་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་པ་ཆེན་པོ། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད། རྒྱལ་ཀུན་སྙིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་སྡོམ་བརྩོན་ངུར་སྨྲིག་གར་གྱིས་རྣམ་པར་རོལ་པ། བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པའི་མཚོན་རྟགས་དང་སྲོག་ཤིང་། བགྲང་ཡས་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་མཆོག ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ་དབང་སྒྱུར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་ནས་རང་ཅག་སྙིགས་མ་ལྔ་ཆེས་ཆེར་བདོ་བའི་ཡིད་ཅན་རྣམས་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་བདེ་སྐྱིད་རྫོགས་ལྡན་གསར་པའི་དཔལ་ལ་ཅོ་འདྲིར་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་སྤྱི་ནི། <<ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངོས་ཀྱི་མི་མང་>> དང་། <<མཛད་རྣམ་རྒྱ་ཆེན་སྙིང་རྗེའི་རོལ་མཚོ།>> <<ཕྱི་ཡུལ་དུ་རང་དབང་།>> སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས།

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །མཛད་པ་མཆོག་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་གི་མཛད་པ་ཀུན་ལས་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པའི་གཙོ་བོ་གསུང་གི་མཛད་པ་ལ་མཚོན་ན། བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གི་དགོངས་མཐིལ་དམར་རྗེན་དུ་ཕྱུང་བ། རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པ་དང་། མཐའ་ཡས་ལ་མུ་མེད་པ། རླབས་དང་གཟི་བརྗིད་ཆེ་ཞིང༌། སོ་སྐྱེ་རང་དགའ་བའི་བསམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དགོངས་གཞི་དང༌། དུས་རབས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་ཞིང༌། མིའི་སེམས་ཁམས་དང་འཚམ་པ། ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

11

ཁྱད་འཕགས་ཕུལ་བྱུང་གི་ལམ་སྟོན་མང་དུ་མཛད་པའི་གསུང་བཟང་རྣམས་ནི་ཆེས་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ནོར་བུ་ཞིག་ཡིན།

ཀ༽ གསུང་རྩོམ་ཕྱག་དེབ་ལ་མཚོན་ན། རགས་རྩིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་མ་མཐའ་བརྒྱ་ཕྲག་གསུམ་ལྷག་བཞུགས་ཤིང་། དེ་དག་ཀྱང་འཛམ་གླིང་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུགས་ཆེ་བའི་སྐད་ཡིག་སྣ་མང་ཐོག་བཞུགས་པ་མ་ཟད། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དང་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་སྒྲ་བརྙན་སྡེ་ཚན་དུ་རིན་བྲལ་གྱི་བཀའ་སློབ་དང་། བཀའ་ཁྲིད། གསུང་བཤད་སོགས་ཀྱི་བརྙན་འཕྲིན་དང་། སྒྲ་འཇུག་ཁོ་ནར་ཕྱག་ཚོད་ ༧༠༠༠ ལྷག་གཅེས་ཉར་གནང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཏུ་མ་ཚུད་པའི་གསུང་བཟང་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཁ་ཐོར་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་ཡོད་པའང་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་དང་། མངོན་གསུམ་མྱོང་གྲུབ་ལགས་ཤིང་། དེ་དག་ཡོངས་རྫོགས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་ཕབ་སྟེ་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་ཐུབ་ན་གསུང་པོད་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ཡོད་པས། གོ་ལ་འདིའི་ཐོག་གསུང་རྩོམ་ཆེས་མང་ཤོས་ཆགས་ངེས་མ་ཟད། དེ་ལྟ་བུའི་གསུང་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བགྲང་ཡས་གདུལ་བྱའི་བློ་དང་འཚམ་པར་གདམས་ངག་ཁྲི་སྟོང་མང་པོས་གདུལ་བྱ་དུང་ཕྱུར་དུ་མའི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པའི་ས་བོན་བསྐྲུན་པར་མཛད་པ་སོགས་ནི་བསམ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས།

ཁ༽ དེ་ལྟར་སྐད་དང་ཡིག་རིགས་སྣ་མང་ཐོག་བཞུགས་པའི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་གསུང་བཟང་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱར་གཞིགས་ན། ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་དང་། ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན། བླང་དོར་ལམ་སྟོན། འཕྲལ་ཡུན་ལམ་སྟོན། ཟློས་གར་ལམ་སྟོན། སྨན་རྩིས་ལམ་སྟོན། མང་གཙོའི་ལམ་སྟོན་དང་། དགོན་སྡེའི་ལམ་སྟོན། ཚན་རིག་ལམ་སྟོན། བྱམས་བརྩེའི་ལམ་སྟོན། ཆོས་ལུགས་ལམ་སྟོན། སྐད་ཡིག་ལམ་སྟོན། བཟང་སྤྱོད་ལམ་སྟོན། ཁོར་ཡུག་ལམ་སྟོན། མི་ཚེའི་ལམ་སྟོན། ཞི་བདེའི་ལམ་སྟོན། རིག་གནས་ལམ་སྟོན། ལོ་རྒྱུས་ལམ་སྟོན། ལྟ་གྲུབ་ལམ་སྟོན། གཉིས་སྨན་ལམ་སྟོན། གཙང་འཕྲོད་ལམ་སྟོན། བཀའ་ལན་ལམ་སྟོན། དོལ་རྒྱལ་ལམ་སྟོན་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ཁྲིམས་དང་ལུགས་སྲོལ། སྤྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར། བསམ་བློ་དང་ཀུན་སྤྱོད། ལོ་རྒྱུས་དང་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

12

རྣམ་ཐར། བཅའ་ཡིག་དང་དཀར་ཆག གསན་ཡིག་དང་ཆེད་བརྗོད། བཀའ་ཡིག་དང་གསུང་འཕྲིན། དེ་མཚུངས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས། ནང་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། ཆོས་ལུགས་མཐུན་སྒྲིལ། ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་སོགས་བརྗོད་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ཤིན་ཏུ་མང་ལ། མདོར་ན་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་མ་གནང་བའི་གནད་དོན་ཞིག་མེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད།

ག༽ བཀའ་སློབ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཡོན་ལ་མཚོན་ནའང་། རིན་བྲལ་གྱི་བཀའ༌སློབ་དེ་དག་མི་སྣ་རེ་ཟུང་གི་ཆེད་ཙམ་མིན་པར་སྒེར་སོ་སོ་དང༌། སྤྱི་ཚོགས། འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང༌། མདོར་ན་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་འདི་དང་ཕྱི་མ། འཕྲལ་དང་ཕུགས་གང་སར་སྨན་པ་མ་ཟད། མགོན་པོ་གང་གི་གསུང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ་སྤྱི་དང༌། ཐ་ན་གླེང་མོལ་གྱི་ཚུལ་དུའང་གང་གསུངས་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་བདེ་རྩར་སྨིན་པ་ཤ་སྟག་ལ་བརྟེན། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་རྣམས་ནི་བགྲང་ཡས་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་དད་པ་དང་འདུན་པ། ཁམས་དང་མོས་པ། དབང་པོ་དང་བག་ལ་ཉལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་འཚམ་པར་དད་ལྡན་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་གསོས་སྨན་དང༌། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ལ་སོམ་ཉིའི་དྲ་བ་གཅོད་པའི་རལ་གྲི། ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་རྨོངས་མུན་སེལ་བའི་སྒྲོན་མེ། སྐྱེ་འགྲོའི་ཡིད་གདུང་སེལ་བའི་བདུད་རྩི། ཤེས་རིག་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པ་དང་། ཁ་གསལ་ལ་གོ་བདེ་བ། རྟོགས་སླ་ཞིང༌ཡིད་ལ་འཇུག་ཆེ་བའི་ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བས་དད་ལྡན་སྐྱེ་འགྲོ་ཁྲི་འབུམ་དུ་མའི་མིག་དང་ཡིད་དང་རྣ་བའི་དགའ་སྟོན་དམ་པར་གྱུར་པར་མ་ཟད། དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་གསལ་བར་བཀྲོལ་ཅིང༌། གབ་པ་མངོན་དུ་ཕྱུང་བ། ལྟ་བའི་སྤུ་རིས་ཕྲ་ཞིབ་གསལ་སྟོན་མཛད་པ་སོགས་ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་འབའ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་ཡུལ་ལུང་དང་མི་རིགས། སྐད་ཡིག་དང་གོམས་གཤིས། ཆོས་རིག་དང་ལེགས་བྱང་མི་གཅིག་པའི་སྐྱེ་བོ་ཁྲི་འབུམ་དུ་མའི་རེ་འདོད་སྐོང་བ་སོགས་བདུད་རྩི་ལྟ་བུ་མང་དུ་སྩལ་གནང་མཛད་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་དེང་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ནོར་བུ་ཞིག་དང་ཀུན་ནས་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

13

མཚུངས་པར་གྱུར་ཡོད། དེ་ལྟར་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་གཙོར་གྱུར་གྱི་བརྗོད་བྱ་སྣ་ཚོགས་ལས་བརྩམས་པའི་གསུང་འབུམ་ཕྱག་དེབ་བགྲང་བར་དཀའ་བ་བཞུགས་པ་དེ་དག་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཉུང་ཞིང་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྒྱས་ལ། ཁ་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་རྨ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གནའ་དེང་གི་མཁས་དབང་རྣམས་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། གསུང་བཟང་དེ་དག་ནི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཚད་མེད་པའི་མཁྱེན་ཡོན་དང༌། ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་ཐུགས་བྱམས་བརྩེའི་ཀློང་ནས་འཕྱུར་བའི་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འཕྲལ་ཕུགས་རྒྱང་གསུམ་ལ་སྨན་པའི་མ་ནོར་ལམ་སྟོན་རླབས་པོ་ཆེ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། ད་ལྟ་དང་མ་འོངས་པའི་དགོས་མཁོ་སྐོང་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།

ང༽ དེས་ན་འདིར་རྒྱ་ཆེའི་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་རས་བཙའ་བའི་དགའ་སྟོན་དུ་འབུལ་རྒྱུ་ནི་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གི་གསུང་འབུམ་ལས། གསུང་པོད་ཀ་པ་སྟེ། <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས།>> ཀྱི་སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་གཉིས་པར། ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ། ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངོས་ཀྱི་མི་མང་དང་། གསུང་པོད་ཁ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་གསུམ་པར། འཇམ་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་༸རྒྱལ་ཚབ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་གླིང་སྤྲུལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྗེ་བཙུན་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཐུན་མོང་བའི་མཛད་རྣམ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ། གསུང་པོད་ག་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་བཞི་པར། ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་སོ་སོར་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་ཕྱོགས་བསྡེབས། གསུང་པོད་ང་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་ལྔ་པར། ལྷར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་སོ་སོར་སྩལ་བའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

14

བསྡེབས།

གསུང་པོད་ཅ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་དྲུག་པར། ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ། གསུང་པོད་ཆ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་བདུན་པར། ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། གསུང་པོད་ཇ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་བརྒྱད་པར། ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། གསུང་པོད་ཉ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་དགུ་པར། ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། གསུང་པོད་ཏ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་བརྒྱད་ཅུ་པར། འཕྲལ་ཡུན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་བཅས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུས་ཡོད།

དེ་ཡང་། ༡༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ བར་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༥༢ རིང་གི་ཡོངས་ཁྱབ་གསུང་འཕྲིན་ཁག་དང་། ༢༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ བར་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༥༢ རིང་གི་བཀའ་སློབ་ཁག་ ༤༤ སྩལ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཞུས་ཡོད། ༣༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༤ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༣༠ བར༌སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་སློབ་གྲྭ་ཁག་སོགས་ལ་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་སྒོའི་སྐོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། ༤༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༢ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་བར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། ༥༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ ཉིན་བར་སྲིད་ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཁག་དང་། བཀའ་ཤག་གིས་མཚོན་གཞུང་ཞབས་ལས་བྱེད་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། ༦༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༦ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ བར་སྩལ་བའི་བཀའ༌སློབ་ཕྱོགས་བསྡེབས་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢-༢༠༡༡ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

15

ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་སྔ༌རྗེས་སུ་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་ཁག་བཅས་ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ། ༧༽ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༦ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༨ བར་སྲིད༌ཞིའི་རྣམ་འདྲེན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། བུད་མེད་ཚོགས་པ་དང་། གཞོན༌ནུས་མཚོན། ཚོགས་པ་ཁག་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཁག་ ༣༩ ཕྱོགས་བསྡེབས་སུ་བཀོད་པ༌འཕྲལ་ཡུན་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་བཅས་སུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ཞུས་ཡོད།

དེ་ལྟར་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་བར་རྣམ་ཐར་དང་གསུང་འབུམ་པོད་གྲངས་ ༧༡ བཞུགས་པའི་སྟེང་དུ་གོང་གསལ་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་ལས་རྣམ་ཐར་པོད་གཉིས་དང་། ཡོངས་ཁྱབ་གསུང་འཕྲིན་པོད་གཅིག་བཅས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་པོད་དྲུག་བསྣན་ནས་༸རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་སྐུའི་དགུང་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས།>> པོད་ཕྲེང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་ལེགས་བསྒྲིགས་ཞུས་པ་ཡིན།

གསུང་པོད་འདི་དག་ཀྱང་སྤམ་ཆེ་ཆུང་ཆ་མཚུངས་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ། གསུམ་པ་བཅས་སུ་ཆ་བགོས་ཀྱིས་བསྒྲིགས་པ་ལས་ལོ་ཚིགས་ཀྱི་རྒྱས་བཅད་དམིགས་བསལ་མེད་ཀྱང་། ཕྱག་དེབ་སོ་སོའི་ནང་གི་བཀའ་སློབ་རྣམས་ལོ་ཚིགས་སྔ་ཕྱིའི་གོ་རིམ་ལྟར་དུ་བསྒྲིགས་པ་མ་ཟད། བཀའ་སློབ་དེ་དག་ཀྱང་། ཀ༽ གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་སོ་སོར་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་དང་། གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་སོ་སོར་སྩལ་བའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་སྩལ་བ་ཁག་ལ་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་དང་། ཁ༽ སློབ་གྲྭ་ཁག་ལ་སྩལ་བ་རྣམས་ལ་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་དང་། ག༽ བཀའ་སྤྱི་དང་གཞུང་ཞབས་ལས་བྱེད་པར་སྩལ་བ་ལ་ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། ང༽ ཚོགས་པ་ཁག་ལ་སྩལ་བ་ལ་འཕྲལ་ཡུན་ལམ་སྟོན། ཅ༽ རྒྱ་ཆེའི་བོད་མི་སེར་སྐྱ་མང་ཚོགས་ལ་སྩལ་བ་རྣམས་ལ་བླང་དོར་ལམ་སྟོན། ཆ༽ བོད་ནས་གཉེན་འཕྲད་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

16

སོགས་སུ་ཕེབས་རིགས་ལ་སྩལ་བར་མ་འོངས་ལམ་སྟོན་བཅས་བཀའ་སློབ་སྩལ་ཡུལ་དང་། ནང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་ཕྱེ་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་ཐོག་མའི་བཀའ་སློབ་སྩོལ་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་ནས་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་ཡོད་ལ། སྔར་གྱི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་སྒྲིག་གནང་བ་ཁག་ཏུ་ཆ་ལག་མ་ཚང་བ་དང་། དེ་སྔ་པར་དུ་མ་འཁོད་པའི་བཀའ་སློབ་ལྷག་ལུས་ལག་སོན་བྱུང་བ་ཇི་ཡོད་གསར་འཇུག་ཁ་སྣོན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་ཆ་ལག་ཚང་ཐབས་ལ་འབད་རྩོལ་ཞུས་ཐོག སྡེ་ཚན་འཁྲུགས་པ་རྣམས་ཀྱང་མ་འདྲེས་པར་ཁུངས་སོ་སོར་ལེགས་བསྒྲིགས་ཀྱང་ཞུས་ཡོད།

ལྷག་པར་རྒྱ་ཆེའི་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་སྲིད་རིག་གནས་དང་། སྐད་དང་ཡི་གེ ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ། ཚན་རིག་དང་འཕྲོད་བསྟེན་སོགས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་གཞིར་བཟུང་ལྟ་ཀློག་གཟིགས་བདེའི་སླད་ཞིབ་ཕྲའི་དཀར་ཆག་ཀྱང་གསར་བཟོ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ནས་ ༡༩༩༩ བར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་རྣམས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་དྲུང་ཆེ་རྟ་ར་བ་དགེ་སློང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཉིད་ལགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་ཞིང་། བོད་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་དཔར་འགྲེམས་གནང་བའི་ཕྱག་དེབ་ཞལ་གྲངས་ ༡༡ ཡོད་པ་གཞིར་བཟུང་བསྒྲིགས་ཐོག པར་རྩ་ཆ་ཚང་དཔེ་སྒྲིག་པ་ཟུང་ནས་གསར་དུ་གློག་ཀླད་ནང་འཇུག་འགོད་ཞུས་ཏེ་པར་རྩར་ཞུས་དག་དང་། དག་བཅོས་ལེགས་བསྒྲིགས་ཞུས་པ་ཡིན།

ཞར་བྱུང་འཕྲོས་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཞུ་རྒྱུར། གོང་གསལ་ <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས།>> པོད་གྲངས་ ༨༠ ཐམ་པ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ལེགས་པར་གྲུབ་རྗེས་ང་ཚོའི་ལས་གཞི་དང་དམིགས་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་མིན་པར། མ་འོངས་པར་ཡང་གོང་གསལ་གསུང་འབུམ་ཁོངས་སུ་མ་ཚུད་པའི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་གསུང་བཟང་གི་རིགས་ཇི་ཡོད་བརྗོད་བྱའི་སྡེ་ཚན་གྱི་སྐབས་སུ་ཞུས་པ་ལྟར་དང་། དེ་བཞིན་གསུང་པོད་དགུའི་ཁོངས་སུ་མ་ཚུད་པ། གསུང་པོད་ཐ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་གཅིག་པར། བླང་དོར་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། གསུང་པོད་ད་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་གཉིས་པར། བླང་དོར་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

17

གཉིས་པ། གསུང་པོད་ན་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་གསུམ་པར། བླང་དོར་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གསུམ་པ། གསུང་པོད་པ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་བཞི་པར། མ་འོངས་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་དང་པོ་དང་། གསུང་པོད་ཕ་པ་སྟེ། སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་གྱ་ལྔ་པར། མ་འོངས་ལམ་སྟོན་ཕྱག་དེབ་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱང་པར་སྐྲུན་ཞུ་ཆོག་ཡིན།

དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་ནས་ད་བར་སྩལ་བའི་རིན་བྲལ་གྱི་བཀའ་སློབ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་ཞིབ་ཕྲའི་དཀར་ཆག་གསར་བསྒྲིགས་དང་བཅས་མུ་མཐུད་པོད་ཕྲེང་བཞི་པ་ལྔ་པ་སོགས་སུ་རིམ་བསྒྲིགས་ཞུ་འཆར་ཡོད་ལ། ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་གི་ཁོངས་ནས་ཤེས་རིགས་ཚོགས་ཆེན་ཁག་གི་བཀའ་སློབ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ནས་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོན་དང་། བོད་ཀྱི་སྨན་རྩིས་ཁང་དུ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཁག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པ་སྨན་རྩིས་ལམ་སྟོན་དང་། བོད་ཀྱི་ཟློས་གར་ཚོགས་པ་དང་། ལྷ་མོའི་ཚོགས་པ་ཁག་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཁག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པ་ཟློས་གར་ལམ་སྟོན་བཅས་གནས་ལྔ་རིག་པའི་བརྗོད་དོན་ལྟར་གོང་གསལ་བཀའ་སློབ་ཀྱི་ཁོངས་ནས་ཟུར་བཏོན་གྱིས་ལོགས་སུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ཞུ་འཆར་ལགས།

ད་ལྟའི་ཆར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་པོའི་གསུང་བཟང་ཡིག་འབེབས་ཀྱིས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་སྟོང་ཟུར་ཙམ་ལས་མེད་ལ། ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱག་དེབ་ཆེ་ཆུང་མི་མཚུངས་ཤིང་། བཀའ་སློབ་ཆ་ལག་མ་ཚང་བ། ཁ་ཐོར་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ལུས་པ་འདི་ལྟར་མིན་པར་གསུང་འབུམ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་པོད་ཕྲེང་རིམ་པར་བསྒྲིགས་ཏེ་གོང་གསལ་ <<༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས།>> ཀྱི་ཁྲོད་དུ་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་པོད་དགུའི་མཇུག་མཐུད་ཀྱིས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ལྷ་བླའི་ལུང་བསྟན་ལྟར་དགུང་གྲངས་ ༡༡༣ བཞུགས་རྒྱུའི་བཀའ་བཞེས་བཟང་པོ་ཐོབ་པ་ལྟར། དེ་ལྟར་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། སྐུ་གེགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཅི་མཆིས་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཞབས་རིམ་སོགས་སུ་དམིགས་ཤིང་། དེ་ལྟར་འཚོ་ཞིང་གཞེས་པ་ལ་དེ་

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

18

བསྟུན་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ལས་འགན་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། འདི་ག་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གྲྭ་ཚང་ནས་མ་འོངས་པར་གསུང་འབུམ་པོད་ཕྲེང་ ༡༡༣ཕྱོགས་བསྒྲིགས་པར་སྐྲུན་ཞུ་རྒྱུའི་ལས་འཆར་སྒྲིག་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུང་བཟང་འདི་དག་ལ་སྤྱིར་ན་ཚིག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་ཞུས་དག་ཕེར་ངེས་སུ་རློམས་ཀྱང༌། ངེད་རྣམས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ཉམས་མྱོང་ཞན་པ་དང༌། ལས་འབོར་ཆེ་ལ་དུས་ཡུན་ཐུང་བ། དཔེ་སྒྲིག་པ་ཉུང་ཁར་ཤེས་རིག་ནོར་གྱིས་དབུལ་བས་ཕྱོགས་གང་ཐད་ནས་མི་ལྡེང་བའི་ཆ་སོགས་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་ངེས་པས། དེ་རིགས་མཆིས་ཚེ་རྒྱ་ཆེའི་མཁྱེན་ལྡན་རྣམ་པས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྩོལ་གནང་རོགས་ཞེས་རེ་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཟད། ལྷག་པར་ངེད་ཚོའི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་སློབ་སྟོན་དང་། ཡིག་ཆ་མཁོ་འདོན། ཞུ་དག་གི་རོགས་ཕན་གནང་མཁན་སྤྱི་སྒེར་ཚོགས་གསུམ་དང་། ཡང་སྒོས་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚད་མེད་གནང་མཁན་རྣམ་ཟུར་ཐུན་མོང་བཅས་ཚང་མར་སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༢ ལ།།

19

༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།
དབུས་འགྱུར་འཆང་གི་རིགས་ལས་མདོ་སྨད་ཅེས། །
འཇམ་མགོན་བླ་མ་མཚན་དཔེ་བཞད་པའི་འདབས། །

སྟག་འཚེར་ཁབ་ཏུ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་ཡི། །
ལུང་བཞིན་ངོ་མཚར་བལྟམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞུང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་
པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ཕག་བོད་ཟླ་
༥ ཚེས་ ༥ སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༥ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༦ ཉིན་མདོ་སྨད་མཚོ་སྔོན་སྟག་འཚེར་དུ་
རིགས་རུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡབ་ཆོས་སྐྱོང་ཚེ་རིང་དང་། ཡུམ་བདེ་སྐྱིད་ཚེ་
རིང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་དང་བཅས་ལྗོངས་འདིའི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་དཔལ་དུ་སྐུ་བལྟམས་ཤིང་། ༸རྒྱལ་ཚབ་རྭ་སྒྲེང་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་
ལྷ་མོའི་བླ་མཚོའི་ཨ་ཀ་མ་ཡིག་འབྲུའི་གཟིགས་སྣང་དང༌། བླ་ལྷ་ཁག་གི་ལུང་བསྟན།

༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་སྤྱོད་ཁག་བཅས་གཅིག་མཐུན་བྱུང་བར་མ་ཟད། གང་གི་

སྔོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མཛད་པ་ནས་ཀྱང་༸རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་བྲལ་ངེས་
རྙེད་བྱུང་བ་ལྟར་ཐོག་མའི་མཚན་ལའང་ལྷ་མོ་དོན་གྲུབ་ཅེས་གསོལ།དགུང་ལོ་བཞི་ལ་ཕེབས་པ་ས་ཡོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ཟླ་ ༧ པར་སྟག་འཚེར་ནས་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

20

གདན་དྲངས་ཏེ་ཟླ་བ་ ༨ ཚེས་ ༢༥ དང་། སྤྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༨ ཉིན་ལྷ་ལྡན་རྒྱལ་སར་

༸ཞབས་སོར་བདེ་འཁོད་ཀྱིས་བོད་ལྗོངས་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་ཐོག་ནས་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་བྲལ་ལ་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་མཛད། སྤྱི་ཟླ་ ༡༠
ཚེས་ ༡༣ ཉིན་ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེའི་སྐུ་མདུན་དུ་༸རྒྱལ་
ཚབ་རྭ་སྒྲེང་ཧོ་ཐོག་ཐུ་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་
མཆོག་གིས་དབུ་སྐྲའི་གཙུག་ཕུད་བཞེས་ཏེ། མཚན་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ངག་
དབང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ་དབང་སྒྱུར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ།
དགུང་ལོ་དྲུག་ལ་ཕེབས་པ་ལྕགས་འབྲུག་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༤ སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ཟླ་
༢ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གཞུང་སྲོལ་ཐོག་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སའི་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་པོ་ཏ་ལའི་
ཤར་རྒྱུད་ཚོམས་ཆེན་སྲིད་ཞིའི་ཕུན་ཚོགས་སུ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་གྱི་
མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་བསྐྱངས། རྒྱལ་ཚབ་རྭ་སྒྲེང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མཚན་ཞབས་སྟག་བྲག་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་འཛིན་བགྲེས་གཞོན་གྱི་ཐུགས་འགན་

བཞེས་ཐོག་ཆུ་རྟ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༢ བོད་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་སྲིད་སྐྱོང་ཡོངས་འཛིན་
སྟག་བྲག་ངག་དབང་གསུང་རབ་མཐུ་སྟོབས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གི་དྲུང་

ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་སྡོམ་བཞེས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་སྐབས་མཁྱེན་
རབ་བསྟན་འཛིན་གྱི་དྲུང་ནས་དབུ་མེད་སོགས་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཡོངས་འཛིན་སྐུ་གཞོན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་ནས་དག་ཡིག་དང་། སུམ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

21

རྟགས་སོགས་ལ་ལོ་ངོ་ལྔ་ཙམ་རིང་སློབ་གཉེར་མཛད། དེ་ནས་ཐུན་མོང་གི་སྣང་
ངོར་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་པའི་དྲུང་ནས་བཅུ་ཕྲག་རིག་གནས་སྤྱི་

དང་། ལྷག་པར་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་གསན་བསམ་སློབ་གཉེར་གནང་བ་དང་དུས་མཚུངས་སྐུ་ན་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་འཛམ་གླིང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་
གྱི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་དང༌། བྱེ་བྲག་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་ཚན་རིག་བཅས་ལ་

ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོས་ཞོར་སྦྱོང་མཛད།
ས་གླང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་དབང་གུང་བྲན་
དམར་པོའི་གཞུང་གིས་འཕྲོགས་མ་ཐག་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱ་རྒྱུའི་འགོ་བཙུགས་
ཏེ་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཆབ་འབངས་དང་བཅས་པ་ཛ་དྲག་གི་གནས་ལ་

གྱར་སྐབས་བོད་ལྗོངས་ལྷ་མི་མགྲིན་གཅིག་གིས་གསོལ་འདེབས་ནན་ཞུས་ལྟར་
དགུང་གྲངས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕེབས་པ་ལྕགས་སྟག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ བོད་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༡
དང་། ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་གངས་ལྗོངས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ལུགས་
གཉིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་ཆ་ཚང་བསྐྱེད་བཞེས་མཛད་ཅིང་། ཁྲིམས་ཆད་ཕོག་པའི་བཙོན་པ་ཡོངས་རྫོག་གློད་འགྲོལ་གནང་བ་དང་། གཞན་ཡང་ལོ་དེ་ནས་བཟུང་ལོ་དགུའི་རིང་བདེན་པ་དང་། ཞི་བའི་ལམ་ནས་རྒྱ་བོད་འགྲིག་ཐབས་ཀྱི་ལམ་

བུར་ཤུགས་སྣོན་བསྐྱོན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ བོད་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་བློ་བཟང་བཀྲ་
ཤིས་དང་། ཀླུ་ཁང་བ་གཉིས་སྲིད་ཚབ་ཏུ་བསྐོ་གཞག་ཐོག་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་སྐུ་སྲོག་
ལ་ཉེན་འགན་འབྱུང་ཉེའི་རྐྱེན་གྱིས་ཟླ་བ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སྐུ་འཁོར་ཞབས་འབྲིང་
དང་བཅས་པ་གངས་ལྗོངས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ལྡན་གྱི་ཞིང་ནས་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

22

གྲོ་མོར་ཉེན་གཡོལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ཟླ་བ་ ༡ ཚེས་ ༢ ཉིན་གྲོ་མོར་
ཕེབས་འབྱོར་ཟིན་འཕྲལ་བཀའ་ཤག་བཙུགས་ཏེ་ཟླ་ངོ་བདུན་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་
འཇགས་མཛད་ཐོག་རྒྱ་དམར་གཞུང་དང་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་བྱེད་མཁན་སྐུ་ཚབ་
ཆེད་གཏོང་གནང་།
ལྕགས་ཡོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་བཙན་ཤེད་
འཇིགས་སྐུལ་འོག་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ཟེར་བར་མཚན་རྟགས་མི་འགོད་ཐབས་མེད་བྱུང༌། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༦ ༼དུང་
དཀར་ཚིག་མཛོད་ལས། ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཀྲང་ཅིང་ཨུ་གྲོ་མོར་འབྱོར་ཏེ་དུང་དཀར་

དགོན་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཞལ་འཛོམས་བྱུང་ཞེས་འཁོད།༽ ཉིན་རྒྱ་གཞུང་གིས་

བོད་ཀྱི་ཞི་དྲག་ལས་དོན་ཆེད་གསར་དུ་བསྐོ་གཞག་བྱས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་འགན་འཛིན་
དམག་དཔོན་ཀྲང་ཅིང་ཨུས་གཙོས་རྒྱ་མིའི་སྐུ་ཚབ་ཁག་ཅིག་ནས་གྲོ་མོར་༸གོང་
ས་མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་ཞུས་པ་དང་། ལྕགས་ཡོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ཟླ་ ༧ ཚེས་
༢༤ ཉིན་གྲོ་མོ་ནས་ལྷ་ལྡན་ཞིང་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ་སྤྱི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ལྷ་
སར་༸ཞབས་སོར་བདེ་བར་འཁོད།
ཆུ་སྦྲུལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་བཅའ་སྡོད་བོད་ཀྱི་དོན་
གཅོད་ཁང་གསར་འཛུགས་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོ་མཇུག་ཏུ་དུས་བསྟུན་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་གང་ཅིར་ཡར་རྒྱས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བསྒྱུར་
བཅོས་མཛད་བཞེད་ཀྱིས་ལེགས་བཅོས་སྤྱི་ཚོགས་ལས་ཁུངས་ཆེད་འཛུགས་ཀྱིས་

ལེགས་བཅོས་གནང་ཕྱོགས་སྐོར་རྩ་འཛིན་དོན་ཚན་ ༥ གཏན་འབེབས་ཁྱབ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

23

བསྒྲགས་མཛད་ཅིང་། དེ་འབྲེལ་རྒྱ་གཞུང་དང་གནས་ཚུལ་ཞི་འགྲིག་ཡོང་རེས་
སྐབས་བསྟུན་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པ་མང་དུ་བསྐྱངས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ཤིང་རྟ་

ལོའི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དུས་ཆེན་དང་སྟབས་བསྟུན་
ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྐུའི་ཡོངས་འཛིན་བགྲེས་པ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཤར་ཆོས་གླིང་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་མཆོག་གི་དྲུང་

ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་བསླབ་སྡོམ་བཞེས།
ཤིང་རྟ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གདན་ཞུས་ལྟར་པེ་ཅིང་སོགས་
སུ་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ནང་ཆིབས་བསྒྱུར་བསྐྱངས་ཏེ་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་མའོ་
ཙེ་ཏུང་དང༌། སྲིད་བློན་ཀྲའུ་ཨེན་ལེ། གཞན་ཡང་ཀྲུའུ་ཏའི། ཏེང་ཞའོ་ཕིང་སོགས་
དཔོན་རིགས་ཁག་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཞིང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་ཚོགས་
གནས་སྟངས་རྣམས་གསལ་བར་གཟིགས། དེ་ནི་༸གོང་ས་མཆོག་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་

ཆིབས་བསྒྱུར་བསྐྱངས་པ་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་ལ། ཤིང་ལུག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ཟླ་ ༣ ཚེས་
༡༢ ཉིན་༸རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་རྣམ་གཉིས་པེ་ཅིང་ནས་བོད་དུ་ཆིབས་ཞལ་

བསྒྱུར་ཏེ་ཟླ་བ་ ༦ ནང་བོད་ལྗོངས་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཕྱིར་ཕེབས་མཛད།
མེ་སྤྲེལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་༸རྒྱལ་མཆོག་ཉི་ཟླ་རྣམ་གཉིས་

རྒྱ་གར་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཚོགས་ནས་གདན་ཞུའི་མགྲོན་བརྡ་ཕུལ་བ་ལྟར།
སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་མི་ལོ་ ༢༥༠༠ འཁོར་བའི་དུས་དྲན་མཛད་སྒོའི་སྐུ་
མགྲོན་གཙོ་བོར་གངས་ལྗོངས་གཞིས་རྩེ་ནས་ཆིབས་ཞལ་བསྒྱུར་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་
སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་མི་ལོ་ ༢༥༠༠ འཁོར་བའི་དྲན་གསོའི་དུས་དྲན་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

24

ལ་ཕེབས། ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་དྷི་ལི་གསར་པར་ཕེབས་འབྱོར་
བྱུང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་འཛིན་ཌོག་ཊར་ར་འཇིན་རྡར་པར་སད་མཆོག་
དང༌། སྲིད་འཛིན་སྐུ་གཞོན་ཌོག་ཊར་ར་རྡ་ཁིར་ཤི་ན། སྲིད་བློན་མི་རྗེ་ནེ་ཧ་རུ་བཅས་
དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བར་མ་ཟད། ལྷག་པར་སྲིད་བློན་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་བོད་ནང་
རྒྱ་དམར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ངན་པ་རྣམས་མཚམས་འཇོག་ཡོང་ཐབས་སོགས་བོད་ཀྱི་ཆབ་

སྲིད་གནས་སྟངས་སྐོར་གལ་ཆེའི་བཀའ་བསྡུར་གནང༌། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་
བློན་ཀྲའུ་ཨེན་ལེ་ཡང་རྒྱ་གར་དུ་ཆེད་བཅར་ཞུས་པ་ལྟར་ཟླ་བ་ ༡༢ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་

ཁོང་ལ་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁུལ་གྱི་གནས་སྟངས་སོགས་བོད་མི་མང་གི་བདེ་སྡུག་
གནས་སྟངས་སྐོར་ལེགས་ཆའི་འགྱུར་བ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བཀའ་མོལ་ཞིབ་ནན་མཛད་
ཅིང་། མེ་བྱ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་ནས་གང་གི་

གདུལ་ཞིང་བོད་ལྗོངས་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ཆིབས་ཞལ་བསྒྱུར།
དེ་ལྟར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཛད་འཛིང་ཆུ་གཉེར་ལྟ་བུའི་ཁྲོད་ནས་དགུང་ལོ་བཅུ་
གཉིས་ཐོག་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ཆེན་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་འགོ་ཚུགས་ཏེ།
གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔར་གསན་བསམ་མཐའ་འཁྱོངས་གནང་ཞིང་། དགུང་ལོ་
བཅུ་གསུམ་བཞེས་པ་མེ་ཕག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོར་གདན་ས་སེ་འབྲས་གཉིས་ལ་

སྒྲིག་ཞུགས་ཀྱིས་གྲྭ་སྐོར་མཛད་པར་མ་ཟད་། དགུང་ལོ་ ༢༥ བཞེས་པ་ས་ཕག་བོད་
ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༥ སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ཟླ་བ་ ༣ ཚེས་ ༡ ཉིན་ལྷ་ལྡན་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་
ཆེན་མོར་དགེ་འདུན་འདུས་པ་ཁྲི་ཕྲག་གཉིས་བརྒལ་བའི་དབུས་སུ་ལུང་རིགས་སྨྲ་

བའི་མཁས་མང་ཁྱུ་མཆོག་འདུས་པའི་མདུན་སར་ལྷ་རམས་པའི་གྲྭ་སྐོར་དམ་བཅའ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

25

འབུལ་བཞེས་བསྐྱངས།
ས་ཕག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་རྒྱ་གཞུང་གི་ངན་བྱུས་འོག་༸གོང་
ས་མཆོག་རྒྱ་མིའི་དམག་སྒར་དུ་གཟིགས་མོར་གདན་ཞུ་བྱས་པར་ཕེབས་བཤོལ་
སླད་ལྷ་སའི་རྒྱ་ཆེའི་སེར་སྐྱ་མི་མང་རྣམས་མི་བཟོད་པས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་
ཕྱྭར་བདོ་བའི་བྱ་ངན་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་ཆེད་མི་མང་སེར་སྐྱ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོས་
ནོར་གླིང་ཕོ་བྲང་གི་ཉེན་སྲུང་བྱས་ཐོག་མི་དམངས་རྣམས་འུ་ཐུག་བཟོད་བྲལ་གྱིས་

དྲག་པོའི་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་དང་། ཆབས་ཅིག་བོད་རང་དབང་སྒེར་ལངས་ཀྱི་རྔམ་སྟོན་
གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་དང་། དེར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཡ་ང་བྲལ་བའི་དྲག་གནོན་མི་
ཆོས་ལས་འདས་པ་བྱས་པར་བརྟེན། བོད་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་བདེ་དོན་ལ་དགོངས་
ནས་བོད་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༨ དང་། ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་གྱི་དགོང་མོའི་ཕྱག་ཚོད་
༡༠ ཙམ་ལ་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་དོན་ཆེན་ཐུགས་ལ་
བསྣམས་ཏེ་རྒྱ་དམག་གིས་མཐའ་བསྐོར་བའི་དབུས་ནས་བོད་གཞུང་དམངས་གང་
འཚམ་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང༌།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ལྷོ་ཁ་ལྷུན་རྩེ་རྫོང་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་བོད་
གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་གཞུང་སླར་གསོ་མཛད་ཅིང་། བོད་གཞུང་ནས་རྒྱ་ནག་
གི་བཙན་ཤེད་འོག་བཞག་པའི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལ་ངོས་ལེན་མེད་
པའི་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྒྲགས་དང་པོ་གནང་བ་དང་། སྤྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་ཏི་

ཛུ་པུར་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགོད་པ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒལ་བ་སྐོང་འཚོགས་ཀྱིས་བོད་
རང་བཙན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་དང༌།

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

26

རྒྱ་ནག་གི་བཙན་ཤེད་སྡིགས་སྐུལ་འོག་བཞག་པའི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་
ལ་ཁས་ལེན་མེད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྒྲགས་ཐེངས་གཉིས་པ་བསྐྱངས།
དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ཟླ་བ་ ༤ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་མ་སུ་རིར་༸ཞབས་སོར་བདེ་
བར་འཁོད་ཅིང་། མ་སུ་རིའི་བཱིར་ལ་ཧའུ་སིར་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཞུགས་སྒར་

མཛད་དེ་བཞུགས་འཇགས་གནང་རིང་། ཟླ་བ་ ༤ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་སྲིད་བློན་ནེ་རུ་
མཆོག་མ་སུ་རིར་ཆེད་བཅར་གྱིས་༸རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་ལྷན་དུ་སྐབས་དེའི་

བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་། མ་འོངས་ཞུ་སྒོའི་སྐོར་བཀའ་མོལ་ཞིབ་རྒྱས་མཛད། ཟླ་
བ་ ༤ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་གཞུང་གི་བཀའ་བློན་སོགས་མཐོ་རིམ་འགོ་ཁྲིད་རྣམ་པ་རྒྱས་
འཛོམས་ཐོག་ནང་སྲིད་དང་། ཕྱི་སྲིད། ཆོས་དོན། ཤེས་རིག །དཔལ་འབྱོར་འདུ་
འགོད་བཅས་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ལྷན་ཁང་དྲུག་གསར་འཛུགས་དང་འབྲེལ་འགོ་བྱེད་རྣམས་བསྐོ་གཞག་མཛད། དེ་ནི་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དབུ་བརྙེས་པའི་

ཐོག་མ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ཟླ་བ་ ༤ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་མ་སུ་རི་ནས་ཆིབས་ཐོན་གྱིས་

ཚེས་ ༣༠ ཉིན་བཞུགས་སྒར་དྷརྨ་ཤཱ་ལཱའི་སརྒ་ཨཱཤ་རམ་དུ་བཞུགས་སྒར་གནས་
སྤོས་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༨ ལོར་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་ཕོ་བྲང་དུ་སྤོ་བཞུགས་མཛད་
ཅིང་། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་
ཐབས་སུ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སུ་བོད་དོན་སྐོར་ཞུ་སྐུལ་རིམ་པར་གནང་

འབྲས་སུ་རྒྱལ་ཚོགས་ནས་བོད་མིར་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། རང་ཐག་རང་
གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྤྲོད་དགོས་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་གྲོས་ཆོད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩། ༡༩༦༡།
༡༩༦༥ བཅས་སོ་སོར་བཞག་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

27

ལྕགས་བྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༢ ཉིན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་དགོངས་པར་
ཡོད་པ་ལྟར་ཆོལ་གསུམ་ཆོས་ལུགས་དང་བཅས་པའི་མི་འཐུས་བཅུ་གསུམ་བསྐོ་
གཞག་སྩལ་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་གསར་འཛུགས་གནང་སྟེ་དེ་ཉིན་མཇལ་ཕྱག་

དམ་འབུལ་དང་འབྲེལ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལྡན་གྱི་བོད་ལྗོངས་མང་གཙོའི་གཞུང་དབུ་

བརྙེས་པའི་མཛད་སྒོ་བསྐྱངས། ལྕགས་གླང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ཟླ་བ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་

མ་འོངས་བོད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་གསར་པའི་ཟིན་བྲིས་བོད་འབངས་ཡོངས་ལ་ཐོག་མར་
འགྲེམས་སྤེལ་གནང་བ་དང་། ཆུ་ཡོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གསུམ་
བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་མཛད་སྒོ་དང་སྦྲགས་དེ་སྔའི་རྩ་ཁྲིམས་ཟིན་བྲིས་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་

གནང་སྟེ་དོན་ཚན་ ༧༧ ཅན་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་རྒྱས་པ་གཏན་འབེབས་ཀྱིས་ཡོངས་ཁྱབ་
གསལ་བསྒྲགས་མཛད། ཆུ་སྤྲེལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཆེས་མཐོའི་
བོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གསར་འཛུགས་མཛད་པ་སོགས་བོད་འདི་འཕྲལ་ཕུགས་

གང་ཐད་ནས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཏུ་བསྐྱོད་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་
ལྟར་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན། ཁྲིམས་བཟོ་སྤྱི་འཐུས་བཅས་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་ལྡན་གྱི་གཞུང་ཆ་ལག་ཚང་བ་ཆགས་ཡོད་པ་
འདི་དག་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ཡིན།
ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་བཞིན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ནང་ཐེངས་དང་པོར་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་འདེམས་བསྐོའི་ལམ་

སྲོལ་གསར་གཏོད་མཛད་དེ་ལོ་ངོ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཡོངས་རྫོགས་མི་དམངས་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

28

ཀྱིས་མང་མོས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་ཁྲིད་རྣམས་ལ་རྩིས་སྤྲོད་གནང་སྟེ་དུས་
རབས་དང་མཐུན་པའི་རླབས་ཆེན་གྱི་ཐག་གཅོད་གནང་སྟེ། བོད་མི་རྣམས་རང་
མགོ་རང་ཐོན་དང༌། རང་ས་རང་སྲུང༌། རང་མི་རང་ལས་ཡོང་ཐབས་སོགས་གོམ་ཞེང་ཆེན་པོས་མདུན་བསྐྱོད་རིམ་པར་གནང་སྟེ། བྱུང་རབས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་

གསར་གཏོད་མང་དུ་མཛད་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་
མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང༌། ཐུགས་རྗེ་དང་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

གཞན་ཡང་བོད་ཕྲུག་ན་གཞོན་རྣམས་བོད་ཀྱི་མ་འོངས་སོན་རྩར་དགོངས་ཏེ་ཁོང་ཚོ་ཕྱི་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་གཉིས་ལྡན་ཞིག་ཏུ་གསོ་སྐྱོང་གནང་ཆེད་ལྕགས་བྱི་ཕྱི་

ལོ་ ༡༩༦༠ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣ ཉིན་མ་སུ་རིར་ན་གཞོན་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཐོག་
མར་གསར་འཛུགས་བསྐྱངས་ཤིང༌། དེ་རྗེས་རིམ་པས་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ཁུལ་
གྱི་བོད་ཕྲུག་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བར་གཞི་རིམ་དང༌། འབྲིང་རིམ། མཐོ་རིམ་བཅས་

ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སྤྲོད་ཐུབ་པའི་སློབ་གྲྭ་ཁྱོན་ ༡༠༠ ལ་ཉེ་བ་གསར་འཛུགས་གནང་བའི་ནང་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༢༧༥༠༠ དང་། བོད་ནང་སློབ་སྦྱོང་གི་གོ་སྐབས་མ་ཐོབ་པའི་
ན་གཞོན་སྟོང་ཕྲག་མང་པོར་སློབ་སྦྱོང་གི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཡོད། དེ་དག་གིས་བོད་ཀྱི་
ཐུན་མིན་རིག་གནས་དང་། དེང་དུས་ཀྱི་སློབ་ཚན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་
བཞིན་པར་མ་ཟད། ལག་ཤེས། ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་སྦྱོང་གི་གོ་སྐབས་
སྦྱོར་སྤྲོད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་འདི་དག་ནི་འཕྲལ་ཕུགས་གཉིས་སྨན་གྱི་རྒྱལ་ཁ་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡིན།

རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་དུ་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གཡུང་དྲུང་བོན་དང་བཅས་པའི་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

29

རིས་མེད་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཆོས་སྡེ་ ༢༦༢ དང༌། དེ་
དག་ཏུ་དགེ་བཙུན་ཞལ་གྲངས་ ༣༠༠༠༠ ལྷག་དང་། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྒྱལ་

ཁབ་ཁག་ཏུ་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་ཆོས་ཚོགས་ཁག་སྟོང་ལ་ཉེ་བ། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་
ཟློས་གར་ཚོགས་པ་དང་། ལྡི་ལི་བོད་ཁང་། ཝར་ཎ་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་
ཁང་། བཞུགས་སྒར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད། ནོར་གླིང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་
ཁང་། རྡོར་གླིང་འཇམ་དབྱངས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་གསོ་རིག་གི་ལྟེ་གནས་བོད་ཀྱི་སྨན་རྩིས་ཁང་དང༌། ཕྱི་ལུགས་ཀྱི་སྨན་ཁང༌།

ལག་ཤེས་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་བཟོ་ལས་སོགས་ཆེད་སྦྱོང་བྱ་ཡུལ་གྱི་ལྟེ་གནས་ཁག་མང་
གསར་འཛུགས་གནང་ནས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་དེང་སྐབས་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རྨང་གཞི་སྲ་བརྟན་ཕུགས་འཕེར་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་
ནི་སྟོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བདུན་གྱིས་བཀང་སྟེ་ཕུལ་ཡང་ཆ་ཙམ་གཞལ་དཀའི་
གནས་སུ་གྱུར།

དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་འཕྲལ་སེལ་འཚོ་གོས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་བཟང་པོ་
ལེགས་ཚུགས་སླད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ཟླ་བ་ ༡༢ པར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ལུགས་བསམ་
གཞིས་གྲོང་དུ་མི་གྲངས་ ༦༦༠ ཐམ་པ་གཞིས་ཆགས་སུ་གཏོང་གནང་མཛད་པ་
ནས་བཟུང་ད་ཆ་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ཁུལ་དུ་གཞིས་ཆགས་ཁག་ ༥༨ དང་། རྒས་

གསོ་ཁང་ ༡༥ བརྒལ་བའི་བར་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱིས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་རྨང་གཞི་སྲ་བརྟན་ཆགས་ཡོད།
མེ་ལུག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༧ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་༸གོང་ས་མཆོག་ཐོག་མར་ཕྱི་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

30

རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཉི་ཧོང་དང་། ཐའི་ལན་ཌིའི་ནང་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་འགོ་ཚུགས་པ་
དང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཨི་ཊ་ལི་

དང་། སུད་སི། ནེ་ཐར་ལན་ཌ། སྦེལ་འཇམ། ཨ་ཡར་ལན་ཌ། ནོར་ཝེ། སུད་ཊན།
དབྱིན་ཡུལ། ནུབ་འཇར་མན། ཨོ་སེ་ཊི་ལི་ཡ་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་གྲུར་ཡང་ཆིབས་

བསྒྱུར་ཐེངས་དང་པོ་བསྐྱངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཨ་རི་དང༌། ཕ་རན་སི། ཨུ་རུ་སུ།
འཇར་མན་ནི། སོག་ཡུལ་སོགས་ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ ༧༠ ཙམ་ལ་ཡང་ཡང་
ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ་དད་ལྡན་མི་མང་ལ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཡང་
ཡང་བསྐོར་ཅིང་། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་སྲིད་འཛིན་སྲིད་བློན་གྱིས་གཙོས་པའི་དཔོན་
རིགས་དང༌། ཆོས་ལུགས་ཁག་གི་བླ་ཆེན། ཚན་རིག་རིག་གནས་དང༌། ལོ་རྒྱུས་
རིག་པ་སོགས་ཀྱི་གྲགས་ཅན་མི་སྣ་མང་པོ་མཇལ་འཕྲད་གནང་བར་ཀུན་གྱིས་བརྩི་

བཀུར་ཆེན་པོ་ཞུས་ཡོད་ལ། བོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་དང་། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས།

བོད་ཀྱི་གནས་བབས་སོགས་ལ་ངོ་སྤྲོད་གནང་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བ་ཡིན།

དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་ཉིད་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ཞི་མོལ་གྱིས་ཐག་

གཅོད་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་པ་བཞེས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་
རྗེས་རྒྱ་ནག་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་འབྲེལ་ལམ་ཐོག་མ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་བོད་
ཡུལ་གྲུར་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་སྔ་རྗེས་གཏོང་གནང་མཛད་པས་བོད་
གཞིས་བྱེས་མ་བུ་ངོ་འཕྲད་ལྟ་བུ་བྱུང་ཞིང༌། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠
ལོའི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢ བར་བོད་རྒྱའི་དབར་འབྲེལ་མོལ་ལན་དགུ་དང་། ནང་ལུགས་གྲོས་བསྡུར་ཐེངས་གཅིག་བཅས་བྱུང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཨ་རིའི་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

31

གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་
རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་གྱི་ཞི་བདེའི་སྔོན་འགྲོའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་
ལྔ་འདོན་གནང་མཛད་ཅིང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཕ་རན་སིའི་

སི་ཊས་སི་སྦག་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བོད་རྒྱ་ཞི་
མོལ་གྱི་ཞི་བདེའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྔའི་དོན་སྙིང་གི་དགོངས་གཞི་གཙོ་བོ་
རྣམས་གསལ་བསྒྲགས་བསྐྱངས་པ་སོགས་བོད་རྒྱའི་དབར་ཕན་ཚུན་བསམ་ཤེས་
དང་། ཡིད་ཆེས། གུ་བཤངས་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་ཕན་གྱི་གྲོས་མོལ་གནང་

རྒྱུའི་སྒོ་མོ་འབྱེད་པར་མཛད། གཞན་ཡང་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཚེ་མེད་ལམ། །
རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ལས་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ཕུལ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་སྤྱོད་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གྷན་དྷིའི་

བཞེད་དགོངས་བཟང་པོ་གཞིར་བཟུང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་

ལས་འགུལ་མཐའ་དག་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་གནང་མཛད་པ་ནི་སྔར་བོད་
གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་དང༌། ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གང་དུའང་མ་བྱུང་བའི་རླབས་ཆེན་
གྱི་མཛད་འཕྲིན་ཞིག་བསྐྱངས་པར་བརྟེན། རྨད་བྱུང་མཛད་བཟང་གིས་འཛམ་གླིང་

གི་སྐྱེ་རྒུ་རྣམས་ཡིད་དབང་ཡོངས་སུ་འཕྲོགས་པར་མ་ཟད། འགྲོ་བ་མིའི་ཀུན་ཁྱབ་
འགན་འཁུར་གྱི་རྨང་གཞིའི་ཐོག་དུས་རྟག་ཏུ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་། གཞན་ཕན་གྱི་

ཐུགས་བསྐྱེད་ཟབ་མོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཚུད་པའི་འཛམ་གླིང་སྟེང་གི་སྐྱེ་འགྲོ་
ཀུན་ལ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་ཐབས་ཀྱི་རྩ་བ་འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ་དང༌། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

32

ཐང༌། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བཅས་དང་། ལྷག་པར་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་བླ་ན་མེད་
པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། འགྲོ་བ་མིའི་བཟང་སྤྱོད་གོང་འཕེལ་
དང་། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་དབར་མཐུན་འབྲེལ་གོང་འཕེལ། བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་དང་ཆོས་རིག་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བཅས་ལ་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་པར་བརྟེན། དྲང་བདེན་དང་། བསྔགས་འོས་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་བཞེད་དགོངས་དང་། ཕུལ་བྱུང་གི་
མཛད་འཕྲིན་ལ་ཡི་རངས་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱིས་ཞི་བདེའི་ཕོ་ཉར་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ་ཕྱི་

ལོ་ ༡༩༨༩ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཆེས་སྙན་པར་གྲགས་པའི་ནོ་
བྷེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་འབུལ་བཞེས་མཛད་དེ་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཆེན་
པོར་མངའ་གསོལ་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ ༣༣ ལྷག་གིས་

ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་དང་། ཨ་རིའི་གསེར་གྱི་གཟེངས་རྟགས། སོག་
པོའི་པདྨ་དཀར་པོ་སོགས་གྲགས་ཅན་གྱི་གཟེངས་རྟགས་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒལ་བ་
འབུལ་ལམ་ཞུས་ཡོད། དེ་བཞིན་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།
མཁས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཟླ། །

བཙུན་པའི་བསླབ་གུས་དགྲ་བཅོམ་ཉེ་བར་འཁོར། །
བཟང་པོའི་འཕྲིན་ལས་བློ་བཟང་རྒྱལ་བ་དངོས། །
བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནི་མཁས་
གྲུབ་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་ཚད་ཐུབ་རྩོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་འདི་ལྟར་སྔོན་ཆད་ཉུང་
ལ། ཕྱིས་ཀྱང་འབྱུང་དཀའ་བས། ཁྱེད་དཔེ་ཁྱེད་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་མེད་ཅེས་པ་ལྟར།

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

33

མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་མཛད་བཟང་མུ་མཐའ་དང་གཏིང་དཔག་དཀའ་བས་
འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་འགྲོ་བ་མིའི་དེད་དཔོན་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན།
སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དང་། སྲིད་འཛིན་གྱི་ཁྱད་འཕགས་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ། ཁྲིམས་ལུགས་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ། རྒྱལ་སྤྱིའི་འབྲེལ་ལམ་ཚན་རིག་གི་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་
སོགས་དང་། དེ་བཞིན་མི་སེར་གྱི་ཆེ་བསྟོད་དང་། མཁས་དབང་གི་ཆེ་བསྟོད་
སོགས་གུས་བཀུར་གྱི་གཟེངས་རྟགས་དང་ཕྱག་འཁྱེར་སྙན་གྲགས་ཅན་བརྒྱ་ཕྲག་
བརྒལ་བ་འབུལ་བཞེས་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་ཏེ་རང་ཅག་རྣམས་དགའ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་

ཉིན་མོ་གསར་སྐྲུན་གནང་ཡོད། གཞན་ཡང་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།
གང་གིས་གདུལ་བྱ་སྐལ་ལྡན་གངས་ཅན་པར། །

སྔོན་མེད་མང་གཙོའི་བདག་དབང་དགྱེས་བཞིན་སྩལ། །
བྱམས་བརྩེའི་ཐུགས་ཀྱིས་སྲིད་གསུམ་དབང་སྒྱུར་མགོན། །
མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་མང་གཙོའི་བསྒྱུར་བཅོས་ཆེན་པོ་
ཞིག་མཛད་དེ་བཙན་བྱོལ་དུ་བཞུགས་རིང་ཕྱག་བསྟར་གནང་རྒྱུའི་བཅའ་ཁྲིམས་
གསར་བཟོ་དང༌། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲངས་འབོར་སྤར་ཆ། ཆེས་མཐོའི་
ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་དང༌། ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་བཅས་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་ཆ་ལག་མ་ཚང་བ་མེད་པ་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
ལམ་ལུགས་དང་། མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ལས་འགན་གཏན་འཁེལ་
གྱིས་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་དབང་སྒྱུར་ལ་ཤུགས་སྣོན། སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

34

ནས་བཟུང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲངས་ཚད་སྤར་ཆ་གནང་བ་དང་། བཀའ་བློན་རྣམ་པ་བོད་
མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱིས་འོས་འདེམས་གནང་རྒྱུའི་ལམ་སྲོལ་གཏོད། མང་གཙོའི་ཐོབ་ཐང་ཤ་ཁྲག་གི་འགྲོ་གྲོན་བཏང་སྟེ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་མི་དགོས་པར་མགོན་པོ་གང་ཉིད་

ནས་བཙན་ཐབས་སུ་གསོལ་རས་སྩལ་ཅིང་། མདུན་བསྐྱོད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་རིམ་པར་

མཛད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཧ་ལམ་བྱུང་མྱོང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན།
ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ནས་བཟུང་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མི་མང་ནས་ཐད་ཀར་

འོས་འདེམས་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་སྩལ་བ་སོགས་མང་གཙོ་ཚད་ལྡན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་
བསྐྱོད་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་གནང༌། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་དང་
མཐུན་པའི་གལ་ཆེའི་བསྒྱུར་བཅོས་མཛད་གནང་ཁོངས་ནས་དེ་སྔ་འཛིན་སྐྱོང་
བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་བློན་རྣམས་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐད་བསྐོས་གནང་ལམ་
ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནས་བཟུང་མི་འགྲོའི་འོས་གཞིར་སྩལ་བར་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱིས་འདེམས་བསྐོ་གནང་རྒྱུར་བསྒྱུར་བཅོས་མཛད། ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་ཡང་གསར་

གཏོད་མཛད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་བཞིན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ནང་ཐེངས་དང་པོར་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་འདེམས་བསྐོའི་སྲོལ་
བཟང་གསར་གཏོད་མཛད། ཡང་སྒོས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་

འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་ཁྲིད་ལ་སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་མཛད་
འཕྲིན་དག་ནི་བསམ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན།

བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་ཆབ་སྲིད་དང་། བོད་ལྗོངས་སྐྱེ་འགྲོའི་བདེ་

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

35

སྐྱིད་ལ་གནོད་གཞི་ཆེ་བ་ལུང་རིགས་དང་། དག་སྣང་། ཉམས་མྱོང་ཀུན་མཐུན་ཚད་
གྲུབ་ལ་བརྟེན། ༸རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་

བྱོན་གྱིས་དབུས་ཚད་ལྡན་སྐྱེས་མཆོག་དུ་མས་དགག་བྱ་མཛད་མུས་ལྟར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཀྱང་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་བྱེར་གནོད་ཚབས་ཆེ་བ་
དང་གཅིག ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་པའི་འཇུག་སྒོ་སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱར་
འགལ་བ་དང་གཉིས། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་དག་སྣང་ནོར་བུའི་འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་

གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་བ་དང་གསུམ། ཡང་སྒོས་གསེར་སྦྱངས་བཙོ་མ་ལྟ་བུའི་འཇམ་

མགོན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རྨ་འབྱིན་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང་བཞི། བོད་གཞུང་གི་ད་
ལྟའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བཞེངས་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་དང་ལྔ་སོགས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་
གསོལ་བྱས་ན་དགེ་མེད་སྐྱོན་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་གནས་ཚུལ་ར་སྤྲོད་དང་། དགག་དགོས་
རྒྱུ་མཚན་དུ་མར་གཟིགས་ནས་ཀུན་ཕན་དགོངས་བཞེད་ཀྱིས་མཛད་དཀའ་དུ་མ་
ཁྱད་བསད་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་ན་འཕྲལ་ཕུགས་ཀུན་ཏུ་གནོད་
ཚབས་ཆེ་བའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་ལན་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་སྩལ་འདུག་པ་དེ་
དག་ནི་དཔྱད་གསུམ་རྣམ་དག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚད་མའི་བཀའ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་
འགྲོའི་འཕྲལ་ཡུན་གྱི་ཁེ་ཕན་དང་མཐུན་པར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་དག་ཐེར་མཛད་
པ་ཞིག་དང་། ༸རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ནས་བཟུང་ད་བར་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་དུ་མས་དམ་བསྒྲགས་གནང་ནས་ལོ་ངོ་བཞི་བརྒྱར་ཉེ་བའི་རིང་གི་དོན་དངོས་ཀྱི་
ཉམས་མྱོང་ཕྱོགས་བསྡོམས་ཀྱིས་མི་མང་ལ་བླང་དོར་འཇུག་ལྡོག་གི་ལམ་སྟོན་
གནང་བ་ཞིག་ཡིན། ཡང་སྒོས་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

36

འཛམ་གླིང་ཀུན་གྱིས་བཀུར་ཞིང་དུས་འཁོར་དངོས། །
བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་ནོར་བུར་གསོལ་བ་འདེབས། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ད་བར་ཕྱི་ནང་གི་གདུལ་བྱ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོར་དམ་
པའི་ཆོས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་བསྐོར་བར་མཛད་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་ས་
དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་བཀུར་
ནས་དབང་ལུང་མན་ངག་གི་གདམས་པ་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་བཞེས་ཏེ་རིས་

མེད་རྒྱལ་བསྟན་ཉམས་པ་སླར་གསོ་དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་མཛད་བཟང་
བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་བསྐྱངས་ཐོག ཡང་སྒོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ཟླ་བ་ ༥ པར་ལྷ་
ལྡན་ནོར་གླིང་བསྐལ་བཟང་ཕོ་བྲང་དུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་ཐེངས་
དང་པོ་སྩལ་བ་ནས་ད་བར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་ལན་གྲངས་ ༣༣
གནང་སྟེ་དད་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཁྲི་འབུམ་མང་པོའི་རེ་འདོད་སྐོང་བར་མཛད།
མདོར་ན་༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་མཐའ་དག་བསྟན་པ་
རྒྱས་ཞིང་འགྲོ་ཀུན་བདེ་བ་དང༌། ལྷག་པར་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བའི་

གཞི་རྩ་དམ་པར་གྱུར་ཏེ་དེང་གི་སྐབས་སུ་གངས་ཅན་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་འཛམ་
གླིང་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་ཁྲོད་དུ་མགྲིན་པ་གཟེངས་སུ་བསྟོད་པའི་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་དཔལ་

ཡོན་རྒྱས་པ་འདི་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་
ཡིན། དེ་ཡང་འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།
༸རྒྱལ་མཆོག་ཡོངས་ཀྱི་མཛད་བཟང་ཁྱེད་གཅིག་པུས། །
བདག་གིར་བཞེས་ནས་ཐུབ་བསྟན་ཡིན་ནོ་ཅོག །

རྣམ་ཐར་སྙིང་བསྡུས།

37

རིས་མེད་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་ལ་མཐུ་ཐོབ་པ། །
འཇམ་དཔལ་ངག་གི་དབང་པོར་གསོལ་བ་འདེབས། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་པ་ནི་
༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་མཛད་པ་མཐའ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་

བསྡོམས་པ་ལས་ཆེས་ལྷག་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྲིད་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་ནི་དེ་
དག་ལས་ཀྱང་ལྡབ་འགྱུར་གྱིས་ཆེས་ཆེར་བརྒལ་ཏེ་གང་གི་གདུལ་བྱ་གངས་ཅན་པ་

རྣམས་སྨོས་ཅི། འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་འབུམ་ཕྲག་དུ་མ་གང་གི་གདུལ་བྱར་
གྱུར་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱེ་རྒུ་མཐའ་དག་གིས་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བའི་ཞི་བདེའི་

དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཉག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་གཟུར་གནས་ཀུན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་
མཇལ་བཞིན་པ་འདི་ག་ལགས་སོ།།
ལྗགས་རྩོམ་ལ་མཚོན་ནའང་། བགྲང་གིས་མི་ལང་པ་འགྲོ་བའི་རྨོངས་མུན་
སེལ་བའི་ཉི་མ་ལྟ་བུར་མཛད་པས་༸གོང་ས་མཆོག་ནི་བོད་འབངས་ཙམ་མིན་པར་
འཛམ་གླིང་གི་སྐྱེ་རྒུ་ཡོངས་ཀྱི་ཁོག་པའི་སྙིང་དང་། དཔྲལ་བའི་མིག །མགོན་མེད་
རྣམས་ཀྱི་མགོན་དང་། སྐྱབས་མེད་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས། དཔུང་གཉེན་མེད་པ་རྣམས་
ཀྱི་དཔུང་གཉེན་དམ་པ་སྟེ། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན། བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་
རང་དབང་བཅས་པའི་སྲོག་ཤིང་ལགས་པ་ནི་མཛད་རྗེས་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་ཆུ་

ཐིགས་བཞིན་མདོར་བསྡུས་སུ་བཀོད་པ་འདི་ལྟར་ལགས་སོ།། །།

38

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༦ ཉིན་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་
ཐེངས་བཅུ་དྲུག་པའི་ཐོག་བཀའ་སློབ་སྩལ་བ།

ཀ༽ འགྲོ་བའི་རང་གཤིས་དང་། འཛམ་གླིང་གི་འགྱུར་ལྡོགད་རེས་གོ་ཐོས་ལ་ཚོགས་འདུ་བ་ཚང་མས་ཁུར་བླངས་ཏེ་དོན་དག་གལ་ཆེའི་

ཐོག་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པ་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་བས་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཚོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་ཁག་འཚོགས་པའི་དགོས་དོན་ནི་
བསམ་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་ངེས་པར་དུ་ཤོད་དགོས་པ་དེ་ཡིན།

བཤད་ཚད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ཐ་དད་རེད། ལྷག་བསམ་གྱིས་ཀུན་

ནས་བསླངས་ཏེ་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་བཤད་ན་གྲོས་བསྡུར་བྱེད་སའི་

གཞི་ཞིག་ཆགས་ཐུབ། མི་མང་པོའི་རྣམ་དཔྱོད་བསྡུར་དུས་རིག་པ་གསར་པ་རྙེད་
རྒྱུ་སོགས་ཕན་ཐོགས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོང་གི་རེད།
གཞི་རྩ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ཏེ་ལོ་སུམ་ཅུའི་ཉམས་མྱོང་ནང་ཚོགས་
འདུ་འཚོགས་སྟངས་ལོ་ཇི་སོང་གིས་སྤུས་དག་ཏུ་དང༌། དོ་སྣང་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་ཧ་
ཅང་ཡག་པོ་རེད། ལོ་སུམ་ཅུའི་རིང་ང་ཚོའི་ལས་དོན་ནང་སྐྱོན་ཆ་ཆུང་རིགས་མང་

པོ་བྱུང་ཡོད་ན་ཡང༌། ཆེ་སའི་ཐད་འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུའི་རིང་དང༌། དེའི་གོང་བོད་
ནང་རྒྱ་མི་དང་མཉམ་དུ་ལོ་དགུ་བསྡད་པ་དེའི་རིང་ལས་དོན་ཆེ་སའི་ཐད་འགྱོད་པ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

39

སྐྱེ་དགོས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། དེ་ནི་སྐབས་དེ་དང་དེའི་ལས་འགན་ཡོད་མཁན་ཚང་

མས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ད་ཆ་ཕྱི་

མིག་ལྟ་སྐབས་ཕལ་ཆེར་ནོར་འཁྲུལ་མེད་པ་ལྟ་བུ་འདུགཡིན་ནའང་བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་རྩོད་པའི་དུས་སྐབས་སྔར་བཞིན་གནས་ཡོད་པ་

དང༌། ང་ཚོའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ད་ལྟའང་ལག་ཏུ་སོན་མེད། ད་དུང་དུས་ཚོད་
ཇི་ཙམ་ཞིག་འགོར་མིན་དང༌། དཀའ་ངལ་གང་འདྲ་ཞིག་བརྒྱུད་དགོས་མིན་ཚོད་
ཐིག་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན་ཀྱང༌། འཛམ་གླིང་གི་གནས་སྟངས་ནས་བཤད་ན་གནས་ཚུལ་

བཟང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ་འདིའི་ནང་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་གཏོར་

བཤིག་དང༌། བཙན་དབང་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་དུས་རབས་

སྡུག་ཤོས་ཤིག་ཆགས་པ་དང༌། ཡང་རྫས་སྦྱོར་དང༌། འཕྲུལ་ཆས་རིག་པའི་ཐད་

ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་མིའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་དུས་རབས་འཁྲུག་ཤོས་ཤིག་

ཆགས་ནས་མི་རྣམས་ཀྱི་སྐྱིད་སྡུག་མང་པོ་ཞིག་མྱངས་ཡོད། དེའི་འབྲས་བུར་མི་

གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པ་དང༌། དབང་ཤེད་ཀྱིས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་

ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ཐབས་ལམ་དེ་དག་རང་བཞིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མིའི་གཤིས་ཀར་

མ་རན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།
དེར་བརྟེན་ད་ཆ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་རྩ་བར་གྱུར་པའི་

མིའི་རང་གཤིས་ལ་མ་བསྟུན་ན་མི་འགྲིགས་པ་གསལ་པོ་མཐོང་བ་ལྟར་འཛམ་གླིང་

ཐོག་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལས་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་པ་མ་ཟད། དམར་

པོ་མིན་པའི་བཙན་པོས་དབང་ཤུགས་འཛིན་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་ཡང་དེ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

40

བཞིན་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་དག་ནི་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་འཕེལ་
ཕྱོགས་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།
རང་རེ་བོད་འདི་འཛམ་གླིང་ཐོག་གནས་ཡོད་པ་དང༌། བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་
དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་འདི་རྒྱ་ནག་གི་དབང་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད། འཛམ་
གླིང་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་སྟངས་དེ་བོད་དོན་ཐོག་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་པས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་རེ་བ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་ཞིག་

མཐོང་གི་འདུག ད་ཆ་མི་དང་མིའི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དྲང་བདེན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་
འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ན་གཡོ་འགུལ་ཐེབས་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཞིག་སླེབས་ཡོད་པ་དང༌།
མི་དང་མིའི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་ཀྱིས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཏེ་
མིའི་བསམ་བློ་དང༌། འབྲེལ་བར་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་འདི་དཔུང་ཆེ་ཆུང་དང༌།
རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཆུང་གི་གནས་ཚུལ་མིན་པར་བདེན་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན།

དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐད་ལོ་རེ་ལས་ལོ་རེ་རེ་བ་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་
སྟབས། ཚང་མས་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཁ༽ འདས་པའི་གྲུབ་འབྲས་དང་། སྔར་ལྷག་འབད་བརྩོན།

དོན་ཚན་དང་པོ། ད་ཕན་ལོ་སུམ་ཅུའི་རིང་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་
ཚུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་བཞིན་བོད་སྤྱི་པའི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཚང་མའི་
ནང་སྐྱོན་ཆ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་བརྒྱ་ཆ་བསྡུར་ན་གྲུབ་འབྲས་དང་ལེགས་
ཆ་མང་བ་ཡོད། དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་སྣང་བ་དག་ནས་བཤད་པ་ཞིག་མིན། ང་ཚོས་བོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

1

ཀྱི་གནད་དོན་འདི་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ནས་རྒྱ་གར་བ་དང༌། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་གྲོགས་
པོ་མང་པོ་ཞིག་དང༌། ལས་རིགས་སོ་སོའི་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཆེད་དུ་གདན་ཞུ་
བྱས་ཏེ་སྐད་ཆ་འདྲི་བ་དང༌། བསམ་འཆར་བསྡུ་བ། སློབ་སྟོན་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་གཞན་དང་དག་
མི་འདྲ་བར་ལས་དོན་བྱེད་སྟངས་ཡག་ཐག་ཆོད་དང༌། བོད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱང་ཡག་ཐག་ཆོད་འདུག་ཅེས་བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་འདུགད་ཕན་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་གཞི་རྩ་ཚུགས་ཏེ་ཡོད་པ་འདི་མ་

རྩར་བཞག་ནས་ད་དུང་ནུས་པ་བཏོན་ཏེ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐབས་འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོ་ལྔ་བཅུ་ང་དགུ་ལོ་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་ནས་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནང་ང་ཚོར་བདེན་པ་ཡོད་པ་འདིས་རིམ་པས་ཁ་གྲགས་ནས་ནུས་པ་ཐོན་གྱི་
རེད་བསམ་པ་ལས། བསམ་བློའི་ནང་གོ་རིམ་འགྲིགས་པོ་ཞིག་འཆར་གྱི་མེད་ནའང་
བདེན་པ་དང༌། མིའི་སེམས་ཤུགས་ཁོ་ནར་རེ་བ་བཅོལ་ནས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་
རེད། ད་ཆ་ལོ་སུམ་ཅུ་འགྲོ་སྐབས་སོ་སོའི་ཉམས་མྱོང་གི་ཐོག་ནས་འདི་བྱས་ན་འདི་

ཡོང་གི་རེད་སྙམ་པའི་ཕྲན་བུ་ཚོད་ཐིག་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་སྟབས་ཚང་མས་ལྷག་
པར་དུ་འབད་བརྩོན་ཤུགས་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེར་མཐོང་གི་འདུགག༽ འགན་འཁུར་མཉམ་ལེན་དང་། སྐབས་དོན་ཚགས་ཚུད།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། སྤྱི་པའི་ལས་ཀར་ཚང་མས་ཁུར་མཉམ་ལེན་བྱེད་དགོས།
ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུའི་རྩ་དོན་ཆབ་སྲིད་རང་དབང་གི་བདེན་དོན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

2

རྩོད་རྒྱུའི་ཐོག་བབས་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང༌། དངོས་སུ་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཡིན་

ནའང་འདྲ། སློབ་གྲྭ་ཆེ་ཆུང་གི་ལས་ཀ ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ལས་ཀ དེ་མིན་ལས་

རིགས་སྣ་ཚོགས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང༌། སོ་སོར་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་

འགན་གང་ཡོད་པ་རྣམས་སྤུས་དག་པོ་དང༌། ཚགས་ཚུད་ཕྱི་ནང་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་བློ་གདེང་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱས་ན། དེ་དག་གི་ནུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལ་
ཕན་གྱི་ཡོད་པས་ཚང་མས་སྤྱི་དོན་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་
འདུགསྐབས་རེ་སོ་སོའི་ངོ་གདོང་གི་གནས་ཚུལ་ལྷོད་གཡེང་བཏང་སྟེ་ཁ་ནས་བརྒྱ་བཤད་སྟོང་བཤད་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། དེས་ཕན་གྱི་མི་འདུག མཐར་
ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ཆེན་པོ་དེ་བསྒྲུབ་སྐབས་གོམ་པ་རིམ་བགྲོད་དང༌། ལས་
རིགས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ལས། བོད་སྤྱི་པའི་བདེན་དོན་བསྒྲུབ་
རྒྱུའི་ལས་ཀ་ཟུར་གསལ་ཞིག་མེད། ཆེ་སར་བསམ་བློ་གཏོང་ཁུལ་གྱིས་ཆུང་ས་

ཚགས་ཚུད་མེད་པར་སྡོད་མཁན་རིགས་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྐྱོན་རེད། དེ་ལྟར་བྱེད་
རྒྱུ་མེད། ཡང་རིགས་གཅིག་གིས་སོ་སོའི་ངོ་གདོང་གི་ལས་ཀ་རྣམས་ཚགས་ཚུད་
བྱས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་མཉམ་རུབ་དང༌། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱེད་
རྒྱུའི་ཐད་བསམ་བློའི་ཐོག་ནས་མི་འདང་བ་ཡོང་གི་མེད་དམ་སྙམ།
བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཅིག་ཡིན་ཕྱིན་སོ་སོར་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་

འགན་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར། སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་གང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་པ་དེར་མི་གོ་བཅད་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས། ཚང་མས་ད་བར་ཡག་ཐག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

3

ཆོད་བྱས་ཡོད་ཀྱང༌། ད་དུང་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། རྙོག་
དྲ་མ་ལྷགས་ན་ལས་ཀ་གྲ་འགྲིགས་པར་ཆ་བཞག་ན་མི་འགྲིགས། ང་ཚོར་བྱས་རྗེས་
གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས། ཞབས་འདྲེན་མ་ཞུས་ཙམ་ཞིག་བྱུང་ན་དེས་
འགྲིགས་པ་ཞིག་མིན།

ཡང་རིགས་ཁ་ཤས་ནས་རྒྱ་གར་དང༌། བལ་པོའི་ལས་ཁུངས་དང་བསྡུར་ན་ང་
ཚོ་ཡག་གི་རེད་ཤོད་མཁན་ཡོད། གཅིག་བྱས་ན་དེ་འདྲ་ཡིན་ལས་ཆེ། ཡིན་ན་ཡང་

རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན། སོ་སོ་རང་དབང་གི་ལུང་པ་བྱས་ནས་བསྡད་

ཡོད། ལས་ཀ་ཕྲན་བུ་སྤྱི་ཟོམ་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ན་ཐབས་སྡུག་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་

ཐལ་ཆ་དང་ཡ་ཡུད་འགྲོ་རྒྱུ་མེད། ང་ཚོ་རང་ཡུལ་བྲལ་ནས་གཞན་ཡུལ་དུ་གྱར་ཏེ་བསྡད་ཡོད་པ་དང༌། གཞི་ནས་བདེན་མཐའ་ཞིག་གསལ་བའི་དཀའ་ལས་རྒྱག་པའི་

དུས་ཚོད་ཡིན་པར་བརྟེན། ལས་དོན་ལ་སྣང་ཆུང་ཟོམ་འཇོག་བྱས་ན་གཏན་ནས་མི་

འགྲིགས་པས། བྱས་རྗེས་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགང༽ རང་སྲོག་འབེན་བཙུགས་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་མི་རབས།

དོན་ཚན་གསུམ་པ། བོད་པའི་རྩོ་དོན་སྐོར། རྩ་བའི་ཆ་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་
དག་འདི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་དོན་དག་ཡིན་པས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཐུན་མོང་ལ་
འགན་ཁུར་ཡོད། གཙོ་བོ་གཞིས་ལུས་མི་མང་རྣམས་ནི་ཧ་ལས་པའི་སེམས་ཤུགས་
ཡོད་པ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། མདོར་ན་རང་སྲོག་འབེན་ལ་བཙུགས་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པ་ཚོ་ཡང་སྤྱིར་བཏང་ཡག་ཐག་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

4

ཆོད། ང་ཚོ་གཞིས་བྱེས་གཉིས་ཕན་ཚུན་རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་
ཚོ་བྱེས་འབྱོར་ཡོད་པ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བྱེད་སྟངས་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། བོད་ནང་
ཁུལ་གྱི་མི་མང་བློ་ཕམ་དང༌། སེམས་ཤུགས་ཆག་གཞིར་སོང་ན་མི་འགྲིགས། ཡང་
བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གྱི་རྐྱེན་པས་འདི་ཁུལ་གྱི་བསམ་བློར་འཕར་ཆག་གི་འགྱུར་
བ་ཡོང་གི་ཡོད་ན་ཡང༌། གཞིས་ལུས་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་ལ་བློ་གཡེང་བྱེད་
དགོས་པ་གང་ཡང་མེད།
ང་ཚོས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་
མཚན་དང་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན། ང་རང་སྒེར་ལ་ཆ་བཞག་ན་དུས་ཚོད་སྡུག་
ཤོས་ཤིག་གི་སྐབས་ལ་སྐྱེས་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་

བློ་བཏང་ན། མིའི་མི་ཚེའི་དགོས་དོན་སྙིང་པོ་དོན་ཕན་ལྡན་པ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན་མི་

ཚེའི་སྙིང་དོན་ཚང་བ་རེད། དུས་ཚོད་བཟང་པོའི་འོག་མི་ཚེ་སོས་དལ་དུ་འཁྱོལ་བ་དེར་བསམ་བློ་བཏང་ན་མི་ཚེ་ཆུད་ཟོས་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་རེད། དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་
སྐབས་སྐྱེས་པའི་མི་ལུས་འདིས་མི་གོ་བཅད་དེ་མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བྱེད་
ཐུབ་ན། མི་ལུས་ཐོབ་པའི་གོ་ཆོད་པ་རེད། མི་ཐོག་གོང་མས་སྤྱི་པའི་ལས་ཀ་འཐུས་

ཤོར་སོང་བའི་འབྲས་བུ་ཆག་ཆེ་ཉམ་ང་ཚང་མ་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདིར་སྨིན་པ་རེད།
བོད་ནང་གཏོར་བཤིག་ཉམས་ཆག་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་
མི་རབས་ནང་ནས་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་ཐབས་སྐྱོ་ཤོས་དང༌། ཁག་ཤོས། སྡུག་ཤོས་
བཅས་ཆགས་པ་རེད། དེར་ཕྱོགས་གཞན་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་གཟི་བརྗིད་ཡིན།

ང་ཚོ་དཀའ་ངལ་གདོང་ལེན་བྱེད་མཁན་དང་བྱས་རྗེས་འཇོག་མཁན་གྱི་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

5

ཐོག་ཅིག་ཆགས་ཡོད། ཚང་མས་དཀའ་ངལ་དང༌། འགལ་རྐྱེན་རྣམས་སེམས་ཤུགས་ཆག་གཞིའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་བཏང་བར། སེམས་ཤུགས་གོང་ནས་གོང་དུ་
འཕེལ་ཐབས་སུ་རྐྱེན་ངན་གྲོགས་སུ་འཁྱེར་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་རེད།
དེ་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། གཞི་ནས་མིའི་གཤིས་ཀར་ཁ་ཆག་སྣ་རལ་གྱི་

སྐྱིད་སྡུག་མང་པོ་ཞིག་མྱངས་ན་མི་དེ་མཁྲེགས་སུ་འགྲོ་བ་དང༌། མི་སོས་དལ་ངང་
སྐྱིད་ལང་ཤོར་བ་ཞིག་ཡིན་ན་དཀའ་ལས་རྒྱག་མི་ཐུབ་མཁན་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ང་
ཚོ་ནི་དཀའ་ངལ་མང་པོའི་ནང་འཚར་ལོངས་བྱས་པའི་མི་རབས་ཤིག་ཡིན་སྟབས།
བསམ་བློ་ཡག་པོ་གཏོང་ཤེས་ན་མིའི་ནུས་པ་གཞི་ནས་གསལ་ཐུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་
ཡོད་པས། ཚང་མས་སྙིང་ལ་རུས་པ་བཅུག་སྟེ་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས།
བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལུས་སྲོག་འབེན་ལ་བཙུགས་ནས་དཀའ་ལས་
རྒྱག་མཁན་དེ་རྣམས་ལ་ང་ཚོས་རྟག་ཏུ་རྗེས་དྲན་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ཐོག་ནས་སྨོན་ལམ་རྒྱག་དགོས་པ་དང༌། ཉིན་
རེའི་ཁ་ཏོན་དགེ་སྦྱོར་མ་ཎི་ཚིག་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་ཆེད་དུ་བསྔོས་
ནས་སྨོན་ལམ་རྒྱག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་ཕྱི་རྒྱལ་བ་མང་

པོས་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་རིམ་པས་གསལ་པོ་རྟོགས་ཏེ་བོད་པའི་འཐབ་རྩོད་འདི་

དག་བདེན་ཡིན་པ་དང༌། བོད་པ་ཚོ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོའི་ནང་ལྷུང་བའི་དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་མཐོང་ནས་བོད་པར་ཤ་ཚ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་
ཚོས་བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཚོར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁེ་ཕན་ཡོང་རྒྱུ་གང་
ཡང་མེད་པའི་ཁར། རྒྱ་མིར་བསྟུན་ན་ཁེ་བཟང་དེ་བས་ཆེ་བ་ཡོད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

6

འོན་ཀྱང་མི་རིགས་དང༌། གོམས་གཤིས། ཤེས་རིག ཆོས་ལུགས་བཅས་འདྲ་
མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་མིའི་བརྩེ་བ་ཞེས་པ་འདི་མིའི་རིགས་ཚང་མར་ཡོད། བརྩེ་བའི་

བསམ་པའི་ཐོག་ནས་ཉམ་ཐག་ལ་རོགས་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་མིའི་གཤིས་ཀ་ཡིན། དེ་འདྲའི་

གཤིས་ཀ་དང༌། བརྩེ་བ་ནི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་སྟབས་མི་རིགས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་

རྒྱུའི་རྨང་གཞི་ཆགས་ཡོད། འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་བདེ་སྐྱིད་ནི་བརྩེ་བར་བརྟེན་ནས་

བྱུང་བའི་རྟགས་མཚན་གསལ་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་ད་ལྟའི་མི་ཐོག་རྐྱེན་ངན་རུ་འཛིངས་
པའི་སྐབས་འདིར་ཤ་ཚར་བརྟེན་ནས་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་དེ་དག་ཤིན་ཏུ་རྩ་བ་

ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོ་བོད་པས་ཁོང་ཚོར་རྒྱུ་དངོས་པོའི་ཕན་སྦྱར་བྱེད་དགོས་མེད་ལ།

བྱེད་ཐུབ་ཐབས་ཀྱང་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་བཀའ་དྲིན་རྣམས་དྲན་པ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

ཅ༽ ལོ་རྒྱུས་འབྲི་རྩོམ་དང་། དངོས་དོན་འགྲེལ་བཤད།

གལ་འགངས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ། ང་ཚོ་བོད་པའི་བདེན་དོན་རྣམས་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་

ལ་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་དེ་སྐབས་བབས་ཀྱི་ལས་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ན་ནིང་

ནས་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན་དེ་སྔ་ཕན་ཆད་ང་ཚོས་སྐྱིད་སྡུག་གང་འདྲ་ཞིག་མྱངས་པ་

དང༌། བོད་ནང་གཏོར་བཤིག་མནར་གཅོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གང་དང་གང་བྱུང་བ་

རྣམས་བོད་ཡིག་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་གང་མང་འགོད་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་

འདུག ད་ལྟ་སོ་སོའི་མི་ཚེའི་ནང་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་མ་ཐག་ཡིན་སྟབས་ཤོད་རིན་དང་

བྲིས་རིན་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད་ཀྱང༌། ལོ་གཅིག་སོང་གཉིས་སོང་གིས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

7

གནས་ཚུལ་ཤེས་མཁན་གྱི་མི་སྣ་ཇེ་ཉུང་དུ་སོང་སྟེ་ཐ་མ་དེའི་དུས་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་
རེད་ཅེས་རགས་རིམ་ཙམ་ལས་ཞིབ་ཕྲའི་གནས་ཚུལ་སུ་ལའང་བཤད་རྒྱུ་མེད་པ་
ཞིག་ཆགས་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན། བོད་མི་ནང་ཁུལ་ནས་ལོ་རྒྱུས་
ཡིག་ཐོག་ལ་བཞག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ལ་བོད་པའི་བདེན་དོན་གནས་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་གལ་
ཆེན་པོ་ཡིན་པས་བོད་སྤྱི་པ་སྨོས་ཅི། བོད་མི་སྒེར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཚོང་དང༌།
ལྟ་སྐོར། གཉེན་འཕྲད་སོགས་སུ་འགྲོ་སྐབས་བོད་པའི་བདེན་དོན་ཤོད་དགོས། ང་ཚོ་
བོད་པས་རྒྱར་མི་དགའ་བ་དང་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀྱི་མེད། གལ་ཏེ་བོད་པས་རྒྱ་ནག་གི་
ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ནས་ཁོང་ཚོར་བརྙས་བརྐོ་བྱས་ན། དངོས་གནས་རྒྱ་མི་རིགས་དང་རྒྱ་

ནག་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་རེད། ང་ཚོས་དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་མེད། ང་ཚོ་སོ་སོའི་ལུང་པའི་

ནང་སྙོམ་ཆུང་བྱས་ནས་ཁ་ཁུ་སིམ་པོར་སྡོད་སྐབས། རྒྱ་མི་ཚུར་ཡོང་ནས་སྡོད་
བཟོད་མི་བདེ་བ་བཟོས་ཏེ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་གཏོར་བཤིག་བཏང་བར་

བརྟེན། ང་ཚོས་སྐད་མི་རྒྱག་མཐུ་མེད་བྱུང་བ་རེད། དུད་འགྲོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རྡུང་
རྡེག་བཏང་ན་སྐད་རྒྱག་པ་ཆོས་ཉིད་རེད། ང་ཚོ་ནི་མི་ཡིན་སྐབས་ཚུར་རྡུང་རྡེག་
བཏང་ན་སྐད་ངན་ཤོར་བ་ཆོས་ཉིད་རེད། ང་ཚོས་དོན་མེད་རྒྱ་མིར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀྱི་

མེད།
ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་བདེན་དོན་འདི་དག་རྒྱ་མི་སྒེར་ཞིག་ལ་ཡིན་ཀྱང་ངེས་པར་
གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས། བར་ལམ་ནས་བོད་པའི་བདེན་དོན་གནས་ཚུལ་རྣམས་
རྒྱ་ཡིག་ཐོན་པ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་བཤད་ཡོད། དེང་སང་རྒྱ་ནག་ནང་གསར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

8

འགྱུར་ཁག་དྲང་བདེན་ཡོང་བ་དང༌། གཟུ་བོར་གནས་པའི་གསར་འགྱུར་འཕྲལ་
འཕྲལ་ཐོན་ཐུབ་པ། རྩ་བའི་མི་མང་གི་རང་དབང་ཆེ་རུ་གཏོང་དགོས་པའི་ལས་

འགུལ་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད། བོད་པའི་བདེན་དོན་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་གང་མང་
ཐོན་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཆ་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་ཐུབ་ན། རིམ་པས་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་
ནས་རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་བོད་པའི་བདེན་དོན་འདི་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་ངོ་སྤྲོད་
གསལ་པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཇེ་བཟང་ཇེ་བཟང་དུ་འགྲོ་གི་འདུག་པ་དེ་ནི་ཤིན་

ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཆ༽ བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་དང་། ཞི་བའི་ཐབས་ལམ།

དོན་ཚན་བཞི་པ། བོད་རྒྱའི་བར་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་སྐོར། རྒྱ་མི་

དང༌། བོད་པ་ཞེས་ཤོད་སྐབས་གཙོ་བོ་སྟོབས་ཤུགས་དང༌། དེ་མིན་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་
གཞུང་ཆེ་ཆུང་སོགས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་གདོང་
ལེན་བྱ་རྒྱུ་འདི་དཀའ་ངལ་དང་རྙོག་དྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོས་གྲི་མེ་མདར་བརྟེན་
ནས་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་རྒྱུའི་བསམ་བློ་གཏོང་མི་རུང༌། དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་རྟོག་
དཔྱོད་མ་བྱས་པར་འུ་ཐུག་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་བསམ་བློར་ངར་ཤ་སླེབས་པ་ཙམ་
ཞིག་རེད།
གཅིག་ནས་འཛམ་གླིང་ཐོག་བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་མི་ཁག་གཅིག་
གིས་བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་པའི་དམིགས་བསལ་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ནི།

དེང་སང་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་ལུང་པ་དང༌། མི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

9

ཡོད་པའི་ནང༌། མཐའ་ཅིག་ཏུ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་བརྒྱུད་དེ་རྩོད་ལེན་བྱེད་
པའི་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་དམིགས་བསལ་ཅན་ངོ་མཚར་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་
པ་དང༌། འདི་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་ཡོང་དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་ཕན་རྒྱུ་རེད་ཅེས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད་པར་བརྟེན་ང་ཚོས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐབས་
ཤེས་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།
གཉིས་ནས་ང་ཚོས་དྲག་པོའི་ལམ་ལ་བསྐྱོད་ན་རྒྱ་མི་རྣམས་བྱེད་བདེ་པོ་ཡོང་
གི་རེད། དཔེར་ན། ད་རེས་ལྷ་སར་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་རྒྱ་མིའི་ཚགས་པར་ནང་
རྣམ་འགྱུར་གང་བསྟན་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། སྐྱག་རྫུན་གྲལ་བསྒྲིགས་ནས་བོད་པས་མེ་མདའ་བེད་སྤྱོད་བྱས་བྱུང་ཟེར་བ་དང༌། བོད་པའི་ནང་མེ་མདའ་ཡོད་པ་མང་པོ་འདུག་
ཟེར་བ། ཟ་ཁང་དང་ཁྲོམ་རྭ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་གི་འདུག་ཟེར་བ་སོགས་འཚེ་བའི་
རྣམ་པ་ལྷགས་ཚུལ་རྫུན་བཟོ་ཚུན་ཆད་བྱས་ནས་དྲག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་ལག་ལེན་
བསྟར་བ་ཡིན་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་རེད། མཐའ་གཅིག་

ཏུ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ཐོག་བསྐྱོད་ན། དེ་ལ་ལམ་སང་མེ་མདའ་བེད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་

ཁག་པོ་ཡིན། བོད་པས་དྲག་པོའི་ཐོག་བསྐྱོད་ན་དེ་ལ་རྒྱ་མིས་ལན་སློག་རྒྱུ་ལས་སླ་
པོ་ཡིན། བོད་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཚེ་བ་མེད་པའི་ཞི་བདེའི་ལམ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་
ལྡན་པའི་ཐོག་བསྐྱོད་ན། གཞན་དག་མ་བྱུང་རུང་རྒྱ་མི་ཁ་སྐྱེངས་པོ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་
ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་མུ་མཐུད་དུས་ཚོད་སྙུགས་བསྲིངས་ཐུབ་ན་ཏན་ཏན་མིའི་བསམ་

བློར་འགྱུར་བ་གཏོང་ཐུབ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། ང་ཚོས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

10

ཚེ་ང་ཚོར་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་སྤོབས་པ་བྱེད་ཆོག་པ་ཡིན།

ཇ༽ གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་དང་། ཆག་འཇིག་གི་གནས་སྟངས།

འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ཐོག་བསྐྱོད་དགོས་ན། མི་དང་མིའི་དབར་འབྲེལ་བ་བཟོ་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། མི་དང་མི་གདོང་ཐུག་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་དགོས། མི་དང་མི་གདོང་
ཐུག་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་དགོས་ན་ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་ཤིག་ཨེ་ཡོང་མི་ཡོང་བལྟ་
དགོས་པ་ལས། ཕྱོགས་གཅིག་གི་འདོད་པ་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་མིའི་འབྲེལ་བ་བཟོ་མི་

ཐུབ། དེར་བརྟེན་ངས་དབུ་མའི་ལམ་བཏོན་པ་ཡིན། དེ་ལ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ཁ་བྲལ་
གཏོང་གི་འདུག་ཟེར་གྱི་ཡོད་ན་ཡང༌། ང་ཚོས་རང་བཙན་ཞེས་རྒྱ་ནག་དང་རྩ་བ་
ནས་ཐ་དད་ཀྱི་ཁ་བྲལ་མིན་པར་རྒྱ་ནག་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་
པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་སྡོད་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང༌། ཡང་བོད་ནང་གི་སྲིད་དབང་ཆ་ཚང་རྒྱ་མིས་སྒྱུར་བ་ཞིག་ཀྱང་མིན་ལ། དེ་འདྲའི་དབུ་མའི་ལམ་ཞིག་

བཙལ་ཐུབ་ན་བསམས་ནས་བར་ལམ་བསམ་ཚུལ་བཏོན་པ་ཡིན།

རྒྱུ་མཚན་ལྷག་པར་ཅན་ཞིག་ལ། ང་ཚོས་རང་བཙན་གྱི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ལེན་ཆེད་དུ་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་སྒུག་དགོས་ཀྱང་སྒུག་ན་འགྲིགས་རུང༌། བོད་ནས་རྒྱ་
མི་ཡོང་བ་དེ་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་མང་དུ་འགྲོ་བ་ལས་དེས་སྒུག་གི་མི་འདུག ད་ལྟ་བོད་
ནང་རྒྱ་མི་འབོར་ཆེན་ཡོང་བཞིན་པ་དེ་ལྟར་མུ་མཐུད་ཡོང་ན། ལོ་ཁ་ཤས་ནང་བོད་
ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་ངོ་མ་ཞིག་ལ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་
ཛ་དྲག་འོག་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་བསམ་བློ་ཞིག་མ་བཏང་ན་ཐབས་མེད་པའི་གནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

11

ཚུལ་ཆགས་ཏེ་བར་ལམ་ངས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་བསམ་ཚུལ་གྲོས་འགོ་བཏོན་པ་
ཡིན།

དེའི་སྐོར་ཞིབ་ཕྲ་ད་རེས་བཀའ་ཤག་ནས་ཤོད་ཀྱི་རེད། ངས་དམིགས་བསལ་

ཤོད་དགོས་དོན་མི་འདུག ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་རྣམས་ཁྱེད་ཚོས་རྟོགས་
རྗེས་བསམ་ཚུལ་དགེ་སྐྱོན་གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་ངེས་པར་དུ་གསལ་པོ་ཤོད་དགོས་པ་དང༌། ཚང་མས་མ་ལན་མ་འགྱོད་པའི་སྐད་ཆ་སྦྱངས་བཤད་མང་
ཙམ་བྱེད་ཐུབ་ན་རྗེས་སུ་འགྱོད་པ་མེད་པ་ཡོང་གི་རེད། ངའི་གྲོས་འགོ་འདི་རང་ཉིད་

བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་རང་དབང་ལྡན་པའི་གཏམ་བརྗོད་པ་ཞིག་གི་འདུ་ཤེས་ཐོག་
ནས་བཏོན་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཐ་མའི་ཐག་གཅོད་ཀྱི་དབང་ཆ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་

ལག་ཏུ་ཡོད་པས། ཁོང་ཚོའི་འདོད་པ་གཞིར་བཟུང་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་ལས། ང་མི་

གཅིག་གིས་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་གཅོད་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མི་ཐུབ་ཅེས་བཤད་ཡོད།
གནས་ཚུལ་ངོ་མ་ཡང་དེ་ཡིན། སྐབས་དེ་དུས་ནས་བོད་པ་མང་པོ་ཞིག་བློ་ཕམ་རྒྱུ་
ཡིན་པ་གསལ་པོ་ཡིན་སྟབས་གསུང་བཤད་ནང་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད། དེ་རྗེས་
བོད་ནང་ནས་བློ་ཕམ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག་ལ། རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་

ནས་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་གིས་བློ་ཕམ་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་ནི་རྩ་བ་ནས་ཁག་མེད་པ་ཞིག་

རེད། མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་རང་དབང་རེད། འགྲུབ་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདེན་པའི་

ཐོབ་ཐང་རྩོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འགན་ཁུར་མཁན་གྱི་ངོས་ནས་དེ་བས་ཀྱང་བདེན་
པའི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་དགོས་ངེས་རེད། ཡིན་ན་ཡང༌། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་བོད་མི་
རིགས་གསོན་འཇིག་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ལ་སླེབས་པའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

12

ཞིག་མཐོང་སྟེ་བསམ་ཚུལ་དེ་བཏོན་པ་ལས། ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདིར་བོད་ལ་ལོག་རྒྱུ་
བྱུང་ན་བསམ་པའི་བསམ་བློ་ཆུང་ཆུང་བཏང་བ་ཞིག་མ་རེད།

ཉ༽ སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད་དང་། གལ་ཆེའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི།

དོན་ཚན་ལྔ་པ། བར་ལམ་ངོས་ནས་ཕྱིན་ཆད་བོད་ནང་མང་གཙོའི་གཞུང་

འཛུགས་སྐབས་ངས་དེའི་འགན་ཁུར་བྱེད་ཀྱི་མིན་ཤེས་གསལ་པོར་ཚིག་ཐག་
བཅད་ནས་བཤད་ཡོད། དེ་ལྟར་ཤོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ནི། ངས་གཞུང་
གི་འགོ་ཁྲིད་དེ་བསྡད་ན་འཕྲལ་སྒང་བོད་པ་རྣམས་སེམས་སྐྱིད་ཅིང་བློ་བདེ་བ་
སོགས་ཚང་མ་རྡོག་ལ་འགྲིལ་བའི་དགེ་མཚན་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང༌། ཕུགས་རྒྱང་
རིང་པོའི་ཆ་ནས་སྤྱིར་བཏང་མི་མང་པོས་ང་ལ་བཟང་པོ་བློས་འགེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
སྟབས། མི་སྒེར་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་དང་རྣམ་དཔྱོད་འདྲ་མིན་དེ་དག་འདོན་རྒྱུའི་གོ་
སྐབས་འགོག་རྐྱེན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་
ལ་མི་སྒེར་སོ་སོས་སེམས་ཁུར་བླངས་ནས་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་བཏོན་ཏེ་གོ་བསྡུར་དང༌། ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས། ངས་འགན་ཁུར་བླངས་
ན་ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་ཆ་ནས་དྲིན་ཆུང་དང༌། ཕུགས་སྐྱོན་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་མཐོང་
གི་འདུག གནས་ཚུལ་དེའི་ཆ་ནས་མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་
སྐབས་ངས་འགན་ཁུར་བྱེད་ཀྱི་མིན་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ཡིན།

རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ། ང་ཚོ་མ་འོངས་པར་བོད་དུ་ལོག་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ཤར་སྐབས་བོད་ལུང་པ་ནི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཁར། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་འབྲེལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

13

བ་དམ་ཟབ་བྱེད་པའི་དགོས་མཁོའི་ཆ་རྐྱེན་འཛོམས་པོ་མེད། དཔེར་ན། ཨ་མདོ་
དང༌། ཁམས། དབུས་གཙང༌། སྟོད་མངའ་རིས་དང་བཅས་པའི་ཡས་མས་ཀྱི་འབྲེལ་
བ་ཉུང་ཉུང་རེད། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་རྒྱ་སྡེའི་

ཁོངས་སུ་ཡོད། དཔེར་ན། ང་རང་སྐྱེས་སའི་ས་ཁུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་དེ་འདྲ་རེད།
གནས་ཚུལ་དེ་འདྲའི་འོག་མ་འོངས་པར་ང་ཚོའི་བོད་རིགས་ཚང་མ་གཅིག་སྒྲིལ་
ཆགས་སྐབས་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་སྲིད། དེ་འདྲ་ཡོང་སྐབས་ཕན་ཚུན་ཚང་མས་སྤྱི་མོས་ཡོད་པའི་མི་ཟུར་གསལ་ཞིག་ཡོད་ན། དེས་བསླབ་བྱ་བརྒྱབ་སྟེ་བར་
འདུམ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཏན་ཏན་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེར་
བརྟེན་ངས་བོད་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ནས་མ་བསྡད་པར་ང་རང་དགེ་སློང་ཐེབས་ཆག་
ཅིག་ཟུར་གསལ་དུ་བསྡད་ན་སྤྱི་མོས་ནི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་མི་དོན་དགོས་ས་ཞིག་ལ་

ངས་རྫ་རྩི་རྒྱག་མཁན་དང༌། འདུམ་གཏོང་མཁན་བྱས་ཏེ་ཆེ་ས་དང༌། འགག་དོག་ས་ཞིག་ལ་ཐུག་དུས་ཚང་མར་བསླབ་བྱ་བྱས་ཏེ་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་
ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་སྙམ་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡོང་གི་འདུགརྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ། འདོད་ཀྱང་རུང་མ་འདོད་ཀྱང་རུང༌། ཚང་མ་སྐྱེས་པའི་ཐ་
མ་འཆི་རྒྱུ་རེད། ད་ཆ་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་གྲངས་ནང་སླེབས་ཡོད། བཙན་བྱོལ་བྱས་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ད་དུང་ལོ་སུམ་ཅུ་བསྡད་ན་ང་རང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་གྲངས་
ནང་སླེབས་ཀྱི་རེད། གང་ལྟར་བསམ་བློ་བཏང་ནས་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་སྲ་
ཐག་ཐག་གནས་ཐུབ་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས། དེ་འདྲའི་ཆ་ནས་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

14

འགན་ཆ་ཚང་འཁྱེར་ཐུབ་པ་ཞིག་ད་ལྟ་ནས་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་ཡོད། ང་རང་མ་
ཤི་གསོན་པའི་རིང་ལ་བོད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་དངོས་གནས་མང་གཙོ་མཚན་
ཉིད་ཚང་ཞིང༌། རང་མགོ་ཐོན་ནས་འགན་ཆ་ཚང་འཁྱེར་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ན། ང་
རང་ཇི་སྲིད་གསོན་པའི་རིང་ལ་བོད་སྤྱི་པའི་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་རྒྱུ་ག་དུས་དགོས་
མཁོ་ཡོད་པ་དང༌། ག་དུས་ཕན་ཐོགས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་རུང་བྱས་ཆོག་གི་
རེད། དེ་འདྲའི་ཆ་ནས་བསམ་་བློ་ཞིག་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཤོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གཅིག་དེ་ཡིན།

རྒྱུ་མཚན་བཞི་པ། ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་མཧཱ་དྷརྨ་གྷན་དྷིས་རྒྱ་གར་རང་

དབང་འཐབ་རྩོད་བྱེད་སྐབས་འགོ་ཁྲིད་གཙོ་བོ་གནང་བ་དང༌། གྲུབ་འབྲས་སྨིན་པའི་

སྐབས་ལ་ཁོང་གིས་མི་ཕལ་པ་བྱས་ནས་བཞུགས་པ་རེད། དེ་ལ་སྔོན་མ་ནས་ངོ་
མཚར་ཆེན་པོ་མཐོང་བྱུང༌། བར་ལམ་གཞུང་འབྲེལ་གསུང་བཤད་ནང་མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་བྱུང་སྐབས་ངས་དེའི་འགན་ཁུར་བྱེད་ཀྱི་མིན་ཞེས་ཤོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གཅིག་དེ་ཡིན། གནད་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལས་ང་སེམས་ཤུགས་ཆག་པ་
དང༌། ཡང་ན་ངས་རྒྱབ་ཤིག་བརྒྱབ་པ་དེ་ལྟར་རྩ་བ་ནས་མ་རེད། དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་དང་བསྟུན་པའི་བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་མ་ལན་མ་འགྱོད་པའི་ཐབས་

ཤེས་བྱས་པ་རེད།

ཏ༽ ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་དང་། མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ།

དེ་རིང་འདིར་དོན་ཚན་གཅིག་ཤོད་འདོད་བྱུང༌། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་འདིར་མིའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

15

སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བ་ལ་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་མི་ཡོངས་ནས་ཁུར་བླངས་ཏེ་ནུས་
པ་བཏོན་ན་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐུབ་པ་དང༌། ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་མ་བཏོན་ན་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་མི་ཐུབ། ཐོག་མའི་གསར་གཏོད་མི་རེ་ཟུང་གིས་རྣམ་

དཔྱོད་བཏོན་ནས་བྱས་པ་དེའི་ཐོག་མི་ཚང་མས་ཁུར་མཉམ་ལེན་གྱིས་ནུས་པ་
བཏོན་ཏེ་གཞི་ནས་སྤྱི་ཚོགས་དང༌། རིག་གཞུང༌། ཆོས་ལུགས། དཔལ་འབྱོར་
སོགས་གང་ཅིའི་ཐོག་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་གི་ཡོད་པས་ཐུན་མོང་གི་ནུས་པ་འདོན་རྒྱུ་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ཐུན་མོང་གི་ནུས་པ་འདོན་པ་ལ། ཐུན་མོང་གིས་འགན་འཁྱེར་དགོས་པ་དང༌།
ཐུན་མོང་གིས་འགན་འཁྱེར་བ་ལ་ཐུན་མོང་ལ་ཁེ་ཕན་དང་ཁེ་དབང་ཞིག་ཡོད་
དགོས། གནད་དོན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མང་གཙོ་ཞེས་པ་འདི་སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད།
མང་གཙོ་ཞེས་པ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་འདི་དུས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་གནས་
ཚུལ་ཡིན་ན་ཡང༌། རྩ་བའི་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་ལ་མི་མང་བའི་བདེ་ཐབས་གཙོ་
བོར་འཛིན་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་འདི་སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་།
ཡང་སྒོས་ཐེག་ཆེན་པོའི་ཆོས་ནང་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད། དེར་བརྟེན་ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་གོ་བ་ཆགས་པའི་མི་ཞིག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་དང་
འབྲེལ་བའི་བསམ་བློ་ཞིག་བཏང་ན། དེའི་རྣ་བ་དང་བློ་ལ་མང་གཙོ་ཞེས་པ་འདི་ཤིན་

ཏུ་འཐད་པོ་ཞིག་དང༌། རང་བཞིན་གྱི་བློ་ལ་འཆར་བདེ་པོ་ཞིག་ཡོད།
ང་ཚོ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་མཚོན་ན། ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་བོད་པའི་བདེན་དོན་
རྩོད་སྐབས་རྒྱ་མིས་ང་ཚོས་རྩོད་པའི་བདེན་དོན་དེར་ཐད་ཀར་ལན་རྒྱག་མི་ཐུབ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

16

པའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་པ་ཤིན་ཏུ་རྗེས་ལུས་དང༌། ཆེས་ཀླ་ཀློ་རེད་
ཅེས་ཁག་འདོགས་ལག་འཕྱིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཆ་ནས་ང་ཚོས་མང་གཙོ་བྱ་
རྒྱུ་འདི་གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ༡༩༦༡ ལོར་ང་ཚོས་མང་གཙོའི་རྩ་

ཁྲིམས་སྙིང་བསྡུས་ཤིག་བཟོས་པ་རེད། དེ་ཡང་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་སླེབས་ནས་བསམ་བློ་གསར་པ་འཁོར་བ་གང་ཡང་མིན། དེ་སྔ་བོད་ལ་སྡོད་སྐབས་ཉིན་གཅིག་མཛོད་
སྦུག་དོ་དམ་ལྷ་སྡིང་མཁན་ཆེ་ངག་དབང་གྲགས་པ་དང་སྐད་ཆ་འཕྲོས་པའི་མུར་ཁོང་
ནས་མ་འོངས་པའི་བོད་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་སྐོར་དེང་དུས་དང་མཐུན་པའི་རྩ་ཁྲིམས་ཤིག་

བཟོ་དགོས། དེའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པའི་བོད་མིའི་བསམ་བློའི་ལམ་སྟོན་ལ་ཕན་
ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་རེད་གསུངས་མྱོང༌། དེ་དངོས་གནས་རེད་བསམ་བློ་གཏོང་
དགོས་ཀྱི་འདུག་བཤད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ང་ཚོ་ལྷ་སར་ཡོད་དུས་ནས་རྩེ་དྲུང་རྒས་པོ་
དེ་དག་གིས་དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། གཞན་ཡང་ང་ཚོས་ལེགས་བཅོས་
ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱུ་སོགས་དེ་དུས་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ཡོད།
ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས་པའི་སྐབས་འདིར། ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་
ལམ་ལུགས་རྙིང་པ་ཁྱི་ཁ་རུས་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་མིན་ཞེས་ཁ་ནས་བཤད་པས་མི་
འགྲིགས་པར་ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་ནས་བསྟན་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་བརྟེན། ང་
ཚོས་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་བཟོས་ཏེ་སྙིང་དོན་རྣམས་འདོན་སྐབས་སྡོད་སྒར་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་དབང་ལ་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་རྒྱུ་བློ་ལ་མ་
ཤོང་བ་དང༌། མི་བདེ་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྟེ་བསམ་འཆར་མང་པོ་བཏོན་པ་རེད།
ཡིན་ནའང་འགོ་ཁྲིད་ལྟེ་བའི་དབང་ཆར་མང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཕོ་འགྱུར་གཏོང་རྒྱུ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

17

མ་བྱུང་ན་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་བརླག་འགྲོ་གི་ཡོད་ལ། མང་གཙོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་གི་
མེད་པས་དེ་ནི་རྩ་དོན་ཡིན་སྟབས་ངེས་པར་དུ་དགོས་ཀྱི་རེད་ཅེས་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་
རེད།
དེ་མཇུག་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཤིག་བཟོས་པ་དེར་གོ་བསྡུར་རྒྱ་
ཆེ་ཙམ་ཞིག་བྱས་ཏེ་ད་ཆ་ལོ་ཉེར་བདུན་ཉེར་བརྒྱད་ཅིག་འགྲོ་གི་ཡོད། དེའི་རིང་

དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་བ་མང་པོ་ཞིག་ཕྱིན་ཡོད། དཔེར་ན། ༡༩༦༠ ལོའི་
སུམ་ཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་བཤད་ནང་མ་འོངས་པར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་

གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་དང་མ་ཆགས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་འདོད་
པར་རག་ལུས་ཡོད། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་འདོད་པ་གང་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་
ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་བྲིས་ཡོད། དེ་ནས་ཉེ་ཆར་ཕ་རན་སིར་ཡོ་རོབ་གྲོས་
ཚོགས་སར་གཏམ་བཤད་བྱས་པའི་ནང་མ་འོངས་པར་བོད་ནང་འོས་བསྡུ་བྱས་པའི་

མང་གཙོའི་གཞུང་དེའི་ནང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་ཀྱི་མིན་ཞེས་ཚིག་
ཐག་བཅད་ནས་བཀོད་ཡོད།
དེ་བཞིན་ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ལོ་སྔོན་མ་ཞིག་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་དང༌། བཀའ་ཤག་གི་བར་ལ་འགན་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་འཁྱེར་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་

འཛུགས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བསམ་འཆར་བཏོན་པ་ཡིན། དེ་ལ་འོས་པའི་
དམིགས་བསལ་གྱི་མི་ཞིག་མ་བྱུང་བ་དང༌། བྱེད་བདེ་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་དེ་མུར་
ལུས་པ་རེད། དེ་ནས་སྔོན་ལོ་ཞིག་ལ་བཀའ་ཤག་གིས་འགན་མང་ཙམ་འཁྱེར་ན་ཡག་པོ་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

18

འགན་ཆ་ཚང་བཀའ་ཤག་ནས་འཁྱེར་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བསམ་འཆར་བཤད་པ་
ཡིན། དེ་དག་ཚང་མ་རྩ་བའི་རྩ་བ་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་ལ་འབད་བརྩོན་བྱས་པ་ཡིན།

ཐ༽ ཚད་ལྡན་གྱི་མང་གཙོ་དང་། སྐུ་དབང་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།

ད་ཆ་གནས་ཚུལ་གྱི་བབས་ལ་བལྟས་ན་ཨུ་རུ་སུ་དང༌། རྒྱ་ནག པོ་ལན་ཌི།
ཧང་གྷ་རི་དེ་ཚོའི་གྲས་ནས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཡར་ཐོན་ཕྲན་བུ་ཆེ་བ་ཡོད་འདུག གང་
ལྟར་ལུང་པ་དེ་ཚོའི་ནང་སྲིད་དོན་གྱི་ཤོག་ཁག་འདྲ་མིན་འཛུགས་རྒྱུའི་སྐད་ཆ་ལྷང་
ཙམ་ལྷང་ཙམ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང༌། ལྷག་པར་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ནས་ཧང་གྷ་

རི་བསྒྱུར་བཅོས་ཆེ་ཤོས་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་མང་གཙོ་གཅིག་སྡུད་ལག་
ལེན་མཐར་ཕྱིན་བསྟར་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོའི་ནང་མི་མང་འདོད་པ་ཁེངས་པ་
ཞིག་མ་བྱུང་ན། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་གི་མེད་པ་དང༌། མི་མང་འདོད་པ་
ཁེངས་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་མང་གཙོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཏེ་
མི་འདོད་བཞིན་དུ་མང་གཙོ་ཟེར་བ་འདི་ཁའི་རྩེ་མོར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་

ཏུ་གྱུར་ཡོད།
མི་མང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་མང་གཙོ་དང་རང་དབང་ཡོང་བའི་དོན་ལ་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང༌། དོན་འབྲས་མི་ཡོང་བའི་རྩ་བ་གང་ལ་

ཐུག་འདུག་ཟེར་ན། གུང་བྲན་ཏང་གིས་དབང་ཆ་འཛིན་པའི་གཅིག་སྡུད་དེ་བློས་
གཏོང་མི་ཐུབ་པར་ཐུག་ཡོད། རྩ་བར་གཡོ་འགུལ་མ་ཐེབས་པའི་རྗེས་ལ་མང་གཙོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

19

གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་པར་ཕྱིན་ཀྱང་སྡོང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཞིག་ལ་ལྷན་པ་བརྒྱབ་པ་ལྟ་བུ་

ལས། སྤུས་དག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་མཐོང་གི་འདུག ང་ཚོས་མིའི་སྐྱོན་ཆ་
ལས་སླ་པོར་མཐོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཁ་ཚུར་སློག་སྟེ་ང་རང་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་སྐབས། ང་ཚོ་བོད་པའི་ནང་ལ་མང་གཙོ་ཡོང་ཐབས་འབད་བརྩོན་ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང༌། ད་ལྟ་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་ཞིག་དང༌།

ཕན་ནུས་ཐོན་པའི་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད།
དེ་དག་མི་ཡོང་བའི་རྐྱེན་རྩ་ནི་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དཀོན་མཆོག་གོང་ཕུད་ཀྱི་
འགོ་ཁྲིད་བྱས་ཏེ་སྡོད་པ་འདིར་གཡོ་འགུལ་མ་ཐེབས་ན་མང་གཙོ་ཇི་བཞིན་ཡོང་མི་
ཐུབ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་གནས་སྟངས་འདི་གུང་བྲན་བཞིན་དུ་ངས་དམར་ཤེད་
དང༌། དབང་ཆ་མཁྲེགས་བཟུང་བྱས་པ་མིན་ལ། མི་གཞན་དག་གིས་ང་ལ་ཞེད་སྣང་
དང༌། དོགས་པ་བྱས་ཏེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བརྩི་བཀུར་བྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་མ་རེད།
རང་བཞིན་མ་བཅོས་པའི་ཐོག་ནས་དཔེ་ཆའི་ནང་ཡོད་པ་བཞིན་མང་བཀུར་རྒྱལ་པོ་
ཞེས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རྒྱུ་ཡིན་པ་རེད། ཡིན་ནའང་འགྲོ་སྟངས་དང་ཆགས་སྟངས་
ཀྱི་ཆ་ནས་རྩ་བ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དོན་གྱི་བདག་པོ་ཞེས་ཤོད་པ་དེ་ལ་བསྒྱུར་
བཅོས་ཤིག་མ་བཏང་ན། དེ་ལས་ལོགས་སུ་མང་གཙོ་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་གང་
འདྲ་ཞིག་བྱས་ཀྱང༌། སྡོང་པོ་རྙིང་པ་ཞིག་ལ་ལྷན་པ་གསར་པ་བརྒྱབ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་

མཐོང་གི་འདུགསྔོན་མའི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐོབ་ཐང་གི་འགྲོ་སྟངས་ཤིག་

བཀོད་ཡོད་ཀྱང༌། དེའི་རྗེས་ལ་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གསུང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

20

བཤད་ཁག་སྔ་རྗེས་ནང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་འགྲོ་སྟངས་སྐོར་གསལ་པོ་བཟོས་
ཡོད། ད་ཆ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་མི་དགོས་པར་རྩ་བའི་འགོ་ཁྲིད་

མཁན་དེ་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་འོས་བསྡུའི་ཐོག་ནས་ཡོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་

བཟོ་དགོས། དཔེར་ན། ཨ་མི་རི་ཀར་སྲིད་འཛིན་འོས་འདེམས་བྱེད་པའི་ལམ་

ལུགས་ཤིག་ཡོད་པ་དང༌། ཡང་སྲིད་དོན་གྱི་ཤོག་ཁག་སོ་སོ་འོས་བསྡུ་བྱས་ནས་ཤོག་ཁག་དེའི་ནང་ནས་སྲིད་བློན་བསྐོ་རྒྱུ་རྒྱ་གར་དང༌། དབྱིན་ཇིའི་ལུགས་སྲོལ་
ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད། གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་༸རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཕྱིན་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་འགྱུར་རྒྱུ་
འདི་ལྟར་མིན་པ་ཞིག་གསལ་པོ་བཟོ་དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུགང་ཚོ་མ་འོངས་པའི་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལྟ་ཞོག ད་ལྟ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་
རིང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་བརྟན་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད།
ཚང་མས་དང་བས་ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ་བསམ་པ་རྣམ་དག་སྤྱི་མོས་ཐོག་ནས་༸རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེའི་འགོ་ཁྲིད་ལ་མོས་པོ་བྱས་ཏེ་ཚང་མ་རྡོག་ལ་འགྲིལ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་རེད། ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང༌། ད་བར་

ལོ་སུམ་ཅུ་སོང་ཞིང༌། མ་འོངས་པར་ལོ་སུམ་ཅུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པ་ཤེས་གསལ་རེད། ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་གྲངས་ནང་སླེབས་སྐབས་དགེ་སློང་སྤོར་ཏོ་ལག་པས་འཁྱོགས་ཚད་
ཅིག་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་དུས་ཕན་ཐོགས་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། ཕན་ཐོགས་བྱེད་ཐུབ་
པ་དེ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཡིན་ལས་ཆེ། དེ་ནི་དྲུག་ཅུ་ནས་བདུན་ཅུའི་བར་རེད། ནམ་ཞིག་
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཕན་མ་ཐོགས་པའི་མི་ཞིག་ཆགས་རྒྱུ་རེད། གང་ལྟར་༸རྒྱལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

21

བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་སྲ་ཐག་ཐག་
ཡོང་ཆེད་འགན་ཁུར་མཁན་གྱིས་འགན་འཁྱེར། བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་མཁན་གྱིས་

བཀོད་སྒྲིག་བྱས། ལས་ཀ་ལག་ལེན་འགེལ་མཁན་གྱིས་ལས་ཀ་ལག་ལེན་བཀལ་
ཏེ་འགྲོ་སྟངས་སྲ་བརྟན་གཏན་འཁེལ་ལྷིང་འཇགས་ཡོང་བ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བསམ་
བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་འཁྲིད་ཡིན་པའི་མིང་ཡོད་མེད་
ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤྱི་མོས་ཡོད་སྟབས་ང་རང་ནམ་འཚོའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་

ཁ་ཕན་ཚིག་ཕན་བྱེད་རྒྱུ་གང་ཡོད་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་
པའི་རིང་ལ་དཔལ་དང་རྒྱན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་བྱས། ༸རྒྱལ་བ་རིན་

པོ་ཆེ་མེད་པའི་ཉིན་མོ་དེར་ཡང་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་ལས་འགན་ཆ་ཚང་འཁྱེར་ཐུབ་
པ་ཞིག་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གསོན་པའི་རིང་འདིར་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་ན་ཤིན་ཏུ་

བརྟན་པོ་ཆགས་པ་རེད། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་འདི་མུར་བསྡད་ན་གློ་བུར་༸རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱོན་ཞིག་གལ་སྲིད་བྱུང་ན། བྱ་སྟངས་བྱེད་སྟངས་མི་ཤེས་པའི་དཀའ་
ངལ་འཕྲད་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། མི་གཅིག་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྟོས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་འདི་
ཧ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད། ད་ཆ་བསམ་བློ་ཏན་ཏན་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུགད༽ མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། མ་འོངས་པའི་འགྲོ་སྟངས།

ད་རེས་ལས་བསྡོམས་ཚོགས་ཆེན་རྒྱས་པ་འདི་ཐོག་ནས་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་

གཏན་འབེབས་བྱས། ཚོགས་ཆུང་དེས་མ་འོངས་པའི་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

22

བྲིས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས། དེ་གཞི་ལ་བཞག དེ་ནས་བར་ལམ་གྱི་གསུང་བཤད་དེ་
ཚོའི་གྲས་དང༌། རྒྱ་གར་ནང་ལོ་སུམ་ཅུའི་རིང་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་

ཡོང་ཆེད་ཐབས་ཤེས་མང་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཐོག་ལ་དགེ་སྐྱོན་གང་
འདུག བོད་མི་རང་གི་ཉམས་མྱོང་ནས་བལྟས་ན་ཇི་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་འདུག་
བསམ་བློ་ཞིག་བཏང༌། ཉམས་ཞིབ་ཅིག་བྱས། དེའི་ཐོག་རྒྱ་གར་གྱི་ཁྲིམས་དཔོན་
མཁས་པ་དེ་འདྲ་དང༌། ཡང་ན་ཆབ་སྲིད་མཁས་པ། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མིའི་ནང་

ལ་བོད་པར་ཤ་ཚ་ཡོད་མཁན་གྱི་གྲོགས་པོ་མཁས་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་དེ་དག་ནས་བསླབ་བྱ་ཉན། གོ་བསྡུར་བྱས། དམིགས་བཀར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་འདྲ་
འཚོགས་ཏེ་ཉམས་ཞིབ་མཐིལ་ཕྱིན་པ་བྱས། ལོ་གཅིག་གཉིས་འགོར་ཡང་གནད་
འགག་མེད།
གང་ཅིར་ཉམས་ཞིབ་བརྟག་དཔྱད་མཐིལ་ཕྱིན་པ་བྱས་ཏེ་ཡིག་ཆ་ཞིག་བཟོས།
ཡིག་ཆ་དེ་རྒྱ་གར་གྱིས་མཚོན་པའི་རང་དབང་ལུང་པར་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚང་མར་
བཀྲམ་སྟེ་བསམ་ཚུལ་གང་འདུག བོད་ནང་ལ་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་གྱི་ཐོག་
ནས་གང་ཐུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་བསམ་ཚུལ་བསྡུས། དེ་ནས་ཚོགས་འདུ་གཞི་རྒྱ་

ཆེ་ཙམ་ཞིག་འཚོགས། དེའི་ཐོག་ནས་སྔོན་མའི་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་སྣོན་འཕྲི་
བསྒྱུར་བཅོས་གང་དང་གང་གཏོང་དགོས་པ་དང༌། དངོས་སུ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་
རིང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འགྲོ་སྟངས་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་རྒྱུ་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་གཏན་
འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན། སྤུས་དག་པོ་མ་ལན་མ་འགྱོད་པ་ཡག་པོ་ཞིག་མི་ཡོང་ངམ་

བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག བསམ་ཚུལ་དེ་རིང་འདིར་བཤད་པ་ཡིན་པས་ཁྱེད་རང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

23

ཚོས་སེམས་ལ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས།
ངས་ཞུས་པ་དེ་རྣམས་རྣམ་རྟོག་བསླངས་ཏེ་ཞུས་པ་གང་ཡང་མིན། དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པར་བརྟེན། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཡག་པོ་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་རེད། སྐྱར་ལྡབ་ཡང་ལྡབ་བྱེད་དགོས་མི་འདུག་ཀྱང༌། ངས་ཕྱིར་འཐེན་
བརྒྱབ་པ་དང༌། སེམས་ཤུགས་ཆག་པ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མིན། ད་བར་བྱེད་རྒྱུ་གང་
ཡོད་བྱས་པ་ལྟར་ད་དུང་མུ་མཐུད་ནས་བྱེད་རྒྱུ་ལས། ངས་ལྷོད་གཡེང་རྩ་བ་ནས་གཏོང་གི་མ་རེད། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

24

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༩ ཉིན། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་ནོ་ཝེའི་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ཕུལ་བ་ལ་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། གཞུང་ཞབས། མང་ཚོགས་དང་བཅས་ནས་དགའ་སྟོན་མཛད་སྒོ་གོ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བསྟན་འགྲོའི་ཕན་བདེ་དང་། ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས།

བསྟན་སྲིད་སྐྱེ་འགྲོའི་བདེ་སྐྱིད་དང་བཅས་པའི་འགན་ཁུར་འཁྲི་བ་དང༌། དེ་
ཡང་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་རྩ་བརླག་འགྲོ་
རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་དུས་ཚོད་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བབས་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་ལ་
ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བརྟེན། རང་ངོས་ནས་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཞིག་གིས་ཞོགས་པ་མིག་ཁ་ཕྱེ་མ་
ཐག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཟེར་བ་ཞིག་ཁ་ནས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང༌། སྔོན་ལ་ང་རང་
ཚོར་ཁ་ཐོག་ལག་བཞག་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་འཛམ་གླིང་ཧྲིལ་པོ་འདིའི་སྒང་གི་

སེམས་ཅན་སྤྱི་དང༌། ཡང་སྒོས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་རྣམས་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱི་ཕན་པ་
སྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། ཆོས་ནས་བཤད་པའི་སྨོན་ལམ་རྒྱག་རྒྱུ་དང༌། སོ་
སོའི་འདུན་པ་སྦྱང་རྒྱུ་དེ་དག་ངོ་ཐོག་ལག་ལེན་ཐོག་འགེལ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་ན་
སྨོན་ལམ་རྒྱག་རྒྱུ་ལས་བྱེད་ཐབས་གང་ཡང་མེད་པ་རེད། གོ་སྐབས་ཡོད་ན་ཁ་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

25

བཤད་པ་ལྟར་ལག་ལེན་ལ་འགེལ་རྒྱུ་དེ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་ཆོས་ཉམས་
ལེན་བྱེད་པའི་དགོས་དོན་ཡིན་སྟབས། གང་ཐུབ་ཀྱིས་མི་ལ་ཁ་ཕན་ཚིག་ཕན་གྱི་
ཐོག་ནས་ཕན་ཐོགས་སྒྲུབ་མཁན་ཞིག་ལ་ད་ལམ་ནོ་ཝེའི་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའ་ཐོབ་པ་
རེད།
ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་དམིགས་བསལ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་གང་
ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་དང༌།
དེའི་རྗེས་འབྲང་མཁས་གྲུབ་སྐྱེས་མཆོག་མང་པོ་ཞིག་གི་བསླབ་བྱ་བཟང་པོ་ཡོད་པ་
འདི་དག་ལ་སོ་སོས་གནད་འགག་འདུག་བསམས་ནས་ཡིད་ཆེས་དང༌། མོས་པ་
ཐོབ། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཉམས་ལེན་གང་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་གར་འཕགས་
པའི་ཡུལ་ལ་གནའ་སྔ་མོ་ནས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ཞེས་པའི་ལྟ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་

ཡོད་པ་འདི་དག་ཉེ་བའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ་འདིའི་ནང་ལ་རང་དབང་རང་བཙན་
རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་ནང་བེད་སྤྱོད་གནང་མཁན་རྒྱ་གར་
འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྐྱེས་མཆོག་མཧཱ་དྷརྨ་གྷན་དྷིས་ཁོང་རང་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་

ཤེས་ཡོན་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ་རྒྱ་གར་རང་ཉིད་ལ་གནའ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་རང་དབང་བསྒྲུབ་པ་རེད། དེ་ནི་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་དང་།

རླབས་ཆེན་པོ་རེད། ངོ་མཚར་སྐྱེས་འོས་པ་རེད། ང་རང་ཆུང་ངུའི་སྐབས་ནས་མཧཱ་
དྷརྨ་གྷན་དྷིའི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་མོས་པ་ཡོད། གྷན་དྷིའི་གནས་སྟངས་ལ་གང་
ཐུབ་ཀྱིས་མིག་དཔེ་བལྟས་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་དང༌།
ཤུགས་རྐྱེན་འོག་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་ཕན་སེམས་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། བཟོད་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

26

བསྲན་བྱེད་རྒྱུར་ཤུགས་སྣོན་གང་ཐུབ་བརྒྱབ་པ་དང༌། གཙོ་བོ་ལས་དང་སྨོན་ལམ་
གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང༌། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་ཀྱི་བོད་མི་གཞིས་འཁོད་ཚོ་
དང༌། བྱེས་ལ་ཡོད་པ་ཚང་མས་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་དང༌། བློས་འགེལ། དགའ་པོ་བཅས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཚང་མར་དཀའ་ངལ་ཡོད་ན་ཡང༌། ང་ཚོ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་

ལ་འགྲོ་དགོས་ཞེས་འབོད་སྐུལ་བྱས་པ་ལྟར། ཚང་མས་གང་ཐུབ་ཀྱིས་འཚེ་མེད་ཞི་

བའི་དྲང་བདེན་གྱི་འཐབ་རྩོད་སྲོག་དང་བསྡོས་ཏེ་ལག་ལེན་བཀལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་འདྲའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འཛོམས་པའི་འོག་ནས་ད་ལམ་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའ་ཐོབ་པ་ལས། ང་
མི་གཅིག་ལ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་དཔྱོད་ངོ་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད།
རྩ་བ་བཟང་ངན་གང་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་ཐོག་ནས་
ཡོང་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟར། ད་ལམ་གནས་ཚུལ་འདི་དག་ཀྱང་ང་རང་ཚོ་སྐྱ་སེར་
མཆོག་དམན་མང་པོ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་ཞི་བའི་ལམ་ཕྱོགས་མཐའ་འཁྱོངས་བྱས་པ་
དང༌། བོད་པའི་གྲོགས་པོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་བོད་པའི་གཤིས་ཀ་དང༌། བོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་བསྔགས་བརྗོད་བྱས་པ་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་མང་པོའི་ཐོག་ནས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་རྐྱེན་མང་པོ་ཚོགས་པའི་སྟེང་ནས་ད་ལམ་འཛམ་
བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་མི་ཚོས་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་དེ་
ཐོབ་པ་རེད། དེ་ལ་ས་ཁུལ་མང་པོར་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོ་དང༌། ངའི་ངོ་ཤེས་གྲོགས་པོ་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་གིས་མ་སྐུལ་དང་བླངས་ཀྱི་ཐོག་དགའ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
དུས་ཆེན་ལྟ་བུར་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚང་མས་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་

ཁུར་དང༌། དེ་ལྟ་བུའི་དད་དམ་དགའ་ཞེན་བྱས་པར་ང་རང་ཡང་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

27

བས་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གི་ཡིན།

ཁ༽ སྒྱུ་མའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན།

འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒྱུ་མའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། སྒྱུ་མའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་

ནང་ལ་བཟང་དང་ངན་པའི་དགའ་སྡུག་གི་སྣང་ཚུལ་ཅི་ཡང་འཆར་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
ང་རང་ཚོ་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་འདོད་ན་རྒྱུ་བཟང་པོ་སྒྲུབ་དགོས། རྒྱུ་ལ་དོ་སྣང་ཅི་ཡང་
མི་བྱེད་པར་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་འདོད་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད། རྒྱུ་བཟང་པོ་ཟེར་རྒྱུ་དེ་གཙོ་བོ་ནང་ནས་བསྒྲུབ་དགོས། ང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་རྟག་པར་བཤད་རྒྱུའི་ཕན་སེམས་
ཟེར་བ་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་དེ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྒྱུ་དང༌། སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན། མ་

འོངས་པར་ང་ཚོ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུའི་རྨང་གཞི་དེ་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་འདི་ཡིན་
ཞིང་། ང་ཚོས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བསླབ་རྒྱུ་འདི་ཡང་གཞི་རྩ་དྲང་བདེན་ཞིག་

ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ཞི་རྩ་དྲང་བདེན་
མེད་ན་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད།
དེ་ཡང་ཡ་རབས་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསྒྲུབ་ན་གཟི་བརྗིད་དང༌། དེ་ལ་ནུས་
པ་ཁྱད་པར་དུ་མངོན་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད། བདེན་པ་ཡོད་ན་ཡང༌། བྱེད་ཐབས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ཞེས་བཤད་རྒྱུའི་རྩ་བ་
མིའི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཐུག་གི་ཡོད་པ་རེད། བཟང་པོའི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ཞིག་ཡོད་ན་ཞུམ་དགོས་དོན་དང༌། ངང་ཐུང་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་དང༌། སྙིང་སྟོབས་སྐྱེས་རྒྱུའི་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་འབད་བརྩོན་རྒྱུན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

28

བསྲིངས་ནས་དཀའ་ངལ་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་ཐུབ། ཕན་པའི་བསམ་པ་ཟེར་བ་འདི་

ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་ཟེར་བ་ལྟར་རང་དང་གཞན། འདི་དང་ཕྱི་མ། གནས་
སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡིན་ན་ཡང་ལེགས་ཚོགས་མཐའ་དག་
སྤེལ་བའི་རྒྱུ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡིན་པ་རེད།
ང་ལ་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའ་བྱུང་བའི་རྗེས་ལ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ལ་ཞི་བདེའི་བྱ་
དགའ་བྱུང་བ་དེས་ང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་དགེ་སློང་གཅིག་ཡར་མཐོ་རུ་འགྲོ་རྒྱུ་
དང༌། མར་དམའ་རུ་འགྲོ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། རྒྱུད་ལ་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་
ཞིག་སྐྱེས་ན། ས་ལམ་གོང་མར་འཕགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་མིན། གཟེངས་རྟགས་ཐོབ་རྗེས་ང་མི་ཕལ་པ་རང་ལ་བསྡད་པ་ལས་འགྱུར་བ་

གང་ཡང་བྱུང་མེད། ཡིན་ན་ཡང་དགའ་པོ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་གང་ཡོད་ཅེ་ན། ངས་བྱམས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ། འཚེ་བ་མི་བྱེད་པ་ཟེར་བ་འདི་དག་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་
ཀྱིས་ཉམས་ལེན་དང་། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་མི་ལ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་ལ་ད་ལམ་
འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་ཐོག་ནས་ངོས་འཛིན་བྱས་པར་བརྟེན། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་

བྱམས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ། འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་གྱི་ཆེ་མཐོང་ཕྲན་བུ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་
ཞིག་བྱུང་ཡོད། སེམས་བཟང་པོའི་ས་བོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རང་
ཆས་སུ་ཡོད་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཞེས་པ་འདི་རིགས་རིན་ཐང་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་
དང༌། མིས་དོ་སྣང་གསར་པ་སླེབས་རྒྱུ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད་
བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག དེ་འདྲའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་དམིགས་བསལ་དགའ་པོ་
བྱུང་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་བྱུང་ལ། དྲན་ཡང་དེ་ག་རང་དྲན་གྱི་འདུག

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

29

ང་ཚོས་མི་གཞན་དག་ཚོ་ནས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཟེར་རྒྱུ་འདི་ཚོ་ཡོན་ཏན་
ལ་བལྟས་ནས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་རེ་བ་རྒྱག་རྒྱུའི་སྔོན་ལ། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་རང་

ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནས་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་འདི་ཚོར་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་
ཡོད་པ་དེ་ངོས་ཟིན་པའི་ཐོག་ནས་ལག་ལེན་བཀལ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་གཞིར་

བཞག་གི་ཐོག་ནས་ཡ་རབས་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་ཐོག་ནས་ཐབས་
ཤེས་སྤྲད་ཐུབ་པ་གཅིག་བྱུང་ན་གཟི་བརྗིད་དང༌། ངོ་མཚར་སྐྱེས་འོས་པ་ཆགས་ཀྱི་
རེད། དེ་ཚང་མའི་སེམས་ལ་བཅངས་ཏེ་ཧུར་ཐག་འབད་ཐག་བྱེད་དགོས།

ག༽༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚེ།

ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་ལྔ་བརྒལ་འགྲོ་གི་ཡོད།
ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བསྡད་ན་ཡང་ཕལ་ཆེར་མི་ཚེའི་ཕྱེད་ཀ་རྫོགས་ཚར་བ་རེད། ད་ལྟ་
ཕན་མི་ཚེ་ཕྱེད་ཀ་དེའི་རིང་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་གཞན་ཕན་བསྒྲུབས་ཡོད་ཀྱང༌། ང་
རང་ལ་དཔགས་ན་ཧ་ཅང་རླབས་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་ཐུབ་མ་སོང༌། ཡིན་ནའང་གང་ཐུབ་ཅི་

ཐུབ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན། ད་དུང་ཡང་གསོན་པའི་རིང་ལ་གཞན་གྱི་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་
འདི་མ་གཏོགས་མི་ཚེའི་དགོས་པ་དང༌། སྲོག་གི་སྙིང་པོ་གཞན་གང་ཡང་མེད། སྤྱོད་
འཇུག་ལས།
ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་གནས་པ་དང༌། །
འགྲོ་བ་ཇི་སྲིད་གནས་གྱུར་པ། །
དེ་སྲིད་བདག་ནི་གནས་གྱུར་ནས། །

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

30

འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་ཤོག །
ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་སྨོན་ལམ་རྒྱག་གི་ཡོད་ལ། སྨོན་ལམ་བརྒྱབ་པ་ལྟར་
ལག་ལེན་ཐོག་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ད་དུང་ཡང་སྤྱི་
སྒོས་ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སེམས་ཅན་སུ་དང་གང་ལ་ཡང་གང་
ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱི་ཕན་པ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡིན་པས། ཚང་མ་ད་ལྟ་ནང་བཞིན་བློ་བདེ་པོ་བྱེད།
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཚེ་ལ་ཆ་བཞག་ནའང༌། ངས་ནམ་རྒྱུན་རྟག་པར་བརྗོད་
མུས་ལྟར། གཟུགས་པོའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་བབ་དང༌། བསམ་བློའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་

ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རུང༌། ཕྱི་ནང་གང་ནས་བལྟས་ཀྱང་ལོ་དགུ་བཅུ་གོ་གྲངས་དང་།
གཅིག་བྱས་ན་བརྒྱ་ཐམ་པ་བསྡད་ཐུབ་པའི་རེ་བ་རྒྱག་གི་ཡོད། ཕལ་ཆེར་བསྡད་
ཐུབ་རེ་རེད། ཚང་མས་ད་ལྟ་ནང་བཞིན་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། ཧུར་ཐག་བྱེད་ཅེས་
པའི་ཚིག་བཟང་པོ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་ཙམ་དང༌། མདུན་དུ་སྤྲེལ་ལད་འཁྲབ་ནས་འདྲ་ཆགས་པོ་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིགས། མི་སུ་ཞིག་ཡིན་ནའང་གནས་ཚུལ་གང་
འདྲ་ཡོད་མེད་རྣ་བ་གཉིས་ཡོད་པས་གོ་ཐོས་ཡོང་བ་དང་། མིག་གཉིས་ཡོད་པས་
མཐོང་གི་རེད། ངས་ངོ་ལྐོག་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། དེ་ཚང་
མས་སེམས་ལ་བཅངས་རོགས།

ང༽ གཟེངས་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་དངུལ་དང་། བྱམས་བརྩེའི་གཟིགས་སྐྱོང་།

ད་ལྟ་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའ་དེའི་རྗེས་འབྲེལ་དངུལ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཡོང་
གི་ཡོད་པ་རེད། ཁ་སང་གནས་ཚུལ་གོ་ཐོས་བྱུང་མ་ཐག་ངས་བྱམས་བརྩེ་ཞེས་པ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

31

དེ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བརྩིས་ནས་དོ་སྣང་བྱས་པ་དང༌། མི་ཚོས་ཀྱང་དེ་ལ་
དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་བྱ་དགའ་དེ་སྤྲད་པར་བརྟེན། དངུལ་དེ་ཡང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ཕན་པ་
བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད་བསམས་ནས་གོ་སྒྲིག་ཅིག་བྱས་པ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་བོད་མིར་ཆ་

བཞག་ན། རྩ་བ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། ལྟོས་ས་ལྟོས་འཇོག་གིས་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ང་ཚོ་ལས་སྐྱོ་བ་དཔེར་ན། ད་ལྟ་ཨ་ཕེ་
རི་ཀའི་ནང་ལ་ལྟོགས་ཤི་ཐེབས་མཁན་མི་ཧ་ཅང་ཕོན་ཆེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ཀྱང་ང་
ཚོ་ནང་བཞིན་མི་གཅིག་པ་ཡིན་པ་མ་ཟད། བདེ་བ་འདོད་པ་དང༌། ཤི་འདོད་མེད་པ་
གཅིག་མཚུངས་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་དཀའ་ངལ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་སྟབས་
སྔོན་ལ་དེ་དག་ལ་ང་རང་གི་བསམ་བློའི་བརྩེ་སེམས་མཚོན་བྱེད་དེ་ཚོའི་སྐྱོབ་
གསོའི་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་བརྒྱུད་རྒྱ་མཚོར་ཆུ་ཐིག་གི་འབྲེལ་མཚོན་ཞལ་
འདེབས་ཕྲན་བུ་ཕུལ་ཐུབ་ན་བསམ་པའི་གནས་ཚུལ་གཅིག་ཡིན།

བསམ་ཚུལ་གཉིས་པ་དེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ང་ཚོར་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་
རེད། ཡང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་ཆ་ནས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཡང་
སྒོས་ལྷག་པར་དུ་མཛེ་ནད་ཕོག་པ་ཕོན་ཆེན་པོ་ཡོད། སྔོན་མ་ལོ་གཅིག་ང་ཨུ་རུ་

སུར་བསྐྱོད་སྐབས་དེ་གར་ཚོགས་པ་གཅིག་འདུག སྔོན་མ་ནས་ངོ་ཤེས་པ་སི་སྤྲར་
དྲརྣ་ཟེར་མཁན་མི་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་གིས་འགོ་ཁྲིད་པའི་མཛེ་ནད་ཅན་
དེ་ཚོར་ལྟ་རྟོག་བྱེད་མཁན་ཚོགས་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེར་སྒོར་མོ་ཁྲི་ཁ་ཤས་རེ་དེ་
སྔོན་ནས་ཞལ་འདེབས་ཕུལ་མྱོང༌ཡོད་ལ། ད་རེས་ཞི་བདེའི་བྱ་དགའི་དངུལ་དེའི་

ཐོག་ནས་མཛེ་ནད་ཅན་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཚོགས་པ་རྒྱ་གར་ནང་ཡོད་པ་ཁག་ལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

32

ཞལ་འདེབས་ཕྲན་བུ་ཞིག་ཕུལ་ཐུབ་ན་བསམ་པའི་དམིགས་ཡུལ་ཡོད།
དེ་མིན་དམིགས་ཡུལ་གཞན་གཅིག་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་དོན་དམ་
པའི་ཞི་བདེ་ཡོང་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་དང༌། འབད་བརྩོན་བྱེད་མཁན་
གཙོ་ཆེ་ཤོས་སློབ་སྦྱོང་དང༌། སློབ་སྦྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཐོག་ནས་ཞི་བདེ་བསྒྲུབ་པའི་

ཚོགས་པའི་བསྟི་གནས་ལྟ་བུ་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ཞལ་འདེབས་
སྣེ་སེལ་ཞིག་ཕུལ་ཐུབ་ན་བསམ་པ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བར་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། ད་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་འདི་དག་གཙོ་ཆེ་བ་ཞི་བདེ་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་རང་ཚོའི་ཤེས་ཡོན་ནམ། རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་གང་
འདྲ་ཞིག་ལ་དགའ་བ་ཡོད་དམ། གང་ལྟར་ཞི་བདེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་གཅིག་གི་

ཐོག་ལ་ཞལ་འདེབས་ཕྲན་བུ་བརྒྱབ་ན་བསམ་པ་ཡིན།

དེ་ནས་དངུལ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་མ་རྩ་བཙུགས་ནས་མུ་མཐུད་ལོ་ལྟར་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་
ཕན་བསྒྲུབ་རྒྱུ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱོར་ཐབས་དེ་འདྲ་མུ་མཐུད་ནས་བྱེད་
ཐུབ་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་བཙུགས་ན་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡིན། དེའི་སྐོར་
གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་རེད། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། བཀྲ་
ཤིས་བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

33

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༩ ཉིན་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་འཐུས། ཚོགས་པ་ཁག་དྲུག་གི་འཐུས་མི། བོད་ནས་གསར་འབྱོར་བ་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་གཞུང་ལ་མཐོང་ཚུལ།

དེ་རིང་ང་ཚོ་འདིར་རུབ་རུབ་ཅིག་བྱས་ན་དྲན་བྱུང༌། བར་ལམ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ལྷགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་ཐོག་མ་ལྷགས་སྐབས་བཀའ་ཤག་དང༌། སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་

མིན་སྟབས་འགྲིག་འགྲོ་གི་རེད་བསམ་པ་ལས་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་གང་ཡང་
མ་བྱུང༌། གང་ལྟར་ཡིན་པ་ཡིན་པ་དང༌། མིན་པ་མིན་པའི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་
གསལ་པོ་བཟོ་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ལམ་སེང་གནས་ཚུལ་དེ་ཐག་ཆོད་མ་
ཐུབ་པའི་ཁར། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལུང་འདྲ་མིན་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་

ཁྲོད་དུ་གནས་ཚུལ་སྤེལ་གྱི་ཡོད་པས་མ་ཚད། བོད་ནང་ལའང་གནས་ཚུལ་དེ་
རིགས་ཆེད་མངགས་གཏོང་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་འདུག གནས་ཚུལ་དེ་དག་ཁྱད་མཚར་པོ་རེད། དེ་ཚོའི་སྐོར་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ན་དྲན་བྱུང༌།

དེ་ལ་སྡེ་ཚན་གཉིས་ཡོད། གཅིག་ནི་བར་ལམ་ཐའེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་
གནས་ཚུལ་སྐོར་དང༌། གཅིག་ནི་བར་ལམ་གནས་ཚུལ་གླེང་ལྷགས་འདིས་རྐྱེན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

34

བྱས་ནས་ང་ཚོའི་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཐོག་ལ་མིའི་མཐོང་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བ་
ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེའི་སྐོར་ཡིན། བར་ལམ་གནས་ཚུལ་གྱི་ཡོང་སྟངས་ལ་ལྟ་
དུས་རྩ་བ་ལྷག་བསམ་ཡིན་ཡང༌། དོན་དག་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་ང་
ཚོའི་བོད་དོན་ཐོག་གི་དུས་ཚོད་བཟང་ཤོས་འདི་ཆུད་ཟོས་འགྲོ་གི་འདུག སོ་སོའི་
ངོས་ནས་འཁྲབ་ཐུབ་ན་གོ་སྐབས་བཟང་ཤོས་ཡིན་པའི་དུས་ཚོད་རྩ་ཆེན་འདིའི་

སྐབས་ལ་དོན་དག་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བག་མི་ཕེབས་

པ་དང༌། མདོར་ན་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཡང་འདི་འདྲའི་ཐག་ཆོད་ལ་མ་ཆོད་ཅིག་
གི་ངང་འགོར་བ་དེ་ནི་བྱབ་སྐྱེལ་མཁན་ལྟ་བུ་ལས་ཡག་པོ་མི་འདུག ད་ལྟ་ངས་ཐག་
བཅད་ནས་འདི་ལྟར་བྱེད་དགོས། འདི་ལྟར་མ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་འདོད་མེད་ལ། ཐག་
བཅད་ན་འོས་པོ་ཡང་མི་འདུག ཡིན་ནའང་སྔ་ཕྱིའི་ཡོང་རྐྱེན་རྣམས་གསལ་བཤད་
ཅིག་བྱས་ན་སྙམ་བྱུང༌།

ཁ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས།

རྩ་བ་ཐའེ་ཝན་གྱི་གནས་ཚུལ་སྐོར་ ༡༩༥༩ ལོ་ང་ཚོ་ཐོག་མར་འབུམ་སྡེ་ལར་
སླེབས་སྐབས་ཅང་གི་ཏར་གཅིག་འབྱོར་བྱུང༌། དེའི་ནང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་བཙན་
བྱོལ་ལ་ཕེབས་ཐུབ་པར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད་ཅེས་པ་ཞིག་ཕལ་ཆེར་འཁོད་
ཡོང་བ་ཡོད། སྐབས་དེར་ཅང་གིས་མ་འོངས་པར་ཀྲུང་གོའི་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་བཅིངས་

བཀྲོལ་བཏང་རྗེས་བོད་ལ་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྤྲོད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་པའི་

གཏམ་བཤད་བྱས་པའི་ངོ་བཤུས་ཤིག་ང་ལ་བསྐུར་བ་དེ་འདྲའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱུང༌།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

35

དེ་རྗེས་ཕལ་ཆེར་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པའི་ལོར་ཐའེ་ཝན་དང་འབྲེལ་བ་གཅིག་བྱུང་ཡོད། དེ་
ཡང༌། ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གསར་བརྗེ་མ་བྱུང་གོང་རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་དང༌། ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་ཤིས་གཉིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་བསྐྱོད་དེ་ནན་ཅིང་ལ་ཡོད་སྐབས་ཅང་དང་
མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་འདྲའི་སྔ་མོའི་འབྲེལ་བ་རྙིང་པ་ཞིག་ཡོད་སྟབས་
དེའི་ཆ་ནས་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད།
དེ་སྐབས་ཐའེ་ཝན་གྱི་ཀུན་སློང་འཁྱེར་སོ་ལ། བོད་པས་གུང་རྒོལ་བྱེད་སྟངས་
སྐོར་ཐའེ་ཝན་ལ་ལག་པ་སྦྲེལ་ཏེ་གོ་མིན་ཏང་གཞུང་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་འཚོལ་གྱི་རེད་
བསམ་པའི་རེ་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་དུས་
ཚོད་དེ་དུས་ནས་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་ལ། ང་ཚོས་དམར་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་
རྒོལ་བྱེད་པ་ཞིག་མིན་པར་ང་ཚོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་པ་ཞིག་དང༌། བོད་མི་
རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་རྒྱ་མིས་འབུ་ཆེས་ཆུང་ཟོས་ཀྱི་བཙན་དབང་བཤད་པ་དེར་
ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་མིན་རིང་ལུགས་ཤིག་གིས་འགལ་ཟླ་བྱུང་ནས་ངོ་རྒོལ་
བྱས་པ་མིན་ལ། ཡང་ན། རྒྱ་མི་རིགས་ལ་ངོ་རྒོལ་དང༌། གསར་བརྗེར་ངོ་རྒོལ་བྱས་
པ་ཞིག་ཀྱང་མ་རེད། ཆོས་ཕྱོགས་རྐྱང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་
ཡང་མ་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་དྲང་པོ་མིན་པར་ང་ཚོར་བཙན་དབང་ཐུབ་ཚོད་དབང་
ཡོད་བཤད་པ་དེར་ང་ཚོས་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བོད་
ནང་རྒྱ་མིར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲས་ལ་བོད་པ་གུང་བྲན་ཡང་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ཚོར་ཆོས་དད་མེད་ལ་གུང་བྲན་རིང་ལུགས་པ་རྣམ་དག་ཡིན་ན་

ཡང༌། སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་གི་དོན་དུ་བོད་པ་གུང་བྲན་རྒས་པོ་དེ་ཚོའི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

36

གྲས་རྒྱ་མིར་ངོ་ལོག་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད།
ང་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སླེབས་རྗེས་གོ་མིན་ཏང་གིས་རྒྱ་ནག་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ་དེ་
དང་མཉམ་དུ་བསྡེབས་ནས་ཕྱིན་ན། ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་འདི་གུང་བྲན་རིང་ལུགས་

ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་འགྲིག་གི་མི་འདུག ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་

ངོ་བོ་ནི་ང་ཚོ་བོད་པའི་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་པས་འདི་ལ་

རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་དགོས་ཞེས་ང་ཚོས་ཐའེ་ཝན་ལ་སྐད་ཆ་འདི་བཤད་ཡོད། ཐའེ་ཝན་
གྱི་རྩ་ཁྲིམས་དེ་སྔོན་སྐམ་ས་ཆེན་པོར་བཟོས་པ་དེའི་ནང་བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་
ཡིན་ཚུལ་གསལ་ཡོད་ཅིང༌། གོ་མིང་ཏང་རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོར་ལོག་རྗེས་
ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཏེ་རྩ་ཁྲིམས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་བཏང་ན་མ་གཏོགས་ད་ལྟ་རྩ་ཁྲིམས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་ཐབས་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་བཤད་ནས་ང་ཚོའི་བོད་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པ་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཐོན་མ་ཐུབ་པར་བརྟེན་འབྲེལ་བ་
མཚམས་འཇོག་བྱས་པ་རེད།
དེ་ནས་དུས་ཚོད་རིམ་སོང་སྐབས་སྤྱིར་ཐའེ་ཝན་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་
འགའ་ཞིག་དང༌། ལྷག་པར་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་རྒྱ་གར་དང༌། བལ་ཡུལ་ནང་བོད་པ་ནང་ཁུལ་གང་སར་ལག་པ་བརྐྱངས་ཏེ་བོད་མི་ཐའེ་ཝན་ཕྱོགས་སུ་འཐེན་
རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་རེད། གནས་ཚུལ་ཐབས་སྐྱོ་བ་ཞིག་ལ། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་
ནང་ཁུལ་ནས་སོ་སོའི་རང་ལུགས་བཟུང་སྟེ་སྡོད་མ་ཐུབ་པར་ཐའེ་ཝན་དང་འབྲེལ་
བ་བྱེད་མཁན་འགའ་ཤས་མུ་མཐུད་བྱུང་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཆགས་སྐབས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཐའེ་ཝན་གཞུང་གི་མི་སྣ་ཚོར་གཏུགས་ཏེ། རྒྱ་གར་ནང་དང༌། དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

37

བཞིན་བལ་ཡུལ་ནང་འཕྲད་པའི་དཀའ་ངལ་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ཆུ་འགོ་གངས་
གཏུགས་ལྟར། རྩ་བ་དེར་གཏུགས་ཏེ་འབྲེལ་བ་བྱས་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་ཕྱི་ལོ་

༡༩༧༥ ལོར་ཀུན་བདེ་གླིང་དང༌། མདའ་དཔོན་གཉིས་ཕྱིན་པ་རེད། ཐའེ་ཝན་ནས་མ་
འོངས་པར་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་བཅིངས་བཀྲོལ་བཏང་བའི་རྗེས་ལ་བོད་པར་རང་ཐག་
རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་དེ་སྔ་བསྣུར་བྱས་
ནས་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ད་ལྟ་ནས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་

ན། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཐའེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་རེད། འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་བཟུང་གྲོས་ཆོད་ཐེངས་གསུམ་བཞག་པའི་གྲོས་ཆོད་གཉིས་པའི་ནང་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཐེ་
བའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཀུན་སྤྱོད་ཐོབ་ཐང་དགོས་ཞེས་འཁོད་ཡོད། དེའི་སྐབས་ཐའེ་ཝན་
གྱི་སྐུ་ཚབ་ཀྱང་རྒྱལ་ཚོགས་ནང་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་དེ་འདྲ་ཞིག་

བྱས་ཀྱང་སྐབས་དེར་ཐའེ་ཝན་ཕྱོགས་ནས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པ་རེད། གཞི་རྐང་ང་
ཚོར་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པ་གང་ཞིག་ལ། དོན་ངོ་མའི་
ཆ་ནས་ང་ཚོའི་འདོད་པར་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་མ་བྱུང་བ་རེད། སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་
ནང་ཡོད་པའི་བོད་པའི་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོའི་མཐུན་རྐྱེན་ཡིན་ཞེས་དངུལ་གང་ལ་
གང་འཚམ་ཞིག་སྤྲད་པ་དེ་དག་རྗེས་སུ་ཕྱིར་སློག་བྱས་པ་རེད།
དེ་མཇུག་ང་ཚོས་གསལ་བསྒྲགས་ནན་པོ་ཞིག་བྱས་པ་དེའི་ནང༌། ང་ཚོའི་ཁྱིམ་
མཚེས་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་ནག་གིས་སྔ་རྗེས་བར་གསུམ་དུ་བོད་པའི་ཐོག་ལ་དཀའ་རྙོག་བཙན་འཛུལ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་བཀོད་དེ་དྲིལ་བསྒྲགས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

38

བྱས་པ་རེད། ང་ཚོའི་རེ་བ་ལྟར་བོད་གཞུང་གི་ཕྱོགས་ནས་ཐའེ་ཝན་གཞུང་ལ་མ་
ལན་མ་འགྱོད་པའི་འབྲེལ་བ་བྱས་ཀྱང་བཟོ་ལྟ་གང་ཡང་མ་ཐོན་སྟབས་ང་ཚོས་
མཁྲེགས་པོ་བྱས་ཏེ་གསལ་བསྒྲགས་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཡང༌། བོད་མི་ནང་ཁུལ་ནས་

ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་མཁན་རྒྱ་གར་ནང་ནས་རེ་ཟུང་ཡོད་པ་དང༌། མང་ཆེ་བ་བལ་ཡུལ་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད་ལ། ཨ་མེ་རི་ཀ་ཁུལ་ནས་ཀྱང་རེ་ཟུང་གིས་འགྲོ་གི་ཡོད། ང་ཚོ་
བོད་གཞུང་གིས་ལངས་ཕྱོགས་མཁྲེགས་པོ་བརྟན་པོ་ཞིག་བཟུང་བའི་སྐབས་ལ་
བཙན་བྱོལ་བོད་མི་འགའ་ཤས་ནས་གཞུང་འབངས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་
བརྟན་པོ་ཞིག་བཟུང་མ་ཐུབ་པ་རེད། དེ་ནི་བོད་པའི་ཞབས་འདྲེན་ཡིན། དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། དེའི་གོང་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནང་ཐའེ་ཝན་ལ་
བཀའ་ཤག་ལས་ཁུངས་ཟེར་བ་ཞིག་བཙུགས་ཏེ་དཀའ་རྙོག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་
ཡང་ལེའུ་གཅིག་རེད།

ག༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་བ་དང་། རྒྱ་རིགས་ལ་གསལ་འགྲེལ།

དེ་འདྲའི་ངང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ཀྱི་ལོ་མཇུག་དང༌། ༡༩༧༩ ལོ་ལ་རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་
ཏང་དང་ང་ཚོ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱུང༌། དེ་ནི་ཐོག་མར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཚུར་ང་ཚོའི་
སྒོ་བརྡུངས་པ་མ་གཏོགས། ང་ཚོས་ཕར་རྒྱ་མིའི་སྒོ་བརྡུངས་པ་མེད། ང་ཚོའི་
བསམ་བློའི་ནང་བོད་རྒྱའི་འཐབ་རྩོད་འདི་གྲི་མེ་མདའ་འཁྱེར་ནས་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་མིན།

ང་ཚོར་བདེན་པ་ཡོད་པ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་བཤད་རྒྱུ་ཡོད། བདེན་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་བགྲང་རྒྱུ་ཡོད་ན། མི་དང་མི་གདོང་བསྟན་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་དེ་ང་ཚོའི་གཟི་བརྗིད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

39

ངོམས་ཐུབ་པ་དང༌། སྤོབས་པ་སྐྱེ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། ང་ཚོའི་གདོང་སྦས་ཏེ་སྡོད་དགོས་དོན་མེད་སྟབས། ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་རེད། པེ་ཅིང་ལ་ཕྱིན་པ་

ཙམ་གྱིས་མགོ་བཏགས་པ་མིན། ང་ཚོས་རང་ཚུགས་ཟིན་ནས་དམ་བཅའ་ཞིག་

བཞག་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་ན་འགལ་བ་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་
འབྲེལ་བ་བཙུགས་པ་རེད། བོད་ནང་ལྟ་སྐོར་སྔ་རྗེས་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་རེད།
པེ་ཅིང་ལ་མུ་མཐུད་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ལྟར། ཐའེ་ཝན་ཕྱོགས་ནས་ང་ཚོར་དཀའ་རྙོག་ཅིག་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་གདོང་ལེན་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་
རེད། བྱེད་སྟངས་དེ་གདོང་སྟོན་རེས་མ་བྱས་པར་རྒྱབ་བསྟན་ནས་བསྡད་ན་ང་ཚོར་ཕན་གནོད་ཇི་ཡོང་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ང་ཚོས་པེ་ཅིང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་
རྗེས་ལ་ཨ་མེ་རི་ཀ་དང༌། དེ་བཞིན་ཡོ་རོབ་ཁུལ། ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡ་བཅས་པའི་ནང་རྒྱ་

རིགས་སློབ་ཕྲུག་གང་འཚམ་ཡོད་པ་དེ་ཚོས་མཚོན་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་ཁག་ཏུ་ཡོད་
པའི་རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་ནང་ལ་བོད་པའི་བདེན་དོན་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་མི་ངོ་ཤེས་གྲོགས་པོ་བཟོས་ཏེ་ཤེས་པ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། རྒྱ་མིར་གདོང་མ་བསྟན་པར་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པ་བཟོ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཁག་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རྒྱ་མི་གང་དུ་ཡོད་སར་ཡོད་པའི་བདེན་དོན་གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་གོ་སྐབས་
ནམ་བྱུང་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཡོད། བོད་པ་སྒེར་སོ་སོའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་རྒྱ་མི་ཞིག་

ཡོང་གི་འདུག་ན་གཡོལ་བའམ། གདོང་པ་གཅུས་ནས་མ་བསྡད་པར་ལམ་སེང་གདོང་བསྟན་ཏེ་ངོ་ཤེས་བཟོས་པའི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་བོད་ཅེས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

40

བརྗོད་སྐབས་ཤིན་ཏུ་རྗེས་ལུས་དང༌། ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དེ་སེལ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྤྱི་སྒེར་ཚང་མའི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་
དེའི་ཐོག་ནས་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་ཕན་ཐོགས་བྱུང་ཡོད།
ཐའེ་ཝན་ནི་རྒྱ་མི་གྲངས་འབོར་ཆེན་པོ་ཡོད་སའི་ས་ཆ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཤིག་

ཡིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་སིང་ག་པུར་དང༌། ཨ་རིར་ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་ཁྱོན་ཆེ་ཞིག་ཐའེ་
ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་ཐའེ་ཝན་ལ་
འབྲེལ་བ་མཐུད་པ་རེད། ཐའེ་ཝན་དང་པེ་ཅིང་གཉིས་དགྲ་ཟླ་དགྲ་གཤེད་ལ་བརྟེན་ང་
ཚོས་ཕར་ཕྱོགས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་དེར་ཚུར་ཕྱོགས་ནས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་དོ་
སྣང་བྱེད་པ་ཞིག་དང༌། ཚུར་ཕྱོགས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་དེར་ཕར་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་
རང་ཤུགས་ཀྱིས་དོ་སྣང་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག ང་ཚོ་དང་པེ་ཅིང་

དབར་འབྲེལ་བ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོང་སྐབས་ཐའེ་ཝན་གྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡང་སྔོན་
མའི་རྣམ་འགྱུར་དང་མི་འདྲ་བའི་འགྱུར་བ་ཞིག་ཐེབས་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདྲའི་

གནས་ཚུལ་འོག་ང་ཚོ་ཆེ་རུང་ཆུང་རུང་བཙན་བྱོལ་བའི་གཞུང་ཞིག་ཡིན་སྟབས་
ཕན་ཚུན་འདྲ་མཉམ་གཉིས་ཕན་གྱི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དང༌།
ནང་དོན་བོད་པའི་ཐོག་ལ་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་རྣམ་པ་

དང༌། དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
རེད།
བར་ལམ་གནས་ཚུལ་གང་བྱུང་བ་རྣམས་ད་རེས་བཀའ་ཤག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་ཟིན་ཞིག་བཟོས་པ་དེའི་ནང་གསལ་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་རེད། རྩ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

41

བ་ཐའེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པ་དེ་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། ཕྱོགས་
གང་ཅིའི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ཐག་ངས་བཅད་པ་
ཡིན། ཐའེ་ཝན་ལ་མགོ་བཏགས་པ་མ་རེད། བློ་བཅོལ་བྱས་པ་དང༌། སྐྱོབ་གསོ་བླངས་པ་མེད། གཞུང་ཕན་ཚུན་དབར་འདྲ་མཉམ་གཉིས་ཕན་གྱི་ལམ་ནས་འབྲེལ་བ་
གསར་པ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་མིའི་རྒྱུས་མངའ་རྒྱ་མི་ཆེ་བ་དང༌།
རྒྱ་མིའི་རྒྱུད་ཚོད་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོ་ཤེས་ཆེ་བར་བརྟེན། རྒྱ་ནག་ནང་གི་གནས་ཚུལ་
ཐའེ་ཝན་ཕྱོགས་ནས་ཤེས་རྟོགས་མང་བའི་ཆ་ནས་ང་ཚོར་རྒྱ་ནག་གི་གནས་ཚུལ་
རྟོགས་རྒྱུར་ཡང་ཕན་ཐོགས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

ང༽ རྒྱ་དམར་ནག་དང་། བོད་མིའི་ལངས་ཕྱོགས།

ང་ཚོ་འདིར་ཇི་ཙམ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་རྡོག་ལ་
བསྒྲིལ་ཏེ་བློ་རྩེ་བལྟ་ས་དྷ་རམ་ས་ལར་བལྟ་གི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་
ནས་ཐའེ་ཝན་ལའང་ཁེ་ཕན་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་སྐོར་བར་ལམ་ཡོངས་
བསྒྲགས་བྱས་ནས་གསལ་པོ་བཟོས་ཡོད་པ་མ་རེད། གསལ་པོ་མ་བཟོས་པ་དེ་ལས་ཀ་འདི་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གསང་བ་བྱེད་དགོས་པའི་
གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱས་ཏེ་གསལ་བསྒྲགས་མ་བྱས་པ་ཞིག་མ་རེད། འོ་ན་གང་ཡིན་

ཟེར་ན། ལས་ཀ་འདི་ད་ལྟ་ས་བོན་བཏབ་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་རེད། ས་བོན་བཏབ་
པ་འབྲས་བུ་སྨིན་པའི་དུས་ཚོད་ལ་མ་སླེབས་པར་སྐབས་རེ་བསྟན་ཆོག་པ་ཞིག་

དང༌། སྐབས་རེ་བསྟན་མ་ཆོག་པ་ཞིག་ཡོང་བ་འདི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྤྱི་སྲོལ་རེད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

42

ང་ཚོས་ཐའེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་འདིར་པེ་ཅིང་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་དོ་སྣང་
བྱས་ཏེ་ང་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ལན་བསྐུར་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་
ཡོད་པ་མ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཐའེ་ཝན་ལ་ཕྱིན་ན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་མཚན་མཐོང་ཆག་
གི་རེད། ཐའེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ན་ནམ་ཡང་ཡག་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་པེ་ཅིང་

ནས་ལན་སྔ་རྗེས་བསྐུར་བྱུང༌། ལན་བསྐུར་བ་འདི་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་པེ་ཅིང་ཤ་ཚ་ནས་
བསྐུར་བ་ཡིན་མིན་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་རེད།
སྔོན་མ་ང་སོག་ཡུལ་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་གཏན་འཁེལ་བའི་སྐབས་དེར་ཡང་པེ་ཅིང་

ནས་ཛ་དྲག་བྱས་ཏེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཨུ་རུ་སུ་བརྒྱུད་སོག་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ན་འགྲིག་གི་མི་

འདུག ཕྱིན་ན་ང་ཚོ་རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བ་གསར་པ་མཐུད་བཞིན་པ་འདི་མཚམས་

འཇོག་བྱེད་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད་ཅེས་བརྗོད་བྱུང༌། དེ་དུས་བསམ་བློ་བཏང་བ་
ཡིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ང་ཚོར་འབྲེལ་བ་ཞིག་མཐུད་པ་འདི་ང་ཚོར་ཡིད་ཆེས་བློ་
དཀར་ཤ་ཚ་བྱས་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཞིག་ཕལ་ཆེར་མ་རེད། འོ་ན་གང་ཡིན་ཟེར་
ན། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ཏེ་ལོ་ཉི་ཤུ་སྐོར་སོང་ཡང་ད་དུང་རྡོག་རྡོག་བྱས་ཏེ་
བསྡད་ཡོད་པ་དང༌། བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཕྱོགས་བློ་གཏད་བཅོལ་
ཏེ་གོང་བུའི་ནུས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་ཚུར་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཞིག་

ཡིན་པ་ལྐུག་པས་བལྟས་ཀྱང་ཚོད་དཔག་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་ང་ཚོར་

འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ལས། ཤ་ཚའི་
ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཞིག་མིན་པར་བརྟེན། ཨུ་རུ་སུ་བརྒྱུད་དེ་སོག་ཡུལ་ལ་
ཕྱིན་ན་དེས་ཕན་པ་ལས་གནོད་སྐྱོན་ལ་འགྲོ་གི་མ་རེད་བསམས་ནས་ཐག་བཅད་དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

43

ཨུ་རུ་སུ་བརྒྱུད་ནས་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་མཇུག་པེ་ཅིང་ནས་འབྲེལ་ཐག་བཅད་མ་སོང༌།
འབྲེལ་བ་རང་འཇགས་བསྡད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་ཐའེ་ཝན་ངོས་ནས་ཀྱང་ང་ཚོ་པེ་ཅིང་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་འདིར་ཧ་

ཅང་མིག་ཕྲ་པོ་བལྟས་ཏེ་ཁྱེད་རང་ཚོ་འབྲེལ་བ་གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཏཱ་
ལའི་བླ་མ་པེ་ཅིང་ལ་ག་དུས་འགྲོ་གི་རེད། པེ་ཅིང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་རྒྱུ་མེད། པེ་ཅིང་

གིས་མགོ་སྐོར་གཏོང་གི་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་
ལྟ་སྟངས་ནི་རྒྱ་རྒྱ་ཡུལ་ལ་སྐྱིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟར། རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་ཡིན་ནའང་བདེ་
སྐྱིད་དགོས་པ་རེད། བདེ་སྐྱིད་བྱུང་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད། ཐའེ་ཝན་གོ་མིང་ཏང་ལ་

ཡང་བདེ་སྐྱིད་དགོས་པ་རེད། བདེ་སྐྱིད་བྱུང་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད། དགྲ་ཟླར་བརྩི་
དགོས་པ་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་བོད་དོན་སྐོར་གུང་བྲན་ལ་ཡང་ང་ཚོས་འཐབ་
རྩོད་བྱེད་དགོས། ཐའེ་ཝན་ལ་ཡང་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བྱེད་སྟངས་དེ་དུས་ཚོད་
སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་ནས་མགོ་གྲུང་པོ་དང༌། གཟུ་སྤྱང་པོའི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས། དེ་ལ་མཁས་པ་ཟེར་བ་ཡིན། ལྐུག་པ་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་དགྲ་ཟླ་

དགྲ་གཤེད་བྱས་པ་གཅིག་པུར་ཧ་ལས་རྒྱུ་མེད་ལ། ངོ་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་མེད།
དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག་ཐའེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་རེད། ཐའེ་ཝན་ལ་
འབྲེལ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན། ང་ཚོ་བོད་གཞུང་གིས་

ལངས་ཕྱོགས་མཁྲེགས་པོ་བྱས་ཏེ་བསྡད་པའི་སྐབས་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་མཁན་བོད་
མི་རེ་ཟུང་བྱུང་བ་དང༌། མི་དེ་དག་གི་དོན་དམ་པའི་བསམ་ཚུལ་གང་ཡིན་རུང་མིན་
རུང༌། ཕྱིའི་ལྟར་སྣང་ལ་ཐའེ་ཝན་ལ་བློ་གཏད་དེ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

44

དུས་ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱིས་མི་དེ་དག་གིས་ཐའེ་ཝན་གྱི་མིའི་རྣ་བར་འགྲོ་བའི་སྐད་ཆ་
ཞིག་བཤད་རྒྱུ་ཆོས་ཉིད་རེད། དེས་བོད་པའི་ཞབས་འདྲེན་ཞུ་བ་མ་གཏོགས། བོད་
པའི་བདེན་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐའེ་ཝན་གྱི་ས་ཆའི་ཐོག་སླེབས་ཐུབ་ཀྱི་མེད། དཔེར་
ན། སྟག་འཚེར་རིན་པོ་ཆེ་ཐའེ་ཝན་ལ་རིག་གཞུང་གི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ལ་ཕྱིན་པ་

རེད། ཐའེ་ཝན་གྱི་ས་ཐོག་ལ་བོད་རང་བཙན་ཡིན་པའི་སྐད་ཆ་ཤུགས་ཆེན་པོ་
བཤད་འདུག བྱེད་སྟངས་འདི་སྙིང་པོ་རེད། པེ་ཅིང་གི་རྒྱ་མི་གུང་བྲན་ལ་སྐད་ཆ་དེ་
འདྲ་ཤོད་ས་མེད། བཤད་ནའང་ཕྱི་ལ་ཚགས་པར་ཐོག་ཐོན་ཐབས་མེད། ཐའེ་ཝན་དེ་འདྲ་རང་མ་རེད། ཐའེ་ཝན་གྱི་ས་ཆ་དེའི་སྒང་ལ་བོད་མིའི་བདེན་དོན་ཤོད་ཐུབ་
མཁན་གྱི་བོད་མི་ཞིག་ཕྱིན་ན་ཕན་ཐོགས་མ་གཏོགས་གནོད་སྐྱོན་མེད་པར་བརྟེན་
འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་འདི་ཡིན།

ཅ༽ བོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་། དཀྲུག་ཤིང་གི་བྱ་ངན།

རྒྱུ་མཚན་གཞན་གཅིག་ལ། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་

བོད་མི་ནང་ཁུལ་ལ་དཀྲུག་ཤིང་རྒྱག་རྒྱུའི་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། དེ་དག་ལ་
ང་ཚོས་རྒྱ་གར་ས་ཐོག་ནས་སྐད་ལོག་བརྒྱབ་པས་ཕན་ནུས་ཐོན་གྱི་མེད་སྟབས། ང་
ཚོས་ཐའེ་ཝན་རང་ལ་འབྲེལ་བ་བཙུགས་ཏེ་ག་ལེར་ག་ལེར་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་
ཀྱིས་བོད་མི་ནང་ཁུལ་དུ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་བྱེད་སྟངས་དེ་ཚོའི་གྲས་བསྒྱུར་བཅོས་
གཏོང་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཞག་ཡོད། བར་ལམ་
འབྲེལ་བ་ཡོང་སྟངས་དང་བྱེད་སྟངས་འདི་འདྲ་ཡིན། བཀའ་ཤག་གིས་འཆར་ཟིན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

45

བཟོས་པ་དེའི་ནང་ཞིབ་ཕྲ་ཡོད་པ་བཞིན། གང་ལྟར་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་
ལས་བྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ལྷག་བསམ་གྱི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱས་པ་རེད། ནོར་འཁྲུལ་
ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཡིན་ནའང་དངུལ་གྱི་རྩིས་ཁྲ་འཇོག་སྟངས་དང་།
དུས་ཐོག་དུས་ཐོག་ལ་གསལ་པོ་བཟོ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་སོགས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ནོར་
འཁྲུལ་བྱུང་འདུག ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་པ་ལ་ཉེས་ཆད་སྤྲོད་རྒྱུ་དང༌། མེད་པ་གསལ་པོ་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་ཏེ་བཀའ་ཤག་ནས་བཟོས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་

ཡོད། ད་ལྟ་ཁྱེད་རང་ཚོ་རྒྱུན་ལས་ཐོག་ནས་མུ་མཐུད་གོ་བསྡུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
ལྟར། གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་མདོ་དོན་སྙིང་པོ་གང་མགྱོགས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག དུས་ཚོད་འགྱངས་ན་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུགའདས་པའི་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་བ་དེ་དག་སེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་དང༌།
གཙོ་ཆེ་ཤོས་ང་ཚོས་ད་ལྟ་ཕན་ལ་བྱ་བ་འདི་བརྩམས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གང་
ཡིན་པ་དང༌། འགལ་རྐྱེན་རྙོག་དྲ་གང་ནས་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཐའེ་ཝན་བོད་
སོག་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ལ་ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན་བོད་རང་བཙན་སྒྲུབ་རྒྱུར་འགལ་རྐྱེན་བཟོ་བའི་གནས་ཚུལ་འདི་ཡིན་པ་རེད། འགལ་རྐྱེན་དེ་ཐའེ་ཝན་
ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་རུང༌། པེ་ཅིང་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་རུང༌། ང་ཚོས་སེལ་
དགོས་པ་ཡིན། སྔོན་ལ་ཁ་ཚ་ལག་འཐོགས་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་མི་ནང་

ཁུལ་ལ་རྙོག་དྲ་བཟོ་གི་ཡོད་པ་འདི་རྩ་འགོག་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས།
བཀའ་ཤག་ནས་འཆར་ཟིན་བཟོས་པ་དེའི་ནང༌། བར་ལམ་ཉེ་ཆར་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་གི་ནང་ལ། རྒྱ་བལ་གྱི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

46

མཚོན་པའི་བོད་མི་ཡོད་སའི་སྡེ་ཁག་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ལ་ཐའེ་ཝན་བོད་སོག་ལས་
ཁུངས་ཀྱི་རོགས་རམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། སྡེ་ཁག་སུམ་ཅུ་སོ་
གཉིས་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་རྩད་གཅོད་བྱེད་དགོས། བཀའ་ཤག་གི་འཆར་ཟིན་ནང་

ཚོགས་ཆུང་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུ་འཁོད་པ་ལྟར། ཚོགས་ཆུང་དེ་བཙུགས། ཚོགས་ཆུང་དེ་གཅིག་པུས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུ་ཙམ་མིན་པར་བོད་མི་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཐོག་ནས་
འགན་ཁུར་ལེན་དགོས། བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་སྡེ་ཁག་ཉེ་འགྱངས་གང་ལ་ཡོད་
ཀྱང་དེ་ཚོའི་ནང་ཐའེ་ཝན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་འབྲེལ་བ་ག་ཚོད་
བྱུང་དང༌། འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་ལོ་ག་ཚོད་ཕྱིན་འདུག དེ་དག་ཆ་ཚང་ཤེས་ཐུབ་པ་
ཞིག་ཡོང་མིན་མི་ཤེས་ཀྱང༌། རྩད་གཅོད་མཐིལ་ཕྱིན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས།
ང་ཚོས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་ཐའེ་ཝན་གཞུང་ལ་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་
དེ་རྒྱ་བལ་ཁུལ་གྱི་བོད་མིའི་ནང་དམ་ཚིག་སེལ་བསླད་ཡོང་སྟངས་དང༌། མི་མཐུན་

པ་ཡོང་བའི་སྐད་ཆ་དཀྲོག་གཏམ་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་སྔ་རྗེས་སུ་ལབ་པ་དེ་
རྣམས་ད་ཆ་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས། ཐའེ་ཝན་དུ་ནང་པ་ཁྱོན་ཆེན་པོ་ཡོད་སྟབས་བར་ལམ་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་
དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ཡོངས་བསྒྲགས་བྱས་ནས་བཤད་ཡོད་ཀྱང༌། ད་ཆ་བར་
སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་གནས་སྐབས་གཅིག་གི་རིང་ལ་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་གི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡང་ཕལ་ཆེར་མཚམས་འཇོག་བྱེད་དགོས་
པ་ལྟ་བུ་འདུགཐའེ་ཝན་དུ་ནང་པ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཡོད། དེའི་ནང་དངོས་གནས་བོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

47

ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་དགའ་པོ་བྱེད་མཁན་གང་ལ་གང་འཚམ་
ཞིག་ཏན་ཏན་ཡོད། ཁོང་ཚོས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལ་ཚུར་རེ་དགོས་པའི་གནས་

ཚུལ་འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ཡོད། གང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེ་ན། མ་འོངས་པར་ཐའེ་
ཝན་གྱི་བྱེད་ཕྱོགས་དེའི་སྐོར་ལ་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། བར་ལམ་གྱི་ཡོང་
སྟངས་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་གཏམ་བཤད་བྱེད་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་ཕྲན་བུ་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག ངོ་ཐོག་ང་ཚོས་ལས་
དོན་གང་སྒྲུབ་དགོས་སམ་ཞེ་ན། ཐའེ་ཝན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་བོད་མི་ནང་
ཁུལ་དུ་ལས་འགུལ་འདྲ་མིན་སྤེལ་བ་འདི་དག་བཀག་འགོག་ཐུབ་ཐབས་བྱེད་
དགོས། བྱེད་ཕྱོགས་འདིར་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུགདེ་རིང་འདིར་ཚོགས་པ་ཁག་གི་མི་ཚོ་ཤོག་ཅེས་བརྗོད་དགོས་དོན་ནི། དེ་དག་
ཚང་མའི་འགན་བོད་གཞུང་གཅིག་པུར་འཁྲི་བ་མིན་པར་ཚང་མར་འགན་འཁྲི་ཡོད་པར་བརྟེན་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་ལེན་དགོས། ཞིབ་ཕྲའི་བྱེད་ཕྱོགས་ཁྱེད་རང་ཚོ་
བཀའ་ཤག་དང༌། སྤྱི་འཐུས་ཚོ་ཁྱེད་ཚོ་ཁུངས་སོ་སོའི་ཐོག་ནས་གོ་བསྡུར་འདྲ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་རིམ་པས་རིམ་པས་ཐག་བཅད་ན་མི་འགྲིགས་པ་མི་འདུག འདི་

དོན་ཚན་གཅིག་ཡིན།

ཆ༽ དཀའ་ངལ་གྱི་འབྱུང་རྩ་དང་། བཀའ་སྤྱིར་མཐོང་ཚུལ།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། བར་ལམ་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ལྷགས་པ་འདིས་རྐྱེན་པས་
བཀའ་བློན་ཚོ་ལ་མཐོང་ཚུལ་འདྲ་མིན་ཡོང་གི་འདུག རྩ་བ་འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུའི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

48

རིང་ལ་གཙོ་ཆེན་བཀའ་ཤག་ནང་ལ་འགན་འཁྱེར་མཁན་བཀའ་བློན་ཚོ་དང༌། དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་པ་མང་ཆེ་བ་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཐོག་ནས་ནམ་འཕང་གཅོད་ཐུབ་པ་མེད་ན་ཡང་ལྷག་བསམ་དང༌། དངོས་གནས་ལ་རྒྱ་ཞེན་ཁོག་གི་བསམ་བློ་བརྟན་
པོ་བཅངས་ནས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་རེད། དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་འབྲས་བུར་ང་

ཚོ་མི་ལོ་སུམ་ཅུ་ཕྱིན་པའི་རྗེས་ལ་བོད་མི་རྣམས་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་གྱི་རྣམ་པ་

གསལ་ཐག་ཆོད་དུ་སྡོད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཞེས་དོན་དངོས་པོའི་
གནས་ཚུལ་ལ་གཟུགས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། སྐྱོན་ཆ་མང་པོ་ཡོད་ན་ཡང༌། ཆ་སྙོམས་བྱས་ནས་བཤད་ན་བྱས་རྗེས་ཏན་ཏན་བཞག་ཡོད།
བཀའ་བློན་ངོ་ཡོད་འདི་དག་ལ་སྐྱོན་ཆ་ནོར་འཁྲུལ་ཏན་ཏན་ཡོང་གི་རེད། ཡིན་
ནའང་རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་དང༌། སོ་སོའི་ངོས་ནས་གང་ཐུབ་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུར་
ངས་བལྟས་ན་ཧུར་ཐག་རྦད་ཐག་རེད། འོན་ཀྱང་བར་ལམ་ཐའེ་ཝན་གྱི་གནས་ཚུལ་
འདིའི་སྐོར་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་པོ་མ་བྱུང་བའི་རྣམ་པ་
ཞིག་མཐོང་གི་འདུག སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་ཚགས་ཚུད་པོ་མ་བྱུང་
བའི་རྣམ་པ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག དེ་བཞིན་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། རྩ་བ་
ལྷག་བསམ་དང༌། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཞེན་ཁོག་བྱས་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་
ཀྱང༌། མགོ་འཚོས་པ་ཕྱེད་ཀ་དང༌། མགོ་མ་འཚོས་པ་ཕྱེད་ཀ དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
ཅལ་འདྲོགས་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་བ་མཐོང་གི་འདུགསྔོན་མ་ཡང་ཐེངས་གཅིག་བཤད་མྱོང༌ཡོད། ལས་ཀ་ཡོང་སྟངས་འདི་དག་བུ་

གླེན་པས་ཕ་ཡི་ཀླད་པ་བཅོམ་ཟེར་བའི་དཔེ་དེ་ཆགས་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག མདོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

49

དོན་ཡང་སྙིང་ལྷག་བསམ་མ་དག་པའི་སྐྱོན་མིན་ན་ཡང༌། བྱེད་སྟངས་མ་ཤེས་
པའམ། འཛེམས་ཟོན་བྱས་པ། དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཐོག་ནས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་མ་བྱུང་བའི་སྐྱོན་ཤོར་གྱི་འདུག ཡིན་ནའང་དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་
གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་ལས་སླ་པོ་རེད། བཀའ་བློན་
བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཨེ་ཡོད། སྤྱི་འཐུས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཨེ་ཡོད། གང་ཞིག་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་བྱུང་ཡང་དེ་ནི་ང་རང་ཚོའི་ལག་པར་

ཡོད་པས་བྱེད་བདེ་པོ་རེད། འདི་ལ་འགན་སྤུངས་ནས་བཤད་དགོས་དོན་གང་ཡང་
མཐོང་གི་མི་འདུག འགན་སྤུངས་ས་དེ་ངས་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན། ང་ཚོར་རྩ་བའི་
རྙོག་དྲ་སློང་མཁན་དེ་གང་ནས་སློང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་ང་ཚོས་གདོང་ལེན་བྱེད་
རྒྱུའི་ལས་འགན་ཡོད་ལ། དཀའ་ངལ་ཡང་ཡོད། དེའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་
དགོས་པ་ལས། འཚིག་པ་གཞན་ལ་ཟ་ནས། རྡོག་རྒྱག་ནང་ཁུལ་ལ་གཞུས་ན་བྱབ་ཆུང་དང༌། ལྐུག་པ་རེད།
རྩ་བ་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་གསལ་པོ་མཚོན་ཐབས་ཀྱི་གོ་བསྡུར་བྱེད་དགོས་ཞེས་ངས་སྔ་རྗེས་བཤད་ཡོད་པ་ལྟར། བར་ལམ་མང་གཙོའི་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་

བསམ་འཆར་མང་པོ་ཞིག་འབྱོར་དང་འབྱོར་བཞིན་པ་རེད། བསམ་འཆར་ཁ་ཤས་
དངོས་གནས་ཡག་པོ་འདུག ཟླ་ཤས་ནང་ང་ཚོས་ཚོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་

ཚོགས་དགོས་ཀྱང་འཚོགས་ཏེ་བཀོད་སྒྲིག་གསར་པ་བྱ་རྒྱུར་དུས་ཚོད་མང་པོ་གཏོང་དགོས་པ་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་བསྒྱུར་
བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། བཀའ་ཤག་སྤྱིའི་འགྲོ་སྟངས་བསྒྱུར་བཅོས་དགོས་པ་དེ་འདྲ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

50

ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། ག་ལེར་ག་ལེར་ཟླ་དྲུག་ནང་ཚུད་དམ། ཟླ་བ་ཁ་ཤས་ནང་རིམ་པས་རིམ་པས་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་འཐུས་སྒོ་ཚང་བ་
ཆགས་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་འགྲིག་འགྲོ་གི་རེད་སྙམ།

ཇ༽རྩ་ཆེའི་གོ་སྐབས་དང་། དོན་མེད་ཆུད་ཟོས།

ངས་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་ད་ལམ་བྱབ་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཆུང་ཙག་ཐོག་
ང་ཚོའི་དུས་ཚོད་མང་པོ་ཞིག་ཆུད་ཟོས་མི་འགྲོ་བ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། ད་ལྟ་
ང་ཚོ་ཙམ་མ་ཟད། འཛམ་བུ་གླིང་གི་རྒྱབ་ཁབ་ཆེ་ཁག་ཚོར་ཡང་བློ་ལ་མ་ཤོང་བའི་
འགྱུར་བ་མང་པོ་ཞིག་ཉེ་ཆར་ཟླ་ཤས་ནང་བྱུང་བ་རེད། ཧ་ཅང་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་
ཞིག་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་ནག་ལ་ཆ་བཞག་ན་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོའི་ནང་ནས་ཤོད་མཁན་བྱུང༌། ང་རང་གི་ངོས་ནས་བསམ་བློ་བཏང་བ་ཡིན་ན་ཡང་ཕལ་ཆེར་ལོ་ལྔ་ནས་
བཅུའི་བར་ལ་རྒྱ་ནག་ནང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་རྒྱུའི་བཟོ་ལྟ་ཆགས་ཡོང་གི་
ཡོད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་དོན་དག་ཆེ་སར་ལྷོད་ཡངས་ཤོར་ནས་དུས་ཚོད་ཆུད་ཟོས་ཕྱིན་ན་

ཤིན་ཏུ་ཕངས་པོ་རེད། ད་བར་ཚང་མས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱས་པ་ལྟར། ད་དུང་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས་ཏེ་དུས་ཚོད་རྩ་ཆེའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་ང་ཚོའི་མིག་སྔར་
སླེབས་པའི་སྐབས་སུ་རྗེས་ལུས་མ་ཐེབས་པ་བྱ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་ཚང་
མའི་སེམས་ལ་ངེས་པ་བྱས་ཏེ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།
ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

51

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གངས་སྐྱིད་ཚོགས་ཁང་ནང་སྤྱི་འཐུས་དང༌། བཀའ་ཤག གཞུང་ཞབས་སེར་སྐྱ་མི་འཐུས་ ༣༧༠སྐོར་ཚོགས་འཛོམས་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་མང་གཙོ།

བར་ལམ་ང་ཚོས་བོད་མི་ཚོགས་པ་ཁག་དང༌། སྒེར་པ་སོ་སོ་བཅས་པའི་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་བསྡུ་རུབ་བྱས་པར་བསམ་ཚུལ་གང་ལ་གང་འཚམ་བསྡུ་ཐུབ་པ་རེད། མང་པོ་ཞིག་གིས་དངོས་གནས་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་ལེན་གྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་
ཞིག་འདུག་པས་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌།
ད་ལྟ་འདིར་དོན་ཚན་གསུམ་བཤད་ན་བསམ་གྱི་འདུག དོན་ཚན་གཅིག་ལ་
ཞིབ་ཆའི་ལོ་རྒྱུས་སྔ་རྗེས་ཞུས་ཚར་བ་བཞིན། ང་ཚོ་མང་གཙོའི་ལམ་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་
གཏན་འཁེལ་བ་ལྟར། ད་ཕན་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་རིང་ལ་ང་ཚོས་མང་གཙོའི་ལག་

ལེན་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་ཉམས་མྱོང་གསོག་རྒྱུ་སོགས་ཐབས་ཤེས་སྒོ་གང་ས་ནས་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནང་ནས་མ་འོངས་པའི་
མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་བཀོད་དེ་ད་ཕན་ལོ་གང་འཚམ་ཞིག་ཕྱིན་པ་རེད།
སྤྱིར་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་འགྱུར་བ་མང་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དང༌། གཉིས་ནས་

ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བདེན་མཐའ་གསལ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

52

འགྲོ་བའི་སྐབས་འདིར། མ་འོངས་པ་ལ་མང་གཙོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་
ཐབས་སུ་རྩ་ཁྲིམས་སྔོན་མ་བཟོས་པ་དེའི་ཐོག་ལ་བསྣོན་འཕྲི་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་
རྒྱུ་གང་ཡོད་བཏང་ན་བསམ་གྱི་འདུག ང་རང་ཚོ་མི་གཅིག་གཉིས་ཤིག་གིས་ལམ་

སེང་བཟོ་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། འཛམ་གླིང་ནང་མང་གཙོའི་ལུགས་སྲོལ་ལ་དམིགས་
བསལ་གྱི་མཁས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཉན། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
བཟོ་དགོས་པར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་ཐོག་ནས་མི་ཁ་ཤས་ཡོད་པའི་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཟོས། དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་རྐང་ཁུར་བླངས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་དེ་
འདྲ་དང༌། ཕྱི་རྒྱལ་ལུང་པ་གཞན་དག་གི་མཁས་པ་དེ་འདྲའི་བསླབ་བྱ་ཉན་ཏེ་མང་
གཙོའི་ངོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཤིག་བཟོས་ན་བསམ་པ་
དང༌། ཟིན་བྲིས་དེ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་གཉིས་ཙམ་ལ་བཟོས་ཟིན་པ་

བྱུང་ན། དེས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཚོ་དང༌། བོད་ནང་ལ་ཡང་གང་
ཐུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཚང་མའི་བསམ་ཚུལ་རྣམས་ཟིན་

བྲིས་དེའི་ཐོག་ལ་སླེབས་ཐུབ་པ་བྱས། མཐའ་མའི་གཏན་འབེབས་ཐག་གཅོད་བྱེད་
རྒྱུ་དེ་ནི་ང་རང་ཚོ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་ཉིན་མོ་དེར་བྱེད་རྒྱུ་རེད།
གང་ལྟར་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡོང་ཐབས་སུ་སྔོན་མའི་རྩ་ཁྲིམས་ཟིན་

བྲིས་ལ་བསྣོན་འཕྲི་སྒྱུར་བཅོས་གང་དགོས་གཏོང་རྒྱུའི་དོན་དག་ལ་ཚོགས་ཚུང་
ཞིག་བཙུགས་ན་བསམ་པ་དྲན་སོང༌། ད་ལྟ་ཕན་ལ་ང་ཚོས་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་
ཟིན་བྲིས་སྔོན་མ་ནས་བཟོས་པ་འདིའི་ཐོག་ལག་ལེན་གང་ཐུབ་བཀལ་གྱི་ཡོད་ན་
ཡང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས་འདིའི་འོག་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

53

ལག་ལེན་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་དང༌། གསལ་པོ་ཞིག་དང༌། གོ་ཆོད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་འདི་བརྟན་

པོ་མེད་སྟབས་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཚོགས་པ་ཞིག་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་
ཞེས་དེ་སྔོན་ང་ཚོས་ཚོགས་པ་ཞིག་དེབ་སྐྱེལ་བྱེད་རྒྱུའི་ཡིག་ཆའི་ཟིན་བྲིས་བཟོས་
ཏེ་དེ་འདྲའི་བསམ་བློ་ཡང་བཏང་བ་རེད།
ད་ཆ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགྲོ་སྟངས་འདི་མང་

གཙོའི་ལམ་ལུགས་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་རྩ་

ཁྲིམས་ཟེར་ཡང་རུང༌། གང་ལྟར་ཡིག་ཆ་ཟིན་བྲིས་ཤིག་བཟོ་རྒྱུ་དང༌། ལོ་རྗེས་མ་
དགུ་བཅུ་གོ་གཅིག་གི་མང་གཙོའི་དུས་ཆེན་གྱི་ཡས་མས་ལ་ཚར་བ་ཞིག་བྱུང་ན།

ང་ཚོས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ལ་སྒྱུར་བཅོས་ཤིག་བཏང་ནས་སྤྱི་འཐུས་གསར་

པ་དེ་དག་རྗེས་ལོའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་ཡས་མས་ལ་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་
བྱས། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཡིག་ཆ་དེར་ཞིབ་འཇུག་དང༌། གོ་
བསྡུར་གཏན་འབེབས་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན། སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་དེ་དག་གིས་

ཁྲིམས་ལུགས་མང་པོ་གཏན་འབེབས་བྱེད་དགོས་པ་ཡོང་གི་རེད། དེ་ནི་མང་གཙོའི་
དུས་ཆེན་གྱི་ཡས་མས་དེ་འདྲར་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་
བསམ་པ་དྲན་སོང༌། དེ་གནས་ཚུལ་གཅིག་ཡིན།

ཁ༽ སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་འོས་འདེམས་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ།

སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་འདི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མི་མང་གིས་འོས་ཤོག་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

54

བསྡུས་ནས་ཡོང་བ་གང་ཞིག་ལ། མཐའ་མའི་གཏན་འཁེལ་ངས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་

ཆགས་ཡོད། ད་ཆ་དེ་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་བཏང་སྟེ་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་མང་མོས་ཀྱིས་

འདེམས་ཐོན་གང་བྱུང་བ་དེ་གའི་ཐོག་ནས་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱས་ན་བསམ་པ་

ཡིན། ཕྱིན་ཆད་སྤྱི་འཐུས་དེ་དག་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། བཀའ་

བློན་བསྐོ་ཕྱོགས་དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱང་སྤྱི་འཐུས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་

ཡོང་གི་ཡོད། ད་ལྟའི་སྤྱི་འཐུས་ལས་དུས་འདིའི་མཚམས་ནས་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་

འདེམས་བསྐོ་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགོ་ལམ་སེང་བཙུགས་ཏེ་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་རྗེས་
ལོའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཡས་མས་ལ་གཏན་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱུང་ན་སྙམ། སྤྱི་

འཐུས་འོས་བསྡུ་བྱེད་སྟངས་ཀྱང་གང་འདྲ་བྱས་ན་དགའ་བ་འདུག་གམ། ད་རེས་ཚོགས་འདུ་འདིའི་ཐོག་གོ་བསྡུར་བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུག ད་ལྟ་བསམ་འཆར་ནང་

ཡོད་པ་བཞིན་མིའི་མི་གྲངས་ཀྱང་ཕྲན་བུ་སྤར་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་སྙམ། འཐུས་མི་

སྤར་བའི་མི་གྲངས་ཡོངས་རྫོགས་དྷ་སར་བསྡད་རྒྱུ་དང༌། སྤྱི་བྱིངས་རྣམས་རྒྱུན་དུ་
རང་རང་སོ་སོའི་ས་ཁུངས་ལ་སྡོད་རྒྱུ་དང༌། ཚོགས་འདུའི་སྐབས་འཛོམས་རྒྱུ་ཡོད་
པ་ཞིག་བྱས། ད་ལྟ་བསམ་འཆར་ནང་ལའང་ཡོད་པ་བཞིན། འཐུས་མིའི་འགྲོ་སྟངས་

དེ་ཡང་ཚོགས་འདུ་གོང་འོག་གཉིས་བཟོས་ན་དགོས་པ་དགེ་མཚན་ཡོད་མེད་ལ་

ཡང་བསམ་བློ་བཏང༌། གོ་བསྡུར་བྱས། ཡང་མིན་ན་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་གཅིག་

གི་ཁོངས་ལ་ནང་གསེས་སྡེ་ཚན་གཉིས་ལྟ་བུ་དཔེར་ན། ད་ལྟ་དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་ལ་བཙན་བྱོལ་བའི་མི་གྲངས་མང་ཉུང་ལ་མ་བལྟས་པར་ཆོལ་ཁ་གསུམ་སོ་སོ་

སྤྱི་འཐུས་མི་གྲངས་འདྲ་མཚུངས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདི་སྡེ་ཚན་གཅིག་བྱས། ཡང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

55

བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་རེ་ནས་འཐུས་མི་རེའམ། མི་གྲངས་སྟོང་རེ་
ནས་འཐུས་མི་རེ་བསྡུས་པའི་སྤྱི་འཐུས་སྡེ་ཚན་གཅིག་བཅས་བྱས་ན་ཡང་གང་འདྲ་

འདུག་གམ། བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་མེད་དམ། དེ་དག་ད་རེས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ལ་
གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས།
ད་ལྟ་ཕན་སྤྱི་འཐུས་ནང་ལ་བུད་མེད་ཀྱི་འཐུས་མི་ཡོད་ན་ཡང༌། བུད་མེད་ཀྱི་

འཐུས་མིའི་གྲངས་ཚད་དམིགས་བསལ་བཟོ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་རེད། ད་ཆ་སྤྱི་འཐུས་
སྤྱིའི་གྲངས་འབོར་སྤར་གྱི་ཡོད་པར་བརྟེན། བུད་མེད་ཀྱི་འཐུས་མི་ཡང་གྲངས་

འབོར་ངེས་ཅན་ཞིག་སླེབས་ཐུབ་པའི་དོན་དུ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་
ལ་གནད་འགག་འདུག སྤྱི་འཐུས་འདེམས་བསྐོ་བྱེད་སྟངས་ལམ་ལུགས་རྙིང་པའི་

ཐོག་ནས་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ད་རེས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་འདི་ནས་

མཚམས་བཞག་རྒྱུར་བརྟེན། སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་གཏན་འཁེལ་མ་བྱུང་བར་ལ་སྤྱི་

འཐུས་ཀྱི་མིང་འཁྱེར་མཁན་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་གམ་མི་འདུག གལ་སྲིད་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་ན་བྱེད་ཕྱོགས་གང་འདྲ་ཞིག་དགའ་བ་འདུག ད་ལམ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ལ་
གོ་བསྡུར་བྱ་དགོས།

ག༽ ཁྲིམས་ཞིབ་ལས་ལུངས་དང་། སྲིད་བློན་བསྐོ་གཞགདེ་སྔ་བོད་ལ་གྱོད་ཞིབ་ལྷན་ཁང་ཟེར་བ་ཞིག་བཙུགས་པ་ཡིན། དཔེར་ན། མང་
གཙོའི་ལུང་པ་ཚོའི་ནང་ལ་གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་དང༌། དེ་ལས་
ལོགས་སུ་ཁྲིམས་ཁང་སྒེར་བཙན་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནང་ལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

56

བསྡད་ཡོད་སྟབས། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱིར་བཏང་འགྲོ་སྟངས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་པར་བརྟེན་མིང་གང་འདྲ་ཞིག་བཏགས་ན་ལེགས་མིན་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས།
དཔེར་ན། ད་ཕན་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་ནང་ནས་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་སམ། ནང་

སྲིད་ལས་ཁུངས་ལྟ་བུ་ནས་དྲང་པོ་མ་བྱུང་ཞེས་བསམ་ཚུལ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ཡང་

བཀའ་ཤག་དང༌། ཡང་ན་བཀའ་སྤྱི་ལྷན་ཚོགས། ཡང་ན་ཚོགས་ཆུང་ཟུར་དུ་བཙུགས་ནས་དེའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བལྟ་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ད་ཆ་དེ་འདྲ་
མིན་པར་མི་སྒེར་པ་སྙོམ་ཆུང་ཞིག་གིས་བཀའ་ཤག་ནས་དྲང་པོ་མ་བྱུང་ཞེས་ཞུ་
རྩོད་བྱེད་དགོས་བྱུང་ན་ཡང༌། གཏུགས་ས་ཡོད་པ་དང༌། གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་གཞི་བཟུང་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་གི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཁན་དེ་
འདྲ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱི་འདུག མ་གཞི་ང་ཚོས་ཡིག་ཆ་གསར་པ་བཟོ་རྒྱུའི་ནང་ཐོན་
ཡོང་གི་རེད།
དེ་ནས་སྲིད་བློན་བསྐོ་དང་མ་བསྐོའི་སྐོར་བསམ་འཆར་འདྲ་མིན་ཡོད་ཀྱང༌།
བསམ་འཆར་མང་བའི་ནང་སྲིད་བློན་བསྐོས་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་ཕྲན་བུ་ཚོད་མ་ཐིག་

ལྟ་བུ་ཡོང་གི་འདུག ལས་ཀའི་རིགས་ཚང་མ་དེ་འདྲ་རེད། སྐད་ཆ་བཤད་དུས་འདྲ་
ཆགས་པོ་དང༌། གུང་འགྲིགས་པོ་ཞིག་བཤད་ཐུབ་ན་ཡང༌། ལག་ལེན་ངོ་ཐོག་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ཟེར་བ་དེ་མི་ལ་རག་ལུས་པ་རེད། དེ་འདྲའི་མི་ཞིག་

འཚོལ་སྐབས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཡོང་གི་འདུག བཀའ་ཤག་དང༌། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་དབར་ལ་མི་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ལོ་མང་པོའི་སྔོན་ནས་ཚད་ཚད་བསྡུར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

57

བསྡུར་མང་པོ་བྱས་ཚར་བ་རེད། མིའི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་མ་

རྙེད་པའི་དཀའ་ངལ་དེ་ད་དུང་བསྡད་ཡོད་པར་བརྟེན། ད་ཆ་སྲིད་བློན་བསྐོ་རྒྱུ་ཟེར་བ་དེ་སྔ་འཕྲོས་མི་དགོས་པ་བྱས་ན་སྙམ། སྔོན་ལ་བབས་ལྷིང་བ་དང༌། བརྟན་པོའི་ཆེད་
དུ་བཀའ་བློན་གྱི་ནང་ནས་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་བྱ་རྒྱུ་མིན་པར་དེ་བཀའ་བློན་ངོ་ཡོད་
ནང་ཁུལ་ནས་འོས་བསྡུ་བྱས་ཀྱང་རུང༌། ཡང་འོས་བསྡུ་བྱེད་མཁན་མང་ཙམ་གྱི་ཐོག་ནས་འོས་བསྡུ་བྱས་ཀྱང་རུང༌། གང་ལྟར་འོས་བསྡུ་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་བཀའ་

བློན་དེས་བཀའ་བློན་ཁྲི་པའི་ལས་ཁུར་ལོ་གཅིག་རིང་བྱེད་རྒྱུ། ལོ་གཅིག་ཕྱིན་པའི་

མཚམས་ལ་བསྐྱར་དུ་འོས་བསྡུ་རེ་བྱས་ཏེ་རན་པོ་དང༌། འོས་པོ་ཡོད་ན་ལོ་གཉིས་

གསུམ་བསྡད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་མིན་ལོ་གཅིག་པོ་དེའི་ཐོག་ནས་བཀའ་བློན་ཁྲི་པའི་ལས་ཁུར་འཁུར་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱས་ན་སྙམ། དེ་ནས་རིམ་པས་རིམ་པས་གནས་

ཚུལ་ལ་བལྟས་ཆོག་གི་རེད། གནས་སྐབས་དེ་འདྲ་བྱས་ན་བསམ་གྱི་འདུག
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་སྲིད་བློན་ནམ། སྲིད་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་གང་མཚོན་གྱི་
ཡོད་ནའང༌། གང་ལྟར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འོས་བསྡུ་བྱས་ནས་ཡོང་བ་ཞིག་མ་རེད།
འོས་བསྡུའི་སྲིད་བློན་བསྐོ་རྒྱུ་བདེ་པོ་ཞིག་མེད་སྟབས། སྔོན་ལ་འོས་བསྡུའི་ཐོག་
ནས་ཡོང་རྒྱུའི་བབས་འོས་བཀའ་ཤག་ལ་ཡོད་པས། བཀའ་ཤག་འོས་བསྡུ་བྱས་ནས་ཡོང་ན་སྙམ། སྤྱིར་བཏང་ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་གཞན་དག་ལ་མིག་དཔེ་བལྟས་
ཡོད་རུང་མེད་རུང༌། གང་ལྟར་ང་རང་ཚོའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས་
བཀའ་བློན་དེ་དག་འོས་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། ད་ལྟའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་བསྒྱུར་
བཅོས་བཏང་ནས་ཕྱིན་ཆད་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བཀའ་བློན་འོས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

58

འདེམས་བྱེད་དགོས། ད་ལྟ་བཀའ་བློན་ངོ་ཡོད་ཡོངས་རྫོགས་དགོངས་ཞུའི་༸སྙན་ཞུ་ཕུལ་ཟིན་པ་ལྟར། བཀའ་བློན་ལས་མཚམས་བཞག་ཚར་བ་རེད།

ང༽ བཀའ་བློན་གསར་བསྐོ་དང་། བཀའ་བློན་གྱི་ཞལ་གྲངས།

༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཐད་བསྐོས་བཀའ་བློན་གྱི་ལས་དུས་འདི་ནས་མཇུག་

མཚམས་བཞག་སྟེ་བཀའ་བློན་གསར་པ་བསྐོ་དགོས། བཀའ་བློན་གསར་པ་རྣམས་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་གཏན་འཁེལ་ཚར་བའི་རྗེས་ལ་འདེམས་བསྐོ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ན་

ཡང༌། ད་རེས་ཐེངས་འདིའི་རིང་ལ་དམིགས་བསལ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་འདུ་
འདིའི་ཐོག་ནས་བཀའ་བློན་འོས་འདེམས་གཏན་འཁེལ་བྱེད་དགོས། དཀའ་བློན་གྱི་

གྲངས་ཀ་ཕལ་ཆེར་བདུན་ཙམ་ལ་ཆ་བཞག་ན་འོས་པོ་མིན་ནམ་སྙམ། བཀའ་བློན་
ཡོང་མཁན་གྱི་ནང་ལ་སྤྱིར་བཏང་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གའི་མི་སླེབས་རྒྱུར་ང་ཚོས་དོ་
སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་སེམས་ལ་གཅིག་བཞག གཞན་ཆོས་ལུགས། སྐྱ་སེར་ཕོ་
མོ་ཁྱད་པར་གཏན་ནས་མེད།
བཀའ་བློན་ད་ལྟ་དགོངས་པ་ཞུ་མཁན་རྙིང་པ་ཚོའི་ནང་ལ་ཡིན་ཡང་རུང༌།
གསར་པའི་ནང་ནས་ཡིན་ན་ཡང་རུང༌། གང་ལྟར་སྒྲུག་གི་ཡོད་ཀྱང་ཁྱད་པར་གཏན་
ནས་མི་འདུག མིང་ཐོ་སྒྲུག་སྟངས་ཐད་སྔོན་ལ་ཚོགས་ཆུང་བགོས་ཏེ་ཚོགས་ཆུང་
སོ་སོའི་ནང་ནས་བཀའ་བློན་ཚོའི་འོས་གཞིའི་མི་གྲངས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་རེའི་མིང་ཐོ་

བཏོན། ཚོགས་ཆུང་སོ་སོ་ནས་བཏོན་པ་དེ་དག་གི་ནང་གྲངས་ཀ་མང་བ་དེ་དག་
ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱས་ཏེ་འོས་གཞི་མི་གྲངས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གཏན་འཁེལ། ཉི་ཤུ་རྩ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

59

གཅིག་དེ་དག་ལ་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཐོག་ནས་མང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཀའ་བློན་བདུན་
འོས་འདེམས་བྱས། གལ་སྲིད་བྱུང་ན་བརྒྱ་ཆ་བདུན་ཅུ་ལོངས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་
པོ་མིན་ནམ་སྙམ།

གལ་ཏེ་བརྒྱ་ཆ་བདུན་ཅུ་མ་ལོངས་པ་བྱུང་ན། འོས་བསྐྱར་དུ་འཕེན་རྒྱུ་བྱས་པ་
ཡིན་ན་བརྟན་པོ་ཆགས་མི་ཡོང་ངམ། ང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་སྤྱི་འཐུས་འོས་འདེམས་བྱེད་སྐབས་འགོ་སྟོད་ཀྱི་མི་འགའ་ཤས་ལ་འོས་གྲངས་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། མི་འགའ་

ཤས་ལ་འོས་གྲངས་ཉུང་ཤས་ལས་མེད་ན་ཡང༌། སྤྱི་འཐུས་གཏན་འཁེལ་བྱེད་
དགོས་པ་དེ་འདྲ་མིན་པར། འོས་འདེམས་ཡང་བསྐྱར་བྱས་ཀྱང་གྲངས་ཚད་ལོངས་
ན་བཞག་རྒྱུ་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཕྲན་བུ་སྤུས་དག་པ་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ། བཀའ་བློན་
འོས་བསྡུ་བྱས་ནས་བསྐོ་རྒྱུར་བརྟེན། ལས་བྱེད་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་དང༌། རྒྱུན་ལས་ཚོགས་འདུའི་གནས་སྟངས་སོགས་དེ་ལ་དེ་བརྟེན་གྱི་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་

གཏོང་དགོས་མིན་གོ་བསྡུར་བྱས་ན་སྙམ། ངས་བཤད་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན། ཚང་
མས་ངེས་སོང་ངམ།

ཅ༽ སྙིང་དོན་མཇུག་བསྡོམས་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་འགན་འཁུར།

མདོ་དོན་སྙིང་པོ་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་ངས་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བསྐོས། ང་
རང་གི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིག་ཆའི་ནང་བཀོད་ནས་ཟིན་བྲིས་གང་ལ་གང་
འཚམ་ཞིག་གཏན་འཁེལ་བའི་མཚམས་སུ་རྒྱ་གར་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་འཚོགས་ནས་ཞིབ་འཇུག་དང་གོ་བསྡུར་བྱས། དེའི་ཚེ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

60

དེའི་དུས་བསམ་འཆར་གང་ཞི་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་བཤད་དེ་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་སྒྲིག་གཞི་གསལ་པོ་ཞིག་གཏན་འཁེལ་བྱས་ན། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནང་བསྡད་པའི་རིང་

ལག་ལེན་བྱེད་བདེ་པོ་དང༌། ཕྱི་ནང་སུ་ལ་ཡང་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་བདེ་པོ་ཡོང་གི་
རེད། མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་ཕྱིན་ཆད་བོད་ལ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་
སྐབས་ལ་གཏན་འཁེལ་བྱེད་རྒྱུ་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་གྱོད་ཞིབ་ལྷན་ཚོགས་
སམ། ཁྲིམས་ཞིབ་ལྷན་ཚོགས་སྒེར་བཙན་པ་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུ། སྤྱི་འཐུས་མི་

གྲངས་མང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། འོས་བསྡུ་བྱེད་སྟངས་ཀྱང་སྤུས་དག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ། ནང་གསེས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་གོང་འོག་གཉིས་དགོས་མིན་དང༌། ནང་

གསེས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གཉིས་བཟོ་འོས་ཆེ་མིན། གཉིས་དེ་ཡང་ཕྱེད་ཀ་བཟོས་པ་དགའ་
བ་འདུག་གམ། གསུམ་གཅིག་གསུམ་གཉིས་བཟོས་པ་ཇི་ལེགས་གོ་བསྡུར་བྱ་རྒྱུ།
སྲིད་བློན་བསྐོ་མི་དགོས་པར་བཀའ་བློན་ནང་ནས་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་ཞིག་འོས་
འདེམས་བྱས་ནས་བསྐོ་རྒྱུ། འོས་འདེམས་བྱེད་མཁན་བཀའ་བློན་ངོ་ཡོད་དང༌། དེའི་

ཐོག་ལ་ཁ་སྣོན་དགོས་མིན་བལྟ་རྒྱུ། མ་འོངས་པར་བཀའ་བློན་རྣམས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་

འོས་བསྡུའི་ཐོག་ནས་གཏན་འཁེལ་རྒྱུ་དང༌། ད་རེས་འཕྲལ་སེལ་ཚོགས་འདུ་འདིའི་

ཐོག་ནས་འོས་འདེམས་བྱས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དཔྱད་ཟེར་བ་མི་དགོས་པ་བྱ་རྒྱུ།
ཡིན་ནའང་འོས་འཕེན་སྟངས་དེ་གྲངས་ཚད་ལོངས་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་དང་པོ་ནས་ནན་པོ་བྱེད་རྒྱུ་བཅས་དེ་འདྲ་ཞིག་རེད།
ངས་མང་གཙོ་བཤད་པ་འདི་ང་སེམས་ཤུགས་ཆགས་པ་དང༌། ངས་ཁུར་མ་
བླངས་པ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མིན་ཞེས་སྔ་རྗེས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན། ང་ཚོའི་བདེན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

61

པའི་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་དུ་ངས་འགན་འཁྱེར་གྱི་རེད། བདེན་མཐའ་གསལ་
བའི་རྗེས་ལ་ང་རང་ལ་ཡང་ཐོབ་ཐང་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟར། མ་འོངས་པའི་བོད་སྲིད་གཞུང་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་དེར་ཟུར་དུ་བསྡད་ན་ལེགས་པ་ཞིག་མཐོང་གི་

འདུག གང་ལྟར་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་བྱས་ནས་བསྡད་པའི་རིང་འདིར་ངས་འགན་
འཁྱེར་གྱི་རེད། ཕྱིན་ཆད་བོད་ལ་སླེབས་ཚར་ནས་ཀྱང་ལས་གནས་ཀྱི་མིང་ཡོད་
མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ང་མ་ཤི་བར་དུ་སྤྱི་མི་བྱས་ནས་བསྡད་རྒྱུར་བརྟེན། ཕན་ཐོགས་
གང་ཐུབ་པ་དེ་དག་ག་དུས་ཡིན་ནའང་བྱེད་ཀྱི་རེད།

ད་ལྟའི་ཆར་གང་བྱེད་དགོས་ཟེར་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་མ་གཏོགས་བྱེད་
མི་ཐུབ་པའི་གནས་ཚུལ་རིགས་ག་དུས་ཡིན་ཀྱང་ངས་བྱས་ཆོག་གི་རེད། ཡིན་
གཅིག་མིན་གཅིག་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་ལས་ཀའི་རིགས་ང་

ཚོ་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་གི་ལམ་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས། མི་མང་རང་

ཉིད་ནས་འགན་འཁྱེར་ཐུབ་པ་བྱས་ན་ཡག་པོ་འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ནུས་པ་

དགོས་ངེས་སར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང༌། དེ་མིན་སྤྱིར་བཏང་གི་ལས་དོན་

རྣམས་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་ཆ་ཚང་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་སྤུས་དག་པོ་
ཞིག་ཆགས་ཀྱི་རེད། གནས་ཚུལ་ཞུ་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན། ཚང་མ་བློ་བདེ་པོ་བྱས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

62

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ དཀའ་ཚེགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་དང་། རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་བེད་སྤྱོད།

དེ་རིང་འཐུས་མི་གསར་པ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་འཛོམས་པ་འདིའི་ཐོག་ངོས་ནས་
ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྔ་ལོ་ང་ཚོས་བསྒྱུར་བཅོས་བཏང་བའི་
གནས་ཚུལ་འོག་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འཐུས་མི་མང་དུ་སོང་ཡོད་པ་དང༌། ཕྱོགས་
གཞན་ཞིག་ནས་འོས་བསྡུ་བྱས་རྗེས་ངས་ཆོག་མཆན་མིང་རྟགས་རྒྱག་མི་དགོས་
པའི་གཏན་འབེབས་གསར་པ་བཟོས་རྗེས། ད་རེས་འོས་བསྡུ་བྱེད་སྐབས་ཚང་མས་
རྣམ་ཀུན་དང་མི་འདྲ་བའི་དོ་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་འོས་བསྡུའི་ལམ་ནས་བདམས་ཐོན་
བྱུང་བའི་འཐུས་མི་ཁྱེད་རང་ཚོ་འདིར་སླེབས་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཡང་ཡང་སྐད་ཆ་
ཡོང་མུས་བཞིན། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང༌། མདོར་ན་བོད་མི་རིགས་ཆགས་འཇིག་གི་མཚམས་ལ་ཐུག་པའི་དུས་
འདིར་སྐྱེས་པའི་མི་ཐོག་གཅིག་ཆགས་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་
ང་རང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་དུས་ཚོད་སྡུག་ཤོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་པ་ཚེ་སྔོན་མའི་

ལས་སྨོན་ལམ་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནམ་བསམ་དགོས་པའི་མི་

ཐོག་ཅིག་ཡིན་པ་དང༌། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་དཀའ་ངལ་ཡོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

63

ན་དེར་གདོང་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་གོ་སྐབས་ཤིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཡིན།

དཀའ་ངལ་མེད་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་དག་ལ་རྣམ་དཔྱོད་དང་ནུས་པ་འདོན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མེད། དཀའ་ངལ་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་དངོས་གནས་
མིའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་ནུས་པ་འདོན་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་བཟང་ཤོས་ཤིག་ཡིན།

དཔེར་ན། ང་རང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཆ་བཞག་ན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ངོ་མཚར་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གྲངས་གྲས་ལ། རྣམ་འདྲེན་གཞན་གྱིས་ཡལ་

བར་དོར་བའི་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པ་ཉོན་མོངས་རགས་ཤིང་བྱ་སྤྱོད་རྩུབ་པའི་དུས་ཚོད་འདི་
འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་ཞིང་ལ་བཞེས་ཏེ་ཐུགས་བསྐྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་
འདི་བགྲང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། ང་རང་ཚོ་ཡང་དུས་ཚོད་དཀའ་ངལ་དང་ཁུར་འགན་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་སྐྱེས་པའི་བོད་ཀྱི་མི་རབས་འདི་དངོས་གནས་བྱས་རྗེས་
འཇོག་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ལ་གནས་ཡོད།
ད་ཕན་རྒྱ་མིས་བོད་དབང་བསྒྱུར་བྱས་ཏེ་ལོ་བཞི་བཅུ་སོང་བའི་རིང་སྤྱི་

ཡོངས་ནས་གཞིས་ལུས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་ངོས་ནས་བཤད་ནའང་འདྲ། བཙན་
བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོའི་ངོས་ནས་བཤད་ནའང་འདྲ། མདོར་ན་གཞིས་བྱེས་
བོད་མི་ཡོངས་ནས་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་འདིའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོ་བོད་པའི་རྣམ་

དཔྱོད་དང༌། ཞུམ་པ་མེད་པའི་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་བློ་རྩ་བརྟན་པོ་བཙུགས་ཏེ་གཡོ་བ་
མེད་པར་བསྡད་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ནང་ང་ཚོའི་ངོ་ཤེས་ཤ་ཚ་ཡོད་མཁན་དེ་འདྲ་ནས་བློ་ཕམ་པའི་རང་བཞིན་ཞིག་ལ། བོད་དོན་ལ་རེ་བ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་
མྱོང༌། སྐབས་དེར་འཛམ་གླིང་ཐོག་མཐོང་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ད་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

64

ཆ་བོད་དོན་འདིར་གཞི་ནས་གསོན་ཤུགས་སླེབས་པ་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་ཡིན།

དེ་ནི་ང་རང་བོད་པ་རང་ཉིད་སྣང་བ་དག་སྟེ་བཤད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་འཛམ་གླིང་

སྤྱི་ཡོངས་ནས་བོད་དོན་ཐོག་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་ཚོར་མཐོང་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོང་
གི་ཡོད་པ་རེད། ངོས་ནས་རྣམ་ཀུན་བོད་རྒྱ་མིས་བཙན་ཟོས་བྱས་ནས་འཁྱུར་མིད་

བཏང་ཡང་འཇུ་ཐུབ་མེད་ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་དེང་སང་དོན་དངོས་དེ་རང་ཆགས་བསྡད་ཡོད། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་ཤོས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ནས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་

ལྷག་བསམ་དང༌། སྙིང་སྟོབས་བརྟན་པོ་བཅངས་ཏེ་བསྡད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན།

ཁ༽ མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ་དང་། མང་གཙོའི་གོམ་བགྲོད།

ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རང་ཡུལ་

བྲལ་ཏེ་ཡུལ་གྱར་བ་ཆགས་ནས་བསྡད་ཡོད་ཀྱང༌། རང་དབང་གི་འཚོ་བ་ཞིག་

ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། བོད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་རྩ་བ་རང་གི་ལུང་

པར་བསྡད་ཡོད་ཀྱང༌། རང་དབང་གཏན་བརླག་ཏུ་སོང་སྟེ་མདོར་ན་སོ་སོའི་ལུས་

སྲོག་ལའང་རང་དབང་མེད་པར་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་ལེགས་ཉེས་དང༌། སྐད་ཆ་ཚིག་མཐོ་དམན་ཙམ་གྱིས་ཚེ་སྲོག་འགྲོ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་འོག་ཏུ་གནས་ཡོད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོར་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྐབས་
ཀྱི་དམིགས་བསལ་དཀའ་ངལ་རྣམས་བསལ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པ་དང་ཆབས་
ཅིག མ་འོངས་པའི་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཛུགས་སྐྲུན་དང༌། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགྲོ་
སྟངས་ཇི་ལྟར་བྱེད་མིན་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུའི་ལས་འགན་ཡོད་ལ། ང་ཚོར་གོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

65

སྐབས་ཀྱང་ཡོད།
ངོས་ནས་རྟག་ཏུ་བརྗོད་མུས་བཞིན། དོན་གྱི་བདག་པོ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་
ཡིན་པས་མ་འོངས་པར་རྩ་བའི་ཐག་གཅོད་ཁོང་ཚོས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང༌། ང་རང་ཚོ་
བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་ཐོས་དང༌།
དེ་དག་ཉམས་མྱོང་གསོག་པའི་ཆ་རྐྱེན་དང་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་བརྟེན་
མ་འོངས་པའི་འགྲོ་སྟངས་གོ་རིམ་སྒྲིག་རྒྱུ་དང༌། འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱུ་ང་ཚོའི་
བབས་འོས་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་གྱར་མ་ཐག ༡༩༥༩ ལོ་ནས་
བཟུང་མ་འོངས་པར་བོད་ལུང་པ་འདི་དེང་དུས་དང་མཐུན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་དགོས་
པ་དང༌། དེ་ཡང་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གནའ་སྔ་མོ་
མི་རབས་ནས་མི་རབས་རྒྱུན་འཇགས་སུ་ཡོད་པའི་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་ཀྱི་

ལེགས་ཆ་འཛམ་གླིང་གཟུར་གནས་མི་ཚོས་ཀྱང་ཡིད་སྨོན་བྱེད་པ་དེ་དག་མ་བརླག་
པའི་ཐོག་ལ། དེང་རབས་འཛམ་གླིང་གི་ཡར་རྒྱས་དགེ་མཚན་རྣམས་བསྣན་ཐུབ་པ་
བཅས་ཀྱི་ལམ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུ་དང་པོ་ནས་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཞག་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ རེ་གྲངས་ནས་སྤྱི་འཐུས་བསྐོ་གཞག་གིས་མཚོན་པའི་མང་

གཙོའི་ལས་འགུལ་བྱས་ཡོད། མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་བྱུང་བའི་མཚམས་ལ་

སྤྱོད་རྒྱུའི་རྩ་ཁྲིམས་ཤིག་གཏན་འབེབས་བྱུང་བ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ་

གསལ་པོ་ཆགས་རྒྱུར་གལ་པོ་འདུག་ཅེས་ང་ཚོས་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཤིག་ཕྱི་

ལོ་ ༡༩༦༣ ལོར་རྩ་ཁྲིམས་ཟིན་བྲིས་རྒྱས་པ་ཞིག་གཏན་འབེབས་ཡོངས་བསྒྲགས་
བྱས་ཡོད། མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་ནི་མ་འོངས་པར་བོད་ནང་གཞིས་བྱེས་མཉམ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

66

འཛོམས་བྱུང་སྐབས་བྱེད་རྒྱུ་རེད། དེ་དག་གི་གཞི་རྩ་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་

བཟང་པོའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་གཞི་རྩར་བཞག་སྟེ་རྩ་བའི་འགྲོ་སྟངས་མང་གཙོའི་ཐོག་
འགྲོ་རྒྱུའི་གོ་རིམ་སྐབས་དེ་དུས་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད་ལ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་རང་རེ་
བཙན་བྱོལ་ལ་སྡོད་རིང་ཕྱོགས་མང་པོ་ནས་མ་འོངས་པར་དངོས་གནས་མང་གཙོ་
མཚན་ཉིད་ཚང་ཞིང༌། ཚད་ལོངས་པ་ཞིག་གི་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་འབད་རྩོལ་
སྒོ་གང་ས་ནས་བྱས་ཡོད། དེའི་རྗེས་འབྲེལ་ལ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་ཁྲོད་དུ་མང་
གཙོ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ཚང་མའི་རྣ་ལམ་ལ་བྱང་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
བོད་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ཧམ་བཤད་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ཕྱི་

རོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ལས་འགུལ་བརྩམས་པ་འདི་སྤྱི་

ཚོགས་རྙིང་པ་རོ་ལངས་རྒྱག་པའི་དོན་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད་ཀྱང༌། སྤྱིར་བཏང་གནས་ཚུལ་མགོ་འཚོས་མཁན་གྱི་མིའི་མདུན་ལ་ཉི་ཤར་
སྦར་མོས་མི་ཁེབས་པ་ལྟར། ང་ཚོས་འདིར་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་དྲང་པོའི་ལམ་ནས་

མང་གཙོའི་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོ་ཡོད། དེ་ལ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ཧམ་
པ་ཆེན་པོས་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་རྒྱུ་མ་གཏོགས་ཐབས་ཤེས་གཞན་མེད་པ་རེད།

ག༽༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་དབང་དང་། མང་གཙོའི་ཆ་རྐྱེན།

རྩ་བའི་ང་ཚོའི་མང་གཙོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་དགོས་ན། མི་གཅིག་གིས་མཐར་

ཐུག་གི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་པ་འདིས་འགྲིགས་ཀྱི་མེད་སྟབས། རྩ་ཁྲིམས་
ཟིན་བྲིས་དེའི་ནང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དབང་ཆ་དེ་མི་མང་གི་འཐུས་མི་གསུམ་ཆ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

67

གཉིས་ཀྱི་མོས་མཐུན་ཐག་གཅོད་ཀྱི་འོག་ནས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་

བཀོད་ཡོད། དེ་ནི་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་མཚོན་པའི་ཆ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། ཡིན་

ནའང་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་དེ་བཟོས་ནས་ད་བར་ལོ་གང་ལ་གང་འཚམ་སོང་བའི་
སྐབས་ལ་ད་དུང་དེ་བས་མང་གཙོའི་ལག་ལེན་ཆ་ཚང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞིག་ཏུ་

བཟོ་བཅོས་བྱ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག རྩ་བའི་༸རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེའི་གནས་སྟངས་སྐོར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་

ཡོངས་བསྒྲགས་གསུང་བཤད་ནང་གསལ་པོ་བཤད་ཡོད། ཕྱིན་ཆད་༸རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་གནས་དང་མ་གནས་རྩ་བ་བོད་མི་མང་གིས་ཐག་གཅོད་
བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་ཡོད། ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་
ཕྱིན་ཆད་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་གནས་སྟངས་འདི་སྐབས་དེའི་དགོས་མཁོར་བསྟུན་
ནས་མི་མང་གིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ངོས་ནས་སྒྲིག་འཛུགས་
འདི་མུ་མཐུད་གནས་རྒྱུར་དོ་སྣང་དང༌། ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད་ཅེས་དང༌། དེ་སྔོན་ཞིག་ནས་༸རྒྱལ་བ་དོན་གྱི་བདག་པོ་ཞེས་པའི་ང་རང་ཚོའི་ཁ་

རྒྱུན་ལ་ཡོད་པ་འདིར་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་ཞེས་བཤད་ཡོད།

ང༽ བཅའ་ཁྲིམས་གསར་བཟོ་དང་། རྩ་ཁྲིམས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས།

བར་ལམ་ང་ཚོས་མང་གཙོའི་ལམ་ཕྱོགས་གཏན་འཁེལ་བ་འདིའི་ཐོག་འགྲོ་
བཞིན་ཡོད་ཀྱང༌། ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ལྟ་སྐབས་ད་དུང་ང་ཚོས་
མང་གཙོའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་ཚང་བ་ཞིག་ལག་ལེན་འགེལ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་སྟེ།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

68

སྔ་ལོ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚོགས་ཆེན་ཞིག་འཚོགས་པ་དེའི་ཐོག་དེ་སྔོན་ཕྱི་ལོ་

༡༩༦༣ ལོར་གཏན་འབེབས་རོབ་ཙམ་བྱས་པའི་རྩ་ཁྲིམས་དེར་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་
རྒྱུ་དང༌། དེ་ལ་སྣོན་འཕྲིའི་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་གང་ཡོད་གཏོང་རྒྱུའི་དོན་ལ་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཙུགས་པ་ཡིན། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སྐབས་དེར་སྔོན་མའི་འགྲོ་
སྟངས་ལས་བྱུང་བའི་བཀའ་བློན་རྣམས་དང༌། འཐུས་མི་ཚོ་བཅས་བསྒྱུར་བཅོས་
གཏོང་རྒྱུ་ཡང་དེ་ཉིད་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་རེད། དེའི་གོང་ནས་སྲིད་བློན་ལྟ་བུ་
ཞིག་འོས་འགབ་ཡོད་མེད་དང༌། སྡེ་སྲིད་ལྷན་ཁང་ཞིག་བསྐོ་འཛུགས་བྱས་ན་འགབ་
མིན་གོ་བསྡུར་གྱིས་བསམ་འཆར་མང་པོ་ཞིག་བསྡུས་པའི་མཐའ་མར་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་
ནང་གནས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཕྱོགས་མང་པོར་བསྟུན་དགོས་སྟབས་དཀའ་ངལ་ཞིག་

འཕྲད་ཡོང་གི་འདུགདེར་བརྟེན་འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་རིང་གནས་མུས་སུ་ཡོད་པའི་
བཀའ་ཤག་རང་འཇགས་འཇོག་རྒྱུ་དང༌། བཀའ་བློན་རྣམས་འཐུས་མི་ཚོས་འོས་

འདེམས་ཀྱིས་བསྐོ་རྒྱུའི་བསྒྱུར་བཅོས་ཤིག་བཏང༌། དེའི་རྗེས་འབྲེལ་གྱིས་ད་ལམ་

ཁྱེད་རང་འཐུས་མི་གསར་པ་ཚོ་ཁག་ཅིག་ཐོན་ཏེ་རིམ་པ་གསར་པ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་

སླེབས་ཡོད། ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་པ་དེའི་ཐོག་ནས་རྩ་བ་མ་འོངས་པའི་རྩ་ཁྲིམས་
ཟིན་བྲིས་བཟོ་རྒྱུ་དང༌། མ་འོངས་པའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཁུངས་
བཅོལ་ཏེ་བཙན་བྱོལ་ལ་སྡོད་རིང་དེའི་ནང་ནས་ཇི་ཙམ་ལག་ལེན་དུ་འགེལ་ཐུབ་པ་
རྣམས་ལག་ལེན་བསྟར་གྱི་ཡོད་ཀྱང༌། རྩ་ཁྲིམས་དེ་ནི་རང་དབང་གི་ལུང་པ་ཡོད་པ་
ཞིག་ནང་ལག་ལེན་འགེལ་རྒྱུའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་སྡོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

69

རིང་དེ་དག་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ལག་ལེན་འཁེལ་ཐབས་མེད་པར་བརྟེན། མ་འོངས་པའི་
མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་བཟོས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ད་ལྟའི་བར་བརྒལ་གྱི་དུས་སྐབས་
སམ། བཙན་བྱོལ་ལ་གནས་རིང་རྩ་འཛིན་བྱེད་རྒྱུའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་བཟོས་ན་དེ་ནི་

བཙན་བྱོལ་བའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བསྟུན་ནས་བཟོས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས།
དེའི་ནང་གི་འབྲུ་དོན་གཞིར་བཟུང་ལག་ལེན་ཆ་ཚང་བསྟར་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་
ཡོད་པར་བརྟེན་བཅའ་ཁྲིམས་ཤིག་བཟོ་རྒྱུ་བྱས་པ་རེད།
རྩ་བའི་མ་འོངས་པའི་རྩ་ཁྲིམས་བཟོ་རྒྱུའི་ཐད་ང་ཚོའི་སེམས་ནང་དྲན་པའི་རྩ་

དོན་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། མང་གཙོ་ནི་བརྗོད་མི་དགོས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་

པ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་གནས་ཚུལ་གཞན་དག་མང་པོའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་ཐོབ་པའི་མཚམས་ལ་ངོས་ནས་བོད་གཞུང་གི་འགན་ཁུར་འགོ་ཁྲིད་མ་བྱས་ན་ལེགས་པར་ངོས་ནས་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་རྙེད་དེ་སེམས་ཐག་བཅད་ཟིན་པ་

ཡིན། དེར་བརྟེན་མ་འོངས་པའི་བོད་ནི་དེ་སྔོན་ངོས་ནས་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་མི་མང་

གིས་འོས་བསྡུ་བྱས་ཏེ་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་བསྐོ་དགོས་ཞེས་ཐག་བཅད་ནས་ཡོངས་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་རྩ་དོན་གཅིག་ཡིན། དེའི་སྐོར་ངོས་ནས་བསྐྱར་དུ་འགྲེལ་
བཤད་རྒྱག་དགོས་དོན་མི་འདུག་རུང༌། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་ཞིག་ཚང་གི་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཕྱོགས་གཞན་དག་མང་པོ་ནས་དགེ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། སྔོན་མ་ ༡༩༦༣ ལོར་བཟོས་པའི་ཡིག་ཆེ་དེ་དང་བསྡུར་ན་
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགན་ཁུར་རྒྱུའི་ཐད་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་སོང་ཡོད་པ་དེ་
ནི་དོན་ཚན་གཅིག་ཡིན།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

70

ཅ༽ ལྟ་བའི་འཁྱེར་སོ་དང་། ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས།

དེ་ནས་ང་ཚོའི་རྩ་བའི་ལྟ་བའི་འཁྱེར་སོ་ནི། བར་ལམ་ལོ་མང་རིང་འཛམ་གླིང་

སྤྱིར་བཏང་གི་མི་སྣ་བོད་པའི་ཐོག་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་མང་པོའི་བློ་ལ་བསམ་ཚུལ་
འཆར་སྒོ་གང་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བོད་ལུང་པ་ནི་རང་བཞིན་མཛེས་སྡུག་
ལྡན་ཞིང༌། མཁའ་རླུང་གཙང་མ་དང༌། ཞི་བདེའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་སྣོད་ཀྱི་བཀོད་
པ་ཡོད་པ། སྣོད་དེའི་ནང་འཚར་ལོངས་བྱས་པའི་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་བོད་མི་
རིགས་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གཤིས་རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་མཛའ་བརྩེའི་ཚོར་བ་ཡོད་པ།
ངང་རྒྱུད་རིང་བ། བཞིན་འཛུམ་པ་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་བག་ཡོད་ཀྱི་སྤྱོད་གཤིས་

ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོས་ཞེན་ཁོག་བྱས་ནས་སོ་སོ་ཡག་པོ་ཡིན།
བཟང་པོ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར། རང་བཞིན་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་

དངོས་གནས་མཛའ་བརྩེའི་ཚོར་བ་དང༌། གཞུང་བཟང་པོ་སོགས་མིའི་ཡ་རབས་ཀྱི་

སྤྱོད་པ་དེ་ཚོ་མི་གཞན་དག་ཚོས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་རྩོལ་བ་བྱས་ཏེ་བསྒྲུབ་དགོས་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ང་ཚོ་བོད་པའི་རང་གཤིས་ལ་དེ་དག་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་འདི་ནི་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན།

དེར་བརྟེན་མ་འོངས་པའི་བོད་དེ་དངོས་གནས་ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས་ཤིག་

བསྐྲུན་དགོས། ཁ་ནས་ང་ཚོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ཁ་ནས་བཤད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ལག་ལེན་སྒྲིག་འཛུགས་དང༌། སྒྲིག་སྲོལ་གྱི་འགྲོ་སྟངས་ཐད་ནས་
ཀྱང་དངོས་གནས་ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས་ཤིག་བཟོ་ཐུབ་ན་བོད་པར་ཕན་པ་ཙམ་དུ་
མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཁྱིམ་མཚེས་ལུང་པ་རྣམས་ལའང་ཕན་གྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཁྱིམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

71

མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་མི་གྲངས་མང་ཤོས་ཡིན་པའི་སྟོབས་ཆེན་
གྱི་ལུང་པ་གཉིས་ཡིན་པར་བརྟེན། དེ་གཉིས་བརྒྱུད་ནས་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་ཡང་ཕན་

ཐོགས་ཏན་ཏན་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས་བཟོ་རྒྱུ་འདི་རྩ་བའི་ལྟ་

བར་བཞག་ནས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐབས་བྱུས་འཛིན་ཕྱོགས་ཀྱང་འཚེ་བའི་རིགས་
གཏན་ནས་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་དགོས།
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་ང་ཚོ་བོད་པས་དམག་གི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱས་ན་ཕན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱུ་མེད། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ཡོངས་རྫོགས་དེང་
སང་འགྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད། ལྷག་དོན་ཉེ་ཆར་ (Gulf) གནས་ཚུལ་
བྱུང་བའི་རྗེས་ལ་མི་མང་པོའི་བསམ་བློའི་ནང་དེང་སང་བསམ་བློ་གསར་པ་ཞིག་

གཏོང་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་སླེབས་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲའི་འོག་ནས་ང་ཚོའི་
མ་འོངས་པའི་བོད་དེ་ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས་བཟོ་རྒྱུ་དང༌། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲིག་
སྲོལ་འགྲོ་སྟངས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་ལྟ་བ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་པའི་འགྲོ་སྟངས་ཤིག་

བཀོད་ཐུབ་ན་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་གཅིག་འདི་ཡིན།

ཆ༽ བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་། ལུགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ།

དེ་ནས་ང་ཚོ་མང་གཙོ་ཡང་དག་པ་ཞིག་དང༌། མང་གཙོའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཚང་བ་ཞིག་བྱས་ན། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་འོས་བསྡུའི་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
ཕྲན་བུ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲར་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་
ཆོས་ལུགས་རིས་མེད། དབྱིན་ཇིའི་ཚིག་ལ་སེ་ཁུ་ལར་ (Secular) ཞེས་པ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

72

འདིར་མཁས་པ་ཚོས་གོ་དོན་ལེན་སྟངས་འདྲ་མིན་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་བསྒྱུར་བའི་
ཚིག་ནང་ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་ཅེས་བསྒྱུར་ཡོད། དེ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད།
གོང་དུ་བརྗོད་པའི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལྟ་བ་འདི་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིན། ངོས་རང་ལ་
རྣམ་ཀུན་ཚོད་དཔག་གིས་མཐོང་ཚུལ་ལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཁས་བླངས་པའི་ནང་པའི་

ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་མང་པོ་རྒྱག་རྒྱུ་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁྱད་པར་ཕྲན་བུ་ཡོད་ངེས་ཀྱང༌། སྤྱིར་བཏང་བཤད་ན། མི་ལ་རང་ཆས་སུ་བཟང་པོའི་
ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་འདི་དག་གཞི་རྩར་བཞག་ནས། དེ་གོང་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། ནུས་
པ་ཆེ་རུ་གཏོང་བའི་དོན་ལ་ཆོས་ལུགས་ཁག་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུགཆོས་ལུགས་ཁག་གི་བསླབ་བྱའི་རྩ་བ་ནི་ང་རང་ཚོ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བཟང་པོའི་

ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་འདི་དག་གཞི་རྩར་བཞག་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་

ཐོན་ཡོང་བར་བརྟེན། ཡ་རབས་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་གཞི་ལ་བཞག་

ནས་བཟོས་ན། མིང་ལ་ཆོས་བཏགས་རུང་མ་བཏགས་རུང་དོན་དག་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོའི་ཐོག་སླེབས་ཀྱི་ཡོད། མིང་ལ་ཆོས་བཏགས་ན་ར་བ་ཆུང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། མིང་

ལ་ཆོས་མ་བཏགས་པར་མིའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བཤད་ན་མི་
ཡོད་ཚད་ལ་ཁྱབ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་དོན་གྱི་
ལུགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་ལྟ་བུ་ཧ་ལམ་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད།
སྤྱིར་བཏང་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་འགྲོ་སྟངས་དེ་ཚོ་ནང་བཞིན་མ་ཡིན་པར། ང་
ཚོའི་འདི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ཡ་རབས་ཀྱི་ལྟ་བ་རྩ་བར་བཞག་ནས་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་
ན་དོན་གྱི་ཆ་ནས་རྣམ་ཀུན་ང་ཚོའི་ཁ་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་ཞེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

73

པའི་གོ་དོན་དེ་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན། དོན་གྱི་ཐོག་ནས་བརྟག་ཡོང་དུས་སེ་ཁུ་ལར་ (Secular) ཞེས་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་རན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ང་རང་ཚོ་བོད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ཡིན་ཡང་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཏན་ཏན་ཡོད། རིགས་ཁ་ཤས་
ཀྱིས་སེ་ཁུ་ལ་རི་སིམ་ (secularism) ཞེས་བརྗོད་དུས་གོ་བ་གཅིག་ལ་ཆོས་
མེད་རིང་ལུགས་ལྟ་བུར་གོ་བཟོ་ཡོད།
ང་ཚོ་བོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དང༌། ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་བོད་ནང་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དངོས་གནས་རང་སྲོག་བློས་བཏང་གི་དཀའ་
ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་
གནས་ཚུལ་འོག་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ལ་ཆ་

བཞག་ནའང་བོད་ཀྱི་རང་དབང་བསྒྲུབ་རྒྱུ་འདི་སྲིད་རྐྱང་པའི་རང་དབང་ཙམ་མ་ཡིན་

པར། དེ་དངོས་གནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་རང་དབང་
གི་འཐབ་རྩོད་ཅིག་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཞིག་གི་ངོས་ནས་དེ་ནི་

བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་རེད་བསམ་པའི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་འདིའི་

ནང་འགན་འཁུར་གྱི་ཡོད། ཚིག་གི་གོ་བ་ལེན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐབས་རེ་མཐོང་
སྣང་འདྲ་མིན་ཡོང་སྲིད་ཀྱང༌། དེ་ཚོའི་སྐོར་ང་རང་ཚོ་གོ་བསྡུར་ཞིབ་ཕྲ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོང་
གི་རེད། དེ་ནི་རྩ་དོན་གཅིག་རེད།

ཇ༽ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་། སྙིགས་དོར་བཅུད་ལེན།
ང་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་འགྲོ་སྟངས་སྐོར་སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན། ང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

74

རང་ཚོ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་
བརྗོད་པ་མ་ལས་མི་དང་སེམས་ཅན་སྲོག་ཆགས་གཞན་དག་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་མེད་
ལ། ཡང་སྒོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་
བསལ་རྒྱུ་དང༌། བདེ་བ་བསྒྲུབ་པའི་ཁུར་རང་གི་འཁུར་དགོས་ཞེས་པའི་བསླབ་བྱ་

ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་སྟབས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བལྟས་ན། འཛམ་གླིང་ཐོག་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགྲོ་ལུགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་

ཡོངས་ལ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཞེས་པའི་འགྲོ་སྟངས་ཤིག་ཡོད།
ཡང་རྒྱ་མི་དང༌། དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་མིང་ལ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་

ཞེས་བཏགས་ཡོད་ཀྱང༌། དོན་ངོ་མ་བཟོ་པའི་ཁེ་ཕན་དངོས་ལ་གཏུགས་ཡོང་དུས་གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འཛམ་གླིང་སྤྱི་མོས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་འགྲོ་སྟངས་ནས་བརྩིས་ན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་

ཆོས་དང་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་དོན་ངོ་མ་དེང་སང་
འཛམ་གླིང་གི་ཉམས་མྱོང་མང་པོ་ཞིག་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་མིའི་ལྷན་

སྐྱེས་ཀྱི་གཤིས་ཀར་རང་ཉིད་སྒེར་ལ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ཞིག་མེད་ན། སྤྱི་

པའི་མིང་གི་ཐོག་ནས་གང་ཞིག་བྱས་ཀྱང་སེམས་ཁུར་མ་འདང་བའི་གནས་ཚུལ་
ཞིག་ཡོང་བ་དང༌། དེས་རྐྱེན་པས་དཔལ་འབྱོར་དང་། དེ་བཞིན་རིག་གཞུང་དང༌།

ཚན་རིག འཕྲུལ་ཆས་སོགས་གང་ལ་ཡིན་ཡང་ཇི་ཙམ་སྒེར་ལ་ཁེ་ཕན་མང་བ་ཡོད་
ས་དེར་དེ་ཙམ་གྱིས་ཡར་རྒྱས་ཡོད་པ་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།
ང་ཚོའི་མ་འོངས་པའི་དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་ཐོག་གི་ལྟ་བའི་འཁྱེར་སོ་འདི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

75

ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ནས་ལེགས་ཆ་ལེན་རྒྱུར་བསམ་བློ་
གཏོང་རྒྱུ་མེད་དམ་སྙམ་གྱི་འདུག གཞི་རྩ་ང་རང་རྩ་ཁྲིམས་བཟོ་རྒྱུར་མཁས་པ་ཞིག་

མིན་ལ། དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ཤེས་མཁན་ཞིག་ཀྱང་མིན། འོན་
ཀྱང་ང་རང་ཚོ་རིམ་པས་གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། མ་འོངས་པའི་དཔལ་

འབྱོར་འགྲོ་སྟངས་འདི་ཡང་རྩ་དོན་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན།

ཉ༽རྩ་དོན་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས།

མ་འོངས་པའི་རྩ་ཁྲིམས་དེ་རྩ་དོན་དེ་དག་གི་བསམ་བློའི་ཁྱེར་སོའམ། སྲིད་
བྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་བར་བརྒལ་དུས་སྐབས་ལ་རྩ་འཛིན་བྱེད་རྒྱུའི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཡང་དེ་དང་འགྲོས་མཐུན་པའི་གོམ་རིམ་དང་པོའི་ཡིག་ཆ་
ཞིག་ཡིན། དེ་དག་ནི་རྩ་ཁྲིམས་བསྐྱར་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་བསམ་བློ་བཏང་བ་དང༌། དེ་བཞིན་བྱེས་འཁོད་མི་མང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བོད་ནང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐུབ་
སའི་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ནས་བསམ་འཆར་གང་ཐུབ་བསྡུས་པའི་ལེགས་ཆའི་བསམ་

འཆར་རྣམས་བསྣན་ཡོད། དེ་རིང་འདིར་ཁྱེད་རང་ཚོ་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་

འཐུས་རྣམས་གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་འོས་བསྡུ་བྱེད་སྟངས་དང༌། མཐའ་
མའི་གཏན་འབེབས་བྱེད་སྟངས་ལམ་གསར་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་གཏན་འཁེལ་བ་མ་ཟད། ད་རེས་ཀྱི་ལས་དུས་འདི་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས། བཙན་
བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དག་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཉིན་བསྟུད་དེ་བགྲོ་གླེང་དང་གོ་བསྡུར་མཐིལ་ཕྱིན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དང༌། ཡང་ཕྱོགས་མཐའི་བསམ་འཆར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

76

རྣམས་ལ་ཡང་ཞིབ་འཇུག་བྱས། གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡག་པོ་
བཞེས་ཏེ་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཐུབ་པ་དགོས་པ་ནི་ལས་འགན་གཅིག་ཡིན།

ཡང་ཅི་སྟེ་ངེས་མེད་ཀྱི་རྩ་དོན་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ཁྱེད་རང་འཐུས་མི་ཚོའི་

བློར་མ་ཆུད་པ་ཡོད་ཚེ། དོན་ཚན་ཁ་ཤས་མི་མང་རང་ལ་མང་མོས་འོས་བསྡུའི་ཐབས་ལམ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་ཆོག་གི་རེད། གང་ལྟར་རྣམ་ཀུན་ནས་ངའི་ལྟ་བ་ནི་

མིས་བཟོས་པའི་ཡིག་ཆ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ནས་ཀྱང་ང་ཚོ་
བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ཤ་ཚ་ད་ཕན་ཡང་ལོ་རེ་བཞིན་མི་སྡོད་པ་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་གི་

ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་དེ་དག་གིས་གདེང་ཚོད་དང་ལྡན་
པའི་སྒོ་ནས་བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་གི་རེད་ལ། བོད་ནང་ལ་ཆ་
བཞག་ནའང་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་རེད། དེང་སང་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་ཆ་བཞག་ན་
ཡང་རྒྱ་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ནས་ཤ་ཚ་གསར་
པ་ཞིག་སླེབས་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད། ང་རང་ཚོའི་
རང་དབང་གི་བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་འདིར་ལམ་སྟོན་འདྲ་ཆགས་
ཆགས་བཟོས་པ་མ་ཡིན་པར། ངོ་མའི་ལག་ལེན་འཁེལ་ངེས་ཀྱི་སྟ་གོན་སྤུས་དག་པོ་
ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཛ་དྲག་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།
ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་གནས་རིང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགན་འཁྱེར་རྒྱུའི་

སྐོར། ང་ཚོའི་རང་དབང་མ་ལོན་བར་ངོས་ནས་འགན་འཁྱེར་ན་དགེ་མཚན་ཡོད་པ་མཐོང་གི་འདུག ཁྱད་པར་ནི། མ་འོངས་པའི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་
འགན་འཁྱེར་རྒྱུ་དེ་རྩ་བ་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད། ད་ལྟའི་བར་བརྒལ་དུས་རིང་ལ་ངོས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

77

ནས་འགན་འཁྱེར་རྒྱུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ལག་ལེན་འགེལ་སྐབས་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་ཚང་བ་ཞིག་གང་ཐུབ་ཀྱིས་བྱེད་དགོས། དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་ཕྲན་བུ་ཡོད།
ངོས་ནས་ཞུ་དགོས་པ་འདི་ཡིན།

ཏ༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་བ་དང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་བགྲོད་ལམ།

ང་རང་ཚོ་རིམ་པས་གོ་བསྡུར་ཡོང་རྒྱུ་ཡང༌། ད་ལྟ་བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་
གནས་སྟངས་གསར་པ་ཞིག་ཐོག་སླེབས་ཡོད། བར་སྐབས་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ་ལོ་
ནས་བཟུང་བོད་རྒྱའི་དབར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཞིང༌། འབྲེལ་བ་དེ་གཞིར་བཟུང་

བར་ལམ་ངོས་ནས་གྲོས་འཆར་ཁ་ཤས་བཏོན་ཡོད། དེ་ནས་ད་བར་མཐུན་པའི་

ཕྱོགས་ནས་གྲུབ་འབྲས་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པ་དང༌། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ང་རང་ཚོ་
བོད་མི་ནང་ཁུལ་ནས་ངོས་ཀྱི་གུ་བཤངས་བྱས་པ་འདི་ཐལ་དྲགས་འདུག་ཅེས་
བསམ་འཆར་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གལ་ཆེ་ཤོས་བོད་ནང་རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་འདི་དང༌། བོད་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཀུན་སྤྱོད་ཐོབ་ཐང་བརྡལ་བཤིག་ཚད་ལས་
བརྒལ་བ་བཏང་ཐོག བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་མནར་གཅོད་གཏོང་བའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འདི་དག་རྒྱུན་གཅོད་ཐུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་བཅངས་ནས་གུ་

བཤངས་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་གྲུབ་འབྲས་སོན་མེད།
དེར་བརྟེན་ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་བཤད་ནང་ཡོངས་
བསྒྲགས་བྱས་ཏེ་ངའི་ངོས་ནས་ད་ཕན་འགྲིགས་འཇགས་ཡོང་བའི་དོན་ལ་སྒོ་གང་
ས་ནས་གུ་བཤངས་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་གྲུབ་འབྲས་མ་སོན་པར་བརྟེན་ད་ཆ་སླད་ཀྱི་ཟླ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

78

ཤས་ནང་ཚུད་དུ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་རྣམ་འགྱུར་གསར་པ་ཞིག་མ་བསྟན་ན། སྔོན་མ་
ངོས་ནས་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ནང་བཤད་པའི་དོན་ཚན་ནང་གི་བོད་པས་ཕམ་ཁ་
ཁུར་བའི་དོན་དེ་དག་རང་བཞིན་རྩིས་འགྲོ་མེད་པ་ཆགས་རྒྱུ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཡོད།
ད་ཆ་བོད་རྒྱའི་དབར་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ངོས་ནས་མི་གཞན་ལ་ཡང་བཤད་མུས་ལྟར། ང་ཚོའི་མདུན་གྱི་ཅོག་ཙེ་སྟོང་པ་བཟོས་ཡོད། དེའི་ཐད་ཕྱི་ཕྱོགས་བོད་
མིའི་གྲོགས་པོ་ཚོ་ཡིན་ནའང་རུང༌། ང་ཚོ་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ཡིན་ནའང་རུང༌། བོད་

རྒྱའི་དབར་གྱི་གནད་དོན་འདི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ། མི་དང་མིའི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་
ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་ཤིག་བྱེད་དགོས། དེ་མིན་གྱི་འགྲོ་ལམ་གཉིས་པ་ཞིག་

གཏན་ནས་མེད། ལམ་དེ་ཁོ་ན་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་སྟངས་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་སྐོར། སྤྱི་

འཐུས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཁྱེད་རང་ཚོས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། གང་འདྲ་ཞིག་

བྱེད་པ་དགའ། ད་ཕན་གྱི་བྱེད་ཕྱོགས་དང༌། ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཐོག་
གནས་ཡོད། ད་ཆ་མ་འོངས་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་ཇི་ལྟར་བྱེད་འགབ་རིམ་བཞིན་བསམ་

བློ་གཏོང་རྒྱུ་འདི་ལས་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།

ཐ༽ སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འགན་དང་། སྤྱི་དོན་ཚགས་ཚུད།

ད་ལམ་སྤྱི་འཐུས་གསར་པ་སླེབས་པ་འདི་དག་དེ་སྔ་ལམ་སྲོལ་ཡོད་པའི་ཆོལ་
གསུམ་ཆོས་བརྒྱུད་དང་བཅས་པའི་ཐོག་ནས་ཡོང་བ་རེད། སྔོན་མ་ནས་རྟག་ཏུ་སྐད་ཆ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། རྩ་བའི་བསྡུ་ཁུངས་དེ་དག་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ན་ཡང༌། སྤྱི་

འཐུས་ནང་སླེབས་ཚར་རྗེས་སྤྱི་མི་བྱས་ནས་སྡོད་དགོས། དེ་སྔའི་ཉམས་མྱོང་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

79

སྐབས་རེ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་པའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་པ་ཁ་ཤས་ཕར་
འཚོལ་བར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང༌། སོ་སོའི་སྒེར་གྱི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་རྒྱུའི་ཐོག་
སླེབས་ན་ཕར་འཚོལ་བར་འགྲོ་མ་དགོས་པར་ཚུར་སྔོན་དང་པོར་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མི་འདུགང་རང་ཚོས་གང་བྱེད་དགོས་ཟེར་ན། སྤྱི་པ་ཚགས་ཚུད་ཡག་པོ་ཡོང་བ་བྱེད་
དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་སྤྱི་པ་དེའི་ཁོངས་གཏོགས་ལ་ཡོད་པ་ཚང་མར་ཁེ་ཕན་ཡོད་
ཡོད་པ་དང༌། བདེ་སྐྱིད་ཡོད་ཡོད་པ། འདོད་དོན་འགྲུབ་འགྲུབ་པ་ཡིན། སྤྱི་པ་ཚགས་
ཚུད་པོ་མ་བྱུང་ན། ཉིན་གཅིག་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ས་མེད་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོར་
ཐོབ་ཐང་རྩོད་ས་ཡོད་པ་འདི་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
བྱུང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་སྤྱི་འཐུས་ནང་སླེབས་པ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་བསམ་པ་
རྣམ་དག་གི་སྤྱི་མི་ཞིག་བྱས་ཏེ་སྤྱི་འཐུས་ནང་སྡོད་རིང་སོ་སོའི་རྐུབ་སྟེགས་བོད་མི་
སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྤྱི་མི་ཞིག་ཡིན་བསམ་པའི་འདུ་

ཤེས་ག་དུས་ཡིན་ཀྱང་མ་བརླག་པ་དང༌། མ་བརྗེད་པའི་ཐོག་ནས་འགན་འཁྱེར་ཐུབ་
པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད། འདི་གནད་འགག་མཐོང་གི་འདུག ཚང་མར་བཀྲ་
ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ཧུར་ཐག་གནང་རོགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

80

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༤ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཟམ་གདོང་སྤྲུལ་སྐུ་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང༌། ཚོགས་གཞོན་བྱ་དུར་བཟང་པོ་རྣམ་གཉིས་དམ་འབུལ་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ དམིགས་བསལ་གྱི་གོ་ཐོབ་དང་། དེ་མཚུངས་ཀྱི་ལས་འགན།

ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་གཞོན་གཉིས་གཏན་འཁེལ་ནས་དམ་འབུལ་གནང་སྟེ་
ཡག་པོ་བྱུང༌། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་གི་ཡིན། ཁ་སང་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ་བཞིན།

བར་དེར་བཅའ་ཁྲིམས་བཟོ་རྒྱུ་རྣམས་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་གཏན་འབེབས་གཙང་མ་ཡག་ཐག་ཆོད་བྱུང་བ་རེད། བྱས་འབྲས་དང་པོ་དེ་ཆགས་ཡོད། ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོས་ལས་ཀ་བྱས་པ་ལས་བྱེད་རྒྱུ་མང་བ་བསྡད་ཡོད། འདིར་སྤྱི་འཐུས་ལ་སླེབས་པ་སོ་སོར་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་མིང་

ཞིག་དང༌། ཐོབ་ཐང་དང་དབང་ཆ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་
གཞིར་བཟུང་ལས་འགན་ཞིག་ཀྱང་སླེབས་བསྡད་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མི་མང་

གིས་རེ་བ་བརྒྱབ་པ་དང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་རང་ཚོའི་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་
འདི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ལ་འགན་འཁྱེར་མཁན་ཁྱེད་ཚོ་ཚང་མས་སོ་སོའི་འགན་ཁུར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

81

སྙིང་ལ་བཅངས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས། ད་ལྟ་ལས་ཀ་འགོ་འཛུགས་
གྲ་འགྲིགས་པོ་ཡག་ཐག་ཆོད་བྱུང་བ་རེད། ད་དུང་ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་ནས་ལས་ཀའི་འགན་ཁུར་འཕྱུག་པ་མེད་པ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུར་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་
ཡིན།

ད་ལྟ་བར་དུ་གོ་བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་གང་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག གོ་བསྡུར་
གསང་པོ་དང༌། འཁྲོལ་པོ་ཡོང་གི་འདུག་གམ། དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། སྐད་ཆ་
ཤོད་ས་དང༌། གོ་བསྡུར་བྱེད་ས་དེར་ལྷུག་པོ་བྱས་ནས་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌།

མདུན་དེར་བཤད་པ་དེ་མིན་ཙམ་ཞིག་རྒྱབ་ལོགས་ལ་བཤད་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་

ན་ཡག་པོ་འདུག ཐའེ་ཝན་གྱི་ཚོགས་འདུའི་སར་རྒྱག་རེས་བརྒྱབ་པའི་སྐད་ཆ་
འདུག ང་ཚོར་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། གོ་བསྡུར་ལྷུག་པོ་དགོས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་

གལ་ཆེན་པོ་རེད། གོ་བསྡུར་ལྷུག་པོ་དང་གསང་པོ་བྱས། དངོས་གནས་སྤྱི་པའི་དོན་
དག་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་སོ་སོས་སེམས་ཁུར་བླངས་
པའི་སྐད་ཆ་བཤད་ན་སོ་སོའི་མོས་པ་དང༌། ལྟ་བ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་སྐབས་རེ་
རྩོད་པ་ཐུག་རེས་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་ལ་གནད་འགག་ཡོད་པ་མ་རེད། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ནས་དངོས་གནས་རང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་མདུན་དེར་སྐད་ཆ་གང་བཤད་པ་ལས། དེའི་བསམ་ཕུགས་ལ་གནས་ཚུལ་གཞན་དག་ཅིག་འཚང་
བསྡད་པ་མིན་སྟབས་ཐེངས་མ་གཅིག་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་རྣམ་
རྟོག་འདྲ་པོ་ཆགས་པ་ཡིན་ནའང༌། ཉིན་ནས་ཉི་མ་བསྟུད་དེ་དུས་ཚོད་བསྲིངས་པའི་
སྐབས་ལ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དངོས་གནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྙིང་ཉེ་པོ་དང༌།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

82

མཛའ་པོ་ཆགས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད།
ཡང་སྐབས་རེ་ཁ་ནས་བཤད་པ་དེའི་སྦུག་རྩ་དེར་དོན་དག་གཅིག་འདྲེས་ཏེ་ཤོད་རེས་འདྲ་མིན་ཡོང་སྐབས་གང་འཚམ་ནས་སེམས་ཀྱི་ནང་ལ་འཁོན་འཛིན་
སླེབས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཤོག་ཤོག་བསྒྲིལ་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ན་ཧ་
ཅང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། གང་ལྟར་ཕན་རྒྱུའི་ཚབ་ལ་སྐྱོན་ལྷགས་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་
རེད། མདོ་དོན་སྙིང་པོ་ཚང་མས་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ལྟར་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ལྷག་
བསམ་བཅངས་ཏེ་སྤྱི་མི་ཞིག་བྱས་ནས་སྡོད་རྒྱུ་དེ་གཙོ་བོ་རེད། དེ་གལ་ཆེན་པོ་
རེད།

ཁ༽ སྲི་ཞུ་བའི་ཤེས་ཡོན་དང་། ཚགས་ཚུད་ཀྱི་ལས་ཐབས།

ད་ཕན་ལོ་གང་འཚམ་ཕྱིན་པའི་རིང་གི་ཉམས་མྱོང་ལ་གཞིགས་ན། ལས་ཀར་

དངོས་གནས་བྱས་འབྲས་ཐོན་པ་ཡག་པོ་ཡོང་བའི་རྩ་བ་ལས་བྱེད་པར་རག་ལས་ཀྱི་

ཡོད། ལས་བྱེད་པ་ཚོ་ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་ཚད་ལོངས་པ་དགོས་ཀྱི་འདུག སྔོན་མ་
ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་འཕྲལ་སྐབས་སུ་ཟ་སྐད་འཐུང་སྐད་ཤེས་ཙམ་དེ་འདྲར་རེ་བཅོལ་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་ཡོད། ལྔ་བཅུ་ང་དགུ་དང༌དྲུག་ཅུའི་ནང་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོ་
མང་པོ་ཞིག་ཕྲུ་གུ་ཆུང་ཆུང་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད་ལ། ཁ་ཤས་ནི་སྐྱེ་རྒྱུ་ཡང་རེད།
དེང་སང་གི་དུས་ཚོད་ལ་ང་ཚོའི་ལས་ཀ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་། གནས་ཚད་
ཀྱང་མཐོ་རུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ། སྐད་ཡིག་ཤེས་ཙམ་ཞིག་གིས་མི་འགྲིགས་པར་
ཆབ་སྲིད་དང༌། དཔལ་འབྱོར། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་དོན་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

83

ནའང༌། ལས་ཀ་དེ་ག་དེ་གའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ནང་ལ་ལས་རིགས་དེ་གར་ཆེད་གཉེར་གྱི་

སློབ་སྦྱོང་ཡོད་མཁན་དེ་འདྲ་དགོས་ཀྱི་འདུག རིམ་པས་རིགས་གཅིག་རྐང་འཛིན་

གྱི་ཤེས་ཡོན་ཡོད་མཁན་དེ་འདྲ་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱིས་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད། དེའི་ཐོག་ལ་ལྷག་བསམ་དགོས་པ་ནི་ཤིན་

ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
དེ་འདྲའི་ལས་བྱེད་པ་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བཤད་ན། ལས་འབྲས་དཔང་འཕེར་དང་། སྤྱིར་བཏང་འཇིག་རྟེན་གྱི་མི་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་
ནས་བཤད་ནའང༌། ང་ཚོ་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་བོད་རྒྱ་
ཆེའི་མི་མང་གིས་ང་ཚོར་རེ་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་པས། བོད་མི་མི་རེ་ངོ་རེའི་

ཆ་ནས་སེམས་ཀྱི་ནང་ལ་རྡོག་ཁྲེས་རེ་འཁྱེར་ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་
རེད།
ད་ལྟ་ཕན་ལ་ང་ཚོས་གཞེན་སྐུལ་བྱེད་པ་ཙམ་ལས། དེ་ལས་ལྷག་པའི་ལས་

བྱེད་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཆ་ནས་བག་ཟོན་སླེབས་ཐབས། དཔེར་ན། ངས་ཡག་པོ་བྱས་ན་
མ་གཏོགས་འདིའི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་རེད། འདིའི་ཐོག་ནས་ཅིག་ཡོང་གི་
རེད་བསམ་པའི་ཞེད་སྣང་འཚེར་སྣང་ཡོང་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་དེ་ཙམ་ཡོད་པ་མ་རེད།
རིགས་གཅིག་ལ་དེ་ཚོའི་གྲས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག གཞེན་སྐུལ་བྱས་
པ་གཅིག་པུར་མ་བཞག་པར་དེ་མིན་པའི་ཕྱོགས་ནས་ཐབས་ཤེས་གཞན་དག་བྱེད་
རྒྱུ་གང་ཡོད་པ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུགང་རང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་དེས་ནུས་པ་གང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

84

འཚམ་ཞིག་ཐོན་ཐུབ། སྔོན་ལ་རྩ་བའི་བཙན་བྱོལ་བ་སྤྱིའི་འགྲོ་སྟངས་ལ་བཅའ་
ཁྲིམས་ཤིག་བཟོས། ནང་གསེས་སྡེ་ཚན་སོ་སོ་སོ་སོ་ལའང་དེ་འདྲའི་སྒྲིག་གཞི་དང་

འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དམ་པོས་དམ་བཅིངས་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་བའི་
ལས་ཐབས་འདྲ་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་་ན་དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད།
གང་ལྟར་ལས་ཀའི་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་དང་མི་ཐོན་མི་ལ་རག་ལས་པ་དང༌། མིས་ཡག་

པོ་བྱས་དང༌། མ་བྱས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་གཞེན་སྐུལ་གཅིག་པུས་མ་འདང་བའི་སྐབས་
ལ། ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་གཞན་དག་ནས་ཆ་རྐྱེན་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་འདུག དེ་ལ་གནད་འགག་ཅིག་འདུགག༽ གཅིག་གྱུར་གྱི་བཙན་གནོན་དང་། གོང་བུ་གཅིག་སྒྲིལ།

དེ་ནས་གཙོ་ཆེ་ཤོས་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནའང་རུང༌། སྤྱིར་བཏང་
མཐུན་སྣང་གི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ནའང་གང་ལྟར་དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་
གཅིག་སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་

བཤད་ན། རྒྱ་མིས་བོད་རྒྱ་ཁྱབ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཆོས་ལུགས་དང༌། ལུང་ཚན་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་དུ་མནན་པ་དང༌། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་

གཞུང༌། བོད་མི་རིགས་ལ་མཐོང་ཆུང་དང༌། ཁྱད་གསོད་གཅིག་གྱུར་དུ་བྱས་པའི་

རྐྱེན་གྱིས་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་བསམ་བློ་གསར་པ་ཞིག་འཁོར་ཡོད། དེ་སྔ་
ཡིན་ན་མདོ་སྨད་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ། ལྷ་ས་ཟེར་དུས་ཆོས་ཀྱི་དད་

པའི་ཐོག་ནས་ཡར་འཐེན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལས། གཞན་མི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང༌། ཆབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

85

སྲིད་ཀྱི་བསམ་བློ་གང་ཡང་མེད། དེང་གི་དུས་འདིར་རྐྱེན་ངན་ཞིག་འཕྲད་པའི་དབང་
གིས་ང་ཚོ་གངས་ལྗོངས་དང་། ང་ཚོ་གངས་ཅན་པ་ཞེས་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་རྡོག་ལ་བསྒྲིལ་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད།
ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བར་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ནའང༌། འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་
གཉིས་ལྷག་ཙམ་དེའི་རིང་ལ་ང་ཚོ་མི་ས་མ་རི་དང༌། སྦག་ས་སོགས་ལ་ཐོག་མར་
འབྱོར་བའི་སྐབས་ནས་བཟུང་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་དབྱིན་
ཇིའི་ཚིག་ (Tibetan) ཟེར་མཁན་དེའི་འོག་ལ་གནས་སྟངས་གཅིག་གྱུར་མཉམ་
དུ་བསྡད་པ་ལས། རྒྱ་མིས་བགོ་ཤ་བརྒྱབ་པའི་མཚོ་སྔོན་ཁོངས་དང༌། ཟི་ཁྲོན་གྱི་

ཁོངས། ཡུ་ནན་གྱི་ཁོངས་ཟེར་བ་དེ་འདྲ་སུ་གཅིག་གིས་བཤད་ཡོད་པ་མ་རེད། གང་
ལྟར་ཡང་སྙིང་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོ་སྔར་
མེད་པའི་དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་ལ་རྒྱ་བརྟན་པོ་ཞིག་ཆགས་ནས་བསྡད་
ཡོད།

ང༽ བོད་ཁམས་ཆ་བགོས་དང་། གཅིག་སྒྲིལ་ལ་གཏོར་བཤིགད་དུང་ང་ཚོས་འདིའི་ཐོག་ལ་ལྷོད་ཡངས་བྱས་ནས་བསྡད་པས་འགྲིགས་
ཐབས་མེད། དཔེར་ན། རྒྱ་མིའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་གཞིགས་ན།

དེ་སྔ་ཀན་སུའུ་ཁོངས་དང༌། ཟི་ཁྲོན། ཡུ་ནན། མཚོ་སྔོན་ཁུལ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་

འདུས་སྡོད་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་རང་སྐྱོང་ཟེར་བའི་མིང་བཏགས་ཏེ་ཐ་དད་དབྱེ་བ་ལྟ་ཅི་

སྨོས། བོད་རྒྱའི་གྲོས་མཐུན་བཙན་པོའི་ཐོག་ནས་བཞག་པའི་མཇུག་ཏུ་ཕྱི་ལྟར་བོད་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

86

རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྲུང་ཧྭ་མི་མང་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཟེར་བ་དེའི་ཁོངས་ལ་
སླེབས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་ཡང༌། ནང་ལྟར་དུ་ཆབ་མདོ་བཅིངས་བཀྲོལ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་
ཁང་ཟེར་བའི་མིང་གཅིག་ཟུར་དུ་བཏགས་ནས། དེ་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་
རྩིས་མ་སྤྲད་པར་མཁྲེགས་བཟུང་བྱས་པ་རེད། སྐབས་དེར་སྣེའུ་ཤར་ཐུབ་བསྟན་ཐར་པས་འགོ་འཁྲིད་པའི་རྟེན་འབུལ་ཚོགས་པ་གཅིག་རྒྱ་ནག་ལ་ཕྱིན་ཏེ་མའོ་ཙེ་
ཏུང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱི་ས་ལ། མའོ་ཙེ་ཏུང་གིས་ཁྱེད་རང་ཚོ་མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་
པོའི་ནང་ལ་ལོག་པ་རེད། ཧྲང་ཧད་ཁྱེད་རང་ཚོའི་རེད། པེ་ཅིང་ཡང་ཁྱེད་རང་ཚོའི་
རེད་ཅེས་བཤད་པ་རེད། མཇུག་ཏུ་སྣེའུ་ཤར་ལྷ་སར་འཁོར་ནས་ལས་བསྡོམས་ནང་གནས་ཚུལ་དེ་བརྗོད་སྐབས་སུ། ཀླུ་ཁང་པས། ང་ཚོར་ཧྲང་ཧད་མི་དགོས་ལ། པེ་
ཅིང་ཡང་མི་དགོས། ང་ཚོའི་ཆབ་མདོ་རྩིས་སྤྲོད་རོགས་ཞེས་བཤད་པ་དེ་བདེན་པ་
ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། རྒྱ་མིས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ཟེར་བ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་

ཁྱབ་ཁོངས་ཡིན་དང་ཡིན་བཞིན་པའི་ཆབ་མདོ་ཡང་ཟུར་དུ་ཁ་འཕྲལ་ནས་བཞག་པ་
རེད།
དེ་བཞིན་དུ་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཆ་བཞག་ན། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་པཎ་ཆེན་ནང་
མ་ཁང་ཟེར་བའི་མིང་ཞིག་ཟུར་དུ་བཏགས་པ་རེད། མདོ་དོན་ཡང་སྙིང༌། བོད་སར་
རྒྱ་སྡེའི་ཞིང་ཆེན་གྱི་མིང་བཏགས་པའི་ཁོངས་ཚུད་པ་དེ་རྣམས་ཕར་བཞག དགའ་
ལྡན་ཕོ་བྲང་གིས་ཐད་ཀར་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་དེའི་ནང་ལ་ཡང༌། ཆབ་མདོ་
བཅིངས་བཀྲོལ་ཨུ་ཡོན་ཁང་ཟེར་བ་དུམ་བུ་གཅིག་དང༌། དེ་ནས་པཎ་ཆེན་ནང་མ་
ཁང་ཟེར་བ་ཞིག་བཟོས་པ་རེད། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ལ་བོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

87

དུ་དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཟེར་བ་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུ་གསལ་ཡོད། ང་ཚོ་ལྔ་བཅུ་
ང་བཞི་ལོར་པེ་ཅིང་དུ་མའོ་ཙེ་ཏུང་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་ཤིག་ལ། གྲོས་མཐུན་གྱི་ནང་

ན་དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་འཛུགས་རྒྱུ་གསལ་ཡོད་ཀྱང༌། བོད་ནང་བར་ལམ་ལོ་ཤས་དེའི་རིང་གི་འགྱུར་འགྲོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན་མ་འོངས་པར་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་འཛུགས་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་འཛུགས་དགོས་དོན་མི་འདུག་

ཅེས་བཤད་པ་རེད། ང་ཚོ་དེ་དུས་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌།
དམག་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཟེར་དུས་ཕྲན་བུའི་བཙན་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ལྟ་
བུ་དང༌། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གྲ་སྒྲིག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཟེར་དུས་རང་དབང་ཕྲན་བུ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་བསམ་ཚུལ་བྱུང༌། དེ་རྗེས་ལྔ་བཅུ་ང་དྲུག་ལོར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གྲ་སྒྲིག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་འཛུགས་པའི་སྐབས་སུ་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང༌། ཆབ་མདོ་བཅིང་བཀྲོལ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང༌། པཎ་ཆེན་ནང་མ་ཁང་བཅས་ནང་ཁུལ་
དུམ་བུ་གསུམ་བཟོས་པའི་ཐོག་ནས་བཙུགས་པ་རེད། དེའི་དྲུང་ཆེ་ཡང་ང་ཕོད་ངག་
དབང་འཇིགས་མེད་དང་། དྲུང་གཞོན་པཎ་ཆེན་ནང་མ་ཁང་གི་ལྷ་སྨོན་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང༌། ཆབ་མདོ་བཅིངས་བཀྲོལ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ནས་སྤོམ་མདའ་སྟོབས་
རྒྱལ་བཅས་རེད། ཡིན་རྒྱུ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་ས་ཆ་དེ་གའི་སྒང་གི་

སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡིན་ན་ཡང༌། རྒྱ་མིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་ནང་ཁུལ་དུམ་བུ་
གསུམ་བཟོས་པ་རེད།
བར་ལམ་ཨ་མི་རི་ཀ་བ་གཅིག་གིས་བྲིས་པའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་འདུག ཁོང་རྒྱ་མི་
དང་ཉེ་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཚོད་འདུག ཁོང་གིས་བྲིས་པའི་ཡིག་ཆའི་ནང་ལ།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

88

ལྔ་བཅུ་ང་གཉིས་ང་གསུམ་གྱི་དུས་སྐབས་སུ་ལྷ་ས་དང༌། རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་ཏང་གི་

ཆེས་མཐོའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བར་ཕར་ཚུར་འབྲེལ་བ་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ་དེ་འདྲ་བཀོད་
འདུག དེའི་ནང་མའོ་ཙེ་ཏུང་གིས་བཀའ་བཏང་བའི་ནང་ལ་གསལ་པོ་འདུག གྲོས་
མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལ་བོད་པས་ཕྱི་རྒྱར་མོས་མཐུན་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ཡང༌། ནང་དོན་བོད་མི་ལོག་སྤྱོད་པ་ཉུང་ཤས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཀྱང་མོས་
མཐུན་གཙང་མ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་དང༌། བོད་དམག་བཅིངས་བཀྲོལ་
དམག་མིར་བསྒྱུར་རྒྱུར་ཀ་ཀོར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེར་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས། པཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་སར་མགྱོགས་མྱུར་ཕེབས་ཐུབ་པ་དང༌། ལྷ་སར་ཕེབས་ནས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་ཤུགས་རྐྱེན་འོག་ལ་མི་འགྲོ་བ་ཞིག་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་
ནས་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་དེ་འདྲ་འཁོད་འདུག སྐབས་དེ་དུས་ཡར་མར་ཏར་བཏང་
བའི་ཡིག་ཆ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དེབ་ཀྱི་ནང་ལ་ཐོན་ཡོད་པ་རེད། དེ་རྣམས་གུང་
བསྒྲིགས་ནས་བལྟས་ན་གནད་དོན་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། སྤྱིར་བཏང་དབང་བསྒྱུར་
བྱེད་མཁན་གྱིས་དབང་བསྒྱུར་ཡུལ་ནང་ཁུལ་ཁ་འཕྲལ་དུམ་བུར་བཏང་སྟེ་དབང་
བསྒྱུར་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་ཀྱང་བོད་མི་ནང་ཁུལ་རྡོག་ལ་མ་
འགྲིལ་བ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་རྒྱ་མིའི་དོན་དག་གལ་ཆེན་པོར་བརྩི་གི་ཡོད་པ་རེད།

ཅ༽ དམ་ཚིག་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཞུ་སྒོ།

དེང་སང་ང་ཚོ་དུས་ཚོད་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་སྐབས་ལ་སླེབས་ཡོད་པར་བརྟེན།
ཆོས་ལུགས་དང༌། ཆོལ་ཁ། གསར་འབྱོར་དང༌། སྔོན་འབྱོར། དེ་བཞིན་རྒན་གཞོན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

89

གྱི་བར་ལ་ཡང་སྐབས་རེ་བསམ་ཚུལ་དང་མཐོང་ཚུལ་འདྲ་མིན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་
ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་དམིབས་བསལ་གྱི་ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་

ཆེན་པོ་འདུག ཚང་མས་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་ང་ཚོ་དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་གཅིག་སྒྲིལ་དང༌། དམ་ཚིག་རྡོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་ཐབས་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། ཚང་མ་
དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་བ་ལ་རང་ཉིད་དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་བསྡད་ནས། དམ་
ཚིག་དར་གྱི་མདུད་པ་མི་ལྷོད་པ་དགོས་ཞེས་མི་ལ་ཕར་བཀོད་པ་བཏང་ནས་བསྡད་
པས་འགྲིགས་ཐབས་མེད། ང་ཚོས་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་དེ་ཡང་སོ་སོ་རང་གིས་

ཉམས་ལེན་བྱས་ནས་མི་ལ་བཤད་དགོས་པ་ལས། སོ་སོས་ཉམས་ལེན་རྩ་བ་ནས་
མ་བྱས་པར་མི་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ལས་རྒྱུ་འབྲས་སྲུང་
དགོས་ཞེས་བརྗོད་པས་མི་འགྲིགས། དེ་བཞིན་དུ་ང་རང་ཚོའི་ཁ་ནས་དམ་ཚིག་རྡོག་
རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་པ་བཞིན། སྔོན་ལ་སོ་སོ་རང་གི་ཉིན་རེའི་སོ་
སོའི་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་དམ་ཚིག་རྡོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་ཟེར་བ་དེ་རང་ལ་ཚང་བར་
བྱས། རང་ལ་ཚང་བའི་ཐོག་ནས་མི་ལ་བཤད་ན་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། མིས་ཀྱང་བརྩི་གི་རེད།
ད་ལྟ་འདིར་སྐབས་སུ་བབས་པ་སྤྱི་འཐུས་ཆོལ་ཁ་དང༌། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་སླེབས་མཁན་ཚོར་ངས་སྤྱི་མི་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་དེ་གཞན་དག་གི་སྐད་
ཆ་གང་ཡང་མིན་པར། ང་ཚོ་དམ་ཚིག་རྡོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་དག་
ལ་རེད། དཔེར་ན། འོས་བསྡུ་བྱེད་སྟངས་དེ་ཚོའི་གྲས་སྤྱིར་བཏང་མང་གཙོའི་འགྲོ་
སྟངས་དང་མཐུན་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ང་ཚོ་ཚང་མ་རྡོག་རྩ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

90

གཅིག་སྒྲིལ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་དེ་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ལ་ཟིན་ནས་དེ་ལྟར་བྱས་
པ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ལ་སླེབས་ཚར་བའི་རྗེས་ལ་བསམ་བློ་ཤུགས་ཆེ་བ་
དེ་ང་རང་ཚོ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དང༌། ང་ཚོ་བོད་མི་རྩམ་ཟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དོན་
དག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།

སྔོན་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་མིག་དཔེར་འོས་པའི་བོད་མི་རིགས་
སྤྱིའི་དོན་དག་ལ་དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་ལ་རྒྱ་འདུ་ཤེས་བརྟན་པོ་ཞིག་དང༌། ངོས་འཛིན་བརྟན་པོ་ཞིག དེ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་བསམ་སྤྱོད་རྣམ་པར་
དག་པ་ཞིག་རང་ལ་ཚང་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བསྐུལ་སློང་
བྱེད་རྒྱུ་དང༌། བསླབ་བྱ་བྱེད་རྒྱུ། ལས་བྱེད་པའི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་བསླབ་བྱ་བྱེད་
ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད། གཞིས་ལུས་མི་མང་ཚོ་ལ་གསལ་འདེབས་སྐུལ་མ་བྱེད་
དགོས་བྱུང་ནའང་དངོས་གནས་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྤོབས་པ་ཡོང་རྒྱུ་རེད། དེ་འདྲ་མིན་
པར་འདིར་སྤྲང་པོ་ཁ་མང་རུ་ཚོགས་ལུང་པ་གང་འཚོགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གལ་སྲིད་
ཆགས་ན་མི་ལ་བཤད་རྒྱུ་སྤྲོས་བྲལ་རེད། འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱི་

ཉམས་མྱོང་ནང་སྐབས་རེ་ང་ཚོར་འདི་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག ཚང་མར་ལྷག་བསམ་ཡོད་
ན་ཡང་སོ་སོའི་དོན་དག་ཅིག་ལ་ཐུག་ཡོང་དུས་སེམས་ཤུགས་མང་བ་དེའི་ཕྱོགས་
ཐོག་ལ་བསྒྲིལ། སྤྱི་པའི་དོན་དག་དེ་སྤྱི་རྟ་སྒལ་རལ་རང་ཆགས། སྤྱི་པའི་དོན་དག་
དེ་སྣང་ཆུང་དང༌། ལྷོད་ཡངས་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུགཚང་མས་དེའི་སྐོར་ཡིད་གཟབ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགཆ༽ འཐེན་འཁྱེར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ལར་ཞེན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

91

ང་རང་ཚོ་ནང་ཚགས་རེད། ངས་གསལ་པོར་ཞུས་ན། དེ་རིང་འདིར་སྤྱི་འཐུས་

ཚོའི་ནང་ལ་བར་ལམ་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་སྐབས་རེ་ཆོལ་ཁའི་འཐེན་རྩོད་ནང་
ལ་ཐེ་གཏོགས་དང༌། བྱུས་གཏོགས་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་སླེབས་ཡོད་པ་རེད། མི་ཁ་

ཤས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ནང་ལ། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ནང་ལ་མི་གླེང་གཞི་ཅན་དེ་འདྲ་སླེབས་
ཡོང་དུས་གང་འདྲ་བྱས་ཡོང་ཞེས་ཁ་ཤས་བློ་གཡེང་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངའི་བསམ་བློའི་ནང་དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཨེ་ཡོད་སྙམ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་

ལ་ཕན་ཚུན་མཐོང་ཚུལ་ཡོད་པའི་དོ་བདག་གཙོ་བོ་དེ་ཚོའི་གྲས་ང་ཚོ་ལས་ཀ་མཉམ་དུ་བྱེད་ས་དང༌། ཁུར་མཉམ་དུ་ལེན་ས་ཞིག་ལ་མཉམ་དུ་འཚོགས་དགོས་ཀྱི་
འདུགརྩ་བའི་བོད་མི་ཚང་མར་ལྷག་བསམ་ཡོད་དགོས་ཀྱི་རེད། བོད་ནང་དང༌། རྒྱ་
གར་ནང་དང༌། ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་ཁག་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་ནང་ལ་དངོས་
གནས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་མི་བསམ་མཁན་ཞིག་དང༌། བོད་པ་ཡིན་བསམ་པའི་

འདུ་ཤེས་དེ་བཞག་ནས་རྒྱ་མིར་ཞེན་ཁོག་བྱེད་མཁན་གཅིག་གཉིས་སྲིད་མཐའ་མ་
བཀག་པ་ཙམ་ལས་ཡོང་མི་སྲིད་ཅིང་། བོད་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང༌། རྒྱ་མི་ཟེར་

དུས་ཕར་ཕྱོགས་དེར་བཞག་ནས་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ངར་ཤ་ཡོད་པ་ཞིག་བོད་མི་
ཡོངས་ལ་ཏན་ཏན་ཡོད་པ་དང༌། གཞི་རྩ་དེའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད། ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་བརྣག་སེམས་གནོད་སེམས་བྱས་ནས་རྒྱ་མི་ངན་སོང་ལ་
ལྷུང་རོགས་བྱས་ན་བསམ་པ་དང༌། རྒྱ་མི་ལ་སྡུག་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་མིན་ན་
ཡང༌། རྒྱ་མིས་ང་ཚོའི་སྒང་ལ་དངོས་གནས་རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་དང༌། བཙན་པོའི་ཐོག་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

92

ནས་ང་ཚོར་གཉའ་གནོན་དང༌། ཐུབ་ཚོད་བཤད། བོད་པའི་དབུགས་འགོག་མཁན་དང༌། བོད་མིའི་ཚེ་སྲོག་འཕྲོག་མཁན་དེ་རྒྱ་མི་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་ཚོས་རྒྱ་དང༌།
བོད་ཟེར་བའི་ས་མཚམས་གསལ་པོ་ཕྱེ་ནས་ང་ཚོ་བོད་མི་རྣམས་ཡར་ལངས་ཏེ་སོ་
སོའི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ས་ཆ་དེའི་སྒང་དེར་བརྟན་ཐག་
ཆོད་ལངས་ནས་བསྡད་ཡོད། ང་ཚོས་གནད་དོན་འདི་ཤེས་དགོས་ཀྱི་འདུགརྒྱ་གར་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་དང༌། བོད་ནང་ལ་ཡིན་ཡང་རུང༌། སྐབས་རེ་
སོ་སོའི་བློ་ལ་ཕྲན་བུ་འཐད་མིན་ཞིག་བྱུང་ན། ལམ་སེང་ཁོ་རྒྱ་དམར་པོའི་རྒྱུགས་ཁྱི་
རེད། ཁོ་རྒྱ་མི་ནག་པོའི་རྒྱུགས་ཁྱི་རེད་ཅེས་ལམ་སེང་ཤོད་ཐལ་བྱེད་པ་ཞིག་འདུགདེ་ཡག་པོ་མཐོང་གི་མི་འདུག དངོས་གནས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་དང༌། ཁུངས་

ལུང་འབྲེལ་བ་ཞིག་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། ཁུངས་ལུང་འབྲེལ་
བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅིག་ཡོད་ནའང་མང་ཆེ་བ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་
བྱུང་བ་ཞིག་ལས། རྩ་བའི་བོད་པའི་ཞེན་ཁོག་བརླགས་ནས་རྒྱ་ལ་དགའ་ཞེན་བྱེད་
པ་ལྟ་བུ་ཧ་ཅང་ཉུང་ཉུང་རེད། གང་ལྟར་ཆེ་ས་དེའི་ཐོག་ལ་ཤུགས་བརྒྱབ་ནས། ཕྲན་
བུ་ཕྲན་བུའི་བློ་མཐུན་མ་མཐུན་ཡོད་པ་དང༌། ཕྲན་བུའི་སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་གཏོང་རྒྱུ་
ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཐབས་དང༌། ཆུང་ཆུང་དེ་ཡལ་ཐབས་ལ་བསམ་བློ་
བཏང་ན་དེ་ནི་མཁས་པ་རེད། རྣམ་དཔྱོད་དང་། ལྷག་བསམ། སྒྲོ་བཏགས་ས་ཕྲན་བུ་
ཞིག་བྱུང་ན་དེའི་སྒང་ལ་ཁ་སྣོན་བརྒྱབ་ནས་ཆེ་རུ་བཏང༌། མཐའ་མ་སོ་སོ་ཁུངས་མི་
འཁྱོལ་མཁན། གང་བྱུང་མང་བྱུང་བཤད་པའི་ལག་རྗེས་ལ་མཇུག་ཏུ་སོ་སོ་མི་
མཐོང་ཆག་རྒྱུ། ནང་ཁུལ་མི་མང་པོ་ཞིག་བློ་ཕམ་ཡོང་རྒྱུ། མདའ་དཀྲུག་ཕུ་དཀྲུག་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

93

འགྲོ་རྒྱུ། དེས་རྐྱེན་པས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་རྒྱུ་བཅས་ཡག་པོ་
གཏན་ནས་མཐོང་གི་མི་འདུགང་རང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་ཕན་ཚུན་ཤོད་རེས་ཡོད་པའི་དོ་བདག་སོ་སོ་སྤྱི་
འཐུས་ཀྱི་ནང་ལ་མཉམ་དུ་སླེབས་པ་དེ་ཡག་པོ་མིན་ནམ་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུགཕན་ཚུན་ཚང་མར་རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཏན་ཏན་ཡོད། རྒྱ་མི་བྱེད་འདོད་རྩ་བ་ནས་
མེད། བོད་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་བསྡད་ན་ལེགས་བསམ་པ་དྲན་མཁན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད་
པ་དེ་ངས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཐག་བཅད་ནས་བརྗོད་ཐུབ། རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཡོད་
པ་དེ་མ་གདན་ལ་བཞག་ནས། ཕྲན་བུའི་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བསམ་ཚུལ་རིང་

ཐུང་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ག་ལེར་ལས་འགན་མཉམ་དུ་འཁྱེར་མཁན་དང༌། སྡོད་ས་
གཅིག་གི་སྒང་ལ་མཉམ་དུ་སྡོད་པའི་གོ་སྐབས་དུས་ཚོད་དེའི་རིང་ལ་གོང་ཆེ་ས་
ནས་བརྒྱབ། མིག་རྒྱང་རིང་སར་བལྟས་ནས་ཉི་མ་ནས་ཉི་མ་བསྟུད་དེ་ཕན་ཚུན་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ངོ་སྤྲོད་དང༌། སྦྱངས་བཤད་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་རེས་བྱས་ན་
རིམ་པས་སྒེར་སོ་སོ་ཕན་ཚུན་ཡིན་ནའང་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་དང་། ས་གཞི་

རྡུལ་དག་ཆགས། དེ་སྔ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་ཕན་ཚུན་རྙོག་གླེང་ཤོད་མཁན་གྱི་མི་

ཞིག་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་དེའི་རིང་ལ་མཐའ་མ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་མཛའ་
གཅུགས། རྒྱ་མིའི་སྐད་ཆ་ལྟར་ན་བློ་མཐུན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་

མིག་དཔེ་སྟོན་ཐུབ་ཀྱི་རེད།
དེ་འདྲའི་བསམ་སྤྱོད་དང༌། དེ་འདྲའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་མང་ཚོགས་ལ་བསླབ་
བྱ་ཞིག་བརྒྱབ་ནའང་མིས་ཉན་གྱི་རེད། མིས་བརྩི་གི་རེད། མིས་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་རེད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

94

སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལག་ལེན་བཀལ་ནས་ང་ཚོར་བསླབ་བྱ་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད།
དངོས་གནས་རེད། ལོས་བདེན་བསམ་པ་ཞི་ཡོང་གི་རེད། དེ་ནི་རྐྱེན་ངན་གྲོགས་
ཤར་འདྲ་པོ་ཡག་པོ་རེད་བསམ་པ་དྲན་སོང༌། ཡིན་ནའང་དེ་ཡོང་དང་མི་ཡོང་གཙོ་
བོ་དོ་བདག་སོ་སོ་རང་ལ་རག་ལས་ཡོད། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས།
ཚོགས་གཙོ་རྒན་གཞོན་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཀྱང་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་འབྲེལ་
བ་ཞིག་སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད་པས་ང་ཚོས་དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཤུགས་གནོན་རྒྱག་དགོས། ཁ་ནས་བཤད་པས་འགྲིག་
གི་མི་འདུག་ལ། ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པས་འགྲིག་གི་མི་འདུག ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་
མཁན་དང༌། སྐུལ་སློང་བྱེད་མཁན་དོ་བདག་རང་ཉིད་ལ་ཆ་རྐྱེན་དེ་དག་ཚང་དགོས་
ཀྱི་འདུག ཆ་རྐྱེན་དེ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སོ་སོས་བསྒྲུབས། དེ་ནས་མི་ལ་

བཤད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་མཐོང་གི་འདུགཇ༽ ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་གཞོན་དང་། བན་བོན་གྱི་འབྲེལ་བ།

ད་རེས་ཚོགས་གཙོ་རྒན་གཞོན་སླེབས་སྟངས་དེ་ཡང་སྙིང་རྗེ་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད། ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་བོན་པོ་རེད། ང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་ཆོས་དང༌། བོན་ཟེར་བ་དང༌། བན་དང་བོན་ཞེས་རྟག་པར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། བོན་པོའི་གཞུང་གི་ནང་ལ་ཡང་བན་

བོན་ཞེས་གསལ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེང་སང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ། དཔེར་ན། ངའི་མཐོང་ཚུལ་ལྟར་ན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་བོད་ལ་དར་བའི་
མཇུག་ཏུ་བོན་དེ་ཡང་ཧ་ཅང་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

95

གསུམ་རྣམ་གཞག མདོར་ན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྔགས་དང་
བཅས་པའི་ཆོས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བོན་གྱི་ནང་ལ་སླེབས། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་དེང་
སང་རྩིས་བཤེར་གཏོང་དགོས་བྱུང་ན་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད།
ལྷག་དོན་བོན་གསར་གྱི་བཀའ་བརྒྱད། དེ་བཞིན་སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
བརྟེན་པའི་བླ་བརྒྱུད་སོགས་ཡོང་གི་འདུག དེང་སང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
རྦད་དེ་ཐ་དད་རེད། དང་པོ་དང་པོའི་འབྱུང་རྩའི་གནས་ཚུལ་ནས་བཤད་ན། བོན་དེ་
གལ་སྲིད་ནང་པའི་ཆོས་རང་ཡིན་ན། ནང་པ་རྒྱ་གར་ནས་གསར་དུ་དར་དགོས་དོན་མེད། བོད་ལ་ཡོད་ཡོད་པ་རེད། དེ་དུས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཆོས་དང་བོན་ཞེས་ཐ་དད་ཆགས་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ངས་བོན་ལ་མཐོང་ཆུང་བྱས་པའི་སྐད་
ཆ་མིན། བོན་ང་ཚོས་གལ་ཆེན་པོར་བརྩི་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ངས་ཐོག་མ་ནས་
ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་རང་ཚོ་བོད་རང་ཉིད་ཀྱི་སྔ་རབས་ཀྱི་རིག་གཞུང༌། གནའ་རབས་ཀྱི་

ལྟ་བ། གནའ་རབས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དེ་གཡུང་དྲུང་བོན་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པར་
བརྟེན། གཡུང་དྲུང་བོན་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་ང་ཚོས་རྟག་པར་བཤད་པའི་གནས་ཚུལ་རེད།
གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་ད་རེས་འདིར་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་བོན་ནས་སླེབས་དུས་
ཁ་སང་ཞུས་པའི་རིས་མེད་ཟེར་བ་དེའི་སྒང་ལ་སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་སྔ་
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ལ་མཚོན་ན། ༸གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་བླ་མ་ཞིག་

རེད། དགེ་ལུགས་པའི་གཞུང་ཆགས་བསྡད་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང༌། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་ལ་ཡོད་པའི་ས་སྐྱ་ཡིན་ནའང་རུང༌། རྙིང་མ་ཡིན་ནའང་རུང༌། བཀའ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

96

བརྒྱུད་ཡིན་ནའང་རུང༌། མདོར་ན་བོན་པོའི་དགོན་པ་དང་བཅས་པར་རང་རང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་བསྡད་པ་ལས། བོད་གཞུང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་
པའི་ཆོས་པ་ཡིན། དེའི་ནང་ཚན་ནས་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ཚང་མ་ནང་པ་བྱེད་
དགོས། ཚང་མ་དགེ་ལུགས་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་མེད། དཔེར་ན། ས་སྐྱའི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་བོད་ལ་དབང་བསྒྱུར་
བའི་སྐབས་ལ་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཚང་མར་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་
གནང་བར་བརྟེན། དུས་ཕྱིས་སུ་ཡིན་ནའང་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་
རིས་མེད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཟིགས་རྟོག་གནང་བ་རེད་ཅེས་བསྔགས་བརྗོད་ཁའི་རྩེ་
མོར་འཁྱེར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། སོ་སོའི་ཆོས་ལུགས་གང་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་རང་མོས་ལྟར་བྱས་ཆོག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད། བོད་གཞུང་གི་ངོས་ནས་དབྱེ་འབྱེད་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད། དཔེར་ན། ལྷ་སར་སླེབས་པའི་ཁ་ཆེའི་རིགས་དེ་འདྲ་མང་
པོ་ཞིག་གིས་བོད་པའི་བུད་མེད་དང་མཉམ་དུ་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་
རང་ཚོ་ཁྱིམ་ཚང་ནང་ཚགས་གཉེན་ཉེ་ཚན་གྱི་ཐོག་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་ལྟ་བུ་ནི་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད་ཤས་ཆེ། དེ་མིན་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སུ་ཞིག་གིས་རྙོག་དྲ་ཤོད་མཁན་དང༌།
བདའ་འདེད་བྱེད་མཁན་མེད། གང་ལྟར་གནས་སྟངས་དེ་རིས་མེད་ཟེར་བའི་ལྟ་བ་

ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་ཚང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད།
ད་རེས་ཁྱེད་རང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ཚོས་དགོངས་འཆར་གནང་སྟེ་ང་ཚོར་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་ཡང་ཡག་པོ་འདུག སྐབས་རེ་ང་རང་ཡང་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་ཟེར་བའི་ཚིག་དེ་བདེ་མ་བདེ་ལྟ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

97

བུ་ཡོང་གི་འདུག ཡང་ཅིག་བསམ་བློ་བཏང་ཡོང་དུས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་
སྔར་ནས་ད་བར་གནས་སྟངས་དེ་བཞིན་ཕྱིན་པ་རེད། མ་འོངས་པར་སྤྱིར་བཏང་
འཛམ་བུ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ལ་མི་སྒེར་སོ་སོའི་ལྟ་བའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྩི་འཇོག་བྱེད་
དགོས་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་དེ་ལ་དགེ་མཚན་དང༌། བསམ་བློ་གཏོང་ས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འདུག གང་ལྟར་ལག་ལེན་གྱི་དྲོད་མ་ཡལ་གོང་
ནས་ང་ཚོས་སྤྱི་སྙོམས་རིས་མེད་ལག་ལེན་བསྟར་བ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད།
དེར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ཡག་པོ་བྱུང་འདུགཉ༽ བཀའ་བློན་གྱི་ཆ་རྐྱེན་དང་། ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ།

དེ་ནས་བཀའ་བློན་འདེམས་བསྐོ་བྱེད་སྟངས་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ད་ལམ་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ལུགས་སྲོལ་དེ་འདྲ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། དེ་བྱེད་
དགོས་དོན་ཁ་སང་ནས་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་བཞིན་རེད། སྲིད་བློན་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐོ་རྒྱུའི་

སྐོར་སྔར་ནས་སྐད་ཆ་བྱུང་རུང༌། དངོས་སུ་ལག་ལེན་འགེལ་དུས་ཕྲན་བུ་མ་བདེ་བ་འདྲ་པོ་ཆགས། ལམ་སེང་དབང་ཚད་ཧ་ཅང་མཐོན་པོ་ཡོད་པའི་མི་གཅིག་སྤྱི་མོས་
ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ན་ནི། བླ་མ་རྣམ་པ་ཚོའི་ནང་ནས་སྒྲུག་དགོས་མཁན་ལྟ་བུ།
བླ་མ་རྣམ་པ་ཚོའི་ནང་ནས་བསྒྲུགས་ན་ལམ་སེང་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐད་ཆ་དེ་ལྷགས་
རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱིར་བཏང་ལས་བྱེད་པའི་ནང་ནས་སྒྲུག་རྒྱུ་དེ་ཡང་ལམ་
སེང་བདེ་མ་བདེ་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་འདུག ཡང་སྲིད་བློན་དང༌། སྡེ་སྲིད་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་
མིང་གསར་པ་ཞིག་བཏགས་ན། རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཡང་མཛད་དཀའ་གསར་པ་ཡོང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

98

གཞི་ཆགས་ཀྱི་འདུགབཀའ་བློན་འོས་འདེམས་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཁུར་བླངས། ཚང་མས་དོ་སྣང་བྱས། ཕར་ཚུར་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བསམ་ཚུལ་གྲོས་བསྡུར་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ས་རེད། དེ་ཡག་པོ་རེད། ང་ཚོ་འདིར་ས་ཆ་སྲུང་མཁན་འདྲ་པོ་དང༌།
མིང་འཛིན་མཁན་ཙམ་ཞིག་མིན་པར་དངོས་གནས་རང་བོད་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་
ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་དང༌། ལས་ཀའི་འགོ་འཁྲིད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་
ཚོས་ལས་དོན་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ལས་དོན་ཐོག་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་མཁན་འོས་པ་ཞིག་འཚོལ་དགོས་པ་ལས། ཆོལ་ཁ་དང༌། ཆོས་ལུགས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
བསམ་བློ་གཙོ་བོར་གཏོང་རྒྱུ་མི་འདུག ཆ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་
ལས་ཀ་དངོས་གནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང༌། དྲང་པོས་གཞུང་བསྲང་བྱེད་མཁན། འཇོན་ཐང་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་གང་ན་འདུག་བརྩད་གཅོད་བཏང་ནས་རིམ་པ་དང་

པོར་མཚན་ཉིད་ཆ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་དེ་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་གུང་ཞིག་བསྒྲིགས།
དེའི་ཞོར་ལ་ཆོལ་ཁ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་རྒྱུའི་དོན་དག་ལ་ཆོལ་ཁའི་མི་འཛོམས་པ་བྱུང་ན་དཔལ་དང་རྒྱན་རེད། དགེ་
མཚན་ཡོད། མིའི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ལྷག་བསམ་དང་འཇོན་ཐང་ཡོད་མེད་སོགས་ལ་
བསམ་བློ་མ་བཏང་བར། དཔེར་ན། བཀའ་བློན་བདུན་དགོས་པར་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་

ན། བཀའ་བློན་དྲུག་པོ་དེ་ཆོལ་ཁ་རེ་ནས་མི་གཉིས་གཉིས་ངེས་པར་དུ་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་བྱས་ན་མི་འགྲིགས། མི་གཉིས་པོ་དེ་ལ་གལ་སྲིད་ཆ་རྐྱེན་མ་
འཛོམས་པར་ང་ཚོའི་མི་ལ་ཆ་རྐྱེན་ཚང་གི་མེད། ཡོན་ཏན་མེད། འཇོན་གྱི་མེད་ཀྱང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

99

ང་ཚོའི་མི་གོ་བཅད་ན་མ་གཏོགས་འགྲིག་གི་མ་རེད་བརྗོད་ན་དེ་ནོར་འཁྲུལ་རེད།
གལ་ཆེ་ཤོས་མིའི་ངོ་བོ་དེ་དངོས་གནས་ལས་དོན་གྱི་ཐོག་ལ་རན་པ་དང༌། འཇུག་
པོ་ཡོང་བ་དེར་བསམ་བློ་གཙོ་བོར་གཏོང་དགོས། དེའི་ཞོར་ལ་དཔལ་དང་རྒྱན།
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་ལ་ཆོལ་ཁ་ཚང་མའི་མི་སླེབས་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཨང་
ཀི་དང་པོ་རེད། དཔེར་ན། ཨ་མདོ་མི་ཉུང་ཉུང་རེད། ཨ་མདོའི་ནང་ལ་བཀའ་བློན་
འོས་པའི་མི་གཅིག་གཏན་ནས་རྙེད་ཀྱི་མི་འདུག་ན། བྱེད་ཐབས་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་
སྒེར་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་ང་ཨ་མདོ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོས་ང་ལ་བློ་བཞག་ན་འགྲིག་གི་རེད། ཨ་མདོ་བ་རག་གི་མི་འདུག་ན་ཨུ་ཚུགས་རྒྱག་མི་རུང༌། ཨ་མདོ་གང་ཡང་
མི་ཤེས་མཁན་གཅིག་ལ་ཁོས་ཚོང་རྒྱག་རྒྱུ་ལས་གང་ཡང་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། ཡིན་

ནའང་བཀའ་བློན་ལ་བཞག་ན་མ་གཏོགས་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཟེར་བརྗོད་ན་ཤིན་ཏུ་

ནོར་འཁྲུལ་རེད།
བཀའ་བློན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་དེ་ལ་ལྷག་བསམ་དང་ཤེས་ཡོན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འགོ་འཁྲིད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་ཉིན་རེའི་ལས་ཀ་ཙག་ཙིག་ཐོག་
ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡང༌། རྩ་བའི་བསམ་བློ་མང་པོ་འཁོར་ཐུབ་
མཁན་ཞིག་དང༌། གསར་གཏོད་ཀྱི་བསམ་བློ་གཏོང་ཐུབ་མཁན་དེ་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན། ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་ལས་ཀའི་རིགས་རྣམས་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་དྲུང་ཆེ་མན་
ཆད་ལས་བྱེད་པའི་ཐོག་ནས་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན། བཀའ་བློན་ཟེར་བ་ནི་ནུས་པ་དང༌།
དབང་ཚང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་མི་གཅིག་ཡིན། དེའི་དབང་ཚད་བེད་སྤྱོད་ཡོང་བར་མི་དེར་
སྤྱི་མོས་ཡོད་དགོས་ལ། སྤྱི་མོས་མེད་ན་དབང་ཚང་བེད་སྤྱོད་ཐུབ་པ་དཀའ། ང་རང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

100

ཚོ་སོ་སོའི་ལུང་པའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་དང༌། སྒྲིག་འཛུགས་དཀྱུས་གཅིག་གི་སྒང་ལ་

གནས་ཡོད་ན་མིས་སྤྱི་མོས་མེད་ནའང་དབང་ཚད་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་
རེད།
དེང་སང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོ་མང་གཙོའི་སྒང་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད། ང་ཚོས་ཡ་
རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་ཐོག་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད། གཉིས་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་བྱས་
ནས་བསྡད་ཡོད་པས་བཀའ་ཤག་ལ་མི་མང་གིས་བརྩི་བཀུར་ཡོང་བ་ལ་བཀའ་བློ་
རྣམས་མང་མོས་ཡོད་པ་དང༌། སྤྱི་མོས་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་

མོས་ཡོང་དང་མ་ཡོང་གི་ཆ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ནི་མི་དྲང་པོ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། སུ་ཡིན་
ནའང་མི་དྲང་པོ་ཞིག་དང༌། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག མི་བརྟན་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡོད་
ན་དེ་ལ་མང་ཚོགས་ནང་རང་བཞིན་གྱིས་དགའ་མོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འཇོན་
ཐང་ཡོད་པ་གཅིག་པུར་དགའ་མོས་ཡོང་མིན་སྣ་ཚོགས་རེད། བཀའ་ཤག་ནི་ང་རང་

ཚོ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་མཐོ་ཤོས་ཡིན་པས་དེ་ལ་ལས་བྱེད་མང་
ཚོགས་དང་བཅས་པས་བརྩི་བཀུར་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བར་མི་དེ་ཤེས་ཡོན་ཡོད་པ་
དང༌། འཇོན་ཐང་ཡོད་པ་གཅིག་པུས་མི་འགྲིགས་པར་མི་དེའི་རང་བཞིན་དྲང་པོ་
ཡོད་པ། སྐད་ཆ་ངོ་ལྐོག་དང་རྒྱབ་མདུན་ཤོད་མཁན་མ་ཡིན་པ་དེ་ཆ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་
རེད། དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགཏ༽ བཀའ་བློན་འོས་འདེམས་དང་། མི་མང་གི་ལས་འགན།

དེ་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་བྱས་ནས་བསྡད་པའི་རིང་ལ་མཐར་ཐུག་གི་འགན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

101

དེ་ངས་འཁྱེར་བསྡད་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ཚོས་ད་ནས་ལོ་ཤས་རིང་ལ་

༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་འཁྲིས་འདིར་རྐང་འགན་འཁྱེར་ནས་སྡོད་དགོས་པས། ཁྱེད་
ཚོར་ངས་རྟག་པར་རྫ་རྩི་དང༌། སྒྲོག་མཐུད་རྒྱག་མ་དགོས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས།
ཁྱེད་རང་ཚོས་སྔོན་ལ་མི་གཅིག་བཙུགས་བཞག་ན་རྙོག་དྲ་བྱུང་ན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེས་མགོ་ཐག་སངས་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་བྱས་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་
བྱས་ནས་སྡོད་པའི་རིང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་འཁྲིས་འདིར་ལས་དོན་བྱེད་མཁན་
བཀའ་བློན་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་ཡོད་པ། སྐད་ཆ་རྒྱབ་
མདུན་ངོ་ལྐོག་མི་བཤད་མཁན། དངོས་གནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་
བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས།
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རིམ་པས་སྤོ་བོ་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད། སྤོ་བོ་ལ་རྙོག་དྲ་ཚ་པོ་མི་
བཟོ་མཁན་ཞིག་བྱེད་དགོས། ཆེ་སའི་ཐོག་ནས་རྙོག་དྲ་བྱུང་ན་ཞུམ་གྱི་ཡང་མི་

འདུག་ལ། དཀའ་ངལ་གང་ཡང་འཕྲད་ཀྱི་མི་འདུག དོན་དག་ཆེ་བ་གང་ཡང་མེད་
མཁན། བྱབ་གཏན་ནས་མེད་མཁན་ཆུང་ཙག་གི་ཐོག་ནས་རྙོག་དྲ་བཟོས་ཡོང་དུས་དངོས་གནས་སྐབས་རེ་སྦུག་སྲུབ་དོག་གི་འདུག་ལ། སྐབས་རེ་ཐང་ཆད་ཀྱི་འདུགབཀའ་བློན་འོས་འདེམས་བྱེད་སྟངས་དེའི་ཐོག་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོས་བསམ་བློའི་

འཁྱེར་སོ་དེ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་བ་ཞིག་དང༌། མ་འོངས་པར་
སྤྱི་མོས་དང་ནུས་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ཡང་མི་
བདུན་ཀར་ཁྱད་ཆོས་ཚང་མ་མ་ཚང་ནའང༌། འཇོན་ཐང་བཏང་འགྲོ་བཞག་སྡོད་འཕེར་བ་ཁ་ཤས་ཤིག་ཡོད་པ་བྱས། དེ་འཕྲོས་རྣམས་དྲང་ཚུགས་ཟིན་པོ་དང༌། རི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

102

བཙུགས་པ་ནང་བཞིན་ལྷིང་ངེར་སྡོད་མཁན་ཞིག་བྱུང་ན། མི་བདུན་པོ་དེའི་ཐོག་ནས་
སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་སླེབས་ཡོང་གི་རེད། མདོ་དོན་སྙིང་པོ་བཀའ་བློན་སྒྲུག་རྒྱུ་དེ་
དག་ཁྱེད་རང་ཚོས་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ནས་གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་ན། དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་རེད། ང་ཚོའི་ལས་ཀའི་ཐོག་ལ་འཐུས་ཤོར་གྱི་རེད། ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་

ལ་ཡང་དཀའ་ངལ་འཕྲད་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེ་སྐོར་བསམ་བློ་ཏན་ཏན་གཏོང་དགོས།
ལོ་ཤས་གོང་ལ་ང་ཚོས་རྩ་བ་ནས་སྒྱུར་བཅོས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་གཏོང་རྩིས་ཀྱིས་

བཀའ་བློན་རྣམས་ངས་ཐད་བསྐོས་མ་ཡིན་པར་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འོས་
འདེམས་བྱས་ནས། སྐབས་དེར་བཀའ་བློན་གསུམ་ཐོན། དེ་ཡང་བརྒྱ་ཆའི་ཚད་
མཐོན་པོ་ཞིག་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་ཐོན་པ་རེད། འོས་བསྡུ་མཁན་རྣམས་ཀྱང་
སྐབས་དེར་ཚོགས་ཆེན་དམིགས་བསལ་ཞིག་འཚོགས། ལས་བྱེད་པ་ཚོ་ཡང་དེར་
ཞུགས། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཡར་སླེབས་པ་ཁོང་ཚོ་གསུམ་གྱིས་ཧུར་ཐག་བྱེད་མུས་
རེད། ཡག་ཐག་ཆོད་བྱུང༌། གང་ལྟར་མ་འོངས་པར་ཡོང་མཁན་དེ་རྣམས་ཀྱང་སྤྱི་
པའི་སྤྱི་ཚུགས་འཛིན་མཁན་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགཐ༽ རྒྱ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། གཉིས་ཕན་གྱི་དགེ་མཚན།

དེ་ནས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་འདི་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་
བསྡད་ཡོད། ངའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་འདི་ལྟར་དྲན་གྱི་འདུག ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་
ཁྲིད་ལས་ཐོག་འདི་དག་གི་དུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་ཕལ་ཆེར་དངོས་གནས་རྒྱུ་
མཚན་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་དང༌། སྐད་ཆ་བཤད་པར་ཉན་ཤེས་གོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

103

ཤེས་གཉིས་མོས་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་ཕལ་ཆེར་ཁག་པོ་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་

འདུག ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་དེ་དག་ཕལ་ཆེར་ལོ་
བཅུ་ལྷག་བརྟན་གྱི་མ་རེད། ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། དེང་སང་ཨུ་རུ་སུའི་ནང་ལ་མངའ་

སྡེ་དང༌། དབུས་གཞུང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་སྒྱུར་བཅོས་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། རྩ་
བ་རང་དབང་མང་གཙོའི་རྣམ་པ་ཇེ་འཕེལ་ལ་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་ནས་
དབུས་གཞུང་དང༌། མངའ་སྡེ་སོ་སོའི་གཞུང་གི་འབྲེལ་བའི་བཀོད་སྒྲིག་གསར་པ་
ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། མ་འོངས་པར་ང་ཚོས་ཀྱང་དེ་འདྲ་ལ་མིག་དཔེ་བལྟ་རྒྱུ་
ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུགང་རང་ཚོ་བོད་མི་མཆོག་དམན་ཚང་མ་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་ང་ཚོར་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ལྟར་རང་དབང་གཙང་མའི་ཐོབ་ཐང་ལ་སྤྱོད་འདོད་ཡོད་པ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། དེང་སང་འཛམ་བུ་གླིང་གི་གནས་སྟངས་

འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ཡུ་རོབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་ལ་དམག་ཆེན་དང་པོ་
དང༌། དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ། ལུང་པ་སོ་སོའི་རང་བཙན་གྱི་ཐོབ་ཐང་
གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ནས། དེའི་དོན་དག་ལ་འཁྲུག་པ་ལངས། མ་གཞི་དཔལ་
འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཀྱི་རེད། གང་ལྟར་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
དམག་འཁྲུག་བྱུང་ཡོད། དེང་སང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ་རྫོགས་འགྲོ་བའི་དུས་ཚོད་
འདིར་ཡུ་རོབ་ནང་གི་གཞུང་དང༌། མི་མང་མང་པོ་ཞིག་གི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་སྒེར་
སོ་སོའི་རང་བཙན་གྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང༌། རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་རུང༌། རིམ་པས་ཆབ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

104

སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་རུང༌། དམག་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་རུང༌། དེ་
ལས་ཀྱང་ཁེ་ཕན་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་
གནས་ཚུལ་འགྱུར་འགྲོས་ལ་གཞིགས་པའི་ཁེ་ཕན་ཆེ་ཆུང་གི་བསམ་བློ་གུ་ཡངས་
པོ་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
ཨུ་རུ་སུ་སོགས་ལ་དེ་སྔ་མི་རིགས་དང༌། ལྟ་སྤྱོད་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ས་

ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་དབང་ཤུགས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས་བཞག་ཀྱང༌། ད་ཆ་དེས་
ལ་དག་གི་ཡོད་པ་མ་རེད། རང་དབང་གཙང་མ་ཞིག་ལ་གློད། གློད་པའི་རྗེས་ལ་
དངོས་ཡོད་ཁེ་གྱོང་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ནས་ཡུ་རོབ་ནང་སོ་སོས་དང་དུ་བླངས་ནས་ཚུར་བསྒྲིལ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་དུས་ཚོད་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་
ཆ་ནས། ང་ཚོ་མ་འོངས་པའི་བོད་དེ་ཡང་གཅིག་བྱས་ན་ཕར་ཙམ་དེར་རྒྱ་ནག་དང་།
ཚུར་ཙམ་དེ་རྒྱ་གར། དེ་མིན་གྱི་ཁྱིམ་མཚེས་གཡས་གཡོན་གྱི་ལུང་པ་ཁ་ཤས་
ཡོད་པ་རྣམས་མ་འོངས་པར་འགྱུར་བ་གང་འདྲ་ཞིག་ཕྱིན་ཡོང༌། ང་ཚོས་དངོས་ཡོད་
ཁེ་ཕན་གང་ཆེའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་སྲིད་ཀྱི་རེད་བསམ་
གྱི་འདུགད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་ང་ཚོ་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཕལ་མོ་ཆེའི་བསམ་

བློའི་ནང་ལ་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་སྡོད་མ་དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པའི་བསམ་བློ་
ཞིག་འཁོར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་རྒྱ་མིས་སྡུག་པོ་བཏང་བ་དེས་བྱས་པ་རེད། མ་
འོངས་པར་རྒྱ་ནག་ནང་ལའང་རང་དབང་ཞིག་སླེབས། ང་ཚོ་བོད་པ་ལ་ཡང་རང་
དབང་ཞིག་ཐོབ། དེ་འདྲ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ལ་གཅིག་བྱས་ན་ང་ཚོའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

105

དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དང༌། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
རྒྱ་དང་བོད་ཐག་ཉེ་ཙམ་བྱས་པ་དང༌། རྒྱ་གར་དང་བཅས་པ་ཚང་མ་ཐག་ཉེ་ཙམ་བྱས་ན། ཚང་མར་ཁེ་ཕན་ཡོང་བའི་གནས་ཚུལ་གྱི་དུས་ཚོད་ཤར་མི་སྲིད་པ་མ་རེད། ང་བསམ་བློ་དེ་འདྲ་འཁོར་ཡོང་གི་འདུགད༽ རང་བཙན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། གུ་བཤངས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད།

མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་སྡོད་དགོས་ཟེར་བ་མིན། ཡུ་རོབ་ནང་གི་
གནས་ཚུལ་དང་འདྲ་བར་བོད་རྒྱ་གཉིས་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་སྤྱིའི་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་གྱི་དོན་དུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་འབྲེལ་དེ་
འདྲ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་མ་རེད། མ་འོངས་པར་ཨུ་རུ་སུ་སོགས་ལ་དཔེ་བལྟ་རྒྱུ་མེད་དམ་བསམ། སྔོན་མ་ངས་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སར་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ནང་ལ་ཕྱི་

སྲིད་དང༌། རྒྱལ་སྲུང་རྒྱ་ནག་གིས་བལྟ་རྒྱུ་ཟེར་བ་དེ། དེའི་དུས་དེའི་ཚེ་ང་ཚོས་གུ་
བཤངས་བྱས་དྲགས་པ་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུག དེ་ལ་སྒྱུར་བཅོས་གཏོང་རྒྱུའི་
དུས་ཚོད་ད་ཆ་ཤིན་ཏུ་རན་པོ་ཡོད། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་འབད་བརྩོན་བྱས་པ་རེད། བོད་མི་ནང་ཁུངས་ནས་ཁ་བརྡུང་
གཏོང་མཁན་བྱུང་བ་རེད། རྒྱ་མི་དང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་གང་ལ་གང་
འཚམ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམས་ནས་འབད་རྩོལ་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་གྲུབ་འབྲས་མ་ཐོན་པ་རེད། ད་ཆ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མི་རིང་བར་ཁུར་ལེན་གསར་པའི་

རིགས་མ་བྱུང་ཚེ་ཟླ་བ་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་ཙམ་ལ་ང་ཚོས་སྒྱུར་བཅོས་བཏང་ན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

106

འགྲིགས། དེའི་ཉིན་མོ་དེ་ནས་རང་བཙན་གཙང་མ་ཞེས་བརྗོད་ན་མ་འགྲིགས་པ་
གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། དུས་ཚོད་མཚམས་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་སླེབས་བསྡད་ཡོད།
ཡིན་ནའང༌། མ་འོངས་པར་རྒྱ་ནག་མང་གཙོ་རང་དབང་ལྡན་པ་ཞིག་ཆགས་པ་

དང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་ཚོ་བོད་པ་ལ་ཡང་རང་དབང་མང་ཉུང་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་

བྱུང༌། ང་ཚོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་ཆགས་སྲིད་ཀྱི་རེད་དམ་
མ་རེད། དེ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་སྲིད་ན། ད་ལྟ་ང་ཚོས་རང་བཙན་རྩོད་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་

བརྗོད་ཚིག་བཀོད་སྟངས་དེ་མ་འོངས་པར་དེ་འདྲའི་དུས་ཚོད་སླེབས་དུས་བསམ་བློ་
གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུགཡང་ང་ཚོས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རང་བཙན་གཙང་མ་ལ་སེམས་ཐག་བཅད་ན། རང་བཙན་སྒྲུབ་སྟངས་དེ་ཡང་ཕྱི་ཡི་ཆ་རྐྱེན་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་སྒྲུབ་རྒྱུ་
འདུག ནང་གི་ཆ་རྐྱེན་འདི་འདྲ་ཞིག་ནས་སྒྲུབ་རྒྱུ་འདུག་ཅེས་དངོས་གནས་བསམ་
བློའི་ནང་ལ་གོ་རིམ་ཆ་ཚང་བསྒྲིགས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། ཚོད་ཐིག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་
ཡིན་ན། ཚིག་ཐག་བཅད་ནས་བཤད་ཆོག་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་རང་བཙན་ཟེར་བ་
འདི་ཚིག་སྐམ་པོའི་གཏམ་བཤད་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། དོན་དག་ལག་ལེན་གྱི་

ཐོག་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། དོན་དག་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་སྒྲུབ་
སྟངས་ང་ཚོས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་འདུག་གམ།

དཔེར་ན། སྔོན་མ་ངས་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སར་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ནང༌།

བོད་དེ་རྒྱ་ཁོངས་རེད་ཅེས་བཤད་མེད། བོད་རང་བཙན་ཡིན་པ་ཐག་བཅད་ནས་

བཤད་ཡོད། རྒྱ་དང་བོད་ཐ་དད་སོ་སོ་ཡིན་ནའང༌། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་བར་ལ་དཀའ་རྙོག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

107

ཡོད་པ་འདི་དག་སེལ་རྒྱུའི་དོན་དག་ལ་གུ་བཤངས་བྱས་ནས་བཤད་པ་རེད། ང་
ཚོར་བོད་རང་བཙན་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་ག་དུས་ཡིན་ནའང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་

དེ་འགྲུབ་དང་མ་འགྲུབ་ཀྱི་བསམ་བློ་ཞིག་གཏོང་དགོས། གྲོས་འཆར་དེ་འདོན་
སྐབས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོས་འགྲུབ་མ་འགྲུབ་ཀྱི་བསམ་བློ་ཡང་རེད་ལ།
གཉིས་ནས་བོད་ནང་ལ་རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་དང༌། བོད་པ་མང་པོ་ཞིག་མནར་

གཅོད་ཀྱི་འོག་ཉིན་མཚན་མི་འཁྱོལ་བའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་དངངས་སྐྲག་ཡོད་
པ་དེ་དག་སྐྱོབ་ཐུབ་ན་བསམ་པའི་རེ་བ་བརྒྱབ་ནས་གྲོས་འཆར་དེ་བཏོན་པ་རེད། ང་
ཚོས་མ་འོངས་པར་གྲོས་འཆར་གསར་པ་འདོན་སྟངས་ལ་བསམ་བློ་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་གཏོང་དགོས། དེ་ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་རེད། ང་རང་ཚོ་མུ་མཐུད་ནས་གོ་
བསྡུར་བྱེད་ཀྱིན་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་ན་འགྲིགས། ལམ་སེང་འཚབ་འཚུབ་ངང་ང་ཚོའི་
བྱེད་སྟངས་འདི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་དགོས་དོན་མི་འདུག བསམ་བློ་ནན་ཏན་གཏོང་
དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་པ་དྲན་བྱུང༌།

ན༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། བོད་གཞུང་གི་གཏན་འབེབས།

དེ་ནས་ཐའེ་ཝན་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྟངས་སྐོར། ང་ཚོ་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་ལ་ལྔ་བཅུ་ང་དགུ་ལོར་སླེབས་ནས་བཟུང་ཐའེ་ཝན་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། མ་
གཞི་གནས་ཚུལ་སྔོན་མ་ནས་ངས་བཤད་ཡོད། བོད་གཞུང་གི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་ཐབས་ཤེས་རིམ་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། མཐའ་མ་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་
དྲིལ་བསྒྲགས་བཀའ་བློན་བྱེད་སྐབས་ང་ཚོས་དམིགས་བསལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

108

བཟོས། དེའི་ནང་ལ་སྔ་ཕྱིའི་ཡོང་རྐྱེན་ཞིབ་ཆ་བཀོད་ནས་ང་ཚོས་འབྲེལ་མཚམས་
བཞག་རྒྱུའི་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་རེད། སྐབས་དེར་བོད་གཞུང་གིས་གཏན་

འབེབས་བྱས་པ་དེར་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལངས་
ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས་བསྒྲེང་ངེར་བསྡད་ན་འགྲིགས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱུང་མེད། རྒྱ་གར་ནང་དང༌། བལ་ཡུལ་ནང་ནས་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་རྐྱང་རྐྱང་ཡིན་

ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་། སྒེར་གྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་མིང་འདྲ་མིན་བཏགས་ནས་

དོན་སྙིང་ཐའེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་
བྱེད་པའི་དུས་འདིར་རྩོད་པ་རྒྱག་སའི་ཁ་གཏད་གཅིག་ཐའེ་ཝན་ཆགས་ཡོད།
བོད་གཞུང་གི་ལངས་ཕྱོགས་དང་མ་མཐུན་པར་ལྐོག་དང་ངོས་བྱས་ནས་འགྲོ་མཁན་དེ་རྣམས་དངུལ་གྱི་དོན་དག་དང༌། ཡང་ན་སྒེར་གྱི་འབྲེལ་བ། ཆོས་དང་བླ་
སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བྱས་ནས་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཡིན་

ནའང༌། བོད་རིགས་ནང་ཁུལ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་ལ་དེ་དག་བོད་གཞུང་གི་
བཀའ་ལ་མ་བརྩི་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་དང༌། བོད་གཞུང་ལ་རྒྱབ་གཏོད་བྱེད་མཁན་ལྟ་
བུ་ཞིག་ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱིས་ཆགས་པར་བརྟེན། ང་ཚོའི་ནང་ལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་

དམ་ཚིག་སེལ་ལྷད་ཡོང་གི་འདུག ཐའེ་ཝན་གྱི་ས་ཆའི་སྒང་ལ་འགྲོ་མཁན་ཚོས་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་བློ་དང༌། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་བརྟན་པོ་འཛིན་མ་ཐུབ་པར་སྐད་ཆ་
ཤོད་སྟངས་དེ་ཡང་རྒྱ་མིའི་རྣ་བར་གོ་སྙིང་འདོད་པའི་སྐད་ཆའི་རིགས་ཤ་སྟག་
བཤད་དེ་བོད་པའི་བྱབ་ཚང་མ་བསྐྱལ་གྱི་ཡོད།
གོ་མིང་ཏང་ལ་བར་ལམ་ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ནང་བཞིན། གུང་བྲན་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

109

ཡང་ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་རེད། འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་བོད་ནང་མི་གཏོང་རྒྱུ་དེ་དག་ང་ཚོས་འབད་རྩོལ་བྱས་ན་བཏང་བ་རེད། སྒེར་གྱི་གཉེན་འཕྲད་ལ་འགྲོ་མཁན་
དེ་རྣམས་ང་ཚོས་བཀག་ནི་མི་ཐུབ། རྒྱ་མིར་སྤྲེལ་ལད་འཁྲབ་མཁན་གྱི་མི་ཤ་སྟག་
ཕྱིན་པ་ལས། རང་ལུགས་ཟིན་ནས་རྒྱ་མིའི་མདུན་ལ་ཡིན་ནའང་སྐད་ཆ་ཤོད་ཐུབ་
མཁན་གྱི་མི་སླེབས་ཐུབ་ན་དགེ་མཚན་མཐོང་སྟེ་ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་རེད།
རྩ་བ་རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་གཞུང་ལ་ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན།
ཐོག་མར་འབྲེལ་བ་བྱུང་དུས་ང་ཚོས་བཤད་རྒྱུ་བྱུང༌། རྒྱ་བོད་ཀྱི་རྩོད་པ་འདི་གདོང་
བསྟན་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། ལྐོག་ལ་རྒྱབ་བཤད་བྱས་ནས་
བསྡད་དགོས་པ་ཞིག་མིན།
ང་ཚོའི་ནུས་པ་དང༌། ལག་ཆ་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་ནི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པས་ང་ཚོའི་ལག་ཆ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བའི་

སྐབས་ལ་ང་ཚོས་གོ་སྐབས་དེ་འཛིན་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོ་རྒྱ་མི་ལ་གདོང་བསྟན་
མི་ནུས་པ་དང༌། རྒྱ་མིའི་འཁྲིས་ལ་འགྲོ་མ་ནུས་པ་ཞིག་མིན་པར་བརྟེན་གདོང་
བསྟན་ནས་ཕྱིན་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་ང་ཚོས་སྲིད་བྱུས་དེ་ཟིན་པ་རེད། ཐའེ་ཝན་
ལ་ཡིན་ནའང་དེ་དེ་བཞིན་རེད། དཔེར་ན། ན་ནིང་འདིར་རྐྱེན་ཅིག་ལྷགས། དེའི་འོག་
ནས་ཐག་གཅོད་ཅིག་བྱས། གནས་སྐབས་ཅིག་རིང་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ཐོག་
ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡང་མཚམས་འཇོག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་
རེད། འོན་ཀྱང་མི་ནི་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། བོད་གཞུང་གིས་གཏན་འབེབས་དང༌། སྲིད་
བྱུས་ཟིན་པ་དེ་སླ་པོ་བཟོ་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་སྙིང་པོ་གཏན་ནས་མི་འདུག

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

110

ཕྱོགས་གཞན་དག་ཅིག་ནས་བལྟས་ན། ཐའེ་ཝན་ནང་ལ་ནང་པ་ཁྱོན་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། ནང་པ་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་

ལ་གཞི་ནས་བྲོ་བ་རྙེད་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྔོན་མ་བདུད་འཇོམས་
རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་སློབ་དེ་འདྲ་ཡོད། དེ་དག་ནས་མར་བརྒྱུད་ནས་པད་ནོར་རིན་པོ་
ཆེ། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོའི་སློབ་བརྒྱུད་ཡོད། དེ་བཞིན་བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་
སྔར་ནས་སློབ་བརྒྱུད་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོས་བོད་ཀྱི་ནང་

པའི་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་དང༌། རེ་འདོད་བྱེད་མཁན་ཡོད་ཐག་ཆོད་རེད། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་དེ་དག་གི་རེ་བ་བསྐངས་ནས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་
བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་རེད། ཡང་སྒོས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ལ་
མཚོན་ནའང༌། རྒྱ་མི་གཅིག་ཡིན་ནའང་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་དེ་ཤེས་ཐུབ་
པ་ཞིག་དང༌། ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་བོད་པར་ཤ་ཚ་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་ང་
ཚོར་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
ང་ཚོའི་མི་ཕར་འགྲོ་མཁན་ཚོས་སོ་སོའི་བསམ་བློ་ངོ་མ་རང་ས་ལ་བཞག་ན་
བོད་གཞུང་ལ་རྒྱབ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་མེད་ལ། ལྷག་བསམ་མ་དག་པ་མེད་ན་ཡང༌།
བྱེད་སྟངས་ཤིག་གིས་རྐྱེན་པས་མཐའ་མ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མཐོང་ཚུལ་ངན་
པ་ཆགས་པ་དེ་ང་ཚོར་མི་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་བྱེད་ཕྱོགས་དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་
ཕྱོགས་མང་པོ་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ནས་སོ་སོའི་དམ་བཅའ་འཛིན་ཐུབ་པ། ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས་སར་བདེན་པ་བདར་ནས་ཁ་གཏད་གཅོག་ཐུབ་པ། གྲོགས་པོ་བཟོ་དགོས་སར་གྲོགས་པོ་བཟོ་ཐུབ་པ། དེ་འདྲའི་མི་འགྲོ་ཐུབ་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

111

དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་རྒྱ་དམར་ནག་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་
གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་རེད། དེ་རྣམས་འཕྲོས་བཤད་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

112

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བཀའ་བློན་ལྔ་གསར་མཇལ་དམ་འབུལ་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ འོས་ཐོན་གྱི་བཀའ་བློན་དང་། གལ་ཆེའི་གནས་དུས།

ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་ཁ་གྲངས་མང་དུ་བཏང༌བ་དང་། སྤྱི་འཐུས་འོས་འདེམས་
བྱེད་སྟངས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་བཏང་བའི་རྗེས་སྤྱི་འཐུས་མང་མོས་འོས་འདེམས་
ཀྱིས་བཀའ་བློན་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་དུས་ཚོད་དང་པོ་ཡིན་པ་རེད། བཀའ་བློན་
འོས་ཐོན་མི་གཉིས་མ་གཏོགས་མ་བྱུང་སྟབས། ལས་དོན་དངོས་སུ་ལག་ལེན་
བཀལ་དུས་མི་མ་འདང་བའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པར་བརྟེན། ད་ལམ་བཅའ་ཁྲིམས་
གཞིར་བཟུང་གིས་ཁ་སྣོན་མི་གསུམ་བསྐོས་ནས་ད་ཆ་བཀའ་བློན་མི་ལྔ་ཆགས་པ་

རེད། ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ད་ཆ་དམིགས་བསལ་གྱི་འགྱུར་བ་མ་

བྱུང་ན་ལོ་ལྔའི་རིང་ཁྱེད་ཚོས་ལས་འགན་འཁྱེར་དགོས་ཤིང་། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ཧ་
ཅང་གི་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་འགན་འཁྱེར་མཁན་གྱི་བཀའ་བློན་
ཡིན་པས། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་ངེས་ལ། དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད།
ངོས་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ད་ལྟ་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་བདུན་ལ་སླེབས་
ཤིང་། ད་ལྟ་ལས་དུས་འདིའི་བཀའ་བློན་མི་ལྔ་པོ་དེས་ལོ་ལྔའི་རིང་ལས་དོན་བྱེད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

113

དགོས་སྟབས་ཕལ་ཆེར་ང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་མ་སླེབས་བར་དུ་ལས་དོན་སྒྲུབ་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན། ལོ་ལྔའི་ནང་ཚུད་ལ་
འགྱུར་བ་བཟང་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཕྱིའི་ཆ་རྐྱེན་གྱི་ཆ་ནས་ང་ཚོར་དངོས་གནས་རེ་བ་ཆེན་
པོ་ཡོད། ཕྱིའི་ཆ་རྐྱེན་བཟང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་སྐབས་འཕྲལ་
ལོངས་སུ་སྤྱད་ནས་ཐབས་ཤེས་ཐུབ་མིན་ནི་ང་རང་ཚོར་ལག་ལུས་པ་རེད། ཐབས་
ཤེས་ཡག་པོ་ཞིག་ཐུབ་ན། ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་གཉིས་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ང་རང་ཚོ་
ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་ཇེ་བཟང་ནས་ཇེ་བཟང་འགྲོ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཏན་ཏན་ཡོད། ཡང་
གལ་སྲིད་ལོ་ལྔའི་རིང་ལ་ང་རང་ཚོའི་ཐབས་ཤེས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བར་འཐུས་ཤོར་
ཕྱིན་ན། ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་ན་ཚོད་རྒས་འགྲོ་གི་ཡོད་པས་ལས་འགན་ཇེ་ཆེ་ནས་ཇེ་
ཆེར་འགྲོ་ངེས་ཡིན་པས། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་དགོས་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ང་ཚོས་བར་ཌྷམ་བཅའ་ཁྲིམས་ཤིག་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དང་། དེ་ནས་མ་
འོངས་པའི་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ཟིན་བྲིས་ཤིག་སྔོན་མ་ནས་ཡོད་པ་དེར་བསྐྱར་
བཅོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དངོས་གནས་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞིག་རིང་
མིན་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་པའི་རྩིས་གཞི་རེད། དེ་ཡང་ང་ཚོའི་ལས་འགན་གཅིག་

ཆགས་ཡོད། དེ་ནས་དུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་
དུ་བསྡད་པའི་བོད་མིའི་ནང་ལ་མང་གཙོའི་གོ་རྟོགས་དང༌། མང་གཙོའི་ལག་ལེན་
བསྟར་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་རིམ་གསོག་ཐུབ་པའི་ཐོག་ལ་ཤུགས་སྣོན་བྱ་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་འདུག བོད་ཕྱི་ནང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདིའི་གནས་ཚུལ་གྱི་
འོག་ནས་བོད་ནང་ཁུལ་ལ་ཡང་ང་ཚོས་མ་འོངས་པའི་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ཟིན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

114

བྲིས་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རྣམས་བོད་ནང་སླེབས་ཐུབ་པའི་

བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ལ། ཐབས་ཤེས་ཀྱང་བྱེད་དགོས།

ཁ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཚགས་ཚུད་དང་། བཀའ་སྤྱིའི་ཞུ་སྒོ།

དེ་ནས་ད་ལྟ་ང་ཚོ་འདིར་ཡོད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག་འདི་དག་སྤྱིར་བཏང་

ལྟོས་ས་ལྟོས་འཇོག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡོད་ཀྱང༌། ཕྱོགས་གཅིག་

ནས་ང་རང་ཚོའི་ལས་འགན་འདི་ཤིན་ཏུ་འགན་ལྗི་པོ་དང༌། ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་
ཡོད་པ་འདི་ལ་ལྟོས་ན། ང་ཚོས་ད་ལྟའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་ཡག་པོ་ཡོད་སྙམ་པའི་
ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་སྡོད་ཐབས་མེད་པས། ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ཞིབ་འཇུག་དང༌།

དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་ད་དུང་ཚགས་མ་ཚུད་པ་དང༌། དེ་འདྲའི་འགལ་རྐྱེན་ཡོད་ས་དེ་དག་
ལ་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་དགོས་མིན་དང་། གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་མིན་བསམ་བློ་གཏོང་
དགོས་ཀྱི་འདུགཡང་གཉིས་ནས་ང་རང་ཚོའི་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞིག་འགོ་བཙུགས་ནས་ཨ་
གསར་མ་ཡོལ་བའི་རིང་ལ་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་སྤུས་དག་པོ་ཡོད་ནའང༌། ལོ་གང་
འཚམ་ཕྱིན་རྗེས་འཆར་ཅན་དང༌། རྙིང་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ནས་སླ་རུ་འགྲོ་མཁན་ཞིག་

ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་མི་ཡོང་བར་ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས། སྤྱི་འཐུས་མང་དུ་ཕྱིན་

ཡོད། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡས་མས་གང་ཅིའི་ཐོག་ལ་མང་ཚོགས་ནང་ནས་སྤྱིར་

བཏང་ནམ་རྒྱུན་ནས་བསམ་འཆར་དེ་འདྲའི་རིགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་
འཐུས་ནས་མི་མང་གི་ཚབ་བྱས་ཏེ་ངོ་ཐོག་གནས་ཚུལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང༌། སྣོན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

115

འཕྲིའི་བསྒྱུར་བཅོས་གང་འདྲ་ཞིག་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ནའང་གཏོང་དགོས།
མ་གཞི་ཁ་སང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་དམ་འབུལ་སྐབས་ལ་སྐད་ཆ་
བྱུང་བ་བཞིན་རེད། གཞེན་སྐུལ་བྱེད་རྒྱུ་གཅིག་པུས་འདང་གི་མེད་པར་བརྟེན། མིའི་

སེམས་ནང་ལ་བག་ཡོད་དང༌། ཕྲན་བུ་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་གཞུང་གི་བསམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་

ཤེས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག གཞན་དེ་མིན་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས་ཞེས་རྟག་ཏུ་བཤད་
པ་དེས་ཕན་ཚོད་གཅིག་ཕན་གྱི་ཡོད་ན་ཡང༌། དེ་གཅིག་པུས་འདང་གི་མེད་པའི་

གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རེད། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡས་མས་ཚང་མ་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་ཐབས་ལ་གཞི་རྐང་སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་ཐོག་ནས་འཛེམས་ཟོན་དང༌། ཕྱོགས་ལྷུང་
མེད་པའི་ཐོག་ནས་ཕྲན་བུའི་ནན་ཙམ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། དེ་ནས་བཀའ་ཤག་གི་
ཐོག་ནས་ཀྱང་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་གོ་བསྡུར་དང༌། ཡར་རྒྱས་
གཏོང་རྒྱུ་དང༌། ཚགས་ཚུད་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་བྱེད་ཐབས་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུགདེ་དག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་བསམ་བྱུང༌། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

116

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༣ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བོད་དོན་གྱི་བདེན་མཐའ་དང་། གྲ་སྒྲིག་གི་ཞུ་སྒོ།

དེ་རིང་ང་ཚོ་ཚོགས་ཁང་གསར་པ་འདིའི་ནང་ཚང་མ་འཛོམས་པ་དང་པོ་རེད།
ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཉིན་བསྟུད་ནས་ཚོགས་འདུ་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་དང་། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་ཆབ་སྲིད་གནས་ཚུལ་གྱིས་རྐྱེན་པས་
བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གསུམ་ལ་ཉེ་བ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེའི་རིང་

ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འཕྲལ་སྒང་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་
རྒྱུ་དང༌། མ་འོངས་པར་བོད་ནང་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་དོན་ལ་གཞོན་སྐྱེས་
ཚོར་སློབ་སྦྱོང་སྤྲོད་རྒྱུ། ཆོས་སྡེ་ཁག་ནས་ནང་དོན་རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བོད་
ཀྱི་རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་རྣམས་བརྒྱུད་འཛིན་ཐུབ་པའི་དོན་ལ་ཚང་མས་འབད་བརྩོན་བྱས་ཡོད།
དེ་དང་ཆབས་ཅིག་མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་སླར་གསོ་བྱུང་བའི་རྗེས་བོད་
ནང་གི་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་མ་འོངས་པའི་བོད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཟིན་

བྲིས་ཤིག་ཕྱི་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནས་བཟོས་ཡོད། དེའི་ཚེ་ནམ་ཞིག་ང་རང་ཚོའི་
རང་དབང་རང་ལག་ཏུ་སོན་ནས་ངེས་པར་དུ་སོ་སོའི་ལུང་པ་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

117

བསྐྱང་རྒྱུ་ཞིག་ཡོང་བར་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་བྱས་ཡོད་ཀྱང༌། ལོ་དུས་འདི་འདྲ་ཞིག་

ལ་ཡོང་གི་རེད་སྙམ་པའི་ཚོད་དཔག་བྱ་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཆགས་ཡོད།
བར་ལམ་དུས་ཀྱི་འགྱུར་བ་མང་པོ་ཞིག་འགྲོ་བཞིན་པ་དང༌། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བོད་
ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་མི་ཐོག་བརྗེས་འགྲོ་གི་ཡོད་ནའང་སོ་སོའི་མི་རིགས་
ཀྱི་ལྟ་བ་དང༌། མི་རིགས་ཀྱི་དོན་ལ་ལྷག་བསམ་དང་སྙིང་སྟོབས་འཁྱེར་སོ་ཧ་ལས་
པ་ཞིག་ཡོད། ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོ་ཡིན་ནའང་རྩ་བའི་བོད་
སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཚང་མའི་སེམས་ལ་མངོན་གསལ་དོད་ལོས་དང༌། ཤུགས་ཆེ་ཆུང་
ལྟ་བུ་ཡོང་བ་ལས། སྤྱིར་བཏང་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི་སེམས་ནང་སོ་
སོ་བོད་པ་ཡིན་བསམ་པ་དང༌། རྒྱ་མིས་བཙན་དབང་བྱས་བྱུང་བསམ་པ་ཞིག་ཚང་
མའི་སེམས་ནང་ཟུབ་ཏུ་མེད་པར་གནས་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་པའི་འོག་ནས། ད་ཆ་ང་ཚོ་
གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་རྒྱུའི་དུས་ཤིག་ལོ་ཤས་རྗེས་སུ་ཡོང་བའི་ཚོད་དཔག་བྱེད་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ནི་ང་ཚོ་བོད་པ་གཅིག་པུའི་བསམ་ཚུལ་ཐོག་ནས་
བཤད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། རྒྱ་ནག་གི་ཐོག་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཟེར་མཁན་གང་ལ་
གང་འཚམ་ཞིག་གི་བསམ་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པ་དང༌། ལྷག་དོན་རྒྱ་མི་རང་གི་

ནང་ནས་བར་ལམ་བྲོས་བྱོལ་ལ་ཡོང་བ་མང་པོ་ཞིག་གི་བསམ་ཚུལ་དང་ཡང་
གཅིག་གྱུར་ཆགས་ཀྱི་འདུག ད་ལོ་ལྔའམ། མཐོ་ན་ལོ་བཅུའི་ནང་ཚུད་ལ་འགྱུར་བ་
ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་རྒྱུར་ཚང་མས་རེ་བ་རྒྱག་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ད་ཆ་མ་འོངས་པའི་
བོད་དེ་ཕལ་ཆེར་ང་ཚོའི་དམིགས་འོག་ལ་ཚུད་པའི་སྒོ་ནས་ང་ཚོས་དེ་རྩིས་ཀྱི་གྲ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

118

སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཁ༽ མ་འོངས་པའི་གྲ་སྒྲིག་དང་། རྩ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱར་བཅོས།

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། ང་ཚོའི་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་
འདིར་ཧ་ཅང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མའི་ཉམས་མྱོང་ཐོག་ནས་
ཤེས་གསལ་ཡིན། ཡིན་ནའང་རང་དབང་བྱུང་བའི་མཚམས་ནས་སོ་སོའི་ལུང་པ་

འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགན་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཁུར་དགོས་པར་བརྟེན་
གཅིག་བྱས་ན་དཀའ་ངལ་འདི་ལས་ཆེ་བ་ཞིག་དང༌། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དཀའ་ངལ་

མང་པོ་ཡོང་སྲིད་པ་ཡིན། སྡུག་ས་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོ་ནང་ཁུལ་འཁྲུག་རྩོད་མི་ཡོང་

བའི་ངེས་པ་མེད། མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་ནང་ཁུལ་འགལ་ཟླ་བྱུང་ན། དེ་ནི་ཧ་ལས་པའི་

དཀའ་ངལ་ཞིག་དང༌། བཟོད་ཐབས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། མ་
འོངས་པར་བོད་རང་དབང་སོན་པའི་མཚམས་ལ་ང་ཚོའི་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ལ་ད་ལྟ་
ནས་བསམ་བློ་ཏན་ཏན་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུགགཉིས་ནས། ང་ཚོ་འདི་ཁུལ་ཡིན་ཡང་རུང༌། བོད་ནང་ཡིན་ཡང་རུང༌། རིགས་
གཅིག་གིས་རྒྱ་མི་བོད་ནས་ཐོན་པའི་ཉིན་མོ་དེར་ང་ཚོའི་དོན་དག་ཡོངས་རྫོགས་
འགྲུབ་པ་རེད་བསམ་པའི་བསམ་བློ་སྟབས་བདེ་པོ་དེ་འདྲ་གཏོང་མཁན་ཡོང་གི་ཡོད་
བཟོ་འདུག་པས་དེ་ལྟར་གཏན་ནས་མིན། དངོས་གནས་རང་དབང་བྱུང་བའི་
མཚམས་ལ་མི་གཞན་ཞིག་ལ་ཁག་འཕངས་ལག་འཕྱིས་བྱེད་ས་མེད་པར་སོ་སོ་

རང་ཉིད་ཀྱིས་འགན་ཆ་ཚང་འཁྱེར་དགོས་པར་བརྟེན་གནད་དོན་དེ་ཧ་ཅང་གལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

119

ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། སྔོན་མ་ཡོད་པའི་རྩ་ཁྲིམས་
ཟིན་བྲིས་དེ་ལོ་སུམ་ཅུའི་གོང་ནས་བཟོས་པ་ཡིན་སྟབས་དེའི་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
མང་པོ་ཞིག་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ཡོད། ད་ཆ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་ཏེ་ཕྱོགས་
གང་ས་ནས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་སྔོན་མའི་རྩ་ཁྲིམས་ཟིན་བྲིས་དེར་བསྐྱར་བཅོས་
བྱེད་པ་དང༌། མང་གཙོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྩ་ཁྲིམས་ཤིག་བཟོ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ལོ་
གཅིག་གཉིས་གོང་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཙུགས་པ་ཡིན།
རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་བཟོ་རྒྱུ་སྨོས་མེད་ཁར། ད་དུང་མ་འོངས་པའི་བྱེད་
ཕྱོགས་སྐོར་ལ་ལམ་སྟོན་ཡིག་ཆ་གསལ་པོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་སྟེ་ཟླ་
ཤས་གོང་དུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་གཏན་གཙང་མ་འཁེལ་བ་ཞིག་བྱུང་

མ་སོང༌། ཐོག་མར་བྱས་ན་གཏན་གཙང་མ་འཁེལ་བ་བྱས་ཏེ་དེ་རིང་སྤྱི་འཐུས་ཚང་
འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཡིག་ཆ་དེ་འབུལ་རྒྱུ་བྱུང་ན་བསམ་པ་དྲན་ཡང༌། བྲེལ་བ་བྱས་
ན་དགོས་པ་མི་འདུག་པས་གོ་བསྡུར་ལྷོད་ལྷོད་བྱ་རྒྱུ་དང༌། དེ་རིང་དེའི་ནང་དོན་
ནམ། སྙིང་དོན་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་དེ་དག་ཞུས་ན་བསམ་པ་བྱུང༌།

ག༽ བར་བརྒལ་གྱི་སྲིད་གཞུང་དང་། སྲིད་གཞུང་དེའི་ལས་འགན།

ང་རང་ཚོར་རང་དབང་བྱུང་ནས་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་
གང་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཐོག་མར་བར་བརྒལ་དུས་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་ཞིག་འཛུགས་
རྒྱུ་དང༌། དེའི་འགོ་འཛིན་དེ་དམིགས་བསལ་གྱི་འཐུས་མི་བསྡུ་བསྐོང་བྱས་ཏེ་འོས་
འདེམས་མང་མོས་རྩེ་ཏོག་ནས་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་དང༌། དེ་མིན་གང་ལྟར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

120

མི་དྲག་པ་ཞིག་ལ་འགན་སྤྲད་དེ་བར་བརྒལ་དུས་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་འཛུགས་རྒྱུ། དེ་
འདྲའི་མི་དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཡོད་པའི་དབང་ཚད་རྣམས་
རྩིས་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུ། ངས་དེ་སྔོན་ནས་བོད་རང་དབང་བྱུང་བའི་མཚམས་ནས་ངས་སྲིད་དོན་གྱི་འགན་འཁྱེར་གྱི་མིན། བོད་མི་སྤྱི་འགྲེ་སྤྱི་མཚུངས། ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་
དཀྱུས་མ་ཞིག་བྱས་ནས་སྡོད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་རྟག་པར་བཤད་པ་དེ་བག་གྲོ་པོ་བྱས་ཏེ་
བཤད་པ་མ་ཡིན་པར། ངོ་ཐོག་ལག་ལེན་བསྟར་རྒྱུར་སེམས་ཐག་བཅད་ནས་བཤད་
པ་ཡིན། གནས་ཚུལ་དེ་ཡིག་ཆ་དེའི་ཐོག་ལ་གསལ་པོ་བཀོད་ན་བསམ་པ་ཡིན།

ངོས་ནས་དབང་ཚད་ཡོངས་རྫོགས་མི་དེར་རྩིས་སྤྲོད་བྱས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་ཚོ་
བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་མཇུག་འགྲིལ་རྒྱུ་རེད།
བར་བརྒལ་དུས་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་གསར་པ་བཙུགས་པ་དེའི་ལས་འགན་དང་

པོར། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་ནས་རྩ་ཁྲིམས་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མི་མང་གི་འཐུས་མི་བསྡུ་བསྐོང་
བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགན་གཅིག་དང༌། དེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་
རྒྱུ་རྣམས་ལམ་སང་འགོ་བཙུགས་ཀྱིས་བྱེད་རྒྱུ། ཚོགས་ཆེན་དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་
རྩ་ཁྲིམས་དེ་གཞིར་བཞག་ནས་གཞུང་གི་འགྲོ་སྟངས་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་
རེད། ལས་དོན་དེ་དག་ལོ་གཉིས་ནང་ཚུད་ལ་ཟིན་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ། གཞུང་གསར་པ་
དེ་མ་ཚུགས་ཀྱི་བར་ལ། ད་ལྟ་རྒྱ་མིས་སྒྲིག་འཛུགས་བཟོས་པའི་ཤེས་ཡོན་དང༌།
འཕྲོད་བསྟེན། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ལས་རིགས་སྡེ་ཚན་མང་པོ་ཞིག་ནང་རྒྱ་མིས་

བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པའི་ལས་བྱེད་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ཚོས་ད་ལྟ་བར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

121

ཉམས་མྱོང་གང་འཚམ་བསགས་ཡོད་ལ། རྒྱུས་ཡོད་ཡག་པོ་ཆགས་ཡོད། ད་ཕན་ཁོང་ཚོར་གླ་ཕོགས་རྒྱ་མིས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་དང༌། རྒྱ་མིས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པའི་

ལས་ཁུངས་ནང་བསྡད་ཡོད་ཀྱང་བསམ་བློ་བོད་པ་གཙང་མ་བྱས་ཏེ་སྡོད་མཁན་བརྒྱ་ཆ་གོ་དགུ་ལས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ཚོས་མུ་མཐུད་དེ་ལས་འགན་འཁྱེར་
རྒྱུ་དང་། མི་རེ་ཟུང་དམིགས་བསལ་ཅན་ཡོང་ཆས་ཆེ་ཞིང་། དེ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་
དད་རེད།
ཕྱིན་ཆད་བོད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་གཏན་འཁེལ་མཚམས་ནས། རྩ་ཁྲིམས་གཞིར་

བཟུང་གཞུང་གསར་པ་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུ་དང༌། སྒྲིག་འཛུགས་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་རྒྱུའི་
དུས་ཚོད་ཅིག་ཡོང་གི་རེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་
མཁན་ཚོར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་གང་ཡང་མེད། འོན་ཀྱང་སོ་སོའི་ཤེས་
ཡོན་དང༌། ཉམས་མྱོང་ལ་གཞིགས་པས་ལས་ཀ་གང་སྤྲད་པ་དེ་དག་བྱེད་དགོས།
བར་བརྒལ་དུས་སྐབས་ཀྱི་སྲིད་གཞུང་གིས་ཚོགས་ཆེན་བསྡུ་བསྐོང་བྱས་
ནས་གཏན་འབེབས་ཟིན་པའི་རྩ་ཁྲིམས་གཞིར་བཟུང་གི་གཞུང་གསར་པ་བཙུགས་
པ་དེའི་ཐོག་ནས། ད་ལྟ་རྒྱ་མིས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པའི་སྡེ་ཚན་དེ་དག་ལ་འགྱུར་བ་
གང་འདྲ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་མེད་ནི་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རེད། དེ་བར་
ད་ལྟ་བཀོད་སྒྲིག་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་མུ་མཐུད་ནས་བསྡད་རྒྱུ་དང༌། ལས་བྱེད་ཀྱང་ད་ལྟ་ཡོད་པ་རྣམས་ནས་མུ་མཐུད་ལས་འགན་འཁྱེར་རྒྱུ་བྱས་ན་ལྷིང་འཇགས་པ་དང༌། གྲ་འགྲིགས་པ་ཡོང་གི་རེད།
སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་གསལ་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། བོད་ནང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

122

ད་ལྟ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་རིགས་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་བློའི་ནང་གནས་ཚུལ་འགྱུར་
བ་ཕྱིན་པའི་མཚམས་ལ་ང་ཚོ་ལས་བྱེད་ཚོའི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཆགས་ཡོང་
བསམ་པའི་བློ་གཡེང་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། ངས་གསུང་བཤད་ཙམ་མ་ཡིན་པར་
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་པའི་

ཡིག་ཆ་ཞིག་ཐོན་ན། ཚང་མའི་བསམ་བློའི་ནང་གསལ་པོ་དང༌། གུང་འགྲིགས་པོ་
ཞིག་ཆགས་ཡོང་རྒྱུར་བརྟེན། དེ་ལྟ་བུའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་བཏོན་ན་བསམ་པ་ཡིན།
འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ལའང་ང་ཚོར་རང་དབང་བྱུང་བའི་མཚམས་ལ་བྱེད་སྟངས་
འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཡིག་ཆ་གསལ་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་ནང་སུས་བལྟས་ཀྱང་
བསམ་བློའི་ནང་གསལ་པོ་དང་། བྱེད་བདེ་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུགང༽རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཆར་ཟིན་དང་། ཆབ་དཔལ་གྱི་ལམ་ལུགས།

དེ་ནས་རྩ་ཁྲིམས་རྒྱས་པ་ཞིབ་ཚགས་པོ་ཞིག་འདི་ནས་གོ་སྒྲིག་བྱེད་ཐུབ་མིན་

གང་ལྟར་ཡང་མ་འོངས་པར་ཚོགས་འདུ་ཆེན་པོ་དེའི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་བྱེད་
རྒྱུའི་གྲོས་གཞིའམ། རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཆར་ཟིན་ལྟ་བུ་ཞིག་བཟོས་ན་བསམ་པ་ཡོད། དེ་
ཡང་ང་རང་གི་བསམ་འཆར་ཙམ་ལས་དེ་ངེས་པར་དུ་གཏན་འཁེལ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་མི་ཐུབ་ལ། བརྗོད་འདོད་ཀྱང་མེད། འཆར་ཟིན་དེའི་ནང་རྩ་དོན་འཚེ་མེད་ཞི་

བའི་བསྟི་གནས་བཟོ་རྒྱུ་སྔོན་མ་དོན་ཚན་ལྔའི་ནང་གསལ་བ་བཞིན་བཀོད་ཡོད། ང་
རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་བལྟས་ན། བོད་ཁམས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་བསྟི་གནས་གཙང་མ་
ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་འདི་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་རང་ཉིད་ལ་ཁེ་ཕན་ཡོང་བ་ཙམ་དུ་མ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

123

ཟད། ཁྱིམ་མཚེས་ཀྱི་ལུང་པ་ཚང་མར་ཕན་ཐོགས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། འཛམ་
གླིང་སྤྱི་ལ་ཡང་མིག་དཔེ་བཟང་པོ་བསྟན་ཐུབ་རྒྱུར་ཧ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་
མཐོང་གི་འདུག ང་རང་གི་མི་ཚེ་ཡོངས་རྫོགས་འདིའི་ཐོག་ཏུ་བཏང་བསམ་པ་ཡོད།
མིང་གང་ཞིག་འཁྱེར་རུང་མ་འཁྱེར་རུང་འདིའི་ཐོག་ལ་མ་ཤི་བར་དུ་དཀའ་ལས་
རྒྱག་བསམ་གྱི་ཡོད།
དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགྲོ་སྟངས་ལ་མཚོན་ན་ཡང༌། མཁས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ནང་

པའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་ཤོད་མཁན་ཡོང་གི་
འདུག ངས་མགོ་ཡག་པོ་འཚོས་ཀྱི་མེད། སྤྱིར་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགྲོ་སྟངས་ཡག་པོ་
ཤེས་ཀྱི་མེད། གང་ལྟར་ལྟ་བའི་འཁྱེར་སོ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་དཔལ་

འབྱོར་ལམ་ལུགས་ཤིག་འཛིན་དགོས། དེའི་ནང་ལ་གཅིག་བྱས་ན་སྤྱི་ཚོགས་རིང་

ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནང་ནས་ལེགས་ཆ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལེན་རྒྱུ་དང༌། ཕན་ཐོགས་
མེད་པའི་རིགས་ང་ཚོས་ལྐུག་པ་ཨུ་ཚུགས་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། མ་རྩའི་རིང་

ལུགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་དང༌། སྒེར་སོ་སོའི་ནུས་པ་བཏོན་ནས་རང་གི་ཁེ་ཕན་དང་འབྲེལ་བའི་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པ་བཅས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ནས་

ལེགས་ཆ་བླང་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུགགཞུང་གི་འགྲོ་སྟངས་དེ་ཕལ་ཆེར་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ཆ་ (Parliamenta-
ry) གྲོས་ཚོགས་ལམ་ལུགས་ཞེས་པ་ལྟར་བྱས། སྲིད་དོན་གྱི་ཚོགས་པའི་འཐུས་

མི་མང་བ་སུ་ལ་བྱུང་བ་དེས་གཞུང་འཛིན་རྒྱུ་དང༌། ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་ཅེས་པ་
འདི་ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་བལྟས་ན་ཕལ་ཆེར་འཚམས་པོ་མེད་དམ་དྲན་གྱི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

124

འདུག་རུང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཕྱི་ནང་གཞིས་

བྱེས་མི་མང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་ཞེས་པ་འདི་ལ་བློ་

མོས་ཆེ་བ་ཡོང་རྒྱུར་བརྟེན་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལའང་བཀོད་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་

གནས་ཚུལ་ནས་བལྟས་ན་འདི་རང་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ཡོད་བཟོ་འདུག སྙིང་དོན་དེ་ལྟར་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་གོ་སྒྲིག་བྱེད་མུས་མགྱོགས་མྱུར་ཟིན་བྲིས་གཏན་
གཙང་མ་འཁེལ་མཚམས་ཡོངས་གྲགས་བྱས་ནས་འདོན་རྒྱུ་ཡིན། དེ་རིང་དངོས་
གཞི་ཞུ་རྒྱུ་འདི་སྐོར་ཡིན།

ཅ༽ བོད་དོན་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་། གཞུང་མང་གི་འཐུས་ཤོར།

མ་གཞི་བོད་པ་མི་རེ་ངོ་རེས་ལྷག་བསམ་བཅངས་ནས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་
བསམ་བློ་གཏོང་གི་ཡོད་ན་ཡང༌། སྐབས་འཕྲལ་སོ་སོར་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མང་པོ་ཞིག་རང་བཞིན་སྣང་མེད་དབང་གིས་

དུས་ཚོད་ཆུད་ཟོས་ཤོར་གྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག དཔེར་ན། ད་རེས་ཉེ་ཆར་
ངོས་རང་མཏ་ཡ་པ་སྡེ་ཤི་དང༌། ཨོ་རི་ས་གཞིས་ཆགས་སོགས་ལ་བསྐྱོད་སྐབས་ས་
གནས་སོ་སོའི་རྒྱ་གར་གྱི་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་མང་པོ་ཐུག་བྱུང༌། ཁོ་རང་
ཚོའི་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་འདོད་དང༌། དོ་སྣང་ཆེན་པོ་འདུག ཡིན་

ནའང་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་མཁན་ཧ་ཅང་ཉུང་ཉུང་རེད།
ང་ཚོས་ཕྱི་དྲིལ་ཚགས་པར་ལ་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་ཞེས་སྔོན་མ་ནས་བཤད་ཡོད་ཀྱང༌། ད་དུང་ཡང་འཐུས་ཤོར་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་འདུག དཔེར་ན། ང་རང་ཚོ་སྐད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

125

ཆ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་མི་བལ་གོས་ཚོང་མཁན་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཧ་ལམ་རྒྱ་གར་གྱི་ས་ཁུལ་གྲོང་ཁྱེར་ཕལ་མོ་ཆེར་སླེབས་ཀྱི་ཡོད། བལ་གོས་ཚོང་པ་མི་རེ་ངོ་

རེས་བོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས་ཀྱི་དྲིལ་བསྒྲགས་ཤོག་ལྷེ་རེ་གཉིས་ལས་མ་

བྱུང་ཡང་མི་ལ་སྟོན་རྒྱུ་དང༌། སྤྲོད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ལེན་མཁན་ཁག་གཅིག་
གིས་ཀློག་གི་རེད། ཁག་གཅིག་གིས་མ་ཀློག་ཀྱང་སྐྱོན་མེད། རང་ཤུགས་ཀྱིས་དྲིལ་
བསྒྲགས་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲའི་ཐབས་བྱུས་ང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་འཐུས་ཤོར་
འགྲོ་གི་འདུག མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་རྒྱ་གར་ནང་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་མཁན་རྒྱ་
གར་མི་མང་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ཉུང་ཡིན་པ་འདི་སྐོར་དྲིལ་བསྒྲགས་ལས་ཀར་ཤུགས་སྣོན་
བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུགདེ་བཞིན་བོད་ནང་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་མཁན་དང༌། ཚུར་གཉེན་འཕྲད་ཡོང་མཁན་
དེ་ཚོ་མི་རེ་ངོ་རེར་ཆོས་བརྒྱུད་སོ་སོའམ། ཆོལ་ཁ་སོ་སོ་ནས་ཉེ་བ་གཉེན་འབྲེལ་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་བཤད་དེ་ཤེས་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གནད་གལ་ཆེ། ང་ཚོ་
གཞུང་གི་ངོས་ནས་ཚང་མར་ཁྱབ་པ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་ལ། ད་ལྟ་ནུས་པས་
འདང་གི་མི་འདུག བོད་མི་མི་རེ་ངོ་རེས་སྤྱི་དོན་སེམས་ཁུར་འཁྱེར་ནས་ཞར་དང་
ཞོར་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤོད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་རྒྱུ་རེད། དེ་ལྟར་ཡོང་བ་ལ་འདིར་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཁྱིམ་ཚང་ཚང་མའི་ནང་བོད་དོན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོར་བ་ཤུགས་ཆེ་སླེབས་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡོང་གི་མེད་
པ་རེད།
བར་ལམ་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོས་བལ་ཡུལ་ནང་སླེབས་ན་ཚོང་གི་སྐོར་མ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

126

གཏོགས་ཤོད་མཁན་མི་འདུག་ལ། རྒྱ་གར་ནང་ལའང་བལ་གོས་ཚོང་ལས་ཀྱི་སྐོར་
མ་གཏོགས་བཤད་རྒྱུ་མི་འདུག དེང་སང་ཨ་མི་རི་ཀར་གཞིས་ཆགས་འགྲོ་མཁན་
སྐོར་གྱི་སྐད་ཆ་མ་གཏོགས་བཤད་རྒྱུ་མི་འདུག་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག དེ་དག་ནི་

ཞབས་འདྲེན་རེད། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་བོད་པའི་དོན་དག་
ལ་སེམས་ཁུར་དང༌། དོ་སྣང་ཡོད་ན་ཞར་དང་ཞོར་ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་སྐད་ཆ་ཐོན་གྱི་རེད།
དེ་ལྟར་མེད་ན་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ས་ཞིག་ལ་སླེབས་དུས་ཁྲལ་ལྟ་བུའི་སྐད་ཆ་
ཕྲན་བུ་བཤད། སོ་སོའི་ནང་ལ་སླེབས་དུས་དོན་དག་གཞན་དག་ཅིག་བཤད་དེ་
བསྡད་ན། བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོ་བོད་ནས་ཡོང་དུས་སེམས་ཤུགས་ཡོད་ཀྱང་
འདིར་སླེབས་རྗེས་སེམས་ཤུགས་ཆག་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་འདུག འདི་ཕྱོགས་སླེབས་པའི་

འབྲས་བུར་ཕར་ལོག་སྐབས་བསམ་བློའི་ནང་བོད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཐོབ་ཐང་གི་གོ་རྟོགས་མཐོ་རུ་སོང་ནས་སེམས་ཤུགས་འཕར་བ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་པ་རེད། ང་ཚོས་
གོ་སྐབས་མང་པོ་ཆུད་ཟོས་གཏོང་གི་འདུག དེའི་ཐད་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླངས་
ནས་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགགཞིས་ཆགས་ཁག་གི་གནས་ཚུལ་དང༌། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་དེ་
དཔལ་འབྱོར་དང༌། ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རྩ་བའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
བསམ་བློ་ཕྲན་བུ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་
ཕྲན་བུ་ཟབ་པ་དང༌། གཞིས་འགོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་བློར་དོ་སྣང་དེ་ཙམ་མེད་པའི་

ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ལ་མང་ཚོགས་ཚོས་ཀྱང་ལས་འགུལ་དམིགས་བསལ་བྱེད་རྒྱུ་མ་
བྱུང་བ་ད་རེས་ངོས་ནས་དོ་སྣང་བྱུང༌། དེ་ཚོ་ཐབས་ཤེས་མ་བྱས་པ་དང༌། འཐུས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

127

ཤོར་སོང་བའི་སྐྱོན་ཆ་རེད། སྤྱི་འཐུས་ཡིན་ནའང་འདྲ། བཀའ་ཤག་ཡིན་ནའང་འདྲ།

ལས་ཁུངས་སྡེ་ཚན་སོ་སོས་ཁ་ནས་མང་པོ་ཞིག་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང༌། ལག་ལེན་ངོ་མ་དོན་འཁེལ་མ་ཐུབ་པར་ཐི་གུ་སྣེ་ཤོར་འགྲོ་བ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུགང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པ་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཏེ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་ཐུབ་
པ་འདུག གོ་སྐབས་ཕྲན་བུ་ཞིག་བྱུང་ཡང་དེ་དམ་འཛིན་བྱས་ཏེ་སེམས་ཤུགས་སྤེལ་
ཐབས་དང༌། འཛམ་གླིང་གང་སར་བོད་པ་ཚོའི་ངོས་ནས་གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པ་
འདུག་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བལྟས་ན་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡིན་ན་

ཡང༌། ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་དང༌། ལས་འགན་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་ལ་འདི་དག་ལ་

དཔགས་ན་ད་ལྟ་ང་ཚོའི་བྱེད་སྟངས་འདིས་འདང་གི་མི་འདུག་པས་ཤུགས་རྒྱག་

དགོས་ཞེས་འབོད་སྐུལ་མ་བྱེད་ཐབས་མེད་ཆགས་ཀྱི་འདུག རྒྱ་གར་ནང་དང༌། ཕྱི་

རྒྱལ་ཁག བོད་ནང་བཅས་པར་བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་གནས་ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་
དང༌། བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་རྩོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རྩོད་ལེན་བྱེད་སྟངས་སོགས་
ཕྱོགས་མང་པོའི་ཐད་ད་དུང་ནུས་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགཆ༽ སྒྲིག་ཁྲིམས་གནོན་སྡོམ་དང་། ཟོལ་མེད་ཀྱི་གཞེན་སྐུལ།

བར་ལམ་བཅའ་ཁྲིམས་གསར་པ་བཟོས་ཏེ་བཀའ་ཤག་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་ཕྲན་བུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང༌། སྤྱི་འཐུས་ཚོར་ཡང་འགན་ཆེན་པོ་སླེབས་
ཡོད། གདན་ས་ཁག་གི་མཁན་པོ་ཚོར་ཡང་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌། ད་རེས་ཀོ་ལི་སྒལ་ལ་

སེ་ར་ཚོགས་ཆེན་གྱི་དགེ་བསྐོས་གཉིས་གསར་མཇལ་ལ་སླེབས་བྱུང༌། ངས་ཁོང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

128

གཉིས་ལ་དགེ་བསྐོས་ཁ་ཚ་ཙམ་བྱེད་དགོས། དགེ་བསྐོས་གཅིག་གིས་ཟོན་བྱས།
གཉིས་ཀྱིས་ཟོན་བྱས་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག ཁ་ཚ་ཙམ་བྱེད་དགོས་བཤད་པ་ཡིན།

དགེ་བསྐོས་གཅིག་གིས་སྐབས་རེ་ཕྲན་བུ་ལག་པ་འགྱོགས་དགོས་པ་ཡོང་གི་འདུག་

པ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་འགྲིགས་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེས་ཟེར་བར་ངས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་རེད། སོ་སོའི་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང༌། དྲང་པོ་དྲང་བཞག་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ཕྱིན་དྲན་སྐུལ་བྱེད་མཁན་མེད་པ་ལས་ཡོད་པ་ཡག་གི་རེད། བར་ལམ་གྱི་

ཉམས་མྱོང་ནས་བལྟས་ན་བློ་གསལ་གླིང་གི་མགོན་པོས་དགེ་བསྐོས་བྱེད་སྐབས་ཁ་
ཚ་པོ་བྱས་པ་དེས་ཕྲན་བུ་ཕན་འདུག བཀའ་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་མཐའ་མར་གྲྭ་པ་ཚོར་ཡང་
སྒྲིག་ལམ་ཀུན་སྤྱོད་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས། ད་ལམ་དགེ་བསྐོས་ལ་ངས་མངགས་ཡོད། དགེ་བསྐོས་ཀྱི་ཁ་ཚ་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ན། དེ་དགེ་བསྐོས་ཀྱི་ནོར་འཁྲུལ་མ་རེད།
ངས་ཁ་ཚ་པོ་བྱེད་དགོས་བཤད་པ་ཡིན།

དེ་བཞིན་དུ་འགོ་བཀའ་བློན་ཚོས་གཤམ་འོག་ལས་བྱེད་པར་དགའ་མིན་

དགའ་མདོག་གིས་བསུན་པོ་བཟོས་པ་མ་ཡིན་པར། དངོས་གནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང༌། དྲང་པོ་དྲང་བཞག རྒྱུ་འབྲས་དཔང་འཕེར་གྱི་ཐོག་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་
རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཀྱང༌། འགོ་བཀའ་བློན་
ནས་ལས་ཁུངས་ཆེ་ཕྲ་ཚོའི་ནང་ལས་བྱེད་པས་འཐུས་ཤོར་ཡོད་ན། རྒྱབ་བཤད་
མིན་པར། མདུན་ལ་གདོང་བསྟན་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང༌། དྲག་པོ་དྲང་བཞག ཤོག་ཤོག་བསྒྲིལ་མ་ཡིན་པར་ཐད་ཀར་འཛེམས་ཟོན་སྤངས་ནས་བཤད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག གཙོ་ཆེ་སྒྲིག་འཛུགས་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ལས་དོན་རྣམས་ཚགས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

129

ཚུད་ཡག་པོ་ཡོང་བའི་དོན་ལ་ཚང་མས་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་འཛེམས་ཟོན་སྤངས་ཏེ་ཟོལ་མེད་ཀྱི་གཞེན་སྐུལ་བྱེད་རྒྱུ་སྐབས་སུ་གང་བབས་པ་རྣམས་ནན་པོ་
བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགང་རང་སྒེར་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྐྱེས་པའི་དུས་ཚོད་འདི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་གི་
དུས་ཚོད་སྡུག་ཤོས་བོད་ཆགས་འཇིག་ཡོང་བའི་མཚམས་ལ་སྐྱེས་པ་རེད། ད་ཆ་ཧ་
ཅང་གི་ན་རྒས་རྫི་རྡིབ་མ་བྱུང་གོང་ལ་བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་

ཆེན་པོའི་དུས་ལ་སླེབས་ཡོད་པས། ད་བར་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས་པ་ལྟར། ད་དུང་
ཡང་སྙིང་ལ་རུས་པ་བཅུག་ནས་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེང་
སང་གི་དུས་ཚོད་འདི་བོད་ནང་ལ་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།
ད་རེས་ཉེ་ཆར་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་བོད་མི་ཞིག་ཐུག་བྱུང༌། དེས་བཤད་པའི་
སྐད་ཆ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་བདེན་པ་ཡིན་མིན་མི་ཤེས་ཀྱང༌། ཁོ་རང་ལ་པེ་ཅིང་བརྒྱུད་
བོད་མི་ལས་བྱེད་པའི་ས་ནས་ཐོས་པར། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་བའི་
ནང་ལ་རྒྱ་མི་སླེབས་ཟིན་པ་ཁྲི་བརྒྱད་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང༌། བཅིངས་བཀྲོལ་དམག་མི་

ཁྲི་དྲུག་ཅུ་རེ་བདུན་སླེབས་ཡོད་པ་དང༌། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤།

༨༥།

༨༦ བཅས་ལོ་གསུམ་
ནང་སྐྱེ་སྒོ་བཀག་པ་ཁྲི་ལྔ་ཟིན་པའི་གནས་ཚུལ་གོ་ཐོས་བྱུང་འདུག དེ་ལྟར་བོད་ནང་
གི་གནས་ཚུལ་དངོས་གནས་ཛ་དྲག་གི་དུས་ལ་སླེབས་ཡོད་པ་དང༌། མཐུན་པའི་
གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་ཕྱི་རོལ་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་འགྱུར་འགྲོས་ཀྱི་གནས་

ཚུལ་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་ཡོད། དེ་ལྟར་མཐུན་རྐྱེན་དང༌། འགལ་རྐྱེན་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་ཞིག་ཐོག་སླེབས་ཡོད་པས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

130

ཚང་མས་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་ཧུར་ཐག་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཐུགས་

རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

131

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༠ བཀའ་བློན་དྲུག་གསར་མཇལ་དམ་འབུལ་སྐབས་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བཀའ་བློན་གྱི་དམ་འབུལ་དང་། ཚད་ལྡན་གྱི་མང་གཙོ།

བར་ལམ་བཀའ་བློན་གྱི་འོས་གཞི་འདོན་ཕྱོགས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་བཏང་སྟེ་
འདི་ནས་གྲོས་གཞི་བཏོན་པ་དང་། དེ་ལ་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འོས་བསྡུ་བྱས་ཏེ་
འདེམས་ཐོན་བྱུང་བའི་བཀའ་བློན་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན་པས།

ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་བསྟན་སྲིད་སྤྱི་དོན་
ཧ་ཅང་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་དུས་སྐབས་སུ་སླེབས་པ་དང༌། དེའི་ལས་འགན་ང་རང་

ཚོ་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་འཁྲི་ཡོད་པ་དང༌། ཡང་སྒོས་ལྷག་
པར་ཅན་དུ་ཕྱིན་ཆད་བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་

མིན་དེ་ད་ལྟའི་མི་ང་ཚོའི་མི་རབས་ལ་ལྟོས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དུས་
ཚོད་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐབས་ལ་ང་རང་ཚོ་འགན་འཁྲི་ཡོད་པ་ཚང་མས་གཅིག་
མཇུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་འབད་བརྩོན་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཡང་སྒོས་ཚང་
མས་རེ་བ་བརྒྱབ་སྟེ་འདེམས་ཐོན་བྱུང་བའི་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་དགོས།
དེ་ནས་དོན་ཚན་གཅིག་ལ། བར་ལམ་བཀའ་བློན་གསར་པ་གཏན་འཁེལ་ནས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

132

དམ་བཅའ་འབུལ་རྒྱུའི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། དེ་ཡོང་བའི་གནས་སྟངས་གང་
འདྲ་ཞིག་ལ་ཐུག་ཡོད་ཅེ་ན། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ལུགས་སྲོལ་མང་པོ་ཞིག་

ཡོད་པའི་ནང་ནས་མང་གཙོའི་ལུགས་སྲོལ་འདི་མི་མང་གི་ཁེ་ཕན་དང༌། མི་མང་གི་

འཚོ་བའི་ཐོག་ལ་དྲག་ཤོས་ཆགས་ཡོད། ང་རང་ཚོ་བོད་པར་ཆ་བཞག་ནའང༌། མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་ཐོབ་མཚམས་དངོས་གནས་དོན་དམ་པའི་རང་དབང་
ལྡན་པའི་མང་གཙོ་ཞིག་གི་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུར་ང་ཚོས་ཡིག་ཆ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་
གཏན་འཁེལ་བྱས་ཟིན་པ་རེད། བོད་ནང་གི་མི་མང་ཚོས་ཀྱང་དེ་སྔའི་བོད་ཀྱི་ལམ་

ལུགས་ལ་དགའ་བསུ་ཞུ་གི་མ་རེད། རྒྱ་མིས་གོ་སྐབས་ཟིན་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་
འགོ་འཁྲིད་པའི་བོད་པ་ཚོས་སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་པའི་ལམ་ལུགས་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཀྱི་

ལུགས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།
དཔེར་ན། ཆུང་ཙག་ལ་ཆ་བཞག་ན། བལ་ཡུལ་དང༌། རྒྱ་གར་སོགས་ལ་སླེབས་སྐབས་སྐུ་ངོ་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པ་དང༌། ལྷ་ལྕམ། སྐུ་ཞབས་ཞེས་ཟེར་དགོས་ཀྱི་ཡོད། འདི་དག་སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་པ་རོ་ལངས་རྒྱག་པའི་དཔེ་མཚོན་རེད་ཅེས་འདི་ལྟར་

བཤད་འདུག ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་དང༌། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཕྱི་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་འབུམ་གཅིག་དང་ཉིས་ཁྲི་
གསུམ་ཁྲི་ཞིག་ཡོད་པའི་མི་འབོར་འདིའི་ནང་ལ་མ་འོངས་པའི་བོད་སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་

པ་བསྐྱར་གསོ་ཐུབ་ན་སྙམ་པའི་བསམ་བློ་འཁོར་མཁན་དངོས་སུ་ལྟ་ཅི། ཧ་ལམ་རྨི་
ལམ་ལའང་འཁོར་མཁན་ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་མ་རེད། མ་འོངས་པར་དངོས་གནས་དྲང་གནས་རང་དབང་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་གི་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུར་ང་ཚོས་འགྱུར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

133

བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་དང༌། དམིགས་ཡུལ་འཛིན་གྱི་ཡོད། དམིགས་ཡུལ་དེ་མ་
འོངས་པའི་དུས་སྐབས་སུ་གློ་བུར་ཐོག་བབས་ཡོང་རྒྱུ་མིན་སྟབས་སྔ་ས་ནས་གོམ་
པ་རིམ་སྤོས་ཀྱིས་འགྲོ་དགོས་པར་བརྟེན། ༡༩༥༩ ལོར་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནང་སླེབས་པ་
ནས་བཟུང་སྟེ་མང་གཙོའི་ལམ་གྱི་ཐོག་གོམ་པ་སྤོས་ཏེ་ལམ་ལུགས་ཕྱོགས་དེར་
བསྐྱོད་བཞིན་པའི་ཐོག བར་ལམ་ནས་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོད་པ་འདི་
དག་ད་དུང་མང་གཙོའི་ངོ་བོར་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་རིམ་པ་བྱས་

ཡོད། འདི་ལྟ་བུའི་གནས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་ནས་བར་ལམ་བཀའ་བློན་དམ་འབུལ་ཡང་
ཡང་བྱེད་རྒྱུའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་འདྲ་ཆགས་པ་རེད།
བཀའ་ཤག་གསར་པར་བཀའ་བློན་རིམ་པ་གསར་པ་ཞིག་སླེབས་ཡོད་པ་ཁྱེད་
རང་ཚོའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་དེ་ཡང་དངོས་གནས་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་ཚང་བ་དང༌། མང་གཙོའི་རང་བཞིན་ལྡན་པ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། རྩ་བ་ང་རང་ཚོར་སྒྲིག་
ཁྲིམས་ལྡན་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། སྒྲིག་འཛུགས་དེ་ཡང་
ཡིག་གཞིའི་ཐོག་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་བཟོས་པ་ལས། མི་གཅིག་གིས་བཀའ་

བཀོད་བཏང་ནས་བཟོས་པ་ཞིག་མིན། བཀའ་ཤག་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་འདི་

དག་བཀའ་བློན་ལྷན་འཛོམས་སྐབས་འདྲ་མཉམ་དང༌། ཁུར་མཉམ་ལེན། ཡང་དོན་གལ་ཆེ་རིགས་ལ་འོས་བསྡུ་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་འགབ། མདོ་དོན་ཡང་
སྙིང་བཀའ་ཤག་ནང་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་ཅིག་དང༌། སྒྲིག་ཁྲིམས་ཡག་པོ་ཞིག་

དགོས་ཀྱི་ཡོད། འདི་དག་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གཞིར་བཞག་བྱས་ན་མཚན་ཉིད་

ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ། འདི་དོན་ཚན་གཅིག་ཡིན།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

134

ཁ༽༸རྒྱལ་བའི་དགོངས་གཞི་དང་། དྲིལ་བསྒྲགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།

དེ་ནས་དོན་ཚན་གཅིག་ལ། ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་དང༌། མི་མང་

ལ་གསལ་བཤད་བྱེད་པའི་སྐབས། དེ་མིན་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱེད་རྒྱུའི་གནད་དོན་མང་
པོ་ཞིག་ལ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་ཟེར་བ་འདི་ད་ཕྱིན་མ་བརྗོད་ན་
ལེགས། རིགས་གཅིག་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་རེད་ཅེས་བརྗོད་ན་
ཕན་ཐོགས་ཕྲན་བུ་ཡོད་ཀྱང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོས་དངོས་གནས་ཁ་ཞེ་ངོ་
ལྐོག་མེད་པར་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་བཞིན་པའི་གནས་

ཚུལ་འདི་དང་མཐུན་གྱི་མི་འདུག འདི་འདྲ་བྱས་ན་ཧ་ལམ་རྒྱ་མིའི་སྐད་ཆ་དེ་སྔ་མའོ་
ཙེ་ཏུང་དང༌། དེང་སང་ཏེང་ཞའོ་ཕིང་ཞེས་རྟག་པར་ཟེར་བ་ལྟར་ཆགས་གྲབས་བྱེད་
ཀྱི་འདུག ང་ཚོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་བཞེས་ཟེར་བ་འདི་མ་བརྗོད་ན་
ཡག་པོ་འདུགང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་གནས་པའི་རིང་རྩ་བའི་མཐར་ཐུག་གི་འགན་ངས་འཁྱེར་
གྱི་ཡོད་སྟབས། བཀའ་ཤག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པའི་ལས་དོན་གལ་ཆེའི་རིགས་

ནང་དོན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་གོ་བསྡུར་བྱས་པ་དང༌། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱབ་

སྐྱོར་དང་མོས་མཐུན་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་སུས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་རེད།
དེར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་ཞེས་ཚིག་སྣོན་རྒྱག་དགོས་དོན་མི་འདུག
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བསམ་ཚུལ་རེད་ཅེས་བཤད་ན། དཔེར་ན། སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་
འདུ་དང༌། ཡང་ན། མང་ཚོགས་ནང་བསམ་འཆར་བསྡུ་བའི་སྐབས་གལ་སྲིད་མི་
གཅིག་ལ་བསམ་འཆར་སྣོན་མ་ཞིག་དང༌། ཡང་དགེ་སྐྱོན་ཡོ་བསྲངས་བྱེད་རྒྱུའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

135

བསམ་འཆར་ཞིག་ཡོད་ཀྱང༌། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བསམ་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་
དང༌། དེ་ལ་སྣོན་འཕྲི་བྱེད་པར་སོང་དོགས་ཀྱིས་བསམ་འཆར་ཤོད་མ་བདེ་བ་ཞིག་

དང༌། སྐབས་རེ་དེ་ལྟར་བྱུང་སྐབས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཁོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་

དགོངས་བཞེད་ལ་བརྩི་གི་མེད་ཅེས་ལག་པ་འཕྱིས་ས་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུགམ་འོངས་པར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་ཟེར་བ་འདི་བརྗོད་མི་

དགོས། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་བློན་ཚོའི་འོས་གཞི་བཏོན། དེར་སྤྱི་འཐུས་

མང་མོས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱས་ཏེ་བཀོད་པ་ཞིག་དང༌། གནད་དོན་གལ་ཆེ་འདི་དག་
སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་མོས་མཐུན་དང༌། རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པའི་འོག་ནས་གཏན་འབེབས་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པའི་རྩ་དོན་འདི་དག་གཞིར་བཟུང་ང་ཚོ་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་གྱི་གནས་ཚུལ་
འོག་ནས་བསམ་བློ་བཏང༌། གོ་བསྡུར་བྱས། ཐག་གཅོད་བྱས། སྲིད་བྱུས་འཛིན་གྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མི་ཁེར་རྐྱང་ཞིག་གི་དགོངས་གཞི་ཟེར་བ་འདི་

ད་ཕྱིན་མི་དགོས་པ་བྱས་ན་བསམ་པ་དྲན་སོང༌། འདི་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཐུགས་ལ་
བཅངས་དགོས། གཞན་དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

136

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༣༠ ཉིན། བཀའ་ཤག་ཚོགས་ཁང་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ རྒྱ་གར་གྱི་བཀའ་དྲིན་དང་། བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས།

ད་རེས་འདིར་ང་ཚོ་བོད་གངས་ཅན་པ་དང་དགེ་རྒན་དགེ་ཕྲུག་ལྟ་བུའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གྲོགས་པོ་རྣམ་པ་
ལྷན་རྒྱས་ལ་ཞུ་རྒྱུར། ཁྱེད་རང་ཚོ་འདིར་ཆེད་མངགས་ཕེབས་ཏེ་བོད་དོན་ཐོག་
ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་བཀའ་མོལ་དང༌། བཀའ་བསྡུར་གནང་བར་ང་རང་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དྷ་རམ་ས་ལའི་གངས་ཅན་སྐྱིད་
གཤོངས་འདི་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་གནས་ཡུལ་ལྟེ་བ་ཡིན་
ཞིང༌། གྲོགས་པོ་རྣམ་པ་འདིར་ཕེབས་པར་བརྟེན་ཁྱེད་རྣམ་པས་ས་ཆ་འདིའི་གནས་

ཚུལ་གཟིགས་སྐབས་ང་ཚོའི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྟངས་ལ་ཐུགས་སྣང་ཡོང་གི་རེད། ད་
རེས་རྣམ་པ་ཚོ་འདིར་གོ་བསྡུར་གནང་བར་ཕེབས་པ་འདི་ཕལ་ཆེར་འདས་པའི་ལོ་

སུམ་ཅུ་གྲངས་ནང་ང་ཚོའི་ཉམས་མྱོང་གསར་པ་ཞིག་ཡིན། ཁྱེད་རྣམ་པས་ཁ་ས་
ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་དེ་རིང་ཞོགས་པ་བར་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཏེ་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་དང༌། དེ་བཞིན་བར་ལམ་རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་ད་ལྟ་བར་གྱི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་མེད་དེ་དག་གི་ཐོག་དང༌། མ་འོངས་པར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

137

བོད་རང་དབང་བྱུང་བའི་མཚམས་མང་གཙོ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་དུ་ང་ཚོས་གོ་རིམ་གང་འདྲ་ཞིག་སྒྲིག་གི་ཡོད་མེད་དེ་དག་གི་སྐོར་བཅས་ལ་བཀའ་མོལ་
གང་འཚམ་བྱུང་ཡོད་འདུག་པས་ངས་དམིགས་བསལ་ཞུ་དགོས་པ་མི་འདུག་སྙམ།

ད་རེས་འདིར་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་དམིགས་བསལ་ཞིག་འཚོགས་པར་
ཕེབས་པ་འདི་ངའི་སེམས་ནང་དངོས་གནས་དགའ་པོ་དང༌། ཁྱེད་རང་ཚོར་ཐུགས་
རྗེ་ཆེ་ཞུ་འདོད་ཆེན་པོ་བྱུང༌། གང་ལགས་ཤེ་ན། ང་ཚོ་བོད་དང་རྒྱ་གར་གཉིས་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཐོག་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པོ་ཡོད། རྒྱ་གར་ནི་དངོས་གནས་ང་ཚོའི་གློ་སྙིང་བྲང་གསུམ་བསྟན་ས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། ཧ་ལམ་བོད་པའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་
ཀྱང་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དེའི་འོག་ནས་ང་ཚོས་
མི་ཚེ་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དང༌།
གཉིས་ནས་བོད་ཀྱི་བདེ་སྡུག་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་བདེ་སྡུག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་

དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་ཡིན། དེ་འདྲའི་འབྲེལ་བའི་གནས་སྟངས་
ཤིག་ཡོད་པའི་ཁར། དེང་སང་བོད་དོན་ལ་འཛམ་གླིང་ཐོག་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་དོ་
སྣང་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད། དུས་ཚོད་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐབས་ལ་ང་ཚོའི་རེ་བ་རྒྱག་ས་
དང༌། གློ་སྙིང་བྲང་གསུམ་བསྟན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲོགས་པོ་ཚོར་ད་རེས་དམིགས་
བསལ་གྱི་ཐུགས་ཁུར་བཞེས་པ་འདི་ཧ་ཅང་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ངོས་རང་
ལ་ཚོར་སྣང་ཆེན་པོ་བྱུང༌།
འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ལྷག་ཙམ་རིང་རྒྱ་གར་ནི་ང་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་གཉིས་

པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང༌། དུས་ཡུན་དེའི་རིང་གཙོ་ཆེ་རྒྱ་གར་གཞུང་དང༌། དེ་བཞིན་འབྲེལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

138

ཡོད་མངའ་སྡེ་ཁག་གི་གཞུང༌། ལྷག་དོན་བོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་

ས་ཁུལ་གང་སའི་མི་མང་བཅས་ཀྱིས་དངོས་གནས་ང་ཚོ་བོད་པར་ནང་མི་གཅིག་
གྱུར་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་དང༌། སེམས་ཐག་ཉེ་པོའི་སྒོ་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང༌། མཐུན་རྐྱེན་རོགས་རམ་གནང་བའི་འོག་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལུང་པའི་ནང་བཙན་བྱོལ་གྱི་མིང་

འཁྱེར་ནས་བསྡད་ཡོད། བཙན་བྱོལ་བ་ང་ཚོ་བོད་པ་གཅིག་པུ་མིན་ཞིང༌། དཔེར་ན།
ལུང་པ་གཞན་དག་ནང་དུའང་བཙན་བྱོལ་བ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་
དང༌། ང་ཚོ་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས་གཉིས་པོ་བསྡུར་ན་ང་ཚོ་ཧ་ལམ་
སོ་སོའི་ཁྱིམ་ནང་བསྡད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་འཆར་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་བཀའ་

དྲིན་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད།
དུས་ཡུན་དེའི་རིང་ང་ཚོ་ཡོད་པ་ནང་ཁུལ་ནས་ཡིན་ནའང་རུང༌། བོད་པར་
རྒྱབ་སྐྱོར་དང༌། ཤ་ཚ་བྱེད་མཁན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་གྲོགས་པོ་ཚོའི་ནང་ནས་ཡིན་ནའང་

རུང༌། སྐབས་རེ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་
བྱ་རྒྱུ་འདི་ལས་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ངེས་ཀྱང༌། ད་ལྟ་དེ་ཙམ་གྱི་ནུས་པ་
བཏོན་གྱི་མི་འདུག་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡོང་གི་ཡོད། དཔེར་ན། ང་རང་སྒེར་གྱི་

ངོས་ལའང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨-༡༩༨༩ དེ་ཚོའི་སྐབས་བོད་ནང་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་
བྱུང་སྐབས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ས་ཁུལ་མང་པོས་དེ་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་བློ་ཕམ་བྱུང་
བའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་གར་གྱི་ནང་ནས་དེ་ཙམ་གྱི་རྣམ་འགྱུར་

གསལ་པོ་མ་ཐོན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་བོད་པས་རྔམ་སྟོན་ཁྲོམ་སྐོར་བྱ་རྒྱུར་ཡང་
སྐབས་རེ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་བློ་ཕམ་ཡོང་གི་འདུག

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

139

འོན་ཀྱང་རྣམ་ཀུན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལ་གང་འདྲ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། ང་ཚོ་
བོད་མིར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་གནས་ཚུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་གནང་སྟངས་
འདི་འདྲ་ཞིག་གནང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ང་ཚོས་ཤེས་མི་ཐུབ་པ་མིན། ང་ཚོའི་བལྟ་
སྟངས་ནི་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ང་ཚོར་རོགས་རམ་དང༌། རྒྱབ་སྐྱོར་གང་འདྲ་གནང་
ཡོད་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཐོག་བལྟས་ན་རྒྱ་གར་གཞུང་དང༌། རྒྱ་
གར་མི་མང་དངོས་གནས་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་རྒྱུན་དུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་དང་བོད་ཅེས་བརྗོད་དུས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་སྔར་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང༌། དེ་རིང་ཁ་སང་ཡང་འཛམ་བུ་

གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཞེས་ཚད་མཐོ་ཞིང༌།

འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལྟ་བ་དང༌། སྤྱོད་པ་བཟང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་བརྩི་བ་འདི་རྒྱ་གར་
འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་བཀའ་དྲིན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། ད་ལྟའི་སྐབས་སུའང་བོད་ནང་
ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོས་རེ་བ་རྒྱག་ས་དང༌། ཕུགས་དམིགས་བཅོལ་ས་
བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་ང་ཚོ་བོད་པ་འདི་དག་ཡིན། ང་ཚོས་འདིར་བསྟི་གནས་

ཁྱིམ་ཚང་གསར་པ་ཞིག་བཟུང་སྟེ་མི་ཐོག་བརྗེས་འགྲོ་གི་ཡོད་ཀྱང་མི་རིགས་ཤིག་
གི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་རྣམ་པ་ཆ་ཚང་མུ་མཐུད་ཟིན་ཏེ་བོད་པའི་ཚབ་ལྟ་བུ་
བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་མུ་མཐུད་
གནས་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད།

ཁ༽ འཕགས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་རང་དབང་།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

140

བོད་རང་དབང་ཐོབ་རྒྱུའི་ཐད་ཆ་བཞག་ནའང༌། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ནི་ག་
དུས་ཡིན་ཡང་ངས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བརྩི་གི་ཡོད། ལུང་པ་གཞན་དག་
ནས་ཀྱང་རྒྱབ་སྐྱོར་དང༌། དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དེ་དག་
ཀྱང་ང་ཚོར་ངེས་པར་དགོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཤོས་ནི་རྒྱ་གར་ལུང་པའི་

རྒྱབ་སྐྱོར་དེ་ཡིན། མ་འོངས་པར་ང་ཚོར་རང་དབང་བྱུང་རྗེས་ང་ཚོ་བོད་དང༌། རྒྱ་
གར་དབར་སྔར་ཕན་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་རིང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་འདི་
ལ་འགྱུར་བ་ནམ་ཡང་འགྲོ་གི་མ་རེད། ད་ཕན་ང་ཚོ་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ལྷག་ཙམ་
རིང་རྒྱ་གར་ནང་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་རོགས་རམ་འོག་འཚར་ལོངས་བྱུང་ཡོད། གནས་
སྟངས་དེར་བལྟས་ན། དངོས་གནས་དོན་དམ་པའི་ཤ་ཚ་ཡོད་མཁན་གྱི་ཕ་མ་ཞིག་
གིས་ཕྲུ་གུར་སློབ་སྦྱོང་དང༌། འཚར་ལོང་བྱེད་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་མ་སྦྱར། ཕྲུ་གུ་ནར་སོན་པའི་མཚམས་ལ་རྒྱན་ཆ་བཟང་པོ་བཏགས་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་མི་དང་འབྲེལ་བ་
བྱེད་དུ་འཇུག་དགོས་པ་འདི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཤིས་ལུགས་ཡིན་ཀྱང༌། དེའི་ཐད་ཕྲན་
བུ་འདང་གི་མི་འདུགདཔེར་ན། དེ་སྔ་འདས་པའི་དུས་སུ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས། གནང་ཐུབ་པ་ཞིག་

གནང་མ་ཐུབ་པ་དང༌། ཡང་གནང་འདོད་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་གྱི་འོག་སྒྲུབ་ཐབས་མ་བྱུང་བ་བཅས་གང་ལྟར་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་

ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་ཡོད་ནའང་རུང༌། ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ནའང་རུང༌། འདས་ཚར་བ་རེད། ད་ཆ་བོད་ལ་རྒྱ་མིས་བཙན་འཛུལ་བྱས་ཏེ་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཉིས་འགྲོ་
གི་ཡོད། དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནང་དངོས་གནས་བོད་པར་དོན་དམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

141

པའི་ཤ་ཚ་ཡོད་མཁན་གྲོགས་པོ་དེ་འདྲ་ནས་ཀྱང་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚར་བ་རེད། དེ་ནི་བློ་ཕམ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རེ་བ་རྒྱག་ས་བསྡད་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་

དུས་ཚོད་གཅིག་བྱུང་ཡོད།
འོན་ཀྱང་ད་ཆ་དེ་ལྟར་གསུང་མཁན་གྱི་གྲོགས་པོ་རྣམ་པ་ཚོས་འཛམ་གླིང་གི་

འགྱུར་བ་ཞེས་པ་འདི་ཁྱད་མཚར་རེད། དངོས་གནས་བོད་དོན་ཐོག་རེ་བ་ཆེན་པོ་
ཞིག་འདུག་ཅེས་གསུངས་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ལ་སླེབས་ཡོད། འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་

ལུང་པ་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་ཞིང༌། ང་རང་ཚོའི་
ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་བདེན་པའི་མཐའ་གསལ་བའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་
འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། གཉིས་ནས་བཙན་དབང་བྱེད་པ་འདི་རང་བཞིན་
གྱིས་མི་ལ་རན་གྱི་མེད་པར་བརྟེན་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བཙན་དབང་དང༌། གཅིག་
སྡུད་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་དེ་དུས་ཚོད་སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་འགགས་ནས་འཆི་དུས་སུ་

སླེབས་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ད་ཆ་
འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་འགྱུར་བ་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས་ང་ཚོའི་རྒྱ་
གར་གྱི་གྲོགས་པོ་ཚོས་ཀྱང་ཐབས་བྱུས་གསར་པ་ཞིག་དགོངས་བཞེས་གནང་
དགོས་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག ད་རེས་རྣམ་པ་ཚོ་
འདིར་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པར་ཕེབས་མཁན་ཚོས་སླད་སོ་སོའི་ས་ཁུལ་ལ་ཕེབས་

རྗེས་དེ་གར་ང་ཚོའི་གྲོགས་པོ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ནང་ཕན་ཚུན་བཀའ་བསྡུར་
གྱིས་དགོངས་པ་བཞེས་ནས་གང་ལྟར་ནུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་ཡོང་བ་གནང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

142

ག༽ བོད་རྒྱ་ཐ་དད་དང་། ཁུངས་བཙན་གྱི་དཔང་རྟགས།

ད་ལྟ་འདིར་དེང་སང་ང་རང་གི་བསམ་བློའི་ནང་ཛ་དྲག་དང༌། དངངས་སྐྲག་གི་

གནས་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཡོང་བ་དེ་དག་ཞུས་ན། མ་གཞི་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད།
བོད་དང་རྒྱ་ཟེར་བ་དེ་གཉིས་མི་རིགས་ཐོག་མར་ཆགས་དུས་ནས་ཐ་དད་སོ་སོ་
ཡིན། དེ་ནི་དེང་སང་ཚན་རིག་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་མཁན་ཚོས་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་
དངོས་པོའི་བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་གསལ་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད།
བོད་དང་། རྒྱ་ནག རྒྱ་གར་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དེ་དག་གི་རིག་གཞུང་ཐོག་མར་
ཆགས་ཡོང་དུས་ནས་ཐ་དད་སོ་སོ་བྱས་ཏེ་ཆགས་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོ་འདུག དེ་གཞིར་བཟུང་བོད་མི་རིགས་ཞེས་པ་འདི། དཔེར་ན། དུས་རབས་བདུན་པ་བརྒྱད་
པའི་སྐབས་ལ་དབུས་ཨེ་ཤ་ཡའི་ནང་གི་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པ་

གསལ་པོ་རེད།
དེ་ནས་དུས་རབས་བཅུགསུམ་པ་ནས་བཟུང་རྒྱ་མིས་བོད་རྒྱ་ཁོངས་ཆགས་
པ་རེད་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང༌། ང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་
མང་པོའི་ནང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞེས་གསལ་ཡོད། ཐ་ན་ཉེ་བའི་དུས་རབས་

ནང་བོད་ལ་མན་ཇུ་གོང་མའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུའང་མཆོད་
ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ་ལས། ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐད་ཆ་གང་ཡང་མེད། མདོར་ན་བོད་གཞུང་གིས་དབང་སྒྱུར་ས་ཁུལ་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་ཁྲལ་འཇལ་བའི་

ལོ་རྒྱུས་མེད་པ་བཅས་ཀྱིས་བོད་འདི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་རང་བཙན་ཡིན་པ་གསལ་
པོ་ཡིན། དེ་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དོན་མཁས་པས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་སྐབས་རྒྱ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

143

མིས་བཙན་འཛུལ་མ་གོང་ལ་བོད་དེ་དངོས་ཡོད་ཀྱི་རང་བཙན་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད། དེ་དག་ནི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རེད།

ང༽ བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་དང་། སྐད་ཡིག་ལ་གནོན་ཤུགས།

ད་ལྟ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་
ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འདི་ཡིན། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་བོད་ནང་རྒྱ་མི་
ཕོན་ཆེན་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་རྒྱ་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་ལ་ཤུགས་
མ་བརྒྱབ་ན། བོད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱང་ལས་ཀ་སྤྲོད་སྐབས་བོད་ཡིག་
གི་དགེ་རྒན་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་མིན་གྱི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྡེ་
ཚན་ཉུང་ཤས་ཤིག་ནང་ལ་མ་གཏོགས། སྤྱིར་བཏང་ལས་རིགས་གཞན་དག་ནང་རྒྱ་

ཡིག་མ་ཤེས་ན་ལས་ཀ་མི་ཐོབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་

ཡིག་ཚད་གཏོང་སྐབས་རྒྱ་ཡིག་གཙོ་བོར་འཛིན་གྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་རྒྱ་ཡིག་ཡག་

པོ་ཤེས་ཀྱི་མེད་ན་བོད་ཡིག་རྩེ་ཕུད་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུགས་མ་འཕྲོད་པའི་གནས་ཚུལ་
ཡོང་གི་ཡོད་པར་བརྟེན། ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་ལས་ཀ་དཔེར་ན། ལས་ཁུངས་ཤིག་ལ་

སྤྲོད་རྒྱུའི་སྙན་ཞུ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཀྱང་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་མ་བྲིས་ན་མི་འགྲིགས་པ་སོགས་
འགོག་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང༌། ལྷག་པར་རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་ཞིག་སླེབས་
པ་དེས་བོད་མི་ཚོར་རང་བཞིན་དུ་རྒྱ་མིའི་སྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་དང༌། རྒྱ་མིའི་གཤིས་

སྤྱོད་འཇགས་ཡོང་གི་འདུགན་ནིང་བོད་ལ་ལྟ་སྐོར་གཉེན་འཕྲད་ལ་འགྲོ་མཁན་བོད་པ་འགའ་ཞིག་ཚུར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

144

འཁོར་ནས་ང་དང་ཐུག་འཕྲད་སྐབས་ཁོང་ཚོས་བརྗོད་དོན། ཁོང་ཚོ་ལྷ་སའི་བར་

སྐོར་ཉེ་འཁྲིས་བོད་པའི་ཁྱིམ་ཚང་ཡོད་སར་འགྲོ་སྐབས་ཕོ་གཞོན་མོ་གཞོན་དེ་དག་
གིས་རྒྱ་སྐད་ཤ་སྟག་བརྒྱབ་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་འདུག ཕལ་ཆེར་འདི་ཁུལ་བོད་པ་
སྡོད་མཁན་ཨེ་ཡོད་བསམ་པའི་མུར་ཚོད་ལྟའི་ཆེད་བོད་སྐད་ཐོག་ནང་བོད་མི་ཡོད་
དམ་ཞེས་དྲིས་སྐབས་ཁོང་ཚོས་ཚུར་བལྟས་ནས་ལན་རྒྱག་གི་འདུག ཁྱེད་རང་ཚོ་
བོད་པ་ཡིན་བཞིན་དུ་བོད་སྐད་མི་རྒྱག་པ་གང་ཡིན་ཞེས་སྐད་ཆ་འདྲི་སྐབས་དེའི་

ལན་དུ་ཁོང་ཚོས་རྒྱ་སྐད་མ་བརྒྱབ་ན་རྒྱ་མིས་མཐོང་ཆུང་བྱེད་ཀྱི་འདུག རྒྱ་མིའི་

མཐོང་ཆུང་མི་ཡོང་བའི་དོན་དུ་ང་ཚོས་རྒྱ་སྐད་རྒྱག་གི་ཡོད་ཅེས་ཟེར་བྱུང་བས།
གང་ལྟར་བོད་མི་ཚོས་རྒྱ་སྐད་མ་བརྒྱབ་ཐབས་མེད་ཆགས་འདུག་ཅེས་བརྗོད་བྱུང༌། དེའི་ཐོག་ནས་གང་ཞིག་མཚོན་གྱི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་སླེབས་ནས་གྲོང་
ཁྱེར་དེ་དག་རྒྱ་མིའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་དང༌། བོད་མི་ཚོས་རང་བཞིན་རྒྱ་སྐད་
རྒྱག་དགོས་པ་ཞིག་དང༌། རྒྱ་མིས་གང་བྱས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་
ཡོད། དེ་ལྟར་རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་སླེབས་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་བོད་མིའི་རྣམ་པ་རྩ་

བརླག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་དངོས་གནས་སླེབས་ཡོད། དེ་ནི་ཆབ་སྲིད་པའི་འུར་གཏམ་
ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཉེན་ཁ་དངོས་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་

ཡིན།

ཅ༽ དཔལ་འབྱོར་ལ་གོང་གུད་དང་། སྣོད་བཅུད་ལ་གཏོར་བཤིགདཔལ་འབྱོར་ཐོག་ཆ་བཞག་ན། རྒྱ་ནག་ནས་ཡོང་མཁན་དེ་ཚོ་རིགས་གཅིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

145

རྐང་འཛིན་གྱི་མཁས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དམིགས་བསལ་གྱི་ལག་རྩལ་ཅན་སོགས་
བོད་མིའི་ལས་རྩལ་གྱིས་མ་འདང་བའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་ན་རྒྱུ་
མཚན་ཕྲན་བུ་ཡོད་ལ། དེ་ཚོས་ལས་ཀ་ཡག་པོ་བྱས་ན་དགའ་བསུ་ཐོབ་པའང་ཡོང་སྲིད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་སླེབས་པའིརྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་མང་ཆེ་བ་ནི་ཤེས་
ཡོན་ལག་རྩལ་གང་ཡང་མེད་པའི་དབུལ་པོ་ཤ་སྟག་ཡིན། ཁོང་ཚོ་ལག་གཉིས་སྟོང་
པར་ཡོང་སྟེ་བོད་ནང་དཔལ་འབྱོར་གསོག་སྒྲུབ་ཆེད་ཐབས་ཤེས་སྣ་དགུས་བོད་མི་ཚོར་དངུལ་ཕྲན་བུ་ཡོད་པ་རྣམས་རྒྱ་མིའི་ལག་པར་སླེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་པ་
ཚོར་ཡང་དེའི་ཐད་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད།
དཔེར་ན། ཞིང་ཁ་དང༌། ཚལ་ཞིང་རྒྱ་མིར་བོགས་མར་གཏོང་བ་དང༌། བོད་
པའི་ཚེམ་བུ་བ་དང༌། ཤིང་བཟོ་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་རྒྱ་མིའི་ཚེམ་བུ་དང༌། ཤིང་བཟོ་
བར་བསྐུལ་བདེ་མགྱོགས་ཁྱད་ལ་བལྟས་ཏེ་ལག་ཀ་ཁོང་ཚོར་སྤྲོད་པ་སོགས་ནོར་འཁྲུལ་ཏན་ཏན་བྱུང་འདུག དེ་ནི་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཡོད་པ་ཞིག་

ཡིན། གང་ལྟར་རླངས་འཁོར་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་ཕྲག་ནང་རྒྱ་མི་བོད་དུ་བརྫངས་ནས་
རླངས་འཁོར་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་བོད་ཀྱི་ཤིང་ཆ་དང༌། གཏེར་དངོས་ཁག་རྒྱ་ནག་ཏུ་
དབོར་འགྲོ་གི་ཡོད། རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གཞིར་བཟུང་བྱས་ན་བོད་ནང་གཏེར་ཁ་
སྣ་གྲངས་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ཤིག་ཡོད་པའི་ནང་ཁ་ཤས་ནི་རིན་ཐང་ཤིན་ཏུ་

ཆེན་པོ་ཡོད་པ། དཔེར་ན། ཡོ་རི་ནམ་དང༌། དམག་མཁོའི་དངོས་པོ་རྩ་ཆེ་དེ་འདྲ་ཡང་ཡོད། ཁོ་པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་དང༌།
མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་བརླག་གཏོང་བ་སྨོས་མེད་ཁར། སྣོད་ཀྱི་ཕུན་སུམ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

146

ཚོགས་པའི་བཀོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཉམས་ཆག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། མདོར་ན། བོད་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀའི་ཐོག་ཉམས་ཉེས་ཤིན་ཏུ་ཚབས་ཆེ་
ཞིག་བཟོ་བཞིན་པ་འདི་གའི་ངང་མུ་མཐུད་ད་དུང་ལོ་ཤས་ཕྱིན་ན་བོད་ལུང་པའི་ནང་

བོད་མི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་ཆགས་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོ་རེད། དེ་
བཞིན་བོད་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྩ་མེད་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་དངོས་གནས་ཡོད་པ་
བཅས་ཀྱི་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་དང༌། རང་གི་རིག་གཞུང་

བཅས་པ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུའི་ལས་ཀ་མདོར་ན། བོད་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀ་སྲུང་

སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་མཐོང་གི་འདུགཆ༽ གཉིས་ཕན་གྱི་དགོངས་གཞི་དང་། ཞི་བའི་གྲོས་འཆར།

བསམ་ཚུལ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་ནས་ད་ཕན་འདས་པའི་ལོ་བཅུ་བཞིའི་རིང་རྒྱ་

གཞུང་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་རང་བཙན་རྩོད་ཀྱི་མེད། བོད་འདི་རང་

བཙན་གྱི་ལུང་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནི་ང་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་ཡིན་ཡང༌། ད་ལྟ་ཛ་
དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས་ང་ཚོས་རྒྱ་མིའི་ཁེ་ཕན་ལའང་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། ང་ཚོ་ཐུན་མོང་དུ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་དང༌།
གཅིག་གིས་གཅིག་གི་ཁེ་ཕན་ལ་བསམ་ཤེས་གོ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་གཉིས་

ཕན་གྱི་ལམ་ཞིག་རྙེད་ཐུབ་ན་བསམས་ནས་ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ་ཞེས་པ་དང༌། ཡོ་
རོབ་ཏུ་གྲོས་འཆར་ཁག་གཉིས་པོ་འདི་གཞི་རྩའི་རེ་བ་དང༌། བསམ་ཚུལ་དེ་ལྟར་
བཅངས་ནས་བཏོན་པ་ཡིན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

147

འོན་ཀྱང་བློ་ཕམ་པ་ཞིག་ལ་ད་ལྟའང་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་མེད། གལ་ཏེ་བོད་རྒྱ་
ཡུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ན། ཨེ་ཤ་ཡའི་ས་ཁུལ་གྱི་གནས་སྟངས་ལ་རྩ་བའི་ཆ་ནས་
འགྱུར་བ་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཡིན། རྒྱ་གར་དང༌། རྒྱ་ནག་གཉིས་ནི་འཛམ་གླིང་

ཐོག་མི་གྲངས་མང་ཤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་ཞིང༌། སྔོན་མ་ང་ཚོ་བོད་ལ་ཡོད་དུས་ཕྱི་
ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་གྲངས་ཀྱི་འགོ་སྟོད་ལ་རྒྱ་མི་དང༌། རྒྱ་གར་གྱི་དཔོན་རིགས་ཕན་ཚུན་
ཐུག་དུས་ཕྱོགས་གཉིས་དབར་དམག་འཐབ་ནམ་ཡང་བྱེད་མ་མྱོང་བའི་ཞི་བདེའི་

ཁྱིམ་མཚེས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཤོད་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་སྐབས་ངོས་ཀྱི་
བསམ་བློའི་ནང་ང་ཚོ་བོད་འདི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་ལ་བསྡད་ཡོད་པས་རྒྱ་
དཀར་ནག་གཉིས་དམག་རྒྱག་དགོས་དོན་རྩ་བ་ནས་མེད་བསམ་གྱི་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢ ལོའི་གནས་ཚུལ་དེས་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་ཆགས་པ་རེད། ཡིན་

ནའང་ད་ལྟ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་བོད་རྒྱ་མིས་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང༌། དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་ལ་བོད་ཡུལ་འདི་ད་དུང་ཡང་རྒྱ་མིར་རྒྱང་སོ་བལྟ་ས་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
དེར་བརྟེན་ད་ལྟའང་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་བར་གནས་ས་ཁུལ་གྱི་གོ་སྐབས་ཤིག་

བསྡད་ཡོད། གལ་ཏེ་ནམ་ཞིག་བོད་ཡུལ་འདི་རྒྱ་ཡུལ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཚེ་བར་
གནས་ས་ཁུལ་གྱི་གོ་སྐབས་དེ་རྩ་བ་ནས་བརླག་སྟེ་ཨེ་ཤ་ཡའི་ས་ཁུལ་གྱི་ད་ལྟའི་

གནས་སྟངས་རྩ་བ་ནས་མི་འདྲ་བའི་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་རེད།

ཇ༽ འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ་དང་། ཆོས་རིག་གི་རིན་ཐང་།
རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ་དེ་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་བརྒྱུད་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

148

ནས་ཡོང་དགོས་པ་གསལ་པོ་ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་ཡང་རང་ཉིད་ཆོས་པ་
ཞིག་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བྱམས་བརྩེའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བསམ་བློར་
འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེའི་ཐད་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ནས་ང་ཚོར་ལེགས་
སྐྱེས་སུ་གནང་བའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་འདི་དངོས་གནས་མིའི་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་བསྐྲུན་རྒྱུར་ནུས་པ་ཆེན་པོ་
ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། སྔར་ཁྱེར་རང་ཚོ་རྒྱ་གར་བས་ང་ཚོ་བོད་པར་གནང་བ་དང༌། ང་ཚོ་བོད་པས་དེའི་ཐོག་ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་དང་བསྟུན་པའི་གནས་ཚུལ་
ཕྲན་བུ་བསྣན་ཏེ་གསར་པ་སྟབས་བདེ་ལ་འཇུག་པ་བདེ་བ་ཞིག་བཟོས་པ་མ་ཟད། དེ་
དག་བོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སོག་པོ་ཕྱི་ནང་གཉིས་དང༌། ཁལ་མུག ཐུ་བ། སྦོ་རས་ཐུ་
བཅས་པའི་ས་ཁུལ་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་གདལ་བཏང་ཡོད།
དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཡོངས་ལ་བོད་ཀྱི་ནང་
པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གཞུང་གིས་ཁྱབ་པས་ཨེ་ཤ་ཡའི་རྒྱ་
ཆེའི་ས་ཁུལ་གྱི་ཞི་བདེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྱབ་གདལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དཔེར་ན།
གནས་ཚུལ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། བར་ལམ་སོག་རིགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་ལོ་བཅུ་
ཕྲག་ཁ་ཤས་རིང་རིག་གཞུང་རྩ་མེད་སོང་བ་དེ་དག་དེང་སང་ཡུལ་ལུང་དེ་དག་ནང་
སོ་སོའི་རིག་གཞུང་རྙིང་པར་དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་སླེབས་ནས་བསྐྱར་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་

འབད་བརྩོན་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་དག་གི་རྩ་བའི་ས་བོན་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་
ཡུལ་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་རིག་གཞུང་འདི་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་མི་ཉམས་གོང་
འཕེལ་བྱུང་ན། རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

149

ལས་ཀ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་གནས་མིའི་སེམས་ལ་ཞི་བདེ་སྤྲོད་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་
ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། གཞན་དག་ཕར་བཞག རྒྱ་ནག་གི་གཞོན་སྐྱེས་ས་ཡ་མང་པོ་
ཞིག་གི་བསམ་བློར་ཞི་བདེ་སྤྲོད་རྒྱུར་ཏན་ཏན་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་རེད་
བསམས་ནས་ངས་རེ་བ་འདི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལ་རྒྱ་ནག་ནང་
ཆོས་དད་ཉམས་ཆག་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད་ཀྱང་ད་དུང་ཡང་རེ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

རང་རེས་ནུས་པ་གང་ཡང་མ་ཐོན་པར་ད་དུང་སྣང་མེད་ངང་ལོ་ཁ་ཤས་ཕྱིན་ན། དེ་
མཚམས་འགྱོད་པ་བྱ་རྒྱུ་ལས་རེ་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་
ཡིན་པ་ངས་མཐོང་གི་འདུགཉ༽ ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་དང་། བོད་ཡུལ་སྐྱོབ་ཐབས།

ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་བོད་ཡུལ་སྐྱོབ་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་དང༌། དེ་ཡང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་འཚམས་པའི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་
དགོས། དེ་དག་གི་སྙིང་པོ་ཞུས་ན། དགག་བྱའི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་མི་ཕོན་ཆེ་བོད་ལ་
ཡོང་བ་དེ་དག་བཀག་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཕྱོགས་ནས་བོད་ཡུལ་དེ་རིམ་

པས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་བསྟི་གནས་སུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་འདི་ཛ་དྲག་གི་ལས་ཀ་
ཞིག་ལ་མཐོང་གི་འདུག དེའི་ཐད་རྒྱ་གར་མི་མང་གིས་འགོ་འཁྲིད་དེ་འཛམ་གླིང་གི་

ཕྱོགས་གང་ས་ནས་དེང་སང་དོ་སྣང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ནུས་པ་དེ་བས་ཆེ་བ་
ཞིག་ཐོན་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཞུ་གི་ཡོད། ངའི་ངོས་ནས་ད་ཕན་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ལོ་
བཅུ་ལྷག་ཙམ་རིང་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཡིན། སླད་ཀྱང་སྔོན་འགྲོའི་ཆ་རྐྱེན་གང་ཡང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

150

མེད་པའི་ཐོག་ནས་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུ་འདི་ང་རང་གི་སྲིད་བྱུས་ཡིན།
རྩ་བའི་ངོ་བོ་དབུ་མའི་ལམ་ཞིག་སྟེ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་
དང༌། ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ཁེ་ཕན་ལ་བསམ་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་འགྲོའི་ཆ་རྐྱེན་གང་ཡང་
མེད་པར་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད། འདས་པའི་ལོ་བཅུ་བཞིའི་

ཉམས་མྱོང་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། ང་

ཚོའི་ལས་དོན་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་མི་ཐུབ་པ་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་ཡོད། དེར་
བརྟེན་ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་གི་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་གང་འཚམ་ཡོད་
པ་དེ་དག་གི་འགོ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱིས་འཁྲིད་དེ་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཐུབ་པ་
ཞིག་གནང་རོགས་ཞེས་རེ་བ་ཞུ་གི་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་བདེ་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བརྟེན་སྲིད་དོན་ཚོགས་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ར་བ་

ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ང་ཚོ་བོད་པ་སྒེར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་མིན་
ཞིང༌། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ཡོངས་དང༌། རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གཞུང་སོགས་མང་པོ་
ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་ཚང་མས་དེར་ཐུགས་སྣང་གནང་གི་རེད་བསམ་པའི་

ངས་ཡིད་ཆེས་དང་འབྲེལ་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

མཐའ་དོན་ཞུ་རྒྱུར། ངས་རྣམ་ཀུན་རྒྱ་གར་གྱི་གྲོགས་པོ་ཚོར་བརྗོད་མུས་
བཞིན། རྒྱ་གར་ནི་ང་ཚོའི་དགེ་རྒན་ལྟ་བུ་དང༌། ང་ཚོ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་དགེ་ཕྲུག་ལྟ་བུ་
ཡིན་པས། དགེ་ཕྲུག་སྐྱབས་མེད་མགོན་མེད་དུ་གྱུར་ནས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པའི་

སྐབས་སུ་དགེ་རྒན་ལ་བརྩེ་བ་དང༌། རྣམ་དཔྱོད་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་
པའི་ཐོག་ནས་མངོན་པར་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག བརྩེ་བ་དང་རྣམ་དཔྱོད་ཡོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

151

ཀྱང་སྤོབས་པས་མ་འདང་བའི་དབང་གིས་སྐབས་རེ་དགེ་ཕྲུག་ལ་གྱོང་ཕྲན་བུ་རག་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

152

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༦ ཉིན་ནང་སྲིད་བཀའ་བློན་དང༌། སྤྱི་འཐུས། ཕྱོགས་མཐའི་གཞིས་འགོ་བདེ་དོན། ཚོགས་འཐུས་བཅས་པར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ གཞུང་མང་གི་འབད་རྩོལ་དང་། བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས།

ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ས་ཁུལ་ཡས་མས་མང་པོ་ཞིག་

ལ་ས་གནས་ས་ཐོག་ཏུ་ཁུར་བླངས་ཏེ་སྡོད་མཁན་ཤ་སྟག་རེད། མཐུན་རྐྱེན་མ་འཛོམས་པ་དང༌། ལས་དོན་ཐོག་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཡོད་ན་ཡང་ཚང་མས་སེམས་ཤུགས་འཁྱེར་ཏེ་ཧུར་ཐག་འབད་ཐག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་རིང་ང་རང་ཚོ་ཐུག་པར་
དགའ་པོ་བྱུང༌། ང་ཚོ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་ལོ་འདི་དག་ཕྱིན་པ་རེད།
དེའི་རིང་ལ་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་བོད་པར་ཤ་ཚ་བྱས་ནས་
ཉམས་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཡོད་ལ། ཡང་བློ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཐོག་ནས་ཉམས་ཞིབ་

བྱེད་མཁན་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་མིན་བོད་པར་མི་དགའ་བ་དང༌། སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་འདོད་
ཀྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད། གང་ལྟར་ད་ལྟ་ཕན་ཆད་ང་ཚོ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་མི་ཕལ་མོ་ཆེ་ནས་
བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་ཁ་རྒྱུན་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེའི་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་དྲིན་རེད་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཀྱང༌། དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ལ་ས་གནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

153

སོ་སོར་ཁུར་བླངས་ཏེ་མི་མང་མཉམ་དུ་སྡུག་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་སྟེ་ལས་ཀ་བྱེད་
མཁན་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་རེད། དེར་བརྟེན་ངས་ཁྱེད་རང་ཚོར་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན།

ད་ལྟ་ཕན་ཆད་ལ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་
པའི་འོག་ནས་འབད་བརྩོན་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་བྱས་པའི་འབྲས་བུར་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གི་ཐོག་ནས་བོད་པར་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་མེད་ན་ཡང༌། འདོད་པ་མེད་བཞིན་དུ་

བོད་པར་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་འདི་ང་ཚོའི་གྲུབ་

འབྲས་རེད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ཧ་ལས་པའི་འགྱུར་བ་
འགྲོ་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས། རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་གཅིག་སྡུད་ལམ་
ལུགས་བཙན་དབང་ཤོད་མཁན་དེ་སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་བསྒྱུར་བཅོས་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་

ཕལ་ཆེར་ཚོད་ཐིག་ནས་བཤད་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། དེ་སྔ་ཕན་ཆད་ཧ་ལམ་རེ་བ་བྲལ་
བའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ལ་ཚང་མས་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པར་རིག་

པ་བསྒྲིམས་ནས་བསྡད་པ་རེད། ད་ཆ་རེ་ཐག་ཉེ་པོ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་སླེབས་སྐབས་
ལྷག་པར་དུ་སེམས་ཤུགས་ཆེ་བསྐྱེད་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ད་ཕན་ང་ཚོས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱས་ཏེ་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་པ་རེད། ད་དུང་ལོ་ཤས་
མུ་མཐུད་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས་པ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། གང་ལྟར་ལོ་ཤས་ནང་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཏན་ཏན་ཡོད་པ་རེད།
ང་ཚོ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་སྟེ་སོ་སོའི་ལུང་པ་སོ་སོའི་མིས་སྐྱོང་
བའི་དུས་ཤིག་སླེབས་ན། གཙོ་ཆེན་དོན་གྱི་བདག་པོ་ནི་བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

154

ཆེའི་མི་མང་རྣམས་ཡིན། དཔེར་ན། ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་

ལ་བོད་མིའི་གཏམ་བརྗོད་པ་དང༌། མགྲིན་ཚབ་པ་ཡིན་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་
བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་བོད་མིའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། ཡིན་ནའང་ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་མཁན་རྣམས་བཙན་དབང་དང༌། དངངས་སྐྲག་གི་འོག་ཏུ་སྡོད་མི་དགོས་པར་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ལ་བསྡད་ཡོད་པ་དང༌། མི་
ཐོག་གཞོན་པ་རྣམས་ལ་སློབ་གྲྭ་འགྲིམས་པའི་ཤེས་ཡོན་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོད་པ་དང༌། འཛམ་གླིང་གི་གནས་ཚུལ་མཐོང་རྒྱ་ཐོས་རྒྱ་ཡང་ཆེ་ཙམ་ཡོད། ལས་རིགས་

བྱེ་བྲག་པའི་ལས་རྩལ་དང༌། ཤེས་ཚད་ཀྱང་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད། ཕྱིན་ཆད་ང་ཚོ་
གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་
དང་གཞི་རྩ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་ལ་ཞབས་འདེགས་དམིགས་བསལ་ཅན་སྒྲུབ་
ཐུབ་པའི་རེ་བ་དང༌། མདུན་ལམ་ཡོད་ལ། མདུན་ལམ་དེ་བེད་སྤྱོད་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་
ཐུབ་དང་མི་ཐུབ་ནི་ང་རང་ཚོ་སོ་སོར་རག་ལས་པ་རེད།

ཁ༽ ཕྱིར་ལོག་ལ་བསམ་གཞིག་དང་། གཉེན་འཕྲད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས།

བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་ཡིག་གཞི་གཏན་འབེབས་གསལ་
བསྒྲགས་བྱས་པའི་ནང་ལ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པ་ལ་ཡང་དམིགས་

བསལ་ཐོབ་ཐང་གང་ཡང་མེད་ཅེས་བཀོད་ཡོད། ཡིན་ནའང་སོ་སོའི་ཤེས་ཡོན་དང༌། འཇོན་ཐང༌། ཉམས་མྱོང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་
པ་དེ་རིགས་སྤྱི་འགྲེ་སྤྱི་མཚུངས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད་ལ། བསམ་བློ་གཏོང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

155

དགོས་ཞེས་བཀོད་ཡོད། ང་ཚོའི་གཞོན་སྐྱེས་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་གནད་དོན་
འདི་དག་སླེབས་དགོས་ཀྱི་འདུག མ་གཞི་བོད་རང་དབང་བྱུང་བའི་མཚམས་ལ་ཕྱི་
རྒྱལ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ལ་བཙན་བྱོལ་བྱས་ཏེ་སྡོད་མཁན་བོད་མི་ཆིག་འབུམ་
ཉིས་ཁྲི་ནས་གསུམ་ཁྲིའི་བར་ལ་ཡོད་པ་ཚང་མ་བོད་ལ་ལོག་པའི་ཁྱབ་པ་མེད། འདི་

ནས་ཚུར་ལུང་པ་གསར་པ་ཞིག་གི་ནང་ལ་སོ་སོའི་འགྲོ་སྟངས་ཤེས་ཤིང་། འཚོ་
བའི་གནས་སྟངས་སྟབས་བདེ་བ་དང༌། སྡོད་འདོད་ཡོད་པ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་དག་སོ་སོའི་རང་དབང་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་མི་མང་ཆེ་བ་བོད་ལ་ལོག་གི་རེད། འགྲོ་
མདོག་ཁ་པོ་རེད། ལོག་པའི་མཚམས་ལ་གང་འདྲ་བྱེད་ད་ལྟ་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས།
དེ་སྔ་རང་ཉིད་གྲྭ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་སོ་སོའི་དགོན་པའི་ཤག་ཅིག་ཡོད་ལ། དེ་
ལུགས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་དང༌། མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་ཤིག་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་མི་མང་ཚོ་

ཡིན་ན་སོ་སོའི་ལུང་པ་དེའི་ནང་ལ་སོ་སོའི་ཁང་པ་དང༌། ས་ཞིང་སོགས་ཡོད། སོ་
སོ་བོད་ལ་ལོག་སྟེ་ལམ་སེང་སྔར་ཤུལ་དུ་འཛུལ་ཆོག་དང༌། བསྡད་ཆོག་ཡོད་ཤག་ཤག་གི་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་བསྡད་མེད། འགྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད། རང་

ཉིད་སོ་སོའི་རང་ཡུལ་དུ་སླེབས་པའི་མཚམས་སུ་ཁྱིམ་གཞི་གསར་པ་བཙུགས་ཏེ་
སོ་སོ་རང་གི་ལག་རྩལ་དང༌། ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་འཚོ་ཐབས་མི་ཚེའི་མདུན་ལམ་བསྟེན་དགོས་པ་དང༌། ངས་ལས་རིགས་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བོད་
སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཕན་པ་བྱས་བསམ་པ་ཞིག་ད་ལྟ་ནས་གུང་སྒྲིག་དགོས། དེ་ཚོའི་
ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུར་དྲན་སྐུལ་བྱས་ན་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

156

གཞི་རྩ་གསར་པ་དང༌། དོ་སྣང་གསར་པ་ཡོང་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད།
བོད་ལ་གཉེན་འཕྲན་འགྲོ་མཁན་གྱི་སྐོར་ལ་སྔོན་མ་ནས་ང་ཚོ་སྐད་ཆ་ཐེངས་ཁ་
ཤས་བྱུང་ཡོད། འདི་ནས་བོད་ལ་གཉེན་འཕྲད་དུ་འགྲོ་མཁན་སྒེར་སོ་སོ་མཐུན་རྐྱེན་མ་འཛོམས་པ་དང༌། ཆ་རྐྱེན་མེད་མཁན་དེ་རིགས་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་ལས་
ཆེ། དེ་ལུགས་གཞིས་འགོ་དང༌། བདེ་དོན་སོ་སོས་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་ང་རང་ཚོའི་ལས་

ཁུངས་ཡས་མས་ལའང་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས། ལྷ་ས་ཁུལ་དུ་ཕར་འགྲོ་ཚུར་འོང་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། མདོ་སྟོད་སྨད་ཁུལ་ལའང་ཚོགས་པ་ཆེ་ཁག་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། དེ་མིན་ས་ཁུལ་ཁུག་ཀྱོག་
དཔེར་ན། སྟོད་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་ལྟ་བུ་ཕར་འགྲོ་ཚུར་འོང་དེ་ཙམ་
མེད་པའི་ས་ཁུལ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་འདི་ནས་གཉེན་འཕྲད་དུ་འགྲོ་མཁན་གྱི་གོ་
སྐབས་བསྐྲུན་དགོས་ཤིང་། འདི་ནས་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་གི་འབྲེལ་བ་ཇི་ཙམ་མང་
བ་བྱུང་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཕན་ཚུན་གནས་ཚུལ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་གསལ་པོ་ཤེས་རྒྱུར་
ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད།

ག༽ བཟང་སྤྱོད་ཉམས་བརླག་དང་། ཆོས་དགེའི་ལས་འགན།

དེང་སང་ང་ཚོ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་དེ་སྔ་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་གོམས་
གཤིས་སུ་འཇགས་པའི་ཡ་རབས་བཟང་པོའི་བསམ་བློ་དང༌། སྤྱོད་པ། གཤིས་ཀ་

ཡོད་པ་དེ་དག་རིམ་པས་ཇེ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་
འདུག་པ་འདི་ཧ་ཅང་འགན་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོས་བོད་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

157

རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་དེ་ཡང༌། ང་ཚོ་བོད་པར་གནའ་རབས་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

རིག་གཞུང་ཞིག་ཡོད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོས་ཁ་བདེ་པོ་བཤད་པ་མ་ཡིན་

པར་རིག་གཞུང་དེས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང༌། མི་སྒེར་གང་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ཉིན་རེའི་

འཚོ་བའི་ནང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སེམས་ཞི་བདེ་བག་ཕེབས་སུ་གནས་ཐུབ་པར་

ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན་པས། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་ཡང་གྱོང་གུན་

ཕོག་གི་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་རིག་གཞུང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱ་མི་དང༌། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལའང་འགན་ཁུར་ཡོད། ང་

རང་ཚོས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཟེར་བ་འདིར་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་

གཅེས་སྤྲས་བྱེད་པ་དང༌། སོ་སོའི་ཉིན་རེའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་ནང་ལ་རིག་གཞུང་

འདིའི་ཚོར་བ་ཡོད་མཁན་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ང་ཚོའི་སྐད་ཆ་སྟོང་པ་ཆགས་འགྲོ་གི་

འདུགང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་ཚོར་སྣང་ཉམས་བསླད་འགྲོ་
གི་འདུག་ཟེར་བ་འདི་ཤིན་ཏུ་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཁ་སང་ང་ཚོ་བཀའ་ཤག་ལྷན་
རྒྱས་སར་སྐད་ཆ་བྱུང༌། སློབ་གྲྭ་ཁག་ནང་ཆོས་དགེ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིགས།

ཆོས་དགེའི་ལས་འགན་འདོན་པ་སྐྱོར་སྦྱང་དང༌། ཡང་ན་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་

སློབ་རྒྱུ་ཙམ་ཞིག་མིན། མིའི་རང་བཞིན་གྱི་བསམ་བློ་གཏོང་ཕྱོགས་དང༌། མི་དང་

མིའི་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྟངས། མི་ཡིས་སྲོག་ཆགས་གཞན་དག་ལ་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་

བའི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྟངས་དེ་དག་གི་གནད་དོན་གོ་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་

དང༌། གོ་རྟོགས་ཐུབ་པས་མ་ཚད། གཞན་ཚུལ་དེ་དག་སློབ་ཕྲུག་ཚོའི་རྒྱུན་གཤིས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

158

སུ་འཇགས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ལ་ཤུགས་སྣོན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག སློབ་གྲྭའི་

ནང་ལ་དགེ་རྒན་ཚོའི་ངོས་ནས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་དེ་ཚོའི་གྲས་གནད་འགག་

ཆེན་པོ་རེད།
དཔེར་ན། ཕྲུ་གུ་སློབ་གྲྭའི་ནང་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང༌། སྤྱོད་ལམ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་
ཀྱང༌། སོ་སོའི་ཁྱིམ་ཚང་དེའི་མིའི་བྱེད་སྟངས་སྤྱོད་ལམ་རྒྱུན་དུ་འཁྲུག་རྩོད་བྱེད་པ་
དང༌། ཧམ་རྫུན་ཤོད་པ། མགོ་སྐོར་གཏོང་བ་སོགས་ཚུལ་མིན་ཤ་སྟག་བྱེད་མཁན་
ཞིག་ཡིན་ན། ཕྲུ་གུར་ཤུགས་རྐྱེན་ངན་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཐེབས་ངེས་ཡིན། དེར་
བརྟེན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཤེས་ཡོན་གྱི་བསྟི་གནས་ཚོའི་ནང་ནས་ཤུགས་སྣོན་བྱེད་
དགོས་པ་དང༌། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ལ་

ལྟོས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་དག་གི་ཐོག་ཏུ་ཐབས་ཤེས་གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་
དམ། ངེས་པར་དུ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག གང་ལྟར་འཐུས་ཤོར་གྱི་ཡོད་པ་
ཞིག་ཕྱོགས་ཁ་ཤས་ནས་ཤོད་མཁན་བྱུང༌།

ང༽ ཡ་རབས་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་དང་། མ་རབས་ལ་མིག་དཔེ།

བར་ལམ་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་གཞོན་སྐྱེས་ལྷག་བསམ་དང༌། རྒྱ་མིའི་བཙན་
དབང་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་སྟངས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་འོས་པ་དེ་རིགས་ནས་ཀྱང་ཧ་

ཅང་སྣ་ཐུང་ཐུང༌། ལམ་སེང་གྲི་དང༌། རྡོ་ལ་ལག་པ་འཆང་མཁན་དེ་དག་དཔེ་མཚོན་གསལ་པོ་རེད། དེ་རིགས་ལྷག་བསམ་གྱིས་མ་འདང་བ་དང༌། མི་རིགས་ཀྱི་ཞེན་
ཁོག་མེད་པ་མིན་ན་ཡང༌། བར་ལམ་ལོ་སུམ་ཅུ་བཞི་བཅུའི་རིང་མི་ཚེ་སྐྱེལ་སའི་སྤྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

159

ཚོགས་དེའི་ནང་མ་རབས་བྱ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པ་རེད། བྱ་སྤྱོད་དེ་
རིགས་ལས་བོད་ནང་ལ་བོད་པའི་རིག་གཞུང་འཐོར་ཞིག་ཉམས་ཆག་འགྲོ་གི་ཡོད་
པའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་པོ་རེད།
མ་གཞི་ཁྱད་མཚར་རེད། མི་ལ་རྒྱག་རེས་རྒྱག་རྒྱུ་དང༌། ཐུབ་ཚོད་གཏོང་རྒྱུ་
དེ་རིགས་རྒྱ་མིར་དཔེ་བལྟ་གི་ཡོད་པ་ལ། ངལ་རྩོལ་ཧུར་བརྩོན་བྱ་རྒྱུ་དེ་དག་རྒྱ་
མིར་དཔེ་བལྟ་གི་མི་འདུག རྒྱ་མི་སྤྲང་པོ་ཞིག་ལྷ་སར་སླེབས་པ་དང༌། སྔོན་ལ་ཁྱི་
ཉལ་ས་ལྟ་བུའི་རྫི་སྐྱོར་ཆུང་ཆུང་ཞིག་བསྐོང༌ཐོག་ཞོགས་སྔ་ལངས་དང༌། དགོང་ཕྱི་
ཉལ་བྱས་ནས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་སྟེ་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་ནང་ལ་རྫི་སྐྱོར་དེ་ཕྲན་བུ་མཐོ་རུ་
ཕྱིན། དེ་ནས་ཁོ་རང་ཚོའི་ནང་མི་རིམ་པས་འཛོམས་ཏེ་ཁང་པ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད། རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱི་འདུག རྒྱ་གར་ནང་འཚར་ལོངས་
བྱས་པའི་ཕྲུ་གུ་དེ་རིགས་ཕྲན་བུ་གཤིས་ཀ་འཇམ་པ་དང༌། ཕྲན་བུའི་ཡ་རབས་པ་ལྟ་

བུ་དང་། སེམས་ཀྱི་གཏིང་ན་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཡོད་པ་འདྲ་མཚུངས་ཡིན་ན་

ཡང༌། ལམ་སེང་གསོད་གཏུབ་བྱེད་མཁན་ཕྲན་བུ་ཉུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་། བོད་ནང་
ནས་ཚུར་ཡོང་མཁན་གཞོན་སྐྱེས་རིགས་གཅིག་སྤྱོད་ལམ་ཧ་ཅང་ཐབས་སྡུག་ཡོང་
གི་ཡོད།
དེ་སྔ་ང་ཨོ་རི་སར་ཚར་གཅིག་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ་བོད་མི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་གི་

ནང་ལ་རྒྱ་གར་བ་སིག་གཉིས་སླེབས་འདུག ཁོང་ཚོ་གང་ནས་ཡིན་མིན་དྲིས་པར།
ཁོང་ཚོ་ཨམ་བྷར་ས་བལ་གོས་ཚོང་མཁན་ངོ་ཤེས་པ་ཡིན། ལོ་གསར་སྐབས་ང་
ཚོའི་སྐུ་མགྲོན་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་ཟེར། བོད་པ་བལ་གོས་ཚོང་མཁན་ཚོས་ལམ་སེང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

160

དངུལ་ལག་སྤྲོད་བྱེད་མི་དགོས་པར་རྒྱ་གར་བའི་ས་ནས་བལ་གོས་བླངས། ཟླ་ཤས་སོང་རྗེས་གཞི་ནས་དངུལ་ཕར་སྤྲད་ན་འགྲིག་གི་ཡོད་ལུགས་ཤོད་ཀྱི་འདུག སྤྱིར་

སྟངས་རྒྱ་གར་བ་དངུལ་ལ་བརྩི་པོ་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་མཁན་ཞིག་གིས་བོད་པར་རིན་

གོང་ཆེན་པོ་གནད་པའི་དངོས་པོར་བསྐུར་ཏེ་བཟང་པོའི་བློས་འཁེལ་དེ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད།
དེ་བཞིན་ཨ་རིའི་ནིའུ་ཡོག་ལ་བོད་པ་གཅིག་གི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱུ་ཡོད། ཨ་
མི་རི་ཀའི་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་གིས་ཨ་སྒོར་ཉིས་སྟོང་དངུལ་འཛིན་མ་ཡིན་པར་དངུལ་
རྐྱང་མི་ཚང་གཞན་དག་ཅིག་ལ་སྤྲོད་རྒྱུ་བོད་པ་དེ་ལ་བསྐུར་འདུག བོད་པ་དེ་ནམ་
རྒྱུན་གྲོགས་པོ་ཉེ་པོ་དེ་འདྲ་མིན་ཡང༌། གང་ལྟར་བོད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་
ཐོག་ནས་ཁོས་རྫུན་ཤོད་ཀྱི་མ་རེད། ཁོས་དྲང་པོ་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་ངོས་

འཛིན་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་དོ་བདག་རང་ཉིད་ནས་ང་ལ་བཤད་བྱུང༌། དེ་ཚོའི་
གྲས་བོད་པ་ར་ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་འཕེར་བའི་ངོས་འཛིན་དང༌། རིན་ཐང་ཞིག་

སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད།
ཡང་ཁ་སང་ཨ་མི་རི་ཀའི་གཞིས་ཆགས་ནང་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཞིག་གིས་

རྐུན་མ་བརྐུས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གོ་ཐོས་བྱུང༌། མ་གཞི་མི་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་ཕྲག་
ནང་ལ་སྡུག་པ་བྱེད་མཁན་རེ་ཟུང་ཡོང་གི་རེད། ཡིན་ན་ཡང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བཤད་ན། ང་ཚོ་ལྷོད་ཡངས་ཤོར་ཏེ་མིའི་སྤུས་ཀ་ཇེ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད་ཚོད་འདུགཅ༽ སྤྱོད་བཟང་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་། སྤྱོད་བཟང་ལ་གཅེས་སྤྲས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

161

ང་ཚོ་རྒྱ་གར་དུ་སྡོད་མཁན་ཚོར་མཚོན་ན། ང་ཚོའི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
རྒྱ་གར་དུ་འཁྲུངས་པ་རེད། རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་དང༌། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུས་
མཚོན་པས་ནང་པ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན་གློ་སྙིང་བྲང་གསུམ་གྱི་གཏད་ས།

སྐྱབས་དང༌། མགོན་དང༌། དཔུང་གཉེན་ཚད་འཛིན་བྱེད་ས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་

ཡུལ་གྱི་མཁས་གྲུབ་དེ་དག་ང་ཚོའི་བླ་ན་མེད་པའི་སྐྱབས་མགོན་ཡིན་ཞིང་། ང་རང་
ཚོའི་སེམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཞེས་ཧ་ཅང་རྩ་བ་ཆེན་པོར་འཛིན་གྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་དེང་སང་རྒྱ་གར་བ་མི་བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཤས་ཀྱི་བྱེད་
སྟངས་ལ་བལྟས་ན་ཧ་ཅང་བློ་ཕམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡོང་གི་ཡོད། ཁ་རྒྱུན་ལ་གཞུང་
གི་རྒྱུ་ནོར་ཞིག་ཡིན་ན་གཏོར་དགོས། བེད་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་ལས། དེ་ལ་སོ་
སོའི་ཁྱིམ་ཚང་གི་རྒྱུ་ནོར་བཞིན་བདག་གཅེས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་བསྲི་
ཚགས་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་ཁའི་ཟུར་ནས་ཐོན་གྱི་མེད། འགྲོ་ས་ཞིག་ཡོད་ན་ཐུབ་
ཚོད་ཤོད་རྒྱུར་ཐེ་ཚོམ་མེད་ལ། ཐུབ་ཚོད་འགྲོ་ས་མེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་སྤྲེལ་ལད་
ས་འཁྲབ་གནམ་འཁྲབ་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོའི་གྲས་ཧ་ཅང་མ་རབས་ཐ་ཤལ་རེད། ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་ནང་ལ་སྔོན་གྱི་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་ནང་དོན་རིག་པ་དང༌།

རིག་གནས་འདྲ་མིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལེགས་ཆ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་མ་ཤེས་ཤིང་།

དེ་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་མ་འཇགས། འཕྲལ་སེལ་རྒྱ་གར་བ་ཐ་ཤལ་དེ་ཚོའི་བྱེད་
སྟངས་སྤྱོད་པ་སྐྱོ་པོ་དེ་རིགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་འཇགས་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཏན་ཏན་ཡོད་
པས། ང་ཚོས་ཤིན་ཏུ་ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག བར་ལམ་བོད་པའི་ནང་མ་
རབས་ཀྱི་གཤིས་སྤྱོད་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་མཐོང་ཐོས་ཡོང་དུས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

162

བསམ་བློ་མང་པོ་འཁོར་གྱི་འདུག བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ང་ཚོས་ནོར་བུ་
ནང་བཞིན་རྩ་བ་ཆེན་པོ་བརྩི་བ་དེ་རྣམས་ལ་རྒྱ་མིའི་མིག་ལྟོས་སྡུག་ཆག་གི་གོམས་
གཤིས་འཇགས། ཕྱིན་ཆད་ང་ཚོ་བོད་ལ་རང་དབང་བྱུང༌། རྒྱ་མིའི་བཙན་དབང་མེད་
པར་ཕྲན་བུའི་ལྷོད་ཡངས་སུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་བོད་མི་མ་རབས་བྱེད་མཁན་མང་དུ་
ཕྱིན་ན་ང་ཚོས་རྒྱ་མི་ནང་བཞིན་བསད་གཏུབ་བྱེད་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཡང་

མ་རེད། བྱས་ན་དགེ་མཚན་ཡང་མེད།
ཨཧྥི་རི་ཀའི་ལུང་པ་ཁ་ཤས་རང་དབང་བྱུང་སྟེ་རང་དབང་བྱུང་བའི་དགའ་ཚོར་
གྱི་དྲོད་མ་ཡལ་གོང་ནས། ནང་རྡུང་གཏོང་རེས་བྱེད་མཁན་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདྲ་ང་
ཚོས་མཐོང་དུས་ཐབས་སྡུག་རེད་བསམས་ཏེ་ཁྲེལ་བགད་ཤོར་གྱི་ཡོད། ནམ་ཞིག་
ང་རང་ཚོའི་ལུང་པའི་ནང་ལ་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་གང་དྲག་བསམ་པའི་

སེམས་ནང་བློ་གཡེང་ཡོང་གི་འདུག གནད་དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཁྱེད་
རང་ཚོ་འདིར་ཡོད་པ་རྣམས་ས་གནས་འདྲ་མིན་མང་པོ་ཞིག་ལ་སོ་སོ་སོ་སོའི་
འགན་རེ་འཁྱེར་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མགོ་འདོན་བྱེད་མཁན་དང༌། གང་ལྟར་ཕྲན་བུའི་

ཤུགས་རྐྱེན་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་ཡིན་སྟབས་གནད་དོན་འདི་དག་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་སྐོར་ཚར་གཅིག་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པ་དང༌།
ཚར་གཅིག་སློབ་གསོ་བཏང་བས་མི་འགྲིགས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་ངང་བསྲིངས་

རྒྱུན་མཐུད་ནས་འབོད་སྐུལ་བྱེད་དགོས། གཙོ་ཆེ་ཕ་མ་ཚོས་ཁྱིམ་ཚང་སོ་སོའི་ནང་

ལ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་དང༌། སྣང་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཤེས་ནས་དེ་ལ་གཅེས་སྤྲས་བྱེད་རྒྱུའི་ངོས་འཛིན་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་དེའི་ཚོད་ཀྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

163

ཕྲན་བུ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད།
ང་ཚོས་རང་དབང་སྒྲུབ་རྒྱུ་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་རང་དབང་ཐོབ་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུར་ཡང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད། བར་ལམ་ང་ཚོའི་ལུང་པར་

གཏོར་བཤིགས་ཉམས་ཆགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད་པས་ང་ཚོས་སོ་སོའི་ལུང་
པའི་ནང་ལ་གཞི་ནས་ཐབས་གསར་གཞིས་གསར་ཐོག་ནས་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་
དགོས་པ་དང༌། དཀའ་ལས་རྒྱག་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེའི་ཚེ་དཀའ་ལས་
རྒྱག་མཁན་དང༌། འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་མཁན་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཙོ་བོའི་ནུས་

ཤུགས་འདོན་དགོས་པ་དང༌། འགན་འཁྱེར་དགོས་པར་བརྟེན། འགན་འཁྱེར་མཁན་བོད་མི་ཚོའི་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་དང༌། སྤྱོད་པ་མ་རབས་ཐ་ཤལ་ཆགས་ན་ང་
ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་དེས་གོ་ཆོད་མ་སོང་བསམ་པ་དྲན་ཡོང་གི་འདུག གནད་དོན་དེ་དག་ཁྱེད་རང་ཚོའི་སེམས་ལ་ངེས་པ་བྱས་ནས་འབད་བརྩོན་
བྱེད་དགོས།

ཆ༽ མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་། སྤྱོད་བཟང་གི་ཤེས་ཡོན།

ང་ཚོ་མང་གཙོ་རང་དབང་ལྡན་པ་ཞིག་གི་ལམ་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད། བར་ལམ་ལོ་
ཤས་ནང་དེའི་ཐོག་ཤུགས་སྣོན་སྔ་རྗེས་བྱས་ཡོད། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་དུ་མ་ཡོང་གོང་
ནས་མང་གཙོ་ཡག་པོ་མགོ་འཚོས་ཀྱི་མེད་ཀྱང༌། སྤྱིར་བཏང་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཟེར་
བ་མང་མོས་ཐོག་ནས་ལས་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་དེ་དངོས་གནས་ཡག་པོ་རེད་བསམ་པ་ཞིག་སྔ་མོ་ནས་དྲན་གྱི་ཡོད། གང་ལྟར་མ་འོངས་པའི་བོད་འདི་རང་དབང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

164

མང་གཙོ་ཅན་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་ང་ཚོས་ཡིག་ཆ་བཞག ཐག་བཅད་ཟིན་པ་རེད། མང་
ཚོགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཐོན་པ་ལ་མང་ཚོགས་ལ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གཞི་

རྩར་བཞག་པའི་ཤེས་ཡོན་འདང་ངེས་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་དེ་
ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད།
རྒྱུན་གཏན་ནས་ང་ཚོའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་གཏོང་སྟངས་དང༌། མང་གཙོའི་འགྲོ་སྟངས་དེ་ཚོའི་གྲས་གོ་རྟོགས་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཚོའི་
གྲས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དཔེར་ན། སྤྱི་འཐུས་འོས་བསྡུ་བྱེད་སྐབས་བོད་
མིའི་གནས་སྟངས་ཁ་འཐོར་ཆགས། གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མ་ཤེས་པ་སོགས་ཆ་རྐྱེན་མ་འཛོམས་པའི་དཀའ་ངལ་ཡོད་ན་ཡང་གང་ལྟར་ནམ་རྒྱུན་ནས་དོ་སྣང་དང༌། སེམས་ཁུར་ཆེ་ཙམ་ཡོད་ན། དེ་ལ་དཔགས་པའི་ཤེས་རྟོགས་མང་བ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་
ཀྱི་རེད། གཞན་དེ་ག་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་
སྩལ།། །།

165

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༩ ཉིན། བཀའ་ཤག་ཚོགས་ཁང་དུ་རྒྱུན་བཞུགས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་དང༌། གཞུང་ཞབས་ཆེ་ཕྲ། ས་གནས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་བཅས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ མ་ཤེས་པའི་ལམ་སྟོན་དང་། ལག་ལེན་གྱི་གལ་གནད།

ཁ་སང་བཀའ་ཤག་ནས། ངས་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་ན་གསུང་གི་འདུག སྔོན་མ་
དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནང་ལ་ང་རང་ཚོའི་མི་མང་ལྟ་ཅི་སྨོས། ལས་བྱེད་པ་ཚོ་ཡང་བོད་
ནས་ཚུར་འབྱོར་མ་ཐག་འཛམ་གླིང་ཕྱིའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་མཁན་ཉུང་ཉུང་ཡིན་པའི་

སྐབས་ལ་ངས་བོད་མིའི་སྡོད་སྒར་ཁག་ལ་ཕར་ཚུར་ཡང་ཡང་ཕྱིན། དེ་བཞིན་གཞུང་
གི་ལས་བྱེད་པའི་ཐོག་ལ་ཡང་ཐུག་འཕྲད་དང༌། སྐད་ཆ་ཡང་ཡང་བཤད་པ་རེད། དེ་
དུས་ལྟོས་ས་ལྟོས་འཇོག་གི་ཕན་ཐོགས་ཕྲན་བུ་བྱུང་ཡོད་ཤས་ཆེ། དེ་ནས་ད་བར་ལོ་མང་པོ་ཕྱིན་ཏེ་གང་ལྟར་མི་ཐོག་གསར་པ་ཞིག་སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་རྣམས་
ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཤེས་ཡོན་སྦྱོར་བདར་བྱས་པའི་གཞི་རྩ་ཞིག་ཡོད་པ་དང༌།
དེའི་ཐོག་ལ་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དོ་སྣང་མ་བྱས་ན་མ་གཏོགས། འཛམ་གླིང་འདིའི་

སྒང་གི་གནས་ཚུལ་གང་ལ་ཡང་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ས་ཡོད་པ་དང༌། དོ་སྣང་བྱེད་ས་ཡོད་པ། བྱེད་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་བཅས་བྱུང་ཡོད་པས། ད་ཆ་གང་ཅིའི་གནས་ཚུལ་མ་རྟོགས་
པ་དང༌། མ་ཤེས་པའི་དུས་ཚོད་ཡོལ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ་རེད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

166

ད་ཆ་ཐུག་ས་གང་ལ་ཐུག་ཡོད་དམ་ཟེར་ན། སྙིང་ཁོང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་

ལྷག་བསམ་དང༌། འབད་བརྩོན་བསྐྱེད་མ་བསྐྱེད་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་ལས་ལག་ལེན་བྱེད་སྟངས་མ་ཤེས་པ་དང༌། འཐོམ་མ་སངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོལ་ཚར་བར་བརྟེན་ངས་སྐུལ་ལྕག་བྱེད་རྒྱུ་ཙམ་མ་གཏོགས། དེ་ལས་ལྷག་པའི་གསལ་བཤད་དང༌། ངོ་སྤྲོད།
དམིགས་བསལ་ལམ་སྟོན་གསར་པ་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡང་མི་འདུག བྱས་དང་
མ་བྱས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལས། ཚང་མས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ལྷག་ཙམ་རིང་ལ་བསམ་བློ་
ཞིག་བཏང་ན། ཐོག་མར་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་ནས་ལོ་གཅིག་མ་སུ་རིར་བསྡད། དེ་
ནས་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པའི་ལོ་ནས་དྷ་རམ་ས་ལར་སྤོས། དེ་ནས་དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ང་ཚོ་
རང་ཡུལ་བྲལ་ཏེ་གཞན་ཡུལ་དུ་བཙན་བྱོལ་བ་བྱས་ནས་བསྡད། ང་ཚོར་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཆ་ནས་ཡིན་ཡང་རུང༌། རྒྱུ་དངོས་པོའི་ཆ་ནས་ཡིན་ཡང་རུང༌། གང་གི་

ཐོག་ནས་ཀྱང་ང་ཚོ་སྟོབས་ཤུགས་བསྐྱེད་སའི་གཞི་རྩ་མེད་ན་ཡང༌། ཚང་མས་སྙིང་
ལ་རུས་པ་བཅུག་སྟེ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ལྷག་བསམ་བརྟན་པོའི་ཐོག་ནས་ཨུ་ཚུགས་
བརྒྱབ་སྟེ་འབད་བརྩོན་བྱས་པ་ལ་གྲུབ་འབྲས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཏན་ཏན་ཐོན་ཡོད། ང་ཚོའི་ངོ་ཤེས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་པར་བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་

ཆགས་ཡོད།
ཕྱོགས་གཞན་ནས་ཕྲན་བུ་འཐུས་ཤོར་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཐོན་གྱི་ཡོད་རུང༌།
ཆེ་ས་ནས་ང་ཚོར་གྲུབ་འབྲས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཐོན་པའི་གཞི་རྩ་ཞིག་ཡོད་
སྟབས་ཕྲན་བུ་འཐུས་ཤོར་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ང་ཚོས་བཟོ་བཅོས་བརྒྱབ་ན་རྒྱག་ས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

167

ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། རྒྱག་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ངའི་རྣ་བར་གོ་ཐོས་བྱུང་བའི་སྐྱོན་ཆ་ཡོད་
པ་རྣམས་ང་ཚོ་ནང་ཚགས་སྐད་ཆ་བྱུང་ན་ཕན་ཐོགས་ལྟ་བུ་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་བྱུང༌། དམིགས་བསལ་ལམ་སྟོན་གསར་པ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད།
གལ་ཆེ་ཤོས་ནི་རང་གིས་ཤེས་པ་དེ་བསམ་པ་རྣམ་དག་དང་། རྒྱབ་མདུན་ངོ་
ལྐོག་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ལག་ལེན་ཧུར་ཐག་འབད་ཐག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ལ་ཐུག་གི་ཡོད།
རྩ་དོན་དེ་ཡིན་པ་རེད། དཔེར་ན་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་ལའང་ཉམས་ལེན་གྱི་

གནད་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་དེ་དག་ལག་ལེན་དུ་
བཀལ་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད། འཕྲལ་དང་ཕུགས་ཀྱི་

དགོས་པ་དགེ་མཚན་རྣམས་མཐོང་ན་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དོན་གཉེར་ཡོང་གི་རེད།
ང་རང་ཚོའི་བོད་གཞུང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་སོ་སོའི་བསམ་བློའི་ཤེས་ཚད་ཡོད་
པ་དེ་དག་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཐོག་སྤུངས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ནུས་
པ་བཏོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་དང་མ་ཡོང་ཟེར་བ་དེ་ལྷག་བསམ་ལ་རག་ལུས་པ་ཡིན་

པས་ལྷག་བསམ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། འདི་རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་གྱི་རྩ་བ་ནམ་

ཡང་མིན།

ཁ༽ ཆོས་རིག་གི་ཕན་ཐོགས་དང་། ཐུན་མིན་གྱི་འཐབ་རྩོད།

ང་ཚོའི་ལུང་པ་བོད་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་ཁམས་འདི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཚེ་རབས་
མང་པོའི་ལས་དང༌། སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་འཕྲད་པའི་ཐོག་ནས་
གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་ཁ་རྒྱུན་ལ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

168

གདུལ་ཞིང་ཟེར་བ་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཕྲན་བུ་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་དབང་གིས་བོད་
མིའི་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་དང༌། མིའི་རང་བཞིན་གྱི་གོམས་གཤིས་ཆ་ནས་ཀྱང་

བཟང་པོ་ཞིག་དང༌། ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་རིག་གཞུང་རྙིང་པ་

མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བོད་པའི་རིག་གཞུང་འདི་རིག་གཞུང་གཞན་དག་ལ་

འགྲམ་ཆུ་ལྡང་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེང་སང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་གཟུ་

བོར་གནས་པའི་ཐོག་ནས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་མཁན་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་པའི་
རིག་གཞུང་འདི་དག་རྒྱ་ཆེ་ཞིང༌། གཏིང་ཟབ་པོ། ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཕན་ཐོགས་ཡོད་
པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ལ་བརྩིས་ཀྱི་ཡོད། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ང་ཚོའི་མི་

རབས་ནས་མི་རབས་རིང་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་

རིག་གཞུང་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པ་འདིས་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་ཁེ་ཕན་གཅིག་པུ་མ་

ཡིན་པར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་མང་པོར་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བསྟན་པ་བྱང་ནས་བྱང་དུ་དར་བར་གསུངས་པ་བཞིན། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་

ཡུལ་ནས་བྱང་ཕྱོགས་བོད་དང་། དེ་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོག་པོ། སོག་པོའི་བྱང་ཕྱོགས་ནས་མར་ཐུའུ་ཝ། བྷོ་རས་ཐུ་སོགས་སོག་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་ནང་པའི་

ཆོས་དར་ཁྱབ་བྱུང་ཡོད།

ཚུར་ཕྱོགས་ཧི་མ་ལའི་རི་རྒྱུད་ངོས་ལ་ཉུང་མཐར་མི་ས་ཡ་བརྒལ་བའི་འདི་

ཕྱིའི་ལམ་སྟོན་གྱི་རིག་གཞུང་ཆགས་ཏེ་བསྡད་ཡོད། གལ་ཆེ་ཤོས་མ་འོངས་པར་
བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་ནང་མི་ས་ཡ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཕན་

ཐོགས་སྒྲུབ་ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་ང་ལ་རྟག་པར་དྲན་གྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

169

དང་འབྲེལ་བའི་བོད་རང་དབང་ཆེད་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པ་འདི་ལུང་པ་གཞན་དག་གིས་

སྲིད་དོན་རྐྱང་པའི་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པ་དང་མི་འདྲ་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

བསྟན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ཡང་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་གཅིག་པུའི་དོན་
མ་ཡིན་པར་ཨེ་ཤ་ཡའི་ས་ཁུལ་དུ་ཁྱབ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་

དེང་སང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་དོ་སྣང་

བྱེད་མཁན་གང་ལ་གང་འཚམ་ད་ལྟ་ནས་ཡོང་བཞིན་པ་ལྟར། མ་འོངས་པ་ལའང་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད།

ག༽ མི་ཚེའི་སྙིང་པོ་དང་། སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ།

ང་རང་ཚོས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་དོན་དག་འདི་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་

བཤད་ན། ཧ་ལམ་འགྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་

དོན་རྩ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང༌། དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་བཤད་ནའང་དེང་སང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་གི་མི་མང་པོ་ཞིག་གི་མི་ཚེ་གཅིག་གི་

སེམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་དག་རྩ་འགངས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེང་སང་མི་མང་པོ་ཞིག་གི་བསམ་བློའི་ནང་རང་ཉིད་སྐྱེས་པའི་ཉིན་མོ་དེ་ནས་
བྱམས་བརྩེའི་འཚོ་བས་འཚོ་བ་འདི་མ་ཤེས་པར་བྱམས་བརྩེ་ཟེར་བ་འདི་བྱབ་ཆུང་

དང༌། ཕན་ཐོགས་མེད་པ། ནུས་པ་མེད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་ཧ་

ཅང་བློ་ཆུང་གི་བསམ་བློ་དང༌། གཡམ་རྒྱུགས་ཀྱི་བསམ་བློ་རེད།

ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་དོན་དམ་པའི་ཞི་བདེ་ཞིག་དང༌།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

170

དོན་དམ་པའི་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་བྱམས་བརྩེའི་འཚོ་བ་

དེ་མིས་མི་ལ་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། ངོ་སྤྲོད་བྱས་པའི་འོག་ནས་མིའི་སྤྱི་

ཚོགས་ནང་ལ་བྱམས་བརྩེའི་རིན་ཐང་སླེབས་ཐུབ་པའི་ལས་དོན་གང་ལ་གང་འཚམ་
ཞིག་བོད་པས་བྱེད་ཐུབ་ངེས་ཡིན། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ང་ཚོས་
བསམ་བློ་གཏོང་དུས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཟེར་བ་འདི་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་དོན་དག་
ཆུང་ཆུང་ཞིག་མ་ཡིན་པར། ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེའི་དོན་དག་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་གནད་དོན་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ཤར་བའི་ཐོག་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་
གིས་འབད་བརྩོན་བྱས་ཏེ་མི་ལུས་ཐེངས་གཅིག་བླངས་པ་འདི་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་

བྱེད་དགོས།
འདོད་རུང་མ་འདོད་རུང་མི་ལུས་ཤིག་བླངས་ཚར་བ་རེད། རྒྱུ་དངོས་པོ་ཡོད་
པ་གཅིག་པུས་མི་ཚེ་སྐྱིད་པར་གདེང་འཁེལ་བ་མེད། རྒྱུ་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་མང་པོ་

སེམས་མ་སྐྱིད་པར་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུ་ཡོད་པའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་དགྲ་བོ་སྣོན་མ་མང་པོ་
བཟོ་གི་འདུག རྒྱུ་ཡོད་པའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་མི་ཚེ་ཆུད་ཟོས་གཏོང་གི་འདུག རྒྱུ་དངོས་
པོ་གཅིག་པུ་མི་ཚེའི་སྙིང་པོ་ནམ་ཡང་མིན། ཡང་ཐོབ་གོ་ས་དང༌། དབང༌ཆ། སྟོབས་ཤུགས་ཟེར་བ་དེ་དག་ཀྱང་མི་ཚེའི་སྙིང་པོ་མིན། མི་ཚེའི་སྙིང་པོ་ནི་རང་ཉིད་གསོན་
པའི་ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་བཞིའི་རིང་སེམས་བག་ཕེབས་པོར་སྡོད་རྒྱུ་ཡོད་པ། ཁ་ཆག་སོང༌། སྣ་རལ་སོང་ཞེས་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ཐོས་ན་ཡང་སེམས་ཀྱི་ནང་ལ་ཞི་

བདེ་གནས་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་སོ་སོ་ཡིན་ནའང་སྐྱིད་པོ་ཡོང་གི་རེད། སོ་སོ་སྐྱིད་པའི་

ཞོར་ལ་རང་ཉིད་གང་དུ་གནས་སའི་ཁོར་ཡུག་དང་། མདོར་ན་སྲོག་ཆགས་བྱ་བྱིའུ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

171

ཚུན་ཆད་བག་ཕེབས་བདེ་བར་གནས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། འཆི་ཁར་ཕྱི་

བལྟས་ཤིག་སློག་སྐབས་ངའི་མི་ཚེ་འདི་མི་ཚེ་བཟང་པོ་ཞིག་སྐྱེལ་རྒྱུ་བྱུང་བསམ་པ་
བྱུང་ན་འཆི་བའི་ཉིན་མོར་བློ་བདེ་ཤོས་ཡོང་གི་རེད།
དེ་མིན་འཆི་བའི་ཉིན་མོར་ངའི་མི་ཚེ་འདི་གཡོ་སྒྱུ་ཁྲམ་པར་བསྐྱལ་ཏེ་དངུལ་
བསགས་པ་ཡིན་ཡང༌། དངུལ་གྱིས་ཕན་ཐོགས་ནི་མ་བྱུང༌། ངའི་མི་ཚེ་ཆུད་ཟོས་
ཕྱིན་སོང་བསམ་པའི་འགྱོད་པའི་ངང་ནས་འཆི་རྒྱུ་ཡིན་པ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཐག་

ཆོད་པ་ཡིན། ཆོས་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཁས་བླངས་རུང་མ་བླངས་རུང༌། སོ་སོའི་མི་ཚེ་

ལྷག་བསམ་དང༌། བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བ་ལྡན་པའི་ངང་ནས་སྐྱེལ་རྒྱུ་བྱུང་ན་རང་
གཞན་གཉིས་ཕན་མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་པ་བྱུང་བ་རེད།
བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རང་དབང་བདེན་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་འདི་མིའི་ཡ་རབས་སྤྱོད་
བཟང་གི་གནས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་བྱམས་བརྩེའི་འཚོ་བས་ཁྱབ་
པའི་བོད་རང་དབང་གི་ལུང་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བོད་མི་རིགས་ལ་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་རྒྱུས་མ་
ཚད། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་གི་མི་རིགས་གཞན་དག་གི་བདེ་དོན་ཡང་འགྲུབ་འགྲོ་
གི་རེད། ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་བསམ་པའི་ཐོག་
ནས་སོ་སོའི་འཕྲལ་སེལ་གྱི་ཁེ་དང༌། གྲགས་པའི་དོན་གཉེར་སྤངས་ཏེ་སྤྱི་དོན་ལྷག་
བསམ་རྣམ་དག་གིས་སྒྲུབ་དགོས། ཉེ་དགའ་ཕྱོགས་ལྷུང་གིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱ་

མིར་མ་དགའ་བ་དང༌། རྒྱ་མིར་སྡུག་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་དྲན་ན་མ་འགྲིགས་པ་
རེད། ང་ཚོར་བདེ་སྐྱིད་དགོས་པ་ལྟར། བདེ་སྐྱིད་རྒྱ་མིར་ཡང་དགོས་ཀྱི་རེད། ང་
ཚོར་རང་དབང་ལྡན་པའི་བདེ་སྐྱིད་བྱུང་ན་ང་ཚོར་ཕན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱ་མིར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

172

ཡང་ཕན་གྱི་རེད་བསམ་པའི་ང་ཚོའི་ཀུན་སློང་འདི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན།

ང༽ འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་། བྱམས་བརྩེའི་སྤྱི་ཚོགས།

ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་ལ་མཚོན་ན། ང་ཚོར་སྡུག་པོ་གཏོང་མཁན་དང༌། བོད་དབང་བསྒྱུར་བྱེད་མཁན་རྒྱ་མི་རེད། ང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་ཐུབ་ཚོད་མྱོང་མཁན་དེ་ཡིན་པ་

རེད། དེང་སང་རྒྱ་མིས་བོད་པའི་སྒང་ལ་ཐུབ་ཚོད་ཁོ་རང་ཚོའི་འདོད་པ་གང་ཡོད་
བཏང་ནས་བསྡད་ཡོད་པས་རྒྱ་མིའི་སེམས་ལ་ཞི་བདེ་མང་བ་དང༌། ང་ཚོའི་སེམས་

ལ་ཞི་བདེ་བརླག་དགོས་ཚོད་ཀྱང༌། རྒྱ་མི་ཆེ་ཕྲ་ཆུང་གསུམ་ཕལ་མོ་ཆེ་དང་བསྡུར་
ན་ང་ཚོ་བོད་པའི་སེམས་ལ་ཞི་བདེ་མང་བ་ཡོད་པ་ལས། ང་ཚོ་བཙན་དབང་མྱོང་
མཁན་གྱི་མིའི་སེམས་ལ་ཞི་བདེ་བརླག་པ་མེད། ད་ལྟའི་རྒྱ་མིས་ང་ཚོ་བོད་པའི་རང་

དབང་འཕྲོག བོད་ལུང་པའི་ནང་ལ་ཕ་རོལ་པོའི་རྨོངས་དད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་

པའི་བཙན་པོས་དབང་སྒྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང༌། ཁོ་རང་ཚོ་སྐྱིད་པ་གང་ཡང་མེད་
པ་མཐོང་གསལ་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཚོ་བོད་པར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པས་མ་ཚད། ཕྱིན་ཆད་

རིམ་པས་རྒྱ་གར་སོགས་ཉེ་སྐོར་ས་ཁུལ་གང་སར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་རྒྱུ་ཡིན་པ་

གསལ་པོ་ཡིན།

ང་རང་ཚོའི་བོད་ལུང་པའི་ནང་ལ་བྱམས་བརྩེ་རྩ་བར་བཞག་པའི་མིའི་སྤྱི་

ཚོགས་ཤིག རང་དབང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་འཛིན་སྐྱོང་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། བོད་
མིར་ཕན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱ་མིར་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཐག་ཆོད་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་གནག་སེམས་གནོད་སེམས་བཅངས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

173

ཏེ་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་མི་རུང༌། སུ་གཅིག་ལ་ཡང་གནོད་འཚེའི་བསམ་བློ་མེད་
མཁན། ཀུན་ལ་ཕན་སེམས་ཀྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཀུན་སློང་འདི་

འདྲ་ཞིག་གིས་ཟིན་པ་བྱུང་ན་དེ་ལ་ལྷག་བསམ་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷག་བསམ་
གྱི་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་ཕན་ང་རང་ཚོས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་དེ་རྒྱག་རིན་ཆོག་པ་ཞིག་
དང༌། དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོར་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ་
ཕལ་ཆེར་ཚོད་དཔག་གང་ལ་གང་འཚམ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། གནད་དོན་དེ་ང་ཚོ་
ཚང་མའི་བློ་ལ་ངེས་དགོས་ཀྱི་འདུག བློ་ལ་ཤར་དགོས་ཀྱི་འདུག ལས་ཁུངས་རེ་
རེའི་ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མི་བྱེ་བྲག་པ་ཚང་མས་ང་ཚོའི་མཐར་ཐུག་གི་

དམིགས་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོ་ཤེས་དགོས་ཀྱི་འདུགཅ༽ ལྷག་བསམ་གྱི་གལ་གནད་དང་། ཉིན་རེའི་བྱ་སྤྱོད།

ལྷག་བསམ་ཟེར་བ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ལྷག་བསམ་ཡོད་ན་ལས་
དོན་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་ལྷག་བསམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བྱས་ན་ལས་ཀ་དེ་ལ་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་མངོན་མི་ཐུབ། འཕྲལ་སེལ་སོ་སོའི་མིང་གི་དོན་དག་
དང༌། ང་རང་གི་ལྟོ་གོས་དོན་དག་ཡིན་བསམ་པའི་ལས་ཀ་བྱས་ན་ད་ལྟ་ལས་ཀ་

བྱེད་ས་འདི་ལས་ལྷག་པའི་དངུལ་མང་ཙམ་བྱུང་ན་བསམ་པའི་འདོད་རྔམ་དང༌།
ཡང་ན་ཐོབ་གོ་སའི་དོན་དག་དང༌། གང་ལྟར་ཕོགས་ཟས་པའི་རྗེས་ལས་ཀ་ཞིག་མ་
བྱས་ན་མི་འགྲིགས་ཀྱང༌། ཞོགས་པ་ལས་ཁུངས་ཚུགས་དུས་སྐར་མ་ལྔ་ལས་མ་
བྱུང་ཡང་ཕྱི་ཙམ་བསྡད། དེ་རྗེས་རིམ་པས་སྐར་མ་བཅུ་གྲངས། གང་འཚམ་ནས་ཆུ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

174

ཚོད་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་དུས་འགྱངས་ཕྱིན་པར་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་གཞུང་ཡོང་གི་མེད། ཁོའི་
བསམ་བློའི་ནང་ལ་ཁྲལ་གྱི་འདུ་ཤེས་ལས་ལྷག་བསམ་གྱི་རྒྱབ་མ་འཁྱོགས་པ་རེད།
ལྷག་བསམ་ཡོད་ན་ལས་ཀར་དཀའ་ངལ་ཕལ་ཆེར་ཡོང་གི་མ་རེད།
ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་དོན་འདི་ངའི་ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྦྱོང་ཡིན་སྙམ་པའི་

བསམ་བློ་ཞིག་འཁོར་ཐུབ་ཀྱི་རེད། གལ་སྲིད་དེ་ལྟར་མིན་ན་ཡང༌། ལས་ཀ་འདི་ང་

རང་གི་གཟི་བརྗིད་ཡིན་བསམ་པ་དྲན་ཐུབ། དཔེར་ན། རྒྱ་མི་གུང་བྲན་གྱིས་སློབ་
གསོ་ཐེབས་པའི་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སོ་སོའི་སྲོག་བློས་བཏང་སྟེ་གུང་བྲན་ཏང་གི་དོན་
དག་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུས་པ་གཟི་བརྗིད་དང་། རྒྱལ་ཁ་ཡིན་ཟེར་གྱི་ཡོད། ང་རང་
ཚོ་ལྷག་བསམ་གྱི་རྒྱབ་འཁྱོགས་ན་ལས་ཀ་དེར་དཀའ་ངལ་དུ་མི་མངོན་པའི་ཁར།

ད་དུང་ཞོགས་པ་སྔ་པོ་ནས་ད་ཉིན་ལས་ཀ་གསར་པ་བྱེད་རྒྱུ་འདི་དང་འདི་ཡོད། དེ་
རྣམས་དེ་རིང་ཚར་བ་བྱས་བསམ་པའི་བསམ་བློའི་ནང་དམིགས་བསལ་གྱི་སེམས་

ཤུགས་བསྐྱེད་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད།
ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་དཀའ་ལས་ཁག་སྣང་མེད་པར་སོ་སོའི་སེམས་
ཀྱི་ནང་ལ་དབྱིངས་འཕར་ཏེ་དགའ་ཚོར་དང་བཅས་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཁེ་བཟང་རེད།
ལྷག་བསམ་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་ཧུར་ཐག་བྱས་ཏེ། གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་བྱེད་བསམ་པའི་

བསམ་བློ་ཞིག་ཡོད་ན་ལས་ཁུངས་ནང་ལ་བསྡད་པའི་གནས་སྐབས་ཙམ་དུ་མ་ཟད།
ལས་ཁུངས་གྲོལ་ནས་སོ་སོའི་དགའ་ཉེ་བློ་དཀར་ཐུག་འཕྲད་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་ཡང་ལས་དོན་སྐོར་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་གོ་བསྡུར་བྱེད་པ་ཡོང་གི་རེད། ལས་ཀ་
འདི་སོ་སོའི་མི་ཚེའི་སྙིང་པོ་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་བསམ་པ་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་ཆུ་ཚོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

175

སྒྲིག་དཔྱད་དང༌། ལས་ཁུངས་ནང་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱུན་དུ་སྤྱི་པའི་ལས་

དོན་ཐོག་སེམས་ཁུར་དང་དོ་སྣང་ཤུགས་ཀྱིས་སླེབས་ཡོང་གི་རེད། ཁྲལ་གྱི་འདུ་

ཤེས་མ་གཏོགས་མེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ཆུ་ཚོད་བདུན་བརྒྱད་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་

དུས་ཚོད་མི་འཁྱོལ་བའི་ཚོར་སྣང་དང༌། ལས་ཁུངས་གྲོལ་རྗེས་ལས་དོན་སྐོར་
བསམ་བློའི་ཟུར་ཙམ་ལ་ཡང་མ་འཁོར་བར་སྡོད་ཀྱི་རེད།
ཁ་ཤས་ཀྱིས་འདི་འདྲ་ཤོད་མཁན་བྱུང༌། དེ་གོང་ཡིན་ན་གངས་ཅན་སྐྱིད་
གཤོངས་ནང་ལས་བྱེད་གཞོན་པ་དེ་འདྲ་འཛོམས་སྐབས་བོད་གཞུང་གིས་བྱེད་
སྟངས་མ་འགྲིགས་པ་དང༌། ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ནང་ལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། སྐྱོན་ཆ་གང་ཡོད་ཤོད་རེས་བྱེད་པ་དང༌། སྐབས་རེ་ཐབས་ཤེས་གསར་པ་གང་ཡོད་གོ་བསྡུར་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། དེང་སང་གངས་སྐྱིད་གཤོངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པའི་ནང་

ལ་ཕོགས་དང༌། ཐོབ་ཐང་སྐོར། ཚོང་གི་སྐོར་མ་གཏོགས་བོད་རང་དབང་གི་གནས་

ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐད་ཆ་གླེང་རེས་དང༌། གཏམ་གླེང་བྱེད་མཁན་ཉུང་ཉུང་རེད་ཤོད་མཁན་བྱུང་། བདེན་པ་ཡིན་མིན་མི་ཤེས་ཀྱང་། འདི་འདྲའི་གནས་ཚུལ་གོ་གི་
འདུག འདི་ལྟར་ཡོང་བ་དེ་རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་གྱི་རྒྱབ་མ་འཁྱོགས་པའི་སྐྱོན་རེད།
ལྷག་བསམ་ཡོད་ན་ལས་ཀར་དཀའ་ལས་ཁག་སྣང་མི་ཡོང་བའི་ཁར། དགེ་འདོན་གྱི་
སྐྱོན་བསྲང་ཞིག་བྱས་ན་ཡང༌། དགའ་མི་དགའི་གནས་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་པའི་

དོན་དག་ལ་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ། སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ཕན་པའི་ཆེད་དགེ་སྐྱོན་ཡོ་བསྲང་
བཤད་པ་ཡིན་སྟབས་མི་དེའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་རང་མནོང་ཁོང་ཟོན་བྱེད་དགོས་
དོན་མེད་པས་གོ་བསྡུར་ལྷུག་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པ་དང༌། བྱས་པའི་མཐའ་མར་ཕར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

176

ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་ལྷག་བསམ་གྱིས་ཉན། ཚུར་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་ལྷག་བསམ་གྱིས་

བཤད་ན་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་དང༌། སྐྱོན་སེལ་དོན་ཕན་ལྡན་
པ་ཡོང་གི་རེད།
དེང་སང་གལ་སྲིད་དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ་བྱས་ན་ཡང་སྒེར་གྱི་དགའ་མིན་

དགའ་མདོག་གི་གནས་ཚུལ་འདྲེས་བསྡད་མཁན་ཞིག་དང༌། དགེ་འདོན་ཡོ་བསྲང་
བྱས་པའི་འབྲས་བུར་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་འཁོན་འཛིན་ཞུགས་མཁན་དེ་
འདྲ་ཡོང་གི་འདུག རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཟེར་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་རང་ཚོའི་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཟབ་པ་དང༌། རྒྱ་ཆེ་བའི་

ལམ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཞུམ་པ་མེད་པའི་སྙིང་སྟོབས་ཀྱིས་བསླབ་པ་དེ་ཡང་རྩ་བ་ལྷག་
བསམ་ལ་ཐུག་གི་ཡོད།
དེ་བཞིན་དུ་ང་རང་ཚོ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ཀྱང་ང་ཚོའི་
ལས་ཀ་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དང༌། དེའི་འཕྲལ་ཕུགས་དགོས་པ་རྒྱུ་
མཚན་གང་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་སེམས་ལ་ངེས་པའི་ཐོག་ནས་བསམ་པ་དེས་ཀུན་ནས་
བསླངས་ཏེ་ལས་དོན་ལ་ཞུགས་ན་དཀའ་ངལ་ག་ཚོད་བྱུང་ཡང་སོ་སོའི་སེམས་ཀྱི་

ནང་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་བསམ་པའི་སེམས་ཤུགས་དང༌། སྙིང་སྟོབས་སླེབས་ཀྱི་

རེད། དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགཆ༽ འདས་དོན་ལ་ཕྱིར་བལྟ་དང་། དགའ་སྤོབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ།

ང་རང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འདི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཁེ་ཕན་དང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

177

འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞིའི་རིང་གི་

གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་ང་ཚོ་སྤོབས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། དཔེར་
ན། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བར་སྐྱོབ་གསོའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ངོ་ཤེས་པ་དེང་སང་སྤོའོ་
དང༌། རྨོའོ་ཆགས་པ་དེ་དག་ཐུག་འཕྲད་ཡོང་སྐབས་ཕལ་མོ་ཆེས་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་གཞན་དག་དང་མི་འདྲ་བའི་ཡར་རྒྱས་ཆེ་ཤོས་དང༌།
ཚགས་ཚུད་ཤོས་རེད་ཅེས་ཧ་ལམ་ཚང་མས་ཁ་གཅིག་གྲགས་ཀྱིས་ཤོད་ཀྱི་འདུགདེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་མཚོན་པའི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཡོངས་གྲགས་བྱས་ཏེ་
ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང༌། དོན་དངོས་པོའི་ཐོག་ནས་ང་
ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀར་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཐུབ་པའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གནས་ཚུལ་འདི་
དག་ང་ཚོས་རྒྱུ་དངོས་པོས་འགྲོ་སོང་བཏང་བ་དང༌། ཁ་བདེ་པོས་འཁྲབ་པ་མིན་

རུང༌། ང་ཚོས་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་དང་། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་

ཡིན།

མངོན་གསལ་དོད་ཤོས་ཤིག་ལ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ང་ཚོ་བོད་པར་དུས་
རྒྱུན་དུ་སྐྱོན་བརྗོད་དང༌། དམའ་འབེབས་ཚོགས་གཏམ་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་པ་

དེ་གའི་འོག་ནས་ང་ཚོར་འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེའི་གནས་ཚུལ་ཧ་ཅང་
གསལ་པོ་རེད། གང་ལྟར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཕྱི་འབྲེལ་སྲིད་བྱུས་ཐོག་ལ་བོད་པའི་
གནས་ཚུལ་འདིས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། དེ་རྣམས་ང་
ཚོའི་གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་རེད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

178

དེང་སང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་བོད་དོན་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་མང་
པོ་ཞིག་གི་བོད་པར་རོགས་རམ་འདི་བྱས་ན་རང་ལ་ཁེ་ཕན་འདི་ཡོང་གི་རེད་བསམ་
པ་གང་ཡང་མེད། ད་དུང་ཁོ་རང་ཚོར་ཚོང་དང༌། དཔལ་འབྱོར། ཆབ་སྲིད་བཅས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བྱེད་ཁག་པོ་ཡོང་བཞིན་དུ་ང་ཚོ་བོད་པར་
རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་པ་འདི་དག་ཧ་ཅང་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་ཡིན། བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་
མཁན་དེ་རྣམས་ལ་ངས་ནམ་རྒྱུན་རྟག་པར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོས་བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང༌། ཤ་ཚ་བྱས་པ་དེ་རང་གི་ཁེ་ཕན་ཆེད་མིན་པར། བདེན་པར་རྒྱབ་
སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གྱི་ཡོད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པ་འདི་དྲང་བདེན་ཡིན་པ་དང༌། དྲང་བདེན་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད།
འཐབ་རྩོད་བྱེད་སྟངས་དེ་ཡང་འཚེ་མེད་ཞི་བ་དང༌། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་ནས་ང་ཚོ་བོད་པར་ཤ་དང༌། རྒྱབ་སྐྱོར་འདི་ཙམ་

བྱུང་བ་ཡིན།

ཇ༽ ཕྱི་ཡི་སྒྲོམ་གཞི་དང་། ནང་གི་གློ་སྙིང་།

ངས་ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་ལའང་བཤད་རྒྱུ་བྱུང༌། ང་ཚོ་ལྔ་
བཅུ་ང་དགུ་ནས་བཟུང་ལས་ཀ་འགོ་འཛུགས་བྱེད་མཁན་ཚོར་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་གཞུང་ཞབས་ཚོར་ཟླ་ཕོགས་སྐོར་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ་དང༌། ཞབས་གྲས་ཚོར་ཟླ་ཕོགས་སྐོར་ལྔ་བཅུ་ང་གཉིས་དང་ཨ་ན་བརྒྱད་བྱས་ཏེ་ལོ་མང་པོ་ཞིག་རིང་ཁུངས་

བསྐྱལ་བ་རེད། མོར་ཊི་མར་ཧོལ་ (Mortimer Hall) མ་ཁང་དེ་ལས་ཁུངས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

179

བྱས། མ་ཁང་འོག་ཤོད་ཁང་ཁུངས་ནང་ལས་བྱེད་པ་མཉམ་དུ་བསྡད་དེ་དཀའ་ལས་རྒྱག་མཁན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། དེ་རྣམས་བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་རེད་དྲན་གྱི་འདུག མང་

པོ་ཞིག་གྲོངས་ཚར་བ་རེད། ཚེ་དབང་རྟ་མགྲིན་རྟག་པར་དྲན་གྱི་ཡོད། སྙིང་རྗེ། ཚེ་
དབང་རྟ་མགྲི་ལགས་ལ་ཆ་བཞག་ན་མཐོང་རྒྱ་དང༌། ཐོས་རྒྱ། ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་དཔྱོད་དམིགས་བསལ་གཏོང་རྒྱུ་མེད་ན་ཡང༌། ལྷག་བསམ་གྱིས་ཕྱུག་པའི་མི་

ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། མི་དེ་ཚོའི་གྲས་ང་ཚོས་རྗེས་དྲན་བྱེད་འོས་པའི་མི་རེད།
ད་ལྟ་འདིར་བཀའ་ཟུར་དབང་རྡོར་ལགས་དང༌། འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན། ཁྱེད་
རང་ཚོ་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་ཚོས་སོ་སོས་ལས་དོན་བྱེད་པའི་རིང་ལ་ཕྲན་བུ་སྐྱོན་ཆ་སུ་
ལ་ཡིན་རུང་ཡོང་གི་རེད། ཆེ་ས་ནས་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་འབད་ཐག་བྱས་པའི་གྲུབ་
འབྲས་ཡིན་གཤིས། དཀའ་ལས་རྒྱག་མཁན་ད་ལྟ་གསོན་བསྡད་ཉུང་ཤས་རྣམས་ལའང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཟེར་གྱི་ཡོད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་རིང་ལ་མི་ཚེ་མཉམ་གཤིབ་

བྱས་ཏེ་བསྐྱལ་བ་རེད། བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་ཡོད།
ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་
ཕན་གྲོགས་བྱེད་ཐུབ་ན་བསམ་པའི་སྨོན་ལམ་རྒྱག་གི་ཡོད། འདས་གྲོངས་སོང་བ་
དེ་རྣམས་ལ་ཆ་བཞག་ན་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེ་རབས་ནས་ཚེ་རབས་བདེ་བར་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཡོང་
གི་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག སྤྱིར་བཏང་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་ཐུགས་རྗེ་དང༌། བཀའ་དྲིན་ཟེར་ཡང་དོན་དག་ངོ་མ་བཤད་ན་ང་ནི་ཕྱིའི་སྒྲོམ་ལྟ་
བུ་ཞིག་རེད། ངས་མིན་ཡང་ཡིན་མདོག་མདོག མ་འཇོན་ན་ཡང་འཇོན་མདོག་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

180

མདོག་བྱས་ཏེ་ཕྱིའི་སྒྲོམ་ལྟ་བུ་བྱས། ནང་གི་གཡོ་འགུལ་བྱེད་མཁན་སྙིང་དང༌། གློ་
བ་དང༌། མཆིན་པ། མཁལ་མ་ཟེར་བ་དེ་ཚོའི་གྲས་ལས་དོན་དངོས་སུ་སྒྲུབ་མཁན་
ལས་བྱེད་པ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཡིན་པ་རེད། ཕྱིའི་སྒྲོམ་དེ་གང་འདྲ་ཡོང་མིན་ནང་གི་ལས་

དོན་སྒྲུབ་མི་སྲ་ཏག་ཏག་ཡོད་མེད་ལ་རག་ལས་ཀྱི་ཡོད། ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་

ན་ཡང་དེ་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ན་ད་དུང་བྱེད་སྙིང་འདོད་པ་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་

ཡོང་གི་རེད། ལས་ཀར་གྲུབ་འབྲས་མ་ཐོན་ན་གང་འཚམ་ཞིག་ནས་སྒྱིད་ལུག་ཡོང་
སྲིད་ཀྱི་རེད། ང་ཚོའི་ལས་ཀའི་ཐོག་བསམ་བློ་བཏང་ན་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་དེའི་རིང་

བྱས་རྗེས་མི་དམན་ཙམ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཡོད་པར་བརྟེན། ད་དུང་ཡང་ང་ཚོས་མུ་
མཐུད་འབད་བརྩོན་བྱེད་བསམ་པའི་བློ་སྟོབས་སྐྱེ་གཞི་ཞིག་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་དེའི་

ཐོག་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མས་ལྷག་བསམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྤོབས་པ་ཆེན་པོའི་
ཐོག་ནས་ལས་དོན་ལ་ཤུགས་རྒྱག་འོས་པ་དང༌། རྒྱག་རྒྱུའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་

རེད།

ཉ༽ ཁ་ཆེའི་བུ་ཕྲུག་དང་། མཉམ་རུབ་ཀྱི་འཐབ་རྩོད།

དེ་རིང་འདིར་ཁ་ཆེའི་ཕྲུ་གུ་ཁྱེད་རང་གཉིས་ལ་དགའ་བསུ་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོ་
བོད་ནས་ཚུར་བྲོས་ཡོང་དུས་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་མི་སེར་

ལག་འཁྱེར་བླངས་ཏེ་ཡོང་བ་རེད། དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད།
ཁྱེད་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ང་ཚོ་བོད་པའི་ཁ་ཆེ་ཡིན་ཞེས་ཁའི་རྩེ་མོར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་
ལྟར། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་བོད་པའི་ཁ་ཆེ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

181

སྔའི་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྲིད་གཞུང་དེ་རྩ་བ་ནང་པའི་གཞུང་དང༌། དེའི་ནང་ཚན་
རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་གཞུང་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད་ན་ཡང༌། དོན་དངོས་པོའི་གནས་

ཚུལ་ལ་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་ཚར་མར་བསྟན་པ་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མངའ་བདག་བྱས་ཏེ་
བསྡད་པ་རེད།
ཁ་ཆེ་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཁ་ཆེའི་ཁྱིམ་ཚང་ཚོས་བོད་རིགས་ནང་པའི་ཁྱིམ་ཚང་
གི་བུ་དང་བུ་མོར་ཕར་ཚུར་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་

བསུན་གཙེར་བཟོ་མཁན་མེད་པའི་ཁར། ཁ་ཆེའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཚང་མ་རང་མོས་
ལྟར་བྱས་ཏེ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་རྣམས་ལ་བལྟས་ན་དེ་སྔའི་བོད་གཞུང་
གིས་ཚང་མར་སྤྱི་མོས་རང་མོས་ཀྱི་འགྲོ་ལུགས་ལག་ལེན་བཀལ་གྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་
ཞིག་མཐོང་གི་འདུག བོད་ལ་དེ་སྔ་ཡིན་ན་དབུས་གཙང་ཁུལ་བོད་པའི་ཁ་ཆེ་སྟོང་
ཕྲག་ཁ་ཤས་དང༌། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཧ་ལམ་འབུམ་རེ་ཟུང་ཡོད་པ་རེད། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་སྔའི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་རིང་གི་བོད་པའི་
སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་བོད་པའི་ཁ་ཆེ་ཡོད་པ་ལྟར། མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་བྱུང་
བའི་མཚམས་ལ་ཡང་སྐྱིད་པའི་ཉི་མ་དེ་ང་ཚོ་ཚང་མས་མཉམ་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་
པའི་ཆེད་དུ་ད་ལྟ་རང་དབང་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ལ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་ཐུན་མོང་ཐོག་
ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག བར་ལམ་ང་ཚོའི་ལས་བྱེད་པའི་ནང་ལ་ཁ་ཆེའི་ཕྲུ་གུ་ཁ་ཤས་ཡོད། ཁ་ཆེའི་ཕྲུ་

གུ་ཡོད་ན་ཡག་པོ་རེད་ཅེས་འབོད་སྐུལ་བྱས་པར་དེ་རིང་ཁྱེད་རང་ཚོ་གཉིས་སླེབས་
བསྡད་ཡོད་རེད། ཁྱེད་རང་གཉིས་ཞྭ་མོ་དཀར་པོ་གྱོན་ཏེ་ཧུར་ཐག་འབད་ཐག་བྱེད་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

182

དགོས། སྔོན་མ་དྷ་རམ་ས་ལར་མ་ཎི་གསོག་སྐབས་ཁ་ཆེ་ཚོ་མཉམ་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་
པ་འདི་དག་མཐའ་ལ་ལྷུང་བ་རེད། ང་ཚོ་ནང་པ་ཚོའི་མ་ཎི་གསོག་སར་ཁ་ཆེ་ཡོང་
དགོས་དོན་མེད། ཁོ་ཚོས་མ་ཎི་བགྲང་གི་ཡོད་མེད་སྐད་ཆ་དྲིས་དགོས་པ་འདུགཏ༽ འཚེ་མེད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། ངོ་མཚར་གྱི་ཁྱད་འཕགས།

ང་ཚོས་བོད་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་དག་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་

ལམ་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཉེ་ཆར་གསར་འགོད་མཁན་ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
ཛ་དྲག་པོའི་དཀའ་ངལ་མུ་མཐུད་བྱུང་ན། ད་དུང་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་མཐའ་

གཅིག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་བྱུང༌། དེ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། གང་ཡིན་

ཟེར་ན་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་ཡོད། སྤྱིར་འཚེ་བའི་བྱ་བ་དེ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མི་
འོས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ལྷག་པར་ང་ཚོ་བོད་པའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་རན་པོ་ཞིག་མེད། དཔེར་ན། གལ་ཏེ་བོད་མིས་རྒྱ་མིར་དྲག་པོའི་ཐོག་ནས་ངོ་རྒོལ་བྱས་
ཏེ་རྒྱ་མི་ས་ཡ་གཅིག་ཙམ་བསད་ན་ཡང་དེས་རྒྱ་མིར་དེ་ཙམ་ལྟོས་ཁྱད་མེད་པར།
ས་ཡ་གཉིས་པ་གསུམ་པ་མུ་མཐུད་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་རེད། བོད་པ་དང་རྒྱ་མི་གཉིས་

འདོད་རུང་མ་འདོད་རུང་ས་མཚམས་འབྲེལ་ཏེ་བསྡད་རྒྱུ་མ་གཏོགས། རྒྱ་མི་རྒྱ་

ནག་ནས་ཡུལ་གཞན་ལ་སྤོ་རྒྱུ་དང༌། བོད་པ་ཡུལ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སྤོ་ཐབས་ནམ་ཡང་
མེད། ང་ཚོ་གཤིབས་ཏེ་མཉམ་དུ་སྡོད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་གྱི་
བསམ་བློའི་ནང་ལ་འཁོན་འཛིན་དམ་པོ་བྱས་ཏེ་སྡོད་དགོས་ན་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀར་

སྐྱིད་པོ་ཡོང་ཐབས་མེད་པར་བརྟེན། མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་རང་དབང་སོན་པའི་རྗེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

183

ལ་རྒྱ་དང༌། བོད་གཉིས་ཁྱིམ་མཚེས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བྱམས་བརྩེའི་འཚོ་བ་

མ་བརླག་པའི་སྟེང་ནས་གཅིག་རོགས་གཅིག་གིས་བྱས་ཏེ་མཛའ་མཐུན་དགའ་
སྐྱིད་ངང་གནས་ཐུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་སྒྲུབ་དགོས།
རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་ཉན་རུང་མ་ཉན་རུང༌། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མ་ལན་མ་འགྱོད་
པའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོ་བོད་རང་དབང་ལོན་པའི་རྗེས་ལ་རྒྱ་
དང༌། བོད་གཉིས་ཁྱིམ་མཚེས་བཟང་པོ་མཛའ་བརྩེའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐོག་
ནས་ང་ཚོ་མཉམ་གནས་ཡོང་བའི་དོན་ལ་ང་ཚོས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་

སྐབས་འདིར་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་རྒྱུ་འདི་གནད་

འགག་ཆེན་པོ་འདུག དཔེར་ན། འདས་པའི་ལོ་ཁ་ཤས་ཤིག་རིང་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་

བོད་དོན་ཐོག་ལ་ཤ་ཚ་དང༌། རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་ནས་ཇེ་མང་འགྲོ་གི་ཡོད།
འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་མཧཱ་དྷ་མ་གྷན་དྷིས་རྒྱ་གར་རང་དབང་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་
འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་ཕྱིན་པ་རེད། སྐབས་དེར་དབྱིན་ཇིའི་ཤེས་ཚད་དང༌། རྒྱ་
གར་ལ་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་
འོག་ནས་དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་པ་རེད། ང་ཚོ་བོད་ལུང་པའི་ནང་རྒྱ་མིས་དྲག་གནོན་
རྡོག་བརྫིས་གཏོང་གཅིག་མ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་ང་ཚོས་འཚེ་མེད་
ཞི་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བ་འདིར་དམིགས་བསལ་གྱི་ངོ་མཚར་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་

ཆགས་ཡོད།

ཐ༽ ཞི་བའི་འཐབ་རྩོད་དང་། འཛམ་གླིང་གི་མིག་དཔེ།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

184

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། ང་ཚོ་བོད་པ་དེ་སྔ་འཛམ་གླིང་འདིའི་

སྒང་ནས་ཁ་བྲལ་ཏེ་ཁེར་རྐྱང་དུ་སྡོད་མཁན་མི་རིགས་འདིས་ད་ལྟ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་
རྩ་གཅིག་པར་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོས་འཛམ་གླིང་

འདིའི་སྒང་ལ་སྔར་མེད་པའི་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དང༌། དྲང་བདེན། འཚེ་མེད་ཞི་

བའི་ལམ་ནས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་མིག་ལྟོས་གསར་པ་ཞིག་སྤེལ་གྱི་ཡོད་
པ་འདི་ང་ཚོའི་གཟི་བརྗིད་ཡིན། ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་ཡོད། ཚོགས་གཏམ་དང༌། ཁ་
བརྡུང་བཟེད་ཀྱི་ཡོད། འཕྲལ་སེལ་ནུས་པ་ལམ་སེང་མ་ཐོན་པ་ཡོང་གི་ཡོད་ན་ཡང༌།
རྩ་བའི་ཆ་ནས་ང་ཚོའི་ལམ་ཕྱོགས་འདིར་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ནས་བསྔགས་

བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
མི་འགའ་ཤས་ཀྱིས་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་དང༌། བལ་ཡུལ་ལྟ་བུ་ལས་ཚགས་ཚུད་པ་ཡོད་ཟེར་གྱི་འདུག ཁོང་ཚོ་སོ་སོ་རང་དབང་ཡོད་མཁན་གྱི་ལུང་པ་ཞིག་རེད། ཕྲན་
བུའི་འཐུས་ཤོར་དང༌། ཚགས་མ་ཚུད་པ་ཡོད་ནའང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཡ་ཡུད་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་མི་ཐུབ། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ཏེ་བསྡད་ཡོད། རང་ས་སྦར་མཐིལ་

ཙམ་ཡང་མེད། སོ་སོའི་རང་དབང་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཐབས་རྩ་བ་ནས་མེད། བོད་ནང་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྒྱ་མིས་ཁྲག་གིས་སྦགས་པའི་ལག་པ་དེས་བོད་པའི་སྐེ་
ནས་བཙིར་ཏེ་བསྡད་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འོག་ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་གར་
སོགས་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་གི་ལས་ཁུངས་དེ་ཚོ་ལས་བརྒྱ་འགྱུར་སྟོང་འགྱུར་
གྱིས་ལྷག་པའི་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་པ་ཞིག་དང༌། ལྷག་པ་ཞིག་མ་བྱས་ན་ང་ཚོའི་
དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་མཐུན་ཐབས་མེད། ང་ཚོས་གཞན་དག་ལ་ལྟོས་ཏེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

185

ཡག་པོ་ཡོད་བསམས་ཏེ་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་བསྡད་ན་འགྲིགས་ཐབས་གཏན་ནས་མེད་པས། ཚང་མས་ལྷོད་ཡངས་སུ་མ་བཏང་བར་རིག་པ་སྒྲིམ་དགོས་ཀྱི་འདུགཁྱེད་རང་ཚོ་ལས་བྱེད་པ་གཞོན་སྐྱེས་མང་པོ་ཞིག་སྐྱེས་ས་རྒྱ་གར་ནང་སྐྱེས་
པ་རེད། གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་སྐྱེས་ས་བོད་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་འཚར་ལོངས་རྒྱ་གར་
ནས་བྱས་ཡོད། རྒྱ་མི་གུང་བྲན་གྱིས་ང་ཚོར་སྡུག་སྣ་དགུ་གང་འདྲ་བཏང་ཡོད་མེད་
ཁྱེད་རང་ཚོས་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་ལུས་སྟེང་དུ་མྱངས་མེད་
ཅིང༌། ཉིན་རེའི་བསམ་བློའི་ནང་རྒྱ་མིས་ང་ཚོར་མནར་གཅོད་གཏོང་སྟངས་དྲན་གྱི་

མེད་པར་བརྟེན། དེ་འདྲའི་ལྷོད་ཡངས་སུ་ཕྱིན་ན་མི་འགྲིགས་པས་རིག་པ་སྒྲིམ་
དགོས། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་ཨ་མ་ལགས་ཀྱིས་མི་ལ་མཐུ་སློབ་པར་གཏོང་སྐབས་ཕྲུ་གུ་གཞན་དག་མཐུ་སློབ་མཁན་ཚོ་རྒྱག་ཅིང་སྐྱིད་པའི་སྒོ་ནས་མཐུ་སློབ་པར་འགྲོ་
གི་ཡོད། ངེད་མ་མས་གཉིས་འ་ཆད་འུ་ལ་ཐུག་ཅིང་། ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ལ་
བརྟེན་ནས་མཐུ་སློབ་པར་འགྲོ་གི་ཡོད་པས། ཕྲུ་གུ་གཞན་དག་དང་མི་འདྲ་བའི་ནུས་
པ་ཐོན་པའི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་ཞེས་བསླབ་བྱ་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ང་ཚོས་
ཀྱང་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་འོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་གཞན་
ལས་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ང་ཚོས་བྱེད་མ་ཐུབ་ན་འཐུས་མ་ཤོར་ཙམ་གྱི་འགྲིགས་ཡོད་
བསམ་པའི་ཆོག་ཤེས་བྱེད་ཐབས་མེད། གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ངས་

འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པ་འདི་དག་ལྷག་བསམ་སྐུལ་སློང་གི་ཆེད་དུ་ཡིན།

ད༽ དགོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་སྤྲོས་དང་། གལ་ཆེའི་སྒྲིག་གཞི།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

186

ང་ཚོས་དགོས་མེད་རྒྱས་སྤྲོས་བྱེད་པ་འདིར་སྙིང་པོ་གཏན་ནས་མི་འདུགདགོས་ངེས་ཅན་མ་གཏོགས། ཐབ་ཆུང་ཆུང་ལ་མེ་ཚ་པོ་དགོས་ཞེས་ངས་སྔོན་མ་ནས་བཤད་ཡོད། གྲྭ་ས་གྲྭ་ཚང་ཁག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བརྒྱབ། འགྲོ་སོང་ཆེན་པོ་བཏང༌། ཁྲ་ཁྲ་ཟིང་ཟིང་བཟོ་རྒྱུ་འདིར་དགོས་པ་ཆེ་བ་མི་འདུག དེ་ལས་ལྟོ་
ཞིམ་ཙམ་ཟས། སློབ་སྦྱོང་ཡག་པོ་བྱས་ན་རང་དབང་ལོན་པའི་སྐབས་ལ་དེ་ཡང་ལུས་སོང༌། དེ་ཡང་ལུས་སོང་བསམ་པའི་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཡོང་གི་
རེད། དེང་སང་ཕྱི་མི་ངོ་ཤེས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་ནང་གྲྭ་པ་ཚོས་
རྒྱས་སྤྲོས་ཆེ་དྲགས་འདུག་ཟེར་བ་དང༌། གངས་ཅན་སྐྱིད་གཤོངས་ལའང་རྒྱས་སྤྲོས་ཆེ་དྲགས་འདུག་ཟེར་མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང༌། ཕྱི་མི་ཙམ་མིན་པར་བོད་རིགས་

ནང་ནས་ཀྱང་བསམ་འཆར་དེ་ལྟར་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོར་དོ་སྣང་ཡིད་གཟབ་བྱེད་
དགོས་ཀྱི་འདུགསྒྲིག་གཞི་ཟེར་བ་འདི་ངེས་པར་དུ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། སྒྲིག་གཞི་གཏན་

འབེབས་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་ཕན་གྱི་ཡོད། འོན་
ཀྱང་སྐབས་རེ་སྒྲིག་གཞིའི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་ལམ་སེང་བྱེད་བདེ་མེད་པ་ཡོང་སྐབས་
ཁ་ཤས་ཀྱིས་ལས་ཀ་བྱེད་སྙིང་མ་འདོད་པར་སྒྲིག་གཞིར་ཁག་བཏགས་ཏེ་ལས་
ཀར་གཡོལ་ཐབས་དང༌། དུས་འགྱངས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་རིགས་མི་ཡོང་

བ་བྱེད་དགོས།

ན༽ འབྲེལ་ལམ་གྱི་འཐུས་ཤོར་དང་། སྒྲིག་གཞིའི་དགོས་དོན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

187

ལྷག་པར་ང་རང་ཚོའི་ལྷན་ཁང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཉུང་དྲགས་པའི་སྐྱོན་འདུགསོ་སོའི་ལྷན་ཁང་དེའི་ལས་ཀར་སྐྱོན་མེད་ཙམ་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིགས། ང་
ཚོའི་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ལྷན་ཁང་ཁག་གི་ལས་རིགས་རྣམ་པ་

སྣ་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བབས་ས་བོད་རང་དབང་སྒྲུབ་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་
གི་ཐོག་ལ་བབས་དགོས་པའི་གནད་དོན་གསལ་པོར་རྟོགས་པའི་ཐོག་ནས་ཚང་
མས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དཔེར་ན། བར་ལམ་དོ་སྣང་
བྱུང༌བར། ལས་ཁུངས་གཅིག་གི་ལས་བྱེད་པ་ཞིག་གཞིས་ཆགས་ནང་དང༌། ཡང་ན་
ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ལ་ཕར་ཚུར་ཕྱིན་པའི་སྐབས་སུ་སོ་སོའི་ལས་ཁུངས་དེའི་ནང་གི་

གནས་ཚུལ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས། གནས་ཚུལ་གཞན་དག་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་མེད་མཁན། མགོ་ཡང་མ་འཚོས་པ། ཁུར་ཡང་མ་བླངས་པའི་སྐྱོན་ཞིག་ཡོང་གི་
འདུགལས་ཁུངས་གཅིག་གི་ནང་གི་དྲུང་ཆེའམ། ལས་བྱེད་པ་སུ་ཡིན་རུང༌། གང་

ལྟར་ས་གནས་ཤིག་ལ་སླེབས་དུས་སོ་སོ་ཡོང་དོན་ལས་ཁུངས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་

ལས་དོན་ཆེད་ཡོང་གི་ཡོད་ན་ཡང༌། ས་གནས་ས་ཐོག་ཏུ་སླེབས་པའི་རྗེས་ལ་ལས་
ཁུངས་ཚང་མའི་མི་གོ་བཅད་དེ་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་དཔྱད་དང༌། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
རྒྱུ་གང་ཐུབ་བྱས། ཚུར་སླེབས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུས་མཚོན་
པའི་ལས་ཁུངས་ཚང་མའི་གོ་བཅད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ལས་དོན་དང་འགྲོ་སོང་གཉིས་ཀར་ཕན་གྱི་རེད། ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ནང་ལ་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ནས་
ལས་ཁུངས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཐུབ་པ་དང༌། དོ་སྣང་སླེབས་ཐུབ་པ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

188

ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་ཀྱི་འདུགསྐབས་རེ་དྷ་རམ་ས་ལའི་ལས་ཁུངས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་གསང་པོ་མ་བྱུང་བའི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་མ་རྟོགས་པ་དེ་འདྲ་ཀི་ལོ་མི་ཊར་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བའི་ལུང་
པར་ཕར་ཡི་གེ་བཏང༌། ཚུར་ཡིག་ལན་འབྱོར། དེ་ནས་གཞི་ནས་མགོ་འཚོས་པ་དེ་
འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་བཟོ་འདུག་པ་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྐྱོན་ཆེན་པོ་རེད། གང་ལྟར་ལས་ཁུངས་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཕར་ཚུར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེའི་ཐོག་མ་
འདང་བའི་གནས་ཚུལ་ཡོང་གི་ཡོད་བཟོ་འདུགཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྒྲིག་གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་ལྟ་བུར་
བཟུང༌། དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་འདི་བྱས་ན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། འོན་
ཀྱང་སྒྲིག་གཞི་དང་མཐུན་གྱི་མི་འདུག་ཟེར་ནས་ལག་པ་འཕྱིས་ཏེ་ལས་དོན་འཐུས་
ཤོར་འགྲོ་གི་ཡོད། ང་རྟག་པར་དྲན་གྱི་ཡོད། སྒྲིག་གཞི་མིས་བཟོས་པ་རེད། སྒྲིག་
གཞི་བཟོ་དགོས་དོན་ནི་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་ཡོང་ཐབས་ལ་བཟོས་པ་རེད། གལ་ཏེ་ལས་དོན་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་སྒྲིག་གཞི་དང་མ་མཐུན་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཏེ་
འགྲུབ་ཀྱི་ཡོད་ན་སྒྲུབ་རྒྱུ་རེད་བསམ་དྲན་གྱི་འདུག རྗེས་སུ་གནས་ཚུལ་དེ་དེའི་ཚེ་

དེའི་དུས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་བསྟུན་ནས་ལག་ལེན་བཀལ་བ་ཡིན། སྒྲིག་གཞི་དང་
འགལ་གྱི་འདུག་ཀྱང༌། གནས་ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་
རྗེས་སུ་སྤྱི་འཐུས་ལ་ཡིན་ཡང་རུང༌། འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་གང་ཡིན་ལ་འགྲེལ་
བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་ལ། དེ་ལྟར་དགོས་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། སྒྲིག་
གཞིས་ལག་པ་བསྡམས་པ་ལྟ་བུ་མིན་པ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མིན་ནམ་སྙམ།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

189

སྒྲིག་གཞིར་བརྟེན་ནས་ལས་དོན་སྒྲུབ་རྒྱུའི་ཛ་དྲག་གི་གོ་སྐབས་འཕྲོ་བརླག་ཕྱིན་ན་

ཧ་ཅང་ཕངས་པོ་རེད།

པ༽ གནས་ཚུལ་ལ་ཤེས་རྟོགས་དང་། གཞན་ལ་འགྲེལ་བཤད།

མ་གཞི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། ལས་བྱེད་ཚང་མས་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་དེ་ང་
ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་སྒྲུབ་སྟངས་སྐོར་ལ་དུས་རྒྱུན་གཏན་
ནས་སེམས་ཁུར་དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས། སྐབས་རེ་བགྲོ་གླེང་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་ལྟ་བུ་བྱས། དེའི་ཐོག་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག སྔོན་ལ་
འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་མཁན་གྱིས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་སྟེ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
བསྐྱེད། ཐོས་པའི་དོན་ལ་སོ་སོས་དོ་སྣང་བྱས། ཡིག་ཆ་འདྲ་ཀློག གསར་འགྱུར་འདྲ་
ཉན། བརྟག་དཔྱད་བྱས། བསམ་བློ་བཏང༌། བསམ་བློའི་ནང་ལ་གང་ལ་གང་འཚམ་
བསམ་བྱུང་གི་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཞིག་བྱུང་ན། མི་སུ་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་དགོས་བྱུང་
ནའང་མཐའ་མ་འགག་པ་བཤད་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད། སོ་སོས་དོ་སྣང་མ་བྱས་པར་
སྣང་ཆུང་ལྷོད་གཡེང་བྱས་ཏེ་བསྡད་ན། མི་གཅིག་གིས་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་སྐད་ཆ་
དྲིས་སྐབས་འདི་ཤེས་མ་བྱུང༌། འདི་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ། འདི་ཡང་མགོ་འཚོས་མ་
བྱུང་ཞེས་བརྗོད་དགོས་བྱུང་ན་ཤིན་ཏུ་ཐབས་རྡུགས་རེད།
དཔེར་ན། ཨ་མི་རི་ཀར་གཞིས་ཆགས་འགྲོ་མཁན་ཚོར་ངས་རྟག་པར་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོ་རྒྱ་གར་དུ་སྡོད་རྒྱུན་རིང་དམིགས་བསལ་དྲི་བ་དྲིས་མཁན་མེད་
ལ། དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཡང་གཅིག་བྱས་ན་ཡོང་གི་མེད་ཤས་ཆེ། ཨ་མི་རི་ཀའི་ས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

190

ཆ་གསར་པ་ཞིག་ལ་སླེབས་དུས་དྲི་བ་བྱེད་མཁན་རང་བཞིན་གྱིས་མང་པོ་ཡོང་གི་
རེད། དེ་སྐབས་སོ་སོ་གང་ནས་ཡོང་སའི་ས་ཆ་སྡེ་སྒོར་སྒོར་ཆུང་ཆུང་དེའི་གནས་

ཚུལ་ལས། དེ་མིན་གང་ཡང་བཤད་རྒྱུ་མེད་མཁན་ཞིག་ཆགས་ན་ངོ་ཚ་པོ་ཡོང་གི་
རེད། བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང༌། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། ང་ཚོ་བཙན་
བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས་དང༌། བོད་སྤྱིའི་ལས་དོན་བྱེད་སྟངས་རྣམས་མགོ་འཚོས་པ་
དང༌། སེམས་ལ་ངེས་པ་བྱས་ཏེ། སྙིང་པོ་རྣམས་མི་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་ཐུབ་པ་
བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ངས་རྟག་པར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་པར་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་ང་ཚོའི་སྒོ་གང་སའི་གནས་ཚུལ་ཚང་
མ་ཤེས་པ་བྱེད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ན་ནིང་དེབ་
དཀར་པོ་ཞིག་བཏོན་པ་དེར་ང་ཚོས་འགྲེལ་བཤད་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་ཏེ་
བཏོན་པ་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་ང་རང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགདོ་སྣང་བྱེད་སྐབས་ངས་མ་ཤེས་པ་དེ་འདྲ་ཁ་ཤས་དོན་ཡོང་གི་འདུག ཁྱེད་རང་
ཚོས་ཀྱང་ཡིག་ཆ་དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་སེམས་ལ་དོན་དག་རྣམས་ངེས་
ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགཕ༽ སྤྱི་དོན་ལ་ཧུར་འབད་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་ཡ་རབས།

གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་པ་བཞིན། ང་ཚོས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་འདི་བོད་མི་རིགས་
སྤྱི་སྒེར་ཚང་མའི་འཕྲལ་ཡུན་གྱི་ཁེ་ཕན་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་སྟེ་རྒྱག་གི་ཡོད་སྟབས།
ཚང་མས་ངལ་བ་ཁྱད་བསད་ཐོག་ནས་དགའ་ཞིང་སྤྲོ་བཞིན་དུ་སེམས་ཁུར་བླངས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

191

དགོས་པ་ལས། ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་གཏན་ནས་མི་འགྲིགས། ལས་བྱེད་
འགོ་དམངས་ཚང་མས་ལས་ཁུངས་ཞོགས་པ་སྔ་ཙམ་ཚུགས་པ་དང༌། དགོང་དྲོ་
ཕྱིས་ཙམ་སྡོད་པ། ཛ་དྲག་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་ཆུ་ཚོད་སྦྲེལ་ཏེ་སྡོད་དགོས་པ་བྱུང་རུང་དེ་ལ་དཀའ་ངལ་གྱི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཞིག་བྱས་ཕྱིན། རེ་ཟུང་ཁྱུ་དེའི་ནང་ལ་

འདྲིས་སྙིང་མ་འདོད་ན་ཡང་ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱི་འདྲེས་དགོས་པ་ཞིག་དང་། དེ་ལྟར་
མ་འདྲེས་ན་ཕོ་རོག་དཀར་པོ་ཆགས་འགྲོ་གི་རེད། སྤྱི་ཡོངས་ཐོག་ནས་ཧུར་བརྩོན་
གྱི་མིག་ལྟོས་ཤིག་རང་བཞིན་དུ་སླེབས་ན་དེས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཡོང་གི་རེད།
གང་ལྟར་ང་རང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འགོ་བྱེད་མཁན་ཡིན་ཡང་རུང༌། ལས་

བྱེད་པ་སྒེར་སོ་སོ་ཡིན་ཡང་རུང༌། ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་ཕྱིན་ཆད་ལྷོད་
གཡེང་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་མ་ཡོང་བ་ཞིག་ཚང་མས་སེམས་ལ་
བཅངས་ཏེ་གཟབ་གཟབ་གནང་ཤོག་ཨང་། སྐབས་རེ་ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཕྲན་བུ་
དྲག་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ་སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཤེས། སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་བྱེད་པ་
ལའང་བྱེད་སྟངས་རེད། ཡ་རབས་ཐོག་ནས་སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་བྱེད་སྟངས་དེ་དཔལ་དང་རྒྱན་རེད། དེ་ལྟར་མིན་པར་སེམས་ཐག་ཐུང་དྲགས། མིག་རྒྱང་ཐུང་དྲགས་ཏེ་
སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་སྤྱི་དོན་ལ་སེམས་ཁུར་མ་བླངས་པ་དང་། སྒྲིག་
ཁྲིམས་མ་འཁུར་བ་དེ་ཚོའི་གྲས་ལྐུག་པའི་སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་བྱེད་སྟངས་རེད། མཐའ་མ་
ཕུགས་ལ་རང་དྲིན་རང་ལ་ཆུང་བར་སོང་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་མི་ཚུལ་ལྡན་གྲས་
ནས་བུད་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། ཁ་ཤས་ངན་ལང་ཤོར་ནས་ཧམ་པ་ཚ་རུ་གཏོང་མཁན་
དང༌། ངན་བྱས་ངོ་འཁྱེར་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོ་ཡག་པོ་གང་ཡང་མིན། འདི་ཕྱི་ལས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

192

འབྲས་གང་ལ་གཏུགས་ཀྱང་རན་གྱི་མེད། སྒྲིག་ལམ་འཁུར་ཤེས་དང༌། སྤྱོད་པ་ཡ་
རབས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

མདོར་ན་སྐད་ཆ་ཤོད་སྟངས་ཚུན་ཆད་ཡ་རབས་ཀྱི་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། གཙོ་བོ་ཡ་རབས་ཀྱི་རྩ་བ་བྱམས་བརྩེ་ཡིན། རང་རྒྱུད་ལ་
བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བ་ཡོད་ན། ཕྱི་ལ་ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་འཇམ་པོ་དང༌། ཕན་
པའི་རང་བཞིན་ལས། གནོད་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཤུགས་མ་
ཐུབ་ཀྱིས་ཐོན་གྱི་རེད། དེ་ལ་ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཟེར་བ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཚིག་གི་ཞེ་
ས་མ་ཤེས་ཀྱང་གནད་འགག་ཆེན་པོ་མིན། སྔོན་མ་གཟིམ་འགག་གཅིག་ཡོད། ཁོ་
སྙིང་རྗེ། ང་འཆམ་འཆམ་ལ་ཕྱིན་ཏེ་སྐབས་རེ་ངས་ས་སྟེང་དུ་རང་དགར་སྡོད་སྐབས་
གཟིམ་འགག་དེས་གདན་ཆུང་ཞིག་འཁྱེར་ཏེ་ང་ལ་རྐུབ་དེ་ཁྱག་ཙམ་གནང་རོགས་
ཟེར་གྱི་ཡོད། ཁོས་ཞེ་ས་མ་ཤེས་ཀྱང་གུས་ཞབས་དང༌། ཡ་རབས་བྱས་ཏེ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུན་དུ་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཡ་རབས་དང༌། བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་སྣང་ཡོད་པའི་ཐོག་
ནས་ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་བཟང་པོ་ཐོན་པ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུགདེང་སང་ང་ཚོ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དང༌། སློབ་གྲྭའི་ནང་ལ་ཡ་རབས་
གཞན་ཕན་གྱི་རྣམ་འགྱུར་ཉུང་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། ཚུལ་མིན་མ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་འདུག་ཅེས་ཟེར་མཁན་ཡོང་གི་འདུག་པ་དེ་ནི་ཛ་དྲག་གི་

གནས་ཚུལ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་འདུག དེ་བཞིན་བར་ལམ་བོད་ནས་གསར་འབྱོར་
ཡོང་མཁན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མི་གསོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་གཅིག་གཉིས་བྱུང་བ་རེད།
ཤིན་ཏུ་ཐབས་སྡུག་རེད། དེང་སང་བོད་ནང་ཡོང་མཁན་གསར་པ་ཚོར་ང་ཚོ་བོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

193

པའི་ནང་ལ་མི་མ་རབས་གཅིག་བྱུང་ན་ཡང་མང་དྲགས་པ་རེད་ཅེས་ངས་རྟག་པར་
ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་མ་འོངས་པར་བོད་ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས་བཟོ་གི་ཡིན་ཞེས་
ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་འདི་བོད་པའི་སྲོག་ནང་བཞིན་ཡིན་པ་རྟག་པར་

ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་བཤད་པ་བཞིན་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་གི་མི་ཚོས་ང་ཚོ་བོད་
མིར་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རིན་ཐང་ཞིག་བརྩི་གི་ཡོད། གང་འཚམ་ནས་ང་རང་ཚོ་
བོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་སྟངས་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་རིན་ཐང་བརྩི་མཁན་ཚོ་ཧ་ལོག་པ་
ལྟ་བུ་བྱུང་ན་ཧ་ལས་པའི་ཐབས་སྡུག་རེད།
གལ་ཏེ་མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་ལོན་པའི་མཚམས་ལ་བོད་ཀྱི་ལུང་པའི་

ནང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་གསོད་རེས་གཏུབ་རེས་བྱེད་པའི་གདུག་རྩུབ་ཀྱི་བསམ་

པ་དང༌། གདུག་རྩུབ་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ཁྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་ན། གང་ཞིག་

བྱས་སོང་བསམས་ནས་སྐབས་རེ་དངངས་སྐྲག་སྐྱེ་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག ལྷག་པར་
དུ་ལས་ཀྱི་སྲི་ཞུ་བའི་སྣེ་ལ་ཡོད་པ་ཁྱེད་རང་ཚོས་དམིགས་བསལ་གྱི་སེམས་ཁུར་
བླངས་ཏེ་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཟེར་བ་འདི་ཆོས་
ཀྱི་སྐད་ཆ་མིན། ང་ཚོར་རང་དབང་དགོས་ཟེར་བ་འདི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རེད།
བདེ་སྐྱིད་ཡོང་མིན་གྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཆེ་ཤོས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་ཡ་རབས་ཞི་

བདེའི་ཚོར་བ་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཆགས་མིན་ལ་ཐུག་ཡོད།

བ༽ འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་། སྲི་ཞུ་བའི་བཟང་སྤྱོད།

ང་ཚོས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱས་ཏེ་མ་འོངས་པར་ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས་ཀྱི་སྤྱི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

194

ཚོགས་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བས་ཁྱབ་པ་ཞིག་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་གྱི་

ཡོད་ལ། དེ་སྒྲུབ་པའི་གནས་སྐབས་ལའང་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བསྟེན་དགོས་པ་
དང༌། ཚང་མས་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་ཚོར་བས་ཁྱབ་པ་

ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། དེ་མིན་གནས་ཚུལ་ཁྱད་མཚར་ཆགས་ཀྱི་འདུག ང་
ཚོས་མི་མང་ལ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་བྱེད་དགོས་ཞེས་རྟག་ཏུ་ཤོད་བཞིན་དུ་ལས་

བྱེད་པ་ཚོའི་ནང་ནས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་བཤིག་མཁན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། སྤྱི་

ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་མིག་དཔེར་འོས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། ཡང་ལས་བྱེད་པ་འགའ་
ཤས་ཀྱིས་བཤད་ཀྱང་ཉན་གྱི་མི་འདུག་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག མིས་ཉན་པ་ལ་རང་ཉིད་

མིས་བརྩི་བཀུར་འོས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། རང་ལ་མིས་ཇི་ཙམ་བརྩི་བཀུར་ཡོད་
པའི་ཚོད་ཀྱིས་རང་གིས་མི་ལ་བཤད་ན་མིས་ཉན་གྱི་རེད།
སྔར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་མང་པོས་བཀུར་བ་ཞེས་པ་ལྟར་རང་ལ་སྤྱི་མོས་ཡོད་པ་
ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། མིས་རང་ལ་སྤྱི་མོས་དང༌། བརྩི་བཀུར་ཡོད་ན་རང་གིས་མི་ལ་

བཟང་པོའི་ཁ་ཏ་བསླབ་བྱ་བྱས་པ་དེས་མི་ལ་ཕན་གྱི་རེད་ལ། མིས་ཀྱང་ཉན་གྱི་རེད།
ལས་བྱེད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སོ་སོའི་སྤྱོད་ལམ་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་མིས་བརྩི་བཀུར་
བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། མིས་བརྩི་བཀུར་མ་བྱས་པའི་སྐབས་ལ་ལས་ཀའི་ཐོག་ལའང་
འཐུས་ཤོར་ཡོང་གི་རེད། ལས་བྱེད་པ་ཚོས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་གཡོ་འགུལ་གཏོང་
བའི་གནད་དོན་འདི་སེམས་ལ་འཇགས་དགོས་ཀྱི་འདུག བར་ལམ་ངོ་ཤེས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱི་འདུག ང་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་ཁུལ་ལ་ཡོད་སྐབས་མི་ཁ་ཤས་
ཀྱིས་བོད་གཞུང་གིས་འགྲིགས་ཀྱི་མི་འདུག་བརྗོད་དུས་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དྷ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

195

རམ་ས་ལར་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་མི་མང་གི་གཞུང་ཡིན་ཞེས་སོ་སོས་དགའ་ཞེན་ཆེན་
པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནས་དྷ་རམ་ས་ལར་ཚུར་ཡོང་སྟེ་དུས་ཡུན་ཕྲན་བུ་སྡོད་སྐབས་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་སྒེར་དོན་གྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་པ་ལས། སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཚང་མས་
གང་དྲག་ཅི་དྲག་སྙམ་པའི་སེམས་ཁུར་གང་ཡང་མེད་པ་ལྟ་བུ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་
མཁན་གཅིག་གཉིས་བྱུང༌།
མ་གཞི་མི་སོ་སོའི་མཐོང་ཚུལ་འཆར་སྣང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོང་བ་ཆོས་ཉིད་

ཡིན་ན་ཡང༌། ངས་དེ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་བྱུང༌། ཆེ་ས་ནས་ང་
ཚོར་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཡོད། ང་ཚོ་ངོ་གནོང་དགོས་པ་དང༌། ཞུམ་དགོས་པ་མེད་ཀྱང༌། ད་དུང་དེ་ལས་གྲུབ་འབྲས་ལེགས་པ་ཐོན་པ་དང༌། སྐྱོན་གྱི་རིགས་ཆ་ཕྲ་མོ་ནས་མི་
འབྱུང་བའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོར་རེ་བ་རྒྱག་སའི་གཞི་རྩ་ཞིག་

ཡོད་པར་བརྟེན་སྐྱོན་གྱི་ཆ་ཕྲན་བུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ང་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་ནས་དོ་སྣང་བྱས། དེ་དག་སེལ་ཐབས་བྱས་ན་སེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་བརྗོད་པ་འདི་རྣམས་

ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མའི་སེམས་ལ་ངེས་པ་བྱས་ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་རོགས།

མ༽ ཕྱི་ཡི་སྒྲོམ་གཞི་དང་། བཟང་པོ་བློས་འགེལ།

དེ་རིང་འདིར་དུས་ཚོད་མ་སྒྲིག་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་གཏན་འཇགས་ལས་བྱེད་པ་ཚོ་
དང༌། ཕྱོགས་མཐའ་ནས་ཡོང་བའི་ལས་བྱེད་ཚང་མ་འཛོམས་ཡོད་པ་རེད། འདིར་

ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་རུང༌། ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་
ཡིན་རུང༌། གང་ལྟར་ཚང་མ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་བྱེད་མཁན་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

196

ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་གསང་པོ་ཞིག་དང༌། གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རྟོགས་པ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ངས་ཕྱིའི་སྒྲོམ་ལྟ་བུའི་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་རྒྱུ་ལས། གཅིག་དང་
གཉིས་ཀྱི་མགོ་འཚོས་ཀྱི་མ་རེད་ལ། དུས་ཚོད་ཀྱང་འདང་གི་མི་འདུག ང་རང་ཡང་

ཁ་འདོན་བྱེད་དགོས། དཔེ་ཆ་ཀློག་དགོས། མི་དེ་འདྲ་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་རྒྱུར་དུས་
ཚོད་མང་པོ་འགྲོ་གི་འདུག ངས་ལས་ཁུངས་ཡས་མས་ཚང་མའི་ལས་དོན་ལ་ལྟ་
རྟོག་བྱེད་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང༌། དེ་ལས་ངས་ཕྱོགས་གཞན་དག་ཅིག་ལ་

དུས་ཚོད་བཏང་ན་དེ་དག་ཕན་རླབས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུགལས་ཁུངས་ནང་གི་འཛིན་སྐྱོང་དང༌། སྟངས་འཛིན་བྱེད་རྒྱུ། བཀོད་སྒྲིག་གི་
ལས་ཀ་མང་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཚང་མ་ངའི་ཀླད་པས་འདང་གི་མ་རེད། དེ་རྣམས་བཀའ་བློན་
ཚོ་དང༌། དྲུང་ཆེ་ཁག ལས་བྱེད་པ་མི་རེ་ངོ་རེས་བྱེད་དགོས་པ་རྣམས་ཁྱེད་རང་
ཚོས་འགན་གཙང་མ་བླངས་ཏེ་བྱས་ན་འགྲིགས་པ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོས་བྱེད་མི་

ཐུབ་པའི་རིགས་གཅིག་གི་ནང་ལ་ངའི་དུས་ཚོད་བཏང་ན། ང་རང་ཚོ་ཕྱོགས་ཚང་
མའི་ནུས་པ་གང་ཡོད་སྤྱི་ལ་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། ཕྱི་ལོགས་སུ་ཡོད་པའི་
དོན་གཅོད་པ་ཚོ་ཡིན་ཡང་རུང༌། འདིར་ལས་ཁུངས་ཡས་མས་སུ་ཡོད་པའི་ལས་

བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་རུང༌། གཙོ་ཆེན་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་བློན་ཚོ་དང༌། དེ་བཞིན་དྲུང་

ཆེ་ཆུང༌། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམས་ནས་ངས་བཟང་པོ་
བློས་འགེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། མི་རེ་ངོ་རེར་རྒྱང་སོ་ལྟ་བུ་བརྒྱབ་ནས་ངས་ཞུས་
དག་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་ལ། ངས་དང་པོ་ནས་དེ་འདྲ་བྱེད་རྩིས་ཀྱང་མེད། ངས་
བཟང་པོ་བློས་འགེལ་བྱས་པ་རེ་ཟུང་གིས་མདུན་ལ་འདྲ་ཆགས་པོ་བཤད། རྗེས་སུ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

197

ཁ་དན་ཚིག་གནས་མེད་མཁན། སྐབས་རེ་མགོ་སྐོར་གཏོང་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་ཤིན་ཏུ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། གང་ལྟར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་
ཁྱེད་རང་ཚོར་ངས་བཟང་པོ་བློས་འགེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར། ཁྱེད་རང་ཚོའི་ངོས་
ནས་ཀྱང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་འདི་ཕྱི་ལས་འབྲས་འཕེར་བ་བྱེད་དགོས།
༼མཆན། འདིའི་མཇུག་ནས་ཕྲན་བུ་ཞིག་གསུང་པར་གསལ་མིན་གྱིས་ཡིག་ཐོག་ཕབ་འགོད་ཞུ་མ་ཐུབ།༽

198

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ མང་གཙོའི་མདུན་བསྐྱོད་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འགན།

ཚོགས་གཙོ་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ། བཀའ་བློན་རྣམ་པ་བཅས་
ལྷན་རྒྱས་ལ་ཞུ་རྒྱུར། ད་རེས་ང་འདི་གར་བསྡད་པའི་སྐབས་འཁེལ་སྟབས་ཁྱུག་
ཙམ་བཅར་ཐུབ་ན་བསམ་པ་བྱུང༌། ཚོགས་འདུའི་འགོ་འཛུགས་སར་གཞུང་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་ཡོང་རྒྱུར་འདོད་པ་མི་འདུག་ལ། དགོས་པ་ཡང་མི་འདུག ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ནས་ཉིན་གཉིས་པ་གསུམ་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་བཅར་ན་ཞེས་བཀའ་མོལ་
བྱུང༌། ངས་བར་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་རོབ་ཙམ་ཞིག་ཞུས་རྗེས་ཆུ་ཚོད་སྐར་མ་
༣༠།

༤༠ ཙམ་བསྡད་ནས་ཁྱེད་ཚོས་གོ་བསྡུར་བྱེད་སྟངས་མཐོང་ན་ཡག་པོ་འདུག་པས་ངས་འཁྱུག་ཙམ་བསྡད་ན་བསམ་པ་བྱུང༌། ད་ལྟ་ཁྱེད་རང་ཚོས་གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུའི་དོན་ཚན་གང་འདྲ་ཞིག་འཁེལ་ཡོད་དམ་ཞེས་བཀའ་བརྩད་གནང༌།
ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་བྱས་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་པ་རེད། དེའི་

རིང་ལ་ཕྲུ་གུ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོར་སློབ་སྦྱོང་སྤྲོད་རྒྱུས་མཚོན། ལས་འགུལ་མང་པོ་
ཞིག་བྱས་པ་དང་ཆབས་ཅིག མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་
ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་པའི་དོན་དུ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་མ་ཐག་པ་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

199

བསམ་བློ་བཏང་ཡོད། དམིགས་ཡུལ་དེ་བཟུང་སྟེ་ལག་ལེན་འགེལ་སྐབས་ལས་ཀ་
གསར་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་གིན་གཏོང་གིན་འབད་བརྩོན་བྱས་
པ་རེད། བར་ལམ་བཅའ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་མང་གཙོའི་ལག་ལེན་ཡར་

རྒྱས་ཕྱིན་པ་རེད། བར་ལམ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུའི་རིམ་

པ་གསར་པ་ཆགས་ནས་དུས་ཡུན་གང་འཚམ་ཕྱིན་པ་དེའི་རིང་ལ་ཚང་མས་ཧུར་
ཐག་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ང་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་འགྲོ་དུས་བཅའ་ཁྲིམས་སྐོར་ལ་ཕྲན་བུ་བཤད་པ་
ཡིན། བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ནང་ལའང་གྲོས་ཚོགས་དང་གྲོས་ཚོགས་ཞེས་ཡང་ཡང་ཐོན་གྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་གཞུང་འཛིན་ལས་བྱེད་ཚོའི་ཐོག་ནས་རལ་གྲི་གནམ་གཡུག་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར། གང་ལྟར་སྤུས་ཀ་དག་ལོད་ལ་
མ་ལྟོས་པར་མང་ཚོགས་ནང་ནས་འོས་བསྡུ་བྱས་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་

འབེབས་ལ་བསྟུན་དགོས་པ་དང༌། དེའི་དབང་ཚད་འོག་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་
ཆགས་པ་འདི་ནི་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་ཤུགས་ཆེར་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་ཡག་
པོ་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུགང་སྔོན་མ་ཆུང་ཆུང་སྐབས་ནས་གཞན་ལ་སྐད་ཆ་དྲི་རྒྱུའི་གོམས་གཤིས་ཤིག་

ཡོད། འབྲེལ་ཡོད་ཚོར་གོ་བསྡུར་བྱ་རྒྱུ་སྨོས་མེད་ཐོག ངས་ངོ་ཤེས་པའི་སྤྱིར་བཏང་
གི་མི་གད་པ་ཚུན་ཆད་ལ་ངས་བསམ་འཆར་དེ་འདྲ་དྲིས་ཀྱི་ཡོད། དེ་སྔོན་ཡིན་ན་

འབྲེལ་ཡོད་ཁག་ལ་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་ངས་བྱས་ན་མ་
འགྲིགས་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་བར་ལམ་ང་ཚོའི་བཅའ་ཁྲིམས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

200

གཏན་འབེབས་ཟིན་པའི་རྗེས་ལ། ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་དང་
མཐུན་གྱི་ཡོད་དམ་མེད་བསམ་པའི་བསམ་བློ་གཉིས་པ་ཞིག་གཏོང་དགོས་ཀྱི་
འདུག དེ་ནི་ཡར་རྒྱས་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག མ་འོངས་པར་མང་གཙོའི་ལག་

ལེན་ཆ་ཚང་ཡོང་བ་ལ་ཉམས་མྱོང་གསོག་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
དཔེར་ན། བོད་ནང་འོས་བསྡུ་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ཕལ་ཆེར་དུས་ཚོད་གང་འཚམ་འགོར་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེ་སྔ་རྒྱ་མིས་དབང་སྒྱུར་མ་བྱས་གོང་ང་ཚོར་དེ་འདྲའི་ཉམས་

མྱོང་མེད་པ་དང༌། རྒྱ་མིས་དབང་སྒྱུར་བྱས་རྗེས་དམར་པོའི་གཅིག་སྡུད་ཀྱི་ལམ་

ལུགས་འོག་ཕྱིན་ནས་ཡང་དག་པའི་མང་གཙོའི་གོ་སྐབས་མེད་པ་དང༌། ཞེད་སྣང་ཁོ་
ནའི་འོག་རྒྱ་མིའི་མཆུ་ཏོ་འགུལ་བསྐྱོད་བྱེད་སྟངས་ལ་བལྟས་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་
ལས། གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་བརྟེན། མ་འོངས་པར་བོད་ནང་ལག་ལེན་འགེལ་སྐབས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་རྒྱུ་དང༌། ཉམས་མྱོང་རིམ་པས་གསོག་
དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་རེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོ་རང་དབང་གི་ལུང་པར་ལོ་ངོ་
སོ་བཞི་ཙམ་གྱི་རིང་གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་ལ་ལོངས་སྤྱད་ནས་བསྡད་པ་དང༌།
གཉིས་ནས་འཛམ་གླིང་ནང་རང་དབང་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་འདྲ་མིན་ཡོད་པ་
རྣམས་མཐོང་རྒྱ་ཐོས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང༌། དངོས་སུ་ལག་ལེན་བཀལ་ནས་ཉམས་མྱོང་གང་འཚམ་བསགས་ཡོད། མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་ཤར་བའི་མཚམས་ལ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདིས་དབང་ཆ་འཛིན་གྱི་ཡིན་ཟེར་གྱི་མེད་ཀྱང༌།
ང་ཚོས་ཉམས་མྱོང་བསགས་པ་རྣམས་བོད་ནང་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་རྒྱུ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

201

ད་ལྟ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་འཕྲལ་སེལ་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡིན་ན་ཡང༌།

མ་འོངས་པར་བོད་ནང་དེང་རབས་དང་མཐུན་པའི་མང་གཙོའི་ཆབ་སྲིད་འཛིན་སྐྱོང་
ཐོག་ང་ཚོས་ཉམས་མྱོང་བསགས་པ་རྣམས་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་སྒྲུབ་རྒྱུ་ང་
ཚོའི་ལས་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་རྟག་ཏུ་དྲན་གྱི་ཡོད། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཚོགས་
འདུ་དང༌། སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་དམ་འབུལ་བྱེད་སྐབས་ག་དུས་ཡིན་ན་ཡང༌། སྤྱི་འཐུས་རང་
ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་གང་ནས་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སོ་སོ་སྤྱི་འཐུས་ནང་
སླེབས་པའི་རྗེས་ལ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ། མདོར་ན་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་སྤྱི་མི་ཞིག་
བྱ་རྒྱུ་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ལྟར། སྤྱི་མི་དངོས་འབྲེལ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
ཅེས་ངས་རྒྱུན་དུ་ཞུ་གི་ཡོད།
ལྷག་བསམ་ལ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་ཡོད། ལྷག་བསམ་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་རྒྱབ་མ་

འཁྱོག་པའི་སྐབས་ལ་ལྷག་བསམ་སྦུག་སྲུབ་དོག་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། སྐབས་རེ་ལྷག་བསམ་སྦུག་སྲུབ་དོག་དྲགས་ཏེ་སྤྱི་མི་སྤྱི་མིའི་གདན་ཐོག་སྡོད་མི་ཐུབ་པ་ཡོང་
མི་སྲིད་པ་མ་རེད། དེ་སྔ་ནས་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ཕྱི་ནས་མཐོང་ཚུལ་
ཡོང་སྲིད་པ་དང༌། ལྷགས་སྲིད་པ་ཡིན་པས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
སྔོན་མ་ནས་རྟག་ཏུ་ཞུ་གི་ཡོད་ལ། ད་རེས་ཀྱང་ཞུས་ན་བསམ་པ་དྲན་སོང༌། ཆོས་
ལུགས་ཡིན་ཡང་རུང༌། ཆོལ་ཁ་ཡིན་ཡང་རུང༌། སོ་སོའི་འབྱུང་ཁུངས་གང་ནས་

ཡིན་རུང་སྤྱི་འཐུས་ནང་སླེབས་ཚར་བའི་རྗེས་ལ་ཆེ་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་
བསམ་བློ་གཏོང་བ་ལས། ཆུང་སར་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་རྗེས་སུ་བྱབ་ཆུང་ཆགས་ན་ཡག་པོ་མེད། དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

202

ད་ལྟ་བར་དུ་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ནང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ་ནི་

ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་རེད། བཙན་དབང་ཞེས་པ་འདི་མིའི་རང་བཞིན་ལ་རན་གྱི་མེད་
པར་བརྟེན། རིམ་པས་རིམ་པས་དུས་ཡུན་སོང་རྗེས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་
བདེན་མཐའ་གསལ་རྒྱུ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་སྟབས། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་འགྱུར་བ་ཧ་ལས་
པ་ཞིག་ཕྱིན་པ་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཡང་འཛམ་གླིང་

ཐོག་དོ་སྣང་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཏེ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་བཟང་པོའི་ཕྱོགས་ལ་སྨིན་བཞིན་པ་རེད།

ཁ༽ བཟང་ངན་གྱི་འགྱུར་འགྲོས་དང་། གོ་སྐབས་དམ་འཛིན།

དེ་སྔ་ནས་ངས་ཚར་འགའ་ཤས་ཞུས་པ་ལྟར། དེ་རིང་ཡང་བསྐྱར་ཞུ་འདོད་
བྱུང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་ང་ཚོར་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་སྤོབས་པ་
སྐྱེས་འོས་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་ང་ཚོས་རྒྱུ་བསྒྲུབ་བཞིན་པ་ལས།

འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དུས་སྐབས་ལ་སླེབས་མེད། ང་ཚོས་ད་དུང་གཉན་འཕྲང་
གི་ལམ་མང་པོ་འགྲིམས་དགོས་པས་འགལ་རྐྱེན་གང་འདྲ་ཡོང་མིན་ཆ་མ་མཆིས་

སྟབས། ཚང་མས་སྒོ་གང་ས་ནས་གཟབ་གཟབ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག གལ་ཏེ་ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་བཟང་པོ་འཛོམས་པའི་དུས་སྐབས་ལོངས་སུ་སྤྱད་ནས་ནུས་
པ་ཐོན་པ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་མ་ཐུབ་པར་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ན། གོ་སྐབས་བཟང་པོ་
བསྐྱར་དུ་ཡོང་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད།
དེང་སང་ང་ཚོ་སྤོབས་པ་དང༌། སྤྲོ་བ་སྐྱེ་བའི་འགྱུར་བ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེའི་ཚོད་
ཀྱི་ལས་འགན་ཡང་ལྕི་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད། འཛམ་གླིང་ཕྱོགས་མང་པོ་ནས་བོད་པའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

203

ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ་གང་འདུག་སྙམ་ནས་ང་ཚོར་དོ་སྣང་བྱེད་པའི་སྐབས་འདིར་ང་

ཚོས་གོ་སྐབས་དམ་བཟུང་གིས་གོ་བསྡུར་བྱ་རྒྱུ་དང༌། ལས་དོན་དུས་ཐོག་བྱེད་མ་
ཐུབ་པར་ཉིན་འགྱངས་ཞག་འཕུལ་སོང་ནས་ང་ཚོར་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཚོའི་སེམས་

ནང་ཉོབ་མདངས་སླེབས་ན་ཧ་ཅང་སྐྱོན་ཆ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་རྩིས་ང་ཚོ་ཚང་མའི་བསམ་བློའི་ནང་སེམས་ཤུགས་ཆེ་བསྐྱེད་ཀྱིས་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་དེ་དག་སྐད་ཅིག་

ཀྱང་ཆུད་ཟོས་མི་འགྲོ་བ་བྱ་རྒྱུ་ཛ་དྲག་ཆེན་པོ་དང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ང་རང་གིས་

གཙོས། བཀའ་ཤག་དང་སྤྱི་འཐུས་ཚང་མས་དུས་ཐོག་དུས་ཐོག་སྐུལ་ལྕག་བྱ་རྒྱུ་དང༌། ནོར་བཅོས་ཡོ་བསྲང་བྱ་རྒྱུ་གང་ཡོད་འཛེམས་ཟོན་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ཧུར་
བསྐྱེད་གནང་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགརྒྱ་ནག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་ཡོངས་ཆ་ནས་ད་ཕན་ལོ་བཅུ་
བཞིའི་རིང་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་ཕྱིན་མེད་ཀྱང་དེའི་རིང་ང་ཚོར་ཉམས་མྱོང་གང་
བྱུང་ཟེར་ན། ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་མེས་འཚིགས་མེར་གཏུགས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་
བྱས་པ་གཅིག་པུས་མི་འགྲིགས་པར། ཕྱི་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་འབོད་སྐུལ་གནོན་
ཤུགས་ཤིག་མ་བྱུང་ན་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་གསལ་པོ་རེད། གནས་ཚུལ་དེར་རྒྱ་མིའི་

ངོས་ནས་འགལ་ཟླ་ལྟ་བུར་མཐོང་གི་ཡོད་ན་ཡང༌། དེ་འདྲ་མ་བྱེད་དཀའ་མེད་རྒྱ་མི་

ཁོ་རང་ཚོས་བཟོས་པ་རེད། ད་ཕན་ང་ཚོས་ལོ་བཅུ་བཞིའི་རིང་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་དེ་
ལ་རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་བློ་འཇོག་ས་ཞིག་

བྱུང་ཡོད་ན། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཕྱི་ལ་སྐད་ལོག་རྒྱག་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད། ང་
ཚོས་རྒྱ་མིས་བབས་གསེས་གོ་བསྡུར་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཁ་དང་ཞལ་ཐུག་པ་ལྟ་བུས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

204

བོད་ནང་དྲག་ཤུགས་ཀྱིས་གནོན་གཅིག་བྱས་སྟབས། ང་ཚོས་ཕྱི་ལ་སྐད་མ་རྒྱག་

ཐབས་མེད་བྱུང་བ་རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་རེད། ད་དུང་ཡང་ལམ་དེར་ཕྱིན་ན་བསམས་ནས་བསྡད་ཡོད། རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་ཁོང་ཚོ་འཁོར་རན་བསྡད་ཡོད་པས་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཆགས་ཡོད་དམ། ང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་མ་གྲོལ་གོང་ལ་ལས་བསྡོམས་བརྒྱབ་ནས་དེ་ལུགས་ཀྱི་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། ད་ལྟ་ཐག་
ཆོད་པ་བཤད་རྒྱུ་མེད།

ག༽ རྒྱ་ནག་གི་འགྱུར་འགྲོས་དང་། བོད་མིའི་གྲ་སྒྲིགགང་ལྟར་ད་ཕན་ལོ་འགའ་ཤས་ནང་འགྱུར་འགྲོས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་བསམ་བློ་
བཏང་ན། དམར་པོའི་གཅིག་སྡུདེ་རིང་ལུགས་དེ་སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་གནས་ཐབས་
མེད་པ་ཕལ་ཆེར་ཚོད་དཔག་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་གོ་བསྡུར་བྱེད་སྐབས་
གནད་དོན་འགའ་ཤས་གསལ་བསྒྲགས་བྱེད་དགོས་པ་ཡོང་གི་རེད། འགའ་ཤས་
གསལ་བསྒྲགས་བྱེད་མ་འོས་པ་ཡང་ཡོང་གི་རེད། གང་ལྟར་ནང་བསྡུར་བྱས་ནས་
གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ན་ང་ཚོས་བྱེད་ཕྱོགས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད། གནས་
ཚུལ་འདི་འདྲ་ཆགས་ན་དངོས་གནས་གནས་ཚུལ་དེ་ལ་གཞིགས་པས་ང་ཚོས་གང་
ཞིག་བྱེད་པ་འགབ་གོ་བསྡུར་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་ལ་ལ་གུང་
བྲན་ཏང་གི་ནང་ནས་མང་གཙོའི་སྒྱུར་བཅོས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པའི་གནས་ཚུལ་འགྱུར་
འགྲོས་ཕྱིན་ན། རྒྱ་ནག་གི་ཕྱི་སྒྲོམ་དང༌། ནུས་པ་ད་ལྟ་བཞིན་སྡོད་སྲིད། ཡིན་ན་ཡང་

རང་དབང་ཆེ་རུ་ཕྱིན། ཉན་ཤེས་གོ་ཤེས་ཆེ་རུ་འགྲོ་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དེ་འདྲ་བྱུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

205

ན་རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་ཡོང་གི་མ་རེད། གང་ཅིའི་གནས་ཚུལ་གཞི་
ལྷིང་ཐོག་ནས་ཕྱིན་ན། སྤྱི་ཡོངས་ཆ་ནས་བཤད་ན་དེ་ཡག་པོ་རེད། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་
ཞིག་ལ་ཕྱིན་ན། ང་ཚོས་ད་ལྟའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཕྱོགས་འདི་ག་མུ་མཐུད་འགྲོ་རྒྱུ་
ཆག་མི་ཡོང་ངམ། ཡང་ན་དེ་མིན་ཐབས་ཤེས་གསར་པ་གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་འདུག་
གམ།
ཡང་རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་གྱིས་དབང་ཆ་མུ་མཐུད་མཁྲེགས་བཟུང་བྱེད་པ་དེར་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་མཁན་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང༌། དེ་བཞིན་སློབ་ཕྲུག་ཚོས་ངོ་
རྒོལ་ཡོད་དང་ཡོད་བཞིན་པའི་ཐོག དམག་མིའི་ནང་ནས་ཀྱང་མང་གཙོ་རང་དབང་
གི་ཐོག་ལ་ཤ་ཚ་དང༌། གདུང་སེམས་བྱེད་མཁན་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལོ་གཉིས་

ཙམ་གོང་ནས་གོ་ཐོས་བྱུང༌། ཨ་རིར་རྒྱ་ནག་ནས་བྲོས་བྱོལ་ཡོང་བའི་མི་མགོ་
འཚོས་ངེས་ཤིག་གིས་ང་ལ་དེ་འདྲ་བཤད་བྱུང༌། བར་ལམ་ས་ཁུལ་ཁག་གི་དམག་

མིའི་འགོ་བྱེད་ཚོ་ཕན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་ཡར་དཀྲུག་མར་དཀྲུག་མང་པོ་བྱས་པ་དང༌། བར་ལམ་དམག་སྒར་ཁག་ནང་ཞི་ལྷིང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པར་གཞིགས་ན།

ཕལ་ཆེར་ར་འཕྲོད་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུགགལ་ཏེ་དམར་ཤོག་གིས་དབང་ཆ་མཁྲེགས་བཟུང་བྱེད་པ་དེ་ལ་རང་དབང་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ངོ་རྒོལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐོན། དེ་ལ་དམག་མིའི་

རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ནས་ཟིང་ཆ་ལངས་ན། ང་ཚོའི་བྱེད་ཕྱོགས་གང་འདུག དེ་ལ་སོགས་
པའི་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོང་སྲིད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་འགྱུར་བ་

སོ་སོར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བྱེད་ཕྱོགས་གང་ཡོད་ད་ལྟ་ནས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་གོ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

206

བསྡུར་ཞིབ་ཆ་བྱེད་དགོས། གལ་སྲིད་དེ་འདྲའི་འགྱུར་བ་མ་ཕྱིན་ན་ཡང་གོ་བསྡུར་
བྱས་པར་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད། ང་ཚོས་གོ་བསྡུར་མ་བྱས་ཚེ་གློ་བུར་ལ་གནས་ཚུལ་
གསར་པ་ཞིག་ཐོན་ན། བྱེད་ཚོད་མ་ཐིག་པའི་སྐྱོན་ལྷགས་ཉེན་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་

ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་རྨི་ལམ་གྱི་སྐད་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང༌། ལས་འགན་ཡོད་
མཁན་ཚོས་དོགས་སློང་དོགས་གཅོད་གོ་བསྡུར་ཇི་ཙམ་མང་བ་བྱུང་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་

བསམ་བློའི་ནང་གསལ་པོ་དང༌། ཚོད་ཐིག་པོ། གུང་འགྲིགས་པོ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་སྟབས།

གོ་བསྡུར་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགང༽ ཕྱི་འབྲེལ་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་། ཐའེ་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་གསར།

དེ་བཞིན་ང་ཚོར་ཕྱི་ལ་འབྲེལ་བ་གང་འཚམ་ཡོད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་འབྲེལ་
ཡོད་ལས་ཁུངས་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ཡོང་གི་ཡོད། བཀའ་བློན་དང༌། ཚོགས་གཙོ། སྤྱི་འཐུས། དེ་བཞིན་གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་དང༌། བུད་མེད་ཚོགས་པ་དེ་
ཚོའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དེ་དག་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ད་དུང་ང་ཚོའི་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐུབ་ན། ང་ཚོ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བར་གྲོས་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ཡང་མང་གཙོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཐོན་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ཞིག་མེད་དམ་སྙམ། ཡང་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་འཛམ་གླིང་ཐོག་མིང་

གྲགས་ཆེ་རུ་གཏོང་དགོས་ཟེར་བ་མིན་ཡང༌། དེ་ལ་གནད་འགག་ཅིག་མེད་དམ་
བསམ་པ་འདུག དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་ཕྱི་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུར་ཤུགས་གནོན་རྒྱག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

207

རྒྱུ་གང་འདུག་གམ།
བར་ལམ་ཐའེ་ཝན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཕྱོགས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་རེད། ད་ལྟའི་

གནས་བབས་ལ་བལྟས་ན། ཐའེ་ཝན་རང་གི་ནང་ལ་རང་དབང་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་

ཡོད། བར་སྐབས་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ལ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་དང༌།
འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་འགྱུར་བའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་ཐའེ་ཝན་སྤོབས་པ་ཆེ་
རུ་ཕྱིན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་མང་གཙོའི་རང་བཞིན་ཤུགས་ཆེ་རུ་དང༌། ལས་ཀ་ཕྱི་

གསལ་ནང་གསལ་དྲང་བདེན་གྱི་ཐོག་ལ་གང་འཚམ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ང་ཚོའི་

མཐུན་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་རེད། མཐུན་པའི་རྐྱེན་དེའི་འོག་ནས་བར་ལམ་ང་ཚོ་དང་
ཐའེ་ཝན་དབར་འབྲེལ་བ་གསར་པ་ཞིག་སླེབས་ཡོད། མ་གཞི་ད་ལྟ་གནས་ཚུལ་འགོ་
ཚུགས་པ་ཙམ་རེད།
ད་ལྟ་ཟླ་ཤས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན། ང་ཚོས་རྣམ་དཔྱོད་ཟབ་མོའི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན་ཐའེ་ཝན་གྱི་འགྱུར་བ་དེས་
གཅིག་བྱས་ན་ང་ཚོར་ཁེ་ཕན་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། ཐའེ་ཝན་ལའང་དགེ་མཚན་ཡོང་
སྲིད་པ་རེད། དཔེར་ན། བོད་པར་འཛམ་གླིང་ཐོག་ནས་མཐོང་ཚུལ་ཡག་པོ་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བོད་པ་དང་ཉེ་པོ་བྱུང་ན། ཐའེ་ཝན་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་ས་རེད། དཔག་ཚོད་ང་ཚོས་ཁོང་ཚོར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་མཐོང་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་གནས་ཚུལ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད། དེ་འདྲའི་སྐབས་འགལ་རྐྱེན་དེ་འདྲ་
ཕྲན་བུ་ཡོང་སྲིད་ཀྱང༌། ཆེ་ས་ནས་ཐབས་ལམ་ཡག་པོ་ཞིག་རྙེད་ཐུབ་ན། ཆུང་ཙག་
རིགས་ལ་ཐབས་མཁས་པོའི་ཐོག་ནས་ཕྱིན་ན་ལེགས་པ་མེད་དམ་བསམ་པ་འདུག

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

208

ད་ལྟའི་གོ་སྐབས་འདི་བཟུང་ནས་ལོ་གཅིག་གཉིས་ཕྱིན་མཚམས་གྲུབ་འབྲས་བཟང་
པོ་ཡོང་གི་མི་འདུག་ན། གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། ད་ལྟའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་འདི་དག་

རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐབས་ལམ་ཞིག་བཙལ་ཐུབ་ན་བསམ་པ་
ངའི་བསམ་ཚུལ་དེ་ཡིན། ཞིབ་ཕྲ་གོ་བསྡུར་བྱ་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད།

ཅ༽ གཞིས་བྱེས་ཀྱི་འཐུས་ཤོར་དང་། བཟང་སྤྱོད་ཉམས་བརླགཚོགས་པ་སོ་སོར་ངས་བོད་ཕྱི་ནང་འབྲེལ་བ་ཡོང་སྟངས་སྐོར་སྔ་རྗེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌། བོད་ཕྱི་ནང་འགྲོ་འོང་བྱུང་རྗེས་ཕར་འགྲོ་མཁན་མང་པོ་ཞིག་གིས་སོ་སོའི་

ཁོར་ཡུག་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་མ་གཏོགས། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དང་
འབྲེལ་བའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་ཐུབ་མཁན་ཧ་ཅང་ཉུང་ཉུང་ཡིན་འདུག དེའི་ཐོག་
འཐུས་ཤོར་འགྲོ་གི་མེད་དམ་བསམ་པ་འདུག ཁ་ས་བོད་ལ་འགྲོ་མཁན་ཞིག་ཐུག་

བྱུང་བ་དེས་བོད་ནང་འདི་ཁུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་གང་ཐུབ་བརྒྱབ་པ་
ཡིན། བོད་ནང་སྡོད་མཁན་ཚོས་འདི་ཁུལ་ཡོང་མཁན་མང་པོ་འདུག་ཀྱང་འགྲེལ་བཤད་དེ་འདྲ་རྒྱག་མཁན་མ་བྱུང་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བཤད་བྱུང༌། འདིར་ཡོད་
ཆོལ་ཁ་གསུམ་དང༌། ཚོགས་པ་གཞན་དག་ཚང་མས་སྤྱི་དོན་ལ་སེམས་ཁུར་ལེན་དགོས། དཔེར་ན། བར་ལམ་ང་ཚོའི་ཡིག་ཆ་གསར་པ་དེ་འདྲ་ཐོན་ཡོད་པ་ཚོར་མང་
ཚོགས་ནས་དོ་སྣང་ཆེ་ཙམ་བྱས་ཏེ་མགོ་འཚོས་མཁན་གྱི་མི་གཅིག་བོད་ནང་
སླེབས་ཐུབ་ན་ཤུགས་མ་ཐུབ་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཞིག་ཐེབས་ཀྱི་རེད། དོ་སྣང་མ་
བྱས་པར་བསྡད་ན་གོ་སྐབས་ཡོད་པ་དེ་ཆུད་ཟོས་ཕྱིན་པ་རེད། དེ་སྐོར་ཐབས་ཤེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

209

བྱ་རྒྱུ་གང་འདུག་གམ། མང་ཚོགས་ནས་བོད་སྤྱི་དོན་ཐོག་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་མདོར་ན་རྨི་ལམ་ཚུན་ཆད་གཏོང་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲ་མེད་ན་འཕྲལ་སེལ་
སློབ་གསོ་ཞིག་བརྒྱབ་ནའང་སེམས་ནང་འཇགས་མི་ཐུབ་པའི་འཐུས་ཤོར་ཡོང་གི་
འདུགབོད་ནང་ཤེས་ཡོན་དང༌། འཕྲོད་བསྟེན་ཐོག་ང་ཚོ་ཕྱི་ལ་ཡོད་པ་ཚོས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་གང་འདུག་གམ། མ་གཞི་བསམ་བློའི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་ཧ་
ལས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟར། ད་དུང་སྤྱི་སྒེར་རིམ་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་
བའི་ནུས་པ་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཡ་
རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་གོམས་གཤིས་དེ་དག་དེང་སང་ཉམས་གུད་འགྲོ་གི་འདུག་

ཅེས་ཤོད་མཁན་འགའ་ཤས་ཡོང་གི་འདུག དེ་ང་ཚོའི་སྲོག་རྩ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་
བོད་པ་ལ་ནང་པའི་ཆོས། དེའི་ནང་ཚན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས། གཞན་ཕན་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་པའི་བསླབ་བྱ་བཟང་པོ་དེའི་ཤུགས་རྐྱེན་དང་མིག་ལྟོས་
སྤྱི་ཚོགས་ནང་རང་བཞིན་གྱིས་འཇགས་ནས་ཡོད་པའི་ཐུགས་རྗེས་བོད་པ་རྣམས་
རྒྱ་གར་དང༌། རྒྱ་མི་སུ་དང་བསྡུར་ཡང་སེམས་རྒྱུད་བཟང་བ་དང༌། ངང་རྒྱུད་རིང་བ།

མི་གཤིས་འཇམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཤེས་ཡོན་གཅིག་པུའི་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་
མིན་པར་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་གི་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་དང༌། མི་ཚེ་སྐྱེལ་
སྟངས། མདོར་ན་སྒོ་གསུམ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པོ་ཡིན།

དཔེར་ན། ངས་བོད་རང་དབང་བྱུང་མཚམས་ཞི་བདེའི་བསྟི་གནས་མིས་སྨོན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

210

རང་སྐྱིད་ཅིག་ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་བྱུང་ན་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་གུང་གསེང་
གཏོང་ཡུལ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོའི་ནང་སྡོད་མཁན། བྲེལ་བས་ལུས་
ལ་ངལ་དུབ་དང༌། སེམས་ནང་དངངས་སྐྲག་དང༌། སེམས་ཁྲལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་མཁན་ཚོ་བདུན་ཕྲག་འགའ་ཤས་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་དང༌། མཁའ་རླུང་གཙང་མ་དེའི་ནང་

གུང་གསེང་དུ་ཡོང་ན། བོད་པའི་རང་གཤིས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་ཐོག་ནས་ཁྱེད་
ཚོའི་སེམས་ལ་ཞི་བདེ་སྤྲོད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་ངས་ཕྱི་རྒྱལ་བར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།
ཡང་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་རིགས་ལ་དེང་སང་འཛམ་གླིང་ནང་

གཟུགས་པོའི་འཕྲོད་བསྟེན་ཆེད། ཡོ་གའི་ཉམས་ལེན་གྱི་མིག་ལྟོས་ཡོད་པ་དེ་འདྲའི་

གོ་སྐབས་ཀྱང་ཡོང་གི་རེད། དེ་ཚོས་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་ཁེ་ཕན་གཅིག་པུ་མིན་

པར། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་བསམ་བློའི་ཞི་བདེ་དང༌། ལུས་པོའི་འཕྲོད་བསྟེན་ཐོག་ལ་
ཕན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱུའི་ནུས་པ་དང་ཆ་རྐྱེན་ང་ཚོར་ཡོད་པ་རེད། བོད་ནང་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་རིག་གཞུང་འདི་དག་གིས་

མདོར་ན་སྲོག་ཆགས་གྲོག་སྦུར་ཚུན་ཆད་ལའང་ཕན་གྱི་ཡོད། ཧི་མ་ལ་ཡའི་ས་ཁུལ་

རྣམས་དང༌། དེ་བཞིན་སོག་པོ་ཕྱི་ནང་དང༌། རྒྱ་མི་རང་གི་ནང་ལའང་ཕན་ཐོགས་
ཆེན་པོ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་རྒྱུན་དུ་དྲན་གྱི་ཡོད་ན་ཡང༌། བོད་པ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ནང་ལ་ང་
ཚོའི་ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་གོམས་གཤིས་སྔར་ཡོད་རིམ་པས་ཉམས་བརླག་ཕྱིན་

ན། ད་ལྟ་བར་དུ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་དེ་གང་ཞིག་ཆགས་སོང་བསམ་པའི་སེམས་

ནང་དངངས་སྐྲག་ཡོང་གི་འདུགཉེ་བའི་ཆར་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་རྣམས་ལྷག་བསམ་དང༌། མི་རིགས་ཀྱི་ཞེན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

211

ཁོག་ཧ་ལས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། རྒྱ་མིའི་མིག་ལྟོས་འགོས་པའམ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་
སྟངས་ཛ་དྲག་གི་འོག་བསྡད་པའི་ཤུགས་རྐྱེན་གང་ལྟར། བོད་མིའི་བཟང་པོའི་རང་

གཤིས་ཉམས་ཞན་དུ་ཕྱིན་པའི་ལག་རྗེས་ལ། རེ་ཟུང་གིས་ཕྲན་བུའི་འགྲིགས་མ་
འགྲིགས་ལ་ལམ་སེང་གྲི་རྒྱག་རེས་བྱེད་མཁན་འགའ་ཤས་བྱུང་བ་རེད། བོད་ནས་ཡོང་མཁན་འགའ་ཤས་ཀྱིས་ད་ལྟ་རྒྱ་མིས་མནན་ནས་བསྡད་པ་ལས། རང་དབང་
བྱུང་བའི་མཚམས་སུ་ནང་འཁྲུག་གསོད་རེས་བྱས་ཏེ་བསྡད་མི་ཡོང་ངམ་ཞེས་
སེམས་ཁྲལ་བྱས་ནས་ཤོད་ཀྱི་འདུག ངས་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་མ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་
ཀྱང༌། བར་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟ་དུས། ང་རང་ཡང་བློ་དོགས་སྐྱེ་དགོས་པ་
བྱུང༌།
ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་འདི་མི་རིགས་གཞན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་འདྲ་གི་མེད་ཅེས་
ཁའི་རྩེ་མོ་ལ་འཁྱེར་ནས་ཤོད་པའི་རྨང་གཞི་ནི། ང་ཚོས་འཚེ་བ་མེད་པ་དང༌།
བྱམས་བརྩེས་ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ་རང་དབང་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རང་གཞན་གཉིས་ཕན་
གྱི་བྱ་བ་འདི་ཡིན། དེ་ཡོང་དང་མ་ཡོང་བོད་པའི་རང་གཤིས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་
ཟེར་བ་དེར་ཐུག་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་རང་གཞན་ཚང་མ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱི་
གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ན་ཡང༌། ཆེས་རགས་པའི་དུག་གསུམ་གྱི་གཞན་དབང་དུ་
གྱུར་པ་ཞིག་ཆགས་པ་ཡིན་ན་ང་ཚོར་རང་དབང་བྱུང་རུང་ཧ་ལས་རྒྱུ་དང༌། ངོ་
མཚར་ཆེ་རྒྱུ་མེད་བསམ་གྱི་འདུག དེར་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་གི་འདུག་དང་མི་འདུགའཐུས་ཤོར་འགྲོ་གི་འདུག་ན། འཐུས་ཤོར་དེ་ཕྱོགས་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འགྲོ་
གི་འདུག་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

212

སྔོན་མ་ནས་བླ་མ་ཚོས་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་གསུང་ཆོས་གནང་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་
བྱས་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་གཅིག་པུས་འདང་གི་ཡོད་བཟོ་མི་འདུག སློབ་གྲྭའི་ནང་ཕྲུ་གུ་ཚོ་
ཆུང་ཆུང་སྐབས་ནས་ཡ་རབས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་འཇགས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
ལ། དགེ་རྒན་ཚོས་ཀྱང་སློབ་ཚན་འཁྲིད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་
ལམ་ཐོག་ནས་ཕྲུ་གུའི་བསམ་བློའི་ནང་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་འཇགས་ཐབས་བྱེད་
དགོས་པ་ལས། ཚིག་སྐམ་པོའི་ངོ་སྤྲོད་ཙམ་གྱིས་ཡོང་ཐབས་མེད། དེ་ཚོའི་སྐོར་ཛ་
དྲག་གལ་ཆེར་བརྩིས་ཏེ་འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ནས་གོ་བསྡུར་བསམ་གཞིགས་བྱ་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་འདུག ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་སྤྱི་ཚོགས་གཞན་དག་དང་འདྲ་བར་མ་
རབས་ཀྱི་འཚོ་བས་འཚོ་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ང་ཚོའི་དགོས་དོན་གཏོར་བ་རེད། ང་ཚོས་ད་ལྟ་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ལས། མངོན་གསལ་དོད་པོའི་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ཚར་
ན་ཕྱིས་དྲགས་པ་རེད། རི་ལུག་པ་ཐག་པས་མ་འདུམ་པའི་དཔེ་ལྟ་བུ་ཆགས་ན་སྐྱོན་
ཆེན་པོ་རེད། དེ་སྐོར་ངས་རྟག་ཏུ་སྐད་རྒྱག་གི་ཡོད།

ཆ༽ ཛ་དྲག་གི་གནས་སྟངས་དང་། རབ་བྱུང་སྡོམ་གཙང་།

ང་ཚོའི་བོད་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་འདི་བོད་ཆགས་འཇིག་ལ་ཐུག་པའི་གནས་ཚུལ་
རེད་ཅེས་ངས་བཤད་བཞིན་པ་འདི་ཧམ་རྫུན་མིན་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད།
ངས་འཛམ་གླིང་ནང་འབོད་སྐུལ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་བཞིན། ང་ཚོ་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ནས་

ཀྱང་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་ཡོད་པ་འདིར་སེམས་ཁུར་བླངས་ཏེ་ལས་འགུལ་
གང་ཐུབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་མིན་རྒྱ་གར་ནང་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

213

ལས་འགུལ་གསར་པ་གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག་པས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཧམ་རྫུན་
ཤོད་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་པ་དྲན་སྲིད། བོད་ནང་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་དངོས་ཡོད་
རྣམས་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་ཚང་མས་རྟོགས་པའི་ཐོག་ནས་བསམ་བློའི་ནང་

དངངས་སྐྲག་དང༌། སེམས་ཁུར་བསྐྱེད་ནས་ཐབས་ཤེས་ལས་འགུལ་བྱེད་རྒྱུ་འདི་

གནད་དོན་གཅིག་ཆགས་ཀྱི་མེད་དམ་བསམ་པ་དྲན་སོང༌།
དེང་སང་བོད་ནས་གྲྭ་བཙུན་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་གར་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་དག་གི་

ཁྲོད་ནས་ཕལ་ཆེ་བ་བོད་ནང་དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཏེ་རྒྱ་མིས་

བཙོན་ལ་བཅུག་པའམ། རྒྱ་མིས་ནག་ཐིག་བཀོད་དེ་ལས་ཀ་ནས་ཕུད་པ་སོགས་
ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་དེ་རིགས་རེད། ཁོང་ཚོར་ང་ཚོས་དགའ་བསུ་ཞུ་འོས་པ་རེད། ཡང་དེ་
མིན་འགའ་ཤས་རྒྱ་གར་ནང་དཔེ་ཆ་བལྟས་ནས་ནམ་འཕང་གཅོད་ཐུབ་པ་ཡང་མ་བྱུང༌། བོད་ནང་གྲོང་གསེབ་ཁུལ་འགའ་ཤས་ལ་བུད་མེད་མང་བ་དང༌། སྐྱེས་པ་ཉུང་བ་ཆགས། གྲོང་སྡེ་འགའ་ཤས་སྟོང་འགྲོ་མཁན་དེ་འདྲ་རེ་ཟུང་ཡོད་བཟོ་འདུག་པས་དེ་རིགས་ཉེན་ཁ་རེད། བོད་ནང་མི་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་སོ་སོའི་ས་ཆ་ཟིན་ནས་སྡོད་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།
སྤྱིར་བཏང་ཆོས་བྱེད་པ་ལ་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོའི་དབྱེ་བ་མེད་ན་ཡང༌། སེར་མོ་བ་
སྡོམ་གཙང་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རླབས་ཆེ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་སྟབས། སྟོན་
པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱང་ཁྱིམ་སྤངས་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད་པ་རེད། དེ་ནི་

རླབས་ཆེན་ཡང་དག་པ་རེད། ཡིན་ནའང་སྤུས་མ་དག་པ་མང་པོ་བྱུང་ན་དེས་སྟོན་
པའི་ཞབས་འདེགས་དང༌། སྟོན་པའི་ཞབས་འདྲེན་གང་ལ་འགྲོ་བསམ་བློ་གཏོང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

214

དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་སྐོར་ངས་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དགེ་སྐྱོན་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་
དེ་ལ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་དེ་འདྲ་རང་གསུང་རྒྱུ་ཨེ་ཡོད་ཞེས་
བསམ་འཆར་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་
དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོ་སྣང་བ་དག་ནས་ཕྱིན་ཏེ་ནམ་ཞིག་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ལྷགས་ན་མི་
འགྲིགས་པས་གནད་འགག་ཞིག་མེད་དམ་སྙམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་
བའི་ནང་གྲྭ་པ་བསླབ་པ་རྒན་པ་ཚོའི་ནང་ཐར་པ་དོན་གཉེར་བྱེད་མཁན་རིགས་
གཅིག་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། གཞོན་པ་ཚོའི་ནང་ལ་མང་པོ་ཡོང་གི་ཨེ་ཡོད་བསམ་པ་
འདུག ཕྲུ་གུ་དགོན་པར་བཅུག་བཞག་ན་འཕྲལ་སེལ་ལྟོ་གོས་འགྲིགས་པ་དང༌། ཤེས་ཡོན་ཕྲན་བུ་འཇགས་འགྲོ་གི་རེད་བསམ་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་མེད་དམ། དེ་ཚོའི་
གྲས་སློབ་གྲྭར་ཞུགས་པ་ལེགས། ང་ཚོར་སློབ་གྲྭའི་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་

བོད་སློབ་འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་པ་དང༌། ཤེས་རིགས་ལས་ཁུངས། བོད་ཁྱིམ་བཅས་
ནས་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང༌། སྒེར་པ་རེ་ཟུང་ནས་ཀྱང་དོ་སྣང་
བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ནང་སློབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུར་ཤུགས་རྒྱག་ཐུབ་ན་
ལེགས།
ང་ཚོ་ལྔ་དྲུག་ནས་བོད་ནང་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་མཛད་སྒོས་གྲོད་པ་རྒྱག་བསྡད་ཡོད། དེང་སང་མི་ཐུག་འཕྲད་སྐབས་ལ་ཤོད་དགོས་པ་དེ་ཁ་གསལ་གཏིང་གསལ་

བྱས་ཏེ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། འདྲ་ཆགས་པོ་བྱས་ན་དུས་ཚོད་ཆུད་ཟོས་རེད། དེ་ནི་རང་

གིས་རང་ལ་མགོ་སྐོར་གཏོང་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་ཡག་པོ་མཐོང་གི་མི་འདུགངས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་ལ་གང་ས་གང་ནས་ཆ་བསྡུ་ཡ་བསྡུ་བྱས་ཏེ་ཞུས་པ་ལྟ་བུ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

215

ཆགས་ཡོད་ན་དགོངས་དག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་
སྩལ།། །།

216

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་དང༌།སྡེ་ཚན་ཁག་གི་འགན་འཛིན་རྣམས་ལ་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ དཔལ་འབྱོར་གྱི་གལ་གནད་དང་། བཙན་བཟུང་གི་དཀའ་རྙོགཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད། བར་ལམ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྡེ་ཚན་ཁག་
ནས་ང་རང་ཚོའི་མ་རྩར་གཞིགས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡག་ཐག་ཆོད་ཟེར་དགོས། སྔོན་
མ་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་དང༌། དེ་ཚོའི་སྐབས་ལ་ལྕགས་མདོང་བཟོ་གྲྭ་དང༌། ཤོག་བུའི་བཟོ་གྲྭ་བཙུགས་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱས་པ་རྣམས་གྲ་མ་

འགྲིགས་དོན་ཏེ་འཐུས་སྒོ་ཚང་བ་བྱུང་མེད། དེང་སང་ལས་ཀ་ཙག་ཙིག་དེ་འདྲའི་

ཐོག་ནས་ཁེ་འབབ་གང་ལ་གང་འཚམ་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། གཙོ་བོ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླངས། ངལ་བ་ཁྱད་བསད་ཀྱི་ཐོག་ནས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། ཁྱེད་རང་ཚོ་
ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཟེར་གྱི་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོ་བརྒྱུད་དེ་ས་གནས་སོ་སོར་
དངོས་སུ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཚང་མའི་ལག་པ་འགྲིམས་པའི་
འོག་ནས་ཁེ་འབབ་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས་ཁོང་ཚོ་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཟེར་གྱི་ཡིན།
ལས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱང་དངུལ་མེད་ན་བྱེད་ཐབས་མེད། ད་ལྟ་
ངས་བརྩད་དཔྱོད་བྱས་པ་བཞིན། ང་རང་ཚོས་འཆར་ཅན་ལ་ཆོག་ཤེས་བྱས་ཏེ་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

217

སྡོད་པར་མུ་མཐུད་དེ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐུབ་པའི་བསམ་བློ་བཏང༌། མི་ཚོའི་ས་ནས་

སློབ་སྟོན་འདྲ་བླངས། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་མུ་མཐུད་སྒོ་གང་ས་ནས་བྱེད་
རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། སྡུག་ཏུ་མ་སོང་བ་བྱེད་དགོས། དཔལ་འབྱོར་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་རང་ཚོའི་ལས་རིགས་མང་པོའི་ནང་ལ་

ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བསྟོད་བསྔགས་བྱས། མཇུག་ཏུ་ཨ་ཁ་བསྟོད་བསྔགས་སྔ་དྲགས་སོང་ཟེར་བ་ཡོང་གི་འདུག དེ་གྲས་སུ་མ་སོང་བར་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་
དགོས།
ང་རང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་དཔལ་འབྱོར་དང༌། ཤེས་རིག འཕྲོད་བསྟེན།
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཚོན་པའི་ལས་རིགས་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་
བབས་ས་ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་བབས་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་པ་སྤྱི་བོ་གནམ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་དངོས་གནས་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་སྡོད་སྙིང་མ་འདོད་པ་
ཞིག་ང་ཚོ་ཚང་མའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་ཕྱི་ནས་འབོད་སྐུལ་དང༌།
སློབ་གསོ་གཏོང་དགོས་པ་མེད། མི་སུ་ཡིན་རུང་དཔོན་པོ་རྒྱ་མིས་བྱས་ནས་སྡོད་
འདོད་མེད། ཡང་སྒོས་ལྷག་པར་ཅན་དུ་དཔོན་པོ་རྒྱ་མིས་བྱས་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མར་
བདེ་སྐྱིད་ཡག་པོ་ཞིག་འགྲུབ་ཀྱི་ཡོད་ན་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་རིན་གོང་ཞིག་རྒྱག་

ཆོག་ཀྱང་། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད།
ང་ཚོའི་ལུང་པའི་ནང་ལ་ཆུ་རྒྱུས་རྩ་བ་ནས་མེད་མཁན་གྱི་མི་གསར་པ་ཞིག་

ཡོང་སྟེ་ཐ་ན་བོད་པའི་ཟ་སྟངས། འཐུང་སྟངས། འགྲོ་སྟངས་ཡན་ཆད་ཁོང་ཚོའི་མཛུབ་སྟོན་འོག་ལ་འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས། དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་རན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

218

གྱི་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་པའི་ཕྱོགས་ནས་རྣམ་འགྱུར་ཅུང་ཟད་ཅིག་

ཐོན་ན་དེ་ཁྲིམས་འགལ་དང༌། ནག་ཉེས་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ཟེར་བ་དེ་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་
ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། ང་རང་ཚོ་བོད་པ་སུ་དང་སུ་ཡིན་རུང༌། བསམ་བློའི་ནང་ལ་རྒྱ་

མིའི་འོག་ལ་བསྡད་ན་འགྲིགས་ཀྱི་འདུག་བསམ་མཁན་སུ་ཡང་ཡོང་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད།
རྒྱ་མིས་ང་ཚོའི་སྒང་ལ་འབུ་ཆེས་ཆུང་ཟོས་ཀྱིས་ཐུབ་ཚོད་བཤད་བྱུང་བསམ་པ་ང་
ཚོ་ཚང་མའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ཡོད་ལ། ང་ཚོ་འགྱེལ་ས་ནས་ལངས་པ་སྐད་འབོད་
བྱེད་པ་དང༌། ཁ་བདེ་པོའི་སྟོང་བཤད་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིགས་པར་ལས་རིགས་རྣམ་

གྲངས་མང་པོའི་ཐོག་ནས་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ནུས་པ་འདོན་དགོས།
ཁྱེད་རང་ཚོ་དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡིན་སྟབས། བོད་
སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཆེ་ས་དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མའི་ནུས་པ་སྤུངས་ས་དེའི་སྒང་ལ་

སྤུངས་དགོས། ད་ལྟ་བར་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས་པ་ལྟར། ད་དུང་ཡང་ཧུར་ཐག་དང༌། གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། ཤེས་སོང་ངམ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་
ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

219

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ཉིན། སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕན་ནུས་དང་། འཛམ་གླིང་གི་བདེན་རྒྱབ།

དེ་རིང་འདིར་གྲོས་ཚོགས་སར་གནས་ཚུལ་ཙག་ཙིག་ཁ་ཤས་ཞུས་ན་བསམ་
པ་བྱུང༌། མ་གཞི་ཚང་མས་མཁྱེན་མཁྱེན་པ་ཤ་སྟག་རེད། འདས་པའི་མི་ལོ་སོ་ལྔ་
ལྷག་ཙམ་རིང་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ང་རང་ཚོར་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པའི་རང་དབང་

སླར་གཡོ་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་མང་པོ་ཞིག་བསྒྲུབས་དང་སྒྲུབ་བཞིན་པ་དེའི་ནང་

ཚན་གཅིག མང་གཙོའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་ཉམས་མྱོང་བསགས་ཐུབ་པ་ཞིག་

དང༌། དེའི་ཐོག་ལག་ལེན་འཁེལ་ཐབས་རབ་དང་རིམ་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད།
དེའི་ནང་ནས་གྲོས་ཚོགས་འདི་གལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་སྟབས་ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ཁ་
ཤས་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་ན་བསམ་པ་དྲན་སོང༌། འདིར་ཚོགས་མི་ཁ་ཤས་གསར་པ་ཕེབས་ཡོད། འདས་པའི་ལོ་ངོ་དེ་དག་ལ་ཕྱི་མིག་ཞིག་བལྟ་དུས། གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་
གྲུབ་འབྲས་ཐོན་ཡོད། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་ང་ས་གནས་འདྲ་མིན་མང་པོར་སླེབས་
པའི་སྐབས་སུ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་མཁྱེན་མཁན་ཕལ་མོ་ཆེས་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྟེང་གི་བཙན་བྱོལ་བ་མང་པོའི་ནང་ནས་མི་འདྲ་བ་
ཞིག་དང༌། སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཆ་ནས་གོང་བུའི་ནུས་པ་ཡོད་མཁན་ཞིག་མཐོང་གི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

220

ཡོད་པ་རེད།
མངོན་གསལ་དོད་ཤོས་ཤིག་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང༌། ང་ཚོ་བོད་
པའི་གནས་ཚུལ་དང༌། བཙན་བྱོལ་བའི་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་གྱིས་ནུས་པ་འདི་སྣང་

མེད་དུ་བཞག་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་དེས་གང་ཞིག་

གསལ་པོ་མཚོན་གྱི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདིའི་

ཐོག་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་ཞབས་འདེགས་གང་འཚམ་ཞིག་འགྲུབ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་
པ་དང༌། ཕན་ནུས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མཚོན་གྱི་ཡོད། དེ་ང་ཚོར་སྤོབས་པ་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་རེད།
གཉིས་ནས་བོད་པའི་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འདི་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་

ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཞི་བདེའི་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེ་འདྲའི་

གནས་ཚུལ་འོག་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་བསྐྲུན་ཆེད་བོད་མི་
བཙན་བྱོལ་བས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབས་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་
བོད་པར་ཤ་ཚ་སླེབས་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ད་ལྟ་བོད་པའི་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་གི་ཐོག་ནས་བོད་པར་ཤ་ཚ་སླེབས་མཁན་དེ་རྣམས་རིམ་པས་བོད་རང་
དབང་རང་བཙན་གྱི་འཐབ་རྩོད་ཐོག་ལའང་ཤ་ཚ་སླེབས་རྒྱུ་རེད། དེ་དང་དེ་འདྲའི་

རྐྱེན་གྱིས་སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་གྱི་
མང་ཚོགས་ཁྲོད་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤོད་མཁན་ཇེ་མང་ནས་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་པའི་ཐོག་ལ་ཤ་ཚ་དང་སེམས་ཁུར་བྱེད་མཁན་ཡང་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། མང་ཚོགས་ནང་བོད་དོན་ལ་ཤ་ཚ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

221

བསམ་པ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་གསར་འགྱུར་ཁག་གི་ནང་ལ་ཡང་

བོད་དོན་ཡང་ཡང་ཐོན་ཏེ་བོད་པའི་བདེན་དོན་མང་ཆེ་བས་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་རྐྱེན་གྱིས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ལུང་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་གྲོས་
ཚོགས་ནང་བོད་པའི་སྐོར་ལ་གྲོས་ཆོད་བཞག་རྒྱུ་དང༌། གཏམ་གླེང་བྱེད་མཁན་ཡོང་
གི་ཡོད། དེས་སྲིད་གཞུང་སོ་སོའི་ནང་དུའང་ཤུགས་རྐྱེན་ཞིག་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། དེ་
འདྲའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན་ད་ལྟ་ཕན་ཆད་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་
འདིའི་ཐོག་ནས་དངོས་གནས་གྲུབ་འབྲས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐོན་ཡོད། འདི་ནི་ང་ཚོ་སྤྱི་
དང༌། ཐུན་མོང་གི་ནུས་ཤུགས་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། དེ་རིང་གྲོས་
ཚོགས་ལ་ཕེབས་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་དང༌། དེ་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་ཁོངས་ཀྱི་བཀའ་

བློན་རྣམ་པ་དང༌། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་སོ་སོའི་ནུས་པ་གང་

ཡོད་བཏོན་ནས་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབས་དང་སྒྲུབ་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་
ཞུ་གི་ཡོད།

ཁ༽ བཀའ་སྤྱི་བསྐོ་གཞག་དང་། ཞུ་སྒོའི་ལམ་སྟོན།
ངའི་མཐོང་ཚུལ་མི་གཞན་ལའང་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར། ད་ལྟའི་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ལ་བལྟས་ན་ཧ་ལམ་རེ་བ་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ནའང༌། འཛམ་གླིང་

སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་བོད་དོན་ལ་རེ་བ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་ད་ལྟ་ཕན་ཆད་གྲུབ་འབྲས་བྱུང་བ་རྣམས་མ་རྩར་བཞག་ན། ད་དུང་ང་ཚོ་ཚང་མས་ནུས་པ་བསྐྱེད་དེ་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་རྒྱུ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

222

དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག སྤྱི་ཡོངས་ཚང་མས་སྔར་བཞིན་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་བསྐྱེད་
དང༌། རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་ནུས་པ་འདོན་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ད་དུང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ཀའི་ཐོག་ཡིན་ཡང་རུང༌། གྲོས་
ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ཡིན་ཡང་རུང༌། ང་ཚོས་ད་དུང་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱིན་བྱེད་
ཀྱིན་ལ་ཉམས་མྱོང་གསོག་གིན་གསོག་གིན་བྱས་ནས་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་དུ་
གཏོང་རྒྱུ་དང༌། སྣོན་འཕྲི་བསྒྱུར་བཅོས་གང་ཞིག་གཏོང་དགོས་པ་དེ་ཚོ་ནུས་པ་ཐོན་
པ་ཞིག་ཡོང་བའི་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག ལྷག་པར་དུ་སྒྲིག་འཛུགས་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་ཁོངས་རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཡོད་ཀྱང་། བོད་པའི་གཤིས་ཀར་ཛ་
དྲག་གི་གནས་ཚུལ་མ་བྱུང་ན་ཕྲན་བུའི་ཉིན་འགྱངས་ཞག་ཕུད་དང༌། སྤྱི་མ་སྤོམ་ལ་
ལུས་འགྲོ་མཁན་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་བསྡད་པས་
འགྲིགས་ཐབས་རྩ་བ་ནས་མེད་པས་ད་དུང་ཚགས་ཚུད་དུ་དང༌། ནུས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཐོན་ཆེད་བྱེད་ཐབས་གང་ཡོད་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་དགོངས་པ་བཞེས་ནས་ཡར་
རྒྱས་ཡོང་ཐབས་གནང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ད་ལྟ་སྤྱི་འཐུས་ལས་དུས་འདིའི་ས་ནས་མ་འོངས་པར་འཐུས་མི་ཡོང་ཕྱོགས་
ཀྱི་སྐོར་དང༌། འཐུས་མི་འོས་བསྡུ་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་སྐོར་སོགས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཉམས་
མྱོང་བསགས་པའི་དགེ་སྐྱོན་གང་ཞིག་ཡོད་མེད་ལ་གཞིགས་ནས་བསྣོན་འཕྲི་
བསྒྱུར་བཅོས་གཏོང་དགོས་པ་སོགས་རིམ་པས་གོ་བསྡུར་གནང་རྒྱུ་མེད་དམ། དེ་
བཞིན་བཀའ་བློན་བསྐོ་ཕྱོགས་ད་བར་དངོས་ཡོད་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་ལ་གཞིགས་ནས་

བསྒྱུར་བཅོས་ཕྲ་ལ་ཕྲན་བུ་ཕྱིན་ཡོད་ཀྱང༌། ད་དུང་མང་གཙོའི་རང་བཞིན་ལྡན་པ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

223

ཞིག་ལག་ལེན་འཕེལ་ཐབས་བྱེད་ཕྱོགས་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ད་རེས་ཀྱི་གྲོས་
ཚོགས་འདིའི་སྟེང་ཐུབ་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། རིམ་པས་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་བསྒྱུར་
བཅོས་གཏོང་དགོས་གང་འདུག དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་ན་བསམ་གྱི་

འདུག སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་སྐོར་གནས་སྟངས་ཞུ་རྒྱུ་གཅིག་དེ་ཡིན།

ག༽ ཛ་དྲག་གི་གནས་སྟངས་དང་། གཉིས་སྨན་གྱི་ལམ་བུ།

དེ་ནས་གཉིས་པ། བོད་དོན་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་སྐོར་ལ་མ་གཞི་ཚང་མས་
ཞིབ་ཕྲ་མཁྱེན་གསལ་རེད། ཡིན་ནའང་ངས་གྲོས་ཚོགས་ལྷན་རྒྱས་ལ་གཅིག་ཞུས་

ན་བསམ་པ་དྲན་སོང༌། ཁ་སང་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་བཤད་པ་བཞིན། ད་
ལྟ་ཕན་འདས་པའི་ལོ་བཅོ་ལྔ་ཙམ་རིང་ཐབས་ཤེས་མ་ལན་མ་འགྱོད་པ་ཞིག་བྱས་པ་

རེད། དེ་ཚོ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བྱས་ཡོད་མེད་ལ་
ང་ཐེ་ཚོམ་འདུག་སྟེ། ཡིན་ནའང་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱས་པ་རེད། དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་དེ་བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་ལ་བསྒྱུར་བའི་ཛ་དྲག་
གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྐྱོབ་པའི་ཐབས་ཤེས་ཛ་དྲག་གིས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་

ཆགས་བསྡད་ཡོད། དེའི་དོན་དུ་དབུ་མའི་ལམ་བརྒྱུད་ནས་འབད་བརྩོན་བྱས་པ་
རེད།
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་མཉམ་དུ་བོད་དོན་དཀའ་རྙོག་སེལ་
ཐབས་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་འགོ་ཚུགས་ཐུབ་མེད་
པས་གྲུབ་འབྲས་མ་ཐོན་པར་ངོས་འཛིན་གྱི་ཡོད། གཉིས་ནས་བོད་ནང་རྒྱ་མི་ཕོན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

224

ཆེན་ཡོང་བཞིན་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཛ་དྲག་གི་དཀའ་ངལ་དེའི་ཐོག་ལའང་ཕན་
ཐོགས་གང་ཡང་མ་བྱུང་བར་རྒྱ་མི་མུ་མཐུད་ནས་ཡོང་བཞིན་པ་དང༌། དམ་བསྒྲགས་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཇེ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང༌། ཁོར་ཡུག་གི་གནས་ཚུལ་ཇེ་སྡུག་ཏུ་
འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། དེས་མ་ཚད་སྡུག་ཤོས་ཤིག་ལ་བོད་ལོའི་ལོ་གསར་གྱི་སྔོན་དུ་
བོད་ནས་ཡོང་མཁན་གྱི་མི་ཁག་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་ཤོད་སྟངས་ལ། བོད་ནང་གནས་
ཚུལ་ཇེ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང༌། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཅེས་དབུ་འཁྲིད་པའི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་དེ་སྐོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ཐད་ཀར་གོ་བསྡུར་བྱེད་མ་
ཐུབ་པ་དེ་འདྲའི་འོག་ནས། རིགས་ཁ་ཤས་ཕྲན་བུའི་སེམས་ཤུགས་ཆག་གི་ཡོད་
པའི་རྣམ་པ་འདུག་ཅེས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་གོ་བྱུང༌། དེ་གོ་དུས་ཛ་དྲག་
ཞིག་མཐོང་སོང༌། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ནི།

བོད་ནང་དུ་བསྡད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་འགྲན་ཟླ་བྲལ་བའི་སེམས་ཤུགས་ཡོད་པ་
དེ་མ་ཆག་པར་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་དེའི་ཐོག་སྨན་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། བོད་ནང་གི་
མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་ལ་འགལ་རྐྱེན་ཐེབས་ན་རྩ་བ་ནས་མ་འགྲིགས་པ་རེད། དེ་རྣམས་གནས་ཚུལ་གཅིག་རེད།

ང༽ གཉིས་སྨན་གྱི་བཞེད་དགོངས་དང་། དགེ་སྐྱོན་གྱི་བསམ་ཚུལ།

ད་ཕན་འདས་པའི་ལོ་བཅོ་ལྔ་ཙམ་རིང་དབུ་མའི་ལམ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལ་

བསམ་འཆར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང༌། བསམ་འཆར་དེ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ལ། བསམ་འཆར་དེ་རྣམས་ལ་དགའ་བསུ་ཞུ་ཡོད། བསམ་འཆར་ཇི་ཙམ་མང་བ་ཡོད་ན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

225

དེ་ཙམ་གྱིས་ང་རང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་བརྡར་ཤ་ཆོད་པ་ཡོང་གི་ཡོད། ང་རང་གི་
སྲིད་བྱུས་སམ། ཐབས་ལམ་བསྟེན་ཕྱོགས་དེའི་ཐད་ལའང་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ཡོད།
དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པར་བརྟེན། འཛམ་གླིང་

འདིའི་སྒང་གི་རྒྱ་ནག་ཐོག་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཟེར་མཁན་ཚོ་དང༌། ཚོང་འབྲེལ་གྱི་
གནས་སྟངས་ལ་སོགས་པས་རྒྱ་ནག་ལ་བག་ཟོན་བྱེད་དགོས་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་

མང་པོ་ཞིག་གིས་ངའི་ལམ་ཕྱོགས་དེའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་བདེ་པོ་ཆགས་ཏེ་
འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྟེང་ནས་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་བ་ལ་ཕན་ཆ་ཏན་ཏན་བྱུང་
ཡོད། ལོ་ནས་ལོ་མཐུད་འཛམ་བུ་གླིང་དུ་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང་བོད་ནང་ཛ་དྲག་གི་ཉེན་ཁར་ཕན་ཐོགས་མ་བྱུང་བ་དང༌།
ལྷག་པར་དུ་བོད་རིགས་རེ་ཟུང་གི་སེམས་ཤུགས་ཆག་རྒྱུའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཀྱི་

ཡོད་ན། ངའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་འདང་པ་ལྟ་བུ་ང་རང་གི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ཡང་
ཕྲན་བུའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་ཀྱི་འདུགཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་སེལ་བའི་དགོས་པ་དེ་མ་འགྲུབ་ན་ཡང༌། ཕུགས་རྒྱང་
རིང་པོའི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་རྒྱུའི་གནད་འགག་ཅིག་ཡོད་པ་རེད། འཕྲལ་གྱི་ཛ་དྲག་
གནས་ཚུལ་ལ་ཕན་ཐོགས་མེད་པ་འདྲ་འདྲ་ལ། ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་
རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་ལ་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ན། དེ་གྱོང་ཞིག་ཆག་གི་ཡོད། ད་ལྟ་བར་དུ་
ངས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་རིགས་གཅིག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་མང་པོ་ཐོབ་ཡོད་
ཀྱང༌། རིགས་གཅིག་ནས་དཀའ་ངལ་གསར་པ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད། སྔོན་མ་ནས་ངས་
མཐར་ཐུག་གི་ཐག་གཅོད་མི་མང་གིས་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་པ་བཞིན། ད་ཆ་མི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

226

མང་ལ་སྐད་ཆ་དྲིས་ནས་མང་མོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་དེར་ཐག་གཅོད་བྱས། ཐག་གཅོད་དེ་བཞིན་སྲིད་བྱུས་སུ་བཟུང་ན་ཡག་ཉེས་དགའ་སྡུག་གང་ཞིག་

ཡོང་གི་ཡོད་ནའང་འགྱོད་པ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་མང་མོས་ཐོག་ནས་བསམ་བློ་བཏང༌། གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་ན་འགྱོད་པ་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག མི་མང་རྣམས་ལ་སྐད་ཆ་དྲིས་རྒྱུ་དང༌། བསམ་
ཚུལ་གང་ཡོད་བསྡུ་རྒྱུའི་ཐད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལས་སླ་པོ་རེད། བོད་ནང་ལ་ཡོངས་གྲགས་བྱས་ནས་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་མི་ཐུབ་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ས་

ཁུལ་གནད་ཡོད་ཕལ་མོ་ཆེ་ནས་བསམ་ཚུལ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་བསྡུ་ཐུབ་ཀྱི་

རེད། དུས་ཡུན་ཕྲན་བུ་འགོར་སྲིད། དེ་འདྲའི་འོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་ན་འགྱོད་པ་
མེད་པ་ཞིག་རེད། དེ་ངའི་བསམ་ཚུལ་ཡིན།

ཁ་སྔོན་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གྱི་གསུང་བཤད་ཐོག་བརྗོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན། ད་ཆ་དུས་ཚོད་ལམ་སེང་ཐག་བཅད་ནས་བརྗོད་ཐུབ་པ་མི་

འདུག་ཀྱང་། དུས་ཚོད་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་མཚམས་ལ་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་
རྒྱུ་དང༌། བསྡུ་སྟངས་དེ་ཡང་ང་ཚོས་ཐབས་ལམ་བསྟེན་ཕྱོགས་འདྲ་མིན་གང་འདྲ་

ཡོད་པ་རྣམས་མི་མང་ལ་གསལ་བཤད་བྱས། ཐབས་ལམ་བསྟེན་ཕྱོགས་ཐོག་ལ་དགེ་དང་སྐྱོན། དཀའ་ངལ་གང་ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་གསལ་བཤད་བགྲོ་གླེང་དང༌། ནང་བསྡུར་ཞིབ་ཕྲ་བྱ་རྒྱུར་དུས་ཚོད་ལྷོད་ལྷོད་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་སམ། ཟླ་དྲུག་གམ། ལོ་
གཅིག་ཙམ་བཞག་ནས་མང་ཚོགས་ཁྲོད་དུ་གནས་ཚུལ་མགོ་འཚོས་ངེས་བྱས། གཡམ་རྒྱུགས་མ་ཡིན་པར་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རྟོགས་པའི་འོག་ནས་ང་ཚོའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

227

ཐབས་ལམ་བསྟེན་ཕྱོགས་མང་མོས་འོས་བསྡུ་བྱས། དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་ཐག་

གཅོད་བྱས་ན་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་དེ་ཡིན།

ད་ལྟ་དུས་ཚོད་གཏན་འཁེལ་མེད་ཀྱང༌། བྱེད་ཕྱོགས་དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུར་བརྟེན། གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་བཞིན་པའི་སྐབས་ཙམ་མ་ཟད། དུས་རྒྱུན་ལྡན་ནས་བསམ་
བློ་བཏང༌། སེམས་ཁུར་གྱི་ཐོག་ནས་བྱེད་ཕྱོགས་གང་འདྲ་འདུག་གམ། ད་ལྟ་ང་ཚོས་
དྲན་པ་དང༌། ལག་ལེན་བཀལ་བཞིན་པའི་ཐབས་ཤེས་འདི་རིགས་མིན་པའི་ཐབས་

ལམ་གསར་པའི་བློ་གྲོས་གང་ཡོད་འདོན་དགོས། གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་བོད་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང༌། བོད་པའི་གྲོགས་པོ་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང༌།
ད་ལྟའི་ཛ་དྲག་གི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་ལག་ལེན་འཁེལ་ཐུབ་པའི་ཐབས་ལམ་

གསར་པ་སྟོན་མཁན་བྱུང་ན་དགའ་བསུ་ཡོད། དེ་གནས་ཚུལ་གཅིག་ཡིན།

ཅ༽ བཞུགས་སྒར་གྱི་ཡུལ་མི་དང་། ཆུ་སྒང་གི་དཀའ་རྙོགདེ་ནས་མ་གཞི་དོན་དག་ཆུང་ཆུང་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཉེ་ཆར་དྷ་སར་རྙོག་དྲ་
ཕྲན་བུ་བྱུང་བ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཐག་རིང་པོ་ནས་ཕེབས་མཁན་ཚོས་གཅིག་བྱས་

ན་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མ་ཤེས་མཁན་ཡོད་སྲིད། ཁ་སྔོན་རྐྱེན་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་

བའི་མཐའ་མའི་འབྲས་བུར་ཡུལ་པ་ཚོས་བོད་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོས་ཡུལ་པ་ཚོར་ཕན་
ཐོགས་ག་ཚོད་བྱུང་ཡོད་པ་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་སླེབས་པ་དང༌། བོད་པ་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཡུལ་པ་ཚོ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང༌། ལྷག་པར་རང་གི་ལུང་པ་བྲལ་ན་ས་
གནས་གང་དུ་བསྡད་ནའང་དཀའ་ངལ་ཞིག་འདུག་སྙམ་ནས་སོ་སོའི་ལུང་པ་དྲན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

228

སྐྱོར་རྒྱག་དགོས་པའི་ཕན་ཐོགས་བྱུང་འདུག གང་ལྟར་རྐྱེན་ངན་གྲོགས་ལ་ཤར་བ་འདྲ་པོ་བྱུང་སོང༌།
གནས་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། བར་ལམ་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་
མིང་ཐོག་ནས་ཐའེ་ཝན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མི་སྣ་དང་མཉམ་དུ་ཡིག་ཆ་བཞག་

པ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་དཀའ་རྙོག་ཅིག་བྱུང་བ་རེད། རྩ་བའི་ཐེ་ཝན་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་
ཕྱོགས་སྐོར་ལ། ཐའེ་ཝན་དང་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་མཐུད་ཐུབ་ན་བསམ་པ་སྔ་ཕྱི་

བར་གསུམ་དུ་ཡོད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ང་རང་ཚོའི་རྩ་བའི་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་
ཐབས་འདི་རྒྱ་དང་བོད་གཉིས་དབར་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་ཐབས་ལམ་རྙེད་ཐབས་བྱ་
རྒྱུ་ལས་མི་གཞན་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་
མེད་པ་ཞིག་རེད། རྒྱ་མི་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་ང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་སེལ་བ་
ཞིག་ཡོང་བ་ལ་རྒྱ་མིའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་བོད་པའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་
འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་རྣམས་གསལ་པོར་རྟོགས་པ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། རྒྱ་མིའི་

མི་མང་གི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རྟོགས་པའི་ཐབས་

ལམ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཐའེ་ཝན་གྱིས་གཙོས་པའི་རྒྱ་མི་རིགས་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་

གནས་པ་རྣམས་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཡིན་པ་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ནས་གནས་ཚུལ་ཇི་ཙམ་གསལ་པོ་བརྗོད་ཐུབ་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་རིམ་པས་

བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཆགས་ཐུབ། རྒྱ་མིའི་བསམ་བློའི་ནང་བོད་པའི་
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རྟོགས་པ་བྱེད་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཆེ་ཤོས་རྒྱ་མི་རིགས་ཁོ་རང་
ཚོ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གནད་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ཀྱི་ཡོད། གཞི་རྩ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

229

ཐའེ་ཝན་སྔ་མ་དང་མི་འདྲ་བར་དེང་སང་གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་དང༌། མང་གཙོའི་
རང་བཞིན་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་དང་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་དང༌།

ཐའེ་ཝན་སྲིད་གཞུང་ཡིན་ནའང་རུང༌། ཐའེ་ཝན་གྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་ནས་བོད་པར་
འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག ང་ཚོ་དང་ཐའེ་
ཝན་གཉིས་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་ང་རང་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་དང༌། ལངས་ཕྱོགས་གཞིར་བཞག་གི་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་
ན་བསམས་ཏེ་ཉེ་བའི་ཆར་མི་ཕྱིན་ནས་བར་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྐྱར་གསོ་བྱས་
ཀྱང༌། དེ་དག་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་བྱུང་མེད།
མདོ་དོན་ཐའེ་ཝན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་རྙོག་དྲ་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རྣམས་སེལ་ཆེད་ཐའེ་ཝན་སྲིད་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་པའི་འབད་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་ལས་ད་ལྟ་

འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ཆགས་ཐུབ་མེད། དེ་འདྲའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ལ་བོད་པའི་སྤྱི་

ཚོགས་ནང་ནས་ཚོགས་པ་ཞིག་གི་མིང་ཐོག་ནས་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ལ་འབྲེལ་
བ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། སྤྱིར་ན་ཕྱི་ཡི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་ཡིག་ཆ་

བཞག་རྒྱུ་དེ་མ་འོས་པ་ཞིག་རེད། བོད་གཞུང་གིས་སྲིད་བྱུས་མཁྲེགས་པོ་བཟུང་
ནའང༌། བོད་མི་ནང་ཁུལ་ནས་ཀོ་ཐག་གློད་དེ་ནུས་པ་ཐོན་མི་ཐུབ་པ་དང༌། སྡུག་
ཤོས་ཤིག་ལ་གཞུང་གི་ལངས་ཕྱོགས་ལ་བརྩི་སྲུང་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་རྣམས་ཕར་མ་

སླེབས་པ་དང༌། ཤེས་བཞིན་ཁྱད་གསོད་བྱེད་མཁན་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་གང་
ལྟར་དངུལ་དང་དངོས་པོར་རྔམས་ནས་འགྲོ་མཁན། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནད་དོན་དང༌།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

230

བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་སྐོར་ལ་མགོ་འཚོས་ལ་མ་འཚོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲོ་བ་དེ་ཚོ་རྒྱ་མི་ལ་དགོས་པ་དེ་ཆགས་ཀྱི་འདུག ཡང་ན་ང་ཚོ་བོད་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་ཆ་
ཚང་རྟོགས་རྗེས་དེའི་ལངས་ཕྱོགས་ཕྱི་ནང་རྒྱབ་མདུན་གང་དུ་ཡང་མངོན་གསལ་
དོད་པོ་བྱས་ནས་བཤད་ཐུབ་མཁན་ཞིག་དང༌། འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་ཐུབ་མཁན་གྱི་
མི་ཞིག་ཕྱིན་ནའང་དེས་དགེ་མཚན་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། བར་ལམ་གྱི་གནས་སྟངས་
ཁྱད་མཚར་པོ་འདིས་ང་ཚོར་དམིགས་བསལ་དཀའ་ངལ་ཞིག་འཕྲད་ནས་འགལ་

རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་འདུགདེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་འདས་པའི་ལོ་ཡུན་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་རིང་ལ་ཆུ་བཞི་སྒང་

དྲུག་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ང་
ཚོའི་བསམ་བློ་གཏོང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒང་དུ་མ་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་རབ་དང་རིམ་པ་

བྱུང་སོང༌། ཁ་སང་ཁོ་ཚོ་མི་གསུམ་ཐུག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་གསལ་པོ་བཤད་རྒྱུ་
བྱུང༌། མི་སྒེར་ངོས་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མ་ངོ་ཤེས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། ལོ་མང་པོ་ཞིག་ནས་

རྒྱུས་ཡོད་ནང་ཚགས་ཡིན་ནའང༌། བྱེད་ཕྱོགས་ཐོག་ཧོལ་རྒྱུག་ཐལ་ཆ་ཆེན་པོ་འགྲོ་
བའི་གནས་ཚུལ་འདི་ད་རེས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་སྔ་རྗེས་སུ་བྱུང་སྟབས། ཕྱིན་ཆད་དེ་
འདྲ་མ་ཡོང་བའི་གཙང་མ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག འདི་ནི་ང་ཚོའི་རྩ་དོན་ལ་
ཐུག་ཡོང་གི་ཡོད།
རྩ་བ་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་མདོ་སྟོད་ཀྱི་ཆོལ་ཁ་དེ་ཆོལ་གསུམ་ནང་ནས་ཆོལ་ཁ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། འདས་པའི་དུས་སྐབས་ལའང་བོད་ནང་དུ་ཆོལ་ཁ་དེའི་

ཁོངས་ཀྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་དོན་ལ་སོ་སོའི་དམ་བཅའ་འཛིན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

231

ནས་སྡོད་མཁན་དང༌། དཀའ་ངལ་མྱོང་མཁན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མདོར་ན། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་བོན་དང་བཅས་པའི་ནང་

བཤད་པ་དང་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་
མཁན་མི་འབོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང༌། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་ས་

དགེ་བཀའ་རྙིང་བོན་དང་བཅས་པའི་བསྟི་གནས་ཕལ་མོ་ཆེའི་ནང་དུ་མཁན་པོ་ལས་
ཟུར་མང་ཆེ་བ་མདོ་སྟོད་ཆོལ་ཁའི་ནང་ནས་སླེབས་ཡོད། ཆོལ་ཁ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་
གི་མིང་འཁྱེར་ནས་ལས་ཀ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་ཡོང་སྐབས། ཕུགས་རྒྱང་པོའི་ཆ་

ནས་ང་རང་ཚོ་ཆོལ་ཁ་ནང་ཁུལ་ལའང་མཐོང་ཕྱོགས་དང༌། དོགས་པ་ཡོང་མཁན། དེ་འདྲའི་རྐྱེན་གྱིས་གཙོ་ཆེ་ཤོས་མདོ་སྟོད་མི་མང་ནང་ལ་བློ་ཕམ་དང་ཡིད་ཆད་ཀྱི་

གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་ཧ་ལས་པའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད།

ཆ༽ ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་། རྩ་བའི་རྩ་དོན།

འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བལྟས་ན། རྐྱེན་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གིས་མཐོང་ཕྱོགས་མང་
པོ་ཞིག་ཡོང་བ་དང༌། མཐོང་ཕྱོགས་གཅིག་བྱུང་ཚར་དུས་བསམ་བློའི་ནང་དོགས་པ་
རྣམ་རྟོག་ཆགས་ནས་ལས་ཀ་གང་བྱས་ཀྱང་ཚང་མས་དེའི་ནང་དུ་ཁ་གསལ་གཏིང་

གསལ་མ་ཡོང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ཆོལ་གསུམ་གོང་བུ་གཅིག་

གྱུར་དང༌། དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་གཅིག་སྒྲིལ་ཟེར་བ་འདི་ང་ཚོའི་རྩ་དོན་ཡིན། དེའི་ཐོག་ལ་
འགལ་རྐྱེན་འགྲོ་བའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་དང༌། རྐྱེན་ཆུང་ཆུང་གིས་ང་ཚོའི་ནང་དུ་

དམ་ཚིག་མ་གཙང་བ་ཆགས་ན་ནམ་ཡང་མི་འགྲིགས་པ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་ངས་འགོ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

232

འཁྲིད་པའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་འདིས་ད་ཕན་ལོ་ངོ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་དུ།

རིང་ནས་སྙིང་དུ་བརྣག་པའི་འདོད་པའི་དོན། །
ཡོངས་རྫོགས་བོད་ལྗོངས་རང་དབང་གཙང་མའི་དཔལ། །

ཞེས་པ་འདི་རྩ་བའི་སྲིད་བྱུས་དང༌། རྩ་དོན་དུ་བརྩིས་ནས་བསྡད་ཡོད། ང་ཚོའི་
ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལེགས་ཉེས་སྐྱིད་སྡུག་ཅི་བྱུང་ནའང་ཚང་མ་དགའ་གཅིག་སྡུག་
གཅིག་འོག་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་དེ་དང༌། སྲིད་བྱུས་དེ་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་རྒྱུའི་
བསམ་བློ་རྨི་ལམ་ལའང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་རིགས་འགའ་ཤས་ནས་
དེའི་སྐོར་ལ་དོགས་པ་བྱེད་མཁན་ཡོད་ཚོད་འདུག དེ་གང་ཞིག་བྱས་ནས་བྱུང་བ་

རེད་དམ། དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ཐབས་སྡུག་པོ་རེད། ད་ལྟ་གནས་ཚུལ་ལྷགས་པའི་
དཀའ་ངལ་དེ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ད་ཕྱིན་ཆད་དཀའ་ངལ་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་བ་ཞིག་དང༌།

ཆོལ་གསུམ་དམ་ཚིག་ཟོང་ཁ་གཅིག་སྒྲིལ། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོགས་པ་རྣམ་
རྟོག་གཏན་ནས་མེད་པ་གཙང་མ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། ད་

རེས་རྐྱེན་གཅིག་ལངས་པ་དེའི་ཐོག་ནས་ཕྱིན་ཆད་ན་ཚ་སྐྱར་ལོག་མི་ཡོང་བའི་
གཙང་མ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་ན་བསམ་པ་དེ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་དང༌།

བཀའ་ཤག སྐབས་རེ་རྒྱུན་ལས་ལའང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།
གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་བཀའ་སྤྱི་ལྷན་ཚོགས་བྱིངས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གང་དག་ཡོད་
མེད་བསྡུས་ཡོད་པ་རེད། ཧ་ལམ་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུའི་བསམ་ཚུལ་གཅིག་

གྱུར་ཡོད་པ་གསལ་པོ་འདུག་པ་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌། དངོས་གནས་ཡིན་དགོས་པ་
ཞིག་ཀྱང་རེད། ང་ཚོས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བྱས་པ་དེ་ལ་གཙོ་བོ་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

233

རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་དང་བློ་འགེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་དགོས་པ་ལྟར། མང་ཚོགས་
ནང་བསམ་ཚུལ་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འདུག མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་དང༌། ང་རང་ཚོའི་རྩ་བའི་སྲིད་བྱུས་དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་ད་ལམ་རྐྱེན་འཕྲད་པ་དེ་
བཀའ་སྤྱི་ལྷན་ཚོགས་ནས་རིམ་པས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་རེད། དྲང་པོས་གཞུང་
བསྲངས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་དེ་ལ་རེ་ཟུང་གི་འདོད་པ་ལ་འགྲོ་མི་འགྲོ་ཡོང་
མདོག་ཁ་པོ་རེད། ཡིན་ནའང་མང་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཏན་ཏན་བྱེད་ཀྱི་རེད།
བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང༌། བོད་མི་ས་ཡ་

དྲུག་འཚོ་དང་མི་འཚོའི་དུས་ཚོད་འདིའི་ནང་ལ་དོན་དག་མེད་པའི་དོགས་པ་རྣམ་
རྟོག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། དེ་འདྲ་མི་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགང་ཚོ་བོད་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གིས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཐོག་ནས་འཕྲལ་
ཕུགས་རྒྱང་གསུམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་མི་ནུས་མི་ཐུབ་བཞིན་དུ་ཨུ་ཚུགས་བརྒྱབ་
ནས་བཏོན་པ་འདི་ལ་ཆོལ་གསུམ་མི་མང་ཚང་མས་གཅིག་རྒྱབ་གཅིག་གནོན་གྱི་
ནུས་པ་བཏོན་དགོས་པ་ལས། བོད་གཞུང་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་བྱེད་ས་ཞིག་དང༌། སྐྱོན་
འདོགས་བྱེད་ས་ཞིག་དང༌། ཁྱད་གསོད་བྱེད་ས་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད་བསམ་
གྱི་འདུག རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྤུན་མཆེད་ཅིག་ཡོང་དུས་དེར་འབྲེལ་བ་
ལམ་སེང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང༌། བོད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་བམ། བོད་གཞུང་གི་ལས་

བྱེད་པའི་མིང་ཐོག་ནས་ཡོང་དུས་ཀ་ཀོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་མིས་བཙན་བྱོལ་
གཞུང་ལ་གནད་འགག་ཅིག་བརྩིས། བོད་པ་ནང་ཁུལ་ནས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ལ་
སྙིང་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཞེས་བརྗོད་ན། རང་གིས་རང་ལ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཟེར་བ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

234

དེ་ཆགས་པ་རེད། ཧ་ཅང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད།
ང་ཚོ་འདིར་ཚོགས་པ་སྐྱིད་སྡུག་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། མདོ་སྟོད་ཆོལ་ཁའི་ཚོགས་པའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་ང་ཚོའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་
བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་གྱི་བསམ་འཆར་བཏོན་རྒྱུ་ལོས་ཡོང༌། དགའ་བསུ་ཡོད། ཡིན་
ནའང་རྩ་བའི་བསམ་བློའི་ནང་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་བྱེད་པ་འདི་འདྲ་ཕྱིན་ཆད་མི་ཡོང་

བ་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། གཙང་མ་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ད་རེས་གོ་སྐབས་
འདིའི་ཐོ་གནས་ཕྱིན་ཆད་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་འདི་འདྲ་མ་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་
ཆེན་པོ་འདུགཇ༽ སྒེར་གྱི་ན་ཚ་དང་། སྤྱི་དོན་ལ་དོ་ཕོགདེ་ནས་ངས་འཕྲོས་བཤད་བྱས་ནས་བརྗོད་འདོད་པ་ཞིག་ལ། ད་རེས་གནས་
ཚུལ་འདི་འདྲ་ཡོང་སྐབས། དང་པོ་ང་ཚོའི་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་དེ་ལྷག་བསམ་
རྣམ་དག་གིས་ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་རྩ་དོན་ཞིག་ལ་ཐུག་ནས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། མི་སྒེར་གྱི་ན་ཚའམ། དགའ་མི་དགའི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་གཟེར་
ལངས་པ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད། འདིར་བཀའ་ཤག་དང༌། ཚོགས་གཙོ་ཁོང་
ཚོའི་ཐོག་ནས་སྒེར་གྱི་དགའ་མི་དགའི་གནས་ཚུལ་སྤུ་ཙམ་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་

སྐབས་རེ་ཁྲོག་འདྲ་པོ་ཐེབས་ནས་སྒེར་གྱི་དགའ་མི་དགའི་གནས་ཚུལ་ཕྲན་བུ་
འདྲེས་ལྷད་ཡོང་གི་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཕན་རྒྱུའི་ཚབ་ལ་

གནོད་ཀྱི་རེད། ཉེ་ཆར་ཁ་ཤས་ནས་ཁ་རྩོད་བྱེད་རེས་དེ་འདྲ་ཕྲན་བུ་བྱུང་བ་དེ་བློ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

235

ཕམ་གྱི་རྒྱུ་རེད། ཕན་ཐོགས་རྩ་བ་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད།
རྩ་དོན་ད་ལྟ་ངས་ཞུས་པ་བཞིན། ཆོལ་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡོད་མཁན་གྱི་
སྒྲིག་འཛུགས་ཞིག་ཡིན་དུས་དངོས་གནས་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་
ཞབས་འདེགས་འགྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། ནུས་པ་ཆ་ཚང་བཏོན་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་
ཀྱི་ཡོད། འགལ་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་དུ་མི་འགྲོ་བ་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་རྩ་དོན་རེད། དེའི་ཐོག་
ལ་བཀའ་སྤྱི་ལྷན་རྒྱས་ནས་རིམ་པས་ཐག་གཅོད་གཏན་འབེབས་ཡོང་གི་རེད། དེའི་

ཐད་ཚང་མས་རྒྱབ་སྐྱོར་ནུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། གང་ལྟར་ཕྱིན་ཆད་དཀའ་

ངལ་དེ་རིགས་མི་མཐུད་ནས་མི་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། སྤྱི་པའི་དོན་དུ་
ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་མེད་པ་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་
དུས་སྒེར་གྱི་དགའ་མི་དགའི་གནས་ཚུལ་འདྲེས་ནས་ཕྱིན་ན་དེ་ངོ་ལྐོག་གི་ལས་ཀའི་

ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་རྩ་བ་ནས་ཡག་པོ་མ་རེད།
དེ་དང་ཆབས་ཅིག་མི་མང་ཁྲོད་ནས་ཀྱང་ལྷིང་འཇགས་པོ་བྱེད་དགོས། ལྷག་
བསམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་བྱེད་སྟངས་ཟང་ཟིང་ཆགས་ན་

ཕན་ཐོགས་ལས་གནོད་ཚབས་ཆེ་བ་ཡོད། གལ་ཆེ་ཤོས་རྒྱ་མིས་བལྟས་ནས་བསྡད་

ཡོད། ང་ཚོ་ནང་ཁུལ་བྱབ་སྐྱེལ་མཁན་འདྲ་པོ་བྱས་ན་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མི་འདུགཚང་མས་བསམ་བློ་ཆེ་ས་ནས་བཏང༌། གུ་ཡངས་ས་ནས་བཏང༌། མདོ་དོན་ཡང་སྙིང་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོད་པ་འདིས་བོད་སྤྱི་པའི་ཚབ་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད། དེས་ནུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

236

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡ ཉིན། སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽རྩ་དོན་གྱི་གནས་སྟངས་དང་། བྱ་ཐབས་གསར་པ།

དེ་རིང་ཚོགས་འདུ་ཉིན་མ་དང་པོ་དེ་ཡིན་པ་རེད། ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་རྒྱུ་འདི་མི་རེ་ངོ་རེའི་ཐོག་ནས་
བློ་གྲོས་གསར་པ་བཏོན་རྒྱུ་དང༌། དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ་བྱེད་རྒྱུ། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་

ཉམས་མྱོང་ཡང་མང་པོ་ཞིག་བསགས་པའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་ཡར་རྒྱས་མུ་
མཐུད་འགྲོ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་སྟབས་ཚང་མར་བསྔགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང༌། ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པའི་རེ་བ་ཡོད།
དེ་རིང་དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གང་ཡང་མི་འདུག རྒྱ་ནག་དང་

འབྲེལ་བ་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ནི། བར་ལམ་འགྱུར་བ་གསར་པ་གང་ཡང་མ་ཕྱིན་པར་

བསྡད་ཡོད། དེ་བཞིན་གོ་མིང་ཏང་སྲིད་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་ལའང་
དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གསར་པ་གང་ཡང་ཐོན་མེད་པས་འདིར་ཞུ་རྒྱུ་གང་
ཡང་མི་འདུག སྐད་ཆ་རྙིང་པ་བསྐྱར་ཟློས་བྱས་ནས་དགོས་པ་མི་འདུགསྤྱི་ཡོངས་བོད་པའི་རྩ་དོན་གྱི་གནས་སྟངས་ནི། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འཛམ་
གླིང་ཕྱི་ལོགས་ནས་བོད་པའི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་འགྲོ་བཞིན་པ་དང༌།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

237

ལྷག་དོན་རྒྱ་མིའི་ནང་ནས་བོད་པའི་འཐབ་རྩོད་འདི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་
ཞིག་དང༌། བོད་པར་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པའི་འཐབ་རྩོད་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན་
རྒྱ་རིགས་མང་དུ་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོགས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མི་ཙམ་དུ་
མ་ཟད། རྒྱ་ནག་རང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་ནང་ལའང་དེ་རིགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་

ཧ་ཅང་གི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་འདྲའི་ཕྱི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱབ་
སྐྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང༌། གལ་ཆེ་ཤོས་བོད་ནང་ཡོད་པའི་
གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་དང༌། སྙིང་སྟོབས་དེ་ང་ཚོའི་སྟོབས་
ཤུགས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པ་རེད། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་གང་སར་རྒྱ་ཆེའི་མང་

ཚོགས་ནས་གང་ཅིའི་གནས་ཚུལ་གོ་རྟོགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དང༌། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒྱ་

མིར་བཟོད་མ་བདེ་བའི་གནས་ཚུལ་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དེ་ཧ་ཅང་
གསལ་པོ་རེད།
དེ་ལྟར་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་རང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་རེ་བ་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་
བཞིན་པ་རེད། ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འུ་ཐུག་ཐབས་
ཟད་ཀྱི་ཐོག་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དྲག་གནོན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཛ་དྲག་ཅིག་ཆགས་

བསྡད་ཡོད། གནས་ཚུལ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདི་ཧ་ཅང་གི་

གཉའ་འཕྲང་ཅན་ཞིག་གི་སྒང་ལ་སླེབས་ཡོད་པས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཉི་མ་རེ་རེ་ཡིན་

ཡང་དུས་ཚོད་འཕྲོ་བརླག་མ་ཕྱིན་པ་ཞིག་དང༌། ལྷོད་ཡངས་སྤྱི་ཟོམ་དུ་མ་ལུས་པ་
ཞིག་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན། དེ་རིང་གི་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་ང་ཚོའི་རྩ་

དོན་གྱི་ཐོག་ཐབས་ཤེས་ད་ལྟའི་བར་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ལྟར། ད་དུང་ཐབས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

238

ཤེས་གསར་པ་བྱེད་དགོས་པ་གང་ཞིག་འདུག་གམ། དེ་ཡང་སྟོང་གཏམ་བཤད་པ་
མ་ཡིན་པར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལག་ལེན་འཁེལ་ངེས་ཀྱི་བསམ་འཆར་དང༌།

བློ་གྲོས་གསར་པ་འདོན་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
དེ་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་མཚོན་པའི་ལས་ཁུངས་ཡས་མས་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང༌། འདས་པའི་ལོ་སོ་དྲུག་མ་ཟིན་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ང་

ཚོ་ཚང་མར་དཀའ་ངལ་དང༌། སྐྱོན་ཆ་ནོར་འཁྲུལ་ཡོང་གི་ཡོད་ན་ཡང༌། སྤྱི་ཡོངས་
ཀྱི་ཐོག་ང་ཚོ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། ད་ཆ་བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བའི་

དུས་ལ་སླེབས་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་ལྷག་པར་དུའང་རིག་པ་བསྒྲིམས་ནས་ཤུགས་
རྒྱག་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག སྐབས་རེ་ངོ་ཚ་སྨིན་པོའི་བཟོ་འདྲ་པོ་དང༌།
ཡང་ན་ཕྲན་བུའི་ཟོན་བྱས་དྲགས་པ། ཡང་ན་ལས་ཀ་དངོས་གཞི་བྱེད་དུས་ཚགས་
མ་ཚུད་པ་དེ་འདྲ་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོར་དམིགས་བསལ་གྱིས་གཟབ་

གཟབ་དང༌། དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ཞུ་རྒྱུའི་དོན་ཚན་གཅིག་ཡིན།

ཁ༽ ཁ་གསལ་གཏིང་གསལ་དང་། དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ།

དེ་ནས་འདི་གཅིག་ཞུ་སྙིང་འདོད་ཀྱི་འདུག ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གོ་བསྡུར་དང་
སྦྱངས་བཤད་གནང་བའི་སྐབས་ལ། ངས་ནམ་རྒྱུན་ཕྱི་རྒྱལ་མི་ཚོ་ཐུག་དུས་བཤད་
རྒྱུ་ཞིག་ལ། ང་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་ཉམས་མྱོང་གསར་པ་དང༌། ཁེ་ཕན་གང་ཞིག་བྱུང་སོང་ཟེར་ན། བོད་ལ་ཡོད་པའི་སྐབས་ལམ་དང་ལུགས་སྲོལ་ལྟ་བུའི་འགྲོ་

སྟངས་ཤིག་ཡོད་པར་བརྟེན་སྐབས་རེ་སྒམ་པོ་དང༌། སྤམ་པོ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

239

ཡོང་གི་ཡོད། ད་ཆ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་རྗེས་དཀའ་ངལ་གྱི་འོག་ལ་དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་ནས་བྱེད་རྒྱུ་ལས། དེ་ལས་ལྷག་པའི་སྤམ་པོ་དང༌། འདྲ་
ཆགས་པོ་བྱེད་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་བསྡད་མེད་པས་ངའི་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་དང༌།
བྱེད་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་ཐག་ཉེ་རུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུའི་

ཉམས་མྱོང་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།
ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་དང༌། ལས་ཁུངས་ཡས་མས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་གང་དུ་ཡིན་
རུང༌། སྤྱིར་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་དང༌། ཡང་སྒོས་ང་རང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་གནད་འདི་སྲོག་ཆད་ལ་ཉེ་བའི་ནད་པ་ལྟ་བུའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་
ཚུལ་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་ཚོས་མཁས་པོ་སྙན་པོ་དང༌། འདྲ་ཆགས་པོ་བྱས་ནས་ཉི་མ་

འཁྱོལ་ཐབས་བྱས་པས་ནམ་ཡང་མི་འགྲིགས། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ང་ཚོར་
དཀའ་ངལ་གང་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག གང་འདྲ་བྱས་ནས་སེལ་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་

བློ་བཏང༌། ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་འཁྱོག་པོ་ཡོ་བསྲང་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། དགེ་འདོན་སྐྱོན་
སེལ་བྱེད་ཐབས་བསམ་འཆར་འཛེམས་ཟོན་དང༌། སྤྱི་ཟོམ་ལེ་ལོ་དེ་འདྲའི་དབང་དུ་

མ་སོང་བ་ཞིག་དང༌། དེ་ཡང་ཐད་ཀར་གསལ་པོ་བྱས་ནས་བཤད་རྒྱུ་དེ་ཤིན་ཏུ་ནས་

གལ་ཆེན་པོ་འདུགམ་གཞི་སྤྱི་ཚོགས་གང་དུ་ཡང་ཡོང་མུས་ལས། བོད་པ་གཅིག་པོའི་གནས་
ཚུལ་མིན་ན་ཡང༌། སྐབས་རེ་སྤྱི་དོན་ཆེ་ས་དེར་དོ་སྣང་གང་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ལ་

ཆུང་ཙག་གི་ཐོག་ལ་ཤོག་ཁག་ཕྱོགས་འཐེན་བྱེད་པ་དེ་གབ་ཕྱི་གོ་ལོག་རེད། གང་
ལྟར་ང་ཚོ་གཉན་འཕྲང་གི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་ཡོད་སྟབས་ཚང་མ་རིག་པ་བསྒྲིམས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

240

ནས་དུས་ཚོད་སྐར་མ་གཅིག་ཡིན་ཡང་ཆུད་ཟོས་དང༌། ལྷོད་གཡེང་མ་སོང་བ་ཞིག་

བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག འདི་གཅིག་ཞུས་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང༌།

ག༽ མི་གཤིས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་དང་། གཞན་ཕན་གྱི་རྩ་དོན།

དོན་ཚན་གཉིས་པ་དེ། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་སློབ་གྲྭ་ཚོའི་ནང་ལ་ཕྲུ་གུའི་

གཤིས་ཀ་དང༌། ཕྲུ་གུའི་སྤྱོད་ལམ་གྱི་ནང་མ་རབས་ཀྱི་རིགས་ཕྲན་བུའི་ཤུགས་ཆེ་
རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ཞིག་གོ་ཐོས་ཡོང་གི་འདུག གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་གཞིས་མི་

ཚོའི་གཤིས་ཀ་ཕྲན་བུའི་ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཤུགས་ཆེ་བ་དང༌། དྷ་རམ་ས་ལས་
མཚོན་པའི་ས་ཁུལ་འཁྲུག་ཆ་ཆེ་བ་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ཡ་རབས་ཀྱི་གཤིས་ཀ་དེ་ཕྲན་
བུའི་ཉུང་བ་འདུག་ཅེས་ང་ལ་བསམ་ཚུལ་ཤོད་མཁན་དེ་འདྲ་བྱུང༌། ང་ཚོའི་སྤྱི་

ཚོགས་ནང་ལ་ཕྲན་བུའི་གཤིས་ཀ་དེ་འགྱུར་གྱི་ཡོད་བཟོ་འདུག ཁག་ནི་ཁག་མི་

འདུག སོ་སོ་རྟག་པར་གཤིབས་ནས་སྡོད་སའི་གཡས་གཡོན་གྱི་མི་ཚོའི་གོམས་
གཤིས་དེ་འཇགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ལས་བྱེད་པའི་ནང་དང༌། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མིའི་ནང་ལ་

ཡང༌། གཡས་གཡོན་གྱི་ཤུགས་རྐྱེན་ག་ལེ་ག་ལེར་ཐེབས་ཀྱི་མེད་དམ་སྙམ། དཔེར་
ན། སྤྱིར་བཏང་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་གཞས་ཞབས་བྲོ་དང༌། ལུགས་སྲོལ་ལ་
དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་དེ་ཙམ་གྱི་གནད་འགག་ཆེ་བ་མི་འདུག ཡིན་ནའང་

དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་པས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཡ་
རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་གོམས་གཤིས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ན། དེ་ཧ་ཅང་གི་ཉེན་འགན་ཆེན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

241

པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་བོད་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལས་

འགུལ་ནང་ལ་ཞུགས་པ་འདི་ང་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ཤཱཀྱའི་

དགེ་སློང་ཐེབས་ཆག་ཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འོས་པར་བསམ་གྱི་ཡོད།

བོད་ཀྱི་རང་དབང་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། བོད་ཀྱི་
རིག་གཞུང་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། སྙིང་རྗེ་རྩ་བར་གྱུར་
པའི་རིག་གཞུང་དང༌། གོམས་གཤིས་འདི་དག་གིས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་མི་

ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོ་ནང་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཆོས་མེད་མཁན་
གྱི་མི་ལའང་ཕན་གྱི་ཡོད། མི་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྲོག་ཆགས་སྤྱི་ལ་ཡིན་ནའང་ཕན་

ཐོགས་ཡོད། དེ་འདྲའི་རིག་གཞུང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་

དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་ཡིན་པར་བརྟེན་དགེ་སློང་ཞིག་གི་ངོས་ནས་ལས་དོན་

དེ་སྒྲུབ་རྒྱུ་ནི་རང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་ཡིན་པ་དང༌། ངའི་མི་ཚེ་དོན་

དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག་བསམ་གྱི་ཡོད།

སྔོན་མ་ང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གྲངས་སླེབས་པའི་སྐབས་ལ་སྒོམ་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུ་བྱུང་
ན་བསམ་པ་དྲན་མྱོང༌། མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང༌། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ་

དེ་ཚོའི་རྣམ་ཐར་མཐོང་དུས་ག་དུས་ཡིན་ཡང་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་གཡོས་ནས་འཇོན་གྱི་
ཡོད་མེད་དང༌། ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་ཏེ། བསམ་བློའི་ནང་དེ་འདྲ་དྲན་གྱི་ཡོད།

སྐབས་ཤིག་ལ་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ཞིག་སྡོད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡང་བྱུང་
ལ། འདོད་པའང་ཡོད། ཡིན་ནའང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་དུས་ང་
ཚོའི་སྤྱི་དོན་བསྒྲུབ་རྒྱུ་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང༌། གཞན་ཕན་དང་འབྲེལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

242

བའི་བྱ་བ་ཡིན་སྟབས་ཀུན་སློང་གིས་རྒྱབ་འཁྱོགས་ན་འདི་ཆོས་བྱས་པ་རང་རེད།
བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་བྱས་ནས་ད་ལྟ་བར་བསྡད་ཡོད།
ངས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་བསྒྲུབ་འདི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་དོན་
གཅིག་པུ་མིན་པར། དེ་ལས་ལྷག་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སྤྱི་དང༌། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན་བསམས་ནས་བསྡད་ཡོད།
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་དབང་འོག་ལ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དེ་ཁ་
ཐབས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་གྱར་ནས་བསྡད་འདུག་གམ། ང་ཚོར་རང་དབང་ཞིག་མ་བྱུང་
ན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རིག་གཞུང༌དང་།
འགྲོ་བ་མི་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་དེ་གནས་ཐུབ་ཐབས་མེད་པ་ལོང་བས་བལྟས་
པའི་ཁམས་གསུམ་ཞེས་པ་བཞིན་གསལ་པོ་ཡིན། དེ་ལྟར་ན་ང་རང་ཚོ་མི་རེ་ངོ་རེའི་

ངོས་ནས་དེ་འདྲའི་དམིགས་ཡུལ་བསྒྲུབ་སྟངས་དེ། ཁ་ནས་གཏམ་འདྲ་ཆགས་པོ་
བཤད་པ་དང༌། གྲོས་ཆོད་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་གཅིག་པུས་མ་འགྲིགས་པར་མི་
རེ་ངོ་རེའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉིན་རེའི་སྤྱོད་པ་དེ་ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དང་
རིགས་མཐུན་པ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་འདུགང༽ ངན་སྤྱོད་ཁྱབ་གདལ་དང་། དོན་ལྡན་གྱི་སྙིང་པོ།

སློབ་གྲྭའི་ནང་ལ་ཡོད་པའི་ཕྲུ་གུ་ཚོའི་སྤྱོད་ལམ། སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་མི་ཚོའི་

སྤྱོད་པ་དེ་རང་ཉིད་འཇོན་པོ་དང༌། འཕེར་པོ་ཡིན་པའི་ཁུལ་བྱས་ཏེ་གཞན་གྱི་ལད་

ཟློས་བྱེད་སྟངས་འདི་རིགས་ལ་ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས། དཔེར་ན། རྒྱ་གར་ནང་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

243

ཆ་བཞག་ན་ཡག་པོ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། སྡུག་པའང་མང་པོ་ཡོད། མགོ་བདེ་པོ་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། དབང་ཡོད་བཤད་རྒྱུ། ཧམ་རྫུན་བཤད་རྒྱུ། འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་མང་པོ་ཡོད། ང་ཚོས་ལས་རིགས་གཞན་དག་མང་པོ་ཞིག་འཛམ་གླིང་ནང་ཡར་
རྒྱས་ཕྱིན་པ་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་ཚུར་ལེགས་ཆ་ལེན་རྒྱུ་ཡོད། ང་ཚོས་དེ་དག་གི་

རྗེས་སུ་འབྲངས་དགོས།
སྙིང་རྗེ་རྩ་བར་གྱུར་པའི་གཞན་ཕན་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཟེར་བ་འདི་འཛམ་
གླིང་ནང་སུ་གཅིག་ལ་དཔེ་བལྟ་ས་མེད། འདི་ནི་སོ་སོ་རང་ཉིད་ལ་ཕ་མེས་ཀྱི་དུས་

ནས་ཡོད་པ་འདི་ངོ་ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་རང་དོན་རང་གཅེས་ཀྱིས་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་
དགོས། ང་ཚོ་ལས་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ནང་དངོས་གནས་རྗེས་ལུས་ཡིན་པ་འདི་

ངོས་ཟིན་དགོས་པ་ལས། ང་ཚོ་ཕྱོགས་ཚང་མ་ནས་ཡག་པོ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན་
མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་རེད། ནོར་བ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཕྱིའི་གནས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཡི་རངས་པ་དང༌། ཡིད་འཕྲོག་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་གོམས་གཤིས་སྡུག་པོ་དེ་
དག་ང་ཚོ་ལ་འཇགས་ན། རྩ་བ་ནས་ཡག་པོ་མེད་པས། ང་ཚོ་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནམ་
བསྟན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་གནད་དོན་དེ་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོས་ལེགས་ཉེས་རྣམ་པར་འབྱེད་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། གནད་དོན་འདི་དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་འདིར་ཐད་ཀར་

འབྲེལ་བ་མེད་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང༌། གཅིག་བྱེད་དུས་གཞི་རྩ་གཙོ་བོ་ལྟ་བུ་ཡིན།

སྙིང་རྗེ་དང༌། གཞན་ཕན་ལྷག་བསམ་གྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མིའི་གཤིས་ཀ་དེ་ཡོད་ན།
བྱ་བ་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་དོན་ལྡན་སྙིང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། སྲོག་དང་ལྡན་པ་
ཞིག་ཆགས་པ་རེད། དེ་འདྲའི་བརྩེ་བ་དང་ལྷག་བསམ་གྱིས་ཟིན་པའི་ཡ་རབས་ཀྱི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

244

སྤྱོད་པ་དེ་མེད་ན། མཁས་པོ་དང༌། ཡོན་ཏན་ཅན། འཇོན་པོ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རུང༌།
ལྷ་བདུད་དུ་བབས་པ་ནང་བཞིན་ཡོང་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད།
མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཡོང་བ་དང༌། ལྷག་དོན་དངུལ་
དང་དངོས་པོས་བསླུས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོའི་གྲས་ལྷག་བསམ་གྱིས་མ་འདང་

པའི་སྐྱོན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་མི་རྣམས་ཀྱི་སྲོག་འཚོ་བའི་དགོས་དོན་གཙོ་
བོ་མི་ཡ་རབས་ཤིག་དང༌། མི་སེམས་བཟང་པོ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་དེ་རེད། འཛམ་གླིང་

འདིའི་སྒང་ལ་སྲོག་ཆགས་རིགས་འདྲ་མིན་སྟོང་ཕྲག་ཁྲི་ཕྲག་ཡོད་པའི་ནང་ནས་འགྲོ་
བ་མི་ཟེར་བ་འདི་སྡུག་ཤོས་ཤིག་འདུག སེམས་ཅན་གཞན་དག་སྟག་དང་གཟིག་

ཟེར་བ་དེ་ཚོའི་གྲས་ལྟར་སྣང་ལ་ཤ་དང་ཁྲག་ལ་སྤྱོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང༌། སོ་
སོའི་གྲོག་ཁོག་ལྟོགས་པ་སེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པ་ལས། དེ་ལས་ལྷག་པའི་

གཞན་ལ་བརྡབ་གསིག་མནར་གཅོད་གཏོང་གི་མེད། ང་རང་ཚོ་མི་ཟེར་མཁན་དེ་
གང་འདྲ་ཞིག་འདུག་གམ། སོ་སོའི་ལྟོས་གོས་གཏམ་གྱིས་མི་འགྲིགས་པར་མིའི་

རྣམ་དཔྱོད་བེད་སྤྱོད་ལོག་པར་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་གང་སར་བཟོད་མ་བདེ་བཟོ་གི་ཡོད།
མི་ལས་བྱེད་རྒྱུ་མང་བ་ཞིག་དང༌། མི་ལས་རྙོག་དྲ་མང་བ་བཟོ་མཁན་ཞིག་འཛམ་
གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་སྲོག་ཆགས་གཞན་དག་མི་འདུག དེའི་གཉེན་པོར་སྙིང་རྗེ་རྩ་བར་
གྱུར་པའི་གཞན་ཕན་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཞིག་ཡོད་ན། མི་དེའི་ནུས་པ་ཆ་ཚང་
གཞན་ཕན་གྱི་རང་བཞིན་དང༌། རང་གཞན་ཚང་མར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་འབྱུང་
ཐུབ།

ཅ༽ འཛམ་གླིང་གི་བདེ་སྐྱིད་དང་། བོད་མིའི་གོམས་གཤིས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

245

དངོས་གནས་བཤད་པ་ཡིན་ན། ཕན་སེམས་ཟེར་རྒྱུ་འདི་འཛམ་བུ་གླིང་ཡོངས་
རྫོགས་བདེ་བར་འཚོ་དང་མི་འཚོའི་རྩ་བར་ཐུག་བསྡད་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་པར་ཕ་མེས་
ཀྱི་དུས་ནས་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་དང༌། ང་ཚོར་ཁྱད་ནོར་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་
དེ་ངོས་ཟིན་པའི་ཐོག་ནས་བདག་པོ་རྒྱག་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག བདག་པོ་
རྒྱག་སྟངས་དེ་ཁ་ནས་འདྲ་ཆགས་པོ་བཤད་པ་དང༌། ཡི་གེ་འདྲ་ཆགས་པོ་བཞག་
པས་མི་འགྲིགས་པར་སོ་སོ་ཞོགས་པ་ཡར་ལངས་པ་ནས་དགོང་དྲོ་མ་ཉལ་བར་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ང་

རང་ཚོ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཁྲིམས་བཟོའི་ནང་གི་མི་ཡིན་ནའང་འདྲ།
སུ་དང་སུ་ཡིན་ན་ཡང་བྱ་བ་ཅི་བྱས་པ་དེ་དག་རང་གཞན་ཚང་མར་ཕན་པའི་སྙིང་པོ་
ཅན་དང༌། ཕན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། དེ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མའི་
དགོངས་པར་ཡག་པོ་ཞིག་འཇགས་རོགས་གནང༌།
ཕན་སེམས་དང་ལྷག་བསམ་ཟེར་མཁན་དེ་མ་བྱུང་ན་འཇོན་པོ་རྒོད་པོ་དང་། འཕེར་པོ་ཇི་ཙམ་ཡོད་ཀྱང༌ཕན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཁག་པོ་རེད། ལྷག་བསམ་ཟེར་བ་འདི་རྩ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལག་ལེན་ལ་བཀལ། མི་ལ་

ཡང་འབོད་སྐུལ་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་ལས་བྱེད་ནང་ཁུལ་ལ་མཁས་པོ་སྙན་པོ་དང༌། མགོ་བདེ་དྲན་འཕྲུལ་གྱི་བག་ཆགས་དེ་ག་ལེ་ག་ལེར་སླེབས་ན། ལས་བྱེད་
ནང་ཁུལ་དམ་ཚིག་མཐུན་པོ་ཡོང་གི་མ་རེད། སྤྱི་འཐུས་ནང་ཚགས་ཡིན་ནའང་དམ་

ཚིག་མཐུན་པོ་ཡོང་གི་མ་རེད། མགོ་སྐོར་དང༌། མཁས་པོ་སྙན་པོའི་ཐོག་ནས་ཕྱི་
ནང་མི་མཐུན་མཁན། རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་གི་ལས་ཀ་ཞིག་བྱུང་ན། དུད་འགྲོ་ཡིན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

246

ནའང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག་ན། ལྷག་པར་ང་ཚོ་མི་ཟེར་མཁན་དེས་ཡིད་ཆེས་
ག་ལ་བྱེད། དེས་ན་ང་ཚོ་ཚང་མས་བསམ་པ་རྣམ་དག་བྱེད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་
པོ་འདུགང་ཚོས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཞེས་འབོད་སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་འདི་རྒྱུ་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང༌། བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལས་ཀྱི་སྣེ་
མོར་གཏོགས་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མིའི་མིང་འཁྱེར་མཁན་དང༌། ལས་བྱེད་
པར་ཡིད་ཆེས་བརླག་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་ང་ཚོའི་གཞུང་གི་རིན་ཐང་བརླག་

སོང་བ་རེད། ང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཆ་བཞག་ན་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་མིང་ཆེན་པོ་
ཡོད་ན་ཡང༌། ངས་རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་དང༌། མགོ་བདེ་དྲན་འཕྲུལ་བྱས་ན་ང་ལ་སུས་རྩིས་ཀྱི་རེད་དམ། ངས་བསམ་པ་རྣམ་དག་བྱེད་པ་འདི་མིས་ང་ལ་བརྩིས་ན་
བསམས་ནས་བྱས་པ་མིན་ཡང༌། ང་རང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
ཇི་ཙམ་ཐབས་སྡུག་ཀྱང་སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་དེའི་ཞབས་མ་འདྲེན་མཁན་ཞིག་

བྱེད་བསམ་པ་རྨི་ལམ་ཚུན་ཆད་ལའང་དྲན་གྱི་ཡོད།
དེ་བཞིན་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལུས་པོའི་གཟུགས་སྒྲོམ་གྱི་རྩ་བ་འཛིན་མཁན་
གྲོས་ཚོགས་དང༌། འཛིན་སྐྱོང་གི་ལྷན་ཁང་ཁག་ཚང་མས་བསམ་པ་རྣམ་དག་དང་།
མིས་ཆ་འཇོག་འཕེར་བ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས། མ་གཞི་ཆེ་ས་ནས་བྱས་ན་ད་
ལྟ་བར་ལོ་སོ་དྲུག་ལ་ཉེ་བའི་དུས་ཡུན་རིང་ང་ཚོས་མི་འདུག་མི་འདུག་ཅེས་སྡུག་
སྐད་རྒྱག་གིན་རྒྱག་གིན་ལ་ང་ཚོས་མདུན་ལ་གོམ་པ་ངེས་ཅན་ཞིག་སྤོས་ཡོད།
གོམ་པ་སྤོས་པའི་ནུས་པ་དེ་ད་རྒྱ་མིས་ང་ཚོའི་ཐོག་ལ་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྟངས་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

247

མཚོན་གྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོར་མི་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཆུང་ཙག་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། མཁྱེན་སོང་ངམ། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

248

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༩ ཉིན། གངས་སྐྱིད་དུ་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ས་གནས་གྲོས་ཚོགས་དང༌། རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་གི་འཐུས་མི། གཞིས་འགོ་བདེ་དོན་བཅས་པར་ཆབ་སྲིད་ཟབ་སྦྱོང་གོ་སྒྲིག་གནང་བའི་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བཙན་བྱོལ་བའི་ཀུན་སློང་དང་། མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ།

དེ་རིང་འདིར་གྲོགས་པོ་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ལ་ཞུ་རྒྱུར། ད་རེས་ཉིན་ཤས་རིང་

བཙན་བྱོལ་གཞུང་འབངས་གཉིས་ཀའི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་འདིར་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་

གོ་བསྡུར་དང༌། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་བཟང་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་
བྱུང་འདུག སྐུ་ཞབས་ཨེ་པི་ཊན་ཌན་ཁོང་གིས་གསུང་བཤད་ཇི་གནང་ལྟར། འཇར་
མན་གྱི་ཚོགས་པ་དེའི་ཐོག་ནས་ལོ་མང་པོའི་རིང་བོད་པའི་ཐོག་དོ་སྣང་དང༌། ཤ་ཚ་
བྱས་ནས་མཐུན་རྐྱེན་ཐབས་ཤེས་རོགས་རམ་གནང་བ་ཤིན་ཏུ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་
ཡིན་པས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་འདོད་བྱུང༌། ཁོང་རང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་དམིགས་བསལ་

དོ་སྣང་གནང་བར་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཁོང་ལ་ཡང་དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་
ཞུ་གི་ཡིན།

དེ་རིང་འདིར་རྒྱ་གར་དང༌། བལ་ཡུལ། འབྲུག་སོགས་ཕྱོགས་མཐའི་ས་ཁུལ་

མང་པོ་ཞིག་ནས་གཞིས་འགོ་བདེ་དོན་ཁག་དང༌། ས་གནས་རང་བདེན་ཚོགས་ཆུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

249

གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་སོགས་དེ་དང་དེས་མཚོན་པའི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་འདུ་

འཛོམས་བྱུང་ཡོད། ངོས་ནས་ཐོག་མར་ཞུ་འདོད་ཡོད་པ་ཞིག་ལ། ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་པའི་ཉིན་དང་པོ་ནས་ཀུན་སློང་ཁྱེར་སྟངས་དེ་སོ་སོ་སྲོག་མགོ་
ཐོན་ཙམ་དང༌། བྲོས་ཐར་ཐུབ་ཙམ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་འདི་མིན།
ངས་སྒྲུང་ཞིག་བཤད་ན། ༡༩༥༩ ལོ་ང་རང་ནོར་བུ་གླིང་ག་ནས་ལྷ་སའི་མཚན་
མོའི་ཆུ་ཚོད་བཅུ་པ་ཙམ་ལ་ཐོན་ཡོང་བ་ཡིན། སྐབས་དེར་གཟིམ་ཆུང་གསར་པ་

ནས་ཐོན་ཁར་གློག་གི་འོད་མདངས་ཕྲན་བུ་ཆུང་དུ་བཏང༌། དེ་ནས་རྡོ་སྐས་པད་
སྤུངས་སྟེང་སླེབས་པ་དང༌། སྐོར་བ་ཞིག་བརྒྱབ་ནས་བསམ་བློའི་ནང་ད་ལམ་ཕྱོགས་
བསྐྱོད་བྱས་ནས་ང་ཚོའི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལས་འགན་བསྒྲུབས་ཏེ་རང་གི་

ལུང་པར་ཕྱིར་ལོག་གིས་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་མོས་པ་བྱས་པ་
ཡིན། མདོ་དོན་ང་རང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ལྷ་ས་ནས་ཉེན་གཡོལ་བྱས་ཏེ་བྲོས་
པ་འདིའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་རང་དབང་བསྐྱར་ལེན་བྱ་རྒྱུ་འདི་བཟུང་ནས་

བཙན་བྱོལ་དུ་སླེབས་པ་རེད། བཙན་བྱོལ་ལ་སླེབས་རྗེས་སྡུག་ས་ནས་བཤད་ན་ཧ་
ལམ་མི་ཐོག་འགོར་ཡང་ང་ཚོའི་རྩ་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་འདི་བརྗེད་ཐབས་མེད་པར་བརྟེན།
བསྒྲུབ་བྱ་འདི་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་བོད་པ་གཙང་མ་ཞིག་ཏུ་མུ་མཐུད་སྡོད་ཐུབ་རྒྱུའི་

དམིགས་ཡུལ་བཟུང་ནས་བོད་པ་ཚོ་ཁ་འཐོར་མ་ཡིན་པར། བོད་པའི་གཞིས་ཆགས་

ཞེས་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་གསུམ་མཉམ་དུ་སྡོད་ཐུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ནས་
གཞིས་ཆགས་བྱས་པ་རེད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

250

ཁ༽ རྒྱང་རིང་གི་ཕུགས་བསམ་དང་། མ་འོངས་པའི་གྲ་སྒྲིགདེ་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ་སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་སྲིད་བློན་ནེཧ་རུས་ང་ལ་
ནང་མའི་ཐོག་ནས་བོད་པའི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་བྱ་རྒྱུ་འདི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཐོག་ནས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་དགོས་པས། བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་གཞོན་སྐྱེས་ཚོར་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་དང༌། བོད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཟུང་དུ་
འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་སློབ་སྦྱོང་སྤྲོད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བཀའ་སློབ་གནང་བྱུང༌། ང་ཚོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་སློབ་གྲྭ་ཁག་བཙུགས་ནས་དུས་ད་ལྟ་བར་དུ་དེའི་ཐོག་ཏུ་བསྐྱོད་བཞིན་པ་ཡིན།

དེ་དང་ཆབས་ཅིག་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་སྲིད་གཞུང་འདིས་རྒྱ་མིར་

ཁ་གཏད་གཅོག་པའི་སྐབས་སུ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་མི་སྣ་རྣམས་ལ་རྒྱ་མིས་བོད་དབང་
སྒྱུར་བྱས་པའི་འོག་གི་གནས་སྟངས་འདི་འདྲ་རེད། ང་ཚོ་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་
མཁན་ཚོར་རང་དབང་བྱུང་ན་ང་ཚོའི་མ་འོངས་པའི་བྱེད་སྟངས་དང༌། ལམ་ལུགས་
འགྲོ་སྟངས་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས། བོད་གཞུང་
བཀའ་ཤག་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་འགྲིགས་ཀྱི་མེད་པར་བརྟེན། ཐོག་མར་དྲུག་ཅུ་ཐམ་
པའི་ལོར་སྤྱི་འཐུས་འཛུགས་རྒྱུས་མཚོན་པའི་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོད་པ་འདིས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ད་ལྟ་ད་ལྟའི་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་ཡོང་བ་
བྱེད་པ་དང༌། གཉིས་ནས་འཛམ་གླིང་གི་མདུན་ལ་ང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པ་འདི་རྒྱ་

མིས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་པ་རོ་ལངས་རྒྱག་པའི་ཆེད་དུ་མིན་པར།

དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་འཆར་གཞི་དང༌།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

251

འགྲོ་སྟངས་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་འཛམ་གླིང་ཐོག་བསྟན་ཐུབ་པའི་དོན་དུ་དྲུག་ཅུ་རེ་
གཅིག་རེ་གཉིས་ནས་མ་འོངས་པའི་མང་གཙོའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་འགོ་
བཙུགས་ནས་ཐ་མ་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ནང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་གཏན་
འབེབས་བྱས་པ་རེད།
དེ་ལྟར་ང་ཚོས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་རྒྱང་རིང་གི་

ཕུགས་བསམ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་གྲ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞིག་

བྱས་ཡོད། དེ་དག་ལ་ཕྱི་མིག་བལྟ་དུས་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ལྷག་ཙམ་རིང་ང་རང་

ཚོར་གྲ་མ་འགྲིག་གི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང༌། ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན་ང་རང་ཚོ་ཡག་ཐག་ཆོད་བྱུང་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ཆོག འཛམ་གླིང་ཐོག་བཙན་བྱོལ་བ་ང་ཚོ་བོད་པ་གཅིག་པུ་མིན་པར། དཔེར་ན། པ་ལེ་སི་ཐན་སོགས་བཙན་བྱོལ་བ་མང་པོ་
ཡོད་པ་དེ་དག་ང་ཚོ་ལས་ཤེས་ཡོན་ལེགས་པ་དང༌། མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་པ། རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་མང་བ་བཅས་ཡོད་ན་ཡང༌། དཀའ་ངལ་མང་པོ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད། ང་
ཚོ་ཐོག་མར་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་སྐབས་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཡོད་
མཁན་དང༌། ཉམས་མྱོང་ཡོད་མཁན་ཉུང་ཉུང་ཡིན་པའི་ཐོག དཔལ་འབྱོར་གྱི་ནུས་
པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མེད། མི་གྲངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཉུང་ཉུང་ཡིན། ཕར་ཕྱོགས་ང་ཚོའི་
ཁ་གཏད་གཅོག་ཡུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་གི་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་
ཁབ་ཅིག་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་ཇི་ཡོད་བརྗོད་མི་དགོས་པ་ཡིན། འོན་
ཀྱང་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་རིག་པ་བསྒྲིམས་ཏེ་ཧུར་ཐག་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་ལ་དེང་
སང་ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཁོང་ཚོའི་ཚོད་དཔག་ལས་བརྒལ་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

252

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་མིའི་གྱེན་ལངས་ལ་དྲག་གནོན་བྱས་རྗེས་རྒྱ་མིའི་

འགོ་ཁྲིད་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་ད་ནས་ཟླ་ཤས་སམ། ཡང་ན་ལོ་གཅིག་གཉིས་རིང་

ཏཱ་ལའི་བླ་མས་འགོ་འཁྲིད་པའི་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོས་སྐད་ཅོར་ཕྲན་བུ་རྒྱག་སྲིད་ཀྱང༌། དེ་ནས་རིམ་པས་ནག་སུབ་ཐེབས་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་རེ་བ་དང༌།
ཚོད་དཔག་བྱས་ཡོད། མཇུག་ཏུ་ངོས་ནས་ཐོས་པ་ཞིག་ལ་བདེན་པ་ཡིན་མིན་མི་

ཤེས་ཀྱང༌། ལྷ་སར་དྲག་གནོན་བྱས་རྗེས་མའོ་ཙེ་ཏུང་གིས་པེ་ཅིང་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་

ཇི་བྱས་རྩད་གཅོད་བྱས་པར། དེའི་ལན་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བྲོས་ཤོར་འདུག་ཅེས་
བཤད་པར་བརྟེན། མའོ་ནས་འོ་ན་ང་ཚོའི་དམག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་མེད་པར་ཕམ་པ་རེད་ཅེས་བཤད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་འདུགག༽ འདས་པའི་གྲུབ་འབྲས་དང་། མ་འོངས་པའི་ཞུ་སྒོ།
ཡིན་ན་ཡང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལ་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བ་ཉུང་
ཉུང་ཡིན་ཡང༌། གཙོ་ཆེར་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་
དང༌། སྙིང་སྟོབས་འགྲན་ཟླ་བྲལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་རྩ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡིན་ལ། གཉིས་

ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པ་ཚོ་ཡང་སྲ་ཐག་ཐག་བྱས་ནས་བསྡད་པའི་རྐྱེན་
གྱིས་འཛམ་གླིང་ཐོག་དོ་སྣང་ཤུགས་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་གི་ཡོད། གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བྱེད་སྟངས་སྐོར་ངོས་ནས་ཉི་ཧོང་ནང་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌། ད་རེས་
ངོས་རང་ཉི་ཧོང་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐད་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཉི་ཧོང་གཞུང་ལ་ངོ་རྒོལ་
ཤུགས་ཆེ་བྱས་འདུག ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཉི་ཧོང་ནང་ཡོང་རྒྱུར་ཆོག་མཆན་སྤྲད་ན་ཉི་ཧོང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

253

དང་རྒྱ་ནག་བར་གྱི་འབྲེལ་བར་གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་ཧ་ཅང་གི་

འགན་སྤུངས་ནས་བཤད་འདུགདེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་གི་ལུང་པ་གང་སར་ཤོད་མུས་དང༌། མདོར་ན་སློབ་གྲྭ་ཆེ་
ཁག་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་པར་འགྲོ་དུས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ངོ་རྒོལ་ཐ་ཚིག་སྒྲོག་གི་

འདུག དེ་ནི་ང་མི་གཅིག་ལ་ཕན་གནོད་འབྲེལ་ཐུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་བརྟེན་ནས་
ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། རྩ་བའི་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་

སེམས་ཤུགས་དང༌། གཉིས་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཚོར་གོང་བུའི་ནུས་པ་ངེས་
ཅན་ཞིག་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕར་ཚུར་འགྲོ་
བསྐྱོད་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ངོ་རྒོལ་དགག་བྱ་
བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་བོད་དོན་འདི་ཤི་མེད་
པ་དང༌། རྒྱ་ནག་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་དོན་ནང་བོད་པའི་གནས་

ཚུ་འདི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་སུ་གྱུར་ཏེ། རྒྱ་ནག་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་
ཚོས་ག་དུས་ཡིན་ཡང་དེའི་ཐད་འགྲེལ་བཤད་ཡག་པོ་རྒྱག་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་

ཡོད། མ་གཞི་ཤར་ཏུར་ཀི་སི་ཐན་དང༌། ནང་སོག་གི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་
རྙོག་དྲ་ཡོད་ཀྱང༌། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ངོ་ཚ་ཁ་སྐྱེངས་
ཆེ་ཤོས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་ང་ཚོར་སྟོབས་
ཤུགས་ནུས་པ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་ཐོག་གང་
འཚམ་གྱི་བསུན་པོ་བཟོ་ཐུབ་པ་དང༌། རང་བཞིན་སྣང་མེད་ལ་འཇོག་ཐབས་མེད་པ་
ཞིག་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། མདོ་དོན་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

254

སོ་དྲུག་སོང་བ་དེའི་རིང་གྲུབ་འབྲས་མི་དམན་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན།

ཡིན་ན་ཡང་ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་འདི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཧ་ཅང་འགན་ལྕི་པོའི་

ལས་ཀ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ནས་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཧ་ཅང་ཛ་

དྲག་ཅན་དུ་གནས་ཡོད་པས། ང་ཚོ་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡོད་ཅེས་ལྷོད་གཡེང་བྱས་ནས་བསྡད་པས་འགྲིགས་ཐབས་ནམ་ཡང་མེད། ད་ཕན་ང་ཚོས་ཉམས་མྱོང་གང་འཚམ་བསགས་ཏེ་ཚོང་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། མ་རྩ་མེད་ས་ནས་མ་རྩ་ཕྲན་བུ་ཚུགས་ཡོད་པ་འདིའི་ཐོག་མུ་མཐུད་མ་རྩ་སྣོན་མ་ཡོང་ཐབས་ལ་སྒོ་གང་ས་ནས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་འདི་ནི་ང་ཚོའི་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་འགན་ཡིན། དེར་བརྟེན་དྷ་སར་

ཡོད་པའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་དང༌། དེ་བཞིན་གྲོས་ཚོགས། ཕྱོགས་མཐའི་གཞིས་

ཆགས་ས་ཁུལ་གྱི་ལས་བྱེད་མི་མང་ཡོངས་དང་བཅས་པས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ནུས་
པའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་གོང་འོག་བར་གསུམ་ལ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་ཀ་ཚང་མ་

ངེས་པར་ཚགས་ཚུད་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགང༽༸རྒྱལ་བའི་མཛད་འཕྲིན་དང་། བོད་དོན་གྱི་རེ་བ།

ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གཙོ་བོ་༸རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེའི་མིང་ཞིག་ཡོད་པ་དང༌། གཉིས་ནས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་ཡིད་ཆེས་དང་
རེ་བ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་འོག ང་རང་ཡུལ་ལུང་ཕན་ཚུན་ལ་འགྲོ་སྐབས་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་དྲིལ་བསྒྲགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་དང༌། མི་ཚོས་ཀྱང་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་

འདུག་པར་བརྟེན། ངོས་ནས་འབོད་སྐུལ་བྱེད་དུས་ཕྲན་བུ་ཕན་གྱི་འདུག དེ་ནི་ང་རང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

255

གི་ལས་འགན་དང༌། སོ་སོའི་ལས་ཀྱིས་བསྐོས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་

བསོད་ནམས་གསོག་གི་རེད་བསམས་ཏེ་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་
བྱེད་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་འདིའི་ཐོག ང་ཚོའི་རྩ་བའི་ལུས་གཟུགས་ལྟ་བུ་བཙན་
བྱོལ་བ་སྤྱིའི་གོང་བུའི་ནུས་པ་ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས།
ངོས་ནས་ཕན་ཚུན་གང་སར་བསྐྱོད་དེ་ལས་དོན་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ནུས་པ་ཕྲན་བུ་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་དེའི་མཇུག་མཐུད་རྒྱུ་དང༌། གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་འདི་རྩ་

བ་བཙན་བྱོལ་བ་སྤྱིའི་གོང་བུའི་ནུས་པའི་ཐོག་ནས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་རིང་

འདིར་མི་མང་ཚང་མ་འཛོམས་མེད་ཀྱང༌། གང་ལྟར་གཞིས་སྒར་སོ་སོའི་གནད་ཡོད་
མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་སླེབས་ཡོད་པས། ད་ཕན་ང་ཚོར་གྲུབ་འབྲས་ཡག་པོ་ཐོན་ཡོད་
ཀྱང༌། ད་དུང་ལྷོད་གཡེང་ནམ་ཡང་བྱེད་མི་རུང༌། རེ་བ་ལ་སྔས་བཅོལ་བ་ལྟ་བུ་དང༌།
ཡང་ན་ཉིན་མ་གང་འཁྱོལ་ལྟ་བུ་ནམ་ཡང་མི་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། ངོས་ནས་གླེང་
མོལ་བྱས་པའི་ནང༌། འཛམ་གླིང་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་གནས་ཚུལ་མང་པོའགྱུར་བ་འགྲོ་
སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་བོད་པའི་བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བའི་དུས་ལ་སླེབས་
ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་འདི་རེ་བ་མེད་པ་ཞིག་ལ་རེ་བ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པ་མིན། འཛམ་
གླིང་ཐོག་རྒྱ་ནག་ཐད་ཞིབ་འཇུག་པ་མཁས་པ་ཚོས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་འགྱུར་
བ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཁོང་ཚོ་ཕལ་མོ་ཆེའི་མཐོང་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་རེད། ད་བར་ང་
ཚོས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པར་གྲུབ་འབྲས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐོབ་ཡོད་པ་ལྟར། ད་དུང་མུ་
མཐུད་ཚང་མས་ནུས་པ་བཏོན་ནས་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

256

ཅ༽ མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་གོང་བུ་དང་། རྒྱ་གཞུང་གི་གཏོར་བཤིགདེ་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ང་རང་ཚོའི་མཐུན་སྒྲིལ་ཡིན། མ་གཞི་ང་རང་ཚོ་

མཐུན་སྒྲིལ་དང༌། དད་པ་དམ་ཚིག ལ་རྒྱ་གཅིག་གྱུར་བཅས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་

ཡག་ཐག་ཆོད་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་སྐབས་རེ་སྐྱོན་ཆ་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད། གཏམ་
འཆལ་ལྷགས་རིགས་ལ་རྩད་གཅོད་བྱས་ན་ཁུངས་ལུང་དེ་ཙམ་མེད་ཀྱང༌། གཏམ་
འཆལ་ཁྱབ་པ་དེས་རྐྱེན་པས་ཞིབ་ཕྲའི་རྟོག་དཔྱོད་མེད་མཁན་གྱི་མི་ཚོ་སྐབས་རེ་
མགོ་རྨོངས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཡང་སྐབས་རེ་དེ་འདྲའི་བདེན་མི་བདེན་གྱི་གནས་ཚུལ་
ཞིག་ལྷགས་ན་ཕན་ཚུན་ལན་སྐྱེལ་རྒྱུར་ཧུར་ཐག་བྱེད་པ་དང༌། དེ་ཡང་རང་གིས་

འགན་འཁྱེར་མི་དགོས་པར་གཅིག་ཟེར་གྱི་འདུག གཅིག་ཡིན་པ་འདྲ་ཟེར་བ་འདི་

རིགས་ཕལ་ཆེར་ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་གཤིས་ཀ་ལྟ་བུ་ཡིན་འདུག དེ་འདྲས་རྐྱེན་པས་
སྐབས་རེ་སྐྱོན་ཆ་ཡོང་གི་ཡོད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་ཆོས་ལུགས་ཁག་དང༌། ཆོལ་ཁའི་ཐོག་ནས་ནང་ཁུལ་ཤོག་འཐེན་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་གནས་ཚུལ་མི་ཡོང་བ་
བྱེད་དགོས། དེ་སྐོར་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཏན་ཏན་ཡག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་
འདུག ད་དུང་ཡང་ཚང་མས་དོ་སྣང་བྱས་ནས་མཐུན་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན།

དེ་ནས་ང་རང་ཚོས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་པ་ཚོར་མཐུན་སྒྲིལ་བྱ་རྒྱུ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་
ཆ་ནས་ཡག་ཐག་ཆོད་ཀྱང༌། ང་ཚོས་དོ་སྣང་གསར་པ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ། དེང་
སང་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་འབྲེལ་བ་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་རྒྱ་
མིའི་ངོས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་འབྲེལ་མི་སྣ་སྨོས་ཅི། དེ་མིན་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང༌།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

257

གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན། ཚོང་རིགས། སྤྱིར་བཏང་སློབ་གྲྭའི་ལས་བྱེད་པ་དང༌།
དགེ་རྒན། སློབ་ཕྲུག མི་མང་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྡེ་ཚན་ཚང་མའི་ནང་རྒྱ་

མིས་ཏན་ཏན་བོད་པའི་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གོང་བུའི་ནུས་པ་གཅོག་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་དངོས་བརྒྱུད་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཡིན། དེར་
བརྟེན་སྔོན་དང་མི་འདྲ་བར་ཧིན་བོད་ཀྱི་བར་ལ་རྒྱུ་ཆུང་རྐྱེན་ཆེ་བཟོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་
ཏན་ཏན་ཡོད། དོན་རྐྱེན་གནས་ཚུལ་ཆུང་ཙག་ཅིག་ལྷགས་ན་དེའི་ཐོག་རྒྱ་མིས་ལམ་

སེང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་དངུལ་དང་དངོས་པོའི་ནུས་པ་འདོན་སྲིད། དེ་འདྲའི་གནས་

ཚུལ་འོག་རྐྱེན་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ལྷགས་ན། ལམ་སེང་འུར་སྒྲོག་ཆེན་པོ་མི་བྱེད་པའི་

ངེས་པ་མེད་པས། དེ་རྩིས་ཚང་མས་ཡུལ་པ་ཚོ་དང་ཕན་ཚུན་མཐུན་པོ་བྱ་རྒྱུ་དང༌།
ཡུལ་པའི་མིག་སྣང་ལ་མི་མཛེས་པའི་རིགས་མི་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ལ་སྔར་ལས་ལྷག་
པའི་སྒོ་ནས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས།

ཆ༽ མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་། མི་མང་གི་འགན་འཁུར།

དེ་ནས་སྐབས་སུ་བབས་པའི་གནད་དོན་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ལ། བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་
པའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདིས་ང་ཚོའི་རང་དབང་གི་བདེན་དོན་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
བདེན་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དེ་ཡང་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་པ་དང༌། དམིགས་ཡུལ་དེ་
གཞིར་བཟུང་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་ལམ་ཕྱོགས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་བཟོ་དགོས།
བོད་ནི་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་གནས་པའི་ལུང་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང༌། སྔ་མོ་བོད་མིའི་

ཁ་རྒྱུན་ལ་བོད་ལུང་པ་ལྷ་དང་བླ་མའི་གདན་ས་ཡིན། ལུང་པ་གཞན་དག་དང་འདྲ་གི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

258

མ་རེད་ཅེས་བཤད་དེ་རྨོངས་དད་དམ། ཡང་ན་བློ་རྒྱ་ཆུང་བའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་

ཡོད།
ད་ཆ་དེ་འདྲ་བསམ་པས་འགྲིགས་ཐབས་མེད་པས་འཛམ་གླིང་ཀུན་དང་མཐུན་

པའི་འགྲོ་སྟངས་ཤིག་ཐོག་འགྲོ་དགོས། མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ཞེས་པ་འདི་འཛམ་
གླིང་ཀུན་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དོན་ངོ་མའི་ཆ་ནས་དེས་མི་མང་མི་རེ་ངོ་རེའི་

བསམ་བློའི་ནང་འགན་ཁུར་ཞིག་སླེབས་ནས་བྱ་བ་བརྟན་པོ་དང༌། ནུས་པ་ཐོན་པའི་
དགེ་མཚན་ཡོད་པ་རེད། དེང་ཕན་བོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་གནས་ཚུལ་ནང་༸རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེ་མི་གཅིག་ལ་ཧ་ཅང་ལྟོས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྱིར་བཏང་མི་མང་

པོ་ཞིག་གི་ཁ་རྒྱུན་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་གཅིག་གནང་གི་རེད་ཟེར་བ་དང༌།
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་རིང་ལ་ང་ཚོའི་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་ན་དེ་ནས་
དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་རེད་ཟེར་བ་འདི་འདྲའི་སྤྱིར་བཏང་གི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་
ཡོད།
གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་མང་པོས་ཀྱང་ངོས་ལ་དེ་ལྟར་དྲིས་ཀྱི་འདུག ངོས་ནས་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོར་ལན་འདེབས་སུ་ང་ཚོས་བོད་མི་
རིགས་ཀྱི་བདེན་དོན་དེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རང་དབང་དོན་དུ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་ལས། མི་གཅིག་གི་ཁེ་ཕན་དང༌། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དོན་དུ་འཐབ་རྩོད་རྩ་བ་
ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད། ༸རྒྱལ་བ་སྐུ་འཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་གནས་སྟངས་
འདི་མ་བྱུང་གོང་རོལ་ནས་བོད་མི་རིགས་ཡོད་པ་རེད། དེར་མ་ཟད་ལོ་སྟོང་ཕྲག་
སྔོན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་བོད་དུ་མ་དར་གོང་ནས་རླབས་ཆེན་གྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

259

བོད་མི་རིགས་འདི་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། གལ་སྲིད་ངའི་ཚེ་ལ་སྐྱོན་བྱུང་བ་ཡིན་ན་
གློ་བུར་འཕྲལ་སེལ་གྱི་དཀའ་ངལ་འདྲ་འཕྲད་སྲིད་ཀྱང༌། རྩ་བའི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་

བདེན་དོན་འཐབ་རྩོད་འདི་བོད་མི་མང་གིས་མུ་མཐུད་བྱེད་རྒྱུ་ལས། མི་གཅིག་ལ་

ལྟོས་ཤིང་རག་ལུས་ལྟ་བུ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།
ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་ངོ་མའི་ཐོག་བསམ་བློ་དེ་བཞིན་གཏོང་དགོས། གཞི་རྩའི་

འགྲོ་སྟངས་འདི་བོད་མི་མི་རེ་ངོ་རེའི་བསམ་བློའི་ནང་འགན་ཁུར་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌།
སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་ཚང་མས་
སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། ང་ཚོ་མང་གཙོའི་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུ་
འདི་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་གཏན་འཁེལ་བའི་ལས་ཀ་འཆར་གཞི་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན། ད་

ལྟ་བར་དུ་ང་ཚོར་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་ཡག་ཐག་ཆོད་བྱུང་ཡོད། ད་དུང་ཡང་འགྲོ་སྟངས་ཚད་དང་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཚང་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་བཞུགས་སྒར་
དབུས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ས་གནས་སོ་སོའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་
གསལ་པོ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། ལས་འགུལ་དེ་ཚོའི་ཐད་ད་ལྟ་གནས་ཚུལ་
གསལ་པོ་མ་རྟོགས་པ་དང༌། བྱེད་སྟངས་གསལ་པོ་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས་ཇི་

བཞིན་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་ན་ཡང༌། དེའི་ཐད་ཏན་ཏན་ཚགས་ཚུད་ཡོང་བའི་
འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

མང་གཙོ་ཞེས་པ་འདི་འཇིག་རྟེན་མགོ་མེད་མཇུག་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཞིག་རྩ་བ་
ནས་མིན་ཞིང༌། དེ་ནི་སྒྲིག་ཁྲིམས་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། སྒྲིག་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་
མི་རེ་ངོ་རེས་སེམས་ཁུར་དང༌། ལས་འགན་མང་ཙམ་འཁྱེར་དགོས་པའི་གནས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

260

ཚུལ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡོང་བ་ལ་མང་ཚོགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་དང༌། ཚང་མའི་བསམ་

བློའི་ནང་འགན་ཁུར་མང་ཙམ་སླེབས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་མང་
གཙོའི་ངོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་མགོ་ལ་སྡོད་
མཁན་མི་རེ་ཟུང་གིས་ཁ་ལ་མང་གཙོ་འཁྱེར། ངོ་མའི་ལག་ལེན་ཚུལ་མིན་བྱེད་
མཁན་ཡོང་གི་ཡོད། དེང་སང་འཛམ་གླིང་གི་ལུང་པ་མང་པོ་ཞིག་ནང་རྩ་བའི་ཁྲིམས་
ལ་སོགས་པ་མང་གཙོའི་འགྲོ་སྟངས་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། དོན་ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་
མི་རེ་ཟུང་གི་ཁ་ཤུགས་འོག་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་ཡོང་གི་འདུག ང་རང་ཚོ་བོད་
པའི་ནང་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་བའི་དོན་དུ་རྩ་བ་མང་ཚོགས་རང་ཉིད་ནས་རྒྱུན་དུ་དོ་སྣང་
གིས་གོ་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས།
དེ་ལྟར་ཡོང་བ་ལ་བཞུགས་སྒར་གྱི་གནས་ཚུལ་གཅིག་པུས་མི་འགྲིགས་པར།
ས་གནས་སོ་སོའི་ནང་མང་གཙོའི་འགྲོ་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་བྱེད་སྟངས་སྤྱོད་
སྟངས་རྣམས་རྒྱུན་དུ་མི་མང་ནས་མཐོང་ཐུབ་པའི་གསལ་པོ་ཞིག་དགོས་པ་དང༌།
དེའི་ལག་ལེན་དང་ཉམས་མྱོང་ཇི་ཙམ་མང་བ་དང༌། ཇི་ཙམ་གསལ་པོ་བྱུང་བ་དེའི་

ཚོད་ཀྱིས་མི་མང་གི་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། མིག་ལྟོས་ལ་ཕན་གྱི་རེད། དབུས་ཀྱི་

གྲོས་ཚོགས་ཡིན་ནའང་འདྲ། ས་གནས་སོ་སོའི་གྲོས་ཚོགས་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་

ལྟར་མང་གཙོའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོ་ཐོན་པ་བྱ་
རྒྱུ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཞིབ་ཕྲའི་གནས་ཚུལ་ངས་དེ་ཙམ་ཤེས་ཀྱི་མེད་
ཀྱང༌། ཁྱེད་རང་ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་གོ་བསྡུར་བྱས་པ་ལྟར་གནད་འགག་ཅི་འདྲ་ཡིན་

མིན་ཤེས་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཏན་ཏན་བྱུང་ཡོད། མདོ་དོན་ཚགས་ཚུད་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

261

ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཇ༽ གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་། དོན་དམ་གྱི་སྤྱི་མི།

དེ་ནས་མང་གཙོའི་ལུང་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་བལྟས་ཀྱང་མཐོང་གསལ་གཅིག་

ལ། ཚོགས་པ་སྐྱིད་སྡུག་འདྲ་མིན་ནས་འདེམས་སྒྲུག་བྱས་ཏེ་གྲོས་ཚོགས་ནང་
འཐུས་མི་སླེབས་པ་དེ་དག་དོ་བརྟན་ཞིག་ཡོད་ན། དངོས་གནས་མང་གཙོའི་
དམིགས་ཡུལ་ཇི་བཞིན་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་དང༌། མི་དེ་ཇི་བཞིན་ཚང་བ་ཞིག་མེད་ན། མིང་

ལ་མང་གཙོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་ཡོད་ཀྱང༌། དོན་དངོས་ཐོག་མི་དབུལ་

པོ་རྣམས་རང་འཇགས་ལ་ལུས་ནས་མུ་མཐུད་དཀའ་ངལ་ནང་ལྷུང་བའི་གནས་ཚུལ་
ལུང་པ་འདྲ་མིན་མང་པོའི་ནང་དུ་ཡོང་གི་འདུག སོ་ནམ་གྲོང་པའི་དཔེ་ལ་ལྟོས་ཞེས་
པ་ལྟར་ང་ཚོ་བོད་པ་ཚོས་ཀྱང་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་བ་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས།
མི་མང་གིས་འདེམས་སྒྲུག་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་མི་དེ་དག་དངོས་གནས་དོན་
དམ་པའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། མི་མང་གི་འཕྲལ་ཕུགས་ཁེ་
གྱོང་ལ་དོན་དམ་གྱི་སེམས་ཁུར་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་སླེབས་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་
འདུག དེ་ལྟར་ཡོང་བ་ལ་རྣམ་ཀུན་ནས་མི་མང་གིས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས། རྣམ་ཀུན་
ནས་དོ་སྣང་མ་བྱས་པར་འོས་བསྡུའི་དུས་ཚོད་སླེབས་དུས་གཞི་ནས་སུ་དགའ་སུ་

ལེགས་ཞེས་ཁ་ཤས་ནས་མི་གཞན་ལ་སྔས་བཅོལ་གྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་མིན་པར་རྣམ་

ཀུན་ནས་ང་ཚོའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་ནང་མི་དྲག་པ་སུ་ཡོད་མེད་མི་མང་གིས་དོ་
སྣང་ཉམས་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

262

ལུང་པ་མང་པོའི་མང་གཙོ་འགྲོ་སྟངས་ནང་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་རྣམ་
ཀུན་མི་ཁ་རྒྱགས་པའམ། ཡང་ན་ཁ་བདེ་པོ་དེ་ཚོས་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཤོད་དུས་ཡག་
པོ་ཡིན་པ་རེད་བསམས་ཏེ་དེ་ལ་འོས་འཕེན། དེས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་པའི་བྱ་བ་མང་
པོ་ཞིག་ཁས་ལེན་བྱས། འོས་ཐོབ་ནས་དབང་ཆ་བྱུང་ཚར་དུས་སྔོན་ལ་ཁས་ལེན་བྱས་པ་རྣམས་ཕར་ཁག་ཚུར་དཀྲིས་ཀྱིས་གཡོལ་ཏེ་མཐའ་མ་སོ་སོའི་དངུལ་ཁུག་

རྒྱང་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཚོའི་གྲས་མི་མང་གིས་རྣམ་ཀུན་མི་ཡག་པོ་གང་
འདྲ་ཡོད་མེད་དོ་སྣང་དང༌། བརྟག་དཔྱད་མ་བྱས་པས་ལན་པ་ཡིན། མ་གཞི་མི་ས་ཡ་

དང༌། དུང་ཕྱུར་མང་པོའི་ནང་ནས་འདེམས་དགོས་དུས་ཁག་པོ་ཡོད།
རྣམ་ཀུན་ངོས་ནས་རྒྱ་གར་བ་ངོ་ཤེས་པ་དེ་འདྲ་དང༌། ཡང་རྒྱ་གར་ནང་གཏམ་བཤད་བྱེད་པ་དེ་འདྲའི་སྐབས་སུ། རྒྱ་གར་ལ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་རང་བཙན་ཐོབ་ཡོད་
ཀྱང༌། དཔལ་འབྱོར་དང༌། དེ་མིན་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ད་ལྟ་འཐབ་རྩོད་
བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་ལས་རྒྱལ་ཁ་ཆ་ཚང་ཐོབ་མེད། དངོས་གནས་ལྷག་
བསམ་དང༌། སྙིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མི་སྣ་ཚོ་ས་ཆ་ཁུག་ཀྱོག་ནང་ངལ་གསོ་
བྱས་ནས་སྡོད་པའི་དུས་ཚོད་མིན་ཞིང༌། དེ་སྔོན་རྒྱ་གར་རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་
འཐབ་རྩོད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་དང་སྙིང་སྟོབས་དེ་ད་ལྟ་མུ་མཐུད་ནས་
འཁྱེར་དགོས་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།
དངོས་གནས་སེམས་ཤུགས་ཡོད་པའི་མི་ཡ་རབས་དང༌། དྲང་བདེན། བསམ་
པ་རྣམ་དག་ཅན་དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱིས་ལྷོད་གཡེང་བྱས་ཏེ་བསྡད། མི་སྐབས་འཚོལ་
མགོ་བདེ་དྲན་འཕྲུལ་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོའི་གྲས་མདུན་དུ་ཐོན་ནས་འདྲ་མིན་བཅོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

263

བརྒྱད་འཁྲབ་སྟེ་འོས་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་གྲ་མ་འགྲིགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོང་གི་
ཡོད། ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ད་ལྟ་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། ད་དུང་དེ་ཚོའི་
ཐོག་ཚང་མས་རྒྱུན་དུ་དོ་སྣང་བྱས་ནས་ས་གནས་གྲོས་ཚོགས་དང༌། དབུས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ནང་འཐུས་མིར་ཡོང་མཁན་དེ་ཚོ་ཡིན་གཅིག་མིན་གཉིས་ང་རང་ཚོའི་

ཁ་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་བརྒྱ་འདེམས་སྟོང་སྒྲུག་བྱས་ཏེ་མི་ལེགས་པ་ཚོ་སླེབས་
ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་མི་མང་གིས་རེ་བ་བྱས་ཏེ་བསྐོས་པ་
རེད་ལ། བསྐོས་པའི་མི་དེས་ཀྱང་རང་ལ་རེ་བ་རྒྱག་མཁན་དེ་དག་མི་བསླུ་བ་ཞིག་

ཡོང་གི་རེད། དེ་ཚོར་རྣམ་ཀུན་ནས་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཉ༽ རྒྱ་དམར་ནག་དང་། འབྲེལ་ལམ་གྱི་གནས་སྟངས།

བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྐོར་དེ་རིང་བཀའ་ཤག་ནས་ཞིབ་ཕྲ་བརྗོད་རྒྱུ་
ཡིན་པས་ཁྱེད་རང་ཚོ་སྐད་ཆ་ཡོང་གི་རེད། རྒྱ་མི་གུང་བྲན་དང་ང་ཚོའི་འབྲེལ་བའི་
ཐད་གནས་ཚུལ་གསར་པའི་འགྱུར་བ་གང་ཡང་བྱུང་མེད། ད་ལྟའི་བྱེད་སྟངས་ལ་
བལྟས་ན་མཁྲེགས་སུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འདུག དེ་ནི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་
ཞིག་ལས་དེ་ལྟར་མུ་མཐུད་སྡོད་ཐུབ་རྒྱུ་མིན་པ་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་ཡིན། ང་ཚོའི་ངོས་
ནས་ད་བར་ལོ་བཅོ་ལྔའི་རིང་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་འདི་འགྱུར་བ་མེད་པར་
བསྡད་ཡོད།
ཐའེ་ཝན་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྟངས་འདི་ཡང་ད་ཕན་འདས་པའི་ལོ་ཤས་ཀྱི་སྲིད་
བྱུས་ངོ་བོ་དེ་རང་ལ་བསྡད་ཡོད། འབྲེལ་བ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང༌། འབྲེལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

264

བའི་ཐོག་ནས་ད་ཕན་ཐའེ་ཝན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཟེར་བའི་མི་སྣས་བོད་པའི་སྤྱི་

ཚོགས་ནང་དངུལ་དང་དངོས་པོས་བསླུས་ཏེ་དཀའ་ངལ་བཟོས་པ་འདི་དག་མེས་
འཚིག་མེར་གཏུགས་ཡིན་ལུགས་མིན་ལུགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་དཀའ་ངལ་
སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས། རྒྱབ་བསྟན་ཏེ་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་མཐུད་མ་ཐུབ་ན།

གནས་ཚུལ་དེའི་འོག་ནས་གང་བྱུང་མང་བྱུང་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོར་གོ་སྐབས་ཤིག་

ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དཀའ་ངལ་ཡོང་སའི་དོ་བདག་དེ་རང་ལ་གཏུགས་ནས་ང་ཚོས་སྐད་ཆ་ཡག་པོ་ཞིག་བཤད་ཐུབ་ན། ཐའེ་ཝན་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་ལ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་དང་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་

བྱུང་ན་ཐའེ་ཝན་གཞུང་གིས་ཀྱང་འདི་འདེམས་ནས་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་འབྲེལ་
བ་བྱ་རྒྱུ་ལས། གང་བྱུང་མ་བྱུང་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོར་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་དང༌། དགའ་པོ་བྱེད་པ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་ཡོང་ཤེས་ཐབས་མེད།
ད་བར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་མཐུད་ཐུབ་མེད། ད་དུང་ཡང་
འབྲེལ་བའི་ཐད་ང་ཚོའི་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་ལམ་སེང་ཡོང་གི་མེད་ན་ཡང་ཐབས་
ཤེས་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཀྱང་ཕ་རོལ་པོའི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་མེད་ན་དེ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན། ཕ་རོལ་པོའི་ངོས་ནས་འབྲེལ་བ་
བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་ས་གནས་ས་ཐོག་ཏུ་རྩ་བའི་སྲིད་གཞུང་རང་ལ་གཏུགས་ནས་ད་བར་འཕྲད་པའི་དཀའ་ངལ་དེ་
དག་སེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་ཏན་ཏན་རྙེད་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་ཡང་གལ་
ཆེན་པོ་ཡིན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

265

ཏ༽ རྒྱ་དཀར་ནག་གི་འབྲེལ་བ་དང་། རྒྱ་གར་ལ་ལྟ་སྟངས།

ང་ཚོས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ལྟ་སྟངས་ཐད། དེང་སང་རྒྱ་གར་གཞུང་དང༌། རྒྱ་ནག་གཞུང་གཉིས་འབྲེལ་བ་མང་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲའི་ཆ་ནས་རྒྱ་གར་
ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་དམིགས་བསལ་བག་ཟོན་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན།
ཉེ་ཆར་ཞི་བའི་གོམ་བགྲོད་བྱེད་རྒྱུས་མཚོན་པའི་དེ་འདྲའི་ཐོག་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་
མཛད་དཀའ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོ་
བོད་པའི་ནང་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཀོ་ཐག་གློད་ཀྱི་འདུག་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་
ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང༌། ང་ཚོས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ལྟ་སྟངས་འདི་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་
བལྟ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། གོང་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ལོ་སུམ་ཅུ་
ངོ་དྲུག་ལྷག་ཙམ་རིང་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བའི་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་དངོས་གནས་ཧ་ལས་
པ་ཞིག་གནང་ཡོད། ད་ལྟ་ཕན་ཆད་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཡོད་ལ། མ་
འོངས་པར་ཡང་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བོད་པ་བློས་གཏོང་ཐབས་རྩ་བ་ནས་མེད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བོད་པར་རང་བཞིན་གྱི་ཤ་
ཚ་ཡོང་གི་རེད་ལ། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལའང་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་
ཞིག་བྱུང་ན། རྒྱ་གར་ལ་ཁེ་ཕན་ཡོད་པ་དང༌། བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་ངོ་མ་ཞིག་ལ་
བསྒྱུར་བ་ཡིན་ན། རྒྱ་གར་ལ་གྱོང་གུན་ཇི་ཙམ་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་
ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་སྒོ་གང་སའི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ཏེ་
ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱས་ནས་ལྟ་སྟངས་ཤིག་འཛིན་དགོས་པ་ལས། གནས་ཚུལ་བྱེ་
བྲག་པ་གཅིག་གི་ཐོག་བློ་ཕམ་བྱུང་བ་དེས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་བྱེད་ཀྱི་མ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

266

རེད་ཅེས་བརྗོད་ན་དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་མིན།

རང་རེ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་དྲིལ་བསྒྲགས་དང༌། ཐབས་ཤེས་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་

ལམ་སྟོན་འཆར་གཞི་ཡག་པོ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་ན། བོད་པ་སྤྱི་བྱིངས་སྨོས་ཅི། བལ་

གོས་ཚོང་མཁན་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་གང་འཚམ་གྱི་དྲིལ་བསྒྲགས་དང༌། ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་ང་ཚོས་འཐུས་ཤོར་གྱི་མེད་དམ་སྙམ། རིགས་
གཅིག་གིས་བོད་གཞུང་གིས་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཟེར་ནས་འགན་ཆ་ཚང་བོད་གཞུང་གི་
ཐོག་སྤུངས་ཀྱི་འདུག སོ་སོ་མི་རེ་ངོ་རེ་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་མེད་ན་དེ་
ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན་པས་འགྱོད་པ་གང་ཡང་མེད། གོ་སྐབས་ཡོད་བཞིན་དུ་

ལྷོད་ཡངས་ཀྱིས་མ་བྱས་ན་དེ་ནི་ཧ་ཅང་ཕངས་པོ་ཡིན། རང་རེ་གཞུང་འབངས་ཚང་
མས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཏེ་ང་ཚོ་བོད་པའི་བདེན་དོན་འདི་སྤྱིར་འཛམ་བུ་གླིང་དང༌། ཡང་

སྒོས་རྒྱ་གར་མི་མང་ནང་གསལ་པོ་བཟོ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་སྒོ་གང་ས་ནས་འཐུས་མ་
ཤོར་བ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཐ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལག་ཆ།

ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་དངོས་གནས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་
ཐམ་པ་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། འདི་དག་འཕྲལ་སེལ་འདྲ་ཆགས་པོ་ཡོང་
བའི་དོན་དང༌། འཕྲལ་སེལ་གྱི་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་ཞིག་

མ་ཡིན་པར། ང་ཚོས་ད་ལྟ་མང་གཙོའི་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་བསགས་ཏེ། ཕྱིན་

ཆད་བོད་ནང་མིག་དཔེའི་ལམ་སྟོན་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་མཚམས་དེ་ལྟར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

267

བྱེད་ཐུབ་པའི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་བསམ་པ་རྣམ་དག་བྱས་ཡོད་ཅིང༌།

སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཡང་བོད་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡིན། སྐབས་རེ་ཆོལ་ཁ་དང༌།
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འཐེན་འཁྱེར་ལྟ་བུས་སོ་སོའི་བསྒྲུབ་བྱའམ། ངོ་མའི་ན་ཚ་མི་རེ་ཟུང་
བློ་ལ་མ་བབས་པ་དང༌། ཡང་ན་ལས་ཁུངས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་སྣང་བར་མི་འགྲོ་བ་ཞིག་

བྱུང༌། དེ་དག་ཁ་ནས་བཤད་དུས་བོད་གཞུང་གིས་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད། ངོས་ནས་རྣམ་ཀུན་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་འགྲོ་སྐབས། སྔོན་ལ་འགྲིག་གི་མི་

འདུག་ཅེས་རྙོག་དྲ་ཤོད་ས་ཞིག་ཡོད་ན་ཡོད་པ་འདི་དྲིན་ཆེ་གི་རེད་ཅེས་བཤད་
ཡོད། འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་བོད་རང་
དབང་གི་དོན་དུ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡིན་པ་ལས། སྒྲིག་
འཛུགས་འདི་མི་སྒེར་རེ་ཟུང་གི་ཁེ་ཕན་རྩོད་མཁན་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མིན། མི་རེ་ཟུང་
གི་ཁེ་ཕན་ལ་བརྟེན་ནས་བཙུགས་པ་ཞིག་ཀྱང་མིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་
གཞུང་འདི་བོད་སྤྱི་དང༌། ལྷག་པར་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་

ཡིན་པ་དང༌། བོད་རང་དབང་གི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་མེད་ཐབས་མེད་པ་
ཞིག་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱེད་དགོས།
སྒྲིག་འཛུགས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་ལའང་བྱེད་སྟངས་ཡོད། ཤ་ཚ་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་དངོས་གནས་མ་འགྲིགས་མ་འཐུས་པ་རྒྱུ་མཚན་བགྲངས་ཏེ་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ན། གསང་གསང་སྦས་སྦས་མེད་པ་གསལ་པོར་བཤད། གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་གོ་
བསྡུར་བྱས་ནས་སྐྱོན་ཆ་སེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མའི་ལས་འགན་ཡིན། རྒྱུ་
མཚན་ལྡན་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་གང་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མའི་ལས་འགན་ཡིན།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

268

རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་གང་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་བརྗོད་དགོས་ཞེས་ད་ཕན་
ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གྲངས་རིང་ཐེངས་མང་བཤད་ཡོད་ལ། དཔེར་ན། ངའི་ངོས་ནས་མ་
འགྲིགས་མ་འཐུས་པ་གང་ཡོད་ཀྱང་གསལ་པོ་བརྗོད་དགོས་ཞེས་བཤད་ཡོད། ལེགས་བཅོས་འདི་གཏོང་དགོས་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ལ། རང་དགར་བོད་
གཞུང་གི་ཡས་འགྲིགས་ཀྱི་མི་འདུག མས་འགྲིགས་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་རྟག་པར་
བརྗོད་ན། གནས་ཚུལ་ཤེས་མཁན་ཞིག་གིས་བལྟས་ན་གང་བྱུང་མང་བྱུང་བརྗོད་པ་
ཞིག་དང༌། བརྗོད་མཁན་དེ་རང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་ལ་མཐོང་རྒྱུ་ཡིན་ཡང༌། གནས་

ཚུལ་གསལ་པོ་མ་རྟོགས་མཁན་དེ་འདྲ་རིགས་གཅིག་གི་བསམ་བློའི་ནང་འདི་ཡང་
མིན་ནམ། བོད་གཞུང་གིས་བྱབ་སྐྱེལ་གྱི་མེད་དམ་སྙམ་པ་དྲན་སྲིད། དེ་འདྲའི་ཐོག་
ནས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ལ་ལྟ་སྟངས་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད།
ང་རང་ཚོ་འདིར་མི་འབུམ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་འདི་དག་ཚང་མས་སྤྱི་པའི་

གཞུང་འདི་ལ་ཤ་ཚ་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། སྤྱི་པའི་གཞུང་འདི་ཚགས་ཚུད་ཡག་པོ་ཡོང་
བར་ཚང་མས་ཁུར་མཉམ་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དང༌། དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ་བྱ་རྒྱུ་
ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་ཤ་ཚའི་ཐོག་ནས་བྱེད་དགོས་པ་ལས། འདི་འབེན་ལྟ་བུར་བརྩིས་
ཏེ་སྒོ་གང་ས་ནས་ནུས་པ་གཅོག་གང་ཐུབ་བྱས་ན་ཡག་པོ་གང་ཡང་མི་འདུགསྐབས་རེ་མིའི་གཤིས་ཀ་ནས་དེ་འདྲ་ཡོང་སྲིད། སོ་སོ་སྒེར་གྱི་ན་ཚའི་ཐད་ནས་མི་

དགའ་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་བརྗེད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཡང་ན་
གལ་གནད་ཆེ་ཆུང་གོ་ལྡོག་པ་དེ་འདྲ་ཁ་ཤས་ཡོང་གི་འདུག སོ་སོ་སྒེར་གྱི་ཐོག་
ནས་ན་ཚ་ཞིག་བྱུང་སྐབས་ཧ་ལམ་བསྟན་པ་དང༌། སྒོ་ཕྱོགས་སློག་དགོས་བྱུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

269

ནའང་ཡ་ང་བག་ཚ་མེད་པ་ལྟ་བུ་འདི་འདྲའི་རྣམ་པ་ཞིག་སྐབས་རེ་ཐོན་ཡོང་གི་འདུགདེ་ཚོའི་གྲས་མ་ཤེས་པ་དང༌། བློ་ཆུང་དྲགས་པའི་སྐྱོན་ཡིན། ང་རང་ཚོར་བཙན་
བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡོད་ན་ཡོད་པ་རང་དྲིན་ཆེ་བ་ཡིན།

རྣམ་ཀུན་ཚང་མས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་བྱེད་སྟངས་གང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
ཡག་པོ་ཤེས་པ་བྱེད་དགོས། དངོས་གནས་མ་འགྲིགས་མ་འཐུས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་འདུག་ན་རྒྱུ་མ་ཕུ་འདེད་ཀྱིས་དེའི་གནས་ཚུལ་སོ་སོས་བརྩད་ཆོད་པ་
བྱས། རྒྱུ་མཚན་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་དགེ་འདོན་སྐྱོལ་སེལ་གྱི་བསམ་འཆར་

སུས་བཤད་ཀྱང་དེ་དགའ་བཞིན་སྤྲོ་བཞིན་དང་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ལས། དེ་ལ་མིས་སྐྱོན་
བརྗོད་བྱས་ཉེས་ཆེ་ཞེས་སུས་ཀྱང་བཤད་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད་ལ། གལ་སྲིད་བཤད་པ་
ཡིན་ནའང་ཤོད་མཁན་ཁོ་རང་གི་ནོར་འཁྲུལ་རེད། དེར་བརྟེན་དགེ་སྐྱོན་ཤོད་ས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ཡང་དུས་རྟག་ཏུ་སྒོ་ཕྱེ་ནས་བཞག་ཡོད་ཀྱང༌། ཤོད་ས་དེར་མ་བཤད་པར། རྒྱབ་ཏུ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་བཤད་ན་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུགད༽༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། འབངས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ།

འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གྲངས་རིང་རྩ་བའི་ང་ཚོའི་བོད་མི་མང་ཚོགས་གཞི་
རྩའི་ཆ་ནས་རང་ཚུགས་བརྟན་པོ་བཟུང་ནས་བསྡད་པ་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་ཡིན། ད་དུང་

ཡང་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས། དེ་རིང་འདིར་ས་གནས་

མང་པོ་ཞིག་ནས་གནས་ཚུལ་ཤེས་མཁན་ཤ་སྟག་སླེབས་ཡོད་པས། ངོས་ཀྱི་བཤད་པ་རྣམས་ཚང་མའི་སེམས་ལ་ངེས་པ་བྱས་ཏེ། ཧུར་ཐག་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

270

ནི་སེམས་ཤུགས་རྩ་བ་ནས་ཆག་མེད། སྤྱོད་འཇུག་ནས།
ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་གནས་པ་དང༌། །
འགྲོ་བ་ཇི་སྲིད་གནས་གྱུར་པ། །
དེ་སྲིད་བདག་ནི་གནས་གྱུར་ནས། །
འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་ཤོག །
ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ངོས་ནས་རྒྱུན་དུ་སྨོན་ལམ་རྒྱག་གི་ཡོད་ལ། གང་དུ་
སྡུག་བསྔལ་དང་རྙོག་དྲ་ཡོད་ས་དེར་ངོས་ནས་ཕན་ཐོགས་བྱེད་ཐུབ་ན་བསམས་ནས་རྒྱུན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངས་བསམ་པ་རྣམ་དག་བྱས་པ་འདི་

བསམ་པ་རྣམ་དག་མིན་པའི་ཁུངས་སྐྱེལ་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་བཞིན་དུ་ངས་
བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་བཤད་པ་འདི་ཉན་ལ་མ་ཉན་དང༌། བརྩི་ལ་མི་བརྩི་བྱེད་པའི་

སྐབས་ལ། བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་དེ་དག་གི་གདོང་ལ་བལྟས་ནས་གང་
དྲག་བསམ་པ་མ་གཏོགས། གཞན་གཡུག་བཞག་ནའང་ཁྱད་པར་མི་འདུག་བསམ་
པ་འདི་འདྲ་སྐབས་རེ་དྲན་གྱི་འདུག འདི་འདྲའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་སྙིང་པོ་གང་ཡང་
མེད།
ཡང་ན་ངས་བྱས་པ་འདི་དག་མ་འགྲིགས་མ་འཐུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ནས་
གཉིས་སུ་བགྲངས་ཏེ་ཁུངས་ལུང་འབྲེལ་བ་ཞིག་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ན། དེར་ངོས་ནས་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དངོས་གནས་ནོར་ཡོད་ན་ནོར་འདུག་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་ལས།
མདུན་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་དད་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུས་སྐབས་རེ་ངུ་ཡང་
ངུ་གི་ཡོད་པ་དང༌། རྒྱབ་ལ་ངས་བཤད་པར་བརྩི་མི་དགོས་པ་དང༌། སེམས་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

271

འཇོག་མི་དགོས་པ་འདི་འདྲ་བྱེད་དུས་སྐབས་རེ་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པ་དྲན་གྱི་

འདུག་ལ། དེ་ལྟར་དྲན་མི་སྲིད་པ་ཡང་མིན་པས། འདི་ཚང་མའི་སེམས་ལ་བཞག་
ནས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས།
སྔར་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཚོའི་སྐབས་ནས་བཟུང་ང་རང་ཚོ་བོད་ཁ་བ་ཅན་པ་ཞེས་པའི་མི་རིགས་འདི་དག་སྤྱིར་འཛམ་གླིང་

འདིའི་ཐོག་གི་མིའི་ཚད་ལོངས་པ་ཞིག་དང༌། སྒོས་སུ་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་
རྣམས་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་མི་རིགས་སྙིང་སྟོབས་ཅན་དང༌། སེམས་པ་བཟང་པོ།
གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་མཁན་གྱི་མི་རིགས་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་འདྲའི་ངོ་མཚར་

ལྡན་པའི་མི་རིགས་དེ་བྱུང་ནས་ད་བར་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དང༌། བོན་པོའི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་གཞི་ལ་བཞག་ན་ཧ་ལམ་ལོ་བཞི་སྟོང་ཙམ་ཕྱིན་ཡོད། ད་ལྟའི་དུས་

ཚོད་འདིར་གནམ་གྱིས་ས་བརྡུངས་པ་ལྟ་བུའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་ནས་བོད་མི་
རིགས་ཞེས་པ་འདི་ཆགས་འཇིག་གི་མཚམས་ལ་སླེབས་པའི་སྐབས་འདིར་དོན་

དག་ཆུང་ཙག་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་སྤྱིའི་ལས་ཀ་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ན་དེ་ནི་དཔེ་མི་

སྲིད་པའི་ཕངས་པོ་དང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཡིན།

ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་བཤད་ཀྱང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་འཕྲེང་བཅུ་བཞི་
བྱུང་བའི་ནང་ནས་མི་ཚེའི་བཟང་ཤོས་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་མིའི་ལུང་པར་བཙན་བྱོལ་བྱས་
ཏེ་སྐྱེལ་མཁན་ང་མ་གཏོགས་བྱུང་མེད། ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ནས་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་ལ་

མ་སླེབས་པར་བཙན་བྱོལ་བ་བྱས་ནས་སོ་སོའི་ལུང་པར་བསྡད་ཐུབ་མེད། ༸རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེའི་ངོས་ནས་ཤ་ཚ་བོད་པ་ལ་ཡོད་ཀྱང༌། བོད་པར་གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

272

མེད། ད་ཆ་ལོ་ཁ་ཤས་ནང་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་བ་ཡིན་ན་ཡང༌། ལོ་དྲུག་ཅུ་
རེ་གྲངས་ཀྱི་མི་ཞིག་ཆགས་ཚར་དུས། དེ་སྔ་ལོ་སུམ་ཅུའི་སྐབས་བྱེད་ཐུབ་པ་དེ་
འདྲ་ད་ཆ་བྱེད་ཐུབ་ཐབས་མེད། དེ་ལྟར་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན།
བསོད་ནམས་དམན་པའི་མི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་

ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། ད་ལྟ་ང་མི་ལུས་ཐོབ་པ་འདིས་མི་གོ་ཆོད་འདུག་སྙམ་པ་
དྲན་གྱི་འདུག ད་ལྟ་བོད་མི་རིགས་ཆགས་འཇིག་གི་མཚམས་ལ་སླེབས་པའི་སྐབས་
འདིར་དེ་ཙམ་མ་འཇོན་ནའང་སྡུག་རུས་བྱས་ནས་གནས་བབ་གང་འཚམ་ཟུང་
མཁན་ཞིག་བྱས་ཡོད་སྙམ་པ་དྲན་གྱི་འདུགདེ་བཞིན་བོད་མི་རིགས་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་
བཏང་ན། དངོས་གནས་བོད་ལུང་པ་ནག་པོ་ཡུག་གཅིག་ལ་གཏོང་བའི་དུས་ཚོད་འདི་འདྲ་ད་ཕན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་མ་མྱོང་བ་ཞིག་ཡིན། ང་རང་ཚོ་འདི་འདྲའི་

དུས་ཚོད་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་ཐོག་ཁ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་དང༌། བསོད་ནམས་དམན་པོ་ཞིག་

ཡིན་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། ང་ཚོ་
དུས་ཚོད་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་འདི་དག་གིས་མི་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་བྱ་རྒྱུའི་གོ་
སྐབས་ང་ཚོར་ཡོད། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་དང༌། སྲུང་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་ཚོས་སྤྱི་མཐུན་བསོད་ནམ་དམན་པའི་དུས་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་འདི་

དག་གིས་ཧུར་ཐག་བྱས་ནས་བོད་ཡུལ་འགྱེལ་ས་ནས་ལངས་ཐུབ་པ་དང༌། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་མེ་རོ་གསོ་ཐུབ་པ་ཞིག་མི་ཐོག་འདིས་བྱས་པ་གཟིགས་ཐུབ་པ་
ཞིག་དང༌། མ་འོངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུའང་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་པོ་ཚོས་དུས་ཚོད་དེ་འདྲ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

273

ཞིག་གི་སྐབས་ལ་བོད་ཅེས་པ་ཧ་ལམ་རྨེག་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཞིག་བྱུང་འདུག་

ཀྱང༌། དེ་དུས་ཀྱི་མི་དེ་དག་གིས་ཕོ་གོ་ཆོད་ནས་ད་ཆ་གནས་སྟངས་འདི་འདྲ་ཞིག་

བྱུང་འདུག་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྤྱི་མཐུན་བསོད་ནམས་
དམན་པའི་དུས་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་ཐོག་གཅིག་ཡིན་ཀྱང༌། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་

བསམ་བློ་བཏང་ན་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལག་རྗེས་ཆེན་པོ་འཇོག་མཁན་གྱི་མི་ཐོག་ཅིག་

བྱེད་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ང་ཚོར་ཡོད་པ་འདི་ཚང་མའི་སེམས་ལ་ངེས་པའི་ཐོག་ནས་
འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས།

ན༽ བོད་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། འཛམ་གླིང་ལ་ཕན་ཐོགས།

ང་རང་ཚོའི་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་འབྲེལ་
བའི་དོན་དག་ཅིག་ཡིན་པ་ལས། རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་མིན་ཞེས་
ངས་སྤོབས་པ་དང༌། ཁ་འཕང་མཐོན་པོས་ཚང་མར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ལ། རྒྱ་མི་ཚོ་ལའང་དེ་ལྟར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོར་རྒྱ་ཡུལ་འཕུང་བ་དང༌། བོད་ཡུལ་རྒྱལ་བའི་བསམ་བློ་
ནམ་ཡང་མེད། བོད་ལུང་པ་རང་དབང་བྱུང་ན། ང་རང་ཚོའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྩ་

ཆེ་འདི་དག་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་དང༌། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ཡོང་བའི་ལས་ཀ་

ཚགས་ཚུད་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ། དེ་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་ན་བོད་པའི་མི་ལ་ཕན་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད། བོད་ཀྱི་སྲོག་ཆགས་གྲོག་སྦུར་ཚུན་ཆད་བདེ་སྐྱིད་ལ་སྤྱོད་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ་དང༌།
དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་ལ་
བྱམས་བརྩེ་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གཞུང་འདི་མུ་མཐུད་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

274

ཡོང་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཆེན་པོ་ཧོར་གྱི་ཡུལ་སོགས་བྱང་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དེ་དག་
ནང་གི་མི་ཚོ་མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་སྐྱེལ་ཐུབ་རྒྱུར་ང་ཚོས་གང་འཚམ་གྱི་ཕན་

ཐོགས་བྱེད་ཐུབ།
ལྷག་པར་མི་འབོར་མང་ཤོས་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ལུང་པ་དེ་ཚོའི་ནང་ད་ལྟ་
གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་འདུག་གམ། གུང་བྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཅིག་སྡུད་ལམ་ལུགས་
འོག་ཕྱི་ནས་བཙན་དབང་བཤད། ནང་ནས་སློབ་གསོ་བཏང་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་བསྒྱུར་
བཅོས་གཏོང་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང༌། བཙན་དབང་དང་སྒྲིག་ཁྲིམས་ཀྱིས་

གཅུན་པའི་གནས་ཚུལ་འདིར་འགྱུར་བ་ཕྲན་བུ་ཞིག་བྱུང་མ་ཐག འགོ་དཔོན་རིགས་
ཚོའི་ནང་ནས་ལྐོག་ཟ་རུལ་སུངས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ཁོང་ཚོ་བུ་རྒྱུད་ནང་དང༌། མི་མང་ཁྲོད་གང་སར་དེ་ལྟར་ཡོང་
གི་ཡོད། མི་ཞེས་པ་འདི་ནང་སེམས་དུལ་མ་ཐུབ་ན། ཕྱི་ནས་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་རྒྱུ་
ཁག་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་ཨུ་རུ་སུའི་ནང་གནས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཆགས་འདུག་གམ། དེ་བཞིན་

ཡོ་རོབ་ཤར་ཕྱོགས་དང༌། རྒྱ་ནག་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཆགས་
ཀྱི་འདུག་གམ། ད་ལྟ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཕྲན་བུ་ལྷུག་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདིས་མི་ཚོ་

དངུལ་ལ་དགའ་རུ་ཕྱིན། དེའི་དབང་གིས་ལྐོག་ཟ་རུལ་སུངས་དང༌། ཁྲིམས་མེད་
སྒལ་རལ་གྱི་བྱ་བ་ཇེ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད།
དེང་སང་གུང་བྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་རང་ཁྲིམས་རང་
སྲུང་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱུའི་ནུས་པ་བརླག་སྟབས། རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་གྱི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་དེ་
སྔོན་ཁུང་དགག་བརྒྱབ་ཟིན་པའི་ཁུང་བུ་ཙིའི་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པའི་ཐོག་རེ་བ་དང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

275

འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་འདུག ང་ཚོ་བོད་ལ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྟེ།
མདོར་ན་བྱམས་བརྩེ་རྩ་བར་བཞག་པའི་ཡ་རབས་བཟང་པོའི་ལྟ་བ་དང༌། སྤྱོད་པ་
འདི་དག་བོད་ནང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་སྲ་ཐག་ཐག་ཅིག་བྱེད་
ཐུབ་པ་བྱུང་ན། རྒྱ་ནག་ལུང་པ་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་ཁྱབ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཏན་ཏན་ཡོང་གི་
རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རང་དབང་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་འདི་རྒྱ་ཡི་ཁེ་ཕན་ལ་ཡང་
འབྲེལ་བ་ཡོད།
ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་འདི་རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་གྱི་གནས་ཚུལ་མིན་པར། རང་

གཞན་ཀུན་ལ་ཕན་བདེ་ཡོང་བ་དང༌། ཀུན་ལ་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ལྟ་
ན་ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་འདི་རླབས་ཆེན་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་འུ་ཐུག་གི་ལས་ཀ་
ཞིག་རྩ་བ་ནས་མིན་པས། ང་ཚོའི་སྙིང་སྟོབས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང༌། སྤྲོ་སྣང་དང་
བཅས་དཀའ་ལས་རྒྱག་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོའི་ལས་ཀ་འདི་ཁྲལ་དང་ཁྲིམས་ལྟ་
བུ་གཏན་ནས་མིན། མི་འགའ་ཞིག་གིས་ཕོགས་ཆེ་ཆུང་ལ་བརྩིས་བརྒྱབ་སྟེ་བོད་
གཞུང་ནས་ཕོགས་འདི་ཙམ་སྤྲད་ན་བོད་གཞུང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། བོད་གཞུང་
ནས་དེ་ལྟར་མ་སྤྲད་ན། ང་འདི་ལས་ལྷག་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་ས་ཡོད་མདོག་མདོག་
བྱེད་པ་དེ་ཚོའི་གྲས་ལྐུག་པ་དང༌། ཀླད་ཆུང་གི་བསམ་བློ་ཡིན། དངོས་གནས་བྱས་
ན་བསམ་བློ་དེ་འདྲ་འཁོར་ཤེས་སྟངས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ད་ལྟ་བར་དུ་ཚང་མས་
ཧུར་ཐག་བྱས་པ་ལྟར། ད་དུང་ཡང་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།
ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

276

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢ ཉིན་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དགོས་དོན་དང་། འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ།

དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་ལས་དུས་འདིའི་ཚོགས་འདུ་མཇུག་མ་དེ་ཡིན་པ་རེད།
ཕྲན་བུ་འགྲིགས་མ་འགྲིགས་ནི་གང་དུ་ཡང་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ནའང་ཆེ་
སའི་ཐོག་ནས་ཚང་མ་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡིན་པས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན།

རིན་པོ་ཆེས་ཧུར་ཐག་བྱས་ནས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང༌། ཚོགས་གཙོ་ལ་དམིགས་
བསལ་གྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་འདོད་བྱུང༌།
ངོས་ནས་འདི་སྐོར་ཞུ་འདོད་འདུག ང་ཚོ་ཚོགས་ཁང་འདིའི་ནང་བཙན་བྱོལ་
མི་མང་ཚོའི་ངོས་ནས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཚོ་དང༌།
བཀའ་ཤག་བཅས་ཚོགས་ཏེ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོར་
ལུང་པ་མེད་ན་ཡང༌། བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས་འོག་གྲོས་ཚོགས་དང༌། བཀའ་
ཤག་གིས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཨུ་ཚུགས་བྱས་ནས་འཛུགས་པའི་དགོས་དོན་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་འབུམ་ལྷག་ཙམ་གྱི་དོན་གཅིག་
པུ་མིན། མ་གཞི་གཞིས་ཆགས་ཁག སློབ་གྲྭ་ཁག ཆོས་སྡེ་ཁག་གིས་མཚོན་པར་
ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ལས་འགན་ཡོད་ན་ཡང༌། ལས་འགན་གཙོ་བོ་ནི་སོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

277

སོའི་ལུང་པ་རང་དབང་སླར་གསོ་ཐུབ་ཐབས་དང༌། སྔོན་ལ་ཁ་ཚ་དགོས་གཏུགས་
སོ་སོའི་ལུང་པའི་ནང་ལ་ཛ་དྲག་གི་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོ་འགྲོ་བ་དེ་སེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་
དེ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཚོགས་ཁང་འདིའི་ནང་ཚོགས་མཁན་ཚོས་རྩ་བའི་བསམ་བློ་
གཏོང་ས་དེ། བོད་རང་དབང་གི་དོན་དང༌། བོད་སྤྱི་པའི་དོན། བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་

དོན་དུ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས།
སྐབས་རེ་བཙན་བྱོལ་བ་ཉུང་ཤས་ཤིག་གི་རྙོག་དྲའི་ཐོག་དུས་ཚོད་མང་པོ་
ཆུད་ཟོས་བཏང་ན་ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ལོ་དང་ཟླ་བ་བསྟུད་ནས་
ཕྱིན་ན། བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་བསླུས་པ་འདྲ་པོ་རེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཉུང་ཤས་ནང་
ཁུལ་གྱི་རྙོག་དྲ་དོན་དག་ཆུང་ཆུང་ཞིག་སྤྱི་དོན་ཁ་ལ་འཁྱེར་ནས་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་འདི་བློ་ཕམ་པོ་དང༌། ཐབས་སྐྱོ་པོ་རེད། ཚོགས་ཁང་འདིའི་ནང་ཡོད་མཁན་
དང༌། གངས་ཅན་སྐྱིད་གཤོངས་ལ་ཡོད་མཁན་ཚང་མས་རྩ་བའི་ལས་འགན་གང་

ཡིན་པ་དེ་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ། རྩ་བའི་ལས་འགན་དེ་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་
བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། ནུས་པ་ཐོན་པ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོ་སྣང་བ་དག་ནས། བཙན་བྱོལ་གཞུང་དང༌། བོད་གཞུང་ཞེས་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་ཧ་ལམ་འདྲ་འདྲ་ཡིན་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་མཁན་ཁ་
ཤས་མེད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག དེ་འདྲ་མ་རེད། ང་ཚོ་འདིར་བཙན་བྱོལ་བ་རྒྱ་ཆེའི་
མི་མང་གི་ལྷག་བསམ་དང༌། རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་འོག་ནས་འཚོ་ཟིན་བསྡད་པ་མ་གཏོགས།
གཞུང་གཅིག་གི་ཐོབ་ཐང་དང༌། ནུས་པ་རྩ་བ་ནས་མེད། ཡང་རིགས་གཅིག་གིས་

མང་གཙོ་ཞེས་སོ་སོའི་རང་ཡུལ་དང༌། རང་དབང་ཡོད་མཁན་གྱི་ནང་དུ་བྱས་པ་ནང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

278

བཞིན་འདྲ་དཔེ་རྒྱས་འགེབས་བྱེད་རྒྱུ་ཡང་ཁག་པོ་ཡིན། དཔེར་ན། ལུང་པ་ཡོད་
མཁན་ཚོས་དམག་དུས་སྐབས་དམག་གི་བློན་ཆེན་ལྷན་ཚོགས་ཞེས་འཛུགས་རྒྱུ་
སོགས་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔག་པའི་འགྲོ་སྟངས་ཡོད་པ་རེད། རང་གི་ལུང་

པ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ལུང་པ་གཞན་དག་ལ་འཁྲུག་པ་རྒྱག་གི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་ང་ཚོས་ཚད་བསྡུར་བྱ་ཐབས་མེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་སོ་སོར་ས་
ཆ་སྦར་མཐིལ་ཙམ་ཡང་མེད། གཉིས་ནས་ང་ཚོ་མིའི་ལུང་པ་ལ་བསྡད་ནས། བོད་
རང་དབང་བསྐྱར་དུ་ལེན་ཐབས་བྱེད་པ་འདི་མི་ཉུང་ཤས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་ཐུག་པ་དང༌།
འཕྲལ་སེལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཐུན་མིན་གྱི་གནས་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་ང་ཚོ་མི་
རིགས་གཅིག་གི་དོན་དག་ལ་ཐུག་ཡོད། དེ་ཡང་བོད་མི་རིགས་འཚོ་གསོན་གྱི་
མཚམས་ལ་ཐུག་ཡོད།
སྤྱིར་ན་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་ཁེ་ཕན་ལས། མི་ས་ཡ་སྟོང་ཕྲག་གི་ཁེ་ཕན་གལ་ཆེ་བ་
ཡིན་ན་ཡང༌། བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་
རིག་གཞུང་གི་ཐོག་ནས་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པ་འདིར་ད་ཆ་འཛམ་གླིང་ནང་བློ་གཟུ་
བོར་གནས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་དོ་སྣང་དང༌། དགའ་མོས། བསྟོད་བསྔགས་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་རིག་གཞུང་འདིས་བོད་མི་རང་ཉིད་ལ་ཕན་པས་མ་ཚད། ཨེ་
ཤ་ཡ་དང༌། ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་ཡང་གང་ལ་གང་འཚམ་ཕན་
ཐོགས་བྱེད་ཐུབ་པའི་ནུས་པ་དང་ཆ་རྐྱེན་ཡོད་པ་རེད།
དེས་ན་ང་ཚོས་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་ལས་དོན་འདི་དག་ཆོས་དང་
མཐུན་པ། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་གལ་ཆེན་ཆགས་ཡོད། ང་ཚོས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

279

རྒྱུའི་ལས་འགན་རླབས་ཆེན་འདི་དག་རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་གྱི་ཐོག་ནས་མིན་པར་
བསམ་པ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་བསྒྲུབས་ན། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བསགས་ཐུབ་རྒྱུ་རེད། མ་འོངས་པར་ང་ཚོའི་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་

གསོན་ཐུབ་ན། རྒྱ་ཆེན་པོར་ཕན་ཐོགས་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་དང་ནུས་པ་ཡོད་
པའི་གནད་དོན་ཆེ་ས་ལ་བསམ་བློ་མ་བཏང་བར་ཆུང་ཙག་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་བསྡད་ན་མི་འགྲིགས། རྒྱུན་དུ་འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་གང་གི་སྐབས་ལའང་ཆེ་ས་
དེར་བསམ་བློ་ཡག་པོ་གཏོང་དགོས། ཆེ་ས་དེ་བསམ་བློར་མ་འཁོར་བར་ཆུང་ཙག་བཤད་ནས་བསྡད་ན་དགོས་པ་མི་འདུགཁ༽ བོད་དོན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། འཛམ་གླིང་གི་བདེན་རྒྱབ།

དེ་ནས་དོན་ཚན་གཅིག་ལ། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ང་ཚོ་བོད་མིའི་བདེན་
དོན་འཐབ་རྩོད་བྱ་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་འདི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྙིང་པ་ཆགས་པ་དང་།

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་མེད་པ། རྒྱ་མི་ནི་དཔུང་དང་སྟོབས་གང་ཅིའི་ཆ་ནས་འཛམ་གླིང་

རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཁག་ཚོས་ཀྱང་ཟོན་དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད།
ཡིན་ནའང་ང་ཚོ་བོད་པར་ཤ་ཚའི་ཐོག་ནས་བདེན་རྒྱབ་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་
བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་བོད་ནང་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཚོས་རང་ཚུགས་བརྟན་པོ་ཟིན་ནས་
བསྡད་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། གཉིས་ནས་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོས་དྲང་བདེན་མིན་པའི་

བྱེད་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་རེད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

280

གང་ལྟར་འཛམ་གླིང་ནང་བོད་པར་བདེན་རྒྱབ་བྱེད་མཁན་ཡག་པོ་ཡོད། བཙན་བྱོལ་གཞུང་ལ་ཆ་བཞན་ནའང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་མི་ཚོས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་འཛིན་བྱེད་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན་ནའང་། སྤྱིར་

བཏང་བློ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་གསར་ཤོག་ཁག་དང་། ཆེ་ས་ནས་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སོགས་གྲོས་ཚོགས་ཁག་མང་པོའི་གྲོས་ཆོད་ནང་ལ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཞེས་ངོས་ལེན་གསལ་པོ་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། དེའི་རིགས་ཧ་ཅང་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་
རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་དང་ཆབས་ཅིག་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་བོད་པའི་ཐོག་ལ་དོ་
སྣང་བྱེད་མཁན་མང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། བོད་པ་ལ་བདེན་རྒྱབ་བྱེད་དགོས་ཟེར་མཁན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་མཐར་

ཐུག་སེལ་རྒྱུ་དེ་རྒྱ་མི་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་སེལ་དགོས་པར་བརྟེན།
རྒྱ་རིགས་ནང་ནས་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ད་ལྟར་བར་འབྲེལ་བ་གང་འཚམ་ཡོད་པ་ལྟར། ད་དུང་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་འདུགདེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་འཛམ་གླིང་ཚང་མར་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་མི་སྣ་ཕར་
ཚུར་འགྲོ་འོང་དང༌། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་མི་སྣ་ཕར་ཚུར་འགྲོ་འོང་ཡོང་གི་ཡོད། གཞོན་
ནུ་དང༌། བུད་མེད་ཁོངས་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ཡོང་གི་ཡོད། དཔེར་ན། སྔ་ལོ་པེ་ཅིང་

ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས་སར་བོད་པའི་བུད་མེད་ཁ་ཤས་ཕྱིན་ནས་གོ་
ཆོད་ཐག་ཆོད་བྱུང་ཡོད། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགུལ་སྣ་ཚོགས་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་སྤེལ་གྱི་ཡོད་པ་ལ། ད་ལྟ་བར་དེ་ཚོའི་གྲུབ་འབྲས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཐོན་ཡོང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

281

གི་ཡོད་པ་རེད། ད་དུང་ཚང་མས་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུགག༽ རྒྱ་གཞུང་གི་མཁྲེགས་འཛིན་དང་། གཉིས་མོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ།

བར་སྐབས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་པ་ཙམ་མིན་པར། ཐའེ་ཝན་ལ་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་
སྟངས་དང༌། ཧོང་ཀོང་ལ་དབྱིན་ཇིའི་མང་གཙོ་ལས་འགུལ་བྱེད་མཁན་ཚོར་རྣམ་
འགྱུར་སྟོན་སྟངས་དང༌། དབྱིན་ཇི་དང༌། ཨ་རི་ལ་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྟངས་སོགས་རྒྱ་
ནག་གིས་ཕྱོགས་གང་སར་མཁྲེགས་པོའི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་དང༌། སྲིད་བྱུས་དེའི་འོག་ནས་བོད་པའི་ཐོག་ལའང་མཁྲེགས་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བར་སྐབས་པཎ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་ཐོག་ལ་ཡང་གནས་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ནའང་

དེ་ཚོར་དེ་ཙམ་བློ་གཡེང་མི་འདུག རྒྱ་ནག་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང༌། མང་ཚོགས་
ཁྲོད་ནས་བོད་པའི་ཐོག་ལ་བདེན་རྒྱབ་ཡོང་གི་ཡོད་པར་བརྟེན། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་འཛིན་མཁན་ཚོས་མཁྲེགས་པོ་བྱེད་པ་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་

གནས་སྟངས་ཤིག་རེད་མ་གཏོགས། གཏན་དུ་སྡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་མི་འདུགགཉིས་ནས་ཏིང་ཞའོ་ཕིང་འཆི་གསོན་གྱི་མཚམས་ལ་སླེབས་ནས་ཚོད་མ་ཐིག་གི་

གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། བར་སྐབས་རྒྱ་ནག་གིས་མཁྲེགས་པོ་བྱས་པ་དང༌། པཎ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོར་བསམ་བློ་གསར་པ་གཏོང་དགོས་པ་
དང༌། ཞུམ་དགོས་དོན་ཡོད་པ་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུགང་རང་གི་ངོས་ནས་ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ་དང༌། ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སར་གྲོས་
འཆར་བཏོན་པ་རྣམས་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད། རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་ནས་ཕྲན་བུ་རྣམ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

282

འགྱུར་བཟང་དུ་ཕྱིན་ན། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་དབུ་མའི་ལམ་དེ་རང་བརྒྱུད་ནས་གཉིས་

མོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་བཙལ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་དེར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད། དེ་དང་
ཆབས་ཅིག་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་ལ་ཆ་བཞག་ནའང༌། རྩ་བའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ན།
བར་སྐབས་བྱུང་བའི་རྙོག་དྲ་རིམ་པས་སེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཡོང་གི་རེད་བསམ་
གྱི་འདུག དེ་ཙམ་གྱི་འགན་མཐོང་གི་མི་འདུགང༽ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གལ་གནད་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་བརྟན།

ང་ཚོར་འཛིན་སྐྱོང་དང༌། གྲོས་ཚོགས་བཅས་པའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། འདི་ནི་མི་རིགས་གཅིག་གི་

འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དོན་དུ་མ་གཏོགས། མི་སྒེར་པ་གཅིག་གི་གནས་ཚུལ་མ་རེད། མི་

སྒེར་པ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ན། སོ་སོ་གསོན་པའི་རིང་ལ་བཟང་ཐག་ངན་ཐག་

ཆོད་རྒྱུ་དེ་ཙམ་ལས་བསམ་བློ་མང་པོ་གཏོང་དགོས་མེད། ང་ཚོའི་ལས་དོན་འདི་
དག་མི་རིགས་ཤིག་གི་དོན་ཡིན་སྟབས། མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་གི་གནད་དོན་ལ་
བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། དེ་སྔ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོ་སྨད་དམ་ ༡༩༧༠ ནང་ལ་བཙན་
བྱོལ་གཞུང་གི་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་འདི་འདྲར་བསྡད་ན་བརྟན་པོ་མི་འདུག མ་
མཐར་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ལ་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་བཟོ་
ཐུབ་སྙམ་ནས་འབད་བརྩོན་བྱས་ཤིང་ཡིག་ཆ་བཟོས་པ་རེད། ང་ཚོས་དེ་དུས་ནས་
བསམ་བློ་བཏང་ཡོད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

283

དེང་སང་བློ་གཟུ་བོར་གནས་པ་དང༌། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་མེད་མཁན་
ཚོའི་ནང་ནས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་ལེན་གྱི་རྣམ་འགྱུར་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད་པར་
བརྟེན། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ལྷག་པར་དུ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག རྒྱ་མིའི་མིག་སྣང་དང༌། བོད་པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཚོའི་མིག་

སྣང་ལ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་བརྟན་ཡོད་པ་དང༌། དེས་འགན་འཁྱེར་ནས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཕྱི་ནང་སུས་བལྟས་ཀྱང་གསལ་
པོར་མཐོང་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མི་གཅིག་གསོན་རུང་མ་
གསོན་རུང་གནད་འགག་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། དེང་སང་
རྒྱ་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བརྗོད་གསལ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་དྲུག་ཅུ་བརྒལ་འགྲོ་གི་

ཡོད་སྟབས། ཁྱེད་ཚོ་བོད་པར་རེ་བ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ཟེར་གྱི་ཡོད་
འདུག དེ་ནི་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོ་ལྐུག་དྲགས་པ་རེད། ང་ཚོ་མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་དཀའ་
ལས་རྒྱག་དགོས་བྱུང་ནའང་རྒྱག་ཐུབ་མཁན་གྱི་མི་རིགས་ཤིག་རེད། ང་ཚོའི་ངོས་
ནས་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་དང༌། མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་རྩོད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་
སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་འགན་འཁྱེར་རྒྱུ་དང༌། སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོ་ཐོན་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགདངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་

ནའང་རེད། ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། གང་ལྟར་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ངས་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱས་པ་ལྟར། ད་དུང་མ་ཤི་བར་དུ་བོད་བསྟན་
སྲིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཞབས་འདེགས་སྒྲུབ་བསམ་པའི་སེམས་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་ལས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

284

དེར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་བརྟན་ཡོད་པ་
འདི་སྟོན་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཁ་སང་ནིའུ་ཡོག་ཏུ་ཟས་བཅད་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ཚོའི་དོན་ཚན་གཅིག་ལ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ། སྲོག་ཚུན་ཆད་བློས་བཏང་ནས་མི་ལ་འབོད་སྐུལ་ཞུ་གི་
ཡོད་པ་རེད། མི་ལ་འབོད་སྐུལ་བྱེད་རྒྱུའི་སྔོན་ལ་ང་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་ནས་བཙན་
བྱོལ་གཞུང་ཡོད་པ་འདི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་དང༌། དེ་ཉམས་ཆག་མ་འགྲོ་བ་དང༌། དེའི་

མཐོང་དང་ནུས་པ་ཆེ་རུ་འགྲོ་ཐབས་ལ་ཚང་མས་ཁུར་བླངས་དགོས། སྐབས་རེ་འཛིན་སྐྱོང་དང༌། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་བར་ཆུང་ཙག་རིགས་ལ་ཕར་གཡོག་ཚུར་གཡོག་བྱེད་པ་དེ་བྱབ་ཆུང་རེད། དེ་ཚོར་དགོས་པ་མི་འདུག སྤྱི་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་
བརྟན་ཡོང་རྒྱུའི་འགན་ཚང་མར་འཁྲི་ཡོད། གྱོང་ཕོག་ན་སྤྱི་པར་ཕོག་རྒྱུ་རེད། གདོན་གཅིག་ཟིན་གྱི་ན་ཚ་ཟེར་བ་ལྟར་ཚང་མས་ཁུར་མཉམ་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་
པོ་འདུག ཕར་ཁག་ཚུར་དཀྲི་དང༌། ལག་པ་འཕྱིས་རེས་བྱས་ན་སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད།
མདོ་དོན་སྙིང་པོ་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་སྲ་བརྟན་བཟོ་
རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག སྔོན་མ་ནས་ངས་བརྗོད་ཡོད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེས་གཅིག་བཤད་ན་འགུལ་སྐྱོད་རྒྱག་རྒྱུ་དང༌། མ་བཤད་ན་འགུལ་བསྐྱོད་དང་གསར་གཏོད་བྱེད་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱས་ན་ཡག་པོ་གཏན་ནས་མི་འདུག བར་
སྐབས་ཕྲན་བུ་དྲག་ཏུ་ཕྱིན་པ་རེད། ལྷན་ཁང་སོ་སོའི་དྲུང་ཆེ་ཚོ་དང༌། འབྲེལ་ཡོད་
བཀའ་བློན་ཚོས་སོ་སོས་ཁུར་བླངས་ནས་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡོད། ད་དུང་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདིའི་ཐོག་ནས་འགན་ཆ་ཚང་ལེན་རྒྱུ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

285

མཐོང་གི་འདུགདཔེར་ན། རྒྱ་བོད་གཉིས་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བའམ། དེ་བཞིན་

འཛམ་གླིང་ནང་བོད་པའི་ཚབ་བྱེད་རྒྱུ་ལ། ངའི་མིང་གི་རྗེས་འབྲེལ་ཐོག་ནས་ཕྲན་བུ་
ཕན་ཐོགས་བྱེད་རྒྱུ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་འདྲའི་རིགས་ལ་ཚོགས་གཙོའམ། བཀའ་བློན་
ཁྲི་པ་ཕྱིན་ནའང་དེ་ནང་བཞིན་ཡོང་ཐུབ་ཐབས་མེད། དེ་ཚོའི་གྲས་ངས་མ་བྱས་རང་

བྱས་རེད། དེ་མིན་འཛིན་སྐྱོང་གིས་མཚོན་པའི་ལས་དོན་རྣམས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་མེད་ནའང་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་འགན་ཆ་ཚང་འཁྱེར་ནས་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོ་ཐོན་
ཐུབ་པ་དང༌། རྒྱ་མིའི་མིག་སྣང་ལའང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་ནའང་མུ་མཐུད་ལས་ཀ་སྲ་བརྟན་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་དང༌། འཛམ་གླིང་

ཕྱི་ལོགས་ནས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་ལེན་གང་འཚམ་ཡོད་པ་དེ་དག་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད།
ང་རང་སྒེར་ངོས་ནས་ཆ་བཞག་ན། ལོ་དྲུག་ཅུ་བརྒལ་ནས་ན་རྒས་རྫི་སྡིབ་ཆེ་

རུ་འགྲོ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་གཞོན་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཆེ་སའི་

ཐོག་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་གི་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་སྐབས་བབས་ཡོད་
པ་རྣམས་ངས་མ་བྱས་རང་བྱས་རེད། དེ་མིན་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་
འགན་ཇི་ཙམ་མང་བ་འཁྱེར་ན། ང་གནས་ཟོས་བདེ་བ་ཡོང་རྒྱུ་དང༌། གཉིས་ནས་

མང་གཙོའི་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མང་ཚོགས་རང་ནས་ནུས་པ་བཏོན། སྒྲིག་
འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་འགན་ཆ་ཚང་འཁྱེར་རྒྱུ་བྱུང་ན་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ཡོད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

286

ཅ༽ སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད་དང་། བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས།

ཡང་སྡུག་ས་ནས་བཤད་ན་ཆོས་དང་དམ་ཚིག་ཟེར་བ་དེ་ལ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་རེད། ངས་ལོ་རྒྱུས་སྒྲུང་ཞིག་བཤད་ན། ད་ལམ་བཀའ་ཤག་དང༌། ཚོགས་གཙོར་ཞུས་པ་ཡིན། དཔེར་ན། སྐུ་མདུན་སྐུ་གོང་མས་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་སྟོང་
ཕྲག་ཁྲི་ཕྲག་སྒྲུབ་ཡོད་པ་ལས། མང་ཚོགས་ལ་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོར་གསུང་རར་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་གསུང་ཆོས་ཙམ་ལས། བཀའ་ཆོས་ཧ་ལམ་གནང་ཡོད་པ་མ་
རེད། སྐུ་གོང་མས་ངས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་བླངས་ནས་ལས་དོན་བྱེད་སྐབས་ནང་
ཁུལ་མོས་མི་མོས་སྣ་ཚོགས་ཡོང་རྒྱུར། བླ་མ་དང་སློབ་མའི་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེན་
བྱུང་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག་པར་བརྟེན། གསུང་ཆོས་མང་པོ་གནང་གི་མེད། ཅེས་
གསུངས་འདུག སོག་ཡུལ་ལ་བཞུགས་དུས་གྲྭ་པ་ཚོར་དཔེ་ཁྲིད་དང༌། མང་ཚོགས་ལ་བཀའ་ཆོས་མང་པོ་གནང་འདུག དེ་བཞིན་གསར་བརྗེ་མ་བྱུང་གོང་ལ་སོག་པོའི་
འགྲུལ་པ་མི་སྣ་ལྷ་སར་ཡོང་མཁན་རྣམས་ལ་གསུང་ཆོས་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད།
བོད་རིགས་ཚོ་ལ་དགག་བྱ་ཞིག་གཟིགས་ནས་གསུང་ཆོས་མ་གནང་བ་རེད།
ང་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་དམ་ཉམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་པ་ཤེས་གསལ་ཡིན་པ་དང༌། ད་ལྟ་བར་ངས་ཆོས་ཕྱོགས་ལ་དུས་
ཚོད་མང་བ་བཏང་ཡོད། ང་རང་གི་གཤིས་ཀའི་ཆ་ནས་ཆོས་ཕྱོགས་ཐོག་བློ་བདེ་བ་
ཡོང་གི་འདུག འཇིག་རྟེན་སྲིད་ལུགས་དང༌། ཆབ་སྲིད་སྐོར་ངས་སྦྱངས་མེད་ལ།
ཤེས་ཀྱི་ཡང་མེད། ལྷག་པར་ཁ་གཏིང་མི་མཚུངས་པ་དང༌། གཡོ་སྒྱུ་བྱེད་མཁན་
འཕྲད་པའི་སྐབས་ལ་ང་མགོ་སྐོར་ཐེབས་པའི་གནས་ཚུལ་འགའ་ཤས་བྱུང༌། མ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

287

འོངས་པར་ཡང་ཡོང་སྲིད། ངས་ཆབ་སྲིད་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག འཇོན་གྱི་མ་རེད། ད་ལྟ་
བར་དུ་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་བསྟན་པ་སྤྱིའི་ཞབས་འདེགས་ཕྲན་བུ་ཞུས་ཡོད། དེ་མ་ཤི་
བར་དུ་ཞུས་བསམ་པ་ཡོད། བོད་རང་དབང་སོན་པའི་མཚམས་ལ་ངས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཀ་འཇོག་རྒྱུ་ཡིན། ཕྱིན་ཆད་བོད་ལ་སླེབས་རྗེས་ཐད་འཕུར་གནམ་གྲུ་ཞིག་

བྱུང་ན། དད་པ་དམ་ཚིག་ཡོད་པའི་ན་རྒས་རྫི་རྡིབ་ཀྱི་པོའོ་རྨོའོ་རྣམས་ཐུག ཚང་མ་
སེམས་སྐྱིད་པོ་བཟོས། བོད་ཙམ་མིན་པར་རྒྱ་ནག་དང༌། རྒྱ་གར་ནང་དང༌། ད་ལྟ་

བར་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་འཛམ་བུ་གླིང་གང་སར་ང་རང་མ་ཤི་བར་དུ་ཕན་ཐོགས་སྒྲུབ་
བསམ་གྱི་འདུག དེས་སེམས་ཤུགས་ཆགས་ཀྱི་མི་འདུག ཐང་ཆད་ཀྱི་མི་འདུག སྤྲོ་
བ་སྐྱེད་ཀྱི་འདུགདེ་མིན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག་པས་མ་འོངས་བོད་རང་
བཙན་བྱུང་བའི་མཚམས་ལ་སྲིད་དོན་བཞག་རྒྱུའི་ཡོངས་གྲགས་གསལ་བསྒྲགས་
བྱས་ཟིན་པ་ཡིན། བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོདེ་རིང་གནས་སྐབས་ངས་འགན་མ་བླངས་ཀ་

མེད་ཡིན་ནའང༌། ཆུང་ཙག་རྣམས་གྲོས་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བ་གྲོས་ཚོགས་དང༌། འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་ཡོད་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་བྱས། ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་
འགན་སོ་སོས་བླངས། རྙོག་དྲ་འདྲ་བྱུང་ན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རྫ་རྩི་རྒྱག་མཁན་
ཡོད་བསམ་པ་དེ་མི་དགོས་པ་བྱས། རྙོག་དྲ་བྱུང་ན་ང་ཚོ་རང་གིས་སེལ་རྒྱུ་ལས།
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་བརྗོད་ཡུལ་མེད་བསམ་པ་བྱས། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་
པ་དང་ཁྱད་མེད་ཁྱེད་རང་ཚོས་འགན་ཆ་ཚང་འཁྱེར་རྒྱུའི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས།
དཀའ་ངལ་འདྲ་བྱུང་ན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་སེལ་གྱི་རེད་བསམ་ན། ཕྱོགས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

288

གཅིག་ནས་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་རྒྱུ་དང༌། མ་འོངས་པར་ང་མེད་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་

ཤར་རྒྱུ་རེད། ད་ལྟ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་འགན་ཆ་ཚང་
སྒྲིག་འཛུགས་ནས་འཁྱེར་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུགམ་འོངས་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ཚང་མས་གོ་བསྡུར་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་

རེད། ཚང་མས་གོ་བསྡུར་ལྷུག་པོ་ཞིག་གནང༌། ངས་འདི་འདྲ་བྱས་ན་ཡག་པོ་འདུག་
ཅེས་ཞིབ་ཚགས་ཞུ་རྒྱུ་མེད། ཆེ་ས་ནས་ང་རང་གིས་གང་དྲན་པ་རྣམས་གོང་དུ་ཞུས་
པ་ལྟར་ཡིན་པས་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཐུགས་ལ་ཞོགས། མདོ་དོན་ཡང་སྙིང༌། བོད་སྤྱི་
པའི་དོན་དག་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། ད་ལྟ་སོ་སོར་ཆེ་མཐོང་གང་འཚམ་ཡོད་པ་དང༌། ཐོབ་ཐང་རྩོད་ས་ཞིག་བསྡད་མེད། ཚང་མ་མཉམ་དུ་འདུར་རྒྱུ་རེད། དེ་ཚོ་རང་དོན་
ལ་ཐུག་ཡོད་པ་ལས་མི་རེ་གཉིས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་ཐུག་པ་མིན། ང་རང་ཚོའི་དོན་དག་
རེད། བོད་ལ་རང་དབང་དང་བདེ་སྐྱིད་བྱུང་ན་ང་ཚོར་ཕན་གྱི་ཡོད། བཙན་བྱོལ་བ་སྲ་བརྟན་བྱུང་ན་ང་ཚོར་ཕན་གྱི་ཡོད། སྤྱི་པའི་ལས་ཀ་དེ་འཐུས་ཤོར་བ་དང་།
ཚགས་མ་ཚུད། ཞབས་འདྲེན་ཞུས་ན་གྱོང་ང་ཚོ་ཚང་མར་རག་གི་ཡོད་པ་ལས། མི་ཉུང་ཤས་ལ་གྱོང་རག་གི་མ་རེད། ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་ད་དུང་
སྐུལ་ལྕག་ཞུས་ན་བསམ་བྱུང༌། མ་གཞི་ཉན་དང་མི་ཉན་ཐེ་ཚོམ་རེད། བརྗོད་རྒྱུ་ངའི་

ལས་འགན་རེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

289

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡ ཉིན་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་གཞོན་དམ་འབུལ་སར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ མང་གཙོའི་གྲུབ་འབྲས་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་དོན།

དེ་རིང་ཐེངས་འདིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་བྱིངས་ཚོ་དང༌། དེ་བཞིན་

ཚོགས་གཙོ་རྣམ་པ་གཉིས་གསར་མཇལ་དམ་འབུལ་ཐོག་ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་
ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཞི་རྐང་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་གྱི་གནས་སྟངས་འོག་ནས་
འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་ལྷག་ཙམ་རིང་བྱས་རྗེས་གྲུབ་འབྲས་མི་དམན་ཙམ་
བྱུང་ཡོད། དེའི་ནང་ནས་དོན་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་མང་གཙོའི་སྒྲིག་འཛུགས་སམ།
མང་གཙོའི་ལག་ལེན་འགེལ་བཞིན་པ་འདི་ཕལ་ཆེར་གྲུབ་འབྲས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གྲས་

ཤིག་ཆགས་ཡོད།
དེ་ཡང་ཁ་ཙམ་ཚིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ང་རང་ཚོ་དངོས་གནས་མང་མོས་འོས་བསྡུ་བྱས་པའི་འཐུས་མི་འདི་དག་ལ་དབང་ཚད་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། བར་སྐབས་མང་
ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུའང་འོས་བསྡུ་བྱ་རྒྱུ་འདི་རང་གི་ལས་འགན་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་
གསལ་པོ་ཐུབ་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གནད་འགག་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་བརྩིས་ཏེ་དོ་སྣང་
དང༌། དོ་ཁུར་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་འདི་དག་དངོས་གནས་རྟགས་མཚན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

290

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་རང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཀྱང་ལས་དུས་རེ་རེ་ནས་སྤུས་ཀ་དག་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། ཕྱོགས་གཉིས་ནས་ཉམས་མྱོང་བསགས་ཏེ་རྒྱུས་
ཡོད་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད། ལས་དུས་སྔོན་མའི་སྐབས་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱས་ཡོད་པ་རེད་ལ། རྐང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེས་ཧུར་ཐག་བྱས་པ་རེད། ད་རེས་ཀྱི་ལས་དུས་གསར་པ་འདིའི་ནང་ཁྱེད་རང་ཚོ་འཐུས་མི་རྙིང་པ་གང་

འཚམ་ཞིག་སླེབས་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོར་རྒྱུས་མངའ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་གསར་
པའང་མང་པོ་ཞིག་སླེབས་པ་དང༌། ལྷག་དོན་བུད་མེད་མང་པོ་ཞིག་སླེབས་པ་དང༌།
ལོ་གཞོན་པ་མང་པོ་ཞིག་སླེབས་ཡོད་པ་འདི་དག་ང་ཚོ་སྤོབས་པ་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་

ཡིན། གང་ལྟར་ང་རང་ཚོའི་ལས་ཀ་འདི་མི་རིགས་ཤིག་གི་དོན་དག་གི་འཐབ་རྩོད་
ཡིན་པས། མི་ཐོག་རྒན་པ་ཚོ་རྫོགས་ཀྱིན་རྫོགས་ཀྱིན་ལ་མི་ཐོག་གཞོན་པ་གཅིག་
མཇུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་འགན་ལེན་དགོས་པར་བརྟེན། ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་གནས་
སྟངས་འདི་གོ་རིམ་འགྲིགས་པོ་དང༌། རིམ་པ་མ་འཆོལ་བ་ཡོང་བ་འདི་དངོས་གནས་ང་རང་ཚོ་སྤོབས་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་དང༌། ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། ཐེངས་འདིའི་སྐབས་
ལས་ཀ་སྔར་ལས་ཚགས་ཚུད་པ་དང༌། གྲུབ་འབྲས་ཡོང་བའི་ཆ་རྐྱེན་དང་གོ་སྐབས་
ཡོད་སྟབས་ཚང་མ་ཡག་པོ་ཡོང་བའི་ངོས་ནས་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་དང༌། སྨོན་
ལམ་ཞུ་གི་ཡོད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚང་མར་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས་ཞེས་གཞེན་
སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ང་རང་ཚོ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བཙན་བྱོལ་བ་ཡིན་པར་བརྟེན་ང་རང་ཚོའི་ཐོག་ལ་
བཙན་བྱོལ་བའི་ཆ་ནས་བྱུང་བའི་དཀའ་ངལ་སེལ་རྒྱུ་དང༌། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བོད་རྒྱ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

291

ཆེའི་གཞིས་ལུས་མི་མང་དེ་དག་གི་རེ་བའི་མིག་འབུར་ང་ཚོར་བལྟས་ཏེ་ཡོད་པས།
བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ལས་འགན་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ང་ཚོར་འཁྲི་
ཡོད། ང་རང་ཚོས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ལས་འགན་འདི་ཤིན་ཏུ་ལྕི་པོ་ཞིག་དང༌། ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་བློ་ཡུལ་ལ་མི་ཤོང་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད། གང་ཡིན་ཞེ་
ན། བོད་པས་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་ཡུལ་དེ་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་གི་ཆེ་བཙན་
རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་ཀྱང་བག་ཟོན་བསྟེན་དགོས་པའི་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་ཐུག་

པར་བརྟེན། ཧ་ལམ་ཐུབ་ཨེ་ཡོང་སྙམ་པའི་གནས་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཡོད། ཡིན་ནའང་ང་

ཚོས་རྩོད་ལེན་བྱེད་པ་འདི་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་དང༌། དྲང་བདེན་ཡིན་པ། དེ་ཡང་རང་
རྒྱལ་གཞན་ཕམ་གྱི་བསམ་བློའི་ཐོག་ནས་མ་ཡིན་པར་བོད་པ་བདེ་བ་ཞིག་དང༌། རྒྱ་

མི་ཚོ་ཡང་སྐྱིད་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་ལ་ང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ང་ཚོར་བདེན་པ་ཡོད་པས་ན་དེ་ལ་ཏན་ཏན་ནུས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དགོས། དེ་
ནི་ཡིད་ཆེས་གཅིག་པུའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་མིན། རྒྱ་མི་དམར་པོས་བོད་དབང་
བསྒྱུར་བྱས་ནས་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་དང༌། ༡༩༥༩ ལོའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་དེ་
བྱུང་ནས་ཀྱང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་སོང་སྟེ་གང་ལྟར་གནས་ཚུལ་རྙིང་

པར་གྱུར་ཡོད། འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་གནས་ཚུལ་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་ཏེ་གནས་
ཚུལ་གཞན་དག་རྙིང་པར་འགྲོ་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་གནས་སྟངས་
འདི་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན། ལུང་པ་ཁ་ཤས་ལ་སྣུམ་གྱི་ཐོན་ཁུངས་ཡོད་པ་
དང༌། ཡང་འགའ་ཤས་ཕན་ཚུན་དགྲ་ཟླ་དགྲ་གཤེད་ཆགས་པ་དེ་འདྲའི་འོག་ནས་
རོགས་རམ་བྱེད་བདེ་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོ་ནི་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མིན། ང་ཚོར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

292

འགལ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས་བོད་པར་རྒྱལ་སྤྱིའི་

ཐོག་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་སྟངས་དེ་ཕལ་ཆེར་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་མི་སྡོད་པར་ཤུགས་ཆེ་
རུ་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་མཚོན་ན། སྤྱིར་བཏང་
རྒྱ་མི་བློ་གཟུ་བོར་གནས་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་རང་བཞིན་གྱིས་རིགས་ཞེན་དང༌། སོ་
སོའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཟེར་བའི་ཞེན་ཁོག་ཅིག་ཡོད་ནའང༌། དེང་སང་རྒྱ་རིགས་

ནང་ནས་ཀྱང་བོད་པའི་ཐོག་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང༌། བོད་པར་
བདེན་པ་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། ད་ལྟ་བར་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་པའི་ཐོག་འཛིན་
པའི་སྲིད་བྱུས་ལ་སྐྱོན་ཆ་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་རྩ་བའི་ང་རང་ཚོར་

བདེན་པ་ཡོད་པ་འདིའི་ནུས་པ་རིམ་པས་གསལ་གྱི་ཡོད་པའི་རྟགས་གསལ་པོ་
ཡིན།

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་ནང་ཧོབ་སྟེ་བལྟས་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་རྩ་བའི་སྲིད་
བྱུས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་འོག་ས་གནས་ལས་བྱེད་པ་ཚོའི་བྱེད་སྤྱོད་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་

ལྟར་དེང་སྐབས་བོད་ནང་སྲིད་བྱུས་ཧ་ཅང་རྩུབ་པོ་ཞིག་དང༌། ཧ་ཅང་མཁྲེགས་པོ་
ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་ང་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་ཁག་ཏུ་འགྲོ་སྐབས་སུ་ཡང༌།
ས་གནས་སོ་སོར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཁག་གི་ཐོག་ནས་འགོག་རྐྱེན་བཟོ་རྒྱུར་ཤུགས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་སྟོབས་ཤུགས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང༌།

བོད་པས་ཕྲན་བུ་སྡོད་བཟོད་མི་བདེ་བ་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན། བཀག་འགོག་
གི་ནུས་པ་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་བཏོན་པ་ལས། ང་ཚོས་ཕན་གནོད་མེད་པ་དང༌། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བོད་ནང་ཡོད་པའི་གཞི་ལུས་མི་མང་དེ་དག་གིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བློ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

293

གཏད་བྱས་ཏེ་བསྡད་ཡོད་ན། ང་ཚོ་ཕྱི་ལོགས་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་ཉུང་ཤས་ཤིག་ལ་
འདི་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
མེད།
འཛམ་གླིང་ཐོག་རྒྱ་ནག་ལ་མཚན་ཤས་འགྲོ་རྒྱུའི་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་འདི་
དག་གཞན་གྱིས་ཤེས་དོགས་རྟག་པར་དྲི་ངན་ས་གཡོག་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཁོང་ཚོས་
དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་འདི་ང་ཚོའི་ནུས་པ་ཐོན་གྱི་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་ཡིན། དེར་
བརྟེན་ང་ཚོའི་བདེན་པའི་ལས་ཀ་འདིར་ནུས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དང༌། ནུས་པ་དེ་ཡང་
ཇེ་གསལ་ཇེ་གསལ་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་བོད་པ་ཉུང་དྲགས་པ་དང་། རྒྱ་མི་

མང་དྲགས་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་ང་ཚོའི་ཁ་དཔེར་སངས་རྒྱས་བྱོན་བྱོན་ལ་
བྲམ་ཟེ་རྒས་ཟེར་བ་ལྟར། བདེན་མཐའ་མ་གསལ་གོང་ལ་དཀའ་ངལ་གཞན་དག་ཡོང་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ལས། གཞི་རྩའི་ནས་ང་ཚོ་བློ་བདེ་པོ་བྱས་ཏེ་སོ་སོའི་རེ་བ་
ལྟར་ཡིད་ཆེས་གཙང་མའི་སྒོ་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཚང་
མས་སྔར་བཞིན་བདེན་པ་བདེན་ཐོག་ཏུ་འཁྱོལ་བའི་འབད་བརྩོན་གནང་རྒྱུ་ཧ་ཅང་
གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཁ༽ ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་འཁྱེར་སོ་དང་། འཚེ་མེད་ཞི་བ།

ང་ཚོས་བདེན་པ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ། རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་མིན་པའི་ལྟ་

བའི་འཁྱོར་སོའམ། སྤྱོད་པའི་བྱེད་ཐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་འདི་
དག་ཚང་མས་དུས་རྒྱུན་ལས་ཀ་བྱེད་སྐབས་དང༌། གོ་བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་གང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

294

ལའང་ལྟ་སྤྱོད་འདི་འདྲ་ཞིག་འཁྱེར་དགོས་པ་ལས། དུས་རྒྱུན་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་
གཅིག་གི་དུས་ཚོད་ནང་ལྟ་སྤྱོད་འདི་དག་འཁྱེར་མི་དགོས་པ་བྱས་ན་མི་འགྲིགས།
གཞུང་འབྲེལ་ལས་འགན་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་མི་སུ་དང་སུ་ཡིན་ནའང་ང་
ཚོའི་བདེན་པའི་དོན་དག་ལ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། བོད་པ་མི་རེ་ངོ་རེའི་

ངོས་ནས་རྩོད་པ་བྱེད་སྟངས་ཀྱང་ལྟ་སྤྱོད་དེ་དག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དང༌། ང་རང་
ཚོའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་ཀྱང་ལྟ་སྤྱོད་དེ་དག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དང༌། ང་རང་ཚོའི་མི་

ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་འདི་ཡང་དེ་འདྲ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་

འདུགང་ཚོས་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ། བྱམས་བརྩེས་ཀུན་ནས་བླངས་པའི་ཐོག་ནས་
འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མ་འོངས་པའི་འདི་སྔོན་ལ་མ་མཐར་ཡང་རང་སྲིད་རང་
སྐྱོང་ཡག་པོ་ཞིག་དང༌། དེའི་ཐོག་ནས་རིམ་པས་ལུང་པ་ཕན་ཚུན་དབར་གྲོས་མོལ་
གྱིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་བྱེད་མི་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་
ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་ཐོག་ནས། བོད་འདི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་བསྟི་གནས་ཤིག་བཟོ་
ཐུབ་རྒྱུར་ང་ཚོས་རེ་བ་རྒྱག་གི་ཡོད་ལ། དམིགས་ཡུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་བཞག་ཡོད།
འཚེ་མེད་ཞི་བ་ཞེས་པ་འདི་གོ་མཚོན་སྤངས་པ་གཅིག་པུར་ཟེར་བ་མིན། ཕྱི་ལ་གོ་
མཚོན་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ནང་གི་བསམ་བློའི་ནང་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བ་

ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། རང་རྒྱུད་ལ་ཞེ་སྡང་དང༌། གནག་སེམས། གནོད་
སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མེ་ལྕེ་འབར་ནས་བསྡད་ན་ཕྱིའི་གོ་མཚོན་མེད་ནའང༌།
མདོར་ན། ཁུ་ཚུར་ལས་མེད་ནའང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྲིད། ང་ཚོས་འཚེ་མེད་ཞི་བ་ཞེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

295

བརྗོད་པ་འདིའི་དོན་དག་ངོ་མ་བསམ་བློའི་ཐོག་འཚེ་མེད་ཞི་བ་དགོས་པ་དང༌། དེའི་

ངོ་བོ་ཡང་བྱམས་བརྩེའི་བསམ་པ་དགོས་པ་འདི་ཡིན།

དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་བོད་པ་ཚང་མས་དེ་འདྲའི་ཆེ་སའི་དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་

རྒྱུར་སོ་སོའི་ཡིད་ཆེས་དང་འབྲེལ་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། སོ་སོ་
རྒྱུན་གྱི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་བའི་ནང་ལ་ཡང་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་འདུག བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བ་ཡོད་ན་གཞན་ལ་བརྩི་བཀུར་ཡོད་པ་དང༌།
གཞན་ལ་བརྩི་བཀུར་ཡོད་ན་རྒྱུ་འབྲས་དཔང་འཕེར་བྱེད་པ་དང༌། གང་ལའང་མཐོ་གནོན་ཕྲག་དོག་མེད་པར་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་བྱེད་པ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོང་གི་
རེད། ང་རང་ཚོ་བོད་པ་ཚང་མས་མདོ་དོན་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་ནང་བཟང་པོའི་
སྤྱོད་པས་དུས་འདའ་བ་ཞིག་དང༌། བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་འདི་སོ་སོའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་
སྟངས་ནང་གོམས་གཤིས་ལ་འཇགས་པ་བྱེད་དགོས། དེའི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་དོ་སྣང་
མ་བྱས་པར་རིམ་པས་དེང་སང་འཛམ་གླིང་གི་འཁྲུག་ཆ་དོད་པོ་དེ་ཚོས་ཡིད་འཕྲོག་
སྟེ་མངོན་པར་བསྟོད་དྲགས་ན་མི་འགྲིགས།
མ་གཞི་དེའི་ཕྱོགས་ནས་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་དང༌། ལེགས་ཆ་ལེན་རྒྱུ་ཡོད།
ང་ཚོ་དེ་སྔ་འཛམ་གླིང་ཕྱི་རོལ་དང་ཁ་བྲལ་ཏེ་བསྡད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྗེས་ལུས་
ཐེབས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཁ་གསབ་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། འཛམ་བུ་གླིང་གི་འཁྲུག་ཆ་

དོད་པོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆགས་སྡང་ཤུགས་དྲགས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་

བྱ་ཐབས་དེ་ཚོའི་གྲས་ང་ཚོའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་བརྟག་སྟེ་དང་པོ་ནས་ཉེས་ཆ་ཡིན་

པར་ངོས་འཛིན་མ་འཕྱུག་པ་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། འདིར་ཡོད་གྲོས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

296

ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཚོ་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཕྲན་བུའི་མགོ་
འཚོས་པ་དང༌། ནུས་པ་ཡོད་པ། རྣམ་དཔྱོད་ཆེ་བ་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་ལ་མི་མང་

ནས་རེ་བ་བརྒྱབ། དྲག་རེ་བྱས་ཏེ་སླེབས་པ་རེད། བཙན་བྱོལ་བའི་མི་སྡེའི་ནང་གི་

བཅུད་ཀྱི་སྙིང་པོ་དག་ཕྱུངས་པ་ལྟ་བ་ཡིན་པར་བརྟེན། ད་ལྟ་བཤད་མ་ཐག་པའི་བོད་
པའི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་འདི་དག་ད་ལྟ་

གྲོས་ཚོགས་ནང་ཡོད་པའི་འཐུས་མི་ཚོ་ནས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མིག་དཔེ་
མཚོན་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུགག༽ བྱམས་བརྩེའི་རིན་ཐང་དང་། བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན།

དཔེར་ན། ངོས་རང་ལ་མཚོན་ན། མི་ལ་བྱམས་བརྩེ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཙམ་
མ་གཏོགས། ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་གསུམ་དང་ཕྱེད་ཙམ་ལ་ལངས་པ་ནས་བཟུང་བྱམས་བརྩེ་ཞེས་པ་འདི་ངོས་རང་གི་སྲོག་ནང་བཞིན་གཅེས་པོ་དང༌། རྩ་ཆེན་ལ་
བརྩིས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཡིན་ནའང་གང་ལྟར་
སོ་སོའི་ཉིན་རེའི་མི་ཚེའི་ནང་མི་བཟང་པོ་ཞིག་དང༌། མི་ཡ་རབས་ཤིག་ཡོང་བའི་
དོན་དུ་སོ་སོའི་སེམས་ལ་ལྕག་བཅུག་ནས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས། མི་མང་གིས་

རེ་བ་བརྒྱབ་ནས་བློ་གཏད་བཅོལ་ཏེ་བདམས་པའི་འཐུས་མི་ཚོས་སྤྱི་ཡོངས་ལ་
ཆབ་སྲིད་ཐོག་ལམ་སྟོན་བྱས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། མ་འོངས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་མི་སྨོན་
རང་སྐྱིད་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་མཐུན་རྐྱེན་མ་འཛོམས་ན་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

297

སྨོན་རང་སྐྱིད་ཡོང་ཐུབ་ཐབས་མེད།
དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་ལམ་སྟོན་ཡང་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཁ་ནས་འགྲེལ་བཤད་
རྒྱག་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར། སོ་སོའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པའི་ཐོག་
ནས་མིའི་མདུན་ལམ་མཚོན་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། དཔེ་མཚོན་བསྟན་ཐུབ་པ་ཞིག་

དགོས་ཀྱི་འདུག མིའི་ཡིད་འཕྲོག་རྒྱུ་ཟེར་བ་འདི་ཡང་ངག་ཚིག་ཙམ་གྱིས་ཡིད་

དབང་འཕྲོག་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན། མི་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པ་
མ་གཏོགས་ཚིག་སྐམ་པོ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱ་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན། ཚིག་སྐམ་པོ་སུས་ཀྱང་
ཤོད་ཤེས། བདུད་སྡིག་ཏོ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་བཤད་ཤེས་ཀྱི་རེད། ཡིན་ནའང་ལག་ལེན་
ངོ་མའི་ཐོག་སོ་སོའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་འདི་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་དང༌། མདུན་
ཕྲག་གཅིག་གཉིས་དང༌། ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས། ལོ་གཅིག་གཉིས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་སོ་
སོ་དབུགས་མ་ཆད་ཀྱི་བར་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་འདི་དང་མ་བྲལ་བ་བྱེད་ཐུབ་ན།
དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་དང༌། །
ཆུ་སྐྱར་ལས་ནི་ཆུར་ཤེས་ལྟར། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་བཞིན། མི་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མི་འདིས་སྐད་ཆ་སྙན་པོ་ཤོད་
ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག་ཀྱང༌། འདི་ཡག་པོ་རེད་འདུག་སྙམ་པ་དང༌། མི་དེ་བརྩི་འཇོག་
འཕེར་བ་རེད་འདུག་སྙམ་པ་བྱུང་ནས་མི་དེ་ལ་མོས་པ་དང་ཆ་འཇོག་སླེབས་རྒྱུ་དང༌།
མི་གཞན་གྱིས་མིག་དཔེ་ལྟ་ཡུལ་ཞིག་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཆགས་ཡོང་གི་རེད། དེ་
ལྟར་བྱུང་ན་ང་ཚོའི་མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པའི་

ལས་འགན་སྒྲུབ་པ་དང་ཆབས་ཅིག ང་ཚོའི་བསྒྲུབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ད་ལྟ་བཤད་མ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

298

ཐག་པ་བཞིན་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་ནས་མིའི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཕྱུག་པའི་སྤྱི་

ཚོགས་ཤིག་བསྐྲུན་རྒྱུར་ང་ཚོ་རེ་བ་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་དེ་ཡང་འགྲུབ་ཐུབ། དེ་དག་རྒྱ་
མིའི་འོག་བསྡད་ན་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ན་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མི་འདུག་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་
ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག ང་རང་ཚོ་བོད་ཐོག་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་ནས་བདེ་སྐྱིད་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་ཞིག་རྒྱ་མིས་བོད་པར་སྤྲོད་པ་ལ་སྤྲོད་སྟངས་རེད། སྔོན་ལ་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་
ཚོར་དེ་དག་ཚང་དགོས།
ཙན་དན་གྱི་དྲི་ཞིམ་དེ་སྔོན་ལ་ཙན་དན་རང་ཉིད་ལ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་རིམ་

པས་ཙན་དན་དང་ཉེ་བའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་དྲི་བཟང་པོས་ཁྱབ་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་
གསུངས་པ་བཞིན། རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོ་ཁ་ཐབས་འདི་ལས་མེད་པར་ང་རང་ཚོར་སྤྲོད་
རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་འདི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ངོས་ནས་བོད་གཅིག་པུའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་
མེད། ང་ཚོའི་མ་འོངས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མ་འོངས་པར་རྒྱ་མིར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། བོད་པར་ཡང་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་ཐུབ་པ་ཞིག དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འཛམ་
གླིང་འདིའི་ཐོག་ང་ཚོས་མིག་དཔེ་བཟང་པོ་སྟོན་ཐུབ་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་དང་ནུས་པ་ང་
ཚོར་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ང་ཚོར་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།
ངོས་ནས་མི་གཞན་དག་ལ་མཐོང་ཆུང་བྱས་པ་མིན་ཡང༌། རིགས་གཅིག་གིས་

རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་བྱེད་ཐུབ་ན་དེས་འགྲིགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ང་

ཚོ་དེ་འདྲ་མིན། ང་ཚོ་ནི་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བཟང་པོ་དང༌། ཡ་རབས་ལྡན་པ་ཞིག་

ཡོང་བའི་དོན་ལ་ང་ཚོས་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདི་དག་རང་ཉིད་ལ་ཚང་བའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

299

སྒོ་ནས་གཞན་ལ་མིག་དཔེ་སྟོན་དགོས་པ་ལས། རང་ལ་མ་ཚང་ན་གཞན་ལ་མིག་

དཔེ་སྟོན་ཐབས་མེད། ལྷག་པར་དུ་ཁྱེད་རང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ནང་ཡོང་མཁན་ཚོས་རྗེ་
རིན་པོ་ཆེས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ནང་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་བླ་མའི་མཚན་ཉིད་
གསུངས་པའི་མཇུག་དེར། བླ་མ་བསྟེན་པར་འདོད་པས་ཀྱང༌། མཚན་ཉིད་དེ་རྣམས་
ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བླ་མ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་བཙལ་དགོས་པ་དང༌། སློབ་མ་བསྟེན་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་རང་གིས་མཚན་ཉིད་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་བྱེད་དགོས་
ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གཏེ་པོའི་དཀྱིལ་གྱི་གཟུགས་བཟང་

ལྟ་བུ་བསྒྲུགས་ནས་སླེབས་པ་དང༌། སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་མང་ཚོགས་ལ་ལམ་སྟོན་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། འགོ་འཁྲིད་རྒྱུའི་བསམ་བློ་ཡོད་ན། ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དེ་དག་སོ་སོ་
རང་ཉིད་ལ་ཚང་བ་བྱས་ནས་མི་ལ་ལམ་སྟོན་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག མི་
མང་གིས་རེ་བ་བརྒྱབ་སྟེ་འོས་འདེམས་བྱས་པ་ཚོས་ཆགས་སྡང་ཕྱོགས་ལྷུང་དང༌། འཐེན་འཁྱེར་བྱས་ཏེ་ཞབས་འདྲེན་འགོ་ནས་ཞུས་ཏེ་མི་མང་ལ་མིག་དཔེ་བལྟ་ས་
མེད་པ་ཆགས་ན་ཐབས་ཧ་ཅང་སྐྱོ་པོ་དང༌། ངོ་ཚ་པོ་ཡིན། དེ་ལུགས་ཚང་མའི་
དགོངས་པར་བཅངས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགང༽ རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་། བདེན་པའི་ནུས་མཐུ།

དེང་སང་བོད་ནང་རྒྱ་མིས་དབང་སྒྱུར་བྱས་ནས་ཡོད་དུས་བོད་ནང་གི་སློབ་
སྦྱོང་སྐོར་ཡིན་ནའང་འདྲ། སྤྱོད་པའི་སྐོར་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་དག་གི་རྩ་བའི་ལས་

འགན་རྒྱ་མིར་ཐུག་ཡོད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་བོད་པ་ཉུང་ཤས་ཤིག་ལས་མེད་ཀྱང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

300

སློབ་སྦྱོང་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཆོས་སྡེ་ཁག་ནང་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་གསོ་
དང༌། ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་འདྲ། མང་གཙོའི་ལས་རིམ་གྱི་ལག་

ལེན་བསྟར་རྒྱུ་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། དཔེར་ན། ང་ཚོའི་སྤྱི་འཐུས་ནང་དང༌། དེ་བཞིན་

ལས་བྱེད་ནང་གཞོན་སྐྱེས་མང་པོ་ཞིག་སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་

ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱ་མིའི་བསམ་བློའི་ནང་ཁོང་ཚོ་རྗེས་སུ་ལུས་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་
པ་ཞིག་མཐོང་ནས་ང་ཚོས་དྷ་རམ་ས་ལར་ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས། དྷ་རམ་ས་ལར་ཁ་གཏད་གཅོག་རྒྱུ་འདི་རྗེས་ལུས་མ་ཐེབས་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ང་ཚོ་
བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བའི་བུ་ཕྲུག་ཚོར་སློབ་སྦྱོང་སྤྲོད་རྒྱུ་དང༌། ཆོས་སྡེ་ཁག་ཚོས་
བསྟན་པའི་མེ་རོ་གསོས་ཏེ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིན་
པའི་རྨང་གཞི་འདིང་རྒྱུ། དེ་བཞིན་མང་གཙོའི་ལས་རིམ་གྱི་ངོ་བོ་བཅས་འདི་དག་རྒྱ་

མིས་དབང་སྒྱུར་བྱས་པའི་བོད་དང་བསྡུར་ན། ང་ཚོ་རྗེས་ལུས་རྩ་བ་ནས་ཐེབས་
མེད།
དེ་དག་ནི་ང་ཚོས་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ཐོག་ངོམས་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྒྱ་

མི་ལའང་ངོམས་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན། ཐའེ་ཝན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཧོང་
ཀོང་གི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ད་ལྟའི་རྒྱ་
ནག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས་འདི་འཕྲལ་སེལ་འུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ཀྱི་བྱེད་
སྟངས་ཞིག་དང༌། འཛམ་གླིང་ཐོག་རྒྱ་ནག་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་སུ་གཅིག་ལ་ཡ་ང་

བག་ཚ་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་ཙམ་
མ་གཏོགས། ད་ལྟའི་སྲིད་བྱུས་འདིས་དཀའ་ངལ་སེལ་རྒྱུ་དང༌། རྙོག་དྲ་སེལ་རྒྱུའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

301

ཐད་ཕན་ཐོགས་མེད་པ་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྔ་ཕྱིར་མ་

ལྟོས་པར་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་མ་བྱས་ན་དཀའ་ངལ་དེ་དག་མུ་མཐུད་སྡོད་རྒྱུ་དང༌། བསྡད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ད་དུང་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་རེད།
རིམ་པས་དཀའ་ངལ་སེལ་རྒྱུའི་དོན་དུ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་འཚམས་
པའི་བསམ་བློ་ཞིག་རྒྱ་མི་ཚོར་འཁོར་གྱི་རེད་ལ། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་ཀྱང་རྒྱ་མིར་འབོད་སྐུལ་དང་ནང་མོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན། སྔ་ཕྱི་ལ་མ་

ལྟོས་པར་ང་ཚོ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་འདྲ་ཡོང་
སྐབས་འཛམ་གླིང་གི་ཁྲོམ་རའམ། ལེགས་ཉེས་དཔྱོད་པའི་སྡིངས་ཆ་དེའི་སྟེང་ང་
རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཕྱི་ནང་ངོ་ལྐོག་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས་ཤོད་ཐུབ་པ་ཞིག་

བྱེད་དགོས། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་བརྐྱང་ཙམ་བསྐུམ་ཙམ་བྱས་ཏེ་སྡོད་དགོས་པ་ཞིག་

ཆགས་ཡོད། ང་ཚོའི་སྟོབས་ཤུགས་དང༌། ནུས་པ་རྒྱ་མིའི་དྲག་ཤུགས་ཀྱིས་མནན་

བསྡད་ཡོད་པས་ཕྱོགས་གཞན་དག་ནས་ང་ཚོའི་ནུས་པ་བཏོན་ཐབས་མེད་ཀྱང༌། གདོང་དང་གདོང་བསྟན་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་སྐབས་ལ་ང་ཚོའི་ནུས་པ་ཏན་ཏན་
ཐོན་ཡོང་གི་རེད། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་འདི་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ནས་ནུས་པ་ཐོན་
པ་བྱེད་དགོས།
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཆོས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་འདུག ཡ་རབས་བྱུང་ན་ཡག་
པོ་ཡིན་ཀྱང༌། ང་ཚོ་ཁ་ཚ་དགོས་གཏུགས་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས་ཀྱི་འདུག་

བསམ་ན་ནོར་འཁྲུལ་རེད། རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གྲི་མེ་མདས་གཅོག་མི་ཐུབ་པས།

བདེན་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ། ད་ལྟ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ང་རང་ཚོར་ཚང་མའི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

302

ཐོག་ནས་རྒྱ་མིར་ཁ་གཏད་གཅོག་དགོས། འདི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ངོས་ནས་བཀའ་
མོལ་ཞུ་གི་མིན་ཞེས་ཞུ་མུར་གོ་སྐབས་ཡོད་དུས་ཕྲན་བུ་ཞུས་པ་འདི་དག་ཚང་མའི་
དགོངས་པར་བཅངས་ནས་ཧུར་ཐག་གནང་རོགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

303

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༤ ཉིན། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚོགས་དུས་དང་པོར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་དང་། བོད་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ།

དེ་རིང་འདིར་ཚོགས་གཙོ་དང༌། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམ་པ་ཚོ། འཛིན་
སྐྱོང་གི་བཀའ་བློན་དམ་འབུལ་ད་ལྟ་གྲུབ་མ་ཐག་པ་རྣམ་པ་ཚོ། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་
ལས་ཁུངས་ཁག་གི་དྲུང་ཆེ་རྣམ་པ་ཚོ་བཅས་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། དང་པོ་འདིར་

གྲོས་ཚོགས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་འཐུས་མི་རྣམ་པ་ཚོར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་

ཞུ་རྒྱུ་དང༌། དེ་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཀའ་བློན་རྙིང་པ་ཚོ་དང༌། དེ་བཞིན་གསར་པ་

ཚོ་བཅས་ལའང་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
ང་ཚོའི་གནས་སྟངས་འདི་རང་གི་ལུང་པ་བྲལ་ཏེ་མིའི་ལུང་པར་གྱར་ཏེ། བཙན་
བྱོལ་བ་ཟེར་བའི་མིང་གཅིག་གི་འོག་ལ་གནས་ཡོད་པ་དང༌། ཡང་སྒོས་སོ་སོའི་ལུང་
པའི་ནང་ལ་དཀའ་ངལ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང༌། མདོར་ན་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྒང་

ལ་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་མི་རིགས་རྙིང་ཤོས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་དང༌། དེ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གཏིང་ཟབ་ཡོད་པ། དེ་ཡང་བོད་པ་རང་ཉིད་ལ་ཕན་

ཐོགས་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ། ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན་འཛམ་གླིང་གི་འགྲོ་བ་མི་སྤྱི་

ལའང་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་ཕན་ཐོགས་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

304

རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་རྩ་བརླག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁའི་ངང་གནས་ཡོད་པ་དང༌། ཉེ་
བའི་ཆར་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དངོས་སུ་གདུག་རྩུབ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་

སྐབས་ལ། ང་རང་ཚོ་འདིར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཟེར་ཐབས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་

རེད།
ཡིན་ནའང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོ་དཀའ་ངལ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ལ་བོད་
པའི་སེམས་ཤུགས་མ་ཉམས་པར་ང་ཚོའི་བདེན་པའི་མཐའ་གསལ་ཡོང་བསམ་
པའི་ཡིད་ཆེས་དང༌། འབད་རྩོལ་མུ་མཐུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཁར། ད་དུང་ལོ་རེ་ནས་

ལོ་རེར་ང་ཚོའི་སྙིང་སྟོབས་དང༌། འབད་རྩོལ་བྱ་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དུས་
ཚོད་ཅིག་ལ་སླེབས་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་ལས་དོན་ནུས་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་ལ་
ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཕྱིའི་རྐྱེན་འཛམ་གླིང་

འདིའི་སྒང་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་དང༌། བོད་པའི་གནས་

ཚུལ་འདི་བདེན་པ་ཡིན་པ་ཞིག གཞན་དག་གིས་དབང་ཤེད་ཐུབ་ཚོད་ཀྱི་རང་

བཞིན་ཡིན་པ་ཞིག བོད་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་

རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པ་འདིར་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་ཧ་ལམ་མིག་དཔེ་བལྟ་
སའི་ཡུལ་ཞིག་ལ་མཐོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་དོ་སྣང་དང༌། རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ནང་གི་རྐྱེན་བོད་མི་གཞོན་སྐྱེས་གང་ལ་གང་འཚམ་ནར་སོན་པ་དང༌།
དེ་བཞིན་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡོད་པ། ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་

མཐོང་ཐོས་མྱོང་ཚོར་གྱི་གོ་སྐབས་མང་པོ་བྱུང་བ། ཉམས་མྱོང་ཡང་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ནས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

305

ང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་ནུས་པ་འདོན་མཁན་གྱི་ནུས་ཤུགས་བཟང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད།
ང་ཚོའི་སྙིང་སྟོབས་ཕྱི་རུ་མཚོན་པ་ལ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་བཙན་བྱོལ་བའི་

གྲོས་ཚོགས་ཤིག་དང༌། བཙན་བྱོལ་གྱི་སྲིད་གཞུང་ཞིག་བཙུགས་ཡོད་པ་འདི་ཡང་

ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེར་དུས་ཚོད་རིམ་སོང་གིས་ཚགས་ཚུད་དུ་དང༌། སྤུས་ཀ་དག་ཏུ་འགྲོ་བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ལ་སླེབས་པར་བརྟེན་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་བཀྲ་
ཤིས་བདེ་ལེགས་ཟེར་ཆོག་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་སྔ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ དང་ ༡༩༦༠
སྐབས་སུ་ང་ཚོའི་གྲོགས་པོ་ཚོས་ད་ཆ་བོད་དོན་ལ་རེ་བ་རྒྱག་རིན་མེད། བོད་དེ་
ཚར་བ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང༌། དེང་སང་འཛམ་གླིང་ནང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་
བཞིན་པ་འདིའི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་བོད་དོན་ལ་རེ་བ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད་པར་བརྟེན། ཚང་མས་ཐུགས་ཁུར་བསྐྱེད་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁ༽ མང་གཙོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། རྒན་རྗེས་གཞོན་མཐུད།

ཁ་སང་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་པ་གཉིས་དམ་འབུལ་སྐབས་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ་
བཞིན། ད་ལམ་གྲོས་ཚོགས་ནང་ལ་འཐུས་མི་གསར་པ་གཞོན་སྐྱེས་དང༌། བུད་མེད་མང་པོ་སླེབས་འདུག ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་བྱེད་མཁན་མི་ཐོག་རྙིང་པ་རྫོགས་ཀྱིན་

རྫོགས་ཀྱིན་མི་ཐོག་གསར་པས་མུ་མཐུད་ཡོང་བ་འདི་དངོས་གནས་དྲང་གནས་
རླབས་ཆེན་རེད། དངོས་གནས་བློ་བདེ་པོ་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་རེད། ལེགས་ཕྱོགས་
ནས་བཤད་ན། བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཡོད།
སྡུག་ས་ནས་བཤད་ན། ང་རང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་འདི་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

306

འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྲིད་གཞུང་གི་གནས་ཚུལ་མིན་ལ། མི་ཐོག་གཅིག་གི་ཁེ་ཕན་
ཞིག་དང༌། མི་ཉུང་ཤས་ཞིག་གི་ཁེ་ཕན་ཡིན་ན། དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་དང་དོ་
སྣང་བྱེད་མཁན་རིམ་བཞིན་ཡལ་འགྲོ་རྒྱུ་དང༌། འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཏན་ཏན་
ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་མི་རིགས་ཤིག་གི་དོན་དུ་ཡིན་
སྟབས་ད་ལྟའི་མི་ཐོག་རྫོགས་ནའང་མི་ཐོག་གསར་པས་མུ་མཐུད་ནས་མཇུག་སྐྱེལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟ་བཀའ་ཤག་གི་སྒོ་འགྲམ་དེར་བཀལ་བའི་བཀའ་བློན་རིམ་བྱུང་
གི་འདྲ་པར་དེ་དག་ལ་ལྟ་སྐབས། ད་ཕན་མི་ཐོག་མང་པོ་རྫོགས་འགྲོ་གི་ཡོད་ཀྱང༌།
ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལས་དོན་མུ་མཐུད་དེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལས་སྐྱོ་
རུ་འགྲོ་གི་མེད། ད་ཆ་གཞོན་སྐྱེས་འཚར་ལོངས་བྱེད་མཁན་ཚོས་འགན་འཁྱེར་
རྒྱུའི་འགོ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད། འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་གི་རིང་ང་ཚོས་

གཙོ་བོ་ཤེས་ཡོན་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་སམ། གྲུབ་འབྲས་ལ་མི་ཐོག་
གསར་པ་ཚོས་འགན་འཁྱེར་ནས་འབད་རྩོལ་བྱ་རྒྱུའི་རྟགས་དང་རྣམ་འགྱུར་གསལ་
པོ་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་འདི་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གི་ཡོད།
འདས་པའི་ཉམས་མྱོང་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་མང་གཙོ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་
རྒྱུར་འབད་བརྩོན་བྱས་ཡོད། འདི་ནི་མིའི་ལུང་པར་འཕྲལ་སེལ་བཙན་བྱོལ་བྱས་ཏེ་
སྡོད་པའི་རིང་ལ་ཡང་གནད་འགག་ཆེན་པོ་འདུག་ལ། མ་འོངས་པར་བོད་གཞིས་

བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་མཚམས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རང་དབང་ལྡན་པའི་མང་

གཙོ་ཞིག་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་དེ་ང་རང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ལ་བཞག་ཡོད། འདི་ནི་

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན། ལབ་གླེང་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

307

ཞིག་ཁག་པོ་ཡིན་ན་ཡང༌། གང་ལྟར་འཛམ་གླིང་ནང་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་འདི་དྲག་
ཤོས་ཤིག་ཆགས་ཡོད།
མང་གཙོའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་མི་མང་གི་དོན་དག་རེད། མི་མང་གི་དོན་དག་
སྒྲུབ་སྟངས་ཀྱང་མི་མང་རང་ནས་འགན་ཁུར་མང་ཙམ་ལེན་པ་དང༌། ཐེ་གཏོགས་
མང་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཕན་ཐོགས་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན། ང་ཚོས་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་འདིའི་སྒང་ལ་ཨུ་ཚུགས་བརྒྱབ་སྟེ་འགྲོ་གི་

ཡོད། བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་འོག་ནས་གྲོས་ཚོགས་དང༌། འཛིན་སྐྱོང་གི་སྡེ་ཚན་
མང་པོ་སོ་སོར་བཙུགས་ཡོད། ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་དང༌། འཛིན་སྐྱོང་སོ་སོའི་ལས་

འགན་དང་། ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ན་ཡང༌། རྩ་བའི་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་
དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་སྟབས་རྩ་དོན་གྱི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་གདུང་ཤུགས་
གཅིག་བསྒྲིལ་གྱིས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུགསྐབས་རེ་ང་ཚོའི་ལས་ཀ་དེ་འཛིན་སྐྱོང་ཁོངས་ནས་བྱུང་མ་སོང་ཟེར་བ་དང༌།
དེ་གྲོས་ཚོགས་ནས་གསལ་པོ་ཐག་ཆོད་བྱུང་མ་སོང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་སྤྱི་ས་བར་སར་

བཞག་ན་དུས་ཚོད་རྫོགས་འགྲོ་གི་ཡོད། དུས་ཚོད་ཀྱིས་སྒུག་གི་མེད། དེ་འདྲའི་ངང་

ལ་ལས་དོན་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱི་ནུས་པ་འདོན་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་མཐོང་གི་འདུག ཡང་དེ་དང་
ཆབས་ཅིག་སོ་སོར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་འགན་རེ་རེ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་འཐུས་
ཤོར་མེད་པ་བྱེད་དགོས། དེའི་ཐོག་ནས་ཕར་ཚུར་ལྟ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུ་དང༌། ལྷག་པར་དུ་
ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་སར་འཁྱོག་པོ་ཡོ་བསྲང་བྱེད་དགོས།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

308

སྤྱིར་བཏང་ང་ཚོ་བོད་པའི་གཤིས་ཀ་ལ་སྐད་ཆ་སྡུག་པ་དང༌། རྩུབ་པ་ཞིག་

བཤད་མ་དགོས་པ་གཙོ་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་གོམས་གཤིས་དེ་བཟང་པོའི་
ཡོན་ཏན་ཡིན་ན་ཡང༌། ང་ཚོས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཐོག་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་བྱས་ཏེ་
གོ་བསྡུར་བྱེད་སྐབས་འདྲ་ཆགས་པོ་དང་སྤམ་པོ་བྱས་ནས་མ་བསྡད་པར། འཁྱོག་པོ་ཡོ་བསྲང་བྱ་དགོས་པ་དེ་ཚོའི་རིགས་འཛེམས་ཟོན་སྤངས་ཏེ་གསལ་པོར་བྱེད་
དགོས། སྤྱི་དོན་ཐོག་ཕན་པའི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ་འཁྱོག་པོ་ཡོ་བསྲང་
དང་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་པ་ལས། བརྣག་སེམས་གནོད་སེམས་བཅངས་ཏེ་སྐྱོན་བརྗོད་
བྱས་པ་མིན་སྟབས། དེ་འདྲ་ལ་འཛེམས་ཟོན་བྱ་དགོས་དོན་མེད། ནམ་རྒྱུན་ནས་ནང་
ཁུལ་ཕར་ཚུར་གསལ་བཤད་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེར་ལེགས་ཆ་ཡོད་པས། ད་དུང་
དེ་འདྲ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཚང་མས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱི་དགོངས་པ་
བཞེས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུགག༽ སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འགན་དང་། བཀའ་སྤྱིའི་ཞུ་སྒོ།

དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམ་པ་ཚོ་ནས་གྲོས་ཚོགས་
ཚུགས་པའི་སྐབས་ལ་སེམས་ཁུར་དང༌། འགན་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་པ་གཅིག་པུ་མིན་
པར་འཐུས་མི་རྣམས་སོ་སོའི་ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ལ་ཡིན་

ནའང༌། གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཁུར་དེ་མུ་མཐུད་ནས་བླངས་
ཏེ་ས་གནས་ས་ཐོག་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་གང་ཡོད་པ་དེ་དག་དང༌།
ལས་བྱེད་པའི་ནང་ལ་ལྐོག་རྔན་ཟ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་པའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

309

ལས་འགན་མ་འཁྱོལ་བ་ལྟ་བུ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡོད་པ་དེའི་གྲས་ལས་བྱེད་པར་དགའ་མིན་དགའ་མདོག་མིན་པར། དྲང་པོ་དྲང་བཞག་གི་

ཐོག་ནས་སྐབས་འཕྲལ་གྲོས་ཚོགས་ནང་ཡིན་ནའང་རུང༌། བཀའ་ཤག་ལ་ཡིན་ཡང་

རུང༌། དེ་བཞིན་འབྲེལ་ཡོད་སོ་སོར་ཐད་ཀར་གསལ་པོ་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་

དགོས་ཀྱི་འདུགམདོ་དོན་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ཡིན་ནའང་རུང༌། ཕྱོགས་མཐའ་
ཁག་ཏུ་སྡོད་སྐབས་ཡིན་ནའང་རུང༌། སོ་སོས་སེམས་ཤུགས་འཁྱེར་ནས་འགན་
ཁུར་བླངས་ཏེ་ལས་དོན་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། བོད་གཞུང་གི་རྩ་བའི་བསམ་བློ་གཏོང་
ཕྱོགས་དང་བྱེད་ཕྱོགས་སྐབས་རེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་མགོ་མ་འཚོས་པ་ཡོང་སྐབས་དང༌། སྐབས་རེ་མི་འགའ་ཤས་ཀྱིས་ཤེས་བཞིན་དུ་དཀྲོག་རྐྱེན་དང༌། སྒྲོ་
འདོགས་བྱེད་པ་དེ་འདྲ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། དེ་འདྲའི་སྐབས་ལ་
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་འདི་རེད། འདི་མ་རེད་ཅེས་གསལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡོང་
གི་རེད། དེ་ཡང་གནད་འགག་ཅིག་མཐོང་གི་འདུགདེ་ནས་གྲོས་ཚོགས་དང༌། དེ་བཞིན་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་པ།

དེང་སང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ང་ཚོར་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་དང༌། ཤ་ཚ་སེམས་
ཁུར་བྱེད་མཁན་ཧ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་ཡོ་རོབ་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤོད་མཁན་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡོད། ང་ཚོའི་ནུས་པ་ལ་དཔག་པའི་

ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། ཁོང་ཚོས་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་གོ་འདོད་བྱེད་པ་དང༌། ཁྱེད་རང་ཚོ་ལ་རོགས་རམ་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ཚུར་དོ་སྣང་བྱེད་པའི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

310

སྐབས་སུ། ང་ཚོས་དེ་ལ་དཔག་པའི་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུ་མ་འདང་བ་དང༌།
གནད་དོན་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རོགས་ཟེར་རྒྱུ་དེ་ཉུང་དྲགས་པའམ།
གོ་སྐབས་ལེན་མ་ཐུབ་པ་བྱེད་ཀྱི་མེད་དམ་སྙམ། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གསར་གཏོད་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་སྟོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་སྙམ། སྤྱིར་ཁག་པོ་ཡིན་ན་ཡང༌།

དུས་རྒྱུན་ལྡན་ནས་བསམ་བློ་བཏང༌། དཔེ་བལྟས། དོ་སྣང་དམིགས་བསལ་བྱེད་
དགོས། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་གསར་གཏོད་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་འདང་བ་ལྟ་བུ་འདུགདེ་བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ནང་ཆ་བཞག་ནའང༌། གཞི་རྐང་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེར་གྲོས་
ཚོགས་ཀྱི་མང་གཙོའི་བྱེད་སྟངས་དེ་དག་ཇེ་བཟང་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དང༌། ཉམས་
མྱོང་ཇེ་མང་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང༌། ད་དུང་ཡར་རྒྱས་དང༌། གསར་གཏོད་ཐོག་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། གཅིག་བྱས་ན་ང་རང་གི་བསམ་བློ་སོ་སོའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་

རང་མཐོང་ཆེ་དྲགས་པ་ཡིན་ཤས་ཆེ། གང་ལྟར་གཟུ་བོར་གནས་པའི་མི་མང་པོ་

ཞིག་གིས་ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟ་བ་དང༌། སྤྱོད་པ་བཟང་པོ་འདིས་མིའི་རིགས་
སྤྱི་དང༌། ཁོར་ཡུག་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད་པ་རེད། སོ་སོའི་གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རུང༌། གྲོས་
ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རུང༌། མང་པོ་ཞིག་ལ་རྩ་བའི་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པ་བཟང་
པོའི་བག་ཆགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་འཛམ་གླིང་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་ཚུར་དཔེ་བླངས་
པ་མིན་པར། གོམས་གཤིས་བཟང་པོ་དེའི་རྒྱུ་ཆ་ང་རང་ཚོ་ལ་ཕ་མེས་མི་ཐོག་ནས་
མི་ཐོག་བརྒྱུད་དེ་གནས་ཡོད། ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་སེལ་ཐུབ་ཙམ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་གང་ནས་འགྲིགས། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་རླབས་ཆེ་ས་ནས་གསར་གཏོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

311

ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། ལག་ལེན་འཁེལ་བའི་འཆར་གཞི་

བཏིང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུག གཞན་ང་ལ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་

འདུགདེ་ནས་ཁ་སྔོན་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ་བཞིན། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་རྒྱུ་མཚན་
ལྡན་པ་ཞིག་དང༌། དྲང་བདེན་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་ཟིན་པའི་ཐོག་ནས་བདེན་པའི་ནུས་པ་
དང༌། བདེན་པའི་སྟོབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། སྤྱི་

དང༌། བྱེ་བྲག་རང་རང་སོ་སོར་བདེན་དོན་དེ་ཚང་བའི་ཐོག་ནས་འབད་རྩོལ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

312

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གཞུང་ཞབས་བགྲེས་ཡོལ་རྗེས་དྲན་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ འདས་དོན་ལ་དྲན་གསོ་དང་། ༸རྒྱལ་དབང་གི་སྐུ་ཚེ།

དེ་རིང་འདིར་འཛོམས་པའི་ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
མཐོང་ཚུལ་ལྟར་བྱས་ན་ང་རང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས། མི་རིགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་

ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གདོང་ལེན་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་ནང་ང་རང་ཚོ་ཚང་
མས་ལས་དོན་མཉམ་དུ་བསྒྲུབས་ཏེ་དེ་ནས་རྒས་ཡོལ་བྱས་པ་ད་ལྟ་གསོན་པོར་གནས་པ་ཚོ་དང༌། འདས་གྲོངས་སུ་ཕྱིན་པའི་རྗེས་ཤུལ་ཚོ། ད་ལྟ་ལས་འགན་སྒྲུབ་
བཞིན་པ་ཚོ་བཅས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ང་
རང་ཚོ་ཚེ་རབས་མང་པོ་ཞིག་ནས་ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་
གནས་ཚུལ་འོག་དུས་ཚོད་ཁག་པོ་འདིའི་སྐབས་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་རོགས་
པ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ནས་ཆེ་གཞོགས་ཆུང་གཞོགས་ཀྱིས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་
བསྒྲུབས་ཏེ་ཆོས་དང༌། ཟང་ཟིང་གི་འབྲེལ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་གྲོགས་
པོ་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ལ་ཞུ་རྒྱུར།
བར་སྐབས་གཞུང་ཞབས་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་ལ་ང་རང་ཚོའི་བྱས་རྗེས་ཡོད་མཁན་འདས་གསོན་ཚང་མར་དྲན་གསོའི་ཆེད་མཉམ་འཛོམས་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

313

ན་ཡག་པོ་ཡོང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་བྱུང་བ་བཞིན་དེ་རིང་དངོས་སུ་འགྲུབ་པར་ང་
རང་ཡང་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཐོག་མར་ཁྱེད་རང་ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་བྱ་དགའ་འཐོབ་
མཁན་ཚང་མར་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་སྔ་ཕན་ཆད་ཧུར་ཐག་གིས་

དཀའ་ལས་རྒྱག་མཁན་དེ་དག་ལ་ང་ཚོས་རྗེས་དྲན་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་རང་

ཚོ་ཚང་མའི་ལས་དོན་ནི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། བོད་གཞུང་དགའ་
ལྡན་ཕོ་བྲང་ལ་ཆ་བཞག་ན་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ནོར་འཁྲུལ་མེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་ནི་མི་སྲིད་
པ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་དངོས་གནས་ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད། གཞུང་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྲི་ཞུའི་ཐོག་སོ་སོས་ཞབས་
འདེགས་ཞུས་པ་དེ་དག་ཀུན་སློང་གིས་རྒྱབ་འཁྱོགས་ན་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་བསགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཁྱེད་རང་ཚོས་སྔོན་བྱས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ལ་
རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་འབྲེལ་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་བྱེད་དགོས། ངོས་ནས་ཀྱང་སྨོན་
ལམ་རྒྱག་གི་ཡིན།

དེ་རིང་འདིར་མི་རྒན་པ་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་ནས་ང་རང་ཚོ་དངོས་སུ་ཐུག་
འཕྲད་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་དང་གཅིག གཉིས་ནས་ལས་བསྡོམས་ཉན་དུས་གཞི་ནས་
ངོས་ཀྱི་སེམས་ནང་འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་ལྷག་ཙམ་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་
པོ་ཞིག་རྨི་ལམ་རྨིས་པ་ལྟ་བུའི་དྲན་གསོ་ཐེབས་ཏེ་དགའ་པོ་བྱུང༌། སྔོན་མ་ངོས་རང་
ཆུང་ཆུང་སྐབས། དཔེར་ན། དཔོན་པོ་དང༌། གཞུང་ཞབས་ནང་ནས་བགྲེས་པ་ཚོས་ངོས་ལ་ཆུང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཆུང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་འཚུབ་པོ་ཡོད་
ལ་གྲུང་པོ་ཡང་ཡོད། དེ་འདྲའི་ཆུང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ད་ཆ་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་ལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

314

སླེབས་ཏེ་མགོ་ལ་སྐྲ་དཀར་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད།
༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་བར་བྱོན་པའི་ནང་ནས་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་
དང༌། དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ། ༸གོང་ས་ལྔ་ཆེན་པོ་གསུམ་མ་གཏོགས་གཞན་སྐུ་ཕྲེང་
བཅུའི་དགུང་གྲངས་ལས་ངོས་རང་ཆེ་བ་ཆགས་འདུག མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ། ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་དེ་དག་ལས་དགུང་ན་མཐོ་བ་འཚོ་བཞུགས་གནང་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་༸རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང༌། འཇམ་དཔལ་
རྒྱ་མཚོ། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ལ་བལྟོས་ན་དགུང་ལོ་རིང་བ་སྟེ་དགུང་གྲངས་ང་
བརྒྱད་བར་བཞུགས་ཡོད། ངོས་ཀྱི་ལོ་ནི་དེ་ལས་བརྒལ་ཡོད། ༸གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་
པོ་དང༌། དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་བཞུགས་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་

དགུང་གྲངས་ནས་ལོ་གཉིས་གསུམ་ནང་བརྒལ་རྒྱུ་དང༌། དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དགུང་
ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་གྲངས་བཞུགས་ཡོད་པ་དེའི་བར་ད་དུང་ལོ་གང་འཚམ་ཡོད། ང་རང་
ཚོ་ཚང་མ་ལོ་ན་མཉམ་དུ་རྒས་ཏེ་རྒས་པོ་ནང་ཁུལ་ཐུག་དུས་ངོས་རང་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌།

ཁ༽ སྲོག་གི་སྙིང་པོ་དང་། ༸རྒྱལ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད།

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་ང་ཚོའི་མི་ཚེ་འདི་དུས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་ནང་

བསྐྱལ་བ་དང༌། ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་ལུང་པ་གང་དུ་ཡིན་

ན་ཡང་དཀའ་ངལ་ཡོད་ཅིང༌། དངོས་གནས་མི་རིགས་ཤིག་ཆགས་འཇིག་གི་

མཚམས་ལ་ཐུག་པའི་སྐབས་འདིར་ང་རང་ཚོས་ཞབས་འདེགས་ཕྲན་བུ་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

315

བ་འདི་དང་དངོས་གནས་ང་ཚོའི་གཟི་བརྗིད་དང་བྱས་རྗེས་ཡིན། ང་རང་ཚོ་དུས་
ཚོད་ཧ་ཅང་དཀའ་ངལ་ཅན་ཞིག་ནང་སྐྱེས་ཏེ་སྐྱོ་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། བསམ་བློ་ཞིབ་ཏུ་

བཏང་ན་དངོས་གནས་ང་ཚོའི་མི་ཚེ་འདིར་མི་ལུས་བླངས་པ་བླངས་གོ་ཆོད་པ་དང༌།
བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་པ་འདི་སྐྱེ་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་ང་ཚོས་བྱས་ཡོད།
ངོས་རང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་དུས་ཚོད་ཁག་པོ་འདིའི་ནང་ད་ཕན་གང་ཡོང་བྱས་
པ་ཡིན་བསམ་གྱི་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡིན་ན་ཡང་མ་ཤི་བར་དུ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་
བསྒྲུབ་རྒྱུ་འདི་མ་གཏོགས་གཞན་གང་ཡང་མེད། སྤྱོད་འཇུག་ནང༌།
ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་གནས་པ་དང༌། །
འགྲོ་བ་ཇི་སྲིད་གནས་གྱུར་པ། །
དེ་སྲིད་བདག་ནི་གནས་གྱུར་ནས། །
འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་ཤོག །
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུན་དུ་སྨོན་ལམ་རྒྱག་གི་ཡོད་ལ། ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་
མ་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་རྒྱུ་འདི་དངོས་གནས་སྲོག་གི་སྙིང་པོ་ཡིན།

སྒོས་སུ་བོད་པའི་མི་ཞིག་ལ་སྐྱེས་པ་དང༌། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་

མང་དེ་དག་གིས་ངོས་ལ་རེ་བ་དང༌། ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས།
ངོས་ནས་རང་གི་ཐོད་པ་ས་ལ་མ་ལྷུང་བར་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་གང་ཡོང་ཅི་
ཡོང་བྱེད་བསམ་པའི་སེམས་ཤུགས་ཡོད་བཞིན་པ་འདི་ལ་འགྱུར་བ་མེད། ཧུར་ཐག་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

316

ག༽ འཛམ་གླིང་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། སྲི་ཞུ་བའི་འབད་རྩོལ།

ད་ཆ་རྒས་ཡོལ་ལ་ཕེབས་པའི་བགྲེས་སོང་ཚོར་དངོས་སུ་ལས་ཁུངས་ནང་
ལས་འགན་གང་ཡང་མེད་ཀྱང༌། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བསྡད་ཡོད་པས། དེ་དུང་
མུ་མཐུད་སེམས་ཁུར་བླངས་ནས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་གནང་དགོས། སོ་སོའི་དགའ་ཉེ་
བློ་དཀར་གཅིག་ལ་གཉིས་བརྒྱུད་ཀྱིས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་སེམས་ཁུར་མེད་
མཁན་ཚོར་སེམས་ཁུར་གསར་དུ་སླེབས་ཐབས་དང༌། ཡོད་མཁན་ཚོ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཐབས་ཀྱི་ལས་དོན་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགགལ་ཆེ་ཤོས་ང་རང་ཚོ་ལས་ཀ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་དག་ལ་གཞི་རྩའི་ཆ་

ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱས་རྗེས་དང་གྲུབ་འབྲས་གང་འཚམ་བྱུང་ཡོད། སྔ་མོ་ང་རང་ཚོར་
གཞི་རྩ་མེད་སར་གཞི་རྩ་གསར་པ་ཚུགས་ཐུབ་པ་ཡག་ཐག་ཆོད་ཡིན། ཡིན་ནའང་
ང་ཚོའི་ལས་འགན་འདི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོས་ལྷོད་ཡངས་དང༌། སྤྱི་དོན་
ཟོམ་འཇོག ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ཕྱིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ཆ་དང༌། ཉེན་ཁ་ཆེན་
པོ་ཡིན།
འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་རིང་ལ་ལས་བྱེད་པའི་མི་ཐོག་རིམ་པས་

བརྗེས་འགྲོ་གི་ཡོད་ཅིང༌། ཤེས་ཚད་ཡག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད་ཀྱང༌། སྙིང་ལ་རུས་པ་
བཅུག་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་ཕྲན་བུ་ཆུང་དུ་འགྲོ་གི་མེད་དམ་
སྙམ་པའི་མཐོང་ཚུལ་ཡོང་གི་འདུག དེའི་ཐོག་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་ཡག་པོ་ཞིག་

བྱེད་མ་ཐུབ་ན། འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་རིང་དངོས་གནས་ང་རང་ཚོ་གཞི་
རྩ་མེད་སར་གཞི་རྩ་གསར་པའི་རྩ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཚུགས་ཐུབ་ཡོད་པ་འདི་དག་ལོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

317

ནས་ལོ་སྦྲེལ་ཏེ་འབད་བརྩོན་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན། ཡག་པོ་མ་བྱས་ན་གཞི་རྩ་

ཚུགས་པ་འདི་དག་ལོ་གཅིག་གཉིས་དང༌། ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་ནང་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་
སྲིད་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དེ་སྔ་ཕན་ཆད་ཀྱི་ལས་ཀའི་

གྲུབ་འབྲས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་བསྔོ་བ་རྗེས་དྲན་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག སྔོན་
ཆད་མཐུན་རྐྱེན་ཞན་པོ་དང༌། ཤེས་ཡོན་སོགས་གང་ཅི་འདང་ངེས་མེད་པའི་གནས་

ཚུལ་འོག་གྲུབ་འབྲས་དེ་ཙམ་ཐོབ་ཡོད་ན། ད་ཆ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཕྱོགས་གང་ས་
ནས་ང་ཚོར་གྲོགས་པོ་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་རྙེད་པ་དང༌། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཞུང་
མང་པོ་ཞིག་གིས་ང་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཐོག་ནས་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་དང༌། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་གཙོ་ཆེ་ཤོས་སློབ་སྦྱོང་དང༌། འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་ཐབས་
ཞེས་པའི་འོག་ནས་བོད་ནས་གསར་འབྱོར་ཡོང་མཁན་ཚོའི་ངལ་སེལ་དང༌། མང་
གཙོ་ཅན་ལ་བསྒྱུར་ཐབས་བཅས་ལ་དེང་སང་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་གྱི་མཐུན་

རྐྱེན་སྔོན་མའི་རྩིས་བྱས་ན་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད།
དེ་བཞིན་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ངོས་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་དེ་སྔ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩

ལོར་ང་ཚོ་བོད་ནས་ཚུར་འབྱོར་འཕྲལ་དང༌། དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནང་ཕྱིའི་སྐད་ཤེས་པ་
ཤིན་ཏུ་དཀོན་པོའི་དཀའ་ངལ་བྱུང་ཡོད། དེང་སང་ཕྱི་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་གཉིས་

འཛོམས་ཀྱི་མི་མང་དུ་ཕྱིན་ཡོད། ད་ཆ་ཕྱི་ནང་གི་མཐུན་རྐྱེན་བཟང་དུ་ཕྱིན་པའི་

སྐབས་ལ་སྔར་བས་ཀྱང་གྲུབ་འབྲས་བྱས་རྗེས་མང་བ་ཐོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་
སྙམ་པའི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཚང་མས་རང་རེའི་ཁ་དཔེར་ཡོད་པ་བཞིན་ཞོགས་
སྔ་ལངས་དང༌། དགོང་ཕྱི་ཉལ་བྱས་ནས་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

318

སྡུག་ས་ཞིག་ནས་བཤད་ན། གལ་ཏེ་ལས་བྱེད་ཚོས་འཕྲལ་སེལ་ཉི་མ་གང་
འཁྱོལ་གྱི་རྣམ་པས་རྡོ་ལ་ཨི་ཁུང་ཕུག་པ་ལྟ་བུའི་ཨུ་ཚུགས་རྒྱག་མ་ཐུབ་པར་ལྷོད་
གཡེང་ཕྱིན་ཏེ། ཕྱིའི་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་ཚོ་ལ་བོད་པས་ལས་དོན་ཧུར་ཐག་
བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་མ་བྱས་ན། ཁོང་ཚོར་བོད་པར་རོགས་
རམ་བྱེད་དགོས་པའི་འགན་འཁྲི་གང་ཡང་མེད་ཅིང༌། ཁོང་ཚོའི་བསམ་པར་ང་ཚོས་
བོད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་ཀྱང༌། བོད་པ་ཚོའི་ཁ་ཐབས་དེ་འདྲ་ཞིག་ལས་མི་

འདུག་བསམ་པ་དྲན་ན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཉུང་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་འདིར་

ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ད་ལྟ་མཐུན་རྐྱེན་འགྲིག་ཙམ་ཡོད་པ་འདི་དག་མུ་མཐུད་

གནས་ཤག་ཤག་དང༌། ཡོང་ཤག་ཤག་གིས་ལྷོད་གཡེངས་ཕྱིན་ན། ཁུངས་མ་

འཁྱོལ་བྱ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་དེ་ལུགས་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་
ན་ཡག་པོ་མཐོང་གི་མི་འདུགང༽ སྒྲིག་འཛུགས་སྲ་བརྟན་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད།

རྩ་བ་རང་རེའི་བདེན་པའི་རྒྱལ་ཁའི་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བ་ནི་རིགས་པས་

དཔྱད་ནའང་རུང༌། དེ་བཞིན་བླ་ལྷ་ཁག་གི་ལུང་བསྟན་ལ་བལྟས་ནའང་རུང༌། ཕྱི་ནང་
གི་གནས་ཚུལ་གང་ལ་བལྟས་ཀྱང་དངོས་གནས་གསལ་པོ་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་བརྟག་
པ་མཐའ་བཟུང་གིས་ཅི་སྟེ་ངེས་མེད་ང་རང་ཚོ་བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་མ་བྱུང་བར་ང་ཚོས་
མུ་མཐུད་ནས་འབད་བརྩོན་རྒྱུན་རིང་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་བའི་

དབང་དུ་བཏང་ན། ང་རང་ཚོར་ད་ལྟ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཞེས་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

319

ཤིག་རྩ་བ་ཚུགས་ཏེ་ཡོད་པ་འདི་མུ་མཐུད་ནས་བརྟན་པོ་དང༌། ནུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་

ཡོང་བར་ཚང་མས་འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགདཔེར་ན། རང་རེའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་བོད་དང༌། རྒྱ་ནག་ཁུལ་ལ་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་
སྐབས་དང༌། དེ་བཞིན་པེ་ཅིང་དུ་སྐུ་ཚབ་བསྐྱོད་པའི་སྐབས་བཅས་སུ་རྒྱ་མིའི་ལས་

བྱེད་པ་དང༌། དཔོན་རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁྱེད་རང་ཚོ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་མི་

གཅིག་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་དང༌། མི་གཅིག་པུ་དེ་ནི་རྒས་འགྲོ་གི་ཡོད་པས་དེ་མེད་པ་
ཆགས་མཚམས་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཡལ་འགྲོ་གི་རེད་ཅེས་ཤོད་མཁན་བྱུང་
འདུག ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པའི་སྐོར་ངོས་ནས་
ད་རེས་འཇར་མན་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་
གསལ་པོ་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌། མི་ཁ་ཤས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་

༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཐུག་པ་དང༌། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁེ་ཕན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དེ་
འདྲ་རྩ་བ་ནས་མ་རེད། མི་ཁ་ཤས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ནང་གལ་སྲིད་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་མེད་པ་ཆགས་ཚེ་བོད་དོན་ཤི་འགྲོ་གི་རེད་སྙམ་པ་དྲན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་རིགས་ནི་རྩ་

བ་ནས་ནོར་འཁྲུལ་རེད། དེ་འདྲ་ཡོང་ཤེས་ཐབས་མེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཤི་བའི་

ཉིན་མོ་འཕྲལ་སེལ་མིའི་སེམས་ཤུགས་ཆག་པ་དང༌། གློ་བུར་ཧོར་འཐོར་བ་ལྟ་བུ་ཡོང་སྲིད་ཀྱང༌། བོད་པའི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ནི་བོད་མི་རིགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་

དུ་མུ་མཐུད་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌།
དེར་བརྟེན་འདིར་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་བོད་གཞུང་
གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་སྲ་བརྟན་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུའི་ཐོག་ཤུགས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

320

རྒྱག་དགོས། དེ་ལྟར་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན། དངོས་གནས་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་

བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ང་ཚོའི་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་འདི་ད་དུང་མུ་མཐུད་ལོ་ཉི་
ཤུ་སུམ་ཅུའི་བར་འགོར་བའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ཡང་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་
འཛུགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་མུ་མཐུད་སྲ་ཐག་ཐག་གནས་ཏེ་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་པ་
ཡོང་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ལུགས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་གོ་རིམ་སྒྲིག་དགོས་པར་མ་ཟད། ད་ལྟ་
ལས་ཀ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ཚོའི་སེམས་ཤུགས་དང༌། སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་རྒྱུ་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཅ༽ ལྷག་བསམ་སྤེལ་ཐབས་དང་། སྲི་ཞུ་བར་སློབ་སྟོན།

ཡང་ད་ཕན་ལས་ཀ་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཡི་རངས་དང་རྗེས་དྲན་བྱས་པ་ཙམ་
ལས། ད་ལྟའི་ལས་ཀའི་ཐོག་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ན། ཕུབ་མའི་འོག་གི་ཆུ་དོང་། ཞེས་
དཔེ་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་རིམ་པས་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཏན་ཏན་ཡོད། ཉེན་ཁ་དེ་མི་ཡོང་བའི་འགོག་སྲུང་བྱེད་ཐབས་སུ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བཅའ་ཁྲིམས་དང༌།
ལས་བྱེད་པའི་སྒྲིག་གཞི་མང་པོ་ཞིག་བཟོས་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ནུས་པའི་ཐོག་ནས་
ལས་ཀ་འཐུས་མ་ཤོར་བའི་ཐབས་ཤེས་ཡོང་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང་སྒྲིག་གཞི་ཡིག་

ཐོག་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་མི་རེ་ངོ་རེས་ངོ་ལྐོག་མེད་པའི་ཡག་

པོ་ཞིག་བྱེད་མ་ཐུབ་ན། སྒྲིག་གཞི་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱང་མིས་མགོ་བདེ་དྲན་འཕྲུལ་བྱས་
པའི་འོག་ནས་སྒྲིག་གཞིའི་དོན་དག་ལག་ལེན་ཇི་བཞིན་མ་འཁེལ་བ་ཡོང་སྲིད་པས།
མི་སོ་སོའི་ལྷག་བསམ་དང༌། སྙིང་སྟོབས་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། མིའི་ལྷག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

321

བསམ་དང་སྙིང་སྟོབས་ཞེས་པ་འདི་སྐྱེས་ཙམ་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་

དང༌། དེ་ཆེ་རུ་དང་ཆུང་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པ་བཞིན་ཞིག་མིན།

དེར་བརྟེན་ལས་བྱེད་བྱ་སྤུ་གནོན་རིམ་པ་ཡོད་པ་བཞིན། ཁྱེད་རང་ལས་ཁུངས་
སོ་སོའི་འགོ་འཁྲིད་མཁན་གཙོ་བོ་བཀའ་བློན་ནས་བཟུང་ཚང་མས་བརྒྱུད་སྐུལ་དང༌། འབོད་སྐུལ། གསེད་བཀྲོལ་བཅས་བྱེད་དགོས། ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་ཡིག་ཐོག་གི་
ལས་ཀ་འགྲིགས་ཙམ་བྱུང་ན་དེ་ག་རང་ལ་ཡིད་ཚིམ་ནས་མ་བསྡད་པར། ང་རང་ཚོ་
འདིར་ལས་ཀ་བྱས་ནས་དཀའ་ལས་རྒྱག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་པ་དང༌།

གནད་འགག་གང་ལ་ཐུག་པ། ཁེ་ཕན་གང་ཞིག་ཡོད་པ། དེ་ཡང་ཚེ་འདིར་ཁེ་ཕན་
གང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་མར་ཁེ་ཕན་གང་ཞིག་ཡོད་པ། བོད་རྒྱ་ཆེ་མི་མང་གིས་རེ་བ་

གང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། འཛམ་བུ་གླིང་གིས་གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་ལྟ་གི་ཡོད་པ་བཅས་
ཡང་ནས་ཡང་དུ་སློབ་གསོ་གཏོང་དགོས། དེ་ཡང་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ་ལྟ་བུ་མ་
ཡིན་པར་ཞར་དང་ཞོར་ལ་ལས་བྱེད་གསར་པ་ཡོང་མཁན་ཚོར་ངོ་སྤྲོད་དང༌། རྒྱུས་སྟོན། སློབ་གསོ་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུགབར་སྐབས་ནས་ང་རང་ཚོའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་མིའི་སྤུས་ཀ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གོ་ཐོས་ཡོང་གི་འདུག མ་གཞི་དེ་སྐོར་ཤེས་རིག་གི་འབྲེལ་
ཡོད་ཚོགས་འདུ་དེ་འདྲའི་ཐོག་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌། ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་ནང་ཕྲུ་གུ་

ཆུང་ཆུང་སྐབས་ནས་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་དང༌། ལྷག་བསམ་གྱི་ལམ་ཕྱོགས་ཡག་
པོ་ཞིག་ཡོང་བའི་དོན་དུ་ང་ཚོས་རྒྱ་མི་ནང་བཞིན་གྱི་མི་བདེན་རྫུན་སྒྲིག་གི་སློབ་
གསོ་མ་ཡིན་པར། བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

322

ནས་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་ཐབས་བྱེད་དགོས། ཧམ་པ་དང་རྫུན། མ་ཡིན་ཡིན་ཚུལ་གྱི་
ཐོག་ནས་སློབ་གསོ་གཏོང་དགོས་དོན་མེད། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ན་སློབ་གསོ་དེ་གས་ཐོབ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་དག་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་ནང་དམིགས་
བསལ་གྱིས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།
སློབ་གྲྭ་ཐོན་ནས་ལས་བྱེད་པའི་ནང་ཡོང་མཁན་ཚོ་ཐོག་མར་གསར་པ་ཡིན་
ཞིང༌། དེའི་སྐབས་ལྷག་བསམ་གྱི་གཞི་རྩའི་རྨང་གཞི་ལོ་ཏོག་ལྟ་བུ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་

ཡོད་པ་དེ་ལ་དྲོད་དང༌། རླན་གཤེར། མཁའ་རླུང་བཅས་ཇི་ལྟར་དགོས་པ་སྤྲད་ནས་
གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པ་ལྟར། ལས་བྱེད་གཞོན་སྐྱེས་ཡོང་མཁན་ཚོའི་ཐོག ལས་བྱེད་རྒན་པ་ཚོས་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་དགོས། ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་ལས་ཀ་འཐུས་ཤོར་མེད་ཙམ་ཞིག་

བྱུང་ན་དེ་ལ་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་མ་བསྡད་པར་མུ་མཐུད་ནས་ལྷག་བསམ་སྙིང་སྟོབས་ཆེ་རུ་འགྲོ་ཐབས་དང༌། ཧུར་བརྩོན་ཆེ་རུ་འགྲོ་ཐབས་ཀྱི་སློབ་གསོ་གཏོང་རྒྱུ་
དང༌། གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུགཆ༽ ལས་བྱེད་པར་ལྟ་རྟོག་དང་། བྱ་སྤྱོད་ལ་བརྡ་འདེད།
ཡང་རིགས་གཅིག་གིས་གནས་ཚུལ་ཤེས་བཞིན་དུ་དེ་ཙམ་གྱི་དོ་སྣང་མི་བྱེད་
པ་དེ་འདྲ་ཡོང་སྲིད། དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་སྤྱིར་བཏང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་
བཟང་པོ་ལ་འབྲས་བུ་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་བ་དང༌། ལས་ངན་པ་ལ་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཡོང་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཞེས་པ་འདི་ནུས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡིན། དེར་
བརྟེན་ང་རང་ཚོའི་ལས་བྱེད་པའི་ནང་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ལས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

323

ཁུངས་ཚོ་ཡིན་ནའང་འདྲ། ལས་བྱེད་པར་ལྟ་རྟོག་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་བྱེད་ཚོ་ཡིན་

ནའང་འདྲ། ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ནང་གི་འགོ་བཀའ་བློན་ནས་བཟུང་དྲུང་ཆེ་ཆུང་ཚང་མས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་ལྷག་བསམ་གྱིས་མ་འདང་བ་ལྟ་བུ་
དང༌། ལས་ཀའི་ཐོག་ཧུར་བརྩོན་མེད་པའི་བཟོ་ལྟ་མཐོང་བཞིན་དུ་བཟང་པོ་བྱས་
ནའང་ཡག་པོ་འདུག ངན་པ་བྱས་ནའང་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་འདྲ་ཆགས་པོ་དང༌། གད་མོ་བགད་ནས་མཛེས་ཆོས་ཁོ་ནའི་ཐོག་ཕྱིན་ན་ཡག་པོ་གཏན་ནས་མེད། ལྷག་བསམ་ཅན་ཧུར་ཐག་བྱེད་མཁན་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་ཧུར་ཐག་བྱས་

ནའང་དེ་ག་རེད། ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་བྱས་ནས་བསྡད་ནའང་དེ་ག་རེད་སྙམ་ནས་མཐོང་
ཚུལ་གྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་མཁན་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་འགོ་བཀའ་བློན་ཚོས་རང་
ཉིད་བཀའ་བློན་ལོ་ཁ་ཤས་བྱེད་ཡུན་དེའི་རིང་མི་ལ་སྡུག་པ་བརྗོད་མ་དགོས་པ་
དང༌། མི་ལ་དགྲ་བསགས་མ་དགོས་ཙམ་གྱི་ངང་དུས་ཚོད་འཁྱོལ་ན་དེ་གས་འགྲིགས་བསམ་པའི་བསམ་བློ་བཏང་ན་ནོར་བ་རེད། བཀའ་བློན་འཁྱུར་རྒྱུ་ཡོད་
ཀྱང༌། བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་འཁྱུར་རྒྱུ་མེད། བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་
འཛུགས་འདི་མུ་མཐུད་སྡོད་དགོས་པ་ཡིན།

ངོས་རང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་དུས་ཚོད་བྱུང་ན་
ཉི་མ་དེ་ཉིན་ནས་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ངམ། ང་ཚོའི་གཞུང་འདིའི་འགོ་ཁྲིད་
མི་བྱེད་པ་དང༌། ལས་འགན་མི་འཁུར་རྒྱུར་ངོས་ནས་སེམས་ཐག་གཙང་མ་བཅད་
ཟིན་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་དུས་ཚོད་མ་བྱུང་བར་དུ་
གནས་སྐབས་སོ་སོའི་ལས་ཀྱིས་བསྐོས་པ་ལྟར་ངོས་ནས་འགར་ཁུར་མི་བྱ་ཐབས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

324

མེད་ཡིན་སྟབས་ངོས་རང་ལམ་སང་དགོངས་པ་ཞུ་ཆོག་ཆོག་མི་འདུག ཁྱེད་ཚོ་ཕྲན་
བུ་མ་འགྲིགས་པ་བྱུང་ན་ལམ་སང་དགོངས་པ་ཞུས་ནས་སྐྱིད་པོ་ཡིན་བསམ་པ་དེ་
འདྲའི་ཐོག་ནས་གང་བཟོ་བཟོ་དང༌། ལེ་གང་འགྲིགས་འགྲིགས་ཤིག་གི་ལམ་ལ་ཕྱིན་
ན་མི་འགྲིགས།
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སློབ་གསོ་དང༌། གཞེན་སྐུལ་གསལ་ཤོད་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་
དགོས་པ་དང༌། ཕྱོགས་གཉིས་ནས་སྒྲིག་གཞི་དང་རྩ་འཛིན་བྱེད་སའི་གནས་ཚུལ་
གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་སྟངས་འཛིན་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་སྒེར་གྱི་དགའ་མིན་

དགའ་མདོག་གི་གནས་ཚུལ་རྩ་བ་ནས་མིན་པར་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཡིན། སྒེར་
གྱི་ཐོག་ནས་གྲོགས་པོ་བྱས། སྤྱི་པའི་ལས་ཀའི་ཐོག་མ་འགྲིགས་པ་ཡོད་ན་དེའི་ཐད་

གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་ཉེས་པ་འགེལ་དགོས་ཀྱི་ཨེ་ཡོད། ཆད་གཅོད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཨེ་

ཡོད་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

དཔེར་ན་ང་རང་ཚོའི་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ནང་དུ་སྒྲིག་དང༌། ཀུན་སྤྱོད་ཅེས་པ་
འདུལ་བ་ནས་བཤད་པ་བཞིན་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོང་
དང་མི་ཡོང་ལས་སྣེ་ཚོས་བརྟག་དཔྱད་བྱས། ཁྲིམས་མཐུན་མི་བྱུང་མཁན་ཞིག་

འདུག་ན་དེ་ངའི་གྲོགས་པོ་ཡིན། ངའི་ངོ་ཤེས་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ས་མེད། འདུལ་བའི་

གཞུང་དང་མཐུན་པ་དང༌། དགེ་འདུན་གྱི་ནང་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་ཐག་
གཅོད་གང་བྱེད་དགོས་ཀྱང་བྱེད་དགོས་པ་ལས། ཟོམ་འཇོག་བྱས་ཏེ་བསྡད་ན། དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་ཚོའི་སྒྲིག་ཁྲིམས་སླ་རུ་སླ་རུ་དང༌། སྡུག་ཏུ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་
བཞིན་དུ་ལས་བྱེད་པའི་ནང་ལའང་སྟངས་འཛིན་ཡག་པོ་མ་བྱས་ན་སླ་རུ་སླ་རུ་དང༌།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

325

སྡུག་ཏུ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད།

ཇ༽༸རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚེ་དང་། ཚོགས་གསོག་གི་ཞབས་ཞུ།

ཁྱེད་རང་ཚོ་གཞན་དག་གསུང་བཤད་གནང་མཁན་ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱས་
པའི་ཡག་ས་ནས་གསུངས་པ་རེད། ངས་སྡུག་ས་ནས་མ་བཤད་ན་ཆ་ལག་ཚང་གི་
མི་འདུག གལ་ཆེ་ཤོས་ང་རང་ཚོས་མ་འོངས་པར་གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་ན་ངོས་རང་ལོ་རྒས་འགྲོ་བ་དང༌། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ནུས་པ་རྫོགས་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས་
ནུས་པ་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་མེད་པ་ནི་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་གཏན་འཁེལ་བ་ཡིན། དེ་ནི་འདོད་ཀྱང་
རུང་མ་འདོད་ཀྱང་རུང༌། ད་ཆ་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་རེ་གཉིས་ནང་སླེབས་ཡོད། ད་
ནས་ལོ་བརྒྱད་ཕྱིན་ན་བདུན་ཅུ་ཟིན་རྒྱུ་དང༌། ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཕྱིན་ན་བརྒྱད་ཅུ་ཟིན་
རྒྱུ་ཡིན། ལ་ཁའི་ཉི་མ་ཆགས་ཏེ་ཤི་སྒུག་བརྒྱབ་ནས་སྡོད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་མེད་པ་
ཞིག་ཐག་ཆོད་པ་ཡིན།

ད་ཕན་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་སོང་བ་ཇི་བཞིན། མ་འོངས་པར་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་སོང་བའི་སྐབས་ལ་ངོས་རང་ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་མི་ཞིག་ཆགས་རྒྱུ་དང༌།
བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དེ་ཚོའི་ཐོག་ཕྲན་བུ་བསམ་བློ་
གཏོང་ཐུབ་པའི་ཀླད་པ་ཞིག་བསྡད་རོགས་བྱས་ན་ཨང་ཀི་དང་པོ་ཡིན། དེ་ལས་
ལྷག་པའི་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཤུགས་རྒྱག་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་
བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐག་ཆོད་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོ་འདིར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་རང་
དོན་རང་གཅེས་བྱས་ནས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཡིན་བསམ་པ་ཞིག་དང༌། སོ་སོ་ཚེ་འདི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

326

ཕྱིའི་བསོད་ནམས་གསོག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་འདི་ལས་ལྷག་པ་མེད་བསམ་པའི་ཐོག་
ནས་ཚང་མས་ཧུར་བརྩོན་བྱས་ཏེ་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཉི་མ་

གང་འཁྱོལ་དང༌། ལེ་གང་འགྲིགས་དེ་འདྲའི་ཐོག་ཕྱིན་ན་ཡག་པོ་རྩ་བ་ནས་མེད།
འདི་དག་ཞུ་འདོད་བྱུང༌།

ཉ༽ བྱས་ཅན་ལ་རྗེས་དྲན་དང་། རྗེས་འཛིན་གྱི་སྐྱབས་སྨོན།

དེ་རིང་འདིར་གཙོ་བོ་རྒས་ཡོལ་ཚོའི་ཆེད་དུ་ཡིན་དུས་སླར་ཡང་ཁྱེད་རང་
ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཧུར་ཐག་བྱས་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བརྗོད་ཀྱི་ཡིན། ལྷག་དོན་འདས་
གྲོངས་སུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དེ་དག་ཐད་ངོས་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་ཆ་བཞག་ན། དཔོན་པོ་
བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན། གསོལ་དཔོན་མཁན་པོ་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ། དཔོན་པོར་ཆ་
བཞག་ན་ངོས་རང་ཆུང་ཆུང་སྐབས་ཐོན་མར་ནག་ཆུའི་ས་ཁོངས་དགའ་བཞི་ན་མོ་ཆེར་དཔོན་པོ་དང་པོ་ཐུག་འཕྲད་བྱུང༌། དེ་ཉིན་ནས་བཟུང་ངོས་དང་མཉམ་དུ་བསྡད་
དེ་ཐ་མ་རྒྱ་གར་དུ་སླེབས་ནས་འདས་གྲོངས་སོང་བ་རེད། ཁོང་ལྟ་བུའི་འདས་ཟིན་པ་

དེ་ཚོ་ཧ་ཅང་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན།

དངོས་གནས་བྱས་ན་དཔོན་པོ་སྒྲུང་ཤོད་མཁས་པོ་མེད་ལ། ཆོས་ཀྱི་གནས་

ཚུལ་ནི་མཁྱེན་གྱི་མེད། སྤྱིར་བཏང་གི་ཤེས་ཡོན་ནི་མེད། འོན་ཀྱང་ངོས་རང་དཔོན་
པོར་ཧ་ཅང་བརྩེ་པོ་ཡོད། དེར་བསམ་བློ་གཏོང་དུས་ངོས་ཆུང་ཆུང་སྐབས་ཐང་ཁུག་ནང་སྤགས་གཡོས་ཏེ་སྟེར་མཁན་དཔོན་པོ་རེད། མི་ཞེས་པ་འདིས་རང་ཉིད་གང་

མིན་ཚད་ཅིག་ཡིན་བསམ་གྱི་ཡོད་ཀྱང༌། དོན་དངོས་ཐོག་སྤྱིར་བཏང་སྲོག་ཆགས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

327

རིགས་གཅིག་པ་ཡིན་དུས་སྲོག་ཆགས་གང་དང་གང་ཡིན་ནའང་ཆུང་དུས་རང་ལ་

ལྟོ་ཆས་སྟེར་ཏེ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་དེ་རྩ་བ་ཆེ་ཤོས་ཆགས་ཡོད། ངོས་རང་ཆུང་ཆུང་སྐབས་འཆར་ཅན་སྤགས་ཚ་པོ་སྟེར་མཁན་དེ་དཔོན་པོ་ཡིན། དཔོན་པོ་གྲོངས་
པའི་སྐབས་ངོས་རང་མིག་ཆུ་ཕྲན་བུ་ཤོར་བ་དང༌། སེམས་པ་སྐྱོ་པོ་བྱུང༌། དེ་རིང་

འདིར་ཡོད་པའི་དཔོན་པོའི་ཞབས་སྡོད་པ་ཡང་སྤོ་བོ་ཆགས་འདུག སྙིང་རྗེ། དེ་རིང་

ང་རང་ཚོ་ཐུག་པ་རེད།
གང་ལྟར་དཔོན་པོས་མཚོན་པའི་བོད་གཞུང་གི་ཞབས་ཞུ་བྱེད་མཁན་འགོ་
བཀའ་བློན་གྲས་ཡིན་ནའང་རུང༌། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་གྱིས་མཚོན་པའི་མི་

དེ་དག་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་འབྲེལ་ཐོགས་ཤ་སྟག་ཡིན། ངོས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མེད་ན་ཡང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་མོས་པ་རྩེ་

གཅིག་པའི་ཐོག་ནས་གང་ཐུབ་ཀྱིས་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ངོས་ཆུང་
ཆུང་སྐབས་ནས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་འབྲེལ་བ་ཐོགས་པ་དེ་དག་ལ་ངོས་ནས་སྨོན་ལམ་བརྒྱབ་ན་ཕྲན་བུ་ཕྲན་བུ་ཕན་གྱི་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག་ལ། རྟག་པར་སྨོན་
ལམ་རྒྱག་གི་ཡོད།

ཏ༽ འཕགས་པའི་གདུལ་བྱ་དང་། གདེང་ལྡན་གྱི་འཆི་ལུགས།

དེ་བཞིན་བོད་ཆོས་ལྡན་ཞིང་གི་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་ལས་བྱེད་པའི་ནང་གི་

མི་སྐྱ་སྤྱིར་བཏང་གཞུང་ཞབས་ཀྱི་མིང་ཙམ་ལས། བླ་མ་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མིང་གང་

ཡང་མེད་ཀྱང་འཆི་ཁར་འཆི་སྟངས་མི་འདྲ་ཙམ་བྱས་ནས་འཆི་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

328

གི་འདུག དཔེར་ན། གཡུ་ཐོག་ཞབས་པད་གཤེགས་ཁར་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ཧ་

ཅང་གདེང་དང་ལྡན་པ་བྱས་ཏེ་གཤེགས་འདུག བར་ལམ་ཆ་བཞག་ན་ཕྲེང་རིང་སྤོ་
བོ་ལགས་ཀྱང་མི་འདྲ་ཙམ་བྱས་ནས་གཤེགས་འདུགདེ་བཞིན་སྔོན་མ་ཤན་ཁ་བ་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སྤྱིར་

བཏང་གི་བླ་མ་དང༌། དགེ་བཤེས་ཤིག་ལས་ལྷག་པ་མེད་ནའང་ཞན་པ་ཡོད་པ་མ་
རེད། དེ་དག་ནི་དངོས་གནས་ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་ཁབ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལྡན་གྱི་གཞུང་

ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུས་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན། དེ་ཚོའི་རིགས་ནི་དོ་བདག་སོ་སོའི་
ངོས་ལ་ཆ་བཞག་ན་གསོན་པའི་རིང་ལ་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ཞབས་འདེགས་ཞུས། འཆི་

ཁར་གདེང་དང་ལྡན་པའི་ངང་ཤི་སྟེ། ཚེ་རབས་ནས་ཚེ་རབས་སུ་འཕགས་པ་སྤྱན་
རས་གཟིགས་དང་ལས་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང༌། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་

རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་རྟགས་དང་མཚན་མའི་གདེང་ངེས་ཅན་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་
མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང་ཡོད།
གང་ལྟར་འདས་གྲོངས་ཕྱིན་པ་དེ་དག་གི་དོན་ལ་ངོས་ནས་རྟག་པར་སྨོན་ལམ་
རྒྱག་གི་ཡོད་ལ། དེ་རིང་ཡང་རྗེས་དྲན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོ་རྗེས་ཤུལ་གྲོགས་
བཟའ་ཚང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན་ཡིན་ནའང་རུང༌། སྤུན་མཆེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་
མཁན་ཡིན་ནའང༌། ཚང་མས་འདས་པོ་ཚོའི་ཆེད་དུ་སྨོན་ལམ་བརྒྱབ་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད། དེ་རིང་ངོས་ལ་ཚོར་བ་གསར་པ་ཞིག་གི་སྐྱིད་པོ་བྱུང་བས་ཚང་མར་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གི་ཡིན། ཚང་མ་བློ་བདེ་པོ་བྱས་ཏེ་ཧུར་ཐག་གནང་ཤོག་ཨང༌། བཀྲ་
ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

329

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༣ ཉིན། དྷ་ཤོད་བོད་ཁྱིམ་ཚོགས་ཁང་དུ་མང་མོས་འོས་བསྡུའི་ཟབ་སྦྱོང་ཚོགས་འདུར་ཞུགས་མཁན་དབུས་དང་ཕྱོགས་མཐའི་འགན་ཡོད་མི་གྲངས་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་བརྒལ་བར་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཚོགས་འདུའི་དགོས་དམིགས་དང་། བཀའ་སྤྱིའི་འགན་འཁུར།

དེ་རིང་འདིར་ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བོད་ཁ་བ་གངས་
ཅན་གྱི་བསྟན་སྲིད་སྐྱེ་འགྲོའི་བདེ་སྐྱིད་དང་བཅས་པར་དངོས་དང་བརྒྱུད་པའི་འགན་
ཁུར་འཁྲི་བའི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་པ་འདིའི་ཐོག་ཞུ་རྒྱུར། ཕྱིན་ཆད་ང་ཚོས་
རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་བཤད་ཕྱོགས་སྐོར་ལ་བར་ལམ་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་
ཀྱི་གོ་བསྡུར་རིམ་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། དེའི་ཐོག་ད་རེས་ཁྱེད་རང་ཚོས་གོ་
བསྡུར་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཚོགས་འདུ་ཉི་མ་ཁ་ཤས་ཚོགས་པ་དེའི་རིང་གི་ཞིབ་ཕྲའི་

གནས་ཚུལ་གསར་མཇལ་སར་བཀའ་ཤག་དང༌། ཚོགས་གཙོ་བཅས་དང་བཀའ་མོལ་རོབ་ཙམ་བྱུང༌། ཚོགས་འདུ་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག་པར་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ད་རེས་འདིར་ཕྱོགས་མཐའ་ཁག་ནས་མི་མང་པོ་སླེབས་ཡོད་ལ། འགྲོ་སོང་
འདི་འདྲ་ཞིག་བཏང་བ་དང༌། ཁྱེད་རང་དོ་བདག་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་ངལ་བར་མ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

330

འཛེམས་པར་ཆེད་མངགས་ཡོང་བའི་དོན་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན། དྷ་རམ་ས་ལར་ཚོགས་འདུ་ཉིན་མ་ཁ་ཤས་འཚོགས་པ་ཡིན། དོན་དག་གང་ཞིག་ཡིན་མིན་གསལ་པོ་ཤེས་མ་བྱུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང༌། སོ་སོའི་བསམ་བློའི་ནང་

སེམས་ཁུར་རམ། འགན་ཁུར་གྱི་ཚོར་སྣང་གང་ཡང་མེད་པར་ལྟད་མོ་ལྟ་བར་ཡོང་
བ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད། ད་རེས་གལ་ཆེ་དོན་ཆེ་བྱས་ཏེ་འཚོགས་པ་འདིའི་ཐོག་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞུ་རྒྱུ་མེད་ཀྱང༌། དོན་ཚན་ཁ་ཤས་ཤིག་ཞུས་ན་

སྙམ་བྱུང༌། ད་ལྟ་བཀའ་ཤག་གི་ལས་བསྡོམས་ནང་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཚགས་པོ་དང༌།
གསལ་བཤད་ལམ་སྟོན་ཡང་ཡག་པོ་བྱས་འདུགངོས་ནས་རྣམ་ཀུན་བཀའ་ཤག་གིས་འགན་ཁུར་ཆེ་ཙམ་བླངས་ན་ཡག་པོ་རེད་
ཅེས་བརྗོད་ཡོད་ལ། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཀྱང་དེ་དེ་བཞིན་འགན་བླངས་ན་

ཡག་པོ་འདུག ཕལ་ཆེར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་པ་ནང་བཞིན་བྱ་རྒྱུ་འདི་ལ་

གནད་འགག་འདུག་ཅེས་ངོས་ནས་རྟག་པར་ཞུ་གི་ཡོད། དེ་ནི་ང་སེམས་ཤུགས་
ཆག་པ་དང༌། ཡང་ན་སྤྱི་དོན་ལས་ཀར་ཡལ་ཡོལ་བྱས་པ་རྩ་བ་ནས་མིན། དངོས་
ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ལོ་ན་རྒས་འགྲོ་གི་ཡོད། རྒས་ནས་གཞོན་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད། དེར་
བརྟེན་བཀའ་ཤག་དང༌། སྤྱི་འཐུས་ཚོས་འགན་ཁུར་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་བླངས་ནས་ཉམས་མྱོང་བསགས་ཏེ་འགྲོ་སྟངས་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་ན། ང་ཚོའི་ལས་ཀ་འདི་ཧ་

ཅང་བརྟན་པོ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་མིན་ང་མི་གཅིག་ལ་བསྙེས་ཏེ་སྡོད་པ་ལྟ་བུ་འདི་འདྲ་

བྱས་ན་ཉེན་ཁ་ཡོད།
བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་འཐབ་རྩོད་བྱ་རྒྱུ་འདི་བོད་མི་སྤྱིའི་ལས་འགན་ཡིན། དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

331

ཡང་མང་གཙོའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཚང་བའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་འགན་འཁྱེར་ཏེ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་དགོས། ང་ཚོར་བཙན་དབང་ཤོད་མཁན་དེ་དབང་ཆ་གཅིག་སྡུད་ཀྱི་

ལམ་ལུགས་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད། བཙན་དབང་ཤོད་མཁན་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ང་
རང་ཚོ་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟར། མུ་མཐུད་ཤར་
བསྐྱོད་བྱེད་ཐུབ་ན། ལམ་ལུགས་འདི་ང་ཚོར་འཚམས་ཤོས་ཡིན་ལ། ནུས་པའང་
ཐོན་ཐུབ་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་མི་མང་གིས་རེ་བ་བརྒྱབ་སྟེ་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་

སྤྱི་འཐུས་ཚོ་དང༌། སྤྱི་འཐུས་ཀྱིས་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་བཀའ་བློན་ཚོ། དེ་འོག་
གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཁྱེད་རང་ཚོས་འགན་གཙང་མའམ། མང་ཙམ་འཁྱེར་དགོས། ཡང་གྲོས་ཚོགས་དང༌། བཀའ་ཤག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོར་ཤེས་བྱ་ཡོན་
ཏན་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྐབས་འཕྲལ་ནུས་པ་ཐོན་མིན་གྱི་སྐབས་སུ། ང་ལ་
འཇོན་པོ་རྒོད་པོ་གང་ཡང་གཏོང་རྒྱུ་མེད་ཀྱང༌། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཞིག་

ཡོད་པའི་ཆ་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་ངོས་ནས་བྱ་རྒྱུ་བབ་འོས་
ཡིན། དེ་མིན་ང་རང་ཚོའི་ལས་ཀའི་རིགས་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགན་གཙང་
མ་ཞིག་འཁྱེར་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བར་སྐབས་ནས་ངས་རེ་བ་
འདི་ལྟར་ཞུ་གི་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོས་ཀྱང་ཧུར་ཐག་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ལས་
བསྡོམས་ཀློག་པའི་ནང༌གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཚགས་པོ་དང༌། ཁ་གསལ་ཟོལ་མེད་ཧ་
ཅང་ཡག་པོ་འཁོད་འདུག་བསམ་ཏེ་ང་རང་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གི་ཡིན།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

332

ཁ༽ གཉིས་སྨན་གྱི་དགོངས་གཞི་དང་། ཐོག་མའི་བྱུང་རིམ།

དེ་རིང་ངོས་ནས་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་ཏེ་ཞུ་རྒྱུ་མེད་ཀྱང༌། ཁྱེད་རང་ཚོ་མང་པོ་
ཞིག་ཕྱོགས་མཐའ་ཁག་ནས་འཛོམས་པ་རྣམས་ཐུག་འཔྲད་བྱུང་བར་ང་རང་དགའ་པོ་བྱུང་བ་དང༌། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཡང་དགའ་པོ་ཡོང་གི་རེད། ངོས་ནས་བོད་རྒྱ་གཉིས་

ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད། དེའི་

ཐོག་མའི་བྱུང་སྟངས་དང༌། རྩ་བའི་བསམ་བློའི་ཡོང་རྐྱེན་སྐོར་ཞུས་ན་སྙམ་པ་དྲན་
བྱུང༌། དངོས་གཞིའི་ཡོང་རྐྱེན་ཆ་ཚང་ཞུས་པ་ཡིན་ན། སྐུ་མདུན་སྐུ་གོང་མས་བོད་
ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཐོག་བཞེས་ཡོད། ང་རང་ལོ་བཅོ་ལྔ་བཅུ་དྲུག་གི་མཚམས་ལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་ལེན་རྒྱུ་
ཐོག་ཏུ་བབས། དུས་ཚོད་དེ་ནི་བོད་ལ་རྒྱ་ནག་གིས་བཙན་འཛུལ་བྱེད་འགོ་ཚུགས་
པའི་སྐབས་ཡིན། ངས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་བླངས་པའི་ཉིན་མོ་དེ་ནས་
བཟུང་རྩ་བའི་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་གཉིས་མོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་སེལ་རྒྱུའི་ལམ་གྱི་ཐོག་བསྐྱོད་པ་ཡིན།

འབྲི་ཆུ་ཕན་ཚུན་ས་མཚམས་ཕྱེ་བ་དེར་བརྩིས་ནས་ཕལ་ཆེར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠

ལོའི་ལོ་འགོ་དཔྱིད་སྨད་དམ། དབྱར་སྟོད་ཙམ་ལ་ཐོག་མར་ལྡན་ཁོག་ལ་རྙོག་དྲ་བྱུང་
ཡོད། དེ་སྐོར་ཞིབ་ཕྲ་ཞུ་དགོས་པ་མི་འདུག ལོ་དེའི་སྟོན་མཚམས་སུ་ངས་བོད་ཀྱི་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་བླངས་པ་ཡིན། དེ་དུས་མདོ་སྤྱི་ངོ་ལས་རྒྱ་མིའི་ལག་པར་

ཚུད་ཚར་ཞིང༌། གང་ལྟར་རྒྱ་མི་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་
ལས་གཞན་གྱི་ཐབས་ཤེས་བསྡད་མེད། སྐད་ཆ་ཤོད་དགོས་ན་ཕར་ཕྱོགས་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

333

བསམ་བློ་གཏོང་ས་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་མེད་ན་སྐད་ཆ་ཤོད་ཐབས་རྩ་བ་
ནས་མེད། ཕལ་ཆེར་ངོས་རང་གྲོ་མོར་མ་ཐོན་གོང་ལ་ལྷ་ས་ནས་བོད་རྒྱ་གྲོས་མོལ་བྱེད་རྒྱུའི་སྐུ་ཚབ་ཏུ་སྣེ་མགྲོན་ཐུབ་བསྟན་ལེགས་སྨོན་དང༌། བསམ་ཕོ་སྲས་བསྟན་འཛིན་དོན་གྲུབ་བཏང་བ་དང༌། གྲོ་མོར་འབྱོར་རྗེས་ཛ་སག་ཁེ་སྨད་བསོད་ནམས་དབང་འདུས་དང༌། མཁན་དྲུང་ལྷའུ་རྟ་ར་ཐུབ་བསྟན་བསྟན་དར་གཉིས་བཏང་བ་

ཡིན། ང་ཕོད་སྐབས་དེར་པེ་ཅིང་ལ་སླེབས་ཚར་ཡོད། དེ་འདྲ་བྱས་ཏེ་བོད་རྒྱའི་
དབར་ཐོག་མར་གྲོས་མོལ་བྱས་པ་རེད།
ང་རང་ཚོར་རང་དབང་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་འདོད་པ་ཁེངས་པའི་གྲོས་མོལ་ཞིག་

བྱེད་ཐུབ་མེད་ཀྱང༌། གནས་ཚུལ་སྡུག་ཤོས་ཤིག་གི་འོག་ནས་སྔོན་ལ་ཁེ་ཕན་གང་
ལོན་གྱི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཏེ་གྲོས་མཐུན་ཡིག་ཆ་བཞག་པ་

རེད། གྲོས་མཐུན་ལ་མིང་རྟགས་འགོད་སྐབས་ང་གྲོ་མོར་བསྡད་ཡོད། ང་ཚོ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་འཐབ་རྩོད་བྱ་རྒྱུའི་ལམ་ལ་ཕྱིན་ན། ང་གྲོ་མོ་ནས་རྒྱ་གར་ལ་ཐོན་ཆོག་
བྱས་ཏེ་བསྡད་ཡོད། ང་ཚོ་འདོད་པ་ཁེངས་པའི་གྲོས་མོལ་ཞིག་བྱུང་མེད་ཀྱང༌། མེས་
འཚིག་མེར་གཏུགས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་འདི་ལས་ལེགས་པ་ཞིག་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་
འོག་གྲོ་མོ་ནས་ལྷ་སར་ཕྱིར་ལོག་བྱས་པ་ཡིན།

དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་དེ་བྱུང༌། ཐོག་མར་ནོར་བུ་
གླིང་ཁ་ནས་བྲོས་ཏེ་སྐབས་དེར་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་ལ་རྒྱ་མི་མེད་པའི་ས་ཆ་གཙང་མ་
ཡིན་སྟབས། ལྷོ་ཁར་བསྡད་ནས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་དམག་དཔོན་དང་སྐད་ཆ་
ཤོད་རྒྱུའི་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་ནོར་བུ་གླིང་ཁ་ནས་ལྷོ་ཁར་བྲོས་པ་ཡིན། ལྷོ་ཁར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

334

སླེབས་སྐབས་ལྷ་སར་དྲག་གནོན་བྱེད་འགོ་ཚུགས་པར་བརྟེན་ང་ཚོའི་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་གྱུར། དེ་ནས་བྲོས་ཏེ་རྒྱ་གར་ལ་སླེབས་པ་ནས་བཟུང་ང་ཚོ་དང་རྒྱ་ནག་བར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང༌། རིག་གནས་

གསར་བརྗེ་ཟེར་བའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ལུང་ཁུག་ས་ཁུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཕར་
བཞག ལྷ་སའི་གནས་ཚུལ་ཡང་གོ་ཐོས་མེད་པར་དུས་ཡུན་གང་འཚམ་ཞིག་ཕྱིན་པ་

རེད།

ག༽ གཉིས་མོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་། བསམ་བློའི་གྲ་སྒྲིགདེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ལོ་ཡིན་པ་ཡོད། རྒྱ་ནག་ནང་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་

ལས་འགུལ་མུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་པ་དང༌། བོད་ནང་ལའང་དེ་བཞིན་རིག་གནས་
བརྗེའི་ལས་འགུལ་མུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་པའི་སྒང་ཡིན། དེ་དུས་ཚེ་དབང་འཕྲིན་
ལས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་ཡིན་དང༌། རྒན་པ་བྱས་ཚར་ཡོད་དྲན་གྱི་
མི་འདུག་ཀྱང༌། ཚེ་དབང་འཕྲིན་ལས་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་གསལ་པོ་དྲན་གྱི་འདུག ང་

ཚོ་སྐད་ཆ་བྱུང་དོན་ལ་སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་རྒྱ་ནག་དང་ང་ཚོའི་བར་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུའི་
དུས་ཚོད་ཅིག་ཏན་ཏན་འཆར་རྒྱུ་དང༌། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་དེ་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ལས། དེ་མིན་གྱི་ཐབས་ཤེས་གཞན་དག་མེད། གལ་ཏེ་
ཐབས་ཤེས་གཞན་དག་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ཡང༌། དེ་ང་རང་ཚོར་འཚམས་པོ་ཡོད་མེད་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། སྐད་ཆ་བཤད་ཕྱིན་གཉིས་མོས་ཀྱི་ལམ་ཞིག་

འཚོལ་རྒྱུ་ལས། ང་རང་ཚོ་སོ་སོའི་འདོད་པ་གཅིག་པུའི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

335

ཡོང་ཐབས་མེད། དེར་བརྟེན་ང་རང་ཚོས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུའི་ཐད་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པས་གང་འདྲ་བྱས་ན་ལེགས་པ་འདུག ང་རང་ཚོས་རང་བཙན་གཙང་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་འདི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་

དང༌། ད་ལྟ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་མང་མོས་ལ་བསྟུན་ནའང་ཁོང་ཚོས་རང་བཙན་
གྱི་འདོད་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་ནས་རང་བཙན་གྱི་སྐད་ཆ་རྩ་བ་ནས་ཉན་འདོད་བྱེད་
ཀྱི་མེད། ཁོང་ཚོས་གང་ཞིག་གཙིགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཁོང་ཚོས་
བོད་ཁ་བྲལ་ཕྱིན་ན་འགྲིགས་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ལ་བརྩི་གི་ཡོད། བོད་ཁ་བྲལ་ལ་མི་

འགྲོ་བ་འདི་རྒྱ་ནག་གི་ཁེ་ཕན་ཡིན། ང་ཚོ་བོད་པའི་ངོས་ནས་ཀྱང་བོད་ཁ་གསུམ་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་འདི་ང་ཚོའི་ཁེ་ཕན་
ཡིན། དེར་བརྟེན་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་
རང་སྐྱོང་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། ང་ཚོར་རང་བཙན་གཙང་མ་མ་བྱུང་ཡང་དེའི་ཐད་

བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་མེད་དམ་ཞེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ལོར་འགོ་བཙུགས་ཏེ་སྐད་ཆ་བྱུང་
བ་སྐབས་དེའི་བཀའ་བློན་ཚོ་དང༌། སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་བཅས་ནས་ཤེས་
ཀྱི་ཡོད། དེ་དུས་ཧ་ཅང་ཞིབ་ཚགས་པོའི་འཆར་གཞི་གོ་རིམ་མེད་ཀྱང༌། རྩ་དོན་འདི་
འདྲ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ་བསམས་ནས་བསམ་བློའི་ནང་གྲ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད།
དེའི་རྗེས་ངས་སྐད་ཆ་ཤོད་དུས། ང་ཚོས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པ་འདི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་

དོན་དུ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད། རང་བཙན་གཙང་མ་ཞེས་བཤད་ན་རྒྱ་མིའི་རྣ་བར་
འགྲོ་གི་མེད་པ་དང༌། ལམ་སང་རང་སྐྱོང་ཞེས་ཚིག་དམར་འདོན་བྱས་ན་བོད་པའི་རྣ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

336

བར་འགྲོ་གི་མེད་པར་བརྟེན། ང་ཚོར་བདེ་སྐྱིད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་རྩ་དོན་ནི་
བདེ་སྐྱིད་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད། དོན་དངོས་ཀྱང་དེ་རང་ཡིན། ལྟ་བའི་ཐོག་ནས་
བཤད་ན་ང་ཚོས་རང་བཙན་བཤད་པ་འདི་དང༌། རང་སྐྱོང་བཤད་པ་འདི་གཉིས་གང་
གི་དོན་དུ་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་ཀ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་དོན་དུ་ཡིན་པ་ལས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་

དོན་དུ་མིན་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུ་ཡོད་ལ། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལའང་
ཚིག་འདི་བེད་སྤྱོད་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང༌། དེ་ལྟར་ང་ཚོའི་བསམ་བློའི་

ནང་འཆར་གཞི་གོ་རིམ་བསྒྲིགས་ཡོད།

ང༽ བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་དང་། ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ལོའི་ལོ་མཇུག་དང༌། ༡༩༧༩ ལོའི་ལོ་འགོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཧོང་ཀོང་དུ་ཡོད་པའི་མི་སྣ་དེ་འདྲ་བརྒྱུད་ནས་ཐོག་མར་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལ་འབྲེལ་བ་
བྱས་ཏེ་ཕན་ཚུན་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བཤད་བྱུང༌། ང་
ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་སྔ་ཕྱིར་མ་ལྟོས་པར་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ལོ་ཡས་མས་ནས་ཡོད་པར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རྒྱ་ནག་
ཕྱོགས་ནས་ང་ཚོར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་སྐབས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་
ཀྱང་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུར་འདོད་པ་དང༌། དགའ་པོ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་དེ། ང་ཚོའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་འགྲོ་རྒྱུ་སོགས་དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་བྱུང་བ་རེད།
དེ་ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོ་བར་ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་ཐད་ཀར་
འབྲེལ་བ་བྱེད་སྐབས། རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་དུས་ཁོང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

337

ཚོས་བོད་ནང་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་རྩ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད། ད་ལྟ་དཀའ་ངལ་
གང་ཡོད་ཅེ་ན། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང༌། བོད་པ་གང་འཚམ་ཞིག་ཕྱི་རོལ་ལ་ཡོད་པ་དེ་
ཚོའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་ལ་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གཏོང་གི་ཡོད། དེ་མིན་བོད་ནང་
ཡར་རྒྱས་ཡག་པོ་དང༌། སྐྱིད་ཐག་ཆོད། བོད་པ་ཚོ་འདོད་པ་ཁེངས་ཏེ་བསྡད་ཡོད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་འདུག ཡང་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་སྒེར་དང་ཐུག་དུས་ཁོང་ཚོས་བོད་ལ་
དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་དང༌། དཀའ་ངལ་དེ་ཚོ་སེལ་དགོས་ངེས་ཡིན་པ། དཀའ་ངལ་

སེལ་ཐབས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་ཞེས།
དཔེར་ན། ལས་བྱེད་ཡན་མིན་ཕུ་དང༌། གོའི་རུད་སོགས་ཁ་ཤས་ནས་བཤད་
ཡོད། དེ་འདྲའི་དུས་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་དུ་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་ཤུགས་
ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང༌། གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་མཁྲེགས་སུ་ཕྱིན་

པར་བརྟེན། ཐ་མ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོར་ངོས་རང་ཨ་རིར་འགྲོ་སྐབས་བོད་རྒྱ་ཕྱོགས་
གཉིས་བར་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་ཐད་བོད་པའི་ཕྱོགས་ནས་རེ་འདུན་རྡོག་རྡོག་འདི་འདྲ་
ཞིག་དགོས་ཞེས་དོན་ཚན་གསལ་པོ་བཤད་རྒྱུ་གང་ཡོད་བཤད་ན། རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་
མཁན་གྱི་ངོས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་བདེ་པོ་ཡོང་རྒྱུ། དེ་མིན་བདེ་སྐྱིད་དགོས་ཞེས་
བརྗོད་པ་འདི་སྤོམ་ཚིག་ཙམ་ལས། ཁ་གསལ་མེད་པས་གསལ་ཁ་གཏོད་ན་ལེགས་
པའི་བསམ་འཆར་བརྗོད་མཁན་བྱུང༌།
ད་ཕན་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་བཤད་པར་དོན་ཕན་མ་བྱུང་བས། ད་ཆ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད་སྟབས། ཨ་རིར་ཞི་བའི་

དོན་ཚན་ལྔ་ཞེས་པ་འདི་ཡོངས་བསྒྲགས་བྱས་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན། དེའི་དོན་ཚན་ལྔ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

338

པར་བོད་རྒྱ་གཉིས་མཐུད་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བཀོད་ཡོད། དེ་རྗེས་མ་འོངས་
པར་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་

དགོས་རྒྱུ་རྩ་དོན་ལ་བཞག་ནས་བྱེད་ཕྱོགས་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པའི་ཡིག་གཞིའི་

ཐོག་བཀོད་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་གྲོས་འཆར་ཞིག་བཏོན་
པ་ཡིན། དེ་གསལ་བསྒྲགས་མ་བྱས་གོང་ངོས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལམ་འདི་ལ་རྒྱ་ནག་
གཞུང་གིས་རྩ་བའི་མོས་མཐུན་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཞིབ་ཕྲའི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ང་

ཚོ་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་ནང་དོན་ཡིག་ཆ་ཞིབ་ཕྲ་ཞིག་བཟོས་པ་བཅས་ལས་ཀའི་གོ་
རིམ་སྒྲིག་སྟངས་དང༌། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་རྩ་བའི་བསམ་བློ་འཁོར་སྟངས་དེ་ལྟར་
ཡིན།

ཅ༽ བསྒྲུབ་བྱའི་བདེ་སྐྱིད་དང་། དགོངས་གཞིའི་འབྱུང་ཁུངས།

ངོས་རང་སྒེར་གྱི་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་ལ། མི་རིགས་སྒེར་པ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་

ཁབ་ཕན་ཚུན་བར་ས་མཚམས་དབྱེ་རྟགས་བཀོད་པ་འདི་དེ་ཙམ་གལ་ཆེན་པོ་
མཐོང་གི་མི་འདུག གལ་ཆེ་ཤོས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྩ་བའི་འབྲེལ་ཡོད་མི་མང་དང༌།
སྤྱི་ཚོགས་དེ་དང་དེའི་ཕྱི་ནང་གི་དཔལ་ཡོན་ཡར་རྒྱས་དང༌། ཡང་ན་བདེ་སྐྱིད་ཆེན་
པོ་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གཙོ་བོ་འདི་ཡིན། དེང་སྐབས་འཛམ་
གླིང་གི་ལུང་པ་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆེ་རུ་སོང་
ཡོད། དཔེར་ན། ཡོ་རོབ་མཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་ཁབ་དང༌། ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཞེས་པ་འདི་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་རང་བཙན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་བཞིན་དུ།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

339

དངོས་ཡོད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་གཞིགས་ནས་ཆིག་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་བཙན་པོ་
དབང་ཡོད་ཀྱིས་ཆིག་སྒྲིལ་བྱས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། རང་རང་གི་དགོས་མཁོ་དང་
བསྟུན་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཆིག་སྒྲིལ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

བོད་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ཡོད་པ་དང༌།
དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་མེད། འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་ཐོག་ཏུ་དཀའ་ངལ་ཡོད། ཡང་
ཕྱོགས་གཞན་ནས་རང་བྱུང་གི་གཏེར་ཁ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པའི་ལུང་པ་ཞིག་

ཡིན། ང་ཚོའི་ལུང་པ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བརྟེན་
དགོས་པ་གསལ་པོ་ཡིན། ང་ཚོའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དང༌། ང་ཚོ་གལ་ཆེ་
ཤོས་སུ་བརྩི་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཀྱང་ནང་སེམས་
ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་བརླག་ན། ཕྱིའི་དངོས་པོས་ནང་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་བསྐྲུན་མི་ཐུབ་
པས་ང་ཚོས་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་འདི་ཧ་ཅང་གལ་ཆེར་བརྩི་གི་ཡོད། ནང་སེམས་
ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་བའི་ཆ་རྐྱེན་ང་ཚོ་བོད་པས་གཞན་གྱི་ས་ནས་འཚོལ་མི་དགོས་
པར་ང་ཚོའི་ཕ་མེས་དུས་ནས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལོ་སྟོང་ཕྲག་རིང་གོམས་
གཤིས་སུ་འཇགས་ཡོད་པ་འདི་ང་ཚོའི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་གཅེས་ནོར་ཡིན་པས་

བདག་པོ་ཡག་པོ་རྒྱག་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་ང་ཚོ་བོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་

དམིགས་བསལ་འགན་འཁུར་ནས་ལྟ་རྟོག་བྱེད་དགོས་ལ། བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་

ཡིན། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་འགྲོ་སྟངས་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་མི་ཉམས་གོང་སྤེལ་
ཆེད་སྐབས་སུ་བབ་པའི་བྱེད་སྒོའི་ཐད་སྣོན་འཕྲི་སྒྱུར་བཅོས་གང་བྱེད་དགོས་ཀྱང་
རང་དབང་གཙང་མའི་ཐོག་ནས་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས། དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུའི་འོས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

340

བབ་ང་ཚོར་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།
ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ལ་ཆ་བཞག་ན། དེ་སྔ་བོད་པས་མུ་ཟི་དང༌། ལྕགས་

གཟེར་ལེགས་པོ་ཞིག་ཀྱང་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་མེད། འདི་འདྲའི་ལུང་པ་ཞིག་ནང་གློ་བུར་
ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་བྱུང་ན། ང་ཚོ་བོད་པ་གཅིག་པུས་ལམ་སང་སྒྲུབ་ཐུབ་རྒྱུ་
ཁག་པོ་ཡིན། ཕྱི་འབྲེལ་ལྟ་བུའི་ལས་རིགས་དེ་ཚོ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་བྱས་ན་ཁོང་ཚོར་
ཡང་བསམ་བློ་བཞག་ས་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་བསམ་བློ་བཞག་ས་
ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པ་འདི་ཡིན།
རྩ་བ་ང་རང་གི་ལྟ་བ་འཁྱེར་སྟངས་དཔེ་མཚོན་ཙམ་བརྗོད་ན། ༡༩༥༤ ལོའི་
དབྱར་གཞུང་ངོས་རང་རྒྱ་ནག་ལ་བསྐྱོད་ནས་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་བསྡད་པ་དེའི་སྐབས།
རྒྱལ་སྤྱིའི་གུང་བྲན་རིང་ལུགས་ཞེས་པ་འདི་ངོས་ཀྱི་སེམས་ལ་བབ་པོ་དང༌། དངོས་
གནས་ཡག་པོ་རེད་བསམ་བྱུང༌། དེས་ལུང་པ་གཅིག་གི་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་མེད་པར་
ངལ་རྩོལ་མི་མང་དང༌། འཛམ་གླིང་ཐོག་ཡོད་པའི་མི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་དང༌། སྡུག་
བསྔལ་མང་པོ་མྱོང་མཁན། ཐོབ་ཐང་ཉུང་ངུ་ལས་མེད་པ་དེ་དག་ལ་རྒྱལ་མཚམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཚང་མར་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་དགོས་པའི་རྩོད་ལེན་བྱེད་
པ་འདི་དངོས་གནས་རླབས་ཆེན་རེད་བསམ་བྱུང༌། བསམ་བློ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་
ནས་ངས་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གིས་རྒྱས་ཆོད་པའི་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཁེར་རྐྱང་གི་

ཐོབ་ཐང་རྩོད་རྒྱུ་འདི་དེ་ཙམ་གལ་ཆེན་པོར་བརྩི་གི་མེད། འདི་ནི་ང་རང་གི་བམས་

ཚུལ་དང་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ཡིན་པ། དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

གནས་ཚུལ་འདིའི་ངོས་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་བསམ་བློ་འདི་བྱུང་བ་ཡིན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

341

ཆ༽ ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱབ་སྐྱོར།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ དང་། ༡༩༩༢ ཙམ་ལ་ངས་གནས་ཚུལ་ཐོས་པར། ལྷ་ས་ཁུལ་གྱི་བོད་མི་སེམས་ཤུགས་ཡོད་མཁན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེང་སང་རྒྱ་མིའི་སྲིད་བྱུས་མུ་

མཐུད་གདུག་རྩུབ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དང༌། ཕྱི་ལ་ཡོད་པའི་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ལངས་

ཕྱོགས་ནི་རང་བཙན་གཙང་མ་རྩོད་ལེན་མ་གནང་བར་རྒྱ་མི་དང་མཉམ་དུ་འགྲིག་
ཐབས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་འདུག དེར་བརྟེན་ད་ཆ་ང་ཚོ་བསམ་བློ་གཏོང་

ས་དེ་ཙམ་མི་འདུག་ཅེས་བློ་ཕམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤོད་མཁན་ཁ་ཤས་

བྱུང༌། མི་དེ་རིགས་མང་པོ་མེད་ཀྱང༌། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཐོས་སྐབས་ངའི་

བསམ་བློའི་ནང་རང་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་འཆར་གཞི་གོ་རིམ་

བསྒྲིགས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་འདི་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་སེམས་ཤུགས་ཆག་རྐྱེན་ལ་

འགྲོ་གི་ཡོད་ན། འདིའི་འགན་ངས་བཟོད་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད་སྙམ་པ་དང༌། ཡང་དེ་
དང་ཆབས་ཅིག་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཧ་ཅང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད། ཨུ་

རུ་སུས་གཙོས་པའི་གུང་བྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགྲོ་མཁན་དབང་ཆ་གཅིག་

སྡུད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ལ་འགྱུར་བ་བྱུང་ཡོད། འགྱུར་བ་དེ་ཡང་མི་མང་གིས་

འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་འགུལ་བརྩམས་ཏེ་འགྱུར་བ་བྱུང་བ་ཞིག་

ཡིན།

མདོར་ན་ཕི་ལི་པིན་ནས་བཟུང༌ཅི་ལིའི་བར་དང༌། དེ་བཞིན་ཨུ་རུ་སུ་བཅས་

པའི་གུང་བྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་མང་གཙོ་གཅིག་སྡུད་ལམ་ལ་འགྲོ་མཁན་ཡོ་རོབ་ཁུལ་
གྱི་ལུང་པ་ཚང་མར་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པར་བརྟེན། རྒྱ་ནག་ལའང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་འགྲོ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

342

སྲིད་པ་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་རྐྱེན་འདི་འདྲ་འཛོམས་པའི་སྐབས་ལ། ནང་རྐྱེན་བོད་ནང་གི་
མི་ཁ་ཤས་ཕྲན་བུ་སེམས་ཤུགས་ཆག་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་དུས། ད་ཆ་བསམ་བློ་
ཏན་ཏན་གཏོང་དགོས་པ་འདུག་སྙམ་པ་དྲན་བྱུང༌།
རྩ་བ་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སར་བཏོན་པའི་གྲོས་འཆར་ནང་མཐའ་མའི་ཐག་

གཅོད་གང་འདྲ་བྱེད་མིན་བོད་མི་མང་གི་ལག་ཏུ་ཡོད་ཅེས་ཁ་གསལ་བཀོད་ཡོད།
ང་རང་གི་ངོས་ནས་དབུ་མའི་ལམ་འདི་འཚམས་ཤོས་སུ་མཐོང་ཡང༌། རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་དུ་གོ་བསྡུར་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་དུས་ད་ལྟའང་བྱུང་མེད། འོན་
ཀྱང་འདི་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད། དེ་ཡང་ང་ཚོ་བོད་པའི་
ངོས་ནས་བསམ་ཤེས་གུ་བཤངས་གང་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྙོམ་ཆུང་ཚུལ་ལྡན་གྱི་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་དང༌། རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་རང་ཚོད་མ་ཟིན་པར་རྒྱུ་མཚན་མེད་
པའི་དབང་ཡོད་བཤད་པ་འདི་དག་འཛམ་གླིང་གིས་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ་པ་བྱུང་
ཡོད། གནས་ཚུལ་འདིའི་འོག་ནས་བོད་པར་ཤ་ཚའི་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་
ཞིག་རང་བཞིན་དུ་བྱུང་ཡོད།
བོད་ཅེས་བརྗོད་དུས་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཕྱུག་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང༌།

ཆོས་ལ་དགའ་པོ་བྱེད་མཁན་ཚོས་རྙིང་ཞེན་རྗེས་ལུས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད། དཔེར་ན། དེ་སྔོན་ནོར་ཝེ་ནས་ཡིན་པའི་མི་ཞིག་དྷ་སར་ང་ཐུག་པར་སླེབས་བྱུང༌། མི་དེས་བརྗོད་པར་ཁོ་རང་བོད་ལ་ཐེངས་གཉིས་བསྐྱོད་པ་ཡིན། ཐེངས་དང་
པོའི་སྐབས་སུ་བོད་ལ་རྒྱ་མིས་ཡག་པོ་བྱས་འདུག་སྙམ་པ་དྲན་བྱུང༌། ཁོ་རང་གི་ཐོག་མའི་བསམ་བློའི་ནང་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་མིས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

343

བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་དང༌། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྙིང་པ་རྣམས་གཏོར་བཤིག་བཏང་བ་

རེད་ཅེས་བརྗོད་དུས་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཡར་རྒྱས་མེད་པའི་རྗེས་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་

ཚོགས་རྙིང་པའི་ལམ་ལུགས་དེ་རྒྱ་མིས་མེད་པར་བཟོས་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་

དང་རྒྱབ་སྐྱོར་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་བྱུང༌། དེ་ནས་ཐེངས་གཉིས་པ་བསྐྱོད་
དེ་དུས་ཡུན་རིང་ཙམ་བསྡད་ནས་བལྟ་ཞིབ་བྱེད་དུས་བོད་ནང་རྒྱ་མིས་གཏོར་
བཤིག་ཚབས་ཆེ་བཏང་བས་མ་ཚད། བོད་མིར་བཙན་དབང་ཐུབ་ཚོད་བཏང་བ་རྣམས་མཐོང་སྟེ། ཁོ་རང་གི་བསམ་བློའི་ནང་བོད་པར་གཞི་ནས་ཤ་ཚ་སླེབས་བྱུང༌།
བསམ་བློ་འདིའི་ཐོག་ནས་དེ་རིང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མདུན་ལ་ཆེད་མངགས་
བཅར་བ་ཡིན་ཟེར་གྱི་འདུགདེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་མཐོང་ཆུང་ཁྱད་གསོད་དང༌། དེ་དག་
རྒྱ་མིས་གཏོར་བཤིག་བཏང་བ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་

ཞིག་གིས། ཕྱོགས་གཞན་ནས་བོད་པའི་དངོས་ཡོད་དཀའ་ངལ་རྣམས་མཐོང་དུས་བོད་པར་རང་བཞིན་ཤ་ཚ་སླེབས་ཀྱི་འདི་དཔེ་མཚོན་གཅིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་
འཛམ་གླིང་ཐོག་ནས་བོད་པར་ཤ་ཚ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཇེ་མང་ཡོང་རྒྱུའི་ཐད་ང་ཚོའི་ལངས་ཕྱོགས་འདིས་ཏན་ཏན་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གལ་ཆེ་ཤོས་རྒྱ་མིའི་ནང་དང༌། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ལ་ཡོད་པའི་

རྒྱ་མི་ཙམ་མ་ཡིན་པར། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་ནང་ནས་ཀྱང་ངས་བཏོན་པའི་
གྲོས་འཆར་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པ་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད།

རྩ་བ་རྒྱ་མི་དང་ངོ་ཐུག་བྱ་རྒྱུའི་འབད་རྩོལ་འདས་པའི་ལོ་བཅུ་བཅོ་ལྔའི་གོང་ནས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

344

བྱས་པ་ལྟར། བར་སྐབས་རྒྱ་མི་དང་ངོ་ཐུག་གི་གོ་སྐབས་མང་དུ་སོང་སྟེ་ཁོང་ཚོ་
མང་པོའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ལྟ་དུས། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་གྲོས་
འཆར་བཏོན་ནས་ཐབས་ཤེས་གནང་སྟངས་འདི་རྒྱ་ནག་ནང་གི་རྒྱ་རིགས་མི་མང་

ཚོས་ཤེས་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ལངས་ཕྱོགས་དེར་
རྒྱ་ནག་མི་མང་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་གི་རེད་ཅེས་ཁ་གཅིག་གྲགས་ཀྱིས་བརྗོད་ཀྱི་

འདུག དེའི་ཐོག་ནས་ངས་བཏོན་པའི་གྲོས་འཆར་འདི་ལ་ནུས་པ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་
པ་རེད་བསམ་གྱི་འདུགཇ༽ ཕྱི་ནང་གི་བསམ་ཚུལ་དང་། མང་མོས་ཀྱི་འོས་བསྡུ།

ངོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་འདི་ཐོག་མར་ཡོངས་བསྒྲགས་བྱེད་སྐབས། ངའི་སྤུན་
མཆེད་ཚོའི་ནང་ནས་ཀྱང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་འདིས་བོད་ཀྱི་
ཐོབ་ཐང་བཙོངས་པ་རེད་ཟེར་བའི་བསམ་ཚུལ་བཤད་ཡོད། དེ་ཡང་ལྷག་བསམ་
རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ལས། སྒེར་གྱི་དགའ་མིན་དགའ་མདོག་གིས་བཤད་
པ་མ་རེད། དེ་བཞིན་བོད་མི་ཚོ་ནང་ཁུལ་ནས་ཀྱང་ངོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་འདི་རིན་

ཐང་ཆུང་དྲགས་འདུག་ཅེས་ཤོད་མཁན་བྱུང་ཡོད་ལ། ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་
རྒྱ་གར་གྱི་གྲོགས་པོ་དང༌། ཕྱི་རྒྱལ་གྲོགས་པོའི་ནང་ནས་ཀྱང༌། དྷ་རམ་ས་ལ་ནས་
དབུ་མའི་ལམ་གྱི་རང་སྐྱོང་གཙང་མ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་བཟོ་ཐབས་བྱེད་པ་
འདིས་བྱབ་བསྐྱལ་བ་རེད། འགྲིགས་མི་འདུག་ཅེས་ཤོད་མཁན་བྱུང་ཡོད། དེ་དག་
གི་ནང་ནས་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་བོད་ནང་སེམས་ཤུགས་ཆག་རྐྱེན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

345

ཅེས་པ་འདི་འགན་ལྕི་པོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་སྟེ། བར་ལམ་ནས་ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་དང་
ལངས་ཕྱོགས་འདི་ལྟར་ཡིན་ན་ཡང༌། ད་ཆ་དུས་ཚོད་འཚམས་པོ་ཞིག་ཏུ་མང་

ཚོགས་ལ་བསམ་འཆར་གང་ཡོད་སྐད་ཆ་དྲིས་ཏེ། དེ་གཞིར་བཟུང་ཐག་གཅོད་བྱས་
ན། ཕྱིན་ཆད་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་གང་བྱུང་ཡང་འགྱོད་པ་མེད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་
སྙམ་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་སྟངས་
འདི་འདྲ་ཡིན།

མང་ཚོགས་ནས་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་མ་བྱས་གོང་སྤྱི་འཐུས་དང༌། བཀའ་
ཤག་ནས་གདམ་བྱའི་དཔེ་མཚོན་འགའ་ཤས་གོ་སྒྲིག་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན། དབུ་མའི་

ལམ་ཞེས་ད་ལྟ་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་བཞིན་པ་འདི་དང༌། ཡང་ཡོངས་གྲགས་
རང་བཙན་རྩོད་དགོས་ཞེས་པའི་བསམ་ཚུལ་དང༌། དེ་མིན་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་
ཐོབ་ཐང་རྩོད་དགོས་ཞེས་པ། དེ་མིན་ད་དུང་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་དེ་ཚོའི་ཐོག་སྔོན་
ལ་ང་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་གྲོས་བསྡུར་བྱས། མང་ཚོགས་ལ་དེ་དག་གི་གནད་དོན་
གསལ་བཤད་ཞིབ་ཕྲ་བྱས། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེ་ལ་བསམ་བློ་བཏང༌། གོ་
བསྡུར་དང༌། སློབ་སྦྱོང༌། ཉམས་ཞིབ་བཅས་བྱས་ཏེ་ཚང་མའི་བསམ་བློའི་གོ་རྟོགས་
མཐོ་རུ་འགྲོ་ཐུབ།
གནས་ཚུལ་མགོ་འཚོས་པོ་དང་གསལ་པོ་ཆགས་པའི་མཚམས་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་

འབྲེལ་བའི་གནས་སྟངས་དང༌། ཕྱི་ནང་ཕྱོགས་མང་པོའི་གནས་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་བྱས་ཏེ། དུས་ཚོད་འཚམས་པོ་ཞིག་གི་འོག་མང་མོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་བསྡུས་ན་
སྙམ་པའི་བསམ་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན། དེ་ཡང་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་གཅིག་པུས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

346

གནས་ཚུལ་ཚང་མ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་མེད་པར་བརྟེན། བོད་ནང་གི་རྒྱ་ཆེའི་མི་

མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ཐུབ་ཐབས་བྱེད་དགོས། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་གནས་
སྟངས་འདིའི་འོག་བོད་ནང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱིས་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་ཐུབ་ཐབས་
མེད་ཀྱང༌། ཕན་ཚུན་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་འོང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མུས་ཀྱི་གོ་སྐབས་བཟུང་ནས། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་ནང་གི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཚོར་བསམ་ཚུལ་གང་འདྲ་ཡོད་ང་ཚོས་རིམ་པས་བསྡུ་ལེན་བྱེད་ཐུབ། དེ་འདྲ་བྱས་ཏེ་
ཐག་གཅོད་བྱས་ན་སྙམ་པ་དང༌། རྩ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཡོང་སྟངས་
དང་འབྲེལ་བའི་མང་མོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གསར་པ་གང་ཡོད་བསྡུ་ལེན་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་འདི་འདྲ་ཡིན།

ཉ༽ བསམ་ཚུལ་བསྡུ་བཞེས་དང་། གདམ་བྱའི་ཐབས་ལམ།

ད་རེས་ཁྱེད་རང་ཚོས་བགྲོ་གླེང་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་བྱས་ཡོད་འདུག ངོས་ནས་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་ཤེས་མ་བྱུང་ཡང༌། གནས་ཚུལ་ཁ་ཤས་ཐོས་སྐབས་ང་རང་ཡང་
དེ་གར་སླེབས་ཐུབ་ན་སྙམ་པ་དྲན་བྱུང༌། མཐའ་གཅིག་ཏུ་རང་བཙན་རྩོད་དགོས་
བརྗོད་མཁན་དང༌། དེ་མིན་རང་ཐག་རང་གཅོད་དང༌། བདེན་པའི་ཨུ་ཚུགས་ཀྱི་
འདོད་ཚུལ་འཛིན་མཁན་ཚོས་སོ་སོའི་རྒྱུ་མཚན་བསམ་ཚུལ་རྣམས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་ནི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐོག་དཔྱད་སྒོམ་མང་པོ་བྱས་པ་ལས།
གཞན་དག་དེ་ཚོའི་ཐོག་དཔྱད་སྒོམ་དེ་ཙམ་བྱས་མེད། སོ་སོའི་རང་ལུགས་ཀྱི་

འདོད་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་དཔྱད་སྒོམ་དང་འབྲེལ་ཏེ། ཉམས་མྱོང་ཡོད་མཁན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

347

ཚོས་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་བྱས་པ་དེ་དག་ཉན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ན་སྙམ་པ་དྲན་
བྱུང༌། གང་ལྟར་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུགཁྱེད་རང་ཚོས་ས་གནས་སོ་སོའི་མི་མང་གི་ཐོག་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་འགྲེལ་
བཤད་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། མང་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་
དག་གི་དགེ་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་གསལ་པོ་ཤེས་པ་བྱེད་དགོས། ལས་ཀ་གང་དང་གང་
ཡིན་ནའང་འཕྲལ་ཡུན་དགེ་སྐྱོན་གྱི་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་སྣེ་འཛིངས་ཏེ་གནས་ཡོད་
པ་ལས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་དགེ་ཡིན་པ་དང༌། བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་སྐྱོན་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་
ཞིག་བྱ་བ་གང་ལའང་མེད། སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་གཉིས་ཀ་འདྲེས་ཏེ་གནས་པ་ལ་གང་
ཞིག་ཡོན་ཏན་ཤུགས་ཆེ་བ་དང༌། གང་ཞིག་སྐྱོན་ཤུགས་ཆེ་བ་ལྕི་ཡང་བཏེག་ནས་
ཐག་བཅད་རྒྱུ་ལས། གཞན་གྱི་བྱ་ཐབས་མེད།
དེར་བརྟེན་མང་ཚོགས་ནས་རྣམ་ཀུན་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རྟོགས་པ་བྱས་ཏེ་རིམ་པས་མང་མོས་འོས་བསྡུ་བྱེད་པའི་མཚམས་ལ་སླེབས་སོང་
ན། ཚང་མའི་བསམ་བློའི་ནང་གྲ་སྒྲིག་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། འོས་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུའི་དོན་རྩ་
ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན། ཚང་མ་ཧ་ཅང་བློ་བདེ་པོ་
ཡོང་གི་རེད། དེ་མིན་འོས་བསྡུའི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་རྗེས་སུ་བཟོ་ལྟ་ཡག་པོ་
མ་བྱུང་ན། དེ་དུས་ངས་མགོ་འཚོས་མ་བྱུང་ཟེར་བ་དེ་འདྲ་བྱུང་ན་མི་འགྲིགས། དེར་
བརྟེན་ང་ཚོ་གྲ་སྒྲིག་དང་བསམ་ཞིབ་བྱ་རྒྱུའི་ཐད་བྲེལ་འཚུབ་མིན་པར་ཚང་མས་
གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་རྟོགས་པ་དང༌། ཆ་ཚང་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐོག་ནས་མང་མོས་འོས་བསྡུ་བྱས་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱས་ན་ཡག་པོ་རེད། དེའི་སྐོར་ཞུ་རྒྱུ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

348

ཏ༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། ཐའེ་ཝན་དུ་ཆིབས་སྒྱུར།

དེ་ནས་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ནང་རོབ་ཙམ་འཁོད་འདུག ཐའེ་ཝན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐད་བར་སྐབས་འགྱུར་བ་ཕྲན་བུ་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་སྐོར་དེ་རིང་རོབ་ཙམ་
ཞུས་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང༌། མ་གཞི་ངོས་རང་བར་སྐབས་ཕན་ཚུན་ལ་འགྲོ་བསྐྱོད་
ཀྱི་བྲེལ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་བསྙེན་མཚམས་བཅས་ཀྱིས་དུས་ཁོམ་མ་བྱུང༌། དེ་རིང་

བཀའ་ཤག་དང༌། ཚོགས་གཙོ་གཉིས་བཅས་ང་ཚོ་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་སྟབས་དེ་སྐོར་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང༌། དུས་ཚོད་ཐུང་ཐུང་ཞིག་ཆགས་སོང་ཡང་ད་ལྟ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་
ལས་ཚོ་འདིར་ཡོད་ཐོག་ལ་བཀའ་མོལ་རོབ་ཙམ་གནང་ཐུབ་ན་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་ཚོ་ཚང་མས་ངོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་དེ་དག་ཡག་པོ་འདུག་གསུང་གི་འདུག དེར་བརྟེན་
ངོས་ནས་འདིར་གསལ་བཤད་ཞུས་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང༌།
ཐའེ་ཝན་དང་ང་ཚོའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ད་ཕན་ལོ་སོ་བརྒྱད་མ་ཟིན་ཙམ་གྱི་
རིང་བྱུང་ཡོད་ཅིང༌། ག་དུས་ཡིན་ནའང་དེའི་ཕྱོགས་ནས་རྙོག་དྲ་ཡོང་བའི་གནས་

ཚུལ་ཞིག་ཆགས་པ་དེ་དག་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོས་དེ་སྔ་
ཕན་ཆད་ཐབས་ཤེས་རིམ་པ་མང་པོ་བྱས་ཀྱང༌། ནུས་པ་དེ་ཙམ་མ་ཐོན་པའི་གནས་

ཚུལ་འོག་དཀའ་ངལ་མུ་མཐུད་གནས་ཡོད། བར་ལམ་ཐའེ་ཝན་གྱི་ཆབ་སྲིད་མང་
གཙོའི་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་པ་དང༌། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ད་ལྟའི་སྲིད་
འཛིན་ལིས་ཏིང་ཧུད་ཀྱི་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་གུ་ཡངས་པོ་ཡོད་
པའི་མཐོང་སྣང་ཞིག་བྱུང༌། ད་ཕན་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཐའེ་ཝན་གྱི་ཕོགས་ཟན་
ཐོག་ནས་རྙོག་དྲ་ལྷག་སྐབས་ང་ཚོས་རྒྱ་དམར་ནག་ཅེས་བཞུགས་གྲལ་གཅིག་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

349

བཞག་སྟེ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང༌། ད་ཆ་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་

པའི་འོག་ནས་ང་ཚོས་བྱེད་ཕྱོགས་དང་ཐབས་ཤེས་གསར་པ་གང་འདུག་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས།
བར་སྐབས་སྲིད་འཛིན་ལིས་ཏིང་ཧུད་ལས་གནས་ལ་སླེབས་པ་ནས་བཟུང་
འབྲེལ་བའི་འགོ་བཙུགས་པ་ལ་བཟོ་ལྟ་ལེགས་ཙམ་ཐོན་པ་བྱུང༌། དེ་འདྲའི་དུས་

སྐབས་ལ་ངོས་རང་ཐའེ་ཝན་ལ་ཡོང་ཐུབ་ན་ཞེས་རེ་སྐུལ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་

བྱུང༌། ངས་དང་པོ་ནས་རང་གི་ལངས་ཕྱོགས་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་བཤད་དོན། ང་ཐའེ་
ཝན་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་ལ། བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུར་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་སེམས་ཁུར་ཡོད། ཡིན་ནའང་བར་སྐབས་ཐའེ་ཝན་གྱི་ལས་

ཁུངས་བྱེ་བྲག་པ་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་བྱེད་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོ་བོད་
མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཐའེ་ཝན་ཞེས་བརྗོད་དུས་མཐོང་ཚུལ་ཧ་ཅང་སྡུག་པོ་ཞིག་

ཆགས་ཡོད།
མདོར་ན། རྒྱ་དམར་ནག་གཉིས་ཞེས་བཞུགས་གྲལ་གཅིག་གི་ཐོག་བཞག་པ་
ལས། ཐའེ་ཝན་དེ་གུང་བྲན་ཏང་ལས་ལེགས་པའི་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་མཁན་མེད་པར་
མཐོང་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་འཛིན་གྱི་ཡོད། ཐའེ་ཝན་ལ་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་

མཐོང་ཚུལ་སྡུག་པོ་འཛིན་དགོས་པའི་རྐྱེན་རྩ་དེ་དག་ཕྱིན་ཆད་མི་ཡོང་བའི་གནས་

ཚུལ་གཙང་མ་གསལ་པོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་འདི་ཁ་ཚ་དགོས་གཏུགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡིན།
ཕྱིན་ཆད་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་རྙོག་དྲ་མི་ཡོང་བའི་གནས་ཚུལ་གཙང་མ་ཡག་པོ་
ཞིག་ཆགས་ན་ངོས་རང་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་སྟབས་བདེ་པོ་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

350

ཉེ་ཆར་ཐའེ་ཝན་སྲིད་འཛིན་གྱི་ཐོག་ནས་དེའི་ཐད་ཕལ་ཆེར་དགོངས་པ་བཞེས་ཀྱི་

འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་གདན་ཞུ་ཕུལ་ཏེ་ཐའེ་ཝན་ལ་ཕེབས་ཐུབ་པ་བྱེད་
དགོས་པ་ལས། དེའི་ཐད་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་ཐེ་བྱུས་བྱས་ན་མི་འགྲིགས།
བོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་
ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་འདུག གོ་
ཐོས་ལྟར་ན་སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་ཚོ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ནས་དེ་སྐོར་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ལ་ནན་པོ་བརྗོད་ཡོད་ཚོད་འདུག དེ་འདྲའི་འགྱུར་
བ་ཞིག་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད།

ཐ༽ བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་དང་། རྒྱ་ནག་ཏུ་གནས་མཇལ།

ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་ཏང་གི་གཞུང་ལ་ད་ཕན་འབྲེལ་བ་བྱས་ཡོད་ཀྱང༌།
དེང་སྐབས་བོད་ནང་སྲིད་བྱུས་དྲག་རྩུབ་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ་གནས་ཚུལ་རིགས་ཁ་ཤས་ཕལ་ཆེར་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་སྟངས་བསྐྱར་ལོག་བྱས་པ་ལྟ་
བུའི་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འདུག འོན་ཀྱང་དེ་ནི་བོད་གཅིག་པུའི་གནས་ཚུལ་མ་
ཡིན་པར། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཐའེ་ཝན་ཐོག་སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས་དང༌། ཧོང་ཀོང་
ཐོག་སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས། མདོར་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ལྟ་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་

སྐད་ཆ་ཚིག་གཅིག་ཤོད་མཁན་སུ་དང་སུ་བྱུང་ནའང༌། དེ་ལ་ལམ་སང་དགྲ་ཟླ་དགྲ་གཤེད་ལྟ་བུའི་འཁོན་འཛིན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་བར་སྐབས་ནས་འཛིན་བཞིན་པ་

རེད། སྲིད་བྱུས་དེའི་འོག་ནས་བོད་ནང་གནས་ཚུལ་ཇེ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

351

ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་
ཐབས་ཤེས་གཞན་དག་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་འུ་ཐུག་ཁ་སྐྱེངས་ལྟ་བུས་གདུག་
རྩུབ་སྡིག་པ་མིག་བཙུམས་བྱེད་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་མ་གཏོགས། རྒྱུ་མཚན་ལྡན་
པའི་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་དངོས་ཡོད་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་རྒྱུར་བསམ་
བློ་བཏང་བའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་མ་རེད། དེ་འདྲའི་སྲིད་བྱུས་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་
སྲིད་བྱུས་དང་མི་འཚམས་པར་མ་ཟད། ཕུགས་ཕན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཀྱང་ཆགས་
ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོའི་ནང་ནས་ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་
གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས་དེ་འགྲིགས་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་
དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་བརྟེན་སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་
བྱུས་དེར་འགྱུར་བ་ཏན་ཏན་འགྲོ་རྒྱུ་ལས། འདི་མུར་གནས་ཐབས་རྩ་བ་ནས་མེད།
ང་ཚོའི་ངོས་ནས་པེ་ཅིང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྟངས་ལམ་སང་འགྱུར་བ་གཏོང་
དགོས་དོན་མི་འདུག་སྙམ་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ནས་རྒྱ་མིས་བོད་ནང་
གདུག་རྩུབ་འདི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་གོ་སྐབས་འདི་བཟུང་སྟེ་ང་ཚོའི་མཁྲེགས་
པོ་བྱས་ནས་སྐད་བརྒྱབ་སྟེ་སྙིང་ཚིམས་པའི་ཚིག་ངན་ཤོད་ཐུབ་ཀྱང༌། དེས་དོན་དག་ལ་ཕན་ཐོགས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ངའི་
ངོས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཚུར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་ག་དུས་བསྟན་

ན་ཡང་དེ་འཕྲལ་མུ་མཐུད་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུར་ཨང་གསར་བྱས་ཏེ་བསྡད་ཡོད། ངའི་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་འདི་འདྲ་ཡིན། ངོས་རང་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་དང་མི་འགྲོ་དེ་ཡང་
རྒྱ་ནག་གི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་ཆགས་ཡོད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

352

དེང་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཁ་བྲལ་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་

འདུག་ཅེས་སྐྱོན་བརྗོད་ཤུགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་

གནས་ཚུལ་ཆགས་ན། དེ་ཡང་ཁ་བྲལ་གྱི་ལས་ཀ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་ཅེས་སྐྱོན་
བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་རེད། བར་ལམ་ངོས་ནས་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་དེ་འདྲ་ལ་ང་
རང་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དེར་ནང་པ་མང་
པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ང་རང་དོ་སྣང་ཡོད་པ་དང༌། གཉིས་ནས་དགེ་སློང་མའི་

སྡོམ་རྒྱུད་སྐོར་ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་
ཡོད།
ཐའེ་ཝན་ནི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་ཐོག མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་

མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ལག་ལེན་བསྟར་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་ཐོག་ཞིབ་འཇུག་

མཁན་དེ་འདྲ་ནས་བརྗོད་པར། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་རབས་ནང་ལོ་ལྔ་སྟོང་སོང་བའི་རྗེས་
ལ་མང་གཙོའི་ཐབས་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་སྲིད་འཛིན་འོས་བསྡུ་བྱས་ཏེ་ཐོན་པ་ཐེངས་
དང་པོ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག དེ་ལའང་ངོས་རང་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱུང་བས་རྒྱུ་
མཚན་གཅིག་འདི་ཡིན། རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་ནི་ངོས་ཀྱི་གཙོས་པའི་ང་ཚོ་བོད་པ་
འདི་དག་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་དང༌། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ངོ་རྒོལ་
བྱེད་མཁན་ཞིག་མིན། རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་གཞུང་གིས་ངོས་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་

ཐོག་ནས་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ་འདི་ཁས་ལེན་བྱས་ན་ངོས་རང་
སྔོན་ལ་རྒྱ་ནག་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད།
དཔེར་ན། སྔོན་ལ་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་བ་དང༌། རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོར་འགྲོ་བ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

353

གཉིས་གདམ་ག་བྱེད་དགོས་བྱུང་ན། རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོར་འགྲོ་རྒྱུ་འདི་

གདམས་རྒྱུ་ཡིན། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ད་ལྟ་བོད་བཟུང་མཁན་དེ་རྒྱ་ནག་ཡིན། ཕྱོགས་
གཞན་ནས་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔས་མཚོན་པའི་གནས་ཆེན་ཁག་མཇལ་བར་བསྐྱོད་
འདོད་ཡོད། དེ་ནི་དེ་རིང་ཁ་སང་གི་བསམ་ཚུལ་མིན་པར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤-༡༩༥༥
ལོ་ང་རང་པེ་ཅིང་ལ་ཡོད་སྐབས་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ལ་ངོས་རང་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་
གནས་མཇལ་འགྲོ་གི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོང་ཚོས་ད་རེས་ལམ་སང་གྲ་སྒྲིག་
བྱེད་ཐབས་བྲལ་བས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་བརྗོད་ནས་གོ་སྐབས་སྤྲད་མ་
བྱུང༌། ད་ལྟ་ཡང་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་གནས་སྐོར་དུ་འགྲོ་འདོད་ཀྱི་བསམ་བློ་ཡོད་
མུས་ལ་བརྟེན་གཞན་ཆབ་སྲིད་གནས་ཚུལ་མ་བྱུང་ཡང༌། གནས་སྐོར་ཞིག་ལ་རང་
དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ན་ངོས་རང་འགྲོ་
རྒྱུར་ཨང་གསར་ཡོད། ཡིན་ནའང་དེ་འདྲའི་གོ་སྐབས་ང་ཚོར་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་
རེད།
སིངྒ་པུར་ནང་རྒྱ་མི་རིགས་གང་འཚམ་ཡོད་པ་དང༌། ཐའེ་ཝན་ནི་འཛམ་བུ་

གླིང་ཐོག་རྒྱ་མིའི་གཞུང་ངམ། རྒྱལ་ཁབ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་སྟབས་ངོས་རང་
ཐའེ་ཝན་ལ་བསྐྱོད་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་

ན། འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་ངོས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ང་ཚོ་བོད་པ་འདི་དག་རྒྱ་མི་

རིགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ཞིག་མིན་པ་གསལ་པོ་མཚོན་ཐུབ་རྒྱུར་བརྟེན་རྒྱུ་
མཚན་གཅིག་འདི་ཡིན། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཞིག་ནི། རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་
མས་རང་བཙན་རྩོད་དེ་རྒྱ་ནག་ཁ་བྲལ་དུ་གཏོང་གི་འདུག་ཅེས་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

354

ཡོད་པ་དང༌། ཡང་ང་ཚོ་བོད་པ་ནང་ཁུལ་དང༌། དེ་བཞིན་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་
མཁན་སེམས་བཟང་གྲོགས་པོ་ཚོའི་ནང་ནས་ཀྱང་ངོས་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་འདི་

འགྲིགས་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ད༽ དབུ་མའི་ལམ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད།

དེ་ལྟར་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་པར་མ་ལྟོས་པར་ངའི་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་
གིས་དབུ་མའི་ལམ་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད། བོད་རང་བཙན་གཙང་མ་རྩོད་ལེན་བྱེད་
མཁན་ཡིན་ན། ད་ལྟ་ཐའེ་ཝན་གྱི་སྲིད་བྱུས་བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་སུ་འདོད་པའི་རྒྱ་

ནག་དམར་པོ་དང་གཅིག་གྱུར་གྱི་བསམ་ཚུལ་དང༌། ལྟ་ཚུལ་ཡོད་པ་འདིའི་འོག་
ངོས་རང་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་བདེ་པོ་མེད། ངོས་ནས་རང་བཙན་རྩོད་ཀྱི་མེད། བོད་འདི་
ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དངོས་གནས་རང་བཙན་རེད། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་ཐོག་རྒྱ་རྒྱ་ཡུལ་ན་
སྐྱིད། བོད་བོད་ཡུལ་ན་སྐྱིད་ཅེས་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདས་པའི་གནས་

ཚུལ་ནི་འདས་པ་རེད། གང་ཞིག་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེ་ན། མ་འོངས་པ་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན།
འཛམ་གླིང་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་དང་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ཅིང༌། ཡོ་རོབ་ཁུལ་ཡར་ཐོན་
ཡིན་ནའང་འདྲ། ཀླད་པ་གུ་ཡངས་པོ་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་
འགྲོ་བཞིན་པ་ལྟར། ང་ཚོ་ཨེ་ཤ་ཡ་ཡང་འགྱུར་བ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན། སྔོན་མ་སྦོ་ན་
གྷ་ཝ་ཇི་བཞུགས་པའི་སྐབས་ལོ་གཅིག་ཁོང་གི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་བཏོན་ཡོད་པ་དེའི་

ནང་(ABCK) ཞེས་པ་ཞིག་འཁོད་འདུག ཨེ་ཞེས་པ་ནི་ཨཕ་གྷ་ནི་སི་ཐན་དང༌། སྦི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

355

ཞེས་པ་ནི་འབར་མ། སི་ཞེས་པ་ནི་སེ་ལོན། ཀེའི་ཞེས་ཀ་ཤི་སྨིར་ཏེ་རྒྱ་གར་དང༌།
པ་ཀི་སི་ཐན་བཅས་ཚང་མ་ཆིག་སྒྲིལ་ཡོད་པའི་ལུང་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས་བཤད་
ཡོད། བསམ་བློ་དེ་ཚོའི་གྲས་དངོས་གནས་རླབས་ཆེན་པོ་ཡིན། ཡོ་རོབ་པས་ཆིག་

སྒྲིལ་བྱ་རྒྱུར་དངོས་གནས་བསམ་བློ་གུ་ཡངས་པོ་བཏང་ཐུབ་ཡོད། ང་ཚོ་ཨེ་ཤ་
ཡའི་ནང་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བསམ་བློ་གཏོང་མི་ཆོག་པ་དང༌། མི་འོས་པ་གང་ཡང་
མིན་པས། ང་ཚོ་སྔར་བོད་རང་བཙན་རྒྱལ་རྒྱ་བོད་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཞིག་ད་ཆ་ཕན་

ཚུན་གཉིས་མོས་ཐབས་ལམ་འོག་ནས་ཆིག་སྒྲིལ་བྱ་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་མེད།
འདི་ནི་ངོས་ཀྱི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་བསམ་བློ་ཡིན།

རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པ་འདི་སྒྲུབ་བྱེད་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་ངོ་མ་
རང་བཙན་རེད་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་འདྲ་མིན། བསྒྲུབ་བྱ་རང་བཙན་དང་སྒྲུབ་བྱེད་
དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ན་རྒྱ་མིས་ངོས་ལ་ནག་ཁྲ་བཙུགས་པ་དེ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཡིན།

དཔེར་ན། ཁོང་ཚོས་མི་མངོན་པའི་རང་བཙན་ཞེས། རྩ་བའི་སེམས་ཕུགས་སུ་རང་
བཙན་བཞག་ནས་ཁ་ནས་ཆེས་མཐོའི་རང་སྐྱོང་ཞེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཟེར་
བའི་སྐྱོན་འཛུགས་དེ་བདེན་པ་ཆགས་པ་རེད།
ཁ་སྔོན་ཡོ་རོབ་ཁུལ་དང༌། འཇར་མན་བཅས་སུ་འགྲོ་སྐབས་སྐད་ཆ་བྱུང༌། ང་
ཚོའི་གདམ་བྱའི་སྐོར་བཤད་དུས་རང་བཙན་ཞེས་པ་འདི་བསྒྲུབ་བྱ་རེད། དབུ་མའི་

ལམ་དང༌། རང་ཐག་རང་གཅོད། བདེན་པའི་ཨུ་ཚུགས་བཅས་དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་རེད་ཅེས་བརྗོད་མཁན་བྱུང༌། དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པ་འདི་ངོས་རང་གི་རྒྱུན་གྱི་ལྟ་བའམ་

སྲིད་བྱུས་དེ་ཡིན། རྒྱུ་མཚན་ནི་གོང་དུ་ཞུས་པ་དེ་ཡིན། ངོས་ནས་བསམ་པ་རྣམ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

356

དག་གིས་གཉིས་མོས་དང༌། གཉིས་ཕན་གྱི་བསམ་བློ་ཞིག་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་
པ་འདི་ད་ལམ་འཛམ་གླིང་ཐོག་གསལ་པོ་བསྟན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་རེད་སྙམ་གྱི་

འདུགན༽ ཐའེ་ཝན་དུ་ཕེབས་བཞེད་དང་། ཆོས་སྲིད་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན།

ཐའེ་ཝན་གྱིས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བྱུས་དང་གཅིག་མཚུངས་བོད་རྒྱ་ནག་གི་
ཆ་ཤས་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་འཛིན་གྱི་ཡོད་ཀྱང༌། ངོས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལམ་བཏོན་པ་
འདི་ལ་སྲིད་འཛིན་ལིས་ཏེང་ཧུད་ཀྱིས་ཡོངས་བསྒྲགས་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཡོད།
དེར་བརྟེན་ཐའེ་ཝན་དུ་འགྲོ་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་མི་འདུག་ཅེས་བཤད་ཡོད་ལ། ཕྱིན་ན་

ངོས་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རང་བཙན་རྩོད་ཀྱི་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ར་འཕྲོད་ཡོང་རྒྱུ་
ཡིན། མདོ་དོན་སྙིང་པོ་ཐའེ་ཝན་ལ་ནང་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་རེ་འདོད་བསྐང་
རྒྱུ་དང༌། གཉིས་ནས་ང་ཚོས་རྒྱ་མི་རིགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་དང༌། མཐའ་
གཅིག་ཏུ་རང་བཙན་རྩོད་དེ་ཁ་བྲལ་བྱེད་ཀྱི་མེད་པའི་འདི་གཉིས་གསལ་པོ་མཚོན་
པའི་དོན་ལ་ངོས་རང་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།
ད་ལྟ་ཐག་ཆོད་པ་དང་གཏལ་འཁེལ་བ་མེད་ཀྱང༌། གཅིག་བྱས་ན་ཐའེ་ཝན་ལ་
འགྲོ་ཐུབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་གྱི་འདུག བོད་སོག་ལུས་ཁུངས་
དང་རྩ་བ་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། ཐའེ་ཝན་ལ་བསྐྱོད་དེ་སྲིད་འཛིན་ངོ་མཇལ་ཞུ་རྒྱུ་དང༌། དེ་མིན་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་དེ་
འདྲ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོང་རྒྱུར་བོད་པས་བསམ་བློ་གང་འདྲ་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་ངོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

357

སྤྲོད་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོང་སྲིད། གཙོ་བོ་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཐོག་འགྲོ་གི་

ཡོད་པར་བརྟེན་སྲིད་དོན་གྱི་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་མི་

ཤེས་ཀྱང༌། ས་གནས་ས་ཐོག་ཏུ་འབྱོར་མཚམས་ལྟ་གིན་ལྟ་གིན་བྱ་རྒྱུ་ལས། ད་ལྟ་
བརྗོད་མི་ཐུབ། སྤྱི་ཡོངས་ནས་འཛམ་གླིང་གི་ས་གནས་ཁག་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་

རྒྱ་རིགས་མི་མང་དང༌། རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོར་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་མང་པོའི་རྣ་
བར་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཐའེ་ཝན་ལ་ཕེབས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་ན་ཁོང་ཚོའི་བསམ་བློའི་

ནང་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱ་མིར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའི་བསམ་

ཚུལ་ཡོད་རིགས་སེལ་རྒྱུར་ཕན་གྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུགཡང་ང་ཚོས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཐའེ་ཝན་ལ་མཁྲེགས་པོ་བྱས་ཏེ་བསྡད་ཡོད་ཀྱང༌།
༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཐའེ་ཝན་དུ་ཕེབས་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན། འགའ་ཞིག་ནས་
སྔ་ཕྱི་འགལ་ཟླའི་མཐོང་ཚུལ་ཡོང་སྲིད་ཀྱང༌། དེའི་ཐད་ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་སྐྱོན་
ལྕི་ཡང་བཏེག་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། གལ་སྲིད་ངོས་རང་ཐའེ་ཝན་ལ་བསྐྱོད་
ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་བོད་རིགས་ནང་ཁུལ་དུ་ཐའེ་ཝན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་གཙོ་
བོར་གྱུར་པ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་རྙོག་དྲ་ཡོད་པ་འདི་དག་རིམ་པས་སེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་

ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ད་བར་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མི་སྣ་དེ་ཚོའི་གྲས་

བོད་པའི་ནང་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ལ། འབྲེལ་བ་བྱེད་ས་དེ་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གིས་མཚོན་པའི་གནད་ཡོད་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་མ་ཐུབ། འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུའི་དངུལ་ཡོད་པ་དེ་དག་གང་བྱུང་མ་བྱུང་བརྒྱུད་ནས་བཏང་སྟེ། བོད་པའི་ནང་མཐོང་ཚུལ་སྡུག་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་ནི་ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་ཆ་ནས་ཐའེ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

358

ཝན་ལའང་ཁེ་ཕན་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དེ་སྐོར་ཁོང་ཚོས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་
མགོ་འཚོས་ཀྱི་ཨེ་ཡོད་སྙམ།
ང་ཚོར་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ན། ཁོང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་མི་མཐོང་ཆ་འཇོག་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ལ་

འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུ་འདེམས་ཀྱི་རེད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་ཤེས་རིག་ཐོག་དང༌། ཆོས་
ཕྱོགས། དེ་མིན་འཕྲོད་བསྟེན་སོགས་གང་ཅིར་ཡོངས་བསྒྲགས་བྱས་ཏེ་ཀུན་དང་
མཐུན་པའི་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་རོགས་རམ་བྱས་ན། ང་ཚོ་རོགས་རམ་ལེན་མཁན་
ཡིན་ནའང་ངོ་གནོང་དགོས་དོན་མེད་ལ། རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ཀྱང་ངོ་སོ་སྤོབས་པ་དང་བཅས་ཏེ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཆོག་གི་རེད། དེ་མིན་ད་ལྟ་བར་གྱི་བྱེད་
སྟངས་ཁུག་ཀྱོག་གང་བྱུང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པ་དེ་ཡག་པོ་གང་ཡང་མིན།

ད་བར་དུ་ཐའེ་ཝན་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཕྱོགས་དེ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཚད་དང་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་འབྲེལ་ལམ་ཞིག་བཟོ་མ་ཐུབ་པས་སྐྱོན་ཆ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་
དམ་སྙམ། ཚད་ཐུབ་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ་ཞིག་བཟོས་ཀྱང་ད་དུང་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་མེད་
དམ་སྙམ། ཚད་ཐུབ་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ་ཞིག་བཟོས་ཀྱང་ད་དུང་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་འདུག་ན། དེ་ཚེ་དེའི་དུས་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གསར་པ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད། ད་ལྟ་
ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་གཏན་འཁེལ་མེད་ཀྱང༌། གཅིག་བྱས་ན་འདི་ལོ་

འགྲོ་ཐུབ་པ་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་པ་ལྟར། འདི་སྐོར་བཀའ་ཤག་དང༌། ཚོགས་གཙོར་གོ་
བསྡུར་ཞུས་པར། ཁོང་ཚོ་གོ་བསྡུར་གནང་སྟེ་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་མང་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་འོག་ནས་ངོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་འདི་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་གསུང་གི་འདུག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

359

པས། ང་རང་ཡང་བློ་བདེ་པོ་བྱུང༌། དེ་རིང་མང་ཚོགས་ཐོག་གསལ་བཤད་ཞུས་ན་
སྙམ་པ་ལྟར་ཞུས་པ་ཡིན།

པ༽ ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གོད་ཆགས་དང་། གཟི་བརྗིད་ཀྱི་ལས་འགན།

གོང་དུ་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ནང་འཐུས་ཚང་འདུག་པས་གཞན་དག་ཞུ་རྒྱུ་མེད་ཀྱང༌། དེ་རིང་ཕྱོགས་མཐའ་ཁག་ནས་མི་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་ཡོད་པ་ཚང་
མས་ཧུར་ཐག་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཁྲལ་སེལ་ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་ལྟ་བུ་དང༌། རྩད་
གཅོད་བྱེད་དགོས་པའི་མངོན་གསལ་གྱི་གྲ་མ་འགྲིགས་མ་ཐོན་ཙམ་བྱུང་ན། ཨོ་ཚོད་ཚོད་བྱས་ཏེ་སྡོད་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་རྩ་བ་ནས་མི་འགྲིགས། འགོ་བཀའ་ཤག་གི་
བཀའ་བློན་ཚོ་ཡིན་ན་ཡང་རུང༌། སྤྱི་འཐུས་ཚོ་ཡིན་ན་ཡང་རུང༌། ཕྱོགས་མཐའི་

དོན་གཅོད་ཚོ་ཡིན་ན་ཡང་རུང༌། གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ་
ཡིན་ན་ཡང་རུང༌། སུ་དང་སུ་ཞིག་ཡིན་རུང་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལོ་
ངོ་སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་ནང་གི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས། བོད་མི་རིགས་ཆགས་འཇིག་གི་

མཚམས་ལ་སླེབས་པའི་མི་ཐོག་གཅིག་ཆགས་ཡོད།
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་སྐབས་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་
བྱུང་བའི་ནང་ནས་ཕལ་ཆེར་ང་རང་བསོད་ནམས་དམན་ཤོས་རེད་བསམ་གྱི་འདུགང་རང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་རྩ་ལྔ་ནས་སོ་སོའི་ལུང་པ་དང་ཁ་བྲལ་ཏེ་གཞན་གྱི་ལུང་པར་

ད་བར་བཙན་བྱོལ་བ་བྱས་ནས་སྡོད་དགོས་བྱུང༌། མ་གཞི་རང་དབང་ཡོད་ས་ཞིག་
དང༌། མི་ཚེ་དོན་དང་ལྡན་པ་སྐྱེལ་ས་ཞིག་གང་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་གལ་ཆེ་གི་རེད་སྙམ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

360

ནས་རང་ཡུལ་ལ་ཧ་ཅང་ཞེན་ཆགས་མི་འདུག་རུང༌། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཙན་
བྱོལ་བ་བྱས་ཏེ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་འོག་ལ་བསྡད་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་

བསམ་བློ་བཏང་ན་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་དབྱིན་ཇིའི་དམག་བོད་ལ་ཡོང་སྐབས་སོག་ཡུལ་དང་རྒྱ་ནག་
བཅས་ལ་ལོ་བཞི་ལྔ་ཙམ་བཞུགས་དགོས་བྱུང་བ་དང༌། ཡང་དེ་རྗེས་ཆུ་བྱི་རྒྱ་དམག་

ཡོང་སྐབས་རྒྱ་གར་ལ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་ཡང་དུས་ཡུན་རིང་པོ་བཞུགས་དགོས་བྱུང་མེད། ངོས་རང་དུས་ཡུན་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད་འགྲོ་གི་ཡོད། ཞིབ་ཏུ་བསམ་བློ་
བཏང་ན་ལོ་བཅོ་ལྔ་བཅུ་དྲུག་ལ་སླེབས་པའི་སྐབས་ནས་རང་དབང་བརླག་སྟེ་ག་
དུས་ཡིན་ཡང་མིའི་གདོང་ལ་བལྟས་ནས་ཁོས་གང་ཞིག་བྱེད་གྲབས་ཡོད་དམ།
དབང་ཡོད་གང་ཞིག་བཤད་ཡོང་ངམ་སྙམ་པ་དེ་འདྲའི་ངང་མི་ཚེ་བསྐྱལ་བ་ཡིན།

དེང་སང་བོད་ནང་གི་མི་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཡོང་སྐབས་ཁོང་ཚོས་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་
དང༌། དད་པ། དགའ་ཞེན་བཅས་ཧ་ཅང་གི་ཤུགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་སྟབས་
ངོས་རང་གི་བསམ་བློའི་ནང་ཨ་ཙི་ཁོང་ཚོས་རེ་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་རྒྱག་གི་འདུག ངས་

གང་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་བསམ་སྐབས། མ་ལག་རྡུམ་མའི་དཔེ་བཞིན་བྱ་ཐབས་གང་

ཡང་མི་འདུག ང་རང་ཚོ་ལས་དང་སྨོན་ལམ་མཐུ་བཙན་པོ་ཞིག་གིས་འབྲེལ་ཡོད་
ཀྱང༌། ང་རང་སྒེར་གྱི་སྔོན་བསགས་ཀྱི་ལས་ཡིན་ནའང་འདྲ། བོད་སྤྱི་པའི་སྔོན་
བསགས་ཀྱི་ལས་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་ལས་དབང་ཟློག་ཏུ་མེད་པའི་གནས་

ཚུལ་འོག་ང་ཚོ་ཁ་བྲལ་ཏེ་སྡོད་དགོས་པ་འདི་ཧ་ཅང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ནས་
སྐབས་རེ་སེམས་སྐྱོ་གི་འདུག་རུང༌། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

361

དངོས་གནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་མ་མྱོང་བའི་དཀའ་ངལ་གྱི་དུས་ཚོད་བོད་མི་
རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་དང༌། ཡང་ན་མུ་མཐུད་གནས་
ཆགས་འཇིག་གི་དུས་མཚམས་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་པ་དང༌། གོ་ཆོད་ཀྱི་ཡོད་
རུང་མེད་རུང་དུས་ཚོད་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐབས་དཀའ་ངལ་རྒྱག་མཁན་གྱི་མིའི་

གྲས་སུ་སྐྱེས་པ་འདི་གཟི་བརྗིད་དང༌། རླབས་ཆེན་ཡིན་སྙམ་པ་དྲན་གྱི་འདུགཁྱེད་རང་ཚོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གྱི་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་
ཚང་མས་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། ང་མི་གཅིག་གིས་ཕོ་

རྒོད་པོ་དང༌། འཇོན་པོ་བཏང་ནས་སྒྲུབ་ཐུབ་ཐབས་མེད། ད་ལྟ་བར་དུ་བྱུང་བའི་གྲུབ་
འབྲས་རྣམས་ང་མི་གཅིག་གིས་འཇོན་པོ་རྒོད་པོ་བཏང་བ་གང་ཡང་མིན། ང་ཚོར་
མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་དང༌། དད་པ་དང་དམ་ཚིག་རི་བཙུགས་པ་ལྟར་
འགྱུར་བ་མེད་པར་བསྡད་པའི་གནས་ཚུལ་འོག་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་བླངས་ནས་
ཧུར་ཐག་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཡིན། མཆོད་རྟེན་མགོ་མཇུག་ལོག་ཀྱང་བང་རིམ་

སྐེད་པར་གནས་ཟེར་བ་ལྟར། ད་ལྟ་ང་ཚོ་རྨེག་མེད་ཤུལ་མེད་གཏོང་ཐུབ་མེད། སྟོབས་དང་ནུས་པའི་ཆ་ནས་རྒྱ་མིས་བོད་པ་ཤུལ་མེད་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཡོད་
ཀྱང་བྱེད་བདེ་པོ་མེད། འཛམ་གླིང་ཐོག་བོད་ལུང་པའི་ནང་མི་གྲངས་ས་ཡ་དྲུག་ཉུང་
ཉུང་ཡིན་ཀྱང༌། འཛམ་གླིང་གི་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་

ཆགས་ཡོད། ང་ཚོ་འདི་འདྲའི་གནས་སྐབས་ལ་སྐྱེས་པའི་མི་རབས་ཤིག་ཡིན།

སྡུག་ས་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་སེམས་སྐྱོ་བའི་རང་བཞིན་ལས་མེད། ཕྱོགས་
གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་ང་ཚོའི་མི་རབས་འདི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

362

འཁོད་རྒྱུའི་མི་རབས་ཤིག་ཡིན་པས་ཚང་མའི་སེམས་ནང་ང་བོད་གངས་ཅན་རྩམ་
ཟན་གྱི་རིགས་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་བསམ་ཏེ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་དགོས། གཙོ་ཆེ་
ཤོས་བོད་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་ང་ཚོར་བློས་བཀལ་ནས་ལས་འགན་
འདི་འདྲ་ཞིག་སྤྲད་ཡོད། དེར་བརྟེན་ངས་ལས་ཀ་རྒྱུ་འབྲས་དཔང་འཕེར་དང༌། ངོ་ལྐོག་མེད་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་ཐ་མ་སོ་སོ་འཆི་ཁར་འགྱོད་པ་མེད་པ་ཞིག་བྱེད་བསམ་
པའི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། འཕྲལ་སེལ་ཉི་མ་གང་

འཁྱོལ་དང༌། ཁེ་བཟང་དང༌། ཁེ་ཕན་གང་ཆེའི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་རྒྱུག་འགྲོ་བ་འདི་

འདྲ་བྱས་ན་གཏན་ནས་མི་འགྲིགས།

ཕ༽ རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་། རྩ་བའི་ནད་གཞི།

ང་ཚོ་བོད་པའི་ཐོག་རྒྱུས་མངའ་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་སྣ་འཛམ་གླིང་གི་ས་

གནས་གང་སར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སློབ་སྟོན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མང་པོས་ང་
ཚོར་བསྟོད་བསྔགས་བཏང་སྟེ་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་ཧ་ཅང་

ཡག་པོ་འདུག་ཟེར་བ་དང༌། ཁ་ཤས་ཀྱིས་རང་བཙན་ཡོད་པའི་ལུང་པ་འགའ་ཞིག་

ལས་བོད་པ་བཙན་བྱོལ་བའི་ལས་ཀ་ཚགས་ཚུད་པ་འདུག་ཅེས་ཤོད་མཁན་ཡོད།
འོན་ཀྱང་ང་རང་ཚོ་རང་ངོས་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་སྐབས་ང་ཚོའི་ལས་ཀ་མང་པོ་
ཞིག་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་གི་མེད་དམ་བསམས་ནས་བློ་གཡེང་ཡོང་གི་འདུག ཤེས་བྱ་
ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ནས་དེང་གི་གཞོན་སྐྱེས་འཚར་ལོངས་བྱེད་མཁན་ཚོ་མཐོང་རྒྱ་ཐོས་
རྒྱ་ཆེ་བ་དང༌། བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་མང་བ་ཡོད་ཀྱང༌། རྡོ་ལ་ཨི་ཁུང་ཕུག་པ་ལྟ་བུའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

363

སྙིང་རུས་དང༌། དཀའ་ངལ་གདོང་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་འདང་གི་ཨེ་ཡོད་བསམ་
གྱི་འདུག དེའི་ཐད་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་དང༌། བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ཤེས་བྱ་
ཡོན་ཏན་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་དཔྱོད་བེད་སྤྱོད་བྱེད་
སྐབས་སྙིང་སྟོབས་དང༌། སེམས་ཤུགས། རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷག་བསམ་བཅས་

ཀྱིས་རྒྱབ་འཁྱོགས་པ་མ་བྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་གཅིག་པུར་ངོ་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་མེད། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་སྨོས་ཅི། གལ་སྲིད་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་བསམ་བློ་མ་བཏང་བར་མི་ཚེ་འདིའི་

དབང་དུ་བྱས་ནའང་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་ཧ་ཅང་གཉན་འཕྲང་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་

མི་ཐོག་ཅིག་ཡིན་པས། ཕོ་གོ་མོ་གོ་ཆོད་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ལས།
དོན་མེད་བྱབ་སྐྱེལ་མཁན་གྱི་མི་ཐོག་གཅིག་བྱས་ན་ཐབས་སྡུག་ཡིན།

དེ་སང་བོད་ནང་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་ཏུ་འགྲོ་བ་འདི་ང་ཚོ་བོད་པའི་དཔེ་ལ།
མར་མེ་འཆི་ཁར་གསལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་འཆི་ཁའི་འཕག་འཚག་རྒྱག་གི་འདུག་

བསམ་པ་ལས། དེ་ཙམ་གྱི་བློ་གཡེང་ཡོང་གི་མི་འདུག དེང་སང་བོད་ནང་དེ་སྔའི་

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྐྱར་དུ་ཐོན་ཏེ་ཆོས་དད་ཐོག་དམ་
དྲག་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་འདི་ཡག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག གང་ཡིན་ཞེ་ན། བོད་ཀྱི་ས་

ཁུལ་སྤྱི་དང༌། ལྷག་པར་མདོ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ནང་དེང་སང་ཆོས་དད་
བྱེད་ཆོག་པ་དང༌། དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱེད་ཆོག་པ། ཚོགས་ཚུགས་ཏེ་སྨོན་ལམ་རྒྱག་ཆོག་པ་བཅས་འདུག་པས། ལྷིང་པོ་བྱས་དེ་བསྡད་ན་ཡག་པོ་རེད་བརྗོད་མཁན་ཁ་ཤས་ཡོང་གི་ཡོད་འདུག དེ་ཚོས་ཕུགས་རྩ་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་བསྡད་ཡོད་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

364

པར་བསམ་བློ་གཏོང་མི་ཐུབ་པར་འཕྲལ་སེལ་ཚོང་ཕྲན་བུ་རྒྱག་རྒྱུ་དང༌། ཆོས་དད་
ཕྲན་བུ་བྱེད་ཆོག་པ་དེ་ལ་ཆོག་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
མདོ་སྟོད་སྨད་ཁུལ་ནས་ཡོང་མཁན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ང་ལ། དེང་སང་ང་ཚོའི་ལུང་
པའི་ནང་གི་བླ་མ་དང་མཁན་པོ་བགྲེས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ང་ཚོ་མི་མང་ནས་བོད་མི་
རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་ལས་འགུལ་བྱས་པ་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུ་ཕར་བཞག མ་མཉེས་པ་གནང་གི་འདུག ཁོང་ཚོས་ཆོས་དད་རང་མོས་ནི་འདུག དཔལ་འབྱོར་འདུ་
འགོད་ཀྱི་རང་དབང་ནི་འདུག འདི་ཙམ་ཡག་ཐག་ཆོད་རེད་གསུང་གི་འདུག་ཅེས་
བརྗོད་མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང༌། ང་ཚོའི་ཕུགས་རྩའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་ནད་གཞི་ལྟ་བུར་

མཚོན་ན། ད་ལྟ་འཕྲལ་སེལ་ཨ་ར་ཨུ་རུའི་ན་ཟུག་དྲག་པོ་མེད་པ་ཙམ་ལས། རྩ་བའི་ནད་གཞི་ལྕི་པོ་ཞིག་ལུས་ལ་གནས་མུས་ཡིན་སྟབས། རྐྱེན་དང་འཕྲལ་མ་ཐག་ན་
ཟུག་ཆེན་པོ་ལངས་ངེས་ཡིན།

དཔེ་འདི་བཞིན་ང་ཚོ་བོད་པའི་རྩ་བའི་གནས་སྟངས་འདི་ཡག་པོ་ཞིག་མ་

ཆགས་ན། འཕྲལ་སྒང་ཆོས་དད་ཀྱི་རང་དབང་ཕྲན་བུ་དང༌། དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་
བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྲན་བུ་བཟང་དུ་ཕྱིན་པ་ཙམ་ལ་ཆོག་ཤེས་བྱས་ན་འགྲིགས་
ཐབས་མེད། དེང་སང་རྒྱ་མིས་སླར་ཡང་དམ་དྲག་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ་ང་ཚོའི་བསམ་བློ་
ངོ་མ་དང༌། སྲིད་བྱུས་ངོ་མ་འདི་ཡིན། ཆོས་དད་རང་མོས་ནི་ཁྱེད་རང་ཚོར་མགོ་
སྐོར་གཏོང་བྱེད་ཅིག་ལས། བསམ་བློ་ངོ་མ་འདི་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་མི་ཁོ་རང་ཚོའི་བྱ་
སྤྱོད་དངོས་ཀྱིས་བོད་མིར་ངོ་སྤྲོད་གསལ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པ་འདི་ཡག་པོ་རེད་
སྙམ།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

365

ཁ་སྔོན་ཡོ་རོབ་ཏུ་ཚོགས་པའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ངོས་ནས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌། ང་ཚོའི་བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བའི་དུས་སུ་སླེབས་ཡོད། ཅི་
སྟེ་ངེས་མེད་ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་འདི་མུ་མཐུད་ཡུན་རིང་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་ན། ང་
ཚོའི་འཐབ་རྩོད་འདི་མི་རིགས་ཤིག་གི་དོན་དུ་ཡིན་པ་ལས། མི་ཉུང་ཤས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་
དོན་དང༌། སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་པ་རོ་ལངས་རྒྱག་པའི་དོན་དུ་མིན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་ཁེ་ཕན་གྱི་དོན་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་མི་རབས་འདི་ཙམ་དུ་
མ་ཟད། བོད་མི་རིགས་གཞིས་བྱེས་ལ་ནམ་གནས་རིང་འཐབ་རྩོད་མུ་མཐུད་བྱ་རྒྱུ་
རེད། དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་ངེས་ཀྱང་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད། ངའི་བསམ་པར་སྤྱི་པའི་

སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྤྱིའི་ནུས་པ་བཏོན་ཏེ་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
བསམ་གྱི་འདུགབ༽བླ་སྤྲུལ་ལ་གཞེན་སྐུལ་དང་། ཞལ་ཆེམས་འཇོག་ཡུལ།

ཁ་སྔོན་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཁུལ་བསྐྱོད་སྐབས་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་

ཡང་སྲིད་དང༌། དེ་བཞིན་ཀ་ལུ་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། དེ་མོ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་ལྟ་བུའི་
བླ་མ་ཆུང་ཆུང་དེ་དག་ལ་དེང་སང་ངོས་ནས་གང་ཞིག་མངགས་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། ཁྱེད་
རང་བླ་མ་ཆུང་ཆུང་ལོ་བཅུ་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་ཡིན་པ་ཚོས་ད་ནས་བསླབ་པ་སློབ་
གཉེར་ཡག་པོ་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ཡག་པོ་བྱས་ན་ལོ་ཉི་ཤུ་

སུམ་ཅུ་སོང་མཚམས་དངོས་གནས་ཆོས་པ་དགེ་སློང་རྣམ་དག་ཅིག་ཆགས་དུས།

ཕལ་ཆེར་ང་ཤི་བའི་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་ཡོད། ད་ལྟ་ང་རང་ལོ་ན་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

366

ལ་སླེབས་ཡོད་ཀྱང༌། ད་དུང་ལོ་སུམ་ཅུ་བཞི་བཅུ་ཞིག་སྡོད་ཐུབ་པའི་རེ་བ་དང༌།
སྨོན་ལམ་རྒྱག་གི་ཡོད། གང་ལྟར་ད་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་བཞི་བཅུའི་རྗེས་ལ་ང་ཤི་བའི་

ཉིན་མོ་ཞིག་སླེབས་རྒྱུ་ཡིན། དེའི་སྐབས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྔགས་དང་བཅས་པ་ཆ་
ཚང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་འདི་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱ་
རྒྱུའི་ལས་འགན་ཁྱེད་རང་ཚོའི་ཐོག་སླེབས་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌།
བླ་མ་རྒན་པ་ཚོ་ཁྱད་པར་མི་འདུག གསོན་པའི་རིང་མཉམ་དུ་བསྡད། དེ་ནས་
ཤི་མགྱོགས་ལོས་ལྟ་རྒྱུ་ཙམ་ལས་མེད། བླ་མ་ལོ་ན་ཆུང་ཆུང་འདི་ཚོའི་གྲས་ལ་

འགན་ཆེན་པོ་སླེབས་ཡོད་ཅེས་ངས་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་གཞེན་སྐུལ་དེ་ལྟར་ཞུ་གི་

ཡོད། གླིང་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་ཆུང་ཆུང་དེ་ལ་ངས་ད་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་བཞི་བཅུ་
སོང་བའི་མཚམས་ལ་ཐ་མ་ང་འཆི་རྒྱུ་རེད། དེའི་སྐབས་ངའི་ཁ་ཆེམས་འཇོག་ས་
ཁྱེད་རང་གི་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རྩིས་བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་ཡག་པོ་བརྒྱབ་སྟེ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་བྱས། བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཛིན་ཐུབ་མཁན་གྱི་གྲྭ་

པ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། ང་རང་བློ་བདེ་པོ་བྱས་ཏེ་ཁ་ཆེམས་འཇོག་ས་ཡོང་གི་རེད་
བརྗོད་པ་ཡིན། ཡང་སྲིད་ཕྲུ་གུ་ཆུང་ཆུང་ཡིན་ཡང་མང་པོ་ཤུམ་སོང༌། ང་རང་ཡང་
སེམས་པ་སྐྱོ་པོ་བྱུང༌།

མ༽ བཙན་བྱོལ་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། བོད་མིའི་ལས་འགན།

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཀའི་ཐད་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྐབས་
རེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མཐོང་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

367

མི་གཅིག་གི་མིང་སྐམ་པོའི་ཐོག་ནས་འཛམ་གླིང་འདིར་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་

གཟུགས་བརྙན་གནས་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་དང༌། གལ་སྲིད་མི་འདི་མེད་པ་ཆགས་ན་བཙན་
བྱོལ་གཞུང་ཞེས་པ་དེ་འཐོར་ཞིག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་འདི་ཡིན། དེ་ཡང་ངས་
དེ་རིང་ཁ་སང་གསར་དུ་བཤད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། དེ་སྔོན་ཕལ་ཆེར་ལོ་བཅོ་ལྔ་ཉི་
ཤུའི་གོང་ཀུན་བདེ་གླིང་ཡོད་སྐབས་སུ་ད་ལྟ་ང་ཚོར་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་

ཡོད་པ་འདིས་ང་རང་ཚོ་ནང་ཁུལ་སྣང་བ་དག་ནས་གཞུང་ཞེས་བཤད་པ་ལས། ཁྲིམས་དང་མཐུན་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་བརྟན་པོ་གང་ཡང་མིན། དེར་བརྟེན་ངོས་ལེན་
ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར། མ་མཐར་ཡང་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་ཚོགས་པ་
བརྟན་པོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས། སྐབས་དེར་ཧི་མ་ལ་ཅལ་མངའ་

སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོང་ལ། ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་ཚོགས་པ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་བརྟན་པོ་
ཞིག་བཟོ་ཐབས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་སྐད་ཆ་དྲིས་པ་མ་ཟད། ཁོང་ལ་ཡིག་ཆ་བཟོ་རོགས་བཤད་དེ་ཕལ་ཆེར་ཡིག་ཆའང་བཟོས་ཡོད། དུས་དེ་ཙམ་ནས་ང་ཚོས་
བསམ་བློ་བཏང་ཡོད། ལྷག་པར་ད་ལྟའི་དུས་སྐབས་འདིར་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་
གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་སྲ་ཐག་ཐག དངོས་གནས་གཞན་གྱི་མཐོང་དང་ཆ་འཇོག་རང་བཞིན་གྱིས་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུགད་ལྟ་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ནང་ཡོད་པ་བཞིན། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་

ཐོག་བོད་པར་མཐོང་ཡག་པོ་ཡོད། ད་དུང་ཡང་བོད་པར་རོགས་པ་བྱས་ན་ཆུད་ཟོས་འགྲོ་གི་མ་རེད། བོད་པས་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། བོད་པས་འཇོན་གྱི་རེད་ཅེས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

368

པའི་མཐོང་ཚུལ་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་འགན་བོད་མི་ཚང་མར་འཁྲིས་ཡོད། དེ་རྩིས་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་དང་ཧུར་ཐག་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་མིན་ཟོབ་ཟོབ་དང༌།
སྤྱི་ས་བར་སའི་ཐོག་ཕྱིན་ན། ང་མ་ཤི་བར་འདི་མུར་སྡོད་ཐུབ་ཤས་ཆེ། ང་ཤི་བའི་

ཉིན་མོ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཚང་མས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་གངས་ཅན་པའི་འཐད་རྩོད་ཀྱི་ནུས་པ་གོང་བུ་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ཏེ་བྱེད་མཁན་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལས་ཀ་རྣམས་ཚགས་ཚུད་པོ་
དང༌། ནུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱེད་ཐུབ་ན། ང་ཡོད་མེད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན། དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་འདུགམ་གཞི་གོང་དུ་ཞུས་པ་བཞིན་རིང་མིན་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཐུབ་པའི་
མཚམས་ལ་ང་རང་གི་ཚེ་ལྷག་བོད་ནང་བསྐྱལ་ནས། དད་པ་དམ་ཚིག་གཡོ་བ་མེད་པར་རེ་བའི་མིག་འབུར་ང་ལ་བལྟས་ཏེ་སྡོད་མཁན་དེ་དག་ལ། གཞན་གྱི་དངོས་གྲུབ་
སྦྱིན་རྒྱུ་མ་བྱུང་ཡང༌། སེམས་ཕྲན་བུ་སྐྱིད་པོ་ཡོང་བའི་ཐད་ངས་ཞབས་འདེགས་ཞུ་
ཐུབ་རྒྱུར་ང་རང་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ལ། འབད་བརྩོན་ཡང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་པའི་ཉི་མ་དང་པོ་ནས་བཟུང་ང་
ཚོས་གནས་ཚུལ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་བའི་རེ་བ་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་གནས་ཚུལ་
སྡུག་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་ཡང་ཚོད་དཔག་བྱས་ནས་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་དགོས་ཞེས་བརྗོད་ཡོད། གནས་ཚུལ་འདི་ད་ལྟའང་ང་ཚོ་ཚང་མའི་སེམས་ལ་བཞག་ནས་གལ་སྲིད་
གནས་ཚུལ་སྡུག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པ་དང༌། བདེན་པའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

369

འཐབ་རྩོད་མུ་མཐུད་བྱེད་ཐུབ་པའི་སེམས་སྤོབས་དང་གདེང་ཚོད་ཡོད་པ་ཞིག་བྱ་

རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་བཀའ་
སློབ་སྩལ།། །།

370

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཉིན། སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ རྒྱ་གཞུང་གི་བྱེད་བབ་དང་། གཉིས་སྨན་གྱི་བཞེངས་ཕྱོགས།

དེ་རིང་འདིར་དམིགས་བསལ་གསར་པ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུག ད་ལམ་གྲོས་
ཚོགས་ནང་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་ཙམ་མ་གཏོགས་ཚང་འཛོམས་བྱུང་འདུག་པར་ཧ་ཅང་
དགའ་པོ་བྱུང༌། གྲོས་ཚོགས་འདི་བཞིན་བཙན་བྱོལ་བའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ནས་
གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། འགོ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་
བཟུང་ཚང་མས་མཐོང་དང་བརྩི་བཀུར་བྱེད་ས་དེར་སྐབས་རེ་འཐུས་མི་འཛོམས་པོ་
རང་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཚོས་དེ་ཙམ་གྱིས་འགན་ཆེན་པོ་
དང༌། གནད་འགག་མ་རྩིས་པའི་མཐོང་ཚུལ་ཡོང་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་རིང་ཚང་

མ་འཛོམས་པོ་བྱུང་བ་འདི་ཚང་མས་ཐུགས་ཁུར་བསྐྱེད་ནས་འགན་ཁུར་བླངས་པའི་

རྟགས་མཚན་རེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་རིང་བསྐྱར་ཟློས་བྱས་ནས་ཞུ་དགོས་པ་མི་འདུག་ཀྱང༌། འདིར་འཚོགས་
པའི་དགོས་དོན་ད་ལྟ་བར་ལས་ཀ་བྱས་པའི་ཐོག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་དགེ་སྐྱོན་གང་
འདྲ་བྱུང་མིན་སྐོར་ལ་གོ་བསྡུར་བྱས་པ་དང་ཆབས་ཅིག མ་འོངས་པའི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ཚང་མས་དགོངས་པ་ཟབ་བཞེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམ་འཆར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

371

འདོན་པ་གནང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག སྐབས་རེ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་མི་ཚོའི་བསམ་

བློའི་ནང་རྐང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགོ་འཁྲིད་ཀྱི་ཡོད་པས། དེས་བྱེད་ཀྱི་རེད་
བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ང་ལ་བློས་བཀལ་ནས་འགན་འཁུར་ལེན་མཁན་ཟུར་དུ་ཡོད་
བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ལྷོད་ཡངས་ཤོར་བ་དང༌། ངའི་ངོས་ནས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསམ་བློ་གསར་པ་དང༌། ལམ་སྟོན་གསར་པ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་པའི་ཐོག་
ནས་བློས་འགེལ་དང་། རེ་བ་བྱས་ཏེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་སྤྱི་ས་བར་སར་འཐུས་

ཤོར་དང་ལྷོད་ཡངས་འགྲོ་མི་སྲིད་པ་མིན་གཤིས། ཚང་མས་ཐུགས་ཁུར་བསྐྱེད་
རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚང་མས་མཁྱེལ་གསལ་རེད། ང་རང་ཚོ་དུས་ཚོད་གཉན་འཕྲང་འདི་འདྲ་ཞིག་

ལ་སླེབས་བསྡད་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་ཏུ་དང༌།
ཐབས་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད། བོད་ཀྱི་ལུང་པ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ནང་ཧ་ལམ་རིག་གནས་

གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནང་བཞིན་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་འདུགཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ངའི་མཐོང་ཚུལ་ལྟར་ན། རྒྱ་ནག་གུང་བྲན་སྲིད་གཞུང་གི་
བྱེད་སྟངས་དེ་ཚོ་ཕལ་ཆེར་འུ་ཐུག་ཁ་སྐྱེངས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཙམ་མ་གཏོགས། འཛམ་
བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ཕན་གནོད་འབྲེལ་ཐུབ་མཁན། ལོ་རྒྱུས་དང་ཆ་འཇོག་ཡོད་
པའི་རླབས་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་བྱེད་སྟངས་ཤིག་མ་རེད། མི་ལ་དེ་
ཙམ་གྱི་བློ་རྒྱ་མེད་པའམ། ཡང་ན་མིག་རྒྱང་ཐུང་ཐུང་འཕྲལ་སེལ་ཉིན་མ་གང་
འཁྱོལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་འདྲ་པོ་ཞིག་རེད། ད་ལྟའི་སྲིད་བྱུས་འདི་ག་རང་ལ་གནས་མི་

ཐུབ་པ་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་རེད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

372

དེང་སང་རྒྱ་མིས་བོད་ནང་ལ་བྱེད་སྟངས་དང༌། བོད་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཧོང་
ཀོང་དང༌། ཐའེ་ཝན་གྱི་ཐོག་ལ་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྟངས། དེ་བཞིན་ཤར་ཏུར་ཀི་སི་

ཐན་ནམ། ཤིང་ཅང་གི་ཐོག་ལ་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྟངས་དེ་ཚོ་ཧ་ཅང་མཁྲེགས་འཛིན་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བྱེད་སྟངས་འདིས་དོན་དག་ངོ་མའི་ཐོག་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་
དེ་ཚོ་རྩ་བ་ནས་སེལ་མ་ཐུབ་ཀྱང༌། དཀའ་ངལ་ཆུང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། ཉུང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་ཙམ་ལའང་ཕན་ཐོགས་མེད་པ་ཤེས་གསལ་རེད། ད་ལྟའི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་བྱེད་
ཕྱོགས་འདིས་མིའི་སེམས་ནང་མི་དགའ་བ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ནས། ལོ་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་

ནང་ལ་ཞི་ལྷིང་ཡོང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང༌། མི་ཐོག་ནས་མི་ཐོག་
འགོར་རྒྱུ་དང༌། དཀའ་ངལ་ཆེ་རུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། སྔ་
ཕྱི་མ་གཏོགས་འགྱུར་བ་ཏན་ཏན་འགྲོ་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ང་ཚོའི་ངོས་ནས་
དབུ་མའི་ལམ་ཕྱོགས་འདིར་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་པ་མི་འདུག ངོས་ཀྱི་བསམ་

ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡིན། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་བལྟས་ན། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གནས་སྟངས་

སེམས་སྐྱོ་དགོས་པ་ཞིག་དང༌། ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་

རེད། ང་ཚོ་གཉན་འཕྲང་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐབས་ལ་སླེབས་ཡོད་པས་ཚང་མས་
ཐུགས་ཁུར་བསྐྱེད་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁ༽ བོད་མིའི་གོམས་གཤིས་དང་། མེད་ཐབས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ།

ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་ནང་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང༌།

མིའི་མི་ཆོས་གོམས་གཤིས་བཟང་པོ་ཡོད་པ་འདི་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་སྔོན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

373

མ་ནས་ཚར་མང་པོ་ཞུས་ཟིན་ཀྱང༌། དེ་རིང་ཡང་བསྐྱར་ཞུ་འདོད་བྱུང༌། ལས་དོན་
ཐོག་ཕྱི་ནང་གི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུ་སུས་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་དོན་དག་བསྒྲུབ་
བྱ་གལ་ཆེན་པོ་འདི་སྒྲུབ་ཐབས་སུ་ཕྱི་ནང་གི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་རྒྱུའི་ང་ཚོའི་རྩ་བའི་

དམིགས་ཡུལ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། ངའི་ངོས་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་དབང་ཁོ་ནའི་དོན་
དག་མ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཐད་གཞན་དབང་སྟབས་བསྟུན་བྱེད་
མ་དགོས་པར་སོ་སོས་གང་བྱས་ཀྱང་བྱེད་ཆོག་པ་ཙམ་ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་མ་

རེད། ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་སྔོན་ནས་རིམ་

པས་འཇགས་བསྡད་ཡོད་པའི་གོམས་གཤིས་བཟང་པོ་འདི་ལ་དེང་སང་འཛམ་གླིང་

ནང་བློ་གཟུ་བོར་གནས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་སྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་

གོམས་གཤིས་བཟང་པོ་དེས་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་སོ་སོར་ཕན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལའང་ཕན་ཐོགས་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏན་ཏན་ཡོད་པ་རེད།
འཛམ་གླིང་འདིར་ཕྱི་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་ལུང་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་
སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་སྒྲུབ་དགོས་སྙམ་སྟེ་དངངས་སྐྲག་བྱས་ནས་
བསྡད་པའི་སྐབས་འདིར། ང་ཚོ་ལ་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་གོམས་
གཤིས་བཟང་པོ་ཞིག་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལ་ང་ཚོས་བདག་པོ་བརྒྱབ་
ནས་བེད་སྤྱོད་ཡག་པོ་བྱེད་ཐུབ་ན་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ལ་ཕན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། བོད་
ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང༌། སྲོག་ཆགས་ས་ཡ་མང་པོར་ཕན་པ་དང༌། ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུ་
དང༌། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཡོད་པ་འདི་ཧ་

ཅང་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་བོད་ཡུལ་གཞན་དབང་གི་གནས་སྟངས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

374

འོག་ཚུད་བསྡད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དུ་གྱུར་སའི་གཞན་དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་ལ་མཐོང་ཆུང་དང་ཁྱད་གསོད། ཕན་ཐོགས་མེད་པར་བལྟ་མཁན་ཞིག་
གི་གཞན་དབང་དུ་ཡོད་པར་བརྟེན། དེ་འདྲའི་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་གོམས་
གཤིས་དང༌། ལྟ་སྤྱོད་བཟང་པོ་དེ་དག་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་དང་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ཡོང་ཐབས་བྲལ་བ་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་དམའ་མཐར་ཡང་རང་
སྲིད་རང་སྐྱོང་ཡག་པོ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་དེ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་

ཡིན་སྟབས། ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་དང་འབད་བརྩོན་བྱེད་དོན་དེ་རེད།

ག༽ བཟང་སྤྱོད་ཉམས་བརླག་དང་། བོད་མིའི་ལས་འགན།

བར་སྐབས་ཕྱི་རྒྱལ་བ་ངོ་ཤེས་པ་རེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤོད་མཁན་བྱུང༌། ཁ་སང་
རང་ངས་སྔོན་མ་ནས་ངོ་ཤེས་པ་ཨ་མི་རི་ཀའི་མི་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོང་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་
སྐབས་ཁོ་རང་བོད་མི་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ནས་ལོ་བཅུ་ཙམ་ཕྱིན་སོང་བས་ལོ་
བཅུའི་ནང་བོད་པའི་གཤིས་ཀ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག དངུལ་ལ་
བརྔམས་པ་དང༌། དངུལ་གྱི་དོན་དུ་སྐྱག་རྫུན་བཤད་རྒྱུ་དང༌། མགོ་བདེ་དྲན་འཁྲུལ་
བྱེད་རྒྱུ་སོགས་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་གི་འདུག་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག དེ་དང་དེ་འདྲ་བ་ཤོད་
མཁན་ཁ་ཤས་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ནས་ཀྱང་ཡོང་གི་འདུག གནས་ཚུལ་འདི་ཧ་ཅང་

གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང༌། གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ཁ་སང་བོད་པ་གསར་
འབྱོར་དེ་འདྲ་དང༌། བུད་མེད་ཚོགས་པ་དང་ཡང་སྐད་ཆ་བྱུང༌། ད་ཆ་ང་རང་ཚོར་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱིས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་དང༌། འཛམ་བུ་གླིང་སྤྱི་ལ་ངོམས་སུ་ཆོག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

375

པའི་ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་གོམས་གཤིས་འདི་དག་གལ་སྲིད་བརླག་ན། ད་ལྟ་བར་དུ་ང་ཚོས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་དེ་ཚོ་ཆུད་ཟོས་ཕྱིན་པ་རེད་ཅེས་བཤད་རྒྱུ་
བྱུང་ལ་དེ་ག་རང་དྲན་གྱི་འདུགདངོས་གནས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། ཁྱིམ་ཚང་མི་
རེ་ངོ་རེའི་ནང་ལ་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་ལྟ་སྤྱོད་བཟང་པོ་འདི་ཉམས་ཆག་ཕྱིན་ན་

ང་ཚོ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ཤར་ནའང་དགའ་རྒྱུ་དེ་
ཙམ་མི་འདུག སོ་སོའི་ལུང་པར་སླེབས་པའི་དུས་དེར་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཁྲམ་

པ་དང༌། གཡོ་སྒྱུ་ཕྲག་དོག རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་ངང་ནས་གཅིག་གིས་

གཅིག་ལ་ཐུབ་ཚོད་དང༌། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོགས་པ་ཟ་ནས་བསྡད་དགོས་
པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཞིག་ཆགས་ན་རང་དབང་ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་གང་ཡང་མི་འདུག རྒྱལ་
ཁབ་གཞན་དག་གཅིག་གིས་སྟངས་འཛིན་བྱས་པའི་གཞན་དབང་ལས་གྲོལ་ན་ཡང་
སེམས་ཧ་ཅང་ཆགས་སྡང་རགས་པའི་གཞན་དབང་དུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཞིག་
བྱུང་ན་དགའ་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུགང་རང་ཚོས་འདིར་གྲོས་ཆོད་བཞག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་མིན་ཡང༌།

མི་རེ་ངོ་རེའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་འདི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང༌། གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་

བཟུང་སྟེ་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ཡིན་ནའང་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པ་འདི་

གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་དང་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་
དང༌། ཕྱི་ལ་ཕྱིན་ནས་ཉིན་རེའི་ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའི་རིང་དང༌། ཟླ་བ་དང་ལོ་སྦྲེལ་
ནས་བསྡད་པའི་རིང་ལ་ཡང་དེ་འདྲའི་ལྟ་སྤྱོད་དེ་འཛིན་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། བོད་པའི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

376

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་སྒོ་ཀུན་ནས་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། ང་རང་ཚོ་མི་ཐོག་
རྒན་པ་ཚོ་རྫོགས་ཀྱིན་རྫོགས་ཀྱིན་ལ་མི་ཐོག་གཞོན་པ་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་
འདི་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། འཇགས་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུགང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་བོད་པའི་གཞིས་ཆགས་ཟུར་དུ་བཙུགས་པ་
དང༌། བོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཟུར་དུ་བཙུགས་པ་དེ་གང་གི་དོན་བཙུགས་པ་རེད་དམ། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ལུང་པ་གཞན་དག་གིས་ཆབ་སྲིད་ཁོ་ནའི་
དོན་དུ་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པ་དེ་དང༌། ང་ཚོའི་རང་དབང་རྩོད་ལེན་བྱེད་པ་
གཉིས་འདྲ་གི་མེད་པར་ངས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་
ཚོས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་དབང་རྩོད་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་དབང་ཐོབ་རྗེས་ང་ཚོའི་སྤྱི་

ཚོགས་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོང་མིན་དང༌། མི་རིགས་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་མིན་ལ་

བསམ་བློ་ཏན་ཏན་ཞིག་གཏོང་མ་ཐུབ་ན། ཁ་ནས་འདྲ་ཆགས་པོ་བཤད་ནས་ཕན་ཐོགས་གཏན་ནས་མེད། གྲོས་ཆོད་ཀྱི་ནང་ལ་མི་ཚང་མས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་
ལྡན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཞག་ན་ཡང་ཡོང་ཐུབ་ཐབས་མེད། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཆེ་གཞོགས་ཆུང་གཞོགས་སྒོ་གང་ས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱས་ཏེ་མིའི་བསམ་

བློའི་ནང་དུ་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། བསམ་བློ་དེས་ཟིན་པའི་མིའི་སྤྱོད་པ་བཟང་པོ་
ཞིག་འཇགས་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་ཚོའི་གྲས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལོ་རེ་ནས་
ལོ་རེ་ཇེ་སྡུག་ཇེ་སྡུག་དང༌། བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་དེ་དག་སླ་རུ་སླ་རུ་ཕྱིན་ན་ང་ཚོའི་
ལས་འགན་མ་འགྲུབ་པ་རེད་བསམ་གྱི་འདུགངས་མི་ལ་སྐད་ལོག་རྒྱག་རྒྱུ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་ཐབས་ཤེས་གང་ཡང་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

377

འདུག རྩ་བའི་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚང་མས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐོག་ནས་ཐབས་ཤེས་ལམ་སྟོན་
བྱེད་རྒྱུ་དང༌། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེ་བཞིན་ལམ་སྟོན་བྱེད་རྒྱུ། དེ་བཞིན་མང་

ཚོགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་སྒོ་ཀུན་ནས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་རྒུ་རྩལ་སྤྲུག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་
ཆེན་པོ་འདུག ངས་རྟག་པར་ཞུ་དུས་ཁྱེད་རང་ཚོའི་སྙན་བསུན་གྱི་ཡོད་ཤས་ཆེ།
སྙན་བསུན་གྱི་ཡོད་ནའང་འདི་གང་ལྟར་གལ་ཆེ་དོན་ཆེན་ཞིག་ལ་རྩིས་ཀྱི་ཡོད།
འདི་ལྟར་བྱུང་ན་བོད་པར་ཆེ་མཐོང་ཞིག་ཏན་ཏན་སླེབས་ཀྱི་རེད། མ་འོངས་པར་
བོད་མིའི་བཟང་སྤྱོད་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་ངོམས་ཆོག་པ་ཞིག་དང༌། གཞན་
དག་གིས་ཡིད་སྨོན་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད།
དེ་མིན་ང་ཚོ་བོད་པ་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་དེ་ཙམ་གྱི་ནུས་པ་བསྐྱེད་
ཐུབ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། མཚོ་ལམ་ནི་མེད། དེ་མིན་གཏེར་ཁ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་
ལུང་པ་ཕྱུག་པོ་ཆགས་རྒྱུ་འདྲ་གཅིག་བྱས་ན་ཡོད་ལས་ཆེ་སྟེ། དེ་ཚོར་ཧ་ལས་རྒྱུ་
གང་ཡང་མི་འདུག གནད་དོན་འདི་ཚང་མས་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཐུགས་ལ་
བཅངས་དགོས། འདི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག དེ་ལྟར་བྱུང་ན་
ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སོ་སོས་གཞན་ཕན་གྱི་བསམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་མི་
ཚེ་བསྐྱལ་ན་བསོད་ནམས་བསགས་ཡོང་གི་རེད། མི་གཅིག་གིས་འབད་བརྩོན་
བྱས་ན། མི་སྒེར་སོ་སོའི་བསོད་ནམས་འཕེལ་ཡོང་གི་རེད། ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་གིས་

འབད་བརྩོན་བྱས་ན་ཁྱིམ་ཚང་དེའི་བསོད་ནམས་འཕེལ་ཡོང་གི་རེད། དེ་དག་
བསྡོམས་པས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བསོད་ནམས་འཕེལ་ཡོང་གི་རེད། ནང་གི་

ཞབས་རིམ་ཟེར་ནའང་དེ་རེད། སོ་སོའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་དེ་ཁ་ཐུར་དུ་གཏད་པ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

378

ནང་བཞིན་ཞིག་བྱས་ཏེ་ཕར་ཕྱོགས་དེར་ཞབས་བརྟན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད། མ་ཎི་བསགས་
ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ན་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད།

ང༽ ཐའེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་དང་། ཆིབས་སྒྱུར་གྱི་དགོས་དམིགས།དེ་ནས་ཐའེ་ཝན་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་དེའི་སྐོར་ལ་ཁ་སང་ཚོགས་འདུའི་སར་བཀའ་མོལ་
ཞུས་ཚར་བ་རེད། དེ་རིང་དམིགས་བསལ་གྱི་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུག འདིའི་

གནད་འགག་གང་འདྲ་གང་འདྲ་ཡོད་པ་བཀའ་ཤག་ནས་གསལ་བཤད་གནང་ཐུབ་
ཀྱི་རེད་ལ། ཚོགས་གཙོས་ཀྱང་ཁ་སང་གི་གནས་ཚུལ་ཚང་མ་མཁྱེན་པ་རེད། འདིའི་

གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་ཚང་མས་མཁྱེན་དགོས་ཀྱི་འདུག ད་ལྟ་བར་ང་ཚོས་རྒྱ་དམར་
ནག་གཉིས་ཞེས་བཞུགས་གྲལ་གཅིག་ལ་བཞག་པ་དེ་བར་སྐབས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་
འདི་དག་གི་དགོས་པ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་གང་འདྲ་ཡིན་པ་དང༌། འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་

གནད་འགག་གང་འདྲ་ལ་ཐུག་གི་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་མཁྱེན་དགོས།
ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་ད་ལྟ་བར་བོད་གཞུང་གིས་ལམ་སྟོན་གྱི་འོག་ལ་
གློ་སྙིང་བྲང་གསུམ་གཏད་ནས་རང་ཚུགས་བརྟན་པོ་ཟིན་སྡོད་མཁན་དེ་ཚོའི་གྲས་

ནས་ཀྱང་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་ཞིག་མ་རྟོགས་ན། ཧོབ་སྟེ་བལྟས་ན་ད་ལྟའི་བར་ཐའེ་

ཝན་ལ་རྒྱུག་མཁན་དང༌། ཐའེ་ཝན་གྱི་ཕོགས་ཟ་མཁན་རེད་ཅེས་ཟེར་བ་དེ་ཚོའི་
གྲས་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་འགྲོ་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་བསམ་པ་དྲན་སྲིད་ཀྱི་
རེད། ཡང་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ང་ཚོས་བྱས་པ་དེ་ཡང་དག་པ་རེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་ཡང་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་བཤད་སྲིད་ཀྱི་རེད། ཐའེ་ཝན་ལ་ཕྱིན་ནའང་ཕྱིན་སྟངས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

379

རེད། གང་འདྲ་བྱས་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་འདིའི་དོན་དག་མ་ཤེས་ན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
ནང་ལ་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས། ཁྱེད་རང་ཚོ་གྲོས་ཚོགས་
ཀྱི་ནང་བགྲོ་གླེང་བྱེད་དགོས་ནའང་རུང༌། ཡིག་ཆ་འདྲ་བཟོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ནའང་
རུང༌། གང་ལྟར་མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་འདིའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཤེས་ཐུབ་པ་
ཞིག་བྱེད་དགོས།
ད་ལྟ་ཕན་ཆད་ང་རང་ཚོའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་བོད་གཞུང་གིས་ལམ་སྟོན་
གང་བྱས་པའི་འོག་ལ་རང་ཚུགས་ཟིན་ནས་བརྟན་པོ་སྡོད་མཁན་དེ་ཚོས་བྱས་རྗེས་
བཞག་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་བྱས་རྗེས་མེད་པ་མ་རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་ལ་རྩིས་མེད་རྡོག་རོལ་བཏང་ནས་གང་བྱུང་མ་བྱུང་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོའི་ནག་

ཉེས་བསྡད་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། ནག་ཉེས་དག་ཡོད་པ་མ་རེད། མི་གང་བྱུང་མ་བྱུང་

བྱེད་མཁན་དེ་རིགས་ཕྱིན་ཆད་མི་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། ད་ལྟའི་བྱེད་སྟངས་འདིས་

ཐའེ་ཝན་གཞུང་ལ་ཡང་ཕན་གྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། ཐའེ་ཝན་མི་མང་ལ་ཡང་མཚན་
ཤས་མ་གཏོགས། ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཐའེ་ཝན་གཞུང་དང་མི་

མང་ལ་བོད་པ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ནས་མཐོང་ཚུལ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་ཕན་གྱི་

རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་ང་ཚོ་སྣེ་ཡག་པོ་འཕྲོད་པ་མ་ཐུབ་པའི་འོག་ནས་ཕ་རོལ་པོའི་
བསམ་བློའི་ནང་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་འདིར་སྐྱོན་མཐོང་ནའང་ལམ་སེང་བྱེད་སྟངས་
མ་ཤེས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ངང་ལ་བསྡད་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་ལམ་ཕྱོགས་
གསར་པ་ཞིག་གི་སྒང་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང་གྲུབ་འབྲས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཐོན་གྱི་
རེད་ཅེས་ངས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཞུ་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་ཀྱང༌། མ་ལན་མ་འགྱོད་པའི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

380

ཐབས་ཤེས་ཤིག་རེད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་སྤྱི་ལ་ཕན་པའི་བསམ་བློ་བཏང་ནས་འགྲོ་གི་

ཡོད་པ་འདི་མཁྱེན་པ་བྱུང་ན་བསམ་དྲན་བྱུང༌།
དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལ་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་ནས་
བཅར་པ་མིན། བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ལྟར་ལོ་གཅིག་ལ་ཐེངས་གཅིག་གྲོས་
ཚོགས་སུ་སླེབས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་བཅར་བ་ཡིན། གཞན་ང་ལ་དམིགས་
བསལ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུག ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་རོགས་གནང༌། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

381

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༣ ཉིན། སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཚད་ལྡན་གྱི་མང་གཙོ་དང་། བོད་མིའི་བསྒྲུབ་བྱ།

དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་སུ་ཁྱུག་ཙམ་བཅར་རྒྱུ་བྱུང་བར་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང༌། ང་ཚོས་ཕྱི་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ནས་བཟུང་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་མང་གཙོའི་ངོ་བོ་ཡོངས་རྫོགས་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོ་འཕྲལ་སེལ་

མིའི་ལུང་པར་བསྡད་པའི་རིང་ལ་མིག་སྣང་ལ་མཛེས་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་མ་

འོངས་པར་ང་ཚོའི་སྲིད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་མང་ཚོགས་རང་ནས་མང་མོས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཛུགས་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་སྔ་བོད་ལ་ཡང་
ཉམས་མྱོང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ང་རང་གི་མི་ཚེའི་ནང་ལ་ཡང༌། སྲིད་སྐྱོང་སྟག་བྲག་
རིན་པོ་ཆེ་དང༌། དེའི་གོང་ལ་རྭ་སྒྲེང་རིན་པོ་ཆེ་རེད། དེ་ཚོའི་སྐབས་བླ་མ་དངོས་
གནས་དྲང་གནས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་ན་ཡང༌། སྐབས་རེ་
ཕྱག་ལས་ཐོག་ལ་ཕྲན་བུའི་འཐུས་ཤོར་བྱུང་ཡོད།
གང་ལྟར་མང་མོས་ཀྱི་འོས་བསྡུ་བྱས་ཏེ་སླེབས་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན། སྐབས་རེ་
ཧམ་པ་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་སླེབས་སྲིད་ན་ཡང༌། རིམ་པས་རྩ་བ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་དང༌། སྲིད་དོན་གྱི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་དང་གོ་རྟོགས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ན། རིམ་གྱིས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

382

གང་བྱུང་མང་བྱུང་བྱེད་མཁན་ཐོན་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། རང་ཤུགས་ཀྱིས་མི་དྲག་

པ་དེ་ཚོ་ཐུབ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོང་རྒྱུར་བརྟེན། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་སླེབས་རྗེས་ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་ལ་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད།
ལོ་ཤས་སྔོན་ནས་ངས་ཡོངས་གྲགས་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་པ་ལྟར། གཞིས་

བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་མཚམས་ལ། ངས་ལས་འགན་འཁྱེར་གྱི་མིན་ཞེས་
བཤད་ཡོད། མ་འོངས་པར་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་མཚམས་ལ་མིང་

དོན་མཚུངས་པའི་མང་གཙོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་དེ་ང་ཚོའི་དམ་བཅའ་དང་

བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ལ་བསྡད་པའི་རིང་ཡོད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདིས་

མ་འོངས་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་མཚམས་ལའང་དབང་ཆ་ཆ་ཚང་
བཟུང་གི་ཡིན་ཟེར་གྱི་མེད་ཀྱང༌། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་
མིང་དོན་མཚུངས་པའི་མང་གཙོ་ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ཕྱི་ནང་མི་སུ་ཡིན་ནའང་

ཡིད་ཆེས་ཐུབ་རྒྱུ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་དགོས་པ་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང༌། ང་
ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་ངོ་ལྐོག་བྱེད་མ་དགོས་པར་སོ་སོར་གདེང་ཚོད་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་བཤད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་བརྟེན་ཧ་ཅང་གི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད།
དུས་ད་ལྟ་བར་དུ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཐོན་པ་དང༌། ཚང་མས་ཉམས་མྱོང་བསགས་ནས་ཡོང་བ་འདི་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། སྔོན་མ་ནས་ངས་རྟག་པར་ཞུས་པ་བཞིན། གང་ལྟར་ང་རང་ཚོ་འགན་ཡོད་མཁན་

ཚོས་ནང་ཚགས་གོ་བསྡུར་བྱེད་པའི་སྐབས་སྐྱོན་ཆའི་རིགས་སེལ་འདོན་བྱེད་རྒྱུ་
གཅིག་པུ་མིན་པར། ད་དུང་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བའི་ཆེད་དང༌། ཚགས་ཚུད་ཡོང་ཐུབ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

383

ཐབས། མདོར་ན་ལྷག་ཆད་ནོར་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་
བསམ་འཆར་འདོན་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཚང་མས་སྔར་བཞིན་དུ་ཐུགས་ཁུར་

བསྐྱེད་ནས་ཧུར་ཐག་གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་གཞན་དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱུ་
མེད། འདི་དོན་ཚན་གཅིག་ཡིན།

ཁ༽ དབུ་མའི་ལམ་བཟང་དང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གཏན་འབེབས།

དེ་ནས་འབྲེལ་ཡོད་གཅིག་ནི། བར་སྐབས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཐད་
མང་ཚོགས་ནས་བསམ་ཚུལ་ག་འདྲ་ཡོད་མེད་ཤེས་ཆེད་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་རྒྱུའི་ཆེད་ལོ་ཤས་རིང་ལས་འགུལ་སྤེལ་བར་རྒྱ་གར་ནང་བཙན་བྱོལ་བའི་ཁྲོད་ནས་མང་
བས། ངས་ལམ་སྟོན་བྱས་པ་དེའི་ཐོག་ཕྱིན་ན་ལེགས་ཚུལ་དང༌། དངོས་ཡོད་གནས་
ཚུལ་དང་རན་པ་ཞིག་ངས་བྱས་ན་ལེགས་ཚུལ་གྱི་བསམ་ཚུལ་བྱུང༌། བོད་ནང་ནས་
ཀྱང་གནས་ཚུལ་འབྱོར་གྱི་ཡོད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ང་རང་དངོས་སུ་ངོ་ཐུག་བྱུང་བ་
བོད་ནས་ཚུར་ཡོང་མཁན། ལྷ་ས་མ་ཡིན་པ་གྲོང་གསེབ་ཁུལ་དང༌། ཁམས་ཁུལ་
ནས་ཡིན་པ་དུས་རྒྱུན་དོ་སྣང་ཡོད་པ་གང་འཚམ་ནས་ཀྱང་དབུ་མའི་ལམ་དེ་དངོས་
ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་རན་པ་དང༌། ལག་ལེན་འཁེལ་ངེས་ཡིན་པ། ཆོལ་གསུམ་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་རང་སྐྱོང་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཐབས་ཤེས་མི་

ཐུབ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་དེ་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་ཟེར་
མཁན་དེ་འདྲ་ཁ་ཤས་བྱུང༌།
མཐའ་བསྡོམས་སུ་སྔ་ལོ་ཁྱེད་རང་ཚོ་གྲོས་ཚོགས་སྤྱི་མོས་ཐོག་ནས་སྐབས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

384

བབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་པའི་ཐག་གཅོད་བྱས་འཐུས་བཤད་པ་རེད། ང་
རང་སྒེར་གྱི་ངོས་ནས་བཞག་ན། ཁྱེད་རང་ཚོས་འདི་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཆེས་དང༌། བློས་
འགེལ་བྱེད་པ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་འདི་ཙམ་གྱི་ཡིད་ཆེས་དང༌། བློས་བཀལ་ནས་ཡོང་དུས་དེའི་ཚོད་ཀྱི་ང་

རང་གི་འགན་ཁུར་ལྕི་རུ་འགྲོ་གི་འདུག གང་ལྟང་ངའི་ངོས་ནས་དབུ་མའི་ལམ་ཟེར་

རྒྱུ་འདི་ལག་ལེན་འཁེལ་ཐུབ་ངེས་ཤིག་དང༌། བཟང་ཤོས་མཐོང་གི་འདུགཡང་འདི་ལ་རིགས་གཅིག་གིས། དབུ་མའི་ལམ་མ་གཏོགས་གཞན་བསམ་བློ་
གཏོང་ས་མེད་པ་དང༌། འདི་མ་གཏོགས་ཐབས་ཤེས་མེད་པའི་ཐོག་ནས་དབུ་མའི་
ལམ་བཤད་པ་རེད་དམ་ཟེར་ན། དེ་ཕལ་ཆེར་མིན་བསམ་པ་འདུག རྒྱུ་མཚན་གཙོ་
ཆེ་བ་གཉིས་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་མེད། རྗེས་ལུས་ཐེབས་པའི་

ལུང་པ་ཞིག་ཡིན། དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཡག་པོ་ཞིག་འགྲོ་བ་ལ་རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་ང་
རང་ཚོར་ཚུར་ཡིད་ཆེད་དང་ཆ་འཇོག་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་སླེབས། ང་རང་ཚོ་
ནང་གཙང་མ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་རྒྱ་མིས་

འགན་འཁྱེར་ནས་ཤུགས་བརྒྱབ་ན། གཅིག་བྱས་ན་ང་ཚོར་ཁེ་ཕན་མི་ཡོང་ངམ་

བསམ་པ་དེ་འདྲ་ངས་རྟག་པར་དྲན་ཡོང་གི་འདུག རྒྱུ་མཚན་གཅིག་འདི་མཐོང་གི་
འདུགརྒྱུ་མཚན་གཅིག་ལ། ད་ལྟ་བཤད་མ་ཐག་པ་བཞིན་ང་ཚོ་དངོས་གནས་དྲང་
གནས་ཀྱི་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ་མི་མང་ལ་ཤེས་ཡོན་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཉམས་མྱོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་ལ་གཞིགས་ན་དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

385

སྔ་ཕན་ཆད་བོད་ནང་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་དང༌། གོ་སྐབས་ཐོབ་མེད། བར་སྐབས་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་

མ་གཏོགས་ཆ་ལག་ཚང་བ་ཞིག་མེད། དངངས་སྐྲག་ཧ་ལས་པ་ཞིག་གི་འོག་ལ་
འཚར་ལོངས་བྱས་པའི་ཉམས་མྱོང་དེ་འདྲ་ཞིག་མ་གཏོགས་མེད་པར་བརྟེན། ང་རང་
ཚོའི་ཤུགས་རྒྱག་ས་དེ་སློབ་སྦྱོང་དང༌། ལུང་པ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་རྒྱག་དགོས། བོད་རང་གི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྩ་ཆེན་སྤུས་དག་ཅིག་ཡོད་པ་
འདིས་བོད་མི་རང་ཉིད་ཙམ་མིན་པར། རྒྱ་ནག་རང་ལ་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་

ཡིན་པ་མ་ཟད། ཆེ་ས་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་དང༌། འགྲོ་བ་
མི་རིགས་སྤྱིའི་བསམ་བློའི་འཁྱེར་སོ་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་བྱེད་
ཐུབ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་དང༌། ནུས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེ་འདྲའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ།

རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་གཞན་ཕན་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ཡོད་པ་འདི་དག་ཉམས་པ་

སོར་ཆུད་དང་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་བྱ་རྒྱུ་བོད་པས་ཤེས་ཀྱི་རེད། རྒྱ་མི་ལ་རེ་

དགོས་དོན་མེད། ང་ཚོ་བོད་པ་རང་གིས་བྱེད་ཐུབ་པ་དང༌། ཆ་ཚང་འགན་འཁྱེར་
ཐུབ་པའི་རིགས་འདི་ཚོ་བོད་པ་རང་གིས་འགན་གཙང་མ་འཁྱེར་དགོས།

ག༽ མི་རིགས་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། ཆོས་རིག་འཛིན་སྐྱོང་།

གང་ལྟར་ངའི་ད་ལྟའི་ལས་འགན་ནི་བོད་མི་རིགས་སྐྱོང་ཐུབ་པ་ཞིག་དང༌། བོད་
ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སྐྱོང་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། མ་འོངས་པར་ཐག་གཅོད་
གང་འདྲ་བྱེད་དང་མི་བྱེད་ནི་རྒྱ་མི་རང་གི་བྱ་སྤྱོད་ལ་རག་ལས་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་མིས་དེ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

386

སྔ་ཧ་ཅང་ཐབས་སྡུག་བྱས་ཡོད་ཀྱང༌དེ་འདས་པ་རེད། མ་འོངས་པར་ཕན་ཚུན་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མཛའ་པོ་བྱས། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཉེ་པོ་བྱེད་པའི་ལམ་

ཡག་པོ་ཞིག་ལ་འགྲོ་ཐུབ་ན། གཉིས་ཀར་ཁེ་ཕན་འདུག་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུགདཔེར་ན། སྔ་ལོ་ང་ཐའེ་ཝན་ལ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཐའེ་ཝན་རང་བཙན་རྩོད་ལེན་བྱེད་མཁན་ཚོ་དང་ཐུག་འཕྲད་སྐབས་ཐའེ་ཝན་ལ་དངོས་ཡོད་གང་ཞིག་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
དམ་ཟེར་ན། རང་དབང་ཡོད་པ་དང༌། མང་གཙོ་ཡོད་པ་དེ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། འོས་པ་རེད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་བཙན་གཙང་མ་ཟེར་བ་དེ་དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས། ཉེན་སྲུང་གི་ཐོག་བསམ་བློ་
གཏོང་དགོས། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་དེ་དང་དམིགས་བསལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

པའི་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ་པོ་ཞིག་ཐོག་ཕྱིན་ན་ཡག་གི་རེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌།
དེ་བཞིན་བོད་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང༌། བོད་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཐ་
དད་ཡིན་ན་ཡང༌། འཛམ་བུ་གླིང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད། ལུང་པ་ཆེན་པོ་ཚོའི་
གྲས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཚབས་ཆེན་པོར་གྱུར་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་པ་འདོད་
རུང་མ་འདོད་རུང༌། ས་ཁུག་ལུང་ཁུག་མཚོ་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་

ཐོག་གནས་ཡོད། དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ནི་གཏོང་དགོས། དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་མཐུན་འགྱུར་ཡག་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་བྱུང་ན། དེ་ལ་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གཏོང་
དགོས། ངའི་བསམ་བློ་དེ་འདྲ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང༌། དེ་དང་དེས་མཚོན་པས་
ལུང་པ་ཆུང་ཆུང་གི་མི་ཚེའི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་སོ་སོའི་ང་རྒྱལ་ལྟ་བུའམ། འདྲ་

མཉམ་འདོད་པའི་བསམ་བློའི་ཚོར་བ་ཧ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང༌།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

387

དངོས་སུ་ལག་ལེན་ངོ་མའི་ཐོག་ཁེ་གྱོང་ཇི་འབྱུང་གི་གནད་དོན་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་
དགོས། དེང་སང་འཛམ་གླིང་ནང་གླིང་ཆེན་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་
དུས་ཚོད་འདིར་ང་རང་ཚོ་བོད་པས་ཀྱང་བསམ་བློ་འདི་འདྲ་ཞིག་བཏང་ན་ཡག་པོ་
མིན་ནམ་བསམ་པ་ངའི་བསམ་ཚུལ་ཡིན།

ང༽ གཉིས་ཕན་གྱི་སྲིད་བྱུས་དང་། ཐོག་མའི་དགོངས་གཞི།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མའི་བསམ་བློ་བྱུང་སྟངས་དེ་སྔ་ནས་ཞུས་པ་ལྟར། ཕྱི་

ལོ་ ༡༩༧༣-༡༩༧༤ ཙམ་ནས་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་དུས་ད་ལྟ་བར་དུ་ལམ་དེའི་སྟེང་
འགྱུར་བ་མེད་པ་ཕྱིན་པ་རེད། ད་དུང་ཡང་ལམ་དེ་གའི་སྟེང་ཕྱིན་ན་འོས་ཤོས་དང༌།
ཡག་ཤོས་མཐོང་གི་འདུག སྔོན་མ་ང་ཚོ་རྒྱ་མི་དང་ཐོག་མར་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་

སྐབས་ལ་ང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་རིགས་གཅིག་གིས་སྔོན་ལ་རང་བཙན་བཤད་དགོས།
དེས་མ་འགྲིགས་ན་མར་འབབ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཟེར། ངས་དེ་ཡག་པོ་མ་
རེད། སྔོན་མ་ང་རང་ཚོ་དངོས་གནས་དྲང་གནས་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་གང་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་བརྗོད། དེ་ཡོང་གི་མི་འདུག་ན། ང་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་རང་བཙན་རྩོད་ན་རྩོད་
ཆོག་གི་རེད་ཅེས་དེ་དུས་ནས་བཤད་རྒྱུ་བྱུང༌། ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་དེ་ག་རང་གི་

སྟེང་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་དང་། བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་ཕྱིན་པ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོ་ལ་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་ཞིག་

ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་རེད། གང་ལྟར་ད་ལྟ་མཁྲེགས་པོ་ཞིག་དང་རྩུབ་པོ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་

ཡོད་པ་རེད། ཡང་རྒྱ་མིའི་ནང་ནས་རྒྱ་མི་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང༌། རྒྱ་མི་སྒྱུ་རྩལ་མཁན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

388

མང་པོའི་བསམ་བློའི་ནང་བོད་པའི་ཐོག་དོ་སྣང་སླེབས་ཏེ་དངོས་གནས་བོད་པར་
བདེན་པ་ཡོད་པ་དང༌། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་འདི་ནོར་གྱི་འདུག་ཅེས་ཤོད་
མཁན་དེ་རིགས་ཇེ་མང་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་ངས་ལས་

འགན་འཁྱེར་བའི་དབུ་མའི་ལམ་འདིའི་སྟེང་ཕྱིན་ན་འོས་ཤོས་དང༌། བློ་བདེ་ཤོས་
ཡོང་རྒྱུ་བཅས་མཐོང་གི་འདུག འདི་གཅིག་ཞུས་ན་བསམ་པ་དྲན་བྱུང༌།
ཡང༌། མ་གཞི་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཕྲན་བུའི་བསམ་བློ་འཁོར་མཁན་ཚོས་འདི་ལ་

གནད་འགག་གང་ཡང་གཟིགས་ཀྱི་མེད་ཀྱང༌། མང་ཚོགས་ནང་ཁ་ཤས་ནས་བར་
སྐབས་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ནང་རྒྱ་ནག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ང་ཚོའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་

ཡོད་པ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན་དེ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རེད་
བསམ་གྱི་འདུག ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཕལ་མོ་ཆེས་བོད་པའི་གནས་

ཚུལ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་སྒེར་གྱི་ཐོག་
ནས་ཤ་ཚ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་བོད་དོན་
དེ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་དོ་སྣང་དང༌། ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་ཁོང་ཚོས་རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྐབས་དགྲ་ཟླ་དགྲ་གཤེད་ཀྱི་གདོང་ཐུག་མ་ཡིན་པར། གྲོགས་པོ་གྲོགས་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་

འགྱུར་བཟང་པོ་ཞིག་གི་འོག་ནས་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་

ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་པ་དང༌། བོད་དོན་ཐོག་ལ་ཐག་གཅོད་ཡག་པོ་
ཞིག་བྱུང་ན། དེས་རྒྱ་ནག་ལ་ཁེ་ཕན་ཡོད་པ། རྒྱ་ནག་ལ་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་ཡིད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

389

ཆེས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དང༌། རྒྱ་ནག་གི་ཐོག་ལ་མཐོང་ཚུལ་ཡག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་བཅས་
འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་རེད། རྒྱ་ནག་རང་གི་ཁེ་ཕན་ལ་བལྟས་ན་གང་ལྟར་བོད་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་ད་ལྟའི་ལམ་འདིའི་སྟེང་ཕྱིན་ན། རྒྱ་མིར་ཕན་ཐོགས་མེད་པ་གསལ་
པོ་རེད། རྒྱ་ནག་གི་ངོས་ནས་འགྲིགས་གཙོའི་བསམ་བློ་རྩ་བ་ནས་མེད་ན། གདོང་
ཐུག་རྒྱག་རྒྱུ་མ་གཏོགས་ཐབས་གཞན་མེད་ན་ཡང༌། རྒྱ་ནག་ངོས་ནས་བསམ་བློ་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་ཕལ་ཆེར་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུགགང་ལྟར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཚོ་དང༌། གལ་ཆེ་ཤོས་རྒྱ་ནག་གི་
ཤེས་ཡོན་ཅན་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་མགོ་འཚོས་ཡོང་དུས་འདི་ནོར་འདུག་བསམ་པ་ཕལ་མོ་ཆེར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག་ནས་
རིམ་གྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་དོན་ཐོག་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
དེ་འདྲ་ཞིག་གི་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པའི་སྐབས། ང་རང་ཚོ་ནས་
གྲོགས་པོ་གྲོགས་མཆེད་སྙིང་ཉེ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་ཕར་ཚུར་
དགེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད་བྱས་ན། དོན་ཕན་ཆེ་བ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དུས་

ཚོད་འདིའི་སྐབས་ང་ཚོའི་བྱེད་ཕྱོགས་ཧ་ཅང་གི་སྤྱང་གྲུང་དོད་པོ་བྱེད་དགོས། ང་
ཚོས་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་མང་ཚོགས་ནས་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་བའི་ཆེད་འབད་
བརྩོན་དང་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཐབས་ཤེས་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་ཀྱང༌། དེ་དང་ཆབས་
ཅིག་ཕྱོགས་མང་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་བསྟུན་ནས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་སྟངས་མཁས་པོ་བྱེད་དགོས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ནས་བསྟན་པ་ལྟར། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་

ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་རེད། འདི་གཅིག་ཞུ་དགོས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

390

བསམ་པ་དྲན་བྱུང༌།

ཅ༽ ཟས་བཅད་ངོ་རྒོལ་དང་། སྤྱོད་བཟང་རྒྱུན་འཛིན།

དེ་ནས་ད་ལྟ་བཀའ་བློན་ཚོ་དང༌། ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གཉིས་བཅས་ཁྱུག་ཙམ་བཀའ་མོལ་བྱུང༌། ལྡི་ལིར་ཟས་བཅད་ལས་འགུལ་བྱེད་མཁན་ཚོ་དངོས་གནས་ལྷག་
བསམ་ཧ་ལས་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་ཐག་བཅད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་འདི་ཙམ་

བློས་བཏང་ནས་ཐག་བཅད་པའི་རྗེས་ལ་འདིས་ལམ་སེང་གྲུབ་འབྲས་ཤིག་སོན་གྱི་
རེད་དམ། གཡོ་འགུལ་ཞིག་ཐེབས་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད་དམ་ཟེར་ན། ད་ལྟའི་གནས་
སྟངས་འདིའི་འོག་ནས་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། ཁོང་ཚོས་འདི་ལྟ་བུའི་སེམས་ཐག་
བཅད་པ་འདི་ཁོང་ཚོའི་དོན་དག་མིན་པར་ང་རང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཡིན་པར་

བརྟེན། ད་ཆ་བྱེད་ཕྱོགས་གང་འདྲ་ཞིག་དགའ་བ་ཡོད་དམ། མ་གཞི་ཁྱེད་ཚོས་ཁ་
སང་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་གྲོས་ཆོད་ཀྱང་བཞག་གནང་བ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག གང་ལྟར་ང་ཚོ་བོད་མི་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཡིན་པས་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་ཡོད་མེད་ཁྱེད་
རང་ཚོས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས། ང་ཕྲན་བུའི་བློ་གཡེང་ཡོང་གི་འདུག གཞན་
དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱུ་མེད།
སྔོན་མ་ནས་ངས་ཞུས་ཡོད་པ་ལྟར། ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་ཆ་ནས་ང་ཚོ་བོད་
པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མིའི་སྤུས་ཀ་ཞན་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་མེད་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་
འདུག ཆབ་སྲིད་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཡང༌། ང་རང་གི་ངོས་ནས་མི་སྤུས་ཀ་དག་པོ་
དགོས་རྒྱུ་དེ་བས་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག མི་སྤུས་དག་པོ་བྱུང་ན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

391

གནས་ཚུལ་སོགས་ལས་ཀ་གང་དང་གང་ཡིན་ནའང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་

ཐག་ཆོད་པ་རེད། རྩ་བའི་བྱེད་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀུན་སློང་མ་དག་པ་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་

བྱུང་ན། དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གཞན་དག་ཡག་པོ་
ཞིག་ཡོང་ཐབས་མེད། ནང་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱབ་འཁྱོགས་པ་
ཞིག་མ་བྱུང་ན། ཕྱི་ནས་སྒྲིག་དང་ཁྲིམས་ཀྱིས་གཅུན་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད།
དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་ཉམས་

དམས་འགྲོ་གི་ཡོད་མེད་ཚང་མས་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དོ་སྣང་བྱས་ནས་དེ་
ཉམས་དམས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་ཆེད་སྒོ་གང་ས་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་དང༌། ཐབས་
ཤེས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག གཙོ་ཆེ་ཤོས་ཕྲུ་གུ་འཚར་ལོངས་བྱེད་མཁན་ལོ་ན་གཞོན་པ་ཚོར་ལྟ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ལྟ་

རྟོག་བྱེད་དགོས་ཀྱང༌ཕ་མ་ཚོ་དང༌། སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་མི་ཚང་མར་འགན་འཁྲི་ཡོད་
པ་ཞིག་དང༌། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ལ་ད་ལྟ་བར་དུ་མི་མང་པོས་དགའ་པོ་བྱེད་
སའི་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་ཡོད་པ་འདི་ལ་དོ་སྣང་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་སླ་རུ་
སླ་རུ་ཕྱིན་ན་ཆབ་སྲིད་དང༌། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ལས་རིགས་གང་ཅིའི་ཐོག་མགོ་
འཚོས་པོ་དང༌། གྲུང་པོ་ག་ཚོད་ཡོད་ནའང༌ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་
དུས་རྒྱུན་དུ་ཚང་མས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས།
མདོར་ན་རྨི་ལམ་ཚུན་ཆད་ལ་ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་ཁྱད་ནོར་ལྟ་བུ་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གཅིག་ཡོད་པ་འདི་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནའང་ཉམས་

པ་མེད་པ་ཞིག་དང༌། རབ་ལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐུབ་པ། རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

392

ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐུབ་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྤྱི་ཚོགས་གཞན་ནང་ལའང་ང་ཚོས་མི་དཔེ་བཟང་པོ་སྟོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་འདིའི་ཐོག་ལ་ཚང་མས་དགོངས་པ་བཞེས་
རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ན་ང་ཚོ་འདིར་བཙན་བྱོལ་བ་བྱས་
ནས་བསྡད་པའི་སྐབས་ལ་ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་

འོག་ལ་སེམས་བག་ཕེབས་པོ་ཞིག་དང༌། ཚང་མས་ལྷག་བསམ་བཅངས་ཐུབ་པ་
ཞིག་ཡོང་གི་རེད། མ་འོངས་པར་ང་རང་ཚོ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བའི་
མཚམས་ལ་ཡིན་ནའང་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་དེ་ཡོད་ན། བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་སྤྱི་

ཚོགས་ཤིག་ཆགས་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་མ་བྱུང་ན་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་ངས་
འདི་རྟག་པར་ཞུ་གི་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁ་ནས་འཆར་ཅན་དེ་
ཤོད་ཀྱི་འདུག་མ་དགོངས་ཨང་།
དཔེར་ན། ང་རང་ཚོས་ལྟོ་ཆས་ཉིན་ལྟར་ཟ་དགོས། ལྟོ་ཆས་ཁ་སང་བཟས་པ་
ཡིན། དེ་རིང་ཟ་གི་མིན་ཞེས་བསུན་སྣང་སུས་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་མེད། ལུས་འཚོ་བའི་
ཆེད་དུ་ལྟོ་ཆས་ཟ་དགོས་ཀྱི་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ང་རང་ཚོ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་
དགོས་པ་དང༌། མི་སྒེར་སོ་སོའི་མི་ཚེ་དེ་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་འཚོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད།
བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འཚོ་བ་ལ་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དགོས། བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་མེད་ན་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་འཚོ་ཐུབ་ཐབས་མེད། མཐོ་
གནོན་ཕྲག་དོག་དང༌། ང་རྒྱལ་འགྲན་སེམས་དེ་འདྲའི་ལམ་དུ་ཕྱིན་ན། སྐྱིད་པོ་གང་
ཡང་མེད་པ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་མིག་གིས་མཐོང་གི་འདུག ཤེས་གསལ་རེད།
སོ་སོའི་ལུས་འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་ལྟོ་ཆས་ཉིན་ལྟར་ཟ་དགོས་པ་བཞིན། ང་རང་ཚོ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

393

མིའི་སེམས་བདེ་སྐྱིད་ཀྱིས་འཚོ་བའི་དོན་དུ་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡོད་
དགོས། དེ་མི་ཚེའི་དོ་སྙིང་རེད། མི་ངན་པ་ཞིག་བྱུང་ན་མི་ལུས་ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ལ་
ཁྱད་པར་དེ་ཙམ་མེད། དེ་འཆར་ཅན་ཡིན་མ་དགོངས་པར་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་

ཁྱེད་རང་ཚོ་དགོངས་པ་བཞེས་ཤོག་ཨང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

394

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ཞི་བར་གཤེགས་ནས་ལོ་བཅུ་འཁོར་བའི་རྗེས་དྲན་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ ཀུན་གཟིགས་ཀྱི་མཛད་བཟང་དང་། ཐོག་མའི་མཇལ་འཕྲད།

དེ་རིང་འདིར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཀའ་དྲིན་ཅན་དེ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་
འདས་ནས་ལོ་བཅུ་འཁོར་བའི་རྗེས་དྲན་ཆེད་མངགས་གྲ་སྒྲིག་གནང་བ་འདིའི་ཐོག་
ང་རང་བཅར་རྒྱུ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་འགན་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
༸རྒྱལ་བ་དང་པཎ་ཆེན་གཉིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་

གོང་དུ་གསུང་བཤད་གནང་མཁན་ཁག་ནས་གསུངས་པ་བཞིན་ང་རང་སྒེར་གྱི་ངོས་
ལའང་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལྟར་དེ་རིང་བཅར་ཐུབ་པར་ཧ་ཅང་

དགའ་པོ་བྱུང༌། ཁྱེད་རང་ཚོས་འཆར་གཞི་བཀོད་ནས་དུས་ཡུན་གང་འཚམ་རིང་གྲ་

སྒྲིག་གནང་བ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གི་ཡིན།

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཐུགས་བསྐྱེད་སྨོན་ལམ་དུས་སུ་སྨིན་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་
པ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་དང༌། སྙིང་སྟོབས་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་དཔའ་བོ་ཞིག་ཡིན་

པ་གསལ་པོ་རེད། དངོས་གནས་བྱས་ན་ང་ལས་དགུང་ལོ་གཞོན་པར་བརྟེན་སྤྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

395

ཡོངས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ལྟར་བྱས་ན་ངོས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་

ཀྱང༌། རྐྱེན་དབང་གིས་ངའི་སྔོན་ལ་གཤེགས་པ་འདི་ནི་ཐབས་སྐྱོ་པོ་དང་སེམས་སྐྱོ་
བའི་གནས་ཡིན། དེ་རིང་ཁོང་དགོངས་པ་རྫོགས་ནས་ལོ་བཅུ་འཁོར་བའི་རྗེས་དྲན་
ཞུ་སྐབས་སེམས་སྐྱོ་པོ་ཡོང་གི་འདུགཔཎ་རིན་པོ་ཆེ་འཚོ་ཞིང་གཞེས་ནས་ཡོད་པའི་སྐབས་ལ་བསམ་བློའི་ནང་པཎ་

ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་བོད་ནང་ཤུགས་བསྐྱོན་རྒྱུ་གང་ཡོད་བསྐྱོན་གྱི་རེད་བསམས་ནས་
བློ་བཞག་ས་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་པ་རྫོགས་རྗེས་ང་ཕོད་
ནི་ཧ་ཅང་བགྲེས་དྲགས་པ་དང༌། དེ་མིན་མི་རིགས་ཀྱི་དཔའ་བོ་མང་པོ་ཡོད་ནའང་
ལོ་རྒྱུས་དང་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་ནུས་
པ་དམིགས་བསལ་འདོན་ཐུབ་མཁན་མེད། དེར་བརྟེན་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་
པ་རྫོགས་རྗེས་བོད་ནང་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ལྷགས་དུས་བསམ་བློའི་ནང་པཎ་

ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་ཡོད་རོགས་བྱས་ན་སྙམ་ནས་ལག་ཐོགས་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་འདུག པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་ཡོད་ན་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོང་གནང་གི་
རེད། ང་རང་ཚོའི་མི་རིགས་བསོད་ནམས་དམན་པའམ་གང་ལྟར་རྐྱེན་ངན་འདི་འདྲ་
ཞིག་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ནའང་།

གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི། །

དེ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་ན་ཅིས་ཕན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་པ་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་གོང་
དུ་གསུང་བཤད་གནང་མཁན་ཚོས་གསུངས་ཟིན་པས། ངོས་ནས་བསྐྱུར་ཟློས་ཡང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

396

ཟློས་བྱས་ནས་དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱུ་མི་འདུག་ཀྱང༌། དུས་ཚོད་འཁྲུག་པོ་ཞིག་དང་

སྐབས་འཁེལ་བ་དུས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་རྣམ་ཡང་འཁྲུག་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་
ཡོད་ཅིང༌། ཐོག་མར་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཕྱོགས་ནས་བཟུང་གནས་ཚུལ་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་
ཞིག་བྱུང་ཡོད། གང་ལྟར་དོན་དངོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ལོར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མདོ་
སྨད་ནས་ལྷ་སར་ཕེབས་ཏེ་ཐོག་མར་རྩེ་ཕོ་བྲང་ལ་མཇལ་འཕྲད་བྱུང༌། མ་མཇལ་གོང་ལ་བཞུགས་ཁྲི་རྒྱག་སྟངས་དང༌། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་སྐུ་ཕྱག་གནང་དང་མ་
གནང་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་རྙོག་དྲ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།
འོན་ཀྱང་དེ་ཚོ་གནས་ཚུལ་ཆུང་རྩག་ལ་བརྩིས་ཏེ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཁྱད་པར་

གང་ཡང་མེད། དེ་ལས་མིའི་ངོ་བོ་གལ་ཆེ་བ་རེད་སྙམ་བྱུང༌། མིའི་ངོ་བོ་ནི་ད་ལྟ་

བཀའ་བློན་ཁྲི་པས་གསུངས་པ་བཞིན་མཛད་སྒོ་རྙོག་དྲ་ཚ་པོ་དེ་ཚར་རྗེས་ཤར་རྒྱུད་
གཟིམ་ཆུང་ནང་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་སྐུ་རྐྱང་མཇལ་བ་ཡིན། དེ་ཉིན་ཟི་ལིང་ནས་
ཡོང་བའི་རྒྱ་མིའི་སྐུ་སྲུང་ཚོས་མེ་མདའ་སྦག་སྦག་འཁྱེར་ཏེ་གཟིམ་ཆུང་ནང་འཚང་
ག་བརྒྱབ་ནས་ཡོང་གྲབས་བྱས་པ་དེ་སྐབས་ཆ་ཕྲེང་གཟིམ་འགག་ནས་རྟ་ལྕག་གཞུ་
གྲབས་བྱས་པའི་གནས་བྱུང་ཡོད། གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ངོས་
གཉིས་གསོལ་ཚིགས་མཉམ་དུ་བཞེས་སྐབས་བཀའ་མོལ་ཕྲན་བུ་ཞུས་པ་ཡིན། ང་

རང་ཨ་མདོའི་ཕྲུ་གུ་ཡིན་ཡང་ལྷ་སར་སླེབས་ནས་ལོ་མང་ཙམ་ཟིན་པ་དང༌། པཎ་

ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཨ་མདོའི་ཕྲུ་གུ་ལྷ་སར་ཕེབས་མ་ཐག་པ་དངོས་གནས་ལྷད་མེད་པའི་

བྱིས་པ་དགུང་ལོ་གཞོན་གཞོན་ཞིག་འདུག རང་བཞིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བབ་དེ་རང་ལ་
བཞག་ན་དངོས་གནས་ཡག་པོ་ཡོང་བ་འདུག་སྙམ་པའི་སྣང་ཚུལ་གསལ་པོ་ཞིག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

397

བྱུང༌། དེ་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཕེབས་པ་རེད།

ཁ༽ ཀུན་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་སྟོབས་དང་། ཐ་མའི་མཇལ་འཕྲད།

ཡང་རྒྱ་ནག་ལ་མ་བསྐྱོད་གོང་ ༡༩༥༤ ལོའི་དབྱར་ཁ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་
སར་ཕེབས་ཏེ་དེ་དུས་ནོར་བུ་གླིང་ཁར་ཐེངས་ཁ་ཤས་མཇལ་འཕྲད་བྱུང༌། རིན་པོ་
ཆེའི་གནས་སྟངས་སྔོན་གྱི་དེ་རང་ལ་བཞུགས་ན་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་འདུག དེ་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་ཐོན་རྒྱ་ནག་ཏུ་གང་འཚམ་གཤིབས་པ་ཡིན། ༡༩༥༦ ལོར་རྒྱ་གར་བྱང་ཆུབ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་ཚོགས་ནས་སངས་རྒྱས་མྱང་འདས་ཀྱི་རྗེས་དྲན་ལ་གདན་ཞུ་གནང་
བ་ལྟར་ཡོང་སྐབས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་ཁྱུག་ཙམ་
མཇལ་བ་དང༌། དེར་གནས་མཇལ་ཞུས་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་ཡོང་ནས་གང་འཚམ་གཤིབས་པ་ཡིན། དེ་དུས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཞབས་གྲས་ཚོའི་ཞུ་ཕྱོགས་སམ་
དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཕྲན་བུ་དགོངས་པ་བཞེས་སྟངས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་མ་མཁྱེན་པའམ། མ་དགོངས་པའི་རྣམ་པ་ཕྲན་བུ་ཐོན་འདུག་པ་དེ་ནི་ཐུགས་ཁག་

མེད་པ་ཞིག་རེད། གཞི་རྩ་འདིའི་ཐད་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་སྤྱིར་བཏང་མཐོང་
ཚུལ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་མིའི་གཤིས་ཀ་དེ་གྱོང་པོ་ཞིག་དང༌། བློ་སྟོབས་ཡོད་པ་ཞིག་

ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད།
སངས་རྒྱས་མྱང་འདས་ཀྱི་དུས་དྲན་ཟིན་ཏེ་རྒྱ་གར་ནས་ཕར་ལོག་སྐབས་
གཞིས་རྩེར་རྙོག་དྲ་ཕྲན་བུ་བྱུང་ཞིང༌། དེ་དུས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་འཕྲད་བྱུང་
བ་དེ་ནི་མཇལ་འཕྲད་ཐ་མ་ཡིན། དེ་ནས་ ༡༩༥༩ ལོའི་ལོ་འགོ་དང༌། བོད་ས་ཁྱི་ཟླ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

398

༡༢ ཙམ་ཡིན་ཚོད་ངོས་རང་ས་ཕག་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་སྐབས་གྲྭ་སྐོར་དམ་བཅའ་འཇོག་རྒྱུ་ཡིན་པས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་ནས་སྐུ་ཚབ་ཏུ་གཅུང་ལགས་སྐབས་དེར་དྲུང་
ཡིག་ཆེན་མོ་མིན་ནམ་ཁོང་ཆེད་མངགས་གཏོང་གནང་བའི་མདུན་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེས་རྣམ་ཀུན་ལྟར་ཤོག་བུའི་ཐོག་མིན་པར་ཕྱག་སམ་ཞིག་བསྐུར་བ་གནང་འདུགགཅུང་ལགས་ཀྱིས་ཀྱང་འགྲེལ་བཤད་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱོན་བྱུང༌། གང་ལྟར་པཎ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེས་བར་སྐབས་ཀྱི་འགྱུར་བ་འདི་གཉན་འཕྲང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་སླེབས་
པ་དགོངས་པར་གསལ་པོ་རྟོགས་པའི་ཐོག་ནས་ད་ཆ་གཞུང་བླ་གཉིས་ཀྱི་ནུས་པ་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ཏེ་ཤུགས་རྒྱག་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་དགོངས་བཞེད་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་གནང་འདུག དེ་དོན་གཅུང་ལགས་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་
བྱུང༌། དེ་དུས་ང་ཚོ་བྲོས་བྱོལ་འགྲོ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་མེད། གྲྭ་སྐོར་དམ་བཅའ་ཟིན་པ་

དང་གནས་ཚུལ་ཉིན་བཞིན་ཛ་དྲག་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་ཀྱང་བསམ་བློའི་ནང་འཆར་
གཞི་འདི་ཡིན་གང་ཡང་མེད། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་སམ་ནང་ཕྲན་བུ་ནང་
བསྡུར་གྱིས་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་དགོས་པ་འཁོད་འདུག་ཀྱང༌། ང་ཚོས་སྐབས་དེར་སྔོན་ལ་ལེ་གང་འགྲིགས་དང་ལྷིང་གང་འཇགས་ཡོང་བའི་ཐོག་ཤུགས་བསྒྲིལ་བ་ལས་དེ་
མིན་གྱི་འཆར་གཞི་གང་ཡང་མེད་པ་དང༌། གཉིས་ནས་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་ཆེན་པོ་ཆགས་པའི་གནས་སྟངས་འོག་ནས་བཀའ་ལན་སྤྱི་འགྲེ་ཞིག་མ་གཏོགས་འབུལ་རྒྱུ་
མ་བྱུང་ཞིང༌། དེ་རྗེས་ང་ནོར་བུ་གླིང་ཁ་ནས་ཐོན་ཏེ་ལྷོ་ཁ་སྐྱིད་གཤོངས་ར་སྨད་དུ་སླེབས་པ་དང༌། དེ་ནས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་ཕྱག་བྲིས་ཤིག་དང༌། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་

པོར་བསྙེན་བཀུར་ཞུ་རྒྱུའི་དངུལ་བཅས་ཕུལ་བ་ཡིན། ཕྱག་བྲིས་དེའི་ནང་སྐབས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

399

དེའི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཆགས་ཡོད་པ་ཞིབ་ཕྲ་བཀོད་ཡོད། ཕྱག་བྲིས་དེ་པཎ་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་ཏུ་འབྱོར་ཡོད་མེད་ངས་གསལ་པོ་མི་ཤེས། གང་ལྟར་དེ་དག་
ནི་ང་རང་སྒེར་གྱི་ཐོག་ནས་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཤིབས་ཏེ་དོ་སྣང་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་
ཁག་ཡིན།

གལ་ཆེ་ཤོས་དུས་དེ་ནས་བཟུང་གཅུང་ལགས་ཀྱི་ངོས་ལ་བརྗོད་པ་ཇི་བཞིན་

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་རང་ཐོག་གི་ཉམས་མྱོང་དང་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཐོག་རང་སྟོབས་ཀྱི་དགོངས་པའི་རྩལ་རྫོགས་པའི་མཚམས་ནས་བཟུང་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་

ཐར་དང༌། སྲིད་བྱུས་འཛིན་སྟངས་དེ་རང་ཚུགས་བརྟན་པོ་ཞིག་བཟུང་ནས་ཐ་མ་མྱ་

ངན་ལ་མ་འདས་བར་དེ་གའི་ཐོག་ནས་ཕེབས་པ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ང་རང་ཚོ་ཚང་
མས་མཐོང་བ་འདི་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་སྐུ་ངལ་དང་སྐུ་སྲོག་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་སྤྱིར་

བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་དང༌། ཡང་སྒོས་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་བསྟན་པ།
གཉིས་ནས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་རང་དབང་གི་དོན་དུ་ཐ་མ་སྐུ་སྲོག་
བློས་བཏང་ནས་དཔའ་བོ་ཆགས་པ་འདི་ནི་རྩོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་པ་ཡིག་

འབྲུ་ཁྲི་བདུན་གྱི་ཐོག་ནས་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་མཐོང་བ་འདི་ཡིན།

ཁོང་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་དང་ཐུགས་བསྐྱེད་སྨོན་ལམ་དུས་
སུ་སྨིན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་གི་ཡོད། ཁོང་མྱ་
ངན་འདས་པ་ལ་ང་ཚོར་བྱ་ཐབས་མེད་ཀྱང༌། ང་ཚོར་བྱེད་ཐབས་གཅིག་ཡོད་པ་ནི་
ཁོང་གི་སྐུ་ཚེའི་རིང་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་པའི་དོན་དག་ད་ལྟ་ཡང་བསྒྲུབ་རྒྱུར་ལུས་ཏེ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

400

ཡོད་ན་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་མོས་པ་ཡོད་པ་དང༌། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་
རྣམ་ལ་ཡི་རངས་ཡོད་མཁན་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་ཁོང་གི་འབད་བརྩོན་གནང་བའི་

དོན་དག་འདི་ང་ཚོ་སྤྱི་པའི་ལས་འགན་ཡང་ཆགས་ཡོད་པས་དེའི་དོན་ལ་ང་ཚོས་
སེམས་ཤུགས་དང༌། སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་ནས་ཁོང་གི་བཞེད་དགོངས་ཡོངས་རྫོགས་
མཐར་ཕྱིན་འགྲུབ་ཐབས་སུ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས་པ་ཡིན།

ག༽ པཎ་ཆེན་ཆུང་སྲིད་དང་། གོང་མའི་རྣམ་ཐར།

དེ་ནས་ད་ལྟ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་གསར་པ་ཕེབས་པ་འདི་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་
ཞིག་དང༌། སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིགས་པར་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་
ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལྡན་པའི་ཆོས་པ་རྣམ་དག་གཅིག་དང༌།

བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་ཞབས་འདེགས་གནང་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། དེ་
ལྟར་ཡོང་བ་ལ་བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་གནང་དགོས་པ་ཡིན། ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་མེད་ན་ཉམས་ལེན་གནང་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན། ཉམས་ལེན་མེད་ན་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་
བུ་ཆགས་མི་ཐུབ། དེར་བརྟེན་རིན་པོ་ཆེ་ཆུང་ཆུང་འདིའི་གསན་བསམ་སློབ་གཉེར་
ཡག་པོ་ཡོང་བ་དང༌། དེའི་ཐོག་ནས་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བ་ལ་སྨན་པ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་
པའི་ཆེད་དུ་ད་ལྟ་ང་ཚོར་སྨོན་ལམ་རྒྱག་རྒྱུ་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང་ཚང་མས་སྨོན་ལམ་རྒྱག་དགོས།
རིམ་པས་རིམ་པས་བོད་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། དེའི་

མཚམས་འགྱུར་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་དེ་ལ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

401

གཞིགས་ཏེ་དངོས་སུ་མཐུན་འགྱུར་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབ་དགོས། དེ་མཚམས་ང་
རང་གི་ངོས་ནས་ཐུབ་པ་གང་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་དོན་དམ་དོན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ལ།

འབྲེལ་ཡོད་མི་སུ་དང་སུ་ཡིན་ཡང་དེ་འདྲའི་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་
བྱུང་མཚམས་ཚང་མས་ཞབས་འདེགས་ཡག་པོ་ཞུ་དགོས། ད་ལྟ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེའི་ཡང་སྲིད་ཆུང་ཆུང་འདི་རྒྱུ་ཆ་ནི་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་གསལ་པོ་འདུགརྒྱུ་ཆ་ཡག་པོ་ཡོད་པ་འདིས་ནང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཚང་བ་ཡིན་པས། ཕྱིའི་ཆ་རྐྱེན་ཆ་ཚང་
འཛོམས་པའི་ཐོག་ནས་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་ཚུལ་
བཞིན་དུ་བསྐྱངས་ཐུབ་མཁན་ཞིག་ཡོང་བར་ཚང་མས་ཐུགས་སྨོན་གནང་རོགས་
ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

402

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ཉིན། སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་སྩལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ཀ༽ འདས་དོན་ལ་ཕྱིར་བལྟ་དང་། བཙན་བྱོལ་བའི་གྲུབ་འབྲས།

ང་རང་ཚོ་ལས་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་འབྲེལ་བའི་ཆོས་གྲོགས་ཟེར་ནའང་རུང༌།
འཐབ་གྲོགས་ཟེར་ནའང་རུང༌། གང་ལྟར་འགན་ཆེན་པོ་འཁྱེར་བའི་བློ་མཐུན་རྣམ་པ་
ལྷན་རྒྱས་ལ། བཀའ་སློབ་བདུད་རྩི་སྙིང་ལ་བཅངས་ཆོག་པ་དེ་འདྲ་ང་ལ་ཞུ་རྒྱུ་གང་
ཡང་མི་འདུག་ཀྱང་། གང་ལྟར་འདས་པའི་ལོ་བཞི་བཅུ་དེའི་རིང་ལ་བསམ་བློ་བཏང་
ན། ཕལ་ཆེར་ང་ཚོས་མི་གོ་གང་འཚམ་ཆོད་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ༡༩༥༩

ལོ་ལྷ་ས་ནས་གནས་ཚུལ་ཛ་དྲག་གི་འོག་ནས་ཐོན་དགོས་པ་བྱུང༌། དེ་ནས་རྒྱ་གར་
དུ་ཟླ་བ་བཞི་པའི་ནང་སླེབས་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ལོ་ཁ་ཤས་ནང་བོད་ཀྱི་གནས་

ཚུལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་སྲིད་སྙམ་པའི་སེམས་ཐག་ཐུང་ཐུང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་དང༌།
ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གང་འདྲ་ཆགས་ཡོང་སྙམ་པའི་ཚོད་མ་ཐིག་པའི་ནང་ནས་

དུས་ཚོད་བསྐྱལ་བ་རེད། མི་ས་མ་རིར་ཚ་བའི་དཀྱིལ་དུ་ལུས་པ་རྣམས་ས་བསིལ་

ས་ཞིག་ཏུ་བསྐྱལ་རྒྱུ་སོགས་སྐབས་དེར་ང་ཚོས་འཕྲལ་སེལ་གྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་
རྒྱུའི་ཐོག་ཤུགས་བསྒྲིལ་བ་རེད།
དེ་ནས་ཕྲན་བུའི་ལྷིང་འཇགས་བྱུང་མཚམས་ལོ་ཤས་ནང་འགྱུར་བ་འགྲོ་སྲིད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

403

པའི་བློའི་ཟུར་དུ་རེ་བ་ཞིག་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་དང་ཆབས་ཅིག མི་ཐོག་མང་པོ་ཡང་
འགོར་སྲིད་པ་ཞིག་རེད་སྙམ་སྟེ་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་དོན་གུང་བསྒྲིགས་པ་དང༌།
གལ་ཆེ་ཤོས་ན་གཞོན་རྣམས་སློབ་སྦྱོང་ཐོག་ཤུགས་བསྒྲིལ་སྟེ་ ༡༩༦༩ ཙམ་ལ་སླེབས་སྐབས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་སྟངས་གང་འཚམ་གྱི་ཚོད་ཐིག་པ་ལྟ་བུ་

བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་ ༡༩༧༠ ཐམ་པ་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ ༡༩༧༣ ལོའི་མཚམས་སུ་ང་ཚོ་སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་སྐད་ཆ་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་ཡོང་སྲིད་པ་དང༌། སྐད་ཆ་བཤད་ནས་ང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་བསལ་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་ལས་ཐབས་
གཞན་མེད་པར་ང་ཚོས་བསམ་བློའི་ནང་ཚོད་དཔག་དང༌། གོ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད།
གང་ལྟར་དུས་ད་ལྟ་བར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་ང་ཚོས་ཕྱི་མིག་ཅིག་བལྟས་ན།
འདས་པའི་ལོ་བཞི་བཅུའི་ནང་ང་ཚོས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་མི་གོ་ལྟ་བུ་གང་འཚམ་བཅད་ཡོད། ད་ཆ་ལམ་སེང་དུས་ཚོད་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་
ཞིག་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་ལུང་བསྟན་ལྟ་བུ་རྒྱག་ཐུབ་ཐབས་མེད་ཀྱང༌། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་
ཆ་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ན། བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བའི་ཚོད་དཔག་གང་ལ་གང་
འཚམ་བྱེད་ཐུབ་རྒྱུའི་མཚམས་ལ་སླེབས་ཡོད། འདི་ནི་ང་ཚོ་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་
སེར་སྐྱ་མཆོག་དམན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཧུར་བརྩོན་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཡིན་

པས་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

བར་སྐབས་ཤིག་ནས་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་སྤུས་ཚད་ཇེ་ལེགས་
སུ་བཏང་སྟེ། དོན་དམ་པའི་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་རིམ་པ་བྱས་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

404

ད་ལྟ་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཁྱུག་ཙམ་རིང་བཀའ་མོལ་གནང་བ་དེ་དག་དངོས་གནས་སེམས་ཁུར་ཡོད་པ་དང༌། སེམས་ཁུར་ཙམ་མ་ཡིན་པར་མགོ་ཡང་འཚོས་ངེས་ཡོད་པ། མ་འོངས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་བློར་ཤར་བའི་ཐོག་ནས་བཀའ་མོལ་གནང་བར་
དགའ་པོ་བྱུང༌། ཧ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། དེ་བཞིན་བཀའ་ཤག་ནས་གསལ་བཤད་
དགོས་པ་དེ་ཚོ་ཡང་རྒྱབ་མདུན་མེད་པ། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་ཐོག་ནས་བསམ་
པ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་སྤོབས་པའི་ཐོག་ནས་བཤད་ཐུབ་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ཧ་ཅང་

དགའ་པོ་བྱུང༌། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁ༽ རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་དང་། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ།

གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་གཅིག་གིས་བཤད་སོང་བ་ལྟར། ང་རང་ཚོར་དགེ་
སྐྱོན་དངོས་གནས་ཡོད་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། དོགས་པའི་གནས་ཡོད་ན་ཡང་དེ་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་བཤད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ཆོས་ཕྱོགས་ནས་ཡིན་ནའང་དོགས་
པ་ཁོང་སློང་བྱས་ཏེ་མཐའ་དཔྱད་ཡོང་བ་ན་ལམ་གོལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོང་གི་
མེད་པ་རེད། དཔེ་འདི་ལྟ་བུར་མང་ཚོགས་ནང་ཡིན་ནའང་རུང༌། ཁྱེད་རང་ཚོ་ལས་
བྱེད་པ་དང༌། སྤྱི་འཐུས་སོགས་ཀྱི་ནང་ཕྲན་བུའི་དོགས་པའི་གཞི་ཡོད་ན། དེ་གསལ་
པོ་བྱས་ཏེ་བཏོན་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་འདས་པའི་ལོ་
བཞི་བཅུའི་རིང་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་འོག་མི་རེ་ཟུང་གི་ཁེ་ཕན་
ཆེད་དང༌། རྒྱབ་མདུན་ངོ་ལྐོག་བྱས་འདུག་ཅེས་པའི་ལབ་གླེང་མེད་པ་ལྟར། ང་ཚོས་
ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་བྱེད་ཆོག་པའི་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གི་ངང་བསྡད་ཡོད་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

405

ཀྱང༌། རེ་ཟུང་སྒེར་གྱི་བྱེད་སྟངས་ལྟ་བུས་དེ་འདྲའི་འགལ་རྐྱེན་ཡོང་མི་སྲིད་པ་མ་
རེད། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་སྐྱོན་ཆ་ལྷག་པ་དེ་གྲས་ཐེར་འདོན་བྱས་ཏེ་ཐད་ཀར་དོགས་གཅོད་དང༌། གསལ་བཤད་ནན་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
དེ་གོང་ལྔ་བཅུ་ང་དྲུག་ལོར་ང་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་བ་དང༌། ང་བདུན་ལོར་ཕྱིར་

ལོག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བཟང་པོའི་ཆ་ལ་མི་གཞན་གྱིས་བསྟོད་བསྔགས་བྱེད་ཀྱི་

རེད། རང་བཞིན་གྱིས་འབྲས་བུ་ཞིག་ཐོན་ཡོང་གི་རེད། འགན་ཁུར་ཡོད་མཁན་གྱི་
ཆ་ནས་སྐྱོན་ཆ་ལྷག་པ་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་གཟབ་གཟབ་བྱས་ཏེ་གོ་བསྡུར་
བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ངས་ལྟ་བ་དེ་འཁྱེར་ཏེ་རྣ་ཐོས་ལ་ཕར་བརྒྱབ་ནས་གྲོ་མོ་
ཆུ་འབི་ཐང་དུ་རྒྱ་མིའི་དཔོན་པོ་རྣམས་དང་པོ་ཐུག་པའི་ཉིན་མོར་ངས་བསམ་ཚུལ་
འདི་བཤད་པ་ཡིན། དེ་ནས་རྒྱལ་རྩེ་དང༌། གཞིས་རྩེ་དང༌། ལྷ་སར་ཡང་སྐད་ཆ་འདི་

བཤད་པ་ཡིན། རྒྱ་མིའི་རྣ་བ་མི་འགྲོ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་སོང༌། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ལོག་སྤྱོད་
པའི་བསམ་བློ་གཏོང་གི་འདུག་བསམ་པ་འདྲ། ང་ཚོ་བོད་པའི་ནང་ཆ་བཞག་ནའང༌།
ལས་ཀ་ཇི་བྱས་ལ་སོ་སོས་འུར་ཤོབ་བཤད་མི་དགོས་པར་མིས་མཐོང་གི་རེད།
འཛམ་བུ་གླིང་ཕྱི་ནང་ཚང་མས་དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ང་ཚོ་བོད་པའི་བཙན་བྱོལ་བ་
འདི་དག་ལ་མང་ཆེ་བས་བསྟོད་བསྔགས་ཡོད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་སྲིད་གཞུང་ལ་ཆ་བཞག་ནའང༌། བསྟོད་བསྔགས་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད།
ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་འགྲིགས་ཡོད། འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་མེད་སྙམ་དུ་སྣང་
བ་དག་ནས་བསྡད་ན་གཏན་ནས་མི་འགྲིགས།
ཆོས་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཆོས་མིན་བྱེད་སྲིད་པས། །

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

406

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རང་བློ་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་སྟབས་ཡང་དང་
ཡང་དུ་བརྟག་དཔྱད་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་དགོས་པ་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཞིག་
གི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང༌། ཡང་ཡང་ཞིབ་འཇུག་བྱས། བསམ་བློ་བཏང༌། སོ་སོས་
དཔང་པོ་འཕེར་བ་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བྱས་ན་སྤྱི་ཟོམ་གྱི་ཐོག་ནས་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་
སྲིད་པ་ཞིག་རེད། ལྷག་པར་དུ་གནད་འགག་ཆེ་བ་ཞིག་ལ། འཐུས་ཤོར་གྱི་རིགས་

དང་པོ་མངོན་གསལ་དེ་ཙམ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན། གང་འཚམ་ནས་
འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་འདུག་སྙམ་པ་ང་ཚོ་ཚང་མས་མཐོང་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་
སྐབས་ཕྱིས་དྲགས་པ་རེད། སྐྱོན་ཤོར་ཚར་རྗེས་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་ཏུ་ཕྱིན་ནའང་

དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དང་པོ་ནས་སྐྱོན་ཆ་གང་ཞིག་ལྷག་གི་འདུག་དང་མི་

འདུག་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཡིད་གཟབ་དང༌། དོ་སྣང་བྱས་ནས་སྦྱང་བཤད་དང་
གསལ་པོ་བཟོ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག ད་ལྟ་བར་དུ་ཚང་མས་གང་ཡོང་གནང་
གི་ཡོད་པ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ག༽ འཛེམས་མེད་ཀྱི་དགེ་སྐྱོན་དང་། སྤྱི་དོན་ལ་འགན་འཁུར།

ང་ཚོས་སྦྱངས་བཤད་བཏང་བའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཡིན་ཡང་

རུང༌། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་ཡིན་ནའང་རུང༌། ཚང་མས་སོ་སོའི་ནང་གི་སྐད་ཆ་
དང༌། སྒེར་གྱི་ཁྱིམ་ཚང་གི་སྐོར་ཤོད་ཀྱི་མེད། དེ་ལས་ལྷག་པ་ཆོལ་ཁ་དང༌། ཆོས་
ལུགས་ལུང་ཚན་གྱི་སྐད་ཆ་ཡང་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོས་བོད་གངས་ཅན་པ་ཟེར་བ་དེའི་དོན་དག་ལ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང༌། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

407

བསྟན་པའི་དོན་ལ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་དོན་ལ་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད་པར་བརྟེན། སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་འཁྱོག་པོ་ཡོང་བསྲང་བྱས་ཏེ་དགེ་སྐྱོན་གང་
ཞིག་བཤད་ཀྱང་དེས་སྒེར་ལ་ཕོག་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་རེ་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དང་འབྲེལ་བའི་དགེ་སྐྱོན་སྐད་ཆ་བཤད་ཚེ་དེ་མི་སྒེར་ལ་ཕོག་སྟེ་
དམ་ཚིག་མི་གཙང་བ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་འདྲའི་སྐྱོན་ཆ་ལྷག་གི་འདུག་ཅེས་འཛེམས་ཟོན་ངང་ནས་ཕྱིན་ན། སྐྱོན་དེ་
ནམ་ཡང་བསལ་མ་ཐུབ་པར་ལྷག་གི་རེད། དགེ་སྐྱོན་བཤད་དགོས། རྩོད་པ་རྒྱག་
དགོས་པའི་རིགས་ཀྱང་མདུན་དུ་རྒྱག་དགོས། དགེ་སྐྱོན་ཤོད་མཁན་ཡིན་ནའང་
བསམ་པ་རྣམ་དག་གིས་བཤད་པ་ལས། ཁ་ནས་སྤྱི་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་དགེ་འདོན་
སྐྱོན་བསྲང་བྱས་པའི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་ལ། ཕུགས་དེར་ཤོག་ཤོག་ཁག་དང༌། སྒེར་
པ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ན་རྒྱུ་ཚ་རྒྱུའི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་ཐོན་ན། དེ་ཤོད་མཁན་གྱི་
ནོར་འཁྲུལ་རེད། ཕན་གྱི་མ་རེད། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཉན་
མཁན་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཁུར་བླངས་ནས་དགེ་སྐྱོན་བཤད་སོང་སྙམ་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་ལས། སྒེར་གྱི་ཐོག་ལ་ན་རྒྱུ་ཚ་རྒྱུ་བྱས་སོང་བསམ་
པའི་དོན་མེད་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་བྱས་ན་མི་འགྲིགས། སྐབས་རེ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་
པ་རེད། དེ་མི་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་ཡར་རྒྱས་འགོག་པའི་སྐྱོན་ཆ་ཆེ་ཤོས་ལྟ་
བུ་ཞིག་རེད། དགེ་སྐྱོན་བཤད་དགོས། དེ་དག་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་དགོངས་དག དེ་
ངས་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལས་སྒེར་པ་མི་སུ་ཞིག་ལ་བཤད་པ་མིན་ཞེས་
དགོངས་སེལ་ཞུ་དགོས་པ་སོགས་གང་བྱེད་དགོས་ཀྱང་བྱས་ཆོག་གི་རེད། དེར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

408

སྤམ་ཤོར་དགོས་དོན་དང༌། དེ་ངོ་ཚ་དགོས་དོན་མེད། གང་ལྟར་ཡང་སྙིང་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་བཤད་སྐབས་དང་པོ་ནས་ལྷག་བསམ་
རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དང༌། ཉན་མཁན་ཡིན་ནའང་དེ་དེ་
བཞིན་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ཡིན་སྙམ་ནས་ཉན་པ་མ་གཏོགས། གོ་བ་འདྲ་མིན་རྒྱབ་པའི་

གནས་ཚུལ་འདི་སྐབས་རེ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ང་ཚོ་བོད་པ་གཅིག་པུ་མིན་

པར་ང་ཚོས་ངོ་ཤེས་པའི་ཕྱོགས་གཞན་ལའང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་དགེ་
སྐྱོན་གསལ་བཤད་བྱེད་སྟངས་དེ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དྲང་པོས་གཞུང་བསྲང་དང༌། ཁུངས་འཁྱོལ་བ་བྱས་ཏེ་བཤད་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དོན་མེད་སྐད་ཆ་འུར་
ཤོབ་དང་མགས་ནས་བཤད། ཁུངས་སྐྱེལ་མ་ཐུབ་ན་མི་རེ་ཟུང་གི་བསམ་བློའི་ནང་

འཁྲུག་རྐྱེན་བཟོ་ཐུབ་ཙམ་ལས། དགེ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད། གང་བྱུང་མང་བྱུང་བཤད་
ན་ཡག་པོ་མི་འདུག གནས་ཚུལ་ཞིག་ལྷགས་སོང་ན། དེ་རྒྱུ་མ་ཕུ་འདེད་ཀྱི་བརྩད་

གཅོད་མཐིལ་ཕྱིན་པ་བྱས་ཏེ་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་བཟོ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་
འདུགང༽ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྱུར་འགྲོས་དང་། ཉམ་ཐག་ལ་ལྟ་སྐྱོང་།

དེ་ནས་བཀའ་ཤག་དང༌། ཚོགས་གཙོ་ང་ཚོ་སྐད་ཆ་བྱུང༌། བོད་དོན་སྐོར་རྒྱ་ནག་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་འདྲ། དེ་ཚོའི་གྲས་རྩ་བ་རྒྱ་མིས་ཇི་ཙམ་བྱས་
མ་བྱས་ལ་རག་ལུས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་མིས་ཇི་ཙམ་བྱས་མ་བྱས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་
འཛམ་བུ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་འགྱུར་བར་ལྟོས་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུ་རྐྱེན་མང་པོ་ཚོགས་པའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

409

སྟེང་ནས་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་ཞིག་རེད། ཚོགས་དགོས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་ཀྱང་
གཞན་ལ་རག་ལས་པ་མ་གཏོགས། ང་ཚོའི་ལག་པར་མེད་ན་ཡང༌། བདེན་པ་ང་ཚོར་
ཡོད་པ་དང༌། འཛམ་གླིང་གི་སྲིད་གཞུང་དང༌། ཚོགས་པ་ཁག་མང༌། རྒྱ་ཆེའི་མང་

ཚོགས། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་མི་རིགས་གཟུར་གནས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཚོའི་ནང་ང་ཚོའི་བདེན་དོན་ཤེས་རྟོགས་དོ་སྣང་རྒྱ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་གོ་སྐབས་དམ་
འཛིན་བྱས་ཏེ་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཁེ་དབང་རྩོད་ལེན་མུ་མཐུད་ཡུན་
བསྲིངས་ཏེ་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད།
བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་འདི་དག་ནི་

མཐུན་རྐྱེན་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཙམ་མ་གཏོགས། གཞན་ལ་
རག་ལས་མི་དགོས་པར་ང་རང་ཚོའི་ལག་པར་ཡོད་སྟབས། ང་རང་ཚོས་བསམ་བློ་
བཏང༌། འཆར་གཞི་བཀོད། འཆར་བཀོད་པ་ནང་བཞིན་ལག་ལེན་བཀལ་ནས་འགྲོ་
དགོས། འདིའི་ནང་ང་ཚོས་འཐུས་ཤོར་མ་སོང་བ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་སྐད་
ཆ་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་པ་འདི་དག་དངོས་
གནས་ཉམ་ཆུང་ཚུལ་ལྡན་གྱིས་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ཟེར་ནའང་རུང༌། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཟེར་ནའང་རུང༌། དེ་ལ་གློ་སྙིང་བྲང་གསུམ་བསྟན་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཚོའི་ཤེས་ཡོན་དང༌། འཕྲོད་བསྟེན། འཚོ་གོས་སོགས་གང་ཅིའི་ཐོག་ང་ཚོས་ལྟ་རྟོག་
ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་མ་ཐུབ་ན། དྷ་རམ་ས་ལར་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་མང་

པོ་ཚུགས་དང་མ་ཚུགས་མེད་པར་སྒོ་རྒྱག་དགོས་པའི་མཚམས་སུ་སླེབས་རྒྱུ་རེད། ང་ཚོས་དྷ་རམ་ས་ལར་ལས་ཁུངས་བཙུགས་དགོས་པའང་བོད་ནང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

410

བ་མེད་ཀྱང༌། བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཉམ་ཐག་དེ་དག་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་ཕྱིར་བཙུགས་
པར་བརྟེན། མིང་རྒྱབ་ཁུར་གྱི་འགན་ཁུར་བླངས་ཏེ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་དགོས་པའི་མི་ཉམ་

ཆུང་དེ་དག་སྐྱབས་མེད་མགོན་མེད་དུ་ལྷགས། ས་གནས་དོན་གཅོད་གཞིས་འགོའི་ཐུགས་རྗེ་གང་གཟིགས་ལྟ་བུའི་སྒང་ལ་ལུས་ན། དེ་ནི་སྐྱོན་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་གཞིས་

ཆགས་ཁག་ཏུ་བསྐྱོད་སྐབས་ལབ་རྒྱུ་བྱུང༌།
མ་གཞི་བཀྲ་ཤིས་དབང་འདུད་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་ཐེངས་མང་ཕྱིན་པ་རེད།
ཁ་སང་ཨོ་རི་སར་སླེབས་པའི་སྐབས་སུའང་དེ་དག་རྒྱུས་ཡོད་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག་
པར་དགའ་པོ་བྱུང༌། དེ་དེ་བཞིན་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཤེས་རིག་དང༌། འཕྲོད་བསྟེན་སོགས་
ཁྱེད་ཚོ་ཚང་མས་སྐབས་འཕྲལ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་དག་ཧུར་ཐག་བྱེད་མུས་ལྟར། གང་ལྟར་ང་ཚོས་དེ་དག་སྲ་ཐག་ཐག་ཅིག་མ་བྱུང་ན། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ལས་རྒྱུ་
འབྲས་དང་མ་མཐུན་པ་རེད། གཉིས་ནས་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་འདི་གནས་དང་

མི་གནས་ཀྱང་བཙན་བྱོལ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་འདི་དག་གིས་བལྟ་སྟངས་ལ་རག་

ལུས་ཡོད། གལ་ཏེ་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྡུག་གི་སྒང་ལ་ཕྱིན་པའི་དབང་

དུ་བཏང་ནའང༌། ང་ཚོ་ཕྱི་རུ་ཡོད་པའི་བཙན་བྱོལ་བ་འབུམ་གཉིས་ཙམ་ཡོད་པ་འདི་
དག་རྒྱུ་དང༌། ཤེས་ཡོན། ལྷག་བསམ་ལྡན་པ་བྱུང་ན་འགུལ་བསྐྱོད་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་

རེད། དེས་ན་ང་ཚོས་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་པ་རྣམས་སྲ་ཐག་ཐག་བཟོ་དགོས་
པ་ནི་ཐད་ཀར་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་ཕན་པ་མ་ཟད།
དེ་བརྒྱུད་ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དོན་དག་ལ་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ཚང་མས་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་ལེན་དགོས།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

411

ཅ༽ གདན་སའི་སློབ་གཉེར་དང་། ཆོས་ཚན་གྱི་དགེ་མཚན།
ང་ཚོའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་ཡོད་པའི་ཆོས་སྡེ་ཁག་ཀྱང་གལ་ཆེན་པོ་འདུགསེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིས་མེད་ཆོས་སྡེ་ཁག་མང་ཆེ་བ་
བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་རྒྱག་རྒྱུའི་སྐོར་དེང་སང་མིག་ལྟོས་གསར་པ་ཞིག་སླེབས་ཏེ་ཧ་
ཅང་ཡག་པོ་འདུག ཡིན་ནའང་ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་ཐུགས་ཁུར་བཞེས་མཁན་ཚོས་དེ་སྔའི་ལམ་ལུགས་སྲོལ་གྱི་མིས་ལྟོས་ཙམ་ལས། ད་ལྟའི་ཡུལ་དུས་དང་མཐུན་པའི་

བྱེད་སྒོར་བློ་རིག་གོ་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་ཕྲན་བུ་མ་འདང་བ་མིན་ནམ་དྲན་གྱི་འདུགདཔེར་ན། སྔར་རྒྱ་གར་ནཱ་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་དེ་དག་གིས་སྐྱབས་ལ་གཉིས་འཛིན་
མིན་པར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་ནར་སྐྱབས་སུ་འཛིན་གྱི་ཡོད་ཀྱང༌། ནང་པའི་

ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་ཡག་པོ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་མུ་སྟེགས་པ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་

ལྷུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་དག་ཆ་ཚང་སྦྱང་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེང་སང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱ་རྒྱུར་
རྒྱ་གར་ནཱ་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གིས་གཏན་ལ་

ཕབ་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་མ་འགྲིགས་པར་སྣོན་པ་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་རྒྱག་དགོས་
པ་མེད་ཀྱང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་སྒང་ལ་དེང་སང་ཚན་རིག་ཡར་རྒྱས་ཤུགས་ཆེ་
ཕྱིན་ཡོད་སྟབས། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ཤེས་དགོས་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་

མང་པོ་ཡོད། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་སོ་སོའི་ལྟ་བ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཤེས་
མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ཚན་རིག་པ་དང་གོ་བསྡུར་བྱ་རྒྱུར་ང་ཚོར་སྤོབས་པ་ཡོད་པ་
ལས། ཞུམ་དགོས་པ་དང༌། འཇིགས་སྣང་བག་ཟོན་བྱེད་དགོས་པ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

412

འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་འགན་མང་ཙམ་བཞེས། གོ་བསྡུར་མང་ཙམ་བྱས་ཏེ་མ་འོངས་
པའི་ཡོང་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ཀླད་པ་མང་ཙམ་དཀྲུག་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲའི་ཐོག་མ་
འདང་བའི་སྐྱོན་ཞིག་མེད་དམ་སྙམ་པ་མཐོང་བྱུང༌།
དེ་བཞིན་གྲྭ་ས་གྲྭ་ཚང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་ཆ་བཞག་ནའང༌། དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་ནས་ས་ཆ་ཐོབ་སྐལ་ཕྲན་བུ་གནང་ཡོད་པའི་ཐོག་དེང་སང་དགོན་པའི་ནང་དུ་ཁང་པ་གསར་པ་རྒྱག་མཁན་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་
ཚོའི་གྲས་གདནས་སྤྱི་ཡོངས་ནས་འཆར་གཞི་བཀོད་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་དམ་ཞེས་རྩད་
གཅོད་བྱེད་སྐབས། དེ་འདྲ་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག སོ་སོས་
དངུལ་གཏོང་ཐུབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་དགོན་པའི་ནང་ཁང་པ་ཐོག་རྩེག་མང་པོ་
བརྩིགས་ཏེ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་དང་སྒྲིག་འཛུགས་གང་ཡང་མེད་པ་དེ་ཚོའི་
གྲས་ང་ཚོས་འཐུས་ཤོར་རེད། ས་གནས་ས་ཐོག་གི་འགན་ཁུར་མཁན་རྣམས་ནས་
ནུས་པས་མ་འདང་བ་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་འདི་ཚོ་ཆོས་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་
སྟབས། དེ་ཚོར་ལམ་སྟོན་དང༌། བློ་རོགས་གྲོས་རོགས་ལྟ་བུ་བྱས་ནས་གང་དགའ་
ཅི་ལེགས་གོ་བསྡུར་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགཆ༽ ཤེས་ཡོན་གྱི་འཐུས་ཤོར་དང་། བོད་ཕྲུག་གསོ་སྐྱོང་།

ཤེས་ཡོན་ཐོག་ལ་ཆ་བཞག་ན། གཞི་རྩ་མེད་སར་གཞི་རྩ་གསར་དུ་ཚུགས་ཏེ་
ང་ཚོ་སྤོབས་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་ཡང༌། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་མིའི་སྤུས་ཀ་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་
ཀྱི་འདུག་གམ། གཉིས་ནས་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྤུས་ཀ་དེ་ཡང་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

413

འདུག་གམ། དེ་བཞིན་བོད་སྤྱི་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་མཚོན་ན། འདས་པའི་ལོ་བརྒྱ་
ཕྲག་གི་ནང་ཚུད་ལ་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་ཏུ་སྨིན་པའི་

སྐབས་སུ་བཅོས་ཐབས་གང་ཡང་མེད་པ་བཞིན། སློབ་གྲྭ་ཁག་ཏུ་མི་རབས་གསར་

པ་འཚར་ལོངས་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ང་ཚོས་ཐོག་མ་ནས་ལྟ་རྟོག་ཡག་པོ་བྱེད་མ་ཐུབ་པར་ལུས་ཏེ་ཕྱིས་སུ་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭ་དང༌། མཐོ་སློབ་ཏུ་འཛུལ་ཞུགས་
སྐབས་མི་གྱོང་པོ་དང༌། ལས་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཤེས་མཁན། ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་མེད་མཁན་ལྟ་བུར་གྱུར་ན། དེ་ལམ་སེང་བཅོས་ཐབས་ཧ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། དེ་ནི་ཁོ་རང་

སྡུག་དྲགས་པས་མིན་པར་ང་ཚོས་ལོ་མང་པོར་ལྟ་རྟོག་ཡག་པོ་བྱེད་མ་ཐུབ་པར་
འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན།
འདིར་གྲོས་ཚོགས་ནང་འདྲ་ཆགས་པོ་བཤད་པ་དང༌། ལས་བསྡོམས་ནང་དུ་བཀོད་པ་བཞིན་ལག་ལེན་འཐུས་ཚང་བསྟར་མ་ཐུབ་ན། འཕྲལ་གྱི་གྱོང་སློབ་ཕྲུག་
དང་ཕ་མར་ཕོག་གི་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཉིན་མ་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མིན་

པར་མི་ཐོག་གཅིག་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་པར་བརྟེན། ཕུགས་ཀྱི་གྱོང་བོད་མི་རིགས་སྤྱི་

ལ་ཕོག་གི་ཡོད། དེང་སང་གཞོན་སྐྱེས་ཁ་ཤས་རྒྱ་གར་བའི་གྲས་སུ་མ་ཚུད། བོད་
པའི་གྲས་སུ་མ་ཚུད། ཕྱི་རྒྱལ་ལའང་མ་ཚུད། ཤེས་ཡོན་གང་ཡང་མེད་མཁན་དེ་འདྲ་འགའ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་གཞིགས་པས་ང་ཚོས་
བསམ་བློ་ཆེ་ས་ནས་བཏང་སྟེ་ཚང་མས་ཡིད་ཟབ་ཁུར་ལེན་མ་བྱས་ན། རྗེས་སུ་
དཀའ་ངལ་འཕྲད་མི་ཡོང་ངམ་དྲན་གྱི་འདུག ཅི་སྟེ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཚེ། ང་རང་ཚོ་
རང་ཉིད་ཀྱིས་ལྷོད་ཡངས་བྱས་ཏེ་སྐྱོན་ཆ་ལྷག་པ་མ་གཏོགས། གཞན་སུ་ལའང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

414

མཛུབ་མོ་འཛུགས་ས་མེད།
རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་ལ་ཆ་བཞག་ནའང༌། ང་རང་ཚོས་འཆར་གཞི་ཡག་པོ་གཏན་ལ་ཕབ། གུང་ཡག་པོ་བསྒྲིགས། ཡིད་ཆེས་འཕེར་བ་ཞིག་བྱས་ན་རོགས་རམ་
ཏན་ཏན་ཐོབ་ས་རེད། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་འགན་ཁུར་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་
པའི་ལས་དོན་འདི་རིགས་ནང་ཕྲན་བུ་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་གི་མེད་དམ་སྙམ་པས།
གནད་དོན་དེ་ཚོའི་ཐོག་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུགཇ༽ འཐུས་ཤོར་ལ་རྩད་ཞིབ་དང་། བཀའ་བློན་གྱི་འོས་མི།

སྤྱི་འཐུས་ཚོར་ཆ་བཞག་ན། གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་འགལ་རྐྱེན་དང༌། འཐུས་
ཤོར་ཡོང་མིན་ཐོག་ཉམས་ཞིབ་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག གནས་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ལ་
གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་པའི་སྐབས་ཙམ་མིན་པར་དུས་རྒྱུན་གཏན་ནས་བསམ་བློ་
གཏོང་དགོས། སྤྱིར་བོད་པ་ཡིན་ཕྱིན་འགན་ཁུར་དགོས་ཀྱང༌། འཐུས་མིའི་མིང་

བཏགས་ཏེ་ལས་འགན་ཡོད་པའི་རིང་ལ་དེ་བས་ཀྱང་འགན་ཁུར་བླངས་ཏེ་འཐུས་
ཤོར་གང་དུ་འགྲོ་མིན་ཐོག་ཞིབ་ཚགས་པོས་གྲོས་བསྡུར་དང༌། ཉམས་ཞིབ་བྱེད་
དགོས། དེ་ཡང་སྐྱོན་ཆ་ཡོད་སར་མཛུབ་མོ་འཛུགས་ཐུབ་པ་ཙམ་མིན་པར། སྐྱོན་
དེའི་རྩ་བའི་འབྱུང་རྐྱེན་ཐོག་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་སྐྱོན་ཆ་སེལ་བའི་ཐབས་ཤེས་ངོས་
འཛིན་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཕྱིའི་རྣམ་པའི་ཆ་ནས་ལས་ཁུར་ཐ་

དད་དུ་སྣང་ཡང༌། དོན་མཐར་ཐུག་གི་ངོ་བོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་ཁུར་མཉམ་ལེན་བྱེད་
དགོས་པའི་དོན་དག་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པ་ལས་འགལ་བ་གང་ཡང་མེད།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

415

ངས་གོ་ཐོས་ལ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཚར་རྗེས་ས་གནས་སོ་སོར་མི་ཁ་

ཤས་འགྲོ་རྩིས་ཡོད་པ་དགའ་པོ་བྱུང༌། ཚགས་ཚུད་ཡོང་བ་ལའང་གཙོ་ཆེ་ཤོས་མི་མང་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་འགན་འཁྱེར་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག སྐབས་རེ་མི་མང་

ཉམ་ཆུང་གི་ནང་དུ་སོ་སོས་བྱེད་དགོས་པའི་ལས་འགན་གྱི་སེམས་ཤུགས་མ་འདང་
བའི་རྣམ་པ་མཐོང་གི་འདུག དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་ས་གནས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་གོ་བརྡ་
སྤྲད། སྐུལ་ལྕག་བྱེད་ཐུབ་ན། འཐུས་ཤོར་གང་དུ་འགྲོ་མིན་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང༌།

ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་སེམས་ཁུར་གཅིག་སླེབས་པ་མ་ཟད། དེ་ལ་མང་ཚོགས་སོ་
སོའི་ངོས་ནས་ནུས་པ་འདོན་པའི་གོ་སྐབས་དང༌། ཐབས་ལམ་ཡོད་ན་ཁུར་མཉམ་ལེན་བྱ་རྒྱུར་ཕན་གྱི་རེད།
བཀའ་བློན་འོས་གཞི་བཏོན་རྒྱུའི་སྐོར་ལ། ཛ་དྲག་གིས་མི་ལ་བརྩད་གཅོད་
ལེགས་པོ་བྱ་མ་ཐུབ་པར་བྲེལ་བའི་ངང་ནས་འདེམས་པ་ཡིན་ན། ནམ་རྒྱུན་ངོ་ཤེས་
ཡོད་པའི་མི་ལས་གཞན་ཐོབ་ཀྱི་མེད། ད་ལྟ་ཆོས་དོན་བཀའ་བློན་དགོངས་པ་ཞུ་
རྩིས་ཡོད་པ་ལྟར། དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་ཕྲན་བུ་ཞིབ་འཇུག་ནན་ཙམ་བྱེད་དགོས། ལས་
འགན་འཁྱེར་མཁན་གྱི་མི་འོས་པ་ཞིག་མ་སླེབས་ན། མི་ལ་ཤེས་ཡོན་མེད་ན་ལས་
དོན་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་རྒྱུ་དང༌། ཤེས་ཡོན་ཡོད་ཀྱང་ལྷག་བསམ་མེད་ན་དེས་བས་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་བ་མི་གྲངས་འབུམ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་ཡོད་
པའི་ནང་བརྟག་དཔྱད་ཡག་པོ་བྱས་ན། མི་དྲག་པ་འགའ་ཤས་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་
གྱི་འདུག ད་ལྟ་བཀའ་བློན་འོས་གཞི་བཏོན་རྒྱུ་འདི་བྲེལ་བའི་ངང་མིན་པར་དཔྱད་
ཞིབ་ལེགས་པོ་བྱས་ཏེ་བཏོན་མ་ཐུབ་ན་ངས་འགན་མི་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་འདུག དེ་མིན་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

416

གང་ཡང་ཞུ་རྒྱུ་མེད། ཚང་མ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཧུར་ཐག་

གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཉ༽ མི་རབས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་དང་། འཐུས་ཤོར་གྱི་རྣམ་པ།

སྤྱིར་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་གི་ཡོད་ཀྱང༌། སྐབས་རེ་གཡས་གཡོན་ནས་དཔེ་བལྟ་བའི་སྐབས་ལེགས་ཆ་མ་འགོས་པར། ཉེས་ཆ་འགོས་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། དེ་
ཡང་ངས་རྒྱ་གར་བ་ཚོ་ལ་རྟག་པར་ཞུ་གི་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་དུ་གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་པ་
དང༌། བཟོ་ཐུབ་པའི་ལག་རྩལ་ཡོད་རུང༌། བཟོས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་སྤུས་དག་པོ་དེ་ཙམ་མེད། ང་རང་ཚོ་བོད་པའང་སྤུས་དག་པོ་མེད་པ་ཐེབས་ཆག་ཅིག་བྱུང་ན་དེས་
བློ་ཁ་ཚིམས་ཏེ། ཚད་ལོན་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་འབད་བརྩོན་མི་བྱེད་པའི་ཉེན་ཁ་ཏན་
ཏན་འདུག དེས་ན་གང་ཅིའི་ཐོག་ལེགས་ཤོས་དེ་བྱ་སྙམ་པའི་སྤོབས་པ་བསྐྱེད་རྒྱུ་
གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་མིན་ཐེབས་ཆག་ཙམ་ལ་ཆོག་ཤེས་བྱས་ནས་བསྡད་ན་སྐྱོན་
ཆེན་པོ་རེད།
ངས་སྔོན་མ་ནས་ཞུས་པ་བཞིན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་པ་ལ་ཆ་བཞག་ན་
ཡག་པོ་རེད་ཅེས་ཞུས་པ་དེ་ང་རང་མགྱོགས་པོ་ཤི་གི་རེད་ཟེར་གྱི་མེད། ང་ཚོས་མི་
རིགས་གཅིག་གི་དོན་མ་གཏོགས་མི་ཐོག་གཅིག་གི་དོན་དུ་ཤོད་ཀྱི་མེད། མི་ཐོག་
གཅིག་གི་དོན་ཡིན་ན་ད་ལྟ་འགྲིགས་ཙམ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ང་རང་སྒེར་ལ་ཆ་བཞག་
ན་ཡང་ད་ལྟ་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་བཞི་ལ་སླེབས་ཟིན་པས་ཚེ་ལྷག་རྣམས་བདེ་པོ་དང་སྐྱིད་
པོའི་ངང་འཁྱོལ་གྱི་རེད། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡར་མར་གང་དུ་འགྲོ་གྲབས་ཡོད་མེད་ནི་མི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

417

ཤེས། གང་ལྟར་ང་ཚོའི་དུས་ཚོད་རྫོགས་ཀྱང༌། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་དང༌། ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་མུ་མཐུད་བསྡད་ཡོད། དེ་ཡང་བོད་པ་གཅིག་པུའི་དོན་དུ་མིན་པར་
འཛམ་གླིང་གི་མིའི་ཁེ་ཕན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། ང་ཚོས་འབད་བརྩོན་བྱེད་པ་འདི་མི་

ཐོག་གཅིག་གི་དོན་དུ་མིན་པར་མི་རབས་ནས་མི་རབས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡིན་པས་གཟབ་

གཟབ་མ་བྱས་པར་ལྷོད་ཡངས་བཏང་ན། མི་ཐོག་རྗེས་མ་དེ་ལྷག་བསམ་གྱིས་མ་

འདང་བ་མིན་ནའང༌། རང་བཞིན་གྱི་བག་ཆགས་སམ། གོམས་གཤིས་ངན་པའི་

དབང་གིས་དེ་ལས་སྐྱོ་བ་དང༌། དེའི་རྗེས་མ་རྣམས་དེ་བས་ཀྱང་སྐྱོ་བ་ཆགས་རྒྱུའི་

ཉེན་ཁ་ཏན་ཏན་འདུགདེར་བརྟེན་ཚང་མས་ཧུར་ཐག་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ནན་ཏན་གྱིས་ཞུ་རྒྱུ་
ཡིན། ང་རང་ཚོ་རང་ཉིད་ཚགས་ཚུད་པོ་དང་ཡག་པོ་བྱུང་ན་མིས་ཆ་བཞག་གི་རེད།
མིས་བློས་བཀལ་གྱི་རེད། ཇི་ཙམ་གྱི་མིས་ཆ་བཞག་བློས་བཀལ་ན། གཞུང་འབྲེལ་
གྱི་ངོས་འཛིན་མེད་ཀྱང་དོན་ལ་ངོས་འཛིན་ཡོད་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་རང་ངོས་ནས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་ན་ད་ལྟ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ངོས་འཛིན་ཐེབས་
ཆག་ཡོད་པ་འདི་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་རེད། ང་རང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོད་པ་འདི་
རྣམས་དོན་ངོ་མའི་ཐོག་ཚགས་ཚུད་པོ་དང་། ནུས་པ་ཐོན་པ། མིས་བརྩི་འཇོག་ཡོད་
པ། ངོས་འཛིན་ཡོད་པ་ཡོང་ཐབས་སུ་ཚང་མས་གཟབ་གཟབ་བྱས་ན་མ་གཏོགས། འཐུས་ཤོར་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་མཐོང་གི་འདུག བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
ཞེས་བཀའ་སློབ་སྩལ།། །།

418

༄༅། །༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་སྔ་རྗེས་སུ་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་ཁག

༡༩༩༢-༢༠༡༡

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༣༠ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་ཐུན་མོང་ལ། ཆེད་དོན། ད་ལམ་སྐབས་བཅུ་
གཅིག་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག
༡༩༩༢ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༤ ཉིན། བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སོ་གཅིག་པའི་ནང་གསེས་ཁ་
པ་དང༌། དོན་ཚན་ང་ལྔ་པའི་ནང་གསེས་གསུམ་པ་བཅས་ཕྱིར་འཐེན་སྐྱར་བཅོས་བྱ་
རྒྱུའི་གྲོས་ཆོད་བཀོད་པ་འདི་བཞིན་ཅོལ་ཆུང་གུ་དོག་གི་བསམ་ཚུལ་ཙམ་ལས། དགེ་མཚན་དོན་ཕན་ལྡན་པར་མ་མཐོང༌། ཚང་མའི་བློ་གསལ་བཞིན། ཐོག་མའི་
བཅའ་ཁྲིམས་ཚོགས་ཆུང་གི་ཟིན་བྲིས་ནང་དོན་ཚན་འདི་དག་བཀོད་ཡོད་པ་དེར།
སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོས་ཞིབ་འཇུག་
གིས་དོན་ཚན་འདི་དག་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་རྒྱུའི་བསམ་འཆར་བཏོན་རུང༌། ངོས་ནས་
གནད་དོན་འདི་དག་དགོས་པ་གལ་ཆེར་བཟུང་སྟེ་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ཆེད་གཉེར་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

419

འགོད་འཇུག་བགྱིས་པ་ཡིན། འདི་དག་ཡིག་ཆའི་ནང་རྣམ་འགྱུར་མཛེས་ཆོས་ལྟ་
བུར་བཀོད་པ་མ་ཡིན་པར། དོན་དམ་པར་བོད་མི་རྣམས་མང་གཙོ་མཚན་ཉིད་ཚང་
བའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་དང༌། མང་གཙོ་སྨྲ་བཞིན་དུ་སྲིད་དབང་མཁྲེགས་འཛིན་བྱེད་མཁན་དག་དང་དོན་དངོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་པོར་མཐོང་བ། མ་འོངས་པར་ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་ལམ་ཕྱོགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་བཅས་དགོས་དོན་རྒྱ་ཆེར་
བསམ་གཞིགས་བགྱིས་པ་ཡིན་པས། གོང་གསལ་དོན་ཚན་གཉིས་བཅའ་ཁྲིམས་
ནས་ཕྱིར་འཐེན་མ་དགོས་པར་རང་འཇགས་བཞག་ན་ལེགས་ཞེས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་

ཚོགས་སར་གསལ་བཤད་བརྡ་སྤྲོད་ཡོད་པ། ཏཱ་ལའི་བླ་མས། ༡༩༩༢ཟླ་ ༧ ཚེས་
༣༠ ལ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༣ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་ཐུན་མོང་ལ།ཆེད་དོན། ཉེ་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་རྒྱའི་བར་རྩོད་རྙོག་སེལ་ཐབས་སུ་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་བྱ་འདུན་གྱི་རྣམ་

འགྱུར་བསྟན་པར། ངོས་ནས་བོད་རྒྱ་འདྲ་མཉམ་གཉིས་སྨན་ཆེད་གྲོས་མོལ་དོན་
ལྡན་གཞི་རྩ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཐབས་སུ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ད་བར་འབྲེལ་
ལམ་དང་ཐབས་ཤེས་ཅི་བྱས་སྙིང་བཏུས་འཁོད་པའི་ཚིག་ཐོ་དང༌། ཕྱོགས་ཕན་ཚུན་
གཉིས་ནས་སྔོན་འགྲོའི་ཆ་རྐྱེན་གྱི་གཞི་རྩ་འདོན་བཟུང་མ་དགོས་པར་གུ་ཡངས་
དཀྱེལ་ཆེའི་ལམ་ནས་གྲོས་མོལ་བྱ་འདུན་གྱི་ཡིག་བཤུས་བཅས་ལྡི་ལི་རྒྱ་ནག་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

420

གཞུང་ཚབ་བརྒྱུད་སྤྲད་དེ་བརྡ་ལན་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དངོས་ཡོད་གནས་དུས་དང་མཐུན་ཞིང་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཁོང་ཡངས་ཀྱི་འབྲེལ་བསྡུར་བྱེད་འོས་ཡིད་རྟོན་འཕེར་བའི་བསམ་ཚུལ་ད་དུང་ཡང་མ་བྱུང༌། དོན་དུ། བོད་རྒྱ་
རྩོད་རྙོག་ཞི་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་སེལ་ཐབས་ཡོང་དང་མི་ཡོང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་
དངོས་དོན་བསམ་ཚུལ་བྱེད་བབས་ལ་རག་ལས་ཡོད་སྟབས་སྐབས་འབྲེལ་འོས་
འཚམས་ཆེ་བའི་གནས་དོན་ཅི་འགྱུར་དང་བསྟུན་པའི་འབྲེལ་བསྡུར་བྱ་རྩིས་དང༌།
ཉེ་དུས་ཐེའི་ཝན་གཞུང་གི་མི་སྣ་ཆེད་འབྱོར་བྱུང་དོན་ཕན་ཚུན་གྲོས་མོལ་ཆེད་
འདི་ནས་སྐུ་ཚབ་མི་གསུམ་ཐེའི་ཝན་དུ་གཏོང་རྩིས་སྐོར་བཅས་པའི་གནས་ཚུལ་
རྣམས་བཀའ་ཤག་ནས་གྲོས་ཚོགས་སུ་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། ཡང༌། བོད་རྒྱའི་
བར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྩ་དོན་རྩོད་གཞི་འཁྲུན་ཆོད་ཡོང་ཐབས་བྱེད་བཞིན་པའི་མུར། དེང་
རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ནང་སྔར་ལྷག་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་གསལ་བསྒྲགས་བྱེད་
པའི་སྐབས་འདིར། བོད་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་སྤྱི་དང༌། རང་བྱུང་གི་བཀོད་པར་འཕྲལ་ཡུན་
གནོད་གཞིར་མི་འགྱུར་བའི་ཐབས་ཚུལ་གཙོར་གྱུར་ཐོག བོད་མི་སྤྱི་སྒེར་སོ་སོས་
བོད་ནང་བོད་མིའི་ཤེས་ཡོན་དང༌། རིག་གཞུང༌། དཔལ་འབྱོར། འཕྲོད་བསྟེན་སོགས་
ལ་སྨན་པའི་རང་རང་འཁོས་དཔག་གི་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་ངེས་ཀྱི་འཛུགས་སྐྲུན་
ཐུབ་ཐབས་དོ་ཁུར་འབད་བརྩོན་ལྷུར་ལེན་བགྱིད་འཐུས་དང༌། རིམ་པས་འདི་ནས་

ཀྱང་གནས་དུས་འགྱུར་འགྲོས་དང་བསྟུན་པའི་བོད་ནང་ཡར་རྒྱས་འབྱུང་ཐབས་སུ་
སྨན་དགེའི་བསམ་གཞིགས་བགྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས་དེ་དོན་གྲོས་ཚོགས་སུ་མོལ་
ལུགས་ཡིད་འཇགས་འཚལ། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ ༡༩༩༣ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༣ ལ།།

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

421

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༠ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐུན་མོང་ལ། ཆེད་དོན། སྐབས་
བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པའི་ཐོག་གྲོས་བསྡུར་
བྱས་དོན། འབྱུང་འགྱུར་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་དང༌། དེའི་སྒྲུབ་ཐབས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་
འོས་བསྡུའི་སྐོར། བྱེས་འབྱོར་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང༌། ལྷག་དོན་གཞིས་ལུས་བོད་
མིའི་ཁྲོད་ནས་བརྒྱུད་ལམ་སྣ་ཚོགས་ཐོག་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་བཅས་ལ་གཞིགས་

ཏེ་ད་ལམ་ ༡༩༩༧ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་བཞག་པའི་སྐོར་ཚོགས་
གཙོ་ཐུན་མོང་བརྒྱུད་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་བློ་ངེས་བྱུང༌།
གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་ནས་ད་ཕན་བསམ་ཚུལ་གང་འཚམས་འབྱོར་རུང༌། ད་དུང་དེའི་སྐོར་བསམ་ཚུལ་མང་ཙམ་ཤེས་རྟོགས་བྱ་རྒྱུ་དོན་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བར་བརྟེན། ད་རེས་ལམ་སེང་འདི་བྱེད་ཐག་གཅོད་མ་དགོས་པར་གནས་སྐབས་ངང་
འཐེན་གྱིས། ༡༩༩༨ ལོའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་དང་བསྟུན་ངོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་
གསལ་བསྒྲགས་བགྱིས་ན་ལེགས་གནས་སྙམ་པ་བཅས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས། ༡༩༩༧
ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༠ ལ།།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༦ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

422

སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཐུན་མོང་ལ། འབུལ་འབྲས།
མཁྱེན་གསལ་ལྟར། ༡༩༩༠ ཕན་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་བློན་རྣམས་འདི་

ནས་ཐད་བསྐོས་བྱས་པ་དང༌། ༡༩༩༡ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་

འཅའ་ཁྲིམས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་ཚན་༢༡ ནང་བཀའ་བློན་འོས་འདེམས་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་འོས་ཤོག་ཅི་བྱུང་རྩ་འབོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་བདུན་ཅུ་ལོང་པ་དགོས་རྒྱུ་གསལ་བ། དངོས་སུ་ལག་བསྟར་སྐབས་བརྒྱ་ཆ་མ་ལོང་པའི་རྐྱེན་གྱིས། ༡༩༩༣

ལོར་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱིས་བཀའ་བློན་འོས་གཞི་ངོས་ནས་མིང་འདོན་བྱ་རྒྱུ་གསལ་བ་
ལྟར་ད་བར་ལག་བསྟར་བགྱིས་པ་དེ་ལྟར་ཡང༌། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འོས་གཞིའི་མི་

འགྲོ་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་རྙེད་སོན་ཡོང་མིན་དང༌། གཉིས་ནས་སྤྱི་མཚུངས་མང་
གཙོའི་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་བདེ་མིན་བཅས་ལ་བརྟེན། སླད་མང་གཙོའི་རྒྱལ་

ཁབ་ཁག་ནང་ཡོད་མུས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་དང་ཉེ་བ་བཀའ་བློན་ཁྲི་པའི་འོས་དམིགས་གསུམ་ངོས་ནས་དམིགས་འཛུགས་བགྱིས་པར་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་
ནས་གསང་བའི་འོས་བསྡུའི་ཐོག་ནས་མི་གཅིག་འདེམས་སྒྲུག་གིས་མང་མོས་འོས་

ཐོན་བྱུང་བ་དེས་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་བྱ་རྒྱུ་དང༌། ཁྲི་པ་དེས་རང་གི་ལས་རོགས་བཀའ་
བློན་འོས་དམིགས་ ༡༤ ལས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མིང་བཏོན་གྱིས་དེར་སྤྱི་འཐུས་ནས་

འོས་ཤོག་འཕངས་ཏེ་མང་མོས་འོས་ཐོན་རྩེ་བཏོག་གིས་བདུན་ལ་གཏན་འབེབས་བྱ་
འོས་སྙམ་པ་དང༌།
ཡང་ན། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པའི་ཐོག དབུས་དང་ཕྱོགས་མཐའི་གཞུང་ཞབས་དྲུང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

423

གཞོན་ཡན་དང༌། རྒྱ་གར་དང་ཕྱི་རྒྱལ་ས་གནས་ཁག་གི་གྲོས་ཚོགས་དང༌། རང་
བཙན་ཚོགས་ཆུང་ཁག་གི་འཐུས་ཚབ། ཚོགས་པ་ཁག་གི་འཐུས་མི་བཅས་ནས་

མང་མོས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་རྩེ་བཏོག་གིས་བརྒྱད་ལ་བཀའ་བློན་གཏན་
འབེབས་བྱ་རྒྱུ་དང༌། འོས་གྲངས་མང་ཤོས་དེས་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་བྱ་རྒྱུ་བྱས་ཚེ་འོས་གཞི་ཡོང་ཁུངས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྲོ་ཡང་དྲག་གྲས་
འདེམས་ཐོན་ཡོང་རེ།
ཡང་ན། འོས་གྲངས་མང་རིམ་བརྒྱད་ལ་བཀའ་བློན་དུ་ངེས་པ་ལྟར། འདེམས་
ཐོན་བཀའ་བློན་རྣམས་ནས་ད་མུས་བཞིན་གསང་བའི་འོས་བསྡུ་བྱས་ཏེ་འོས་གྲངས་
མཐོ་ཤོས་སུ་ཡིན་དེས་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་བྱས་ན་སྙམ།
གང་ལྟར་སྔ་འཕྲོས་བཀའ་བློན་ལས་རྒྱུན་ཐེངས་གཅིག་རིང་གོང་གསལ་གང་
རུང་ཚོད་ལྟ་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་རིམ་པས་ཉམས་མྱོང་གསོག་གིན་དུས་བསྟུན་ལེགས་
བཅོས་བྱ་འོས་སྙམ་ཞིང༌། ད་ལྟའི་བཀའ་བློན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཁུར་དུས་ཡུན་རྫོགས་
མཚམས་ལག་ལེན་འགེལ་བདེའི་ཆེད་ད་ལྟ་ནས་བསམ་ཞིབ་གོ་བསྡུར་བྱས་ལེགས་
སྙམ་པ་བཅས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༦ ལ།།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

424

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༨ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཐུང་མོང་ལ། ཆེད་དོན། ངོས་ནས་
བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་མང་གཙོ་ཚད་ལོངས་དོན་སྙིང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ལ་
བཙན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་ཉིད་ནས་འབད་བརྩོན་མུ་མཐུད་བྱས་འབྲས་སུ། བཙན་བྱོལ་
བོད་མིའི་བསམ་སྤྱོད་དང༌། ཤེས་ཡོན་ཉམས་མྱོང་གི་འཕེལ་རིམ་དང་མཉམ་བསྐྱོད་
ཀྱིས། སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་པའི་བར་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྱུར་བ་གང་འཚམས་ཕྱིན་
པ་གཞི་རྩར་བཟུང་སྟེ། སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་འཐུས་གྲངས་སྤར་དང༌། བཙན་
བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་གཏན་ལ་ཕབས་པ་སོགས་མདུན་བསྐྱོད་ཆེ་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་ལྟར་ཡང༌། ད་དུང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཡོད་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་གཞུང་འཛིན་དང་འགལ་ཟླའི་དབྱེ་མཚམས་གསལ་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་

མེད་ལ། ད་ལྟའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབས་ལ་གཞིགས་ན་འབྱུང་འགྱུར་ཡང་

གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་རེ་ཞིག་ཡོང་རེ་ཆུང་བས། ད་ཡོད་འོས་བསྡུའི་ལམ་སྲོལ་
འདིའི་འོག་སྤྱི་འཐུས་འོས་དམིགས་བཏོན་ཕྱོགས་ཐད། གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་
མཆོག་དམན་ཡོངས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་མཚོན་ཐུབ་པ་དང༌། ཤེས་འབྱོན་ལྷག་བསམ་ཉམས་མྱོང་ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ལྡན་པའི་རིགས་དྲག་འདེམས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་
དཀའ་བ་དང༌། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གནས་ཡུལ་ཁ་འཐོར་རྒྱ་ཁྱབ་ཆེ་དབང་གིས་

འོས་དམིགས་དྭང་བླང་བ་རེ་ཟུང་ཡོང་བའང་མང་ཚོགས་དང་འབྲེལ་ལམ་ཤུགས་ཆེ་
མི་ཡོང་བ་དང༌། སྐབས་རེ་སྐབས་འཚོལ་བ་མགོ་བདེ་དྲན་འཕྲུལ་ཅན་རེ་ཟུང་གིས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

425

མང་ཚོགས་བསླུ་འཁྲིད་བྱེད་སྲིད་པའང་མཐའ་མ་བཀག་པ་བཅས། མདོ་དོན་འོས་
གཞི་འདོན་ཕྱོགས་ཚད་ལྡན་བློ་ཁ་ཁེངས་ངེས་ཤིག་ད་དུང་ཡོང་གི་མེད་པའི་ཚོར་

སྣང་སྤྱི་དོན་ཐོག་དོ་ཁུར་ཡོད་པའི་ལྷག་བསམ་ཅན་དུ་མར་ཡོང་བཞིན་པ་མ་ཟད།

བར་སྐབས་ཚོགས་སྐྱིད་དང་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག་གིས་གྲོས་ཆོད་རྣམས་སུའང་འདི་
སྐོར་བསམ་ཚུལ་ནན་པོ་བཀོད་འདུག་པ་བཅས་དོན་སྙིང་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ཡར་རྒྱས་ཚགས་ཚུད་སྲ་བརྟན་མང་ཚོགས་ལ་སྲི་ཞུ་འཕེར་ངེས་དང༌། བོད་སྤྱིའི་རྩ་

དོན་སྒྲུབ་ཐུབ་ངེས་ཤིག་ཡོང་མིན་སྤྱི་ལྷན་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཚགས་ཚུད་ཡོད་
མིན་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེ་ཡང་འོས་གཞིའི་མི་འགྲོ་བསམ་ཡོད་ཚད་ལྡན་ཡོང་མིན་

ལ་ལྟོས་དགོས་པས། ད་ལྟ་ནས་འོས་བསྡུའི་སྒྲིག་གཞིར་དུས་བསྟུན་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་པའི་བསྐྱར་བཅོས་ལེགས་སྤེལ་བྱེད་ཕྱོགས་ཇི་དགེ་གྲོས་
ཚོགས་སུ་མ་ལན་མ་འགྱོད་པའི་བསམ་ཞིབ་བགྲོ་གླེང་མཐིལ་ཕྱིན་བགྱིས་ཏེ།
སྐབས་བཅུ་གསུམ་པའི་འོས་བསྡུའི་སྔོན་ཚུད་ནས་མང་ཚོགས་སུ་གོ་རྟོགས་སྤེལ་
ཕྱོགས་ནན་ཏན་བྱ་གལ་ཆེ་བས། ད་ལན་ཚོགས་དུས་འདི་ཐོག་ནས་གྲོས་བསྡུར་ལྷུག་པོ་ཞིག་འགོ་འཛུགས་བྱ་དགོས་ཡིད་འཇགས་གྱིས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས། ཕྱི་ལོ་

༡༩༩༩ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༨ ལ།།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

426

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༨ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གསུམ་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །སྐབས་བཅུ་གསུམ་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་དུས་གསུམ་པར་འབྱོར་བའི་འཐུས་མི་ཡོངས་ལ་འཚམས་འདྲི་དང་ཤིས་

སྨོན་ཡོད། ད་ལམ་བསྐྱར་དུ་འོས་བསྡུ་བྱས་པའི་གཏན་འཇགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་
རྒན་གཞོན་གཉིས་དངོས་སུ་ལས་ཁུར་ནང་ཞུགས་པར་བགྱི་སྒོ་མཐའ་དག་ལམ་ལྷོང་ཡོང་པའི་སྨོན་འདུན་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།
ད་ལམ་གྱི་ཚོགས་ཐེངས་འདིའི་གྲོས་གཞི་གཙོ་བོ་ལོ་འཁོར་སྔོན་རྩིས་གཏན་
འབེབས་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་སྟབས། བཙན་བྱོལ་གཞུང་མང་གི་ཕུགས་དམིགས་བསྒྲུབ་བྱ་
དང༌། ད་ལྟའི་གནས་བབ་གཉིས་ཀར་འཚམ་པའི་འཆར་རྩིས་གཏན་འབེབས་དང༌།
སྟངས་འཛིན་བྱེད་ཕྱོགས་ཐོག་བློ་གྲོས་བཏོན་ཏེ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་དོན་སྙིང་
ལྡན་པ་བྱེད།
བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སྐོར་ངེད་ཀྱི་དབུ་མའི་ལམ་ནས་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཕན་གྱི་

དམིགས་ཡུལ་བཟུང་སྟེ། ཞི་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད་ཅིང༌།
ད་ལམ་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་སྐབས་ཞིབ་གསལ་བརྗོད་པ་ལྟར། བོད་ཀྱི་དཀའ་

རྙོག་སེལ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་འདི་འོས་ཤོས་སུ་མཐོང་བས་རིམ་པས་ཞི་མོལ་ཐུབ་
རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད།
ཕྱོགས་མཚུངས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་དོན་དང༌། ཕྱི་དངོས་
པོ་དང་ནང་བསམ་བློ་ཡར་རྒྱས་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་འཕྲོད་བསྟེན་དང༌། དབང་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

427

པོ་སྐྱོན་ཅན་ལ་ཆེད་དམིགས་སློབ་སྦྱོང་ལྟ་རྟོག ལྷག་པར་ཉམ་ཐག་གི་བདེ་སྡུག་ལྟ་
སྐྱོང༌། ཆོས་ལུགས་ལུང་ཚན་ནང་ཁུལ་དམ་གཙང་མདུང་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་ཐབས། བོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་དང༌། དྲང་
བདེན་གྱི་གཤིས་བཟང་ཉམས་མེད་རྒྱུན་འཛིན་ཐུབ་ཐབས་བཅས་ཀྱི་རྩ་དོན་འདི་
དག་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་མི་རེ་ངོ་རེ་ནས་རང་རང་གི་རྣམ་

དཔྱོད་ནུས་རྩལ་བཏོན་ཏེ། སྤྱི་ཟོམ་མཛེས་ཟོལ་མིན་པར་བགྲོ་གླེང་ཞིབ་བསྡུར་
འཆར་འགོད་ལམ་སྟོན་ནན་ཟབ་ཡོང་བ་དང༌།
བོད་མིའི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དབུ་བརྙེས་ཏེ་མི་ལོ་སུམ་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་སོང་བའི་དུས་སྐབས་སུ་ཡང་བྱམས་བརྩེ་དང་འཚེ་བ་མེད་པའི་ལྟ་
གྲུབ་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་སྔར་སྲོལ་བཟང་པོ་ཉམས་མེད་རྒྱུན་འཛིན་ཐོག་ད་ལྟའི་
རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ་དང༌། བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་བཅས་དང་འཚམ་པའི་མང་

གཙོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་ཡོངས་སུ་ཚང་བའི་རྒྱུན་སྲོལ་དང༌། དེང་རབས་
ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་བཟང་པོ་ཞིག་རང་ཅག་བཙན་བྱོལ་དུ་གནས་རིང་བསྐྲུན་ཐུབ་པ་འདི་ནི་བློ་སྤོབས་དང་དགའ་སྒོམ་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་

པར་མ་ཟད། འབྱུང་འགྱུར་བོད་དུའང་འདི་མཚུངས་མང་གཙོའི་ལམ་ནས་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་ཐུབ་པའི་རེ་བ་དང་འབད་བརྩོན་མུ་མཐུད་བྱེད་དགོས། ཚོགས་འདུའི་
ལས་དོན་ལེགས་འགྲུབ་ཡོང་བའི་རེ་སྨོན་དང་བཅས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢

ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༨ ལ།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

428

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༣ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གསུམ་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །སྐབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དྲུག་
པར་འབྱོར་པའི་འཐུས་མི་རྣམས་ལ་འཚམས་འདྲི་ཞུ་རྒྱུ། ད་ལམ་གྱི་ལྷན་ཚོགས་
འདིར་བསམ་འཆར་འབུལ་རྒྱུ་གཤམ་གསལ།
༡༽ ད་ཕན་ཐད་བསྐོས་སྤྱི་འཐུས་གསུམ་བསྐོ་འཛུགས་བྱ་རྒྱུ་འདི་བཞིན་སླད་

དགོས་གལ་མ་མཐོང་བས་ས་དམིགས་ཕྱིར་བསྡུ་གནང་འགབ།

༢༽ འོས་བསྡུ་ལས་ཁང་གི་སྤྱི་ཁྱབ་འགན་འཛིན་དང༌། འོས་བསྡུའི་འགན་

འཛིན་ལས་འཕར། གཞུང་ཞབས་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་གི་ཚོགས་གཙོ་དང༌།
ཚོགས་མི། རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་རྩིས་ཞིབ་སྤྱི་ཁྱབ་བཅས་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱལ་སྐུ་ཚབ་
དོན་བྱེད་པ་བསྐོ་གཞག་གི་ལམ་ལྟར་འཆར་གཞི་ཕྱག་རྟགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསྐོ་
གཞག་བྱ་རྒྱུ་ལས། འདི་ནས་ཐད་བསྐོ་མ་དགོས་པ་བྱ་རྒྱུ།
༣༽ ལས་དོན་གཞི་རྒྱ་ལ་གཞིགས་ཏེ་གཞུང་ཞབས་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་
དང༌། འོས་བསྡུ་ལས་ཁང་གཉིས་ཟླ་བསྒྲིལ་དགོས་མིན་གོ་བསྡུར་བབས་གཟིགས་
གནང་རྒྱུ།

༤༽ གཞུང་ཞབས་ལས་བྱེད་རྣམས་ཡིག་རྒྱུགས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ལ་གཞིགས་

ཏེ་གང་ལ་ཇི་འོས་བསྐོ་གཞག་བྱེད་མུས་ལྟར། རྒས་ཡོལ་དང༌། རྒས་ཡོལ་སྔ་སྣུར།
ཕྱིར་འགྱངས། རྩ་དགོངས་གཏོང་རྒྱུ་བཅས་ཀྱང་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་མངའ་ཆེ་ཤོས་བཀའ་ཤག་གིས་རྒྱབ་གཉེར་ལྟར། གཞུང་ཞབས་འདེམས་ལྷན་ཐུན་མོང་གྲོས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

429

བསྡུར་གྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་འཐུས་ལས། འདི་གར་འཆར་གཞི་ཕྱག་རྟགས་ཞུ་མ་
དགོས་པ་གནང་རྒྱུ།
༥༽ ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་བསྐོ་ཕྱོགས་ཐད། ཆེས་
མཐོའི་ཚོགས་ཆུང་ལྟ་བུ་ཞིག་ནས་འོས་ངེས་དྲག་འདེམས་མང་མོས་ཀྱི་འོས་འཆར་འབུལ་རྒྱུའི་ལམ་སྲོལ་གསར་གཏོད་བྱ་རྒྱུ།
༦༽ ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བའི་ལས་རྒྱུན་དུས་ཡུན་ལོ་ཚད་ཐད་ལ་དགེ་སྐྱོན་ཇི་

ཡོད་སྐྱར་ཞིབ་གོ་བསྡུར་གནང་རྒྱུ།༧༽ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ཚད་ཐོག་ནས་གྲོས་ཆོད་
བཞག་པ་རྣམས་ལ་འདི་ནས་བཀའ་འཁྲོལ་སྐྱར་ཞུ་མ་དགོས་པར། འབྲེལ་ཡོད་གྲོས་
ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོས་བཀའ་འཁྲོལ་མིང་རྟགས་བཀོད་ན་འོས་བབས་ཆེ་ངེས།
གོང་གསལ་རྣམས་ད་རེས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་འདི་ཐོག་གོ་བསྡུར་གྱིས་བཅའ་

སྒྲིག་ནང་བསྒྱུར་བཅོས་ཐུབ་ན་རབ་དང༌། དེ་མིན་གྲོས་ཚོགས་རྗེས་མའི་སྐབས་སུ་
བསྒྱུར་བཅོས་ཐུབ་པ་གནང་དགོས། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་འཐུས་ཚང་ལེགས་འགྲུབ་ཡོང་བའི་རེ་སྨོན་བཅས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ཟླ་ ༩
ཚེས་ ༣ ལ།།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

430

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༦ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༨ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །ད་ལམ་གསར་དུ་འོས་འདེམས་བྱུང་བའི་སྐབས་བཅུ་བཞི་པའི་བོད་
མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་དང༌། དེ་བཞིན་གསར་དུ་འོས་
འདེམས་བྱུང་བའི་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་བཅས་ལ་བདེ་འཚམས་དང་བཀྲ་
ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡིན། སྐབས་འདིའི་གྲོས་ཚོགས་སུ་སྤྱི་འཐུས་
ཡུན་རིང་གནང་བའི་ཉམས་མྱོང་རྒྱུས་ཅན་རྒན་རབས་གང་འཚམས་ཡོད་པའི་ཐོགདེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གྱིས་ཕྱུག་པའི་ན་གཞོན་སྤྱི་འཐུས་གསར་པའང་མི་ཉུང་བ་
ཞིག་ཐོན་འདུག་པ་འདིས་སྲོལ་རྒྱུན་དང་གསར་གཏོད་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ནས་

གངས་ཅན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རྩ་དོན་ལ་ཕན་ནུས་ཐོན་པའི་ལས་དོན་སྙིང་པོ་ཅན་
སྒྲུབ་ནུས་པའི་རེ་བ་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད།
བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་བཞིན་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་བའི་

དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་ནི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཕུགས་བསམ་མང་ཚོགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་

བསྒྲུབ་རྒྱུའི་འགན་དབང་འཁྱེར་ཐུབ་པའི་མང་ཚོགས་ཚད་ལྡན་ཞིག་བསྐྲུན་ཏེ་བོད་
དོན་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ལས་དོན་ཐོག་ལྷོད་གཡེང་དང་འཐུས་ཤོར་མི་འབྱུང་བ་དང༌། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་བའི་རྗེས་
སུའང་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་གྱི་ཉམས་མྱོང་གི་སྐྱེས་བཟང་འབུལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པ་

དང༌། ད་ཆ་བཅའ་ཁྲིམས་ལྡན་པའི་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་གི་

ནང་སླེབས་ཟིན་པའི་སྐབས་འདིར་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་མཐོ་ཤོས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

431

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནི་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་མཚོན་
ནུས་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཤིག་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་ཟིན་པས་སྤྱི་འཐུས་མི་རེ་ངོ་རེས་རང་

གི་ཁུར་དུ་འཁྲི་བའི་རླབས་ཆེན་གྱི་ལས་འགན་རྣམས་རྒྱུན་དུ་དྲན་ལམ་དུ་ཡོད་
དགོས་པ་མ་ཟད། མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གྱི་ངོ་ཚབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་མཚོན་ནུས་པ་དང༌། གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྲིད་བྱུས་དང་ལས་རིམ་རྣམས་

མང་ཚོགས་སུ་གོ་རྟོགས་སྐྲུན་ནུས་པའི་སྤྱི་མི་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཡོང་རྒྱུའི་འདེམས་
བྱེད་མང་ཚོགས་ཀྱི་རེ་བསམ་ཡོད་བཞིན་པ་ལྟར་རེ་བ་སྐོང་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་གྱི་ནང་འདས་པའི་མི་

ལོ་ལྔ་བཅུ་མ་ཟིན་ཙམ་གྱི་རིང་རང་རེའི་བཙན་བྱོལ་གྱི་གནས་བབ་ལ་གཞིགས་པའི་

ཉམས་མྱོང་དང་གྲུབ་འབྲས་གང་ལེགས་བྱུང་ཡོད་ནའང༌། སྐབས་རེ་ད་དུང་ཡང་ལུང་ཚན་དང་ཆོས་བརྒྱུད་སོགས་སྡེ་ཚན་རིས་བཅད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་དང༌། ལས་དོན་ལ་
མི་རྟོན་པར་གང་ཟག་ལ་རྟོན་པའི་ཕྱོགས་ལྷུང་གིས་སྤྱི་དོན་འཐུས་ཤོར་ནར་
འགྱངས་འགྲོ་གཞི་ཡོང་འདུག་པ་དེ་དག་ལ་ཡིད་གཟབ་དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་བསྟེན་ཏེ་
བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཛ་དྲག་གི་གནས་བབ་ལ་གཞིགས་པའི་སྤྱི་དོན་གཙོར་བཟུང་
དང༌། གོང་བུ་ཆིག་སྒྲིལ་གྱི་ནུས་པ་གོང་མཐོར་གཏོང་ཐབས་ལ་ནམ་ཡང་ལྷོད་གཡེང་མི་ཡོང་བའི་གཞེན་སྐུལ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།
གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་གཞིར་བཟུང་བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་གྱི་ལམ་

ནས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་ལས་རིམ་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ་དག་ལམ་
ལྷོང་འབྱུང་ཆེད་མཐུན་འགྱུར་ལམ་སྟོན་སྔར་བཞིན་ཡོང་བའི་རེ་བའང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

432

སྤྱི་འཐུས་ཚང་མ་སྐུ་ཁམས་བཟང་ཞིང༌། བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་ཐོག་ཞབས་འདེགས་རླབས་ཆེན་འགྲུབ་པའི་སྨོན་འདུན་གྱིས་མཚམས་སྦྱོར་བཅས། ཏཱ་ལའི་བླ་
མས་ ༢༠༠༦ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༨ ལ།།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༧ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །སྐབས་བཅུ་བཞི་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
དུས་ལྔ་པར་འབྱོར་བའི་སྤྱི་འཐུས་ཡོངས་ལ་འཚམས་འདྲི་དང་ཤིས་སྨོན་ཡོད།
འདས་པའི་ལོ་ངོ་ལྔ་བཅུར་ཉེ་བའི་རིང་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
མང་གཙོའི་ལྟ་གྲུབ་དང༌། ལེགས་བྱང་གོང་མཐོར་སྤེལ་བའི་ལས་རིམ་ཇི་སྙེད་ཅིག་
བརྩམས་པའི་གྲུབ་དོན་གྲོས་ཚོགས་དབུས་སུ་བཞག་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་
པའི་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ཚད་ལྡན་ཞིག་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་བབས་ཀྱི་འོག་
ལག་བསྟར་ཐུབ་པ་ནི་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་དགའ་སྤོབས་བྱ་འོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ད་དུང་མང་གཙོ་སྔར་ལྷག་དོན་སྙིང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་ཆེད་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་

དང༌། ལས་རིམ། ལམ་སྲོལ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚད་གོང་མཐོར་གཏོང་ཐབས་ལ་སྒོ་
ཀུན་ནས་འབད་གལ་ཆེ།
དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་རླབས་ཆེ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ནང་བོད་མིའི་དཀའ་རྙོག་ཀྱང་ཛ་དྲག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

433

དང་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བའི་གནས་སུ་སླེབས་ཡོད་པ་ཀུན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར།
བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་སྡེ་ཚན་སོ་སོས་རང་རང་གི་
འགན་དབང་ངོས་འཛིན་འཕྱུག་མེད་དང་འབྲེལ་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ནུས་པ་ཡོད་རྒུ་རྩལ་
སྤྲུགས་བྱེད་དགོས་པ་ནི་བརྗོད་མ་དགོས།
ཚོགས་དུས་འདིའི་གྲོས་གཞི་གཙོ་བོ་ལོ་འཁོར་སྔོན་རྩིས་གཏན་འབེབས་བྱ་
རྒྱུར་སོང་གཞིས་བྱེས་བོད་མིའི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་བདེ་རྩར་སྨན་ངེས་ཀྱི་ལས་གཞི་

ཁག་ལ་འོས་འཚམས་ཀྱི་སྟངས་འཛིན་གཏན་འབེབས་བྱ་ཕྱོགས་ལ་བློ་གྲོས་བཏོན་ཏེ་ཚོགས་འདུ་དོན་ལྡན་ཡོང་བ་གྱིས། འགྲོ་ཀུན་བདེ་བའི་སྐྱབས་སྨོན་བཅས་ཏཱ་ལའི་

བླ་མས་ ༢༠༠༨ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༧ ལ།།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །སྐབས་བཅུ་བཞི་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
དུས་བདུན་པའི་ཐོག་ངོ་འབྱོར་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་དང༌། རེས་མོས་ཚོགས་གཙོ་གསར་པ་བཅས་ལ་འཚམས་འདྲི་དང་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡིན།

དེང་སྐབས་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་དང་ང་ཚོའི་ལངས་ཕྱོགས་བཅས་ཐེངས་
མང་བརྗོད་ཟིན་ཁར། ཉེ་ཆར་གསུམ་དུས་ཀྱི་ཡོངས་ཁྱབ་གསུང་འཕྲིན་དུའང་ཞིབ་

འཁོད་ཡོད་པ་ཀུན་གྱི་བློ་ངེས་ཡོད་ཤག་ལ་བསྐྱར་ཟློས་མ་དགོས།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

434

ཉེ་བའི་བདུན་ཕྲག་ཁ་ཤས་ནང་ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་ཛ་དྲག་གི་གནས་བབ་དང༌། བོད་
མིའི་ཞི་བའི་གྱེན་ལངས་དང་བོད་གཞུང་མང་བཙན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་ནས་ལོ་ལྔ་བཅུ་འཁོར་བའི་དུས་ཚིགས་བཅས་དང་བསྟུན་ཡུ་རོབ་དང་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་

མཚོན་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་གྲོས་ཚོགས་ཁག་གི་ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོས་དོན་སྙིང་ལྡན་
པའི་གྲོས་ཆོད་བཞག་པ་དང༌། གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་སྟོན་
བྱས་པ་དེ་དག་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་སྤེལ་བའི་ཆ་རྐྱེན་དང༌།
བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་ལ་ཕན་ངེས་བྱུང་ཡོད།
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་སྒྲིག་
འཛུགས་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པས་དེའི་ངོས་ནས་ཀྱང་དྲང་བདེན་ལ་
དགའ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ཀྱི་དབུས་དང་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཚོགས་ཁག་དང་འབྲེལ་
ལམ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་འདས་པའི་བྱུང་རབས་དང༌། ད་ལྟའི་གནས་བབས།
འབྱུང་འགྱུར་གྱི་མངོན་འདོད་བཅས་ཀྱི་སྐོར་གོ་རྟོགས་གོང་མཐོར་སྤེལ་སླད་དྲིལ་བསྒྲགས་དང༌། དོན་འབྲས་ཐོན་ངེས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ཐབས་ཀྱི་འབད་བརྩོན་
ཤུགས་སྐྱེད་དང་འབྲེལ། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་འགུལ་གང་ལ་ཅི་འོས་ཐོག་འབད་
འབུངས་སྔར་ལྷག་བྱ་གལ་ཆེ།
དེ་བཞིན་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་གོང་མཐོར་འགྲོ་ཐབས་དང་ཁྲིམས་
བཟོའི་ལས་དོན་གནད་སྨིན་ཡོང་ཐབས་སུ་སྤྱི་འཐུས་ཚང་མས་མང་གཙོའི་ལྟ་གྲུབ་

དང༌། ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་ལ་སྙིང་ནས་བརྩི་བཀུར་ཐོག གུ་ཡངས་དཀྱེལ་ཆེའི་

བློ་གྲོས་ཀྱིས་རྟོན་བཞིའི་འཇུག་ལྡོག་མ་འཆོལ་བའི་སྒོ་ནས་སྤྱི་སྨན་འདུན་གྲོས་ལྷུག་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

435

པོར་གནང་དགོས།
སྐབས་བབས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་ལམ་ལྷོང་དང༌། འགྲོ་ཀུན་བདེ་བའི་

སྨོན་འདུན་བཅས། ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ཟླ་ ༣
ཚེས་ ༡༧ ལ།།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༨ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །སྐབས་བཅུ་བཞི་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
དུས་དགུ་པར་ཕེབས་པའི་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པར་འཚམས་འདྲི་དང༌། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་
ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་ཚད་ལྡན་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་ཡོད། རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཡིད་ལ་

བརྣགས་པ་ལྟར། བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་རྒྱུ་བཙན་བྱོལ་དུ་
འབྱོར་མ་ཐག་པ་ནས་འབད་བརྩོན་རྒྱུན་བསྲིངས་བྱས་འབྲས་སུ་ད་ཆ་མང་ཚོགས་
ཀྱིས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་ཁྲིམས་བཟོ་དང་དཔལ་འབྱོར་
སྟངས་འཛིན་གྱིས་མཚོན་པའི་བྱེད་སྒོ་རྣམས་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བར་དགའ་
སྤོབས་བརྟས།
སྔོན་དུ་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར། ལྗིད་མཉམ་སྟངས་འཛིན་གྱི་སོ་མཚམས་དང༌། རྟོན་
བཞིའི་འཇུག་ལྡོག་མ་ནོར་བར་སྒེར་འཁོན་ཕྱོགས་འཐེན་སྤངས་ཏེ། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་སྤུས་ཀ་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

436

དང་རྩོལ་བ་མི་ལྷོད་པ་དགོས་གལ་མཐོང༌། འཛིན་སྐྱོང་དང་ཁྲིམས་ལུགས་དབང་
འཛིན་གཉིས་ཀའི་འགན་ཁུར་ཞུ་ཡུལ་གྲོས་ཚོགས་ཡིན་པས། གྲོས་ཚོགས་ཀྱང་
མང་ཚོགས་ལ་འགན་འཁུར་འཕེར་ངེས་དགོས།
བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མང་ཚོགས་ཀྱིས་འོས་
འདེམས་བྱས་པ་ནས་བཟུང༌། གཞི་རྩའི་ལས་དོན་རྣམས་ངོས་རང་གིས་དོ་ཁུར་མ་
དགོས་པར་ཕྱེད་རྒས་ཡོལ་ལྟ་བུ་ཡིན་རུང༌། བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་དང་བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་སྐོར་ཇི་སྲིད་མང་ཚོགས་ནས་ཡིད་ཆེས་རེ་འདུན་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཅི་ནུས་
གང་ལྕོགས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ་ནི་ཕུགས་ཀྱི་འཆར་སྣང་ཡིན་

པས་འབྲེལ་མོལ་ལ་ཐད་འབྲེལ་དེ་ཙམ་མེད་རུང༌། སི་ཏྲས་སི་སྦག་གི་གྲོས་འཆར་ལ་
རྒྱ་གཞུང་གིས་བསམ་ཞིབ་གོ་བསྡུར་བྱེད་ཐབས་མེད་པའི་ཚིག་ཐག་གཙང་གཅོད་
བྱུང་བར་བརྟེན། རང་བཞིན་ནུས་མེད་དུ་གྱུར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་འབྲེལ་མོལ་བསྐྱར་མཐུད་བྱས་པ་ནས་བཟུང་བོད་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གནས་

བབ་ཁོ་ན་བརྗོད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་གླེང་མོལ་བྱས་འབྲས་སུ་རྒྱ་གཞུང་གི་ལངས་

ཕྱོགས་ལ་བསམ་ཞིབ་ཀྱིས་རང་ཕྱོགས་ནས་མཁྲེགས་བཟུང་མ་བྱས་པར་དངོས་
དོན་དང་བསྟུན་ཏེ། གུ་བཤང་གང་ཐུབ་བྱས་ཚུལ་ལོ་དུས་སོ་སོའི་གསུམ་དུས་

གསུང་འཕྲིན་སོགས་སུ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་བཞིན། འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་རང་
སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་འོག་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཡིག་ཆ་ཞིག་སྤྲད་ཡོད་ཅིང༌། དེ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

437

ལ་རྒྱ་ཕྱོགས་ན་འཁྱོག་བཤད་བྱས་པ་རྣམས་གསེད་གྲོལ་སླད་འདི་ལོ་འབྲེལ་མོལ་
དགུ་བའི་སྐབས་འགྲེལ་བརྗོད་ཅིག་སྤྲད་པ་བཅས་ཡིག་ཆ་དེ་དག་ད་ཆ་མང་ཚོགས་
ཀྱི་མིག་ལམ་དུ་གྱུར་ཟིན།

གོང་སྨྲོས་རྣམས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་སྔ་རྗེས་ཀྱི་འབྲུ་དོན་ལྟར།
ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་ཟོལ་མེད་ཀྱིས་འབད་འབུང་བྱེད་ཁུལ་ཡང༌། བསམ་འཆར་
དང་འགྲེལ་བརྗོད་དེ་དག་གྲོས་ཚོགས་ནས་མོས་མཐུན་མ་བླངས་པའམ། གྲོས་ཚོགས་ལ་མ་བསྟན་པའི་ཡིག་ཆ་ཡིན་ཚུལ་དང༌། ངོས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་མིན་ཚུལ་
སོགས་ཀྱི་དོགས་གླེང་རིགས་ཡོང་གི་ཡོད་ཚོད་འདུག་པས། རྩ་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་འདི་རིགས་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་མ་བྱུང་བར་མང་ཚོགས་སུ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་
གཞིར་གནས་པས། ད་རེས་ཚོགས་དུས་འདིའི་རིང་བགྲོ་གླེང་མཐིལ་ཕྱིན་དང༌། དེ་
བཞིན་བཀའ་ཤག་དང་ངོས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་སྦྲེལ་པོ། གཞན་ཡང་འབྲེལ་ཡོད་ཇི་འོས་
རྣམས་ལ་ཉན་ཞིབ་དོགས་འདྲི་འཁྲུན་ཆོད་བྱས་ཏེ་གསལ་པོ་བཟོ་དགོས།
འབྱུང་འགྱུར་བྱེད་ཕྱོགས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་འཆར་དང་མངོན་འདོད་གསར་པ་ཡོད་ན་དེའི་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གྱི་ལས་རིམ་གསལ་སྟོན་བྱེད་
དགོས་པ་བཅས་ཡིད་འཇགས་གྱིས།
ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐྱེ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་
མཚོས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༨ ལ་ཕུལ།།

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

438

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༡ འཁོད་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་བཞི་པར་སྩལ་བའི་གསུང་འཕྲིན།

༄༅། །སྐབས་བཅུ་བཞི་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཐུན་མོང་ལ། ཆེད་དོན།
ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་བརྒྱ་ཕྲག་གཉིས་པའི་

ནང་བོད་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་དབུ་ཚུགས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་
པའི་ནང་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱི་བར་ལོ་གྲངས་ཆིག་སྟོང་བརྒལ་བའི་རིང་

བོད་རྒྱལ་གདུང་རབས་ཞེ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་པས་ཆོལ་གསུམ་བོད་ལྗོངས་ཡོངས་
ལ་མངའ་དབང་བསྒྱུར་ཏེ་པུར་རྒྱལ་བོད་ཅེས་བྱ་བ་ཤར་གླིང་དབུས་མའི་ནང་དཔུང་

སྟོབས་དང་མངའ་ཐང་ཆེ་གྲས་སུ་གྱུར་ཏེ་རྒྱ་ཧོར་བོད་གསུམ་ཞེས་འདྲ་མཚུངས་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲས་སུ་ཚུད་ཅིང༌། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་བརྡ་སྤྲོད་རང་
བཙན་པ་འབུར་དོད་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་ཆོས་དང༌། རིག་གནས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
དཔལ་ཡོན་གང་ས་ནས་འཕགས་ཡུལ་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་
པའི་ནང་བོད་སིལ་བུར་ཐོར་བ་ནས་ཆིག་བསྒྲིལ་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་ཏེ་ལུང་ཚན་སོ་
སོའི་སྒེར་བཙན་ཙམ་ལས་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ཆབ་སྲིད་ཚགས་ཚུད་མ་བྱུང་བའི་
ཐོག ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པའི་འགོ་འཛུགས་ནས་ཇིང་གེ་སི་ཁཱན་གྱི་ཧོར་
དམག་འོག་རྒྱ་ནག་ཙམ་མ་ཟད་བོད་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱང་ཚུད། ཕྱི་ལོ་ ༡༢༦༠ནང་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ཆོལ་གསུམ་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པའི་སྲིད་དབང་སླར་གསོ་མཛད་ཀྱང༌། རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་མཐའ་མཚམས་ཇི་བཞིན་

སྐྱོང་མ་ཐུབ་ཁར། ལོ་ ༣༨༠ སྐོར་གྱི་ནང་ཕག་གྲུ་དང༌། རིན་སྤུངས། གཙང་པ་བཅས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

439

བོད་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་ལ་འགྱུར་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་སྟེ་སོ་སོའི་རྒྱལ་སའི་ཉེ་འདབས་ས་
ཁུལ་ཙམ་ལས་བོད་ལྗོངས་ཡོངས་ལ་ཁྲིམས་དང་དབང་ལུང་གིས་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། ནང་

ཁུལ་བདེ་གཟར་མང་བས་བོད་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ནུས་པ་ཧ་ཅང་ཉམས་དམས་སུ་
གྱུར།
ཕྱི་ལོ་ ༡༦༤༢ ལོར་༸གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དབུ་བརྙེས་པ་ནས་བཟུང་༸རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་ན་རིམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་

ཀའི་དབུ་ཁྲིད་གནང་སྲོལ་ཚུགས་ཤིང༌། བོད་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཆབ་སྲིད་གང་
འཚམ་སྲ་བརྟན་དང༌། རིས་མེད་རྒྱལ་བསྟན་དར་རྒྱས། བོད་འབངས་རྣམས་རང་
དབང་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་འཚོ་བར་རོལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང༌། ༸རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་ན་རིམ་གྱིས་

དགུང་ན་སོན་མཚམས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཛད་ཁུར་རིམ་བཞེས་མཛད་ལམ་ཆགས།
ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་དགུ་པའི་མཇུག་དང་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་ཙམ་ནས་སྲིད་ཕྱོགས་ཀྱི་

ལས་དོན་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ཕྱི་འབྲེལ་ཇི་བཞིན་མ་བྱུང་ཁར། ༸རྒྱལ་

མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མངའ་དབང་བཞེས་པ་ནས་རིང་པོར་

མ་སོང་བར་འགལ་རྐྱེན་དབང་གིས་སོག་ཡུལ་དང༌། རྒྱ་ནག རྒྱ་གར་བཅས་སུ་
ཕེབས་དགོས་བྱུང་སྟེ་སླར་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་༸ཞབས་སོར་འཁོད་བསྟུན་བོད་ཀྱི་མངའ་

དབང་གི་གནས་བབ་བསྐྱར་ནན་གསལ་བསྒྲགས་དང་འབྲེལ་བར་སྐབས་རྒྱལ་སྤྱིའི་

གནས་ཚུལ་གཟིགས་རྟོག་ཇི་བྱུང་བཞིན་བོད་འབངས་བདེ་ཐབས་དང༌། ཆབ་སྲིད་ཕྲ་
ཚུགས་ཐབས་སུ་དེང་རབས་ཀྱི་སློབ་གསོ་དང༌། ལམ་ལུགས་ལེགས་བཅོས་སོགས་ལ་ཐུགས་བརྩོན་གནང་སྟེ་རླབས་ཆེན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་བྱུང་ནའང༌། ཐུགས་བཞེད་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

440

ཡོངས་རྫོགས་ཇི་བཞིན་མ་འགྲུབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཆུ་སྤྲེལ་ཞལ་གདམས་ལས་
དཔོག་ནུས། ཕྱོགས་མཚུངས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་རྒྱལ་ཚབ་དང་སྲི་ཞུ་བ་ན་རིམ་

གྱིས་ནོར་འཁྲུལ་དང་འཐུས་ཤོར་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཡོད་མོད། མདོ་དོན་བོད་སྤྱིའི་ཆབ་

སྲིད་ཀྱི་མངའ་དབང་མི་དམན་ཙམ་ལོ་བཞི་བརྒྱར་ཉེ་བའི་རིང་སྲ་བརྟན་འཛིན་སྐྱོང་
ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།
ངོས་རང་༸རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་ཁྲི་འདོན་བྱུང་རྗེས་ཆུང་ངུའི་

དུས་ནས་འབྱུང་འགྱུར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་དེང་རབས་ཅན་དུ་བསྒྱུར་
གལ་ཆེ་བའི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་མུས་སུ། རང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལས་མ་སོན་ཞིང༌། རྒྱལ་
སྤྱིའི་ལམ་སྲོལ་ལྟ་ཅི། བོད་རང་གི་སྲོལ་རྒྱུན་ལམ་ལུགས་ཁག་ཀྱང་ཆ་ཚང་རྒྱུས་
མྱོང་མེད་སྐབས་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་སྔ་བསྣུར་གྱིས་མ་ལེན་མཐུ་མེད་བྱུང་
སྐབས། གནས་བབ་ཛ་དྲག་དང་རྐྱེན་ངན་རྣམ་མང་རུ་འཛིངས་སུ་ཡོད་ནའང༌། བོད་
ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྲོལ་སྔར་ལམ་དེབ་གསལ་ལྟ་བུ་མིན་པར་གནས་དུས་དང་

འཚམས་པའི་བསྒྱུར་བཅོས་བྱེད་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཆེ་བསྐྱེད་ཡོད་ཁོངས་ནས། བསྒྱུར་
བཅོས་ཚོགས་པ་གསར་འཛུགས་སོགས་ཐབས་ཤེས་རྣམ་གྲངས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་
བྱས་རུང༌། ཕྱི་ནང་གི་འགལ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་དབང་གིས་འདོད་བློ་ཁེངས་པའི་

ལེགས་བཅོས་བྱེད་མ་ཐུབ།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ནང་རྒྱ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་མ་ཐག་
མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་གྲས་སུ་བརྩིས་ཏེ་
བཀའ་བློན་ལས་ཁུངས་ཁག་ཆ་བགོས་གསར་འཛུགས་དང༌། མང་ཚོགས་ཀྱིས་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

441

འོས་འདེམས་བྱས་པའི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སོགས་རིམ་འཛུགས་བྱ་རྒྱུའི་གྲ་

སྒྲིག་བྱེད་འགོ་ཚུགས།
རྒྱལ་ཁབ་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་ཡུལ་མི་ཡོངས་ནས་ཕྱར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་
ཀྱིས་འགན་ཁུར་བའི་ཐོག་ནས་གནས་དུས་དང༌། མང་ཚོགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་ལ་
བསྟུན་ནས་ཆབ་སྲིད་འཛིན་སྐྱོང་མ་བྱས་པར། རྒྱུད་འཛིན་ལྟ་བུའི་འགོ་ཁྲིད་མི་
གཅིག་ལ་བློས་འགེལ་གྱིས་མང་ཚོགས་འགན་ཁུར་མེད་པར་བསྡད་ན་རྒྱལ་ཁབ་
དང་མི་རིགས་སྲ་བརྟན་གནས་མི་ཐུབ་པ་དང༌། ཡུལ་ལུང་གི་ཡར་རྒྱས་ཚུལ་བཞིན་

ཡོང་མི་ཐུབ་པ་དངོས་མཐོང་ཁར། མི་གཅིག་དབང་འཛིན་གྱི་ལམ་སྲོལ་ནི་དུས་

ཚོད་ཡོལ་ཟིན་པ་དང༌། དེང་རབས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་

གུ་ཡངས་མང་གཙོའི་རིང་ལུགས་བཟང་ཤོས་ཡིན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་གཞན་གྱི་

ལད་མོ་དང་མཛེས་ཆོས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་

བདེ་དོན་རང་ལ་དམིགས་ཏེ་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བཅོས་
ལག་ལེན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བརྩམས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་གསར་འཛུགས་དང༌། དེ་རྗེས་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་འཆར་ཟིན་གསལ་
བསྒྲགས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་བཅའ་ཁྲིམས་ཟིན་བྲིས་ཚོགས་ཆུང་ཆེད་བཙུགས་
དང༌། སྤྱི་འཐུས་གྲངས་སྤར་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་གནས་རིང་

ལག་བསྟར་ཐུབ་པའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་

འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར་མིང་དོན་
མཚུངས་པ་དང༌། སྤྱི་ལྷན་དབང་ལུང་ལྡན་པའི་ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་སུ་བསྒྱུར་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

442

ཐུབ་པ་སོགས་བཙན་བྱོལ་བའི་གནས་བབ་ལ་གཞིགས་པའི་གྲུབ་འབྲས་མི་དམན་

པ་ཐོན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མང་ཚོགས་ནས་ཐད་ཀར་འོས་འདེམས་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་ལག་བསྟར་བྱས་པ་
ནས་བཟུང་ངོས་རང་རྒྱུན་ལྡན་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་ཐོག་ཐེ་བྱུས་མི་དགོས་པར་
ཕྱེད་རྒས་ཡོལ་ལྟ་བུས་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ཡོངས་ལ་སྨན་པའི་བྱེད་སྒོ་གཞན་གྱི་ཐོག་
དུས་ཚོད་ཇེ་མང་གཏོང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བླངས་པ་ཡིན།

བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཟིན་བྲིས་སུ་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་

བཞིན་ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་དང༌། ཡུལ་མིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བརྗོད་ཚིག་བཀོད་པ་དེ་
ཡང་མཐར་ཐུག་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་མཚན་གནས་རྗེས་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་འོས་བསྡུའི་ལམ་ནས་ཡོང་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་ཕུགས་དམིགས་བཟུང་བ་ཞིག་ཡིན།

མདོ་དོན་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་གྱི་ངོ་བོའམ་སྙིང་དོན་མཐར་ཐུག་ཆབ་སྲིད་
དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་གང་ཡང་མི་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར།
མི་མང་གི་ཆེད་དུ་མི་མང་གིས་བདམས་པའི་མི་མང་གི་འགོ་ཁྲིད་རིམ་པས་མི་མང་

གི་འགན་ཁུར་ཆ་ཚང་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་སྟབས། ད་ཆ་རང་རེའི་མང་གཙོའི་
འཕེལ་རིམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆེད་དུ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་འགན་ཁུར་མ་དགོས་པར་མི་མང་གིས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་ཁྲིད་སོ་སོས་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཡོངས་རྫོགས་འགན་ཁུར་བྱེད་དགོས་པའི་དུས་ལ་བབས་

ཡོད།
དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་དེ་ཉེ་དུས་གསར་བྱུང་ཞིག་མིན་པར་མང་གཙོའི་ལམ་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

443

སྲོལ་དུ་བསྐྱོད་རྒྱུའི་ལས་རིམ་འགོ་འཛུགས་བྱེད་སྐབས་ནས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་

གནས་ཚུལ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་མང་ཚོགས་དང་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་འཐུས་མི་

རྣམས་ཀྱི་ཤེས་འཇོན་དང༌། བསམ་སྤྱོད་མྱོང་གོམས་བཅས་ཚད་ལོང་ཡོང་རེས་ངང་སྒུག་བྱས།
མི་ལོ་བཞི་བརྒྱར་ཉེ་བའི་རིང་༸རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་ན་རིམ་གྱིས་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་
རིགས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་ལ་གོམས་ཤུགས་ཆེ་བའི་

བོད་མི་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་མེད་པའི་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་བསམ་བློར་འཆར་དཀའ་
བའི་སྔོན་གོམས་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གནས་ཚུལ་འདི་རིགས་མང་ཚོགས་
ནས་འཕྲལ་མར་ངོས་ལེན་ཡོང་ཐབས་དཀའ་བ་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་པ་ལྟར་འདས་པའི་ལོ་ ༥༠ ཙམ་གྱི་རིང་གཞིས་བྱེས་མང་ཚོགས་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་རྟོགས་དང༌།
འགན་ཁུར་གྱི་སེམས་སྟོབས་གོང་མཐོར་སྤེལ་ཐབས་སྒོ་དུ་མ་ནས་བྱས་དང་བྱེད་
བཞིན་པ་དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་དུ་ “བོད་འཛིན་
སྐྱོང་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་བོད་མི་ཚོར་བྱུང་བའི་ཉིན་བོད་ཀྱི་སྲིད་གཞུང་ཇི་འདྲ་ཞིག་

འཛུགས་མིན་ནི་བོད་མི་ཚོས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་མ་ཟད། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་འཛིན་སྐྱོང་
བྱེད་པའི་གཞུང་གི་སྲོལ་ལུགས་འདི་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ངེས་པ་མེད། མ་འོངས་
པའི་བོད་ཀྱི་ཐག་གཅོད་ནི་བོད་མི་མང་རང་གིས་བྱེད་ངེས་ཡིན་ཞིང༌། ལྷག་པར་དེང་
དུས་ཤེས་ཡོན་སྦྱང་བརྩོན་བྱས་པའི་གཞོན་སྐྱེས་ཡར་ཐོན་ཅན་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་
གྱི་ནུས་ཤུགས་འདོན་ངེས་ཡིན།” ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་ ༡༩༨༨ ལོའི་གསུམ་དུས་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

444

གསུང་འཕྲིན་ནང་ “ངས་དེ་སྔོན་ནས་ཐེངས་མང་ཤོད་མྱོང་བ་ལྟར། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་

ལམ་སྲོལ་འདི་ཡང་མུ་མཐུད་གནས་དགོས་མིན་ནི་བོད་མི་མང་གིས་ཐག་གཅོད་
བྱེད་ངེས་ཡིན།” ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་གྲངས་
ནས་བཟུང་བཀའ་ཤག་དང༌། སྤྱི་འཐུས། ལས་བསྡོམས་ཚོགས་འདུ་སོགས་སུ་ད་
ཕྱིན་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་པ་ལྟ་བུར་བརྩིས་ཏེ་གཞུང་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་ལས་

འགན་ཆ་ཚང་འཁུར་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་བཤད་ཡོད། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་

༡༣ པའི་ཚོགས་གཙོ་དང༌། སྐབས་དེའི་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བ་བཅས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཁྲིམས་འཆར་ཁག་གི་ཐོག་ངོས་ནས་མིང་རྟགས་

འགོད་རྒྱུས་མཚོན་ཆབ་སྲིད་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་དབུ་ཁྲིད་ཀྱི་མཚན་གནས་རྗེས་
འབྲེལ་གྱི་བྱེད་སྒོ་དེ་རིགས་མེད་པ་བཟོ་འགབ་བརྗོད་ཡོད་ཀྱང༌། སྐབས་དེར་རྒྱུ་
མཚན་རྣམ་མང་བགྲངས་ཏེ་གནས་སྐབས་ངང་འཐེན་དགོས་པའི་ཨུ་ནན་བྱུང་བ་ལྟར་

དེ་མུས་སུ་ལུས། དེ་བཞིན་སྔ་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༣༡ ཉིན་བོད་གཞུང་མང་རྒྱལ་
ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོའི་སྐབས་སུའང་ཞིབ་ཕྲ་བརྗོད་རྒྱུ་བྱུང་བ་ལྟར། ད་
ཆ་གལ་ཆེའི་གནད་དོན་འདི་ཉིན་འགྱངས་ཞག་འཕུལ་དུ་མ་བཞག་པར་ད་རེས་གྲོས་
ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་དུས་འདིའི་ཐོག་བཅའ་ཁྲིམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཁྲིམས་སྒྲིག་
ཁག་ལ་བསྐྱར་བཅོས་དགོས་ངེས་རྣམས་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱིས་ངོས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་
མའི་མཚན་གནས་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་བྱེད་སྒོ་གང་ཡང་མ་
དགོས་པ་ཞིག་ངེས་པར་བྱེད་དགོས།
སྐབས་འདིར་ནན་བརྗོད་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་ལ། བར་སྐབས་དེར་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

445

སྡོད་སྒར་ཁག་གིས་མཚོན་བོད་ཕྱི་ནང་གི་མང་ཚོགས་དང༌། མི་སྒེར་མང་པོས་ལྷག་
བསམ་ཟོལ་མེད་ཀྱིས་ངོས་ལ་སྔར་བཞིན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་མུ་མཐུད་བྱ་

དགོས་རེ་བསྐུལ་བྱུང་ཡང༌། ངོས་ཀྱི་སྲིད་དབང་རྩིས་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་འདི་
འགན་ཁུར་བྱེད་འདོད་མེད་པའམ། སེམས་ཤུགས་ཆག་པ། བོད་མིའི་བདེན་དོན་
འཐབ་རྩོད་བློས་བཏང་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པར་བོད་མིའི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་ཁེ་
ཕན་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་
བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་དང༌། བོད་མིའི་དྲང་
བདེན་གྱི་འཐབ་རྩོད་རྒྱུན་སྐྱོང་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང༌། ཅི་སྟེ་ད་
དུང་ལོ་བཅུ་ཕྲག་འགའ་ཤས་མུ་མཐུད་གནས་དགོས་པ་བྱུང་ན་ངོས་ནས་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་མ་ཐུབ་པའི་དུས་ཤིག་ངེས་པར་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ནི་ཚང་མས་ཤེས་གསལ་དང༌།
ད་ལྟ་ངོས་རང་བདེ་ཐང་ཡོད་སྐབས་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་
འགན་ཁུར་ཆ་ཚང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་བརྟེན་མི་དགོས་པར་རང་ཚུགས་ཐུབ་པ་
ཡོང་རྒྱུའི་གོམས་གཤིས་འཇགས་ཐབས་སུ། ལམ་སྲོལ་འདི་ད་ལྟ་ནས་ལག་བསྟར་

བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་ན་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཚེ་སེལ་ཐབས་སུ་ངོས་ཀྱིས་མཐུན་འགྱུར་བྱེད་
ཐུབ། དེ་མིན་འདི་མུར་ལུས་ཏེ་ནམ་ཞིག་གློ་བུར་ངོས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་མེད་པའི་དུས་

སྐབས་ཤར་ཚེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་སྲིད་པས་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་

ཆེད་ད་ལྟ་ནས་ངེས་པར་ལག་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དེ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་གལ་ཆེའི་

ལས་འགན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། ངོས་རང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་མི་ཞིག་ཡིན་པ་དང༌། བོད་མི་
རིགས་དང་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དབར་ལས་སྨོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་རྒྱ་ཆེའི་

༧གོང་ས་ ༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག

446

མང་ཚོགས་ཚང་མའི་ཡིད་ཆེས་བློ་གཏད་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ངོས་ནས་བསྟན་སྲིད་
སྤྱི་དོན་ཡལ་བར་འདོར་མི་སྲིད་ཅིང༌། བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་སྒྲུབ་ཐབས་དང༌། ཆོས་ཕྱོགས་
ཀྱི་བྱེད་སྒོ་མཐའ་དག་རྒྱུན་འཁྱོངས་ངེས་པར་བྱེད་རྒྱུར་ཚང་མས་བློ་གཡེང་མི་

དགོས།
བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༣༡ པའི་ནང་སྡེ་སྲིད་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དེ་ནི་སྔོན་སྲོལ་རྒྱུན་སྐྱོང་ལྟ་བུ་དང་བར་བརྒལ་གྱི་

ཆ་རྐྱེན་ཙམ་ལས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་མི་

དགོས་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་མེད།
དེར་བརྟེན་ད་ལམ་བཅའ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བཅོས་སྐབས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་
གཞི་ལ་འགྱུར་བ་བཏང་ནས་ཆབ་སྲིད་དང་འཛིན་སྐྱོང་གཉིས་ཀའི་འགོ་ཁྲིད་མང་
ཚོགས་ཀྱིས་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་མི་སྣས་དུས་ཡུན་ངེས་ཅན་དུ་བྱ་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་
བསྐྲུན་ཏེ་བཅའ་ཁྲིམས་ཡུལ་མིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞི་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ངེས་
པར་བཟོ་དགོས་ཤིང༌། དེའི་འོག་རྗེས་འབྲེལ་དོན་ཚན་གཞན་དག་དང༌། ཁྲིམས་སྒྲིག་གཞན་ཁག་བསྐྱར་བཅོས་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་ཚོགས་ཆུང་ཟུར་འཛུགས་སམ་ལས་
རིམ་ཇི་དགོས་ཚོགས་དུས་འདི་རང་དུ་གཏན་འབེབས་ལག་བསྟར་ངེས་པར་དུ་ཐུབ་
པ་དགོས་རྒྱུ།
དེ་ལྟར་བྱུང་མཚམས་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་འཆར་ཟིན་དང་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་སོགས་ངོས་ཀྱིས་སྤེལ་བའི་སྲིད་དོན་གྱི་ཡིག་ཆ་འགའ་ཤས་རང་བཞིན་

ནུས་མེད་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་དང༌། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཞེས་པའི་མིང་བྱང་ཡང་སྐབས་བསྟུན་

ཆོས་སྲིད་ལམ་སྟོན། གཉིས་པ།

447

འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་དེ་དོན་ཡིད་འཇགས་འཚལ།
གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཁག་ལམ་ལྷོང་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་བཅས་ཏཱ་ལའི་བླ་

མའི་སྐྱེ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆོས་སྨྲ་བ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ཟླ་ ༣ཚེས་ ༡༡ དགེ་བར་བྲིས།།

448

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའི་སྡིག་

སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་

ཉིན་མོའི་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་པར་བྱས།
ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་

སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའི་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་
ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང༌། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་

449

པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་

ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང༌། འཛམ་གླིང་
ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་

སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས།
ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་
གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་
དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །དགེའོ།། །།

450

༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ།
པོད་ཉ་པ།
མཛད་པ་པོ། ༸རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།
སྤྱིའི་དེབ་ཕྲེང་དོན་དགུ་པ།
དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ།
རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ། ས་རཱ་མཐོ་སློབ་ཚེ་དཔག་རྡོ་རྗེ།དེབ་གཞི་འཆར་འགོད་པ།
རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ། ས་རཱ་མཐོ་སློབ་ཚེ་དཔག་རྡོ་རྗེ།ཡིག་འཇུག་དང་ཞུ་དག་པ།
རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ། ས་རཱ་མཐོ་སློབ་ཚེ་དཔག་རྡོ་རྗེ།མདུན་ཤོག་འཆར་འགོད་པ།
རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།
པར་གཞི། ཕྱི་ལོ་ 2014 ལོར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།
པར་ཐེངས། ཕྱི་ལོ་ 2014 ལོར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།པར་གྲངས། པར་ཐེངས་དང་པོར་པར་གྲངས། 300 བཏབ། དེབ་ཚད། 7

x9

.

5
ཡིག་གཟུགས། སྨོན་ལམ་བོད་ཡིགདེབ་ཨང་། ISBN 978-93-83091-27-0
ཡིག་ཨང་། 16
དཔར་འགྲེམས། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་།